BIBLIOTECA NAZIONALE VITT. EMANUELE
13
14 Q
1 11

Venezia (M. Tramezzino)
1544.

INCIPIVNT DECISIONES SEV conclusiones per R.P.D.Gulielmum Caſſado-rem Epiſcopum Algaren.utriuſq; ſignatu-ſę referendarium ac ſacri palatii Apo ſtolici cauſarum auditorem ſuo tempore recollectæ.

De Conſtitutionibus.

Primæ deciſionis de conſti.Summarium.

Extrauagans execrabilis.§.qui uero in tit.de præben. priuat curatis non ſimplicibus beneficiis obtetis licet in-habitet ad obtinenda.

Epithome.

1 Ponit quatuor tempora quibus uaria fuerunt condita ſtatuta contra retinentes inſimul plura curata beneficia eccleſiaſtica.

2 Priuationis pœna inducta per.§. qui uero. extrauagantis execrabilis extenditur tantū ad obtenta curata & alia inibi expreſſa beneficia citra ſimplicia inhabilitatis uero extēditur ad omnia obtinēda tā curata q̄ ſimplicia.

3 An poſſit quis plura eccleſiaſtica beneficia ſimplicia inſimul retinere ſiue exigant reſidentiam ſiue non uide remisſiue.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

Deciſio prima de conſti.

1 ANTE Conciliū Lateranen.quod fuit celebratum ab Alexandro tertio Senen. Anno.M.C.LXXIX. Anto.Io. An.c.cum apoſtolica de hiis quæ fi.a præla.& c.nemo deinceps de electio. lib.vi.in nouella de quo in.c.quia non nulli de cle.non reſiden. obtinens plura beneficia curata non priuabatur ſe-

13-25. 4.3

cundo ſed habebat optionem retinendi primũ uel ſecun-
dum.c.referente.c.præterea de præben. Tempore uero
dicti concilii reſtricta fuit facultas, & ſtatutum ut priuare-
tur ſecundo,non quod ipſo iure eſſet priuatus ut dicto.c.
quia nonnulli.ſucceſſiue per.c.de multa de præben.indu
ctum fuit ꝗ per aſſecutionem ſecũdi curati dignitatis aut
perſonatus & idem uicariæ perpetuæ per cle. unicam de
offi.uic.primũ ipſo facto uacaret & ſi illud retinere cõten
deret quod etiam alio ſpoliaretur. Vltimo ꝑ extrauagan-
tem execrabilis Ioannis.xxii.in titu. de præben.§.qui ue-
ro fuit ſtatutũ ꝗ recipiens ſecundum ut ſupra,niſi poſt ha
bitam ipſius poſſeſſionem pacificam , uel ſi per eum ſta-
ret quominus habuerint.c.cõmiſſa de elect.c.licet epiſco
pus de præbend.in.vi. dimitteret primum eſſet priuatus
utroq; & inhabilis ad ordines & beneficia . Hæc quatuor
tempora colligit Abbas in dicto.c.quia nonnulli.Dictam
extrauagantẽ quo ad ſimplicia beneficia intellexit Rota
in una legionen.parochialis de portilleto coram me mil
2 leſimo quingenteſimo decimotertio † ut nõ priuetur ſim
plicibus obtentis ſed curatis & aliis de quibus exprimitur
in.§.qui uero deinceps iuncta glo.in uerbo,quodcunque
clarius & eleganter in.§.ſtatuimus uerſi.Alioquin in glo.
ſuper uerb.beneficia ſumpto argumento a contrario ſen-
ſu . Et quia inhabilitas inducta in certis beneficiis utputa
in obtinendis non extenditur ad alia , puta ad obtenta de
electio.c.ſtatutũ li.vi.cum debeamus eſſe contenti pœnis
legibus comprehenſis.l.ſi ita ſtipulatio.ff.de uerb. oblig.
& ita dicta extrauagans erit contenta ſuis terminis.l.in
agris de acqui.re.do.l.cum quidam de lib. & poſth.l.in-
terpretationi.ff.de pe.regula odia de reg.iur.in.vi.c.i. de
ſepultu.& facit glo.in.c.fi.de iur.patro.quanuis ad obti-
nenda inhabilitet , & ita condemnaui Garſiam de horre-
ra poſſeſſorem in beneficio ſimplici habito poſt incur-
ſum pœnæ dictæ extrauag. & abſolui in alio quod antea
habuerat. An † autẽ inſimul poſſet quis habere plura be-
3 neficia non curata & ſimplicia uideatur plenæ Abb.in.c.

extirpandæ.§.q uero in repeti.x.col.de præben.Et ſi non exigant reſidentiam col.xv.iii.q.Si uero exigat col.xxiii. ibi quære certum eſt & de pluribus prębendis atq; ſimplicibus etiam in.c.cum iam dudum &.c.cum non ignoras eo.tit.& Gof.in ſum.eo.tit.col.ii.

Secundæ deciſionis de conſti.Summarium.

Extrauagans ad regimen Benedict.xii.in titu.de præben.reſeruans beneficia quæ promoti tempore promotionum ſuarum ad eccleſias & monaſteria obtinebant, locum habet etiam in beneficiis quæ poſt promotionē ante conſecrationem dimittunt.

Epithome.

1 Per promotionem ad eccleſiarum cathedralium regimina nō uacant de iure priora beneficia obtenta per promotum donec labatur trimeſtre datum ad petendum munus cōſecrationis hodie tamē papa in promotione cōſiſtoriali decernit illa uacare eoipſo a die promotionis ubi non datur promoto retentio eorundem. nu.iii.

2 Vt promoti beneficia cenſeantur reſeruata ſufficit q; promotionis tēpore illa obtinuerit promotus etiam ſi de facto ſint retenta dummodo ius & uerus illorum titulus non ſint penes alium.

3 Vbi de fide aut uerbis extrauagantis dubitatur recurritur ad quinternum gratiæ cancellariæ apoſtolicæ in quo conſtitutiones apoſtolicæ extrauagātis ſolēt annotari.

Deciſio ſecunda de conſti.

PRomotus erat qdam ad eccleſiam cathedralē & tēpore promotionis obtinebat quędā beneficia quę dimiſit ante trimeſtre datum ad petendam cōſecrationem fuit dubitatum milleſimo quingēteſimo decimo

tertio an caderent ſub dicta reſeruatione & dicebatur ꝙ
1 non quia† talia non uacant per promotionem ante tẽpus
cõſecrationis lapſum ut in.c.cum in cũctis.§.cum uero de
elec.& ibi Abb.& alii. Ita ergo interpretetur dicta extra⸗
uagans, contrarium fuit determinatum ex eo quia in ex⸗
trauagante reſeruantur ſi tempore promotionis uacarent
ibi quæ promoti obtinebant tempore promotionum de
ipſis facturam ut patet ex uerbis eiuſdẽ extrauag. ibi quæ
promoti per dictum prædeceſſorem uel eius auctoritate
ad patriarchalium archiepiſcopalium & epiſcopaliũ nec⸗
non monaſteriorum regimina obtinebant tempore pro⸗
motionum de ipſis factarũ nunc quocunqꝫ modo uacan⸗
tia & quæ per nos ſeu auctoritate noſtra impoſterum ad
eadem regimina promouendi tẽpore promotionis eiuſ⸗
modi obtinebũt quouis modo impoſterũ uacatura, unde
ſiue tũc ſiue poſtea uacent aperta ſunt uerba a quibus nõ
diſcedimus.l.non aliter de leg.iii.ff. nec interpretatio de⸗
bet cõtra clarum ſenſum admitti quæ ex uerbis colligitur
ut.d.l.& in.l.cum de lanionis ibi optimũ.ff.de fund.inſtr.
&.l.labeo uerſ. idem tubero.ff. de ſuppell. lega.c.ſi.cum
glo. de ſucceſſ. ab inteſt.l.ſi quis filium.C.de libe. præte.
2 †Dũmodo is qui promouetur tẽpore promotionis obti⸗
neret etiam ſi de facto teneret ſecũdum Rot. de elec.viii.
in anti.collect.in.c.tuis de præben. & in.c.eccleſia de ſor⸗
tileg.vi.col. Licet contrarium ſentiat Bellen. in tracta. de
charit.ſubſi.q.cxxi.cum ſequẽti.& poſtea concordet ꝙ ſi
ius beneficii aut titulus non reperitur in aliquo procedat
deciſio ut reſeruatio effectum ſortiatur in obtento de fa⸗
cto tantum, aut reperitur & non habeat locum, & hæc di⸗
ſtinctio mihi placuit & placet quia nemo dicet ꝙ reſerua
tio beneficii quod tubero de facto obtinet præiudicet ius
habenti. Cõmunis etiam reputatio & poſſeſſio ꝙ aliquis
fuerit capellanus papæ non ſufficiunt ad inducendam re⸗
3 ſeruationem ſecundũ Egid.deci.cccccccxii.† Quãdo uero
papa decernat promouendo ab ipſa die promotionis ua
care clarius procedit cõcluſio. Et ita fuit iudicatum & uiſa

4 † originalis ad regimen extracta ex quinterno gratiæ can cellariæ apoſtolicæ in qua uerba de quibus ſupra reperiũ tur, quæ in impresſis quibuſdam deficiunt.

Tertiæ deciſionis de conſti. Summarium.

Habet etiam locum dicta extrauagans ad regimen in beneficiis quæ uigore diſpẽſationum uſq; ad obitum ſeu aliàs retinẽt promoti ꝙ ſint reſeruata etiam ſi per obitum & poſt tempus conſecrationis poſtea uacent.

Epithome.

1 Retentio obtenta ab eo qui promouetur non tollit reſeruationẽ inductam per dictam extrauagã. ad regimen.
2 Extrauagans ad regimen eſt temporalis & non perpetua.
3 Quilibet pontifex renouat extrauagan. ad regimen pro tempore ſui pontificatus.

Deciſio tertia de conſti.

IDem fuit concluſum coram domino Iacobo Simonetta in una archidiaconatus Elbernien. 1519. Si is qui promouetur impetret retentionem beneficiorum ſimul cum eccleſia aut monaſterio ꝙ posſit ea ut prius retinere. Nam quomodocunq; poſtea uacent cenſentur reſeruata etiam ſi per obitum poſt tempus conſecrationis propter dicta uerba quouis modo impoſterum uacatura, ex quo uerũ eſt ꝙ promotionis tempore obtinebant. Et ꝙ tempore promotionis ſeu poſt promotionem uacant etiã ſi diſpenſatio referetur ad tempus ante promotionem, quia tempore promotionis uel diſpenſatiuæ, uel alias obtinebant, ita ꝙ uerificatur ſecundum tempus conſtitutionis ſicut inſpicitur in qualitate uerbi. l. in delictis. §.
2 ſi extraneus de noxa. l. titius. ff. de mili. teſta. † Et nota ꝙ quãuis conſtitutio ad regimen ſi temporalis ſeu ad uitam

3 conditoris non perpetua tamen † quilibet pontifex in pri ma regula renouat eam pro tempore ſui pontificatus in craſtinum ſuæ aſſumptionis.

Quartæ deciſionis de conſti. Summarium.

Per eandem extrauagantem ad regimen non reſeruan tur beneficia uicegerẽtis auditoris cameræ in ciuitate Aui nionen.

Epithome.

1 In uicegerente deputato a principe uel uniuerſitate in lo cum abſentis uel mortui tranſeunt omnia quæ habet is cuius uices gerit etiam ſi habeat iuriſditionem & impe rium & habet immunitatem quam principalis dũmo do ad omnia deputetur uicegerens, ſecus in deputato ab inferiore uel non generaliter ad omnia.

2 Quatuor ſpecies uices gerentium, uide remisſiue.

3 Conſtitutio apoſtolica reſeruans collationi & diſpoſitio ni papæ aliqua beneficia eſt odioſa & reſtringenda, & non comprehendit niſi expreſſa.

4 Rectores terrarum eccleſiæ dicuntur qui in iudicando in eccleſiæ ciuitatibus præficiuntur a papa etiam ſi lega tus de latere in eadem prouincia eorum ſit ſuperior & non caſtellorum præſides.

5 Vicegerens auditoris cameræ in Auinione quãuis ſit de putatus a papa non tamen habet eam facultatem & iu riſditionem ita amplam ut auditor cameræ in urbe nec poteſt aliquid ultra conceſſa.

6 Reſeruatio in prẽiudiciũ papæ eſt fauorabilis & amplian da in præiudicium uero impetrantis ſeu tertii odioſa & reſtringenda.

Deciſio quarta.

VTrum beneficia uicegerẽtis auditoris cameræ in ciuitate Auinionen. ſint reſeruata per dictam ex

trauagantem ad regimen in una Marſilien.přben.coram domino Bartho. de petra ſancta. 1520. Fuit dubitatum inter capitulum dictæ eccleſiæ & P. Iſuardi. Et pro affirmatiua ponderabantur uerba ibi ac in terris Rom. eccleſiæ rectorum, quaſi uicegerens ſit rector Auinioni eo modo quo auditor cameræ in urbe. Nec ob.quòd aliud ſit eſſe auditorem, aliud uicegerentem & haberi pro tali.l. ſi maritus.§.i.uer.ꝙ ſi quis & ibi Bart.de adulte. glo.in.l. mercis la.ii.ff.de uerbo. ſigni.ꝙ idem Bar. declarat in.l.ſi is qui pro emptore in prin. in articulo fictionis inductiuæ xvii.col.ff.de uſuca.& But.in.c. nuper de biga. non ord. quia in eo qui conſtituitur ab ipſo auditore uel alio recto
1 re id procederet.l.filius.&.c.uicarius.ff. de lega. † non in eo qui deputaretur a principe uel uniuerſitate in locum abſentis uel mortui in quem tranſeunt omnia quæ habebat is cuius uices gerit.l.ii.C.de offi.eius qui uic. alie. iudi.uel præ.ob.&.l.i.§.hii quibus.ff. de lega.iii. ubi etiam Bart. Talis enim eſt ordinarius habens iuriſditionem & imperium ſicut ille in cuius locum eſt ſubſtitutus ut in.d. iuribus & habet immunitatem quam haberet ſi principaliter fuiſſet creatus rector.l.fi.C.ut dig.ord.ſer.li.xii.Bar.in d.l.filius.& in.l.nec quicquam.§.ubi decretum.iii.col.de offi.procõ.l.i.in prin.de offi.eius cui man.eſt iur.& Alex. ſuper rubrica.d.titu.ff.in. iiii. col. cum ſequen. ubi ponit
2 quatuor † ſpecies uices gerentium. Sed hic uicegerens erat deputatus & creatus a papa, ergo ordinarius & regens in Auinione prout auditor cameræ uidetur regere in urbe & habere ordinariam ſecundũ glo.in cle. auditor de reſcript.& cle.ne Romani in uerbo expirare de elect. Non enim attenditur uerborum ſonus ſed poteſtas & effectus, ut no. in.l.ſi idem.C. de codi. & ibi Alex. patet etiam in uicariis qui ad terminos.d.tit.de offi.eius qui uices alie.iudi.gerit.non erant legati uel ſubdelegati ſed ordinarii iudices electi ad certum tempus quod erat ordinariis præfixum ut ipſi ordinariorum uices ſupplerent dicit Gofr. in ſumma de offi.uica.i.col. Siue ergo dicatur

Auinioni gerere uicem auditoris cameræ de urbe ſeu ſit præfectus perpetuo uel ad tempus ex prædictis uidetur rector & ordinarius, & ꝙ in eo locum habeat extrauagás ad hoc etiam cle. unica de offic. uica. ubi in penalibus & odioſis ſtatuitur idẽ in uicariis quod in rectoribus quod glo. ibi & Cardinalis .ii. notabili. ac. vi. oppoſit. & xxv. q. intelligunt ultra caſus expreſſos ex identitate rationis & ſi eſſet omnimoda ratio in uice gerenti quæ in rectore ueniret omnis caſus in ui comprehenſiua & ſatis eſſet ꝙ amplatiue uel extenſiue. l. liberti. §. ſenatuſconſulti. ff. de tit. nupt. cle. i. cum ibi not. de elect. glo. in. c. ſi poſtq̃ de elect. & in. c. i. de tempo. ord. in. vi. facit uerbum generale quorũcunq; legatorum ſeu nuntiorum, ac in terris Romanæ eccleſiæ rectorum, quod multum operatur, inquit Fely. in tract. quando literæ apo. noce. patro. in quarta ampliatione, ut inducat reſeruationem in regente quõcunq;. l. ſi quando. ff. de lega. i. c. ſi papa de priuileg. in. vi. Sed pro
3 negatiua fuit concluſum ex quo extrauagás † in eo quod reſeruat eſt odioſa glo. in. c. præſenti de offi. lega. in. vi. & de uicegerente nõ exprimit. l. ſi ſeruum. §. non dixit prætor. ff. de acq. hær. Non ob. ꝙ uicegerens habeat omnia quæ auditor cameræ quia quidam ex dominis dixerunt hoc admiſſo ſine præiudicio ueritatis illud procedere in fauorabilibus & ob publicam cauſam in quibuſdam caſibus, ut in allegatis iuribus non in odioſis. Alii conſiderarunt ꝙ loquitur extrauagans de rectoribus ciuitatum eccleſiæ ſcilicet de uno & principali rectore in qualibet ciuitate, prout eſt in multis gubernator non habito reſpectu ad legatum de latere qui præeſt uni prouinciæ & cui ſub ſunt gubernatores ſingularum ciuitatum eiuſdem prouin
4 ciæ quia non ſequitur † ꝙ illi qui poſt legatũ in unis uerſo deſtinantur gubernatores ciuitatum non dicantur uere & proprie rectores earundem nec etiam inſpectis aliis officialibus qui ultra principalem terræ gubernatorem quandoque deputantur in caſtellis alicui ciuitati ſubiectis, & in illis regũt ſeu habent guberniũ. Nam ſi de eis etiam

intelligeretur nimium laxaretur diſpoſitio quæ ſtricta exi git interpretationē.l.iii.§.hæc uerba.ff.de nego. ge.Et ſecundum iſtud motiuum ceſſarent omnia fundamenta affirmatiue. Secundo poteſt dici ꝙ ēt auditor cameræ non ſit rector in urbe & admittendo ꝙ eſſet in.d.cle.unica ſumus in caſu expreſſo in iure & pœnali qui procedit etiam in nō expresſis ex identitate rationis ut ſupra & eſt in ſimili glo.notabilis in.l.i.C.de condi.inde de caſu excepto a regula quæ exorbitat propter regulam & extenditur ad ſimiles.Ita Abb.in.c.fi.de iudi.iiii.col. & in.c.cū dilecta de confir.vti.uel inuti.& glo.in.l.illud. C.de ſacroſan. eccle. Sed extrauagās nō dicit de auditore cameræ nec de eius uicegerente aut locum tenente,igitur nō dicamus.l.regula.C.de colla.ſiquidem uoluiſſet dixiſſet prout de aliis dixit.c.ad audientia de deci.& hoc modo ſilerēt omnia in cōtrarium accedit etiam pro deciſione ꝙ iſte uicegerens

5 † quamuis deputatus a principe non habebat ea quæ auditor cameræ in urbe ex quo ſolum ei cōcedebatur ꝙ audiret cauſas appellationum,& ꝙ poſſent ei cauſæ cōmitti ſicut qualificatis .c.ſtatutum de reſcriptis in.vi.& quędam alia. Vnde ex hiis non dicebatur creatus rector ciuitatis, nec poterat aliquid ultra conceſſa.c.ad hæc.c. ſignificauit c.Rodulphus de reſcript.c.p.&.g.de offi.deleg.l.diligēter.ff.man.c.porro.c.ſanè de priuileg. Nec ob.ꝙ reſerua

6 tiones †dicantur fauorabiles qa emanent a principe & eorū effectus deriuatur in tertiū,& propterea largisſime interpretandæ ut Io.an.in.c.fi.de uerb.ſigni.& Gemi. conſilio lxix.Quia uerū eſt ſi agitur de præiudicio ſolius papę qui contra eum latisſima ſit interpretatio.l.fi.ff.de conſti. princi.c.cum dilectus de cōſue.glo.in cle.ſi de beneficio. de præbendis ſecus quando contra tertiū tunc enim ſunt odioſæ & reſtringendæ ut in.d.glo.d.c.præſenti.

Quintæ deciſionis De conſti.Summarium.

Extrauagans Pauli ſecūdi cum deteſtabile in tit. de ſimo.

quatenus priuat ipſo facto ſimoniacos non procedit niſi in ſimonia reali.

Epithome.

1 Simoniaci de iure cõmuni regulariter debent priuari per ſententiam, & non ſunt priuati eoipſo quod hodie fallit in ſimoniaco reali per extrauagantem cum deteſtabile & nu.2.

2 Ad indicendam ſimoniam paria ſunt dare pecuniam ſeu aliud temporale uel promittere.

3 Præces importune & debiti remisſio inducunt ſimoniã.

4 Vbi ſunt duo æquiparata a iure pœna quæ adiicitur in uno uidetur,& in alio adiecta.

5 Maior eſt pœna excõmunicationis q̃ priuationis beneficii & quod nulla eſt pœna maior in eccleſia excommunicatione,& qualiter hoc ſit intelligendum.& nu.6.

6 In pœnis debet fieri benigna interpretatio nec in eis ualet argumentum de maiori ad minus,& quid in correctoriis,& quid ubi lex correctoria eſt pœnalis.

7 Excommunicatio nonfertur niſi pro contumacia aut alio graui peccato.

8 Priuatio beneficii non infertur propter mortale,niſi illud ſit graue etiam ſi delinquens ſit ꝓpterea excõicandus.

9 Priuatio beneficii perpetua maior pœna eſt q̃ excommunicatio ratione durationis licet ratione effectus excommunicatio ſit maior.

10 Diſpoſitio etiam pœnalis emanantis in fauorem animæ non debet reſtringi ſed dilatari.

11 Vbi eſt uarietas opinionum non peccat ſequens opinionem nõ ueram,aut poſtea reprobatam, quia ſufficit ad excuſationem etiam ambiguum iuris & tanta poſſet eſſe ambiguitas quod excuſaret etiam peritisſimos iuris.

12 In ambiguis excuſatur qui ſequitur quod in Ro.curia obſeruatur propter ſcientiam & tollerantiam papæ.

13 Communis opinio plenæ excuſat & ſequenda eſt nec ab

ea licet recedere niſi eſſet euidenter falſa.

14 In facto proprio non cadit ignorantia licet bene in iuris intellectu.

Deciſio Quinta.

COnſtitutionem Pauli ſecūdi cum deteſtabile in tit.
de ſimo.ſicut antiquiores,ut audio ita Moderni pa
tres intelligunt ꝙ quatenus inducit pœnā priuatio
nis ipſo facto loquatur in ſimonia reali non in conuentio
nali de qua.c.cum pridem.c.pactiones de pac.ꝑ qua ſen
tentia ponderatur tex.in uer. ſtatuētes ibi qui quomodo
libet dando uel recipiēdo ſimoniam cōmiſcerint, & quia
in pœnis &c.l.interpreta.de pe.l. cum quidam de lib.&
poſth.regula odia de reg.iu.in.vi.Et ſatis eſt quod aliqd
addati iuri cōi iuxta doct. Bar.in.l.iiii.§.prętor ait.ff.de
dam.infecto, & per Alex.in.l.fi.§.in cōputa.C.de iur.de
li.Sed contra hanc interpretationem clamauit ſæpius, &
exclamauit unus ex aduocatis dicens pœnas priuationis
quæ de iure communi contra ſimoniacos imponebātur
per ſententiam eſſe inflictas ipſo iure per extrauagantem
1 † in quacunq; ſimonia de iure autem communi regulari-
ter priuari debent ſimoniaci per ſententias non eo ipſo.c.
ii.de confeſ.c. iuſiurandum de ſimo. & ibi doct.c.per in-
quiſitionem cum glo. de elect.i.q.i.presbiter, ubi etiam
glo.& Abb.c.Inter dilectos ult.col.de exce.præla. unde
in caſibus quibus uoluit ius quod priuetur cenſeatur ho-
die priuatus pro qua opinione facit prohemium aggra-
uans ſcelus ſimoniace prauitatis tanquā deteſtabile & ar-
guens mentem.l.fi.ff.de hered.inſtit.quod uoluit augere
pœnā indifferēter ex quo indiſtincte ſtatuit & hoc ob cri-
minis frequentiam,&ut penitus extirpetur,dicit tex.Et qa
a canone tale delictum fuerat iam baptizatum ſimoniaca
rabies hereſis peſtis & labes.c.ſi dominus.c. quotiens.c.
ſicut de ſimo.& facit etiam tex.d.extrauagan. immediati
ibi ac omnes & ſingulas excommunicationis ſuſpenſioni

priuationis & interdicti ſententias cenſuras & pœnas cõtra ſimoniacos quomodolibet latas &c. ipſo facto incurrere uolumus. Dicit ergo aperte de pœna priuationis ipſo facto non diſtinguendo conuentionalem ſimoniam a reali de qua etiam diſponũt iura adducta igitur & c. l. i. §. generaliter. ff. de lega. prſtan. xix. di. in memoriam itẽ ius in inducendo huiuſmodi crimine nõ diſtinguit an aliquid detur uel promittatur. c. ſuper hoc de renũci. & ibi
2 Imo. & Abb. colligunt paria eſſe †ad inducendam ſimoniam dare pecuniam uel promittere ſeu aliud temporale ar. l. i. & . ii. ff. de calum. facit. d. c. pactiones, & glo. in. d.
3 c. per inquiſitionem notandum quod etiam preces †importune inducunt ſimoniam et remisſio debiti. c. ueniens ei primo de teſti. Paulus igitur inducens pœnam priuationis eo ipſo nihil alterat tale, ſed in omni caſu quo ius uoluit aliquem priuari priuat ex quo non uenit ad declarandum quomodo ſimonia contrahatur, ſed innouando addit & auget pœnam & ſi aliter uoluiſſet dixiſſet. l. i. §. ſi autem ad deficientis. C. de cadu. tollen. c. ad audientiam de deci. Præterea cum dare & promittere ſint equiparata ut eſt dictum quando Paulina inducens pœnam ipſo facto loqueretur in uno caſu ſuccederet quam inquit Abb. in c. ii. de mut. peti. iii. col. & in c. de multa de præbẽ. col.
4 v. ꝙ ubi a iure duo †ſunt equiparata pœna quæ adiicitur in uno uidetur adiecta in alio pro quo tex. cum glo. in c. ſi poſtquam. de elect. in. vi. ſuper hoc autem uidendũ an equiparatio procedat per uiam regulę, ut noua diſpoſitio diſponens in uno debeat trahi ad alium ex equiparatis ſeu prout dicit Bar. in. l. ſi conſtante in prin. ff. ſo. mat. in vii. q. i. partis principa. & Alexan. & alii in. l. ii. de leg. i. nec. §. ſtatuentes uidetur ob. ubi de datione uel receptione dicitur, quia ibi de pœna duntaxat excommunicationis & nihil de pœna priuationis de qua iam edixerat & quo ad dictam pœnam excõicationis tantum declarat reſtringit ſeu ſtatuit q̃d antea dictum erat. Pro interpretatione tamen maiori occurrit ſi dici poſſet q̃d maior † & gra

uior ſit pœna excommunicationis q̃ priuationis benefi-ciorum cum excommunicatio liget animam c.per uene-rabilem q fi.ſint legit c. Romana.§.in uniuerſitate de ſen. excõ.in.vi.Abb.in c.p.& g.de offi.del.anima autem præ cioſior eſt omnibus rebus.l.ſancimus.C.de ſacroſanct. eccl.c.cum infirmitas de pe.& remiſ. Si ergo Paulus in pœna excõicationis grauiori reſtrinxit aut declarauit q ipſo facto quando aliquid datur uel recipitur, fortius ui-deatur uoluiſſe in pœna leuiori aucten. multomagis.C. de ſacroſan.eccl.& .c.cum in cunctis in prin.cum ibi not. de elect.Et quia de pœna excommunicationis priuatio-nis & aliis ſtatuerat ipſo facto poſtea declarando in uno uideatur repetiiſſe & ſentire in omnibus ſed ad id reſpõde-
6 bitur quod in pœnis † ſit benigna interpretatio regula in pœnis de reg.iur.in. vi. & quod non ualet argumentum de maiori ad minus auc.quas actiones cum ibi not.C.de ſacroſanct.eccle.Bar.in.d.l.ſi conſtante, in.ix.q.i. partis principalis,& ibi Alexan.limitat regulam in correctoriis niſi ratio ſit ſcripta in lege correctoria ut tunc ſecundum Bal.in.d.auc.fiat extẽſio ſubiicit hoc intelligi niſi lex cor rectoria eſſet pœnalis per cle.ii.iuncta glo.de eta.& qua-li.de qua tamen materia, quia periculoſa & diffuſa poſt aliqualem progreſſum ſe remittit ad ſcripta per doct.in multis locis & tractatur etiã in.l. ſi uero. §. de uiro.ff.ſo. mat.Secundo quod non ſequitur ad pœnam excõicatio nis pœna priuationis,nã ut tradit Abb.in.c.i.de iudi. iii. col.licet ſine cõtumacia,& cõſequenter ſine mortali pec-
7 cato non feratur † ſententia excommunicationis uel fieri debeat pro leui culpa.c.nullus.c.nemo epiſcoporum.xi. q.iii.non tamen omne peccatum mortale eſt priuatione beneficii dignum etiam ſi propter eiuſmodi peccatum ſe quatur excõicatio cum debeat omne graue delictum ut priuationem beneficii expoſcat. Nihilominus pia uide-tur maiorum interpretatio & forſan tempore cõditoris cepta ita intelligi propter periculum animarum cum con traria ſit dura nimis & animabus periculoſa maxime qa

tempore noſtro pauci euaderent talem ſententiam & tūc ſequenda eſſet & imitanda.l.minime.ff.de legi.contra tamen facit quia in concernentibus animæ periculū in partem deteriorem interpretamur & tutiorem tenemus.c.iuuenis de ſpon. & ma. glo.in.c.unico de ſeru. in ord.faci. Gof.ibi in ſum.Abb.c.cum tu de teſti. Et quia emanat fauor animarum nō debet reſtringi ſed dilatari,ut homines a peccato retrahantur ita Io.And.& Abb.in.c.pe.qui fi.
10 ſint legit.inferentes quod † diſpoſitio.c.fi.de clandeſti.de ſpon. licet pœnalis extenditur ex identitate rationis ex quo emanauit fauore animarum facit glo.in.c.ſciant cūcti de elect.in.vi.niſi dixerimus quod tutius fuerit non intellectam nec receptam extrauagantem niſi in reali, & quod ſi aliter uerba ſonent ſaltem quoad tuitionem conſcientiæ ſufficiat hanc cōpoſitionem fuiſſe uſu præſcriptā,& quod adhuc ab ea non diſceditur in palatio quia ſi non ſeruans
11 ius præcepti nō peccat ubi † eſt uarietas opinionum.c.capellanus iuncta glo.de feri.& But.ibi hoc tenens licet forte quis ſecutus fuerit opinionem nō uerā & poſtea reprobatam ut non ueram uel non ſubtiliter loquentem aut inueſtigantem minus ille qui cōmuni iudicio innititur dicit glo.in uerbo de cætero de poſtula.præl.c.unico in.vi.cū de temeritate argui non poſſit ſequendo maiorū ſenſum c.ne innitaris de conſt.& ibi Inno.ius nanq; poſitiuū non afficit probabiliter ignorantes & ſufficit eſſe ambiguū qd iuris ad excuſationē dicit Car.Lan.in cle.prima de re.eccle.non alie. ſubiiciens ad propoſitum Lau. dicere quod etiam ſi ante dictam cle.hoc quod dicitur eſſe iuridicū eſſet dubium & per inumbratam conſuetudinem obfuſcatum tale ius nō afficit ignorantes ſi ſit poſitiuū immo etiā ſi naturale & ſecundum Abb.in.c.paſtoralis.iii.col.de reſcrip.tanta poſſet eſſe iuris dubitatio quod habet excuſare etiam peritiſſimos unde magis excuſatur qui ſequitur
12 & tenet quod in Ro.curia † obſeruatur ubi arguitur papę ſcientia & intelligentia aut ſaltem tollerantia quam obſeruantiam omnes prouinciales ſequi debent.§.fi.inſti.de ſa

tiſda.c.cū non liceat de ma.& obe.c.ſi.de ſpon.duo.Hoc
13 enim plus eſt q̄ ſequi communem opinionem † qui in de
pendentibus ab interpretatione prudentum plene excu-
ſat & ſequenda eſt uel ab ea recedere licet niſi ſit euidēter
falſa.c.prudentiā de offi.dele.Abb.in.c.i.&.c.eccleſia ſan
ctæ Mariæ ult.col.de conſti.& ad.c.iuuenis ſuper eius in
tellectu poteſt dici quod ibi ſumus in dubio facti nō in iu-
ris interpretatione & tunc ius caute amplectitur id factum
ꝙ eſt ad animæ ſalutē ſecurius qa ſi non faceret,ita qs poſ
ſet eſſe cum una in matrimonio quod putaretur exiſtere,
& non eſſet uel ſicut ea quæ eſſe uera uxor in aliis caſibus
ita quod faceret contra conſcientiam & edificaret ad ge-
hennam contra.c.literas de reſti.ſpolia.ex quo unuſqſqꝫ
14 † factum proprium ſit in quo non cadit ignorantia.l.fi.ff.
pro ſuo.c.ab excōmunicato de reſcrip.Sed bene cadit cir
ca iuris intelligentiam ꝑ me prædicta.Vnde ſi quote alle-
gate ſimul cū.d.c.iuuenis reſpicerent factū non obſtarent
cū ſimus in intelligentia extrauagātis clarius autē potuiſ-
ſet conditor explicuiſſe mentem cum etiam.§.per electio
nes qui dicit quod nullum ius acquiratur non ſit neceſſa-
rius ſi prius omnem ſimoniacum priuauerat ipſo facto ni
ſi ad maiorem declarationem dictum accipianus.

De reſcriptis.

Primæ deciſionis.De Reſcriptis Summarium.
Rſcriptum aduocatorium iuriſdictionis ab alio ſi ſit ſurre
ptitium eſt ipſo iure nullum.

Epithome.

1 Reſcriptum ad lites ſurreptitium non eſt ipſo iure nullum
ſed ope exceptionis ſecus in aduocatorio iuriſdictio-
nis quod eſt nullum ipſo iure.
2 Doctores qui uidentur ſibi contrarii debent ſicut leges ad
concordiam reduci.

Deciſio prima.

LICET regulariter reſcriptũ ad lites
ſurreptitium nõ ſit ipſo iure nullũ ſed
debeat opponi exceptio. Inn.in.c.cũ
M.ferrarien.de conſti.in ſi.But.& Ab
bas in.c.cæterum de reſcriptis glo.&
doct.in.c.ad audientiam ſecundo eo.
1 tit.Tamen quando eſt † auocatorium
uitiat ipſo iure ea ratione qa reuoca-
tio literarum papę eſt odioſa quoniã ſit cõtumelia indici
q reuocatur ſecundũ Inno.Ho.& Io.an.in.c.ex literis de
offi.de legat.& hoc caſu fallit regula dicit Fely.in.d.c.ad
audientiã decima fallentia,& tẽpore meo rota hanc fallẽ
tiam eſt ſequuta in pluribus cauſis cum nõ obſtant quod
idem Inn.in.d.cæterum,& But.ibi,& in.c.ex parte,de fo.
compe.uideantur ſentire contrarium prout idem Fely.re
fert in dicta fallentia. Et Mil.in uerbo reſcriptum ad lites
ſi eſt obreptitium remittitur ad But.in.d.locis.Quia ſi be-
ne eorum dicta inſpiciantur non contradicunt concluſio-
ni cũ loquantur de ſecundo reſcripto quod non meminit
de primo, uel quando eſt alia ſurreptitio & materia q̃ ad
uocationis a primo indice ut ualeat ſecundum niſi exci-
piatur, & ſic ſumus in caſu regulæ de qua Inn.& But.ibi
& nihil de reſcripto auocatorio de quo clare in.d.c.ex li-
teris dicunt ut ſupra,& ita intelligo etiam Fely.dum ſe re-
mittit ad dicta p eum in.d.c.cæterum ubi concludit quod
ſecundum reſcriptum non faciens mentionem de primo
non eſt ipſo iure nullum ſed ope exceptionis, loquitur
ergo de alio reſcripto quàm aduocatorio ex quo de ad-
uocatione uerbum nullum, unde doct.allegati per Fely.
& Mil.in locis prædictis ſimpliciter loquũtur nõ in caſu
2 aduocationis alias eſſent ſibi contrarii,& magis † reducen
di ſunt ad concordiam.l.unica.C.de inoffi.dot.c.cum ex-
pediat, de elect. in vi. & hanc declarationem nota quia
uidetur mihi uera licet nullus eã detegat quem uiderim.

Secundæ deciſionis de Reſcript. Summarium.

Aduocatoriũ non dicitur ſecundum reſcriptum quod de primo nullam facit mentionem nec eſt ipſo iure nullũ aut inducens iurisdictionis defectum.

Epithome.

1 Quando in ſecunda commiſſione nihil dicitur de prima ſi ne uerbo auocamus inducitur cauſæ aduocatio.

2 Requiſita ad reuocationem primi reſcripti remiſſiue.

3 Surrogatus auditor uel alius iudex in locum abſentis per reaſſumptionem cauſæ factam per redeuntem excluditur tam ipſe q̃ quilibet alius ſurrogatus.

Deciſio ſecunda.

Commiſſa erat cauſa epiſcopo Ceruien. eo abſente ſignata fuit cõmiſſio pro quatuor ſurrogatis & inter alios erat epiſcopus Signinus corã quo fuerũt omnes termini tenti, & qa una pars allegauerat ſuſpectũ ſigninũ fuit habita alia cõmiſſio ad alios quatuor ſurrogatos ob eandem abſentiam & unus ex collitigãtibus adiuit Io. andream caſarellum ſurrogatum, & obtinuit ab eo cõfirmari ſecundam ſententiam latam ſuper præſtanda cautione legatorum nomine, iuxta. l. i. & per to. ut lega. cau. ca. Dicebatur coram me. 1519. in una Mediolanen. de nullitate tertiæ ſententiæ defectu iuriſdictionis ne locus eſſet executioni ſecundum cle. ut calumniis: de re iudicata ex eo quod commiſſio directa caſarello nõ faciebat mentionem de anteriori directa Signino nec de tela coram eo tenta, & cum uideretur habere uim aduocationis a Signino in aduocatoriis ſurreptio uitiat ipſo iure. Inno. Hoſt. Io. an. c. ex literis de offi. deleg. & dixi in proxima deciſione, ſed contrarium fuit concluſum ex eo quod hic non cadebat aduocatio expreſſa Signino de qua nihil tale

1 proponebatur nec tacita quia in ſecūda cōmiſſione †nihil dicebatur de prima quo caſu ſine uerbo aduocamus inducitur aduocatio,ut rot.de reſcript. in anti.vii.ac.no.vi. ubi ponuntur requiſita ad reuocationem primi reſcripti, nec obſtaret ſi ſecūda eſſet ſurreptitia ex quo ſurreptio regulariter nō uitiat iure ipſo ſed exceptionis ope,ut in proxima deciſione & doct.communiter in.c.cæterum de reſcriptis & glo.& doct.in.c.ad audientiam.el ſecundo eo. titu.tribuit ergo iuriſdictionem & ualuit ſententia, inquit Inn.in.c.cū M.Ferrarien. circa fi. de conſti.nec refragatur
2 † quod durante abſentia Ceruien. radicata fuiſſet iuriſdictio in pſonam Signini & aduocata a Ceruien. quoniam non eſt uerum ex quo Signinus cognoſcebat ut ſurrogatus & rediens Ceruien. ad curiam per reaſſumptionē excludit eum & omnem alium ſurrogatum prout etiam fit in rota & obſeruatur.

Tertiæ deciſionis.De Reſcrip.Summarium.

Si committitur cauſa appellationis iudici qui pronūciauit ſeu alteri de conſenſu partium ſufficit conſenſus procuratorum dummodo per aliquem actum poſitiuum de eo conſtet uel expreſſum conſenſum.

Epithome.

1 Practica rotę & curię obſeruat quod procurator nō uidetur conſentire in iudicem etiam ſi patiatur ſe citari ad aliquem uel omnes actus & non compareat quia non ſufficit ſola patientia aut talis tacitus conſenſus ſed eſt neceſſe quod expreſſe conſentiat uel actum poſitiuum faciat producendo iura aut ſeruando terminum uel faciendo aliquid ſimile.

2 In oneroſis & obligatoriis licet tacens habeatur pro contradicēte tamen ſi ſcienter aliquid agit uidetur tacite ſe obligare & conſentire quia interuenit actus poſitiuus

ultra taciturnitatem. Appellatione partis comprehen-ditur procurator & quomodo hoc ſit intelligendum & nume.3.

3 Non poteſt ꝓcurator cõſentire quod non appelletur niſi ad hoc habeat ſufficiens mãdatum etiam ſi commiſſio hoc contineat de partium conſenſu ſed poteſt omittere ordinem iudiciarium & alias ſolemnitates ꝑ partem remiſſibiles uel parui præiudicii etiam ſine mandato non tamen quæ non ſunt remiſſibiles ꝑ partẽ & nu.4.

Deciſio tertia.

SÆpe contingit quod cauſa appellationis cõmittitur alicui de conſenſu partium, & obſeruat palatiũ meo tempore quod non requiratur ut principales cõſentiant ſed ſufficiat conſenſus procuratorum, & ita in pluribus cauſis tam in ſecunda q̃ in tertia inſtantia dixerunt domini etiam quando eidem qui iudicauerat in prima eſſet commiſſa in ſecunda quo caſu magis dubitabam ex quo cõmittebatur ei a quo fuerat appellatum quaſi grauaſſet & inique pronunciaſſet.l.i.ff. de appella. quod intellexerunt ſi procuratores expreſſe conſenſerint uel actum poſitiuum fecerint producendo iura aut obſeruando terminũ uel aliud ſimile ſecus ſi aliter paſſus fuiſſet citari ad aliquẽ uel omnes actus & non comparuiſſet cum ſola patientia
1 † nõ ſit ſufficiens aut cõſenſus eo modo tacitus & ita practicatur pro quo facit.c.non iniuſte iuncta glo. de procu. ubi non dicitur conſentire procurator niſi quando expreſſe conſentit & Car. ibi.v.q. & pro actu poſitiuo facit.c.fi. eo.ti.& qđ Abb.inqt in.d.c.non iniuſte qa licet in onero
2 ſis tacens habeatur ꝓ contradicente tamen ſi ſcienter †tali qd agit uidetur ſe tacite obligare,& hoc qa ultra ſimplicẽ taciturnitatem inter interuenit actus poſitiuus allegat cle. primã de proc.&.c.ex ore,de his quę fi.a ma.par.cap.ad limitationẽ.l.filius familias.§.inuitus.ff.de procu.ſi quod in obligatoriis & oneroſis tacens habeatur pro contradi-

cente,ita & Bar.in.l.quo enim.ff.rem ra.habe.&.l.filius fa milias pe.ff.ad mace.ubi per receptionem literarũ in qui bus continetur quod ſum debitor alicuius ſi ſtatim nõ re clamaui uiſus ſum conſenſiſſe facit quia appellatione par tis comprehenditur procurator ait Mil.in uerbo pars alle gando.c.ſuborta.de re iudi.Sed dubium facit quod Fely. in.d.c.in prin.refert Rotam ſuo tempore concorditer te
3 nuiſſe,quod ſi papa † cõmiſit cauſam cum clauſula quod ſummarie ꝓcederetur & non appellaretur dũmodo acce deret partiũ conſenſus non poſſe procuratorem conſenti re quod nõ appellaretur quoniã hoc nõ eſt in mandato, ſed quo ad omittendum ordinẽ iudiciarium in ſolẽnitati bus per partẽ remisſibilibus bene poteſt ꝓcurator,quod pars & dicetur a parte geſtum ſecus in nõ remisſibilibus per partem de quibus in.c.de cauſis de offi.dele. in quo dicit inſpicienda eſſe prægnantia uerba mandati.Et quod fuit etiã concluſum quod aut ea quæ geſſit ꝓcurator poſ ſunt fieri uirtute ſui mandati & tunc ſemper dicentur geſta a parte alias non & ſic inſpicitur ſubiecta materia patet in quit in.c.cordi,de appella.in.vi.in uerbo de partium con ſenſu ad idem.c.quãuis.de elec.eo.li.dictum autem Mil. quod appellatione partis intelligitur procurator intelligit Fely.in ſibi cõmisſis,item ex interpretatiuo intellectu non proprio ſecundum Cal.conſi.xii.de uerb.ſigni.allega.l.ſi quis alium in prin.ff. ne quis eum qui in ius uoca.eſt.vi. exi.Ad not.in.d.c.non iniuſte facile reſpõdetur quod pro cedunt ſi eſſemus in principali qui per actum poſitiuũ ſibi præiudicat.Sed procurator non poteſt niſi ea quæ ſunt ſi bi demandata cum ſtricti iuris ſit mandatum uis ergo eſt aut ſine mandato iſtud poſſet per procuratorẽ fieri quaſi ſit de ſolẽnitatibus remisſimibilibus,&parui pręiudicii,& ꝙ propter paruum præiudicium inſpiciatur etiam quod ut plurimum in curſu cauſæ tractantur per procuratores & ſic obſeruantia fundetur alias commisſiones tales de partium cõſenſu rarisſime poſſent exequi & in una quam dominus Hugo de ſpina propoſuit de menſe Nouemb.

1521 .ſuper hoc articulo domini uoluerunt ſufficere con⸗
4 ſenſum † procuratoris per actum poſitiuũ allegantes Mo
dernos in.d.c.ſuborta,& quia iſtud eſt parui præiudicii.

Quartæ deciſionis.De Reſcript.Summarium.

Vtrum auditor in Ro.curia poſsit inhibere extra curiã quando commiſsio dicit ſolum cum poteſtate inhibẽdi.

Epithome.

1 Quod ſtatuitur in citatione locum habet in inhibitione.
2 Argumentum de tempore ad locum eſt ualidum in iure & ſimiliter de re ad tempus.
3 Quando committitur cauſa cum poteſtate citandi in Ro. curia non adiecto & extra eam,tunc arguitur quod nõ poteſt citare extra eandem curiam niſi in cauſa appel⸗lationis iuxta deciſionem.cccxci.in anti,alias.quarta in tit.de fo.compe.

Deciſio quarta.

TEmpore Feriarum generaliũ dubitaui in una cau⸗ſa coram me & conſului.d.Mercurium de uipera decanum noſtrum an ſi commiſsio non dabat de inhibitione extra curiam,ſed ſimpliciter habebat hæc uer ba cum poteſtate inhibẽdi poſſem decernere citationem & inhibere extra curiam & reſpondit quod primo anno quo fuit in rota.d.Breuius epiſcopus cenenten.locum te nens auditoris tenuit quod non poſſet inhiberi & alii erãt cum eo pro quo facit quia quaſi ſemper apponitur cũ po
1 teſtate inhibendi † in Ro.curia & extra eam ad hoc alle⸗gauit deciſionem primã de procur.in no.quæ loqtur de citatione ut idem ſit in inhibitione,tamen dixit ſe reperiſ⸗ſe poſt Fely.in notis cancellariæ qui dicebat quod Alexan drinus tenebat contrarium per.c.cuncta per mundum.c.

per principalem.ix.q.iii.& quod Alexan.dictum fuit ſuſpendum in rota licet ipſe adhæreret primæ opinioni propter dictam deciſionem primam poſtpoſito ſtilo qui ex tempore uariatur,ut inquit Lap.allega.li.mihi placet opinio Alex.ex eo q͞d clauſula cum poteſtate citandi non reſtringetur magis extra curiam q̃ intra,& eſt indefinita,poteſtas enim committentis eſt uniformis ſine reſtrictione locorum quo ad hoc, unde ubiq; locũ habeat.l.ſi pluribus de legat.ii.l.iul.ff.de legat.iii.l i.§.generaliter.ff.de legat.
2 præſtã. † nec eſt ratio reſtringens: deciſio prima non ob. quoniam in ea ſunt hæc uerba Audiat & iuſtitiam faciat ſine clauſula cum poteſtate citandi magis facit pro opinione Alex.dum dicit quod uerbum deuolutas trahitur ad futuras allegando Inno. in.c.dilecti de excep. quia præſens confuſum præſentis non tenet uſum facit in ſimili ar-
3 gumento de tempore † ad locum quod eſt ualidum ſecũdum Bar.in.l.uel ſingulis cum.l.ſe.ff.de uulga. & pup.& Abb.in.c.i.de iure patro.ſicut etiam de re ad tẽpus.l.miles ita in prin.ff.de mil.teſt. Quando autem commiſſio diceret cum poteſtate citandi in Ro.curia & non ſubiũgeret & extra eam,tunc magis crederem, quod non poſſet extra.l.maritum.C. de procur.ſicut contra prohibitio in uno eſt permiſſio in alio.l.cum prætor.ff.de iudi.c.nonne de præſum.uide quando auditor datur in cauſa appellationis ſiue committatur ei principaliter ſiue in cõſequentiam quod ſtatim poteſt inhibere etiam in partibus ſecundum rotam deciſione quarta de fo.compe.in anti.& pondera uerba deciſionis.

Quintæ deciſionis. De Reſcrip. Summarium.

1 Inter auditores rotæ illæ iuriſdictionem habet cui prius eſt præſentata commiſſio quanuis ab alio in citatione præueniatur inter alios iudices inſpicitur citatio non præſentatio idem ſi ſit contentio de iuriſdictione inter auditores rotæ & alium iudicem extra rotam quod inſpiciatur citatio non præſentatio.

Epithome.

1 Conſenſus coauditorum qui iuxta conſtitutionem Innocentianam debet accedere ut iuriſdictio remaneat penes auditorem cui prius fuit præſentata cõmiſsio hodie de ſtilo accedit tacitus nec reqritur aliud expreſſus.

2 Ad perpetuandam iuriſdictionem non ſufficit ſola præſentatio literarum ſine citatione quoniam præueniri poſſit cum res ſit integra ante citationem quod fallit inter rotæ auditores & eſt in eis ſpeciale.

3 Auditor rotæ in procedendo eſt ordinarius & in multis habet ampliorem iuriſdictionem q̃ delegatus.

Magis dignum attrahit ad ſe minus dignum quando ueniunt eque principaliter.

4 Diſpoſitio loquens de ſimplici ſi exorbitat non extenditur ad caſum mixtum, ſed tantum ſuis terminis debet eſſe contenta.

Deciſio quinta.

DEciſio prima de cõſtitutionibus in anti.dicit quod ſi aliqua cauſa eſſet cõmiſſa duobus auditoribus d.uicecancellarium mandaſſe.1375.quod ille cognoſceret cui primo commiſsio eſſet præſentata & alter nullo modo,idem uoluit poſtea conſtitutio Innocentiana loquens de poteſtate auditorum rotæ quod ſi diuerſis cauſarum palatii apoſtolici auditoribus cõmiſsiones præſentatas hactenus uel pro tẽpore reperiri contingat in eadem cauſa eiuſdem tenoris uel effectus,licet ad diuerſarũ perſonarum inſtantiam auditor cui prius commiſsio præſentata fuit iuriſdictionem in procedendo & iudicando retineat abſq; alia deſuper commiſsione aliorum coauditorum ad id accedente conſenſu & iſtud obſeruatũ eſt tempore meo & antea, & obſeruatur non requiſito alias conſenſu aliorũ coauditorũ expreſſe etiam ſi tacite dici poſſet quod accedat,& hoc eſt neceſſe pro ſignatura quę ha

1 bet quod audiat qui præuenit ut inter † rotæ auditores iſ
dicatur prȩueniſſe cuiſ prius præſentata fuerit commisſio.
Extra uero rotam ille qui in citatione præuenerit non at-
tenta præſentatione reſcripti,& idem ſi concurrat auditor
rotæ cum iudice alio extra rotam,prout coram.d.Hugo
ne de ſpina in una Romana melioramentorum.1520.de
menſe Ia.concluſum fuit quam poſtea.d.Bartholomeus
de Petra ſancta iudicauit ſeu ad executionem procesſit &
in qua eidem.d.Hugoni in rota primo fuerat præſentata
commisſio,& ſecundo.d.Conſtantino de narnia extra ro
tam in cauſa appellationis q incitando prȩuenerat.d.Hu-
gonem quia ut dicebam & fuit tentum:Conſtantinus ua-
lide pronunciauit non autem nulliter ex quo ad ꝑpetuan-
2 dam † iuriſdictionem non ſufficit præſentatio ſed bene ci-
tatio.c.gratum de offi.dele.c.ſi.de offi.lega. Vnde ſola li-
terarum præſentatio ſeu asſignatio facta Iudici non ſuffi-
cit neq; impedit quoniam præueniri posſit cum res ſit in-
tegra ante citationem , ut dicit glo.in uerbo asſignante.c.
ut debitus de appella.quam Inn.& Phil.Frãch.ibi ſequũ
tur licet aliqui præſentationem põderent ad deciſionem
primam & Innocentianam dicendum quod non loquun
tur niſi in rota & inter auditores rotæ,& magis faciunt ꝓ
concluſione per locum a ſpeciali.l.ius ſingulare.ff.de leg.
uel quia omittunt inter alios recurrimus ad ius cõmune.l.
ſi extraneus de condi.cauſa da.cauſa non ſecu.l.ſi cũ do-
tem ſo.ma.l.cõmodisſime.ff.de lib.& poſt.nec ob.quod
uideatur auditor rotæ cui cauſa cõmittitur honorabilior
4 commiſſario extra rotam ex eo quia in procedendo † eſt
ordinariis iuxta no.in cle.auditor de reſcript.& ut ibi pa-
tet,& in dicta Innocentiana ac aliis cõſtitutionibus habet
ampliorem iuriſdictionẽ in multis q̃ habeant delegati ex-
tra rotam quaſi debeamus hoc metiri a maiori potentia
ar.l.quæritur.ff.de ſta.ho.& quod magis dignum trahat
ad ſe & uincat minus dignum.c.quod in dubiis de conſe.
eccl.uel alta.quod ſecundum Abb.in.c.extirpande.§.qui
uero.ii.col.de præben.procedit quando magis dignum

& minus dignum ueniũt eque principaliter prout in propoſito uenit utrunque reſcriptum,& uterque iudex quia dico quod cum deciſio & Innonentiana inter auditores duntaxat diſponant militant fundamenta adducta itẽ ſumus in caſu mixto omiſſo & non comprehenſo in eis ſimpliciter
4 de auditoribus loquentibus & cum exorbitent † non extenduntur ad caſum mixtum.l.præſcriptione.§.uim paſſam de adult.l.ii.in prin.ff.de uerb.oblig.& ibi moderni, & debent in ſuo tãtum caſu intelligi & ſuis terminis abſque ampliatione contentari.l.in agris.ff.de acqui re.do.c.primo de ſepult.& regula odia de reg.iur.in.vi.ex qubus cõſtat quod materia.d.l.quæritur &.d.c.quod in dubiis nõ refragatur nec habeat aliquid commune cum iſta.

Sextæ deciſionis de reſcrip.Summarium.

In commisſione cauſæ ſuper moleſtatione talis rei uenit etiã cauſa petitorii,uel ſi uerba ſuper moleſtationibus iactationibus impedimentis & ſimilia inducunt tam petitorium q̃ poſſeſſorium.

Epithome.

1 Vbi commisſione petitur committi cauſam ſup moleſtationibus beneficii aut talis rei cauſa cenſetur commiſſa tam ſuper proprietate q̃ ſuper poſſesſione,ſecus ubi dicitur ſuper moleſtationibus poſſesſionis talis rei uel facta narratiua deiectionis petit committi cauſam ſuper huiuſmodi moleſtationibus, quia tũc ſola cauſa ſuper poſſesſione cenſetur commiſſa.

2 Lis ſuper poſſesſione rei non faciat ipſam rem litigioſam ſed poſſesſionem dumtaxat.

3 Si committitur iudici ut compellat aduerſarium ne impediat impetrantem pacifice posſidere cauſa poſſesſionis tantum eſt commiſſa.

4 Verba ambigua cõmisſionis uel libelli deſeruiũt utilitati & intentioni impetrantis uel libellantis & recipiunt in-

terpretationem ſecūdum ſubiectam materiam ſemper fauore impetrantis uel libellantis etiam ſi expediat illa impropriando.

5 Cauſa ſimpliciter cōmiſſa utputa ſup tali recenſetur commiſſa ſub utroqꝫ, uidelicet proprietate & poſſesſione.

6 Verba moleſtatio iniuriarum ſeu iniuria reſpiciunt tā proprietatem ꝙ poſſesſionem.

7 Si contineat reſcriptum cauſam cōmitti ſup occupatione ſpoliatione & detentatione alicuius rei quā impetrans dicit ad ſe ptinere, uel ponatur clauſula cum incidentibus depen. emergen. &c. comprehenditur petitorium.

Deciſio ſexta.

PAlatiū ſicut tenuit olim, ita nūc tenet ꝙ cōmisſio ſup iactationibus moleſtatiōibus uel ſimilibus uerbis quæ in cauſarū cōmisſionibus ſolent apponi cōcepta tribuant † iuriſdictionē nedum in poſſeſſorio, uerū etiā in petitorio non obſtante concilio Cal. ſexto de reſcript. Sed pro concordia diſtingue, aut dicitur ſup moleſtationibus talis rei uel beneficii, uel ſuper moleſtationibus de & ſuper tali re, & procedit concluſio Rotæ ut ſit proprietas etiam in lite & res ipſa ex quo ſuper eius dominio uel quaſi lis introducitur auct. litigioſa. C. de litigi. & ibi Bal. Cy. & Bar. in. l. ii. eo. ti. Et petitorium habet in uentre poſſeſſorium, aut ſup moleſtationibus poſſesſionis talis rei, uel facta narratiua turbationis ſeu deiectionis a poſſesſione petitur cauſa committi ſuper dictis moleſtationibus. Et in hiis & ſimilibus poſſet forte procedere opinio Cal. qualiter lis in poſſeſſorio † uel ſup poſſesſione non faciat proprietatem rei litigioſam ſed poſſesſionem dūtaxat. d. auc. litigioſa. & glo. in. c. i. de cōfir. uti. uel inut. & ibi But. & Abb. ſunt enim res & cauſę diuerſę. l. naturaliter. §. nihil cōmune. ff. de acqui. poſſ. & in rub. de cauſa poſſ. & proprieta. & per to. ti. de utroqꝫ membro & materia in locis allegatis. & latius per Abb. in c. eccleſia ſanctæ Mariæ ut

lit.pen. & milis in uerbo litigioſa res ſit,& quid in benefi- cialibus tradit Inno.in.c.cum M.Ferrarien.de conſtitu.in c.ex parte de arbi.Io.an.in.c.ii.ut lit.pend.in.vi.ubi etiam Phil.Franch.Bal.in.d.auct.Rot.iii.ut lit.penden.in addi. in no.& Mil.ubi ſupra.& de hiis latius deciſione incipien te Rota in antiquis.iii.& in alia maior pars dominorum quòd ira ſenſerit Cal. & colligitur ex themate in quo iu-
3 dici committebatur † ut compelleret aduerſarium ne im- pediret impetrantem pacifice poſsidere quod uidetur ſo nare ſuper poſſeſsione tantum.Item quando uerba eſſent
4 ambigua deſeruirent utilita ti † & intentioni impetrantis .l.ſi quis intentione.ff.de iudi.Abb.in.c. cum ueniſſent.ii. col.de reſtit.in integ. glo.etiam.ii.in.c.cum ad ſedem de reſti.ſpo. ponens qualiter in principio litis medio & fine ſunt accipienda, ſed ſecundum Cal.prolata erant ad cau- ſam poſſeſſoriam ad quam debent inſpecto fine referri.c. ii.de ordi.cogni.c.gaudemus de diuor. Recipiunt nanq; interpretationem iuxta ſubiectam materiam ſemper fauo re libellantis etiam ſi expediat impropriando ea. Abb.c. conſuluit.ii.de appellat.facit pro concluſione Rotæ.c.i.
5 de ſequeſtra.poſſ.& fruct. Vbi cauſa † ſimpliciter cōmiſſa ſub utraq; cenſetur commiſſa.& glo.exemplificat quādo cōmittitur ſuper tali re.Idem ergo quando ſuper moleſta tionibus talis rei cum non inſpiciantur magis iſta uerba,q̄ alia,ſed res ſuper quibus fit cōmiſsio, & uerbū moleſtare reſpiciat utrunq; ex quo conuentus ſuper dominio mole ſtari dicitur ſuper eo . Facit etiam quod tradit Inno.in.c. cū olim de offi.deleg.ꝙ uigore reſcripti in quo habetur
6 ꝙ aliquis iniuriatur † mihi ſuper fundo poſſum agere rei uendicatione ad fundum & conditione ſine cauſa ad fru- ctus perceptos . Idem ſi ſup nemoribus dicatur iniuriari ut agi poſſet de dānis datis poſſeſſori in petitorio . Et ibi infert Imol.ſecundum Inno.ꝙ ſub uerbis generalibus re ſcripti cōprehendi poteſt petitorium ſicut poſſeſſorium, paria autem ſunt dicere talis iniuriatur mihi ſuper tali re aut me moleſtat ſup ea uel iactat &c. ad terminos etiā.l.

diffamari.C.de inge. & ma.in qbus ſentẽtia uel terminus contra diffamantem exceptionẽ pararet in petitorio. Itẽ
7 uenit petitoriũ ſi reſcriptum contineat † ſup occupatione ſpoliatione & detentione alicuius rei quã impetrans dicit ad ſe pertinere Rot.in no.ix.de cauſa poſſ.& proprie.& Abb.in.c.i.col.iiii.de ſeque.poſ.& fruc.Sed cõmiſſa cau- ſa petitoria uel poſſeſſoria uenit utrunq; ſecundum.d.de- ciſionẽ.ix.licet cõmuniter contra ut refert & ſeqtur Abb. in.d.c.i.col.iii.de quo in allegata deciſione incipiẽte Ro- ta in antiquis.iii.& pp notata in.d.deciſione.ix. quod for te poſſet ꝓcedere opinio Cal.uel ſi termini ſunt partes ſe cundum communem de qua per Abb.in.d.c.i.

Septimæ deciſionis de reſcrip. Summarium.

Attenditur magis in commisſionibus ſignatura papæ aut cardinalis ꝙ extenſio regentis,uel ſic,regens cancella- riam licet poſſet extendere & declarare, nõ tamen reſtrin gere aut alterare ſignaturam papæ aut cardinalis.

Epithome.

1 Cardinali præpoſito ſignaturæ eſt data poteſtas ſignan- di etiam concedendi petita,regenti uero tantum exten dendi ſed non reſtringendi conceſſa.

2 In omnibus commisſionibus in quibus petitur quod poſ ſit procedi ſummarie ſolet regens extendere quod ꝓ cedatur ſummarie niſi ſit cauſa iniuriarum.

3 Solent domini auditores palatii in dictis cauſis in quibus per iniuriam non fuit in extenſione per regẽtem appo ſita clauſula ꝙ posſit procedi ſummarie &c.cũ etiam petitum in corpore commisſionis ante ſententiam, uel etiam poſt primam & ſecundam ſententias mittere no tarium cauſæ ad regentem ut apponat in originali cõ- misſione huiuſmodi clauſulam,& ſi id regens facere re cuſaret,nihilominus ſemper proceſſus per rotam repu tatur ualidus.

3 Stilus Ro.curiæ uariatur frequenter quem modo albuni modo nigrum appellat Lapus allega.li.

Deciſio ſeptima.

COntingit in una cauſa corā.d.Paulo de Capiſuchis in alia coram.d.M.de ſpinoſa.1519.& 1520. ꝙ cū cauſæ nō eſſent ſummariæ termini erāt tenti prout in beneficialibus & commiſſio habebat in corpore quod procederetur ſummarie &c. Cardinalis autē ſignatura habebat placet domino noſtro papę. Regens uero in extendendo ſolum dixerat audiat procedat & iuſtitiam faciat fuit dubitatum an ſignatura cardinalis ſufficeret pro ſummario proceſſu quaſi petita conceſſiſſet ſimpliciter reſpōdendo.§.præterea inſtit.de inuti.ſtipula.l.ſi defenſor.§.i. de interrog.act.l.titia.§.idem reſpondit.ff.de uerb.oblig. Quidam domini uolebant non ſatis eſſe,qa tempore Alexandrini & aliorum ante hæc tempora,ut dicebat Cardinalis præſidēs ſignaturæ quādo uolebat cauſam eſſe ſummariam reſpondebat.Placet.D.N.Papæ,& ꝙ ſummarie &c.unde denegaſſe uidebatur ſine uerbo ſummarie.l.maritus.C.de procu.iuncto ſtilo q pro iure habetur.c.ex literis de conſti.c.ꝗ graui de cri.fal.ac conſuetudinem principis.l.uel uniuerſorum.ff.de pign.act.Item quia regēs extendendo omiſerat etiam quod ſummarie interpretando mentem papæ ut eius organum & aſſiſtens ad id præpoſitus.Sed maior pars contra ſcilicet ꝙ inſpiciatur ſignatu
1 ra Cardinalis † cui eſt data poteſtas nō regentis ad extendendū præpoſiti qui non poteſt negare quod conceſſum extat.Neq; in hiis attendimus regentis mentem ſi omittat de ſummaria cauſa conceſſa per uerbum placet ut ſupra.d.§.præterea cum ſi.& Rota de reſcriptis in no.ix.ꝙ in commiſſione ſignata ueniunt omnia petita, quia eſſet in facultate ſua tollere aut reſtringere conceſſa a principe ꝙ non poteſt inferior:cle.ne Romani de elect.& quaſi in omnibus commiſſionibus in quibus poſtulatur procedi

2 ſummarie niſi † ſit cauſa iniuriarum ſolet extendere ꝙ ſum marie. Vnde ſi in aliquibus omittit obliuioni & in aduer- tentiæ attribuitur. Et ideo Rota in talibus ante ſententiam
3 mittit † notarium cauſæ ad eũ ut apponat in originali cō- miſſione uerbum ſummarie poſt ſententiam & poſt duas etiam ſententias idem facit ad cautelã & ſemper ex more introducto regens ipſe apponit ꝙ ſi non faceret omnino Rota proceſſum ex prædictis ſaluaret. Ad ſtilum antiquũ reſpondetur ꝙ tunc erat in cōſideratione ſi cardinalis ap- ponebat ſummarie uel nō nunc eſt mutatus, ut dicit Lap.
4 allega.li. ꝙ modo † eſt albus modo niger, quoniam Car dinalis hoc tempore nunquam apponit ꝙ ſummarie niſi aliquando ex certa ſcientia quando non petitur, & ideo regens niſi eſſet negatum debet extendere ſi eſt in corpo re reſcripti, & ita uſq; ad. 1521. incluſiuæ practicaui in qui buſdam cōmiſſionibus corã me etiam in ſecunda inſtan. & regens appoſuit uerbum ſummarie &c. Et ex hiis patet non obſtare deciſionem. Egi. cclxxvi. uel ut eſt dictum de bent practicari, & alia eiuſdem Egi. cccxxxviii.

Octauæ deciſionis de reſcrip. Summarium.

Quando prima commiſſio habet ꝙ ſummarie proce- datur cauſa eſt ſummaria nedum in prima, uerum etiam in ſecunda & tertia inſtan. Vel ſic, commiſſio quæ habet ſummarium proceſſum ſeruit in omnibus inſtantiis cauſę & toto proceſſu qui ſit poſt commiſſionem in quo, in pa latio quatuor tantum termini ſunt ſubſtantiales ante ſen- tentiam & no. pro obſeruantia hodierna, & de uirtute In nocẽtianæ circa ſanatiuam reiterationem terminorum ac eius interpretatione.

Epithome.

1 Sicut res ſemel effecta alienabilis durat alienabilis, ita pro ceſſus ſemel effectus ſummarius durat ſummarius ad

ſequentes inſtantias quando ſumus in eadem re cũ dependentibus & annexis,& ex quo nõ urgeat ratio quare debeat reſtringi ad illam inſtantiam.

2 Quando clauſula reſpiciat & præcedentia & ſequentia & qualitas adiecta in aliqua diſpoſitione reſpiciat omnia remisſiue.

3 Iudicatum proprie non dicitur quando poteſt appellari a ſententia,ſed tunc quando non poteſt aut tranſiuit in rem iudicatam.

4 Non eſt eadem cauſa appellationis & cauſa principalis quantum ad iudicium iudicem & inſtantiam, ſed bene eſt eadem quo ad intentatam actionem quia uentilatur eadem actio.

5 Vbi in commisſione conceditur proceſſus ſummarius extenditur ad ſurrogatum in eius locum,& in alia inſtantia,ſiue hoc concedatur in prima commisſione ſiue in ſecunda uel ulteriore,& in quacunq; inſtantia ſeu parte iudicii,ita ꝙ omnis proceſſus poſt ipſam erit ſummarius,ſed non ante commisſionem.

6 In cauſis ſummariis hodie de ſtilo palatii ſeruantur quatuor termini qui ſunt ſubſtantiales ante ſententiam uidelicet ad articulandum ad dicendum cõtra articulos & producendum omnia,& ad dicendum contra producta unus quorum ſi omittatur ſententia eſt nulla, & idem ſi pars non citetur ad audiendum ſentẽtiã etiam ſi fuerit lata a principe.

7 Si omittatur obſeruatio triũ terminorũ uidelicet ad dicẽdum contra cõmisſionem ad libellandum & ad iurandum de calũnia in cauſis ſummariis non propterea ſententia eſſet nulla,bona tamẽ cautela eſt ut obſeruentur.

8 In cauſis prophanis requiritur tela & ordo iuris q habetur in.l.prolatam.C.de ſenten.

9 Quando committuntur cauſę ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii, ut ſunt cauſæ beneficiales & aliæ ſummariæ qualiter ſit procedendum.

10 Conſtitutio Inn.octaui in Rota ſanat malam aut nullam.

obſeruationem terminorũ ſubſtantialium reiterando uni-co contextu & unica audientia eoſdem etiam in duabus audientiis tantum tentos,uel alias conculcatos aut puer-ſo ordine aut male uel nulliter ſeruatos etiam ſi ipſa ob-ſeruatio terminorum fuerit facta per procuratores aſſer-tos dummodo in reiteratione ſint ueri.

Deciſio octaua.

FVit etiam obſeruatum & obſeruatur ꝙ ſi prima cõ miſſio cauſæ habeat ꝙ ſummarie procedatur ſuffi-cit tela prout in beneficialibus, & totus ꝓceſſus eſt ſummarius non ſolum in prima ſed etiam in ſecunda & tertia inſtan.& uſq; ad finem cauſæ,eo ꝙ in ſecunda &ter tia ſeu ulteriori inſtan.non petatur nec detur ſummarius
1 proceſſus dummodo non negetur datus ſicut res ſemel † effecta alienabilis durat alienabilis.l.pater.§.quindecim de lega.iii.ff.facit etiam quia clauſula in principio poſita refertur ad omnia q̃ ſequũtur.l.iii.§.filius de lib.& poſth. l.talis ſcriptura in fi.ff.de lega.i.&.c.ii.requiris de appell.
2 de materia tamen quando clauſula † reſpiciat & præcedẽ tia & ſequentia,& utrum qualitas adiecta in aliqua diſpo-ſitione reſpiciat omnia per Abb.in.d.c.& Bar.in.d.l.talis ſcriptura.& in.l.præter la.ii.§.eritq; differentia ff.vi bo. rap.Ex quorũ dictis colligitur debere in propoſito refer-ri ad ſequentes inſtantias quando ſumus ſuper eadem re cum dependentibus & annexis,& ex quo non uiget ratio quare debeat reſtringi ad illam inſtan.in qua.cõceditur ta lis proceſſus. Non ob.ꝙ ꝑ ſententiam diffinitiuam cauſa finem accipit.l.i.ff.de re iudi.l.terminato.C.de fruc.& lit. expen.Ita ꝙ in ſecunda requiratur noua cõceſſio ſumma
3 rii proceſſus,qa non dicitur † proprie iudicatum quando a ſententia appellari poteſt.Sed tunc demum quando nõ poteſt uel tranſiuit in rem iudicatam . glo. eſt notabilis in uerbo innouata fuiſſent in.c.non ſolum de appella.in.vi. quã pro ſtatuto ponderant ibi Domi. & Phil. Franch.&

glo.etiam

glo.etiã in.d.l.i. quæ uideatur ad hoc quod Ho.& Abb. uoluerũt in.c.cum dilectus de arbi.ꝙ ſententia arbitri nõ dicatur proprie ſententia niſi tria cõcurrant, quorũ unum eſt ꝙ ex ea agi poſſit.Clarum autem eſt infra decendium agi non poſſe,ſed attentari quãdo non eſt approbata ſen tentia.d.c.non ſolum.&.l.cum antea.C.de arbi. Et ſi fue rit prouocatum ſuſpendi iudicatum.l.i.in fi.ff.ad turpil.c. uenientes de iureiuran.Nec refragatur ꝙ alia ſit cauſa ap
4 pellationis †alia principalis ſeu prima cauſa.l. eos cum ſi. C.de appel.quia non eſt uerum omni reſpectu. Item non agitur ſuper re diuerſa ſed eadem de qua in prima ꝙ hic debet attendi.Ita dicit Bal.in.l.qui proprio.§.item quæri tur.iii.col.ff.de procu.ꝙ non eſt eadem quantum ad iudi cium iudicem & inſtan.Sed bene eſt eadem quo ad inten tatam actionem,quia eadem actio uentilatur. Item notan dum eſt finis cauſæ & princeps ſuper huiuſmodi cauſa ta lem rem continentem ſummariam dedit cognitionem,& alias quæſtio eſt ſabbatina an ſit eadem cum prima uel di uerſa cauſa appellationis . dicit glo.in.l.unica.C. de ſuf frag.ubi Odo . & alii. & aliquid per Bar. in.l.cum apud ſempronium.ff.iudi. ſol. & Gof. in ſum. de procur.in.v. col.& ad prædicta ac deciſionem uideatur Egi. deciſio.
5 xli.ſi papa ubi cõmiſſio † procedendi ſummarie uni facta extenditur ad ſurrogatum in eius locum & in alia inſtan tia, & procedit concluſio ſiue prima cõmiſſio det ꝙ ſum marie ſiue ſecũda aut alia in quacunqꝫ parte iudicii ſeu in ſtantia ut omnis proceſſus poſt ipſam ſit ſummarius uſqꝫ ad finem litis non ante cõmiſſionem cum eadem ſit ratio de ea quæ de prima cõmiſſione in hiis quæ ſequũtur de
6 ſtilo † palatii circa obſeruationem terminorum in cauſis prophanis ſummariis , & in attentatis ac aliis eſt paruus tractatus qui incipit termini cauſarum in Romana curia ſeruari ſoliti,& quicquid ibi dicatur,& deciſione.ii.de re ſcrip.in no.& per Egi.deci.xxvii.qui uult ꝙ tres ſolũ ter mini ſint ſubſtantiales ad ponendum articulandũ ad pro ducendum omnia,& ad ſententiã hodie quatuor termini

in ſummariis ante ſententiam tantum ſunt ſubſtantiales.ſ. ad articulandum dicendum contra articulos ad producẽdum omnia & dicendum contra producta,quorũ ſi unus omittatur nulla eſt ſententia. Idem ſi pars non citetur ad audiendum ſententiam.c.i.de cauſa poſſ. & proprie.l.de uno quoque.ff.de re iudi.uſq; adeo ut ſententia principis etiam ſine citatione ſit nulla ſecundum Abb. in.c.uenerabilem de elec.iii.col.& tex.in cle.paſtoralis de re iud. Se-
7 cus † ſi omittantur termini ad dicendum contra cõmiſſionem & ad libellandum.Item ad iurandum de calumnia q tacite poteſt omitti.c.i.de iura.calũ.in.vi.quanuis cautum ſit ut obſeruentur. De iure autem communi in prophanis
8 † non requiritur niſi tela & ordo quæ habentur in.l.prolatum iuncta glo.& ibi etiam Bar.C.de ſenten.Et quando
9 † cõmittuntur ſimpliciter & de plano ac ſine ſtrepitu & figura iudicii eſt expreſſus in extrauagante ad reprimẽdum quo.in cri.leſe ma.proce.& in cle.ſæpe de uerb.ſig. tales autẽ eo modo cõmiſſæ ſunt beneficiales & aliæ ſumma-
10 riæ de quibus in cle.diſpendioſam de iu.Et in Rota † Innocentiana ſanat terminos ſubſtantiales reiterando unico contextu & unica audientia eos nulliter uel male ſeruatos quod ꝓcedit etiam ſi ꝑ aſſertum procuratorem de cuius mandato non conſtet uel contra aſſertum procuratorem rei.fuerint tenti dummodo in reiteratione ſint principales uel boni procuratores utriuſq;, & hoc ꝑꝑ illa uerba male aut nulliter quæ etiam in multis aliis caſibus faciũt ꝙ ſanetur tela quãuis auditor debeat eſſe diſcretus ꝙ ſi fuerit tenta contra non legitimam perſonam uel ad inſtantiam nõ legitime expectet reum tanto tempore quantum eſt neceſſarium ad obſeruandum terminos ſubſtantiales ſine præcipitatione.Ex quo etiam reiteratio prędicta ſanat omnes terminos etiam in duabus uel in una audientia tãtum tentos & alias conculcatos ac ordine ꝑuerſo ſeruatos quod pro interpretatione dictæ Innocentianæ no.

Nonæ deciſionis.De Reſcrip.Summarium.

Cõmiſſio in cauſa prophana ꝑ quam conceditur ꝙ termini ſubſtantiales ſeruari ſoliti etiã male uel nulliter tenti unico contextu reiterentur non ſanat ſi prout in cauſa beneficiali erant ſeruati, & non ſit hoc expreſſum. Vel ſic. Cõmiſſio ſuper reiteratione terminorum non ſanat proceſſum in prophanis niſi ꝙ ut in beneficialibus & cauſa prophana tenti fuerint expreſſum ſit.

Epithome.

1 Alia eſt tela & ordo iudiciarius in ꝓphanis cauſis & alia in beneficialibus & ſummariis.

2 Seruans male telam ſiue ordinem proceſſus iudiciarii tenetur ſanare illum aut ſua impenſa aut per commiſſionem ſanatiuam.

3 Practici & cauti procuratores ne errent & dãnificent clientulum ſuum in expenſis proceſſus debent ponere ſpecifice in commiſſione reiterationis terminorum ꝙ cauſa eſt prophana, & ꝙ termini in ea fuerunt ſeruati, ut in beneficialibus ſeu ſummariis, & tunc reiteratio fit ut in beneficiali & non ut in prophana, atq; in hoc errãt plurimi procuratores non ponentes utrunq;, quia tunc talis commiſſio non ualet.

Deciſio nona.

FRequens eſt uſus cõmiſſionum ſup reiteratione terminorũ unico contextu ac audientia ſeruandorũ ac ſuper ſanatiua proceſſus corã. d. Simonetta. 1519. in una Viterbien. ſalarii erat commiſſio in prima inſtantia in qua locumtenẽs auditoris cameræ iudicauerat ꝙ terminis de more ſeruatis etiã male & nulliter tentis unica citatione & audientia reiteratis procederetur & dubitatur de ualiditate dictæ ſententiæ locumtenentis, & ꝓ ea dicebat ponens qui habebat cauſam in ſecunda, quod in prophanis ſolet tela ſubſtantialis teneri ſicut in beneficialibus, & ita erat tenta in dicta cauſa quodq; hoc attento ſatis uidebatur expreſſum. Et ꝙ papa ita intellexiſſet. l. quod ſi no-

lit.§.qui aſſidua.ff.de edil.edic.l.ſi.C. de fideiuſſo. Nam frequens actus inducit conſuetudinem in contractibus ut in dictis iuribus. & Bar.in repeti.l.de quibus in.ii.q.prin. vii.col.ff.de legi.& facit regulam.l.ſuis quoq;.§.puto generaliter.ff.de hære.inſti.nihilominus fuit concluſum pro
1 nullitate ex quo † alia eſt tela in prophanis alia in beneficialibus & ſummariis & in arbitrio partis eſt quomodo obſeruet,qa ſi aliter q̃ debeat oportet quod ſanet proceſſum ſua impenſa & quandoq; p̱ commiſſionem nõ obtinet ſanatiuam quo ad omnia. Vnde qdam † in ꝓphanis
2 ſeruãt telam prout in eis reqritur ad fugiendum omnem nullitatem & neceſſitaté,& ideo neceſſe eſt ꝙ papa intelligat cauſam eſſe ꝓphanam, & in ea telam tentam prout in beneficiali & ſummarie ad hoc ut ſanet & reiteratio ut
3 in beneficialibus proficiat.Et ita † practici ꝓcuratores ponunt in cõmiſſione utrunq; ex eo ꝙ reiteratio fit ſicut eſt facta obſeruatio non ut in prophana quia ita non eſt facta nec iterari poſſet quem admodum nec priuatio datur niſi ſuppoſito habitu.l.decem.ff. de uerb.obli.§.ſeruus inſti. de capi.dimi.alias papa intelligit iuxta ſubiectã materiam ſcilicet tentã ut in ꝓphanis ſi de cauſa tali dicat cõmiſſio. c.ſedes.de reſcript.c.ut priuilegia de priuile.l.ſi uno loca. glo.in uerbo tit.in.c.i. de uſur.in.vi.& Soci. conſi.xxv.& no.qa in hoc uidi plures errare in formãdo cõmiſſiões.

Decimæ deciſionis.De Reſcript.Summarium.

Quando in reſeruatione penſionis datur facultas tranſferendi dummodo infra certum tempus denuntietur ſub pœna nullitatis. Vel quod eoipſo cenſeatur extincta penſio.In commiſſione ſuper nullitate uel extinctione ſecuta translatione non debet apponi clauſula ſolita ſine retardatione ſolutionis penſionis.

Epithome.

1 Vbi ex facie literarum aut inſtrumenti conſtat aliqd non

deberi tunc iudex ex officio abſq; partis oppoſitione poteſt & debet repellere agentem.

2 Pecunia debita ad diem ſi petatur ſtatim reo nihil excipiē te iudex condemnabit ad diem ex quo iſtud dari in diē ineſt obligationi idem de exceptione ex pacto in continenti appoſito uel ex tacite intellecto cum inſint ſui natura actioni & actor deducendo eam proponit cum exceptione ſecus in exceptione quæ non ineſt obligationi ſed uenit extrinſecus ut exceptio pacti facta ex interuallo.

3 Non eſt neceſſaria exceptio facti uel iuris quando ademptio ſit in teſtamēto cū eidem teſtamento inſit nec poſſit iudici non liquere.

4 Si ex tenore appellationis conſtat quod eſt interpoſita in caſibus a iure prohibitis, tunc iudex non reuocat attentata ſtatim nec inhibet antequam incipiat cognoſcere an appellatio ſit recipienda uel non quia appellans habet ius commune contra ſe.

5 Publice excommunicatum poteſt iudex ex officio repellere etiam reo non excipiente, ſimiliter libellum quando ex eius continentia inepitudo apparet.

6 Contra inſtrumentum guarentigiatum habens executionem paratam & contra quod nulla poſſit opponi exceptio niſi falſitatis uel ſolutionis de ſimulatione excipi poteſt quæ facit deficere cōtractum nam ex quo deficit conſenſus non dicitur eſſe contractus.

7 Quoad ualiditatem nō refert an aliquid fiat ſub conditione uel modo quoniam ſi modus non ſeruatur ſubiicitur clauſula irritans ſeu annullans actū cum illud ſit pro forma appoſitū quæ dat eſſe rei qua non ſeruata actus eſt nullus.

8 Non debet retardari aut alias impediri ſolutio penſionis ſimpliciter, & de partium conſenſu præſertim reſeruatæ ſuper cuius nullitate lis mouetur donec de nullitate aut extinctione ſit iudicatum niſi ſub modo aut conditione fuiſſet reſeruata quia tunc non uerificata condi-

tione aut modo reus non cõpellitur ſoluere niſi agens eſſet in poſſeſſione pcipiendi quia tũc cogeretur quia in his non requiritur titulus.

9 Quando in materia rei liquidę aut contra inſtruméta guarentigiata ſit locus exceptioni remisſiue.

10 Si in actione includit & deducit actor exceptionem ſuo ligone ſe percutit & ei incumbit onus probandi excluſionem exceptionis alias incũberet excipienti aliquid ponenti.

Deciſio decima.

CAſus occurrit in ſignatura iuſtitiæ de menſe No. 1520. quod. P. conſenſerat reſeruationi penſionis cum poteſtate transferendi dummodo infra tres menſes translatio ſibi intimaretur alias eſſet nulla ſeu eo ipſo extincta. Is in quem erat translata ſeu ex translatione reſeruata agebat cõtra. p. ad ſolutionem Petrus petiit committi cauſam nullitatis uel extinctionis fuit dubitatũ an in commisſione deberet apponi clauſula conſueta ſcilicet placet ſine retardatione ſolutionis penſionis. Et pro affirmatiua quidam ex referendariis allegabat ſtilum nihilominus pro negatiua dixi & hæc pars obtinuit quod de non penſione aut extinctione conſtabat ex facie literarũ
1 reſeruationis prioris ac translationis quo caſu † iudex ex officio abſq; partis oppoſitione poteſt & debet repellere agentem. l. lecta. uer. dicebam. ff. ſi cer. pe. & ibi Bar. di-
2 cens quod ſi † pecunia debita ad diem petatur ſtatim reo nihil excipiente iudex cõdemnabit ad diem ex quo iſtud dari in diẽ ineſt obligationi, & eſt intus in obligatione. d. uer. dicebam. l. petens cum ma. C. de pac. & in. l. eum qui ita. §. qui ita. ff. de uerbo. obliga. inquit non eſſe neceſſe quod opponatur exceptio quæ ineſt obligationi, prout in pactis incontinenti appoſitis uel quæ tacite intelliguntur, ut in dictis iuribus & l. iuriſgentium. §. quinimmo. ff. de pact. ita etiã dicit Bal. in. l. bonę fidei circa finem. C. eo quod exceptio quæ eſt ex eodem contractu id eſt pacto

incontinenti appoſito . non eſt neceſſe quod opponatur. quia ex figura eiuſdem contractus apparet . Nam in iſtis non eſt opus quod pars opponat cum inſint actioni & actor deducẽdo eã proponat cũ exceptione q̃ ſui natura ineſt unde actionis expreſſio eſt ſufficiens reo ſecus in exceptione quæ non ineſt obligationi, ſed uenit extrinſecus prout exceptio pacti poſtea facti ſeu alia quæ partium cõuentione non uenit ad idem Inno.in.c.i. de plus peti.& in.c.paſtoralis de except.Abb.in.c.exceptionem eo.titu. iiii.col.Bar.in.l. ſi ita ſcriptum.ff. de lega.i. inquiens non
3 eſſe neceſſarium † exceptionem facti nec iuris quando ademptio fuit in teſtamento cum eidem teſtamento inſit: nec poſſit iudici non liquere, & Bar. etiam in.l. naturaliter.§.nihil commune.ff. de acqui.poſſ.in ii.q. principali. iiii.col.& quod Phil.Franch. poſt Domi.concludit in.c. non ſolum.i.col. de appella.in.vi. quod quando conſtat
4 † ex tenore appellationis qđ eſt interpoſita in caſibus a iure ꝓhibitis tunc iudex non reuocabit attentata ſtatim nec inhibebit antequam incipiat cognoſcere an appellatio ſit recipienda uel non quia appellans habet ius commune contra ſe & quod in.iii.col. in prin. allegando Deci. primam in no.eo.titu.ſubiicit ad hoc.c.pia de excep. eo.tit.
5 & li.ubi publice † excommunicatum poteſt iudex ex officio repellere etiam reo non excipiente, idem de libello quando ex eius continentia ineptitudo apparet.c. exanimata cum materia de iudi. Et quando extra ſeriem libelli eſt notorium ſecundum But. in.c.i. de offi. uica. ſed in propoſito agens ad penſionem producit literas ex quarum contextu depræhenditur nullitas uel extinctio aperte ſi lapſus fuerat terminus trium menſium prout erat, igitur niſi de intimatione in tempore doceat ſeipſum excludit, & a iudice repelli debet etiã reo tacente accedi quod
6 contra inſtrumentum guarentigiatum † & ſtatutum habẽs executionem paratam & quod nequeat opponi niſi exceptio falſitatis ac ſolutionis & nulla alia, poteſt excipi de ſimulatione cum ſimulatio faciat deficere contractum ex

quo enim deficit conſenſus non dicitur eſſe contractus .l. prima de pac.& Bar.in.l.i.§.& parui refert.ff.quod vi aut clam.bona ergo eſt exceptio non eſſe contractum, & ſic legitimam non eſſe penſionem, nec literas penſionis quæ nō habent animam niſi ſecuta intimatione in tempore & docto de ea, item penſio eſt reſeruata in euentum translationis ſub conditione intimationis, ſed ſtatutum diſponens ut inſtrumenta guarentigiata habeant paratam executionem, & quod nulla poſſit opponi exceptio intelligitur dummodo conditio cōtractus ſit adimpleta.Bal.in.l. ſi cauſam.C.de exce.rei iu.& alii ad quos refert & ſequitur Alex.conſi.113.primo uol.Igitur ante uerificationem intimationis conſtat iudici non eſſe penſionem ac ius ita excipiendi ſaluum eſt parti cum conditio nihil ponat ineſſe.§.ex cōditionali inſti.de uerb.obli.c.i.de ſpō.in.vi.Nō ob.ſi ponderetur quod non ſumus in conditione, ſed in

7 modo per dictionem dummodo quia nō refert † quoad in ualiditatem fiat ſub cōditione uel modo quando ſi modus non ſeruetur ſubiicitur clauſula irritans ſeu annullans actum.c.uerū de condi.appo. tunc ſiquidem illud eſt pro forma appoſitum qua non ſeruata actus eſt nullus, quoniam dat eſſe rei ſicut in.l.ſi unus.C.de teſta.l.an inutilis de acceptil.l.i.§.ſiquis ita ubi Bar.de uerbo.oblig.& Bal. ad hoc in.l.i.ff.de libe.& poſthu.Nec etiam obſtat quod ab initio tenuit reſeruatio & eius uigore eſt facta ſolutio quæ non debet retardari donec de nullitate ſeu extinctione ſit iudicatum.c.quærelam de elect.c. conſultationibus de iure patro. ne interea priuetur commodo poſſeſſionis.c.i.ut lit.pen.quia procederet ſi nulla trāſlatio facta eſſet uel ſi abſq; tali modo aut cōditione transferendi facultas data fuiſſet quibus caſibus de partium conſenſu papa

8 reſeruat ſimpliciter & tunc † nō impeditur penſionis præſtatio propter ſuperuenientem litem ſup nullitate uel extinctione ex eo quod litere ſunt liquide, & ex cōſenſu partium ad quem papa reſpexit firme quouſq; contra eas ſit res iudicata ſecus ſi a principio fieret reſeruatio ſub con

ditione ſi talis conſentiret,ſeu alia aut ſub modo ut ſupra, nam tunc non uerificata prius conditione aut modo non poſſet reus ad ſolutionem compelli niſi agēs eſſet in poſ ſeſſione percipiendi.d.c.quæ telam cum ſimi. quoniā in hiis titulus nō requiritur.c.in literis,& ibi Abb.poſt alios de reſti.ſpo.Idem ergo quando adiicitur in euentū tranſ= lationis ex quo & papa & partes agunt, ut per translatio nem extinguatur & ceſſet ſi intimatio in tempore non ſe quatur. V nde de extinctione notorie cōſtat ex literis trāſ= lationis. Ita ꝙ fundata eſt rei exceptio cum nō agatur ex primis literis reſeruationis,ſed ex ſecundis translationis, ſeu nouæ & ſecūdæ reſeruationis cum forma ſit quod ex tinguitur prima & denuo ſimilis reſeruatur perſone nomi nate poteſt itaqꝫ dici non eſt penſionis aliqua reſeruatio ſi cut excipi quod aſſerta ſententia non eſt ſentētia, & quod non eſt publicum inſtrumentum & ſi diceret ſtatutum de rogatum poſſe iurare opponi quod non eſt talis ſecundū
9 Bar.in.l.diuus de teſta.mili.& in materia † rei liquide uel non & quando contra guarentigiata locus ſit exceptioni ultra prædicta uideatur Bart.in.l.pro inde.§. notandū.ff. ad.l.aqui.Abb.in.c.ex parte.ii.de offi.deleg.& doct.alle= gati per Alex.in.d.conſi.Ad hunc ſenſum tacit etiā quod ait Inno.in.c.ſuper literis de reſcrip.ult.col. quod ſi actor
10 † in actione includit & deducit exceptionem ſuo ligone ſe percutit & ei incumbit onus probandi ad excluſionem exceptionis alias incumberet excipienti aliquid ponēti.l. i.de excep.l.ii.ff.de proba.cum glo.ubiqꝫ,& Gof.in ſum. eo.titu.ii.col.cū reddat actionem ſuam dubiam qnimmo in propoſitione deſtruit eā & ſe excludit ex quo aſſertio ſua & negatio aduerſarii reperiuntur ſimul & in eadē ſcri ptura per expreſſum. Ex quibus infertur non debere po= ni clauſulam ſine retardatione ſolutionis penſionis quæ quaſi pro regula in ſimilibus commisſionibus apponitur. Et hoc not.ut quotidianum ut inqt textus in.l.legatū.ff. de libe.lega. & habes unam limitationem ſeu fallentiam ad exceptionem ad ſtilum reſcribendi cum dicta clauſula.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITT. EMANUELE

Vndecimæ deciſionis de reſcrip. Summarium.

Bona eſt commisſio ut condemnatus per tres confor mes audiatur ſuper earum nullitate reſeruatis expenſis & fructibus in fine litis conſtito de paupertate oratoris parito quo ad poſſesſionem.

Epithome.

1 Non liberat.c. Odoardus de ſolutio. clericum a debito ſed ſolum a moleſtia creditoris præſtando cautionem quòd ſoluet ſi peruenerit ad pinguiorem fortunam ſicut per cesſionem bonorum non dicitur cedens ſoluere, ſed tantum liberatur ne carceretur & remanet obligatus ad ſoluendum quandocunq; ſoluere poſſet deducto ne egeat.

2 Lex aut capitulum debet regulariter facere ad titulum in quo ponitur licet non ſemper de necesſitate.

3 In multis caſibus in iure paupertas nocet & minuit hominis fidem non tamen hoc debet extendi extra caſus a iure expreſſos cum proſit etiam in multis & inſpicit lex aliquando magis perſonarum fidem q̃ facultatem.

4 Sententia adiudicatoria in beneficialibus nõ dat titulum, ſed declarat ius ad uictorem pertinere.

5 Dominium quando transferatur per ſententiã remisſiue.

6 Ad probandum ſtilum ſignaturæ adducuntur quandoq; commisſiones alias ſignatæ in caſibus ſimilibus.

Deciſio undecima.

PRopoſui in ſignatura iuſtitiæ. 1519. an deberet concedi q condemnatus p tres conformes audiretur ſup earũ nullitate, fructibus & expenſis in fine litis reſeruatis conſtito de pauptate cõdemnati parito quoad poſſesſione ſi uigore rei iudicatæ parendum ſit, & dicebam q ſic, tum quia a iure cõceditur beneficiũ.c. Odoar-

dus de ſolu.tum quia in Rota uideram quaſdam cõmiſ-
1 ſiones ſimiles quaſi ſtilus † talis eſſet qui pro iure habetur c.ex literis de conſtitu.c.q̃ graui.de cri.fal.& in hunc ſenſum fuit ẽt.d.Io. Antonius de Triuultiis decanus & quatuor alii,reliqui uero cõtradicebant eo fundamento,quia
2 non debet prius condemnatus † audiri quàm fuerit euacuatum iudicatum quo ad omnia cle. ut calumniis de re iudi.in uerbo plenarie iun.glo.quæ allegatur.c.reintegrãda.iii.q.i.ad.d.c.Odoardus licet debeat facere ad titulũ.l. imperator.ff.de in diem adiec.dicebatur non eſſe uerum
3 ꝙ habeat uim ſolutionis cum ſolum liberetur † clericus a moleſtia creditoris præſtãdo cautionem ſi peruenerit ad pinguiorem fortunam.Ad hoc.§.fi.inſti.de act.ubi ꝑ ceſ-
4 ſionem † bonorum non dicitur cedens ſoluere,ſed liberatur ne carceretur & remanet obligatus quando ſatisfacere poſſit deducto ne egeat ſimiliter in.l.ſunt perſonę cum ſe.ff.de re iudi.quo ad priuilegiatos de quibus ibi . Nam inanis actio dicitur q̃ debitoris excludit inopia.l. nã & is .ff.de dolo.c.olim.ii.de reſti.ſpo.Poſſet & aliter reſpõde-
5 ri ad id quod lex † debeat facere ad titulum ubi ſituatur iuxta.d.l.imperator.& no.in.c.i.&.c.ſi ſuper gratia de offi.deleg.in.vi.de quo etiam Abb.in prohe.decret.ult.col. & in.c.bone de cõfir.uti.uel inuti.in fi. quod ſatis dicitur facere.d.c.Odoardus.ex quo decidit ꝙ ob inopiã ad ſolutionem non cõpellitur.Item ꝙ non eſt de neceſſitate ut ſemꝑ faciat ut in.§.fi.iũcta glo. inſti.de obli. quæ ex qua. cõtrac.& in.c.potuit loca.ubi.& glo.pro cõmiſſione etiã uidebatur ꝙ ſi ſententiæ eſſent nullæ & inique locupletaretur cum aliena iactura uictor ſi uictus nõ audiretur ante plenam paritionem cõtra æquitatẽ.l. nam hoc natura.ff.
6 de condi.indeb.c.locupletari de re.iu.in.vi.& pauꝑtas † quæ non eſt de genere malorũ præſtaret impedimentum ut agi nõ poſſet,& eo modo periret ius ſuum.Paupertas autẽ potuiſſet eſſe in uicto ſine culpa uicti, unde lex puni-
7 ret † eum ſine culpa obligãdo ad impoſſibile quod teneretur ad totalẽ rei iudicatæ euacuationẽ contra regulã.c.

cognoſcentes de cõſti.& l.fi. quæ ſentẽ. ſi.appel.reſcin.l. impoſsibilium.ff.de re.iur.& quanuis in caſu.l. teſtium in
8 prin.ff.de teſti.& pluribus aliis.In iure † paupertas diminuat de fide hominis & noceat extra tamen expreſſos id non eſt extendendũ,cum etiam in multis ꝓſit & alias magis lex fidem inſpicit perſonarum ꝙ facultates.§.fi.inſt.de ſuſpec.tuto.Sed pro negatiua poteſt dici ꝙ præſumptio quæ eſt pro tribus cõformibus tollat omnem iniquitatẽ,
9 cum etiam in una ſentẽtia † pręſumatur ꝙ omnia rite proceſſerint,& tãta eſt iudicialis auctoritas ut ſempet pro eo præſumi debeat donec contra eũ aliquid legitime probetur.c.in præſentia de renũ.c. cum inter.de re iudi.& ut ſit finis litium.l.properandũ.C.de iudi.c.finẽ litibus de do. & contu.& ſi in una uel duabus cõformibus cõcederetur cõmiſsio non contra tres cõformes ratione calũniæ quã conſideraui dominus Clemens.d.cle.qđ in una uel dua-
10 bus non eſt cautũ ꝙ de nullitate † ſine paritione dici nequeat cũ nec mereãtur nomen ſententiæ neqꝫ executionẽ ſi ſint nullæ.l.iiii.§.condemnatũ.ff.de re iudi.c.fi. eo.tit.in vi.Et dato ſine præiudicio ꝙ ſine culpa nõ tamẽ ſine cauſa pateretur & a iure cõſiderata ꝑ.d.cle.c.quoniã frequenter.§.ſunt & alii ut lit.non conteſta. Et ꝑ prædicta tolleretur quod dicebatur de nutriendo peccato in uincente habente forſan ſcientiam qđ contra ueritatẽ obtinuiſſet, &
11 quia ſententia † facit ius inter partes.l. ingenium.ff.de ſta. ho.d.c.cum inter.& ibi Abb.ii.col.licet in beneficialibus ſententia adiudicatoria non det titulũ, ſed declarat ius ad uictorem pertinere,de quo quãdo eſſet priuatiua quãdo declaratiua & de eius effectu.Idem Abb.in.c.i.de conce.
12 præben.& de materia & quando † ꝑ ſententiam trãsferatur dominiũ uideatur Bar.in.l.ex hoc iure de iuſti.& iur. in.l.miles.§.fi.de re iudi.tex.in.l.ſicuti.§.ſed & ſi quæratur.ff.ſi ſerui.uendi.in.c.forus iun. glo.in uerbo iuris ſtatus de uerb.ſigni.¶ Pro affirmatiua uidetur etiã facere ꝙ iura loquentia de partitione debeant accipi data poſsibilitate ſicut & cõmoditate alias ꝑ remedia & priuilegia iu-

ris.l.nepos proculo.ff.de uerb.ſig.& ꝙ Clem.ſimpliciter loquens declaret & ſe referat ad paritiones a iure conceſſas,licet ex aduerſo dictum ſit quantū ad hoc ꝙ nutriretur maior calumnia in multis qui ſub clipeo inopiæ poſt tot ſententias &diſpendia iterum ad cauſam uenirent quicqd ſit in ueritate in alia ſignatura fuerunt adductæ quædam
6 † cōmiſsiones ſignatæ & cōceſſæ prout in themate,& ita fuit concluſum ꝙ iſta admitteretur:ſtilus autem potuit reſpexiſſe ad fundamenta pro affirmatiua conſiderata.

Duodecimæ deciſ.de reſcrip.Summarium.

Cōmiſsio ꝑ uiam monitorii contra eum qui ſuccedit in beneficio de cōſenſu alterius penſione onerato dat iuriſdictionem ad cauſam ſolutionis abſq; intimatione literarum reſeruationis penſionis non ſuper pœna cenſurarum,nec priuatione beneficii. Ideo non eſt limitanda dū modo literarū penſionis intimatio facta ſit aut fiat, uel cōſtito de intimatione literarum. Vel ſic. In cōmiſsione aut monitorio ſuper ſolutione tantū penſionis non eſt ponenda clauſula conſtito de literarum intimatione.

Epithome.

1 Si agitur contra titium ut hęredem Gaii obligatū ex contractu non cogitur actor intimare titio cōtractum obligationis,ſed ſufficit facere eum in ius uocare ut hæredem obligatum ex tali cauſa, & probare poſtea in iudicio ꝙ Gaius erat ſibi debitor,& titius eſt hæres ipſius Gaii,aut alias tenetur pro eo.

2 Si penſionarius uult agere ad pœnas contentas in literis apoſtolicis penſionis tunc eſt neceſſaria earundem literarum intimatio ubi quis non cōſenſiſſet uel per alium præſtitiſſet conſenſum.

Deciſio duodecima.

PRopoſui etiam cōmiſsionem eodem anno. 1519. in qua Petrus Males fecerat intimari monitoriū de ſol-

uendo penſionem ſibi reſeruatā cuidam.I.qui ſucceſſerat in beneficio grauato,& qui non conſenſerat reſeruationi penſionis,& quia.I.per procuratorem comparuerat.petebat.P.ꝙ non obſtante commisſione præinſerta in qua fuerat additum ut auditor cameræ procederet cōſtito de intimatione literarum penſionis auditor procederet non obſtan.ꝙ literæ non eſſent intimatæ,attento ꝙ non agebatur ad pœnam priuationis nec incurſum cenſurarū,ſed ad ſolutionem duntaxat debitarum penſionum, & dixi
1 debere concedi,& ita fuit concluſum ſicut ſi agerem † cōtra titium ex aliquo contractu ut hæredem Gaii obligatum cum actiones tranſeant actiue & pasſiue in hęredem .l.i.C.ut act.ab hære.& con.hære.inci.non cogerer ei intimare cōtractum obligationis ſed ſufficit citari facere eū ut hæredem obligatum ex tali cauſa,& in iudicio poſtea probare ꝙ Gaius erat mihi debitor & titius citatus, uel alias comparens per procuratorē eſt hæres Gaii aut alias tenetur pro Gaio,ſatis eſt etiam oſtēdere apud acta.I.obtinere beneficium cum fructuum perceptione ſuper quibus eſt reſeruata penſio non obſtante ꝙ dicitur ſucceſſorem non obligari niſi literis ſibi intimatis ex quo probabiliter ignorat alium conſenſiſſe.l.ſi.ff.pro ſuo.c.ab excommunicato cum ibi no.de reſcript.quia hic agitur ut ſoluat penſionem quæ debetur ex fructibus quos percipit, quo caſu nō reperitur ꝙ requiratur obligationis intimatio ad iuriſdictionem cū ſit ſatis in citatione talia exprimi ꝑ quæ plene intelligat monitus ſuper quo cōuenitur cle.ii.ut lit.
2 pen.Secus † ſi ageret ad pœnas iam dictas,tunc enim neceſſaria eſſet intimatio literarū quando quis non conſenſiſſet,uel per alium conſenſiſſet non per ſe ipſum. Nam propter grauitatē præiudicii & cēſuras & ſpiritualia quæ ligant animam principaliter,ut inquit Abb.in.c.p.&.g.de offi.dele.c.ueritatis de iureiur.& propterea in rem inanimatam proferri non poſſunt.c.romana.§.in uniuerſitatē de ſen.excom.in.vi.eſt neceſſaria certa & indubitata notitia ad no.Inno.qui ſolet cōmuniter allegari in.c.ſi.de eo

qui mit.in poſ.cauſa rei ſer.ut Ludo.Ro.allegat conſilio ccccixxxii.quod eſt neceſſaria perſonalis citatio facit glo. pe.in.c.qui ad agendum de procur.in.vi.quoniam abſq; monitione perſonali non debet irretiri cenſuris cum non eſſet in contumacia ſine qua excōicatio non infligitur ab homine.xi.q.iii.epiſcopi ſi ſacerdotali, & ibi no. Abb.in c.i.de iud.iii.col.& in.c.reprę hēſibilis de appel.& de hiis uide quæ poſtea annotaui in illa deciſione Rotæ ꝙ con-ſentientes per ſe reſeruationi penſionis incurrunt pœnas excommunicationis & priuationis ſi non ſoluant in tem-pore ſecus ſi per alium,& ibi latius incipit dubitaui in una Vladisladien.

Tertiædecimæ deciſ.de reſcrip.Summarium.

Non datur commisſio quod ſit locus executorialibus decretis uigore primæ ſententiæ quæ tranſiuit in rem iu-dicatam ſi aduerſus eam ſit conceſſa reſtitutio etiam ſi pri ma fuerit confirmata ꝑ unam aliam uel duas uſq; ad rē iu dicatam incluſiue,ſed debēt nouæ executoriales decerni.

Epithome.

1 Per reſtitutionem aduerſus ſententiam impediuntur literę executoriales ne illarū uigore executio ſentētię fiat cū reſtitutio in priſtinum ſtatum reponat reſtitutum.

2 In cauſis agitatis in Ro.cu.& maxime in Rota ferè ſempꝛ uictus uictori condemnatur in expenſis.

3 Quando prima ſententia cōfirmatur ex eo quia reperitur bene iudicatum,tunc ex ſecunda ſententia oritur actio non ex prima & ſecundus iudex debet facere executio nem & hoc etiam obſeruat ſtilus ſignaturæ in commiſ ſionibus executionum.

4 Delegatus principis poteſt de iure exequi ſententiā abſq; ulteriori cōmisſione, tamen in curia Romana propter præſentiam papæ & derogationē regulæ quod exe-

cutoriales literæ aliter q̃ ſub plūbo expedite non arctent ſemper ſolet commisſio impetrari iudici poſterioris ſenteñtię etiam pronūcianti illam bene latam, aut appellationem ex lapſu fatalium eſſe deſertam.

Deciſio tertiadecima.

HAbuerat. T. ſententiam quæ tranſiuerat in rem iudicatā & obtinuerat decerni literas executoriales cōdemnatus impetrauit reſtitutionem aduerſus eam in qua reſtitutione fuere latæ duæ ſententiæ confirmatoriæ primæ uſq; ad alium tranſitum in rē iudicatā petebat. T. uolens excuſari ab ulterioribus expenſis quod primæ executoriales ſeruirent & poſſent intimari pinde ac ſi uirtute ultimæ ſententiæ decretæ fuiſſent, fuit negatum in ſi-
1 gnatura iuſtitiæ pro qua negatiua facit quia † per reſtitutionem uidentur euacuate executoriales prædictæ & impedita executio ſententiæ, nam reſtitutio reponit in priſtinum ſtatum. l. quod ſi iunior. §. reſtitutio. ff. de mino. l. unica. C. in integ. reſtitu. poſtul. ne quid no. ſi. & l. i. & l. ſi. de ſenten. paſ. c. ſuſcitata, & ibi glo. de reſti. in integ. ¶ Petitio tamen ſaporem innuebat ad uitandum expenſas ſuperfluas, & ex eo quod condemnatus non ſenſiſſet damnum quin potius exonerationem & diminutionem expenſarū
2 ex quo in curia † ut plurimū & in rota ſemp uictus uictori cōdēnatur in expen. & præcipue quādo agi poſſet ex cōfirmato ſicut ex confirmante uel ex utroq; prout ex declarato agitur. l. aſſe. toto de hęre. inſti. & ex impleto non ex implente. l. cum enim. ff. de nouati. ¶ Super quo articulo ex qua ſententia oriatur actio uideatur tex. in. l. actori de reb. cre. glo. in. l. eas in uerbo iniuſtā, & ibi Bar. C. de appella. & idem Bar. in. l. i. ff. de re iudi. ¶ Et quis iudex exequatur per eundem in. l. a diuo pio in prin. eo. titu. & per docto. in. l. tale pactum. §. qui prouocauit. ff. de pact. & ex
3 dictis Bar. colligitur oriri † actionem ex ſecunda non ex prima ſententia quando confirmatur prima quia reperitur bene

tur bene iudicatum,& tunc ſecundus iudex debet exequi quod facit ꝑ decreto ſignaturæ, & hoc etiam quod licet
4 de iure delegatus † a principe poſſit exequi ſententiam abſq; alia commisſione.c.quærenti de offi.delega.Bar.in d.l.a diuo pio.Nihilominus in curia ſemper habetur cõmisſio forſan etiam ultra præſentiam papæ ob derogatione regulæ quod executoriales literæ aliter q̃ ſub plumbo expedite non ardent in caſibus in quibus diſponit,& uidemus quod commisſio executoriales dirigitur iudici qui ultimo iudicauit non inſpecto quod cõfirmauit tanquam bene latam uel quod ex lapſu fatalium pronuntiauerit appellationem deſertam aut alias ex ea cauſa confirmauerit unde ſignatura potuit ad huiuſmodi ſtilum reſpexiſſe.

Quartædecimæ deciſ.de Reſcript.Summarium.

Proceſſus eſt ſummarius ſi in ſignatura Papæ Cardinalis aut Regentis dicatur quod ſummarie &c. quãuis uerba alia ſimpliciter & de plano &c.non ſint in corpore cõmisſionis dummodo petatur quod ſummarie reſpectu ſignaturæ regentis quia reſpectu ſignaturæ Papæ aut Cardinalis non requiritur petitio de ſummario proceſſu.

Epithome.

1 Etiam parte non petente in reſcripto ſeu commisſione ſi Papa uel Cardinalis dicit placet quod ſummarie &c. aut quod appellatione remota in cauſa ꝓcedetur ſummarie & remota appellatione.

2 Si in commisſione petatur per uerbum ſummarie aut alia uerba equipollentia quod proceſſus ſit ſummarius & regens cancellariam apoſtolicam in ſignatura ſeu extẽſione ſua poſuerit quod poſſit procedi ſummarie &c. quãuis in ſignatura Papę aut Cardinalis ſit ſolum uerbum placet cauſa dicetur ſummaria.

3 Vbi non petitur quod poſſet procedi ſummarie ſignatu-

ra Papæ aut Cardinalis ꝑ uerbum placet non cõcedit cauſam ſummariam ſed petita duntaxat. Nec tunc regens poteſt extendere quod ſummarie poſſit procedi.
4 Hodie nil refert an ſit in ſignatura regentis quod ſummarie &c. uel ſine dictione &c. licet antiqui exigerent dictionẽ &c. ſine qua dicebant quod non ueniebant alia uidelicet de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii cum eſſent diuerſa & unum ſine alio ſæpe committeretur.

Deciſio quartadecima.

OBſeruatum eſt meo tempore qđ in quacunq; cauſa prophana & alias non ſummaria, & iniuriarum quæ non includitur in cle. diſpendioſam de iudi. declarata ꝑ extrauagantẽ ad reprimendum quo in cri. le. ma. proce. & ꝑ cle. ſæpe de uerb. ſigni. ſufficiat ꝓ ſummario proceſſu quod in ſignatura Papæ aut Cardinalis dica
1 tur placet quod ſummarie &c. etiam ſi † pars petiiſſet tantũ quod ſummarie abſq; eo quod ſubiunxiſſet ſimpliciter & de plano ſine ſtrepitu & figura iudicii uel ſola facti ueritate inſpecta terminis ẽt non ſeruatis uel alia uerba de quibus rota deci. ſecunda de reſcrip. in no. Idem ſi nec uerbũ ſummarie procedi uel aliud circa proceſſum ſummarium potuiſſet in reſcripto cum ſolius principis ſit cauſam ſummariam cõcedere & appellatione remota, petat pars uel non ſecundum glo. in. c. fin. de hæreti. in. vi. & in. c. quod tranſlationem de offi. lega. & Abb. in. c. i. de tranſact. & in c. paſtoralis. ii. col. de appella. & dicitur etiam ſummaria
2 cauſa † ſi regens cancellariam in ſignatura ſua ſeu extenſione poſuerit procedat ſummarie &c. quãuis in ſignatura Papæ uel Cardinalis eſſet ſolũ uerbum placet quia de more non ſolet ponere quod ſummarie hodie, dũmodo hoc caſu in commisſione ſummarius proceſſus per uerbũ ſummarie uel per alia uerba ſit petitus ex quo hodie inoleuit ſtilus ut ſufficiat, & per tale uerbũ ſine aliis ſummarius proceſſus intelligatur peti & concedi. Nam † ſi nõ
3

eſſet petitum Cardinalis aut Papa per uerbum placet nō dediſſet cauſam ſummariam ſed petita dūtaxat & regens ad extendendum ſignaturam præpoſitus ex ſe id non poſ
4 ſet nec facias uim an in ſignatura † uel extenſione quod ſummarie ſit dictio &c.his caracteribus poni ſolita uel nō ſit quia licet antiqui iſtud exigerent ad ſummariam cognitionem conceſſam pro quibus deci.28.in no.de reſcript. & Egi.338.In cauſa dicens quod per uerbum &c.omnia petita uidentur conceſſa.Moderni tamen ſine tali dictione tranſeunt ſi quando in aliqua commisſione omittatur quod raro contingit, & inaduertenter & operatur dictio &c.quod p eam uult quis idem quod omittit, dicit Bart. in.l.gallus.§.idem credendum de lib.& poſth.& per hæc declaratur quomodo ſint practicandæ hoc tempore deciſiones.2.&.9.ac.28.de reſcrip.in no.cum ſi. & di. deciſio Egi.338.ac.394.cum in commisſione.

De Conſuetudine.

Vnice deciſionis.De Conſue.Summarium.

Valida eſt conſuetudo quod ſacerdos curatus habeat lectum cuiuſq; capitis domus moriētis & meliorē ueſtē.

Epithome.

1 Poſſunt clerici exegere a laicis prætextu cōſuetudinis aliquid temporale etiam ſi repletionem uentris uel aliam utilitatem priuatam reſpiciat ut in Britannia tertiā partem mobilium in fabricam eccleſiæ aut pauperibus diſtribuendam & talis conſuetudo eſt laudabilis & ſufficit quod nō ſit irrationabilis hoc eſt peccati inductiua.
2 Vbi clericis aliquid temporale longo tempore ſoluerunt laici præſumitur ſe ad id uolūtarie obligare nec habet uitium immo potius laudabile fundamētum quod ex mera uoluntate populi introductum eſt, nō tamen petetur aliquid pro ſacramentis quæ prius libere confera

ri debent ſed quod prætextu conſuetudinis laudabilis eſt debitum.

3 Etiam ſi tempore ſacramenti aliquid conſuetum ſi exhibe ri huiuſmodi conſuetudinis prætextu peti poteſt ex eo quia præſumitur populum uoluiſſe ſpontanee obliga re longo tempore iſtud ſeruando in recompenſationē ſpiritualium cognoſcendo deum in donis ſuis atq; ele moſinis peccata redimendo.

4 Vbi exactio præcedens dedit cauſam conſuetudini tunc non ualet talis conſuetudo.

5 Sufficit tempus decem annorum ad inducendam conſue tudinem præfatam contra laicos & uide remiſſiue de modis probandi huiuſmodi conſuetudinem.

6 Quando ſumus in dicta conſuetudine inducenda magis præſumitur quod ex cupiditate procedat niſi de con trario conſtat quando uero in inducta nec appareat de origine nec ex qua cauſa ſit inducta tunc præſumimus inductam ex liberalitate aut ex alia cauſa approbata a iure puta loco decimarū cenſus cathedratici uel alteri us iuris.

Deciſio unica.

NON eſt reſpuenda cōſuetudo ꝙ rector curatus ſeu parrochialis habeat lectū & meliorē ueſtē mariti uel uxoris aut alterius morientis qui ſit caput domus ut concluſit palatiū de menſe no. 1521. in una coram domino Bartholomeo de Petra ſancta per. c. ad apoſtolicam de ſimo. cū clerici † poſ

1 ſint a laicis aliqd temporale prætextu cōſuetudinis exigere etiā ſi repletionem uentris aut aliam priuatam utilitatē reſpiciat ut in. d. c. & c. Iacobus co. ti. & ubiq; doct. cōiter exemplificantes de tertia mobiliū tempore mortis quę in Britannia ſoluitur in opus eccleſiæ uel pauperū. Itē ꝙ capellanus habeat caput bouis à nubentibus uel ei offeratur

cãdela groſſa cũ denariis uel aliud qd certi. Ita Inn. Hoſt. collect. Io. an. Car. But. & Abb. in. d. iuribus. Itẽ Ho. in. d. c. ad apoſtolicã & Henri. Boich. in. d. c. Iacobus exemplificant ẽt in ſacerdote ut habeat lectũ uel ueſtes mortui talis enim conſuetudo ut inquiũt laudabilis eſt & ſufficeret quod non eſſet irrationabilis hoc eſt inductiua peccati ait Egi. conſi. 31. quod mulier col. iii. non ob. quod uideatur præſumi cupiditatis cauſa, & ex radice auaritiæ ꝓceſſiſſe .c. non ſatis. c. cum in eccleſiæ eo. tit. cum ſi. & Egid. in. d. conſi. Vbi multa pro dãnata conſuetudine conſiderat qa
2 ut doct. præfati ubi ſupra dicunt ex quo † laici aliqd tanto tempore ſoluerunt præſumuntur ſe ad id uoluntate obligaſſe non quod pro ſacramentis quæ prius libere conferri debent aliquid petatur, ſed quia gratis a laicis fuit exhibitum ex vi cõſuetudinis poſtulatur quod quando ex mera liberalitate & deuotione populi introductũ eſt non habet uitium quin potius laudabile fundamentũ & ualet ſecundum Abb. in. c. ſuam eo. tit. quia non eſt magnum nec mirum ſi ab eo metuntur tẽporalia qui ſeminant ſpiritualia. c. cum ex officii de præſcrip. & in. c. ſi epiſcopus de offi. ordi. in. vi. ad hoc tex. in. d. c. ad apoſtolicam ibi laudabilem cõſuetudinem pia deuotione fidelium introductã.
3 Item idem † ſi tempore ſacramenti aliquid exhibebatur ut uideatur populus longo tempore iſtud ſeruãdo ſe uelle ſpontanee obligare in recompenſationem ſpiritualium recognoſcendo deum in donis ſuis atq; peccata eleemoſinis redimẽdo de pe. di. i. medicinam. Ita Abb. ubi ſupra,
4 & Io. de ana. in. d. c. ad apoſtolicã. Si † uero exactio præcedens dedit cauſam cõſuetudini tunc nõ ualet dicit Abb. Ponit etiam Abb. in. d. c. ſuam modos probandi conſue-
5 tudinem in iſtis ſpiritualibus putans ſufficere † tempus decem annorum ad eam contra laicos inducendam; ideo
6 quando ſumus in inducenda præſumendum eſt † magis quod ex cupiditate ꝓcedat niſi conſtet de cõtrario, quando uero in inducta nec apparet de origine ex qua cauſa præſumamus inductam ex liberalitate aut alia cauſa ap-

probata a iure puta loco decimarũ cenſus cã.ſeu alterius iuris uel quod ſit in diuinũ cultũ cõuertendũ, ut dicit Io. de ana.poſt alios in.d.c.ad apoſtolicã ex hiis cauſis & ſimilibus conſuetudinẽ habere cõpulſionẽ uel quod cauſa nõ inducat peccatũ ſecundũ Egi.in.d.cõſi. & qa in dubio ex iuxta potius occaſiõe q̃ iniuſta,& ꝓ ualiditate.l.merito .ff.ꝓ ſoc.l.quotiẽs.ff.de reb.dub.&.c.Abbate de uer.ſig. Egi.aũt in.d.cõſi.loquitur in alio caſu,& non contradicit concluſioni.

De Renunciatione.

Primæ deciſ.de renunciatione.Summarium.

Reſignatio cum prouiſione beneficii ſupplicationẽ ſignata & data uiuo reſignãte ualida eſt, licet cõſenſus præſtetur per procuratorem poſt obitum reſignantis.

Epithome.

1 Voluntas & mandatum licet morte finiantur actus tamen ceſsionis ſeu reſignationis prouiſionis per ſolam ſignaturam eſt perfectus ex quo habet conſenſum cedentis per procuratorem facientem ſupplicationem & porrigentem illã papæ qa tunc perinde eſt ac ſi cedens porrexiſſet ex quo eius mandato fecit.

2 Antequam admittatur ceſsio & fiat prouiſio beneficii reſignari poteſt cedens reuocare & mutare uoluntatẽ quę ſi non reuocatur durare præſumitur.

3 Sufficit ad ualiditatem actus conſenſus undecunq; collectus & poteſt ad præſtandum ipſum compelli de iure reſignans qui ſupplicationem Papæ porrexit licet hoc in practica non ſeruetur.

4 Procurator reſignãtis mortuo ipſo reſignãte poſsit aſtringi de iure ad præſtandum conſenſum in cancellaria uel camera pro expeditione literarum cum talis cõſenſus nõ ſit niſi executio ad actum ꝑfectum nec quoad hoc expirauit mandatum.

5 Cepta adimplere tenetur ꝓcurator & multo magis facta conſeruare, & pro illorum executione quicquid expe-dit aut neceſſarium exiſtit facere noua tamen inchoare non tenetur.

6 Conſenſus qui præſtatur in camera uel cancellaria dum-modo alias poſſet legitime probari non eſt de ſubſtan-tia reſignationis, ſed tantum ad ipſius probationem cū ꝓpter regulam cancellarie litere apoſtolice ſine eo ſeu probatione uel oſtenſione illius expediri non poſſunt. Et ob eam rem huiuſmodi regula nō eſt de dandis cū reſpiciat expeditionem literarum.

7 Sicut in cedente exigitur cōſenſus ut ceſſio ſortiatur effe-ctum, ita in ceſſionario requiritur etiam conſenſus ſeu acceptatio ut beneficium poſſit dici ſuum quia inuito non datur beneficium.

8 Due extrauagantes ſeu declarationes fuerūt edite p Alex. vi. & Leonem. x. quibus determinatum fuit conſenſum præſtari poſſe per procuratorem poſt obitum conſti-tuentis datata & ſignata ſupplicatione uiuo reſignāte & bulla declarationis Alex. fuit producta in quadā alia cauſa & ſecundum eam iudicatum.

Deciſio prima.

Concluſum fuit in una Senen. parro-chialis coram domino Martino de Spinoſa. 1513. quod conſenſus ad be-neficia reſignata potuit præſtari poſt obitum reſignantis dummodo ſup-plicatio eſſet ſignata ac datata uiuo

1 reſignante, prout erat nam licet † uo-luntas & mandatum morte finian-tur. l. iiii. ff. loca. c. ſi gratioſe. de reſcriptis in. vi. §. recte. inſtitu. man. actus tamen ceſſionis & prouiſionis per ſo-lam ſignaturam erat perfectus ex quo habebat cōſenſum cedentis per procuratorem qui fecerat fieri ſupplicatio-

nem & porrigi Papę quod perinde eſt ac ſi cedens porre xiſſet cum mandato ſuo feciſſet.l.i.ff. de procur.regula q facit per alium de reg.iur.in.vi.quo caſu non eſt dubium ualere ceſsionem ad partis ſupplicationem admiſſam &

2 hoc † niſi conſtaret quod ante admisſionem & prouiſionem cedens reuocaſſet mutata uoluntate alias uoluntas durare præſumitur.c.maiores de baptiſ.in fi.ubi glo.allegat concor.facit.l.cum tacitum de proba.& quod Bar.in

3 .l.fideicommiſſa.§.ſi rem.ff.de leg.iii.Vndecunq; † enim colligatur conſenſus ſufficit ad ualiditatem actus & poteſt quis ad id compelli.c.quidam de renunci.& ibi But.

4 nam procurator † mortuo cedente poſſet ad conſentiendum in cancellaria uel camera pro expeditione literarum aſtringi ex quo talis conſenſus non eſt niſi executio ad actum perfectum, & ad hoc non expirauerat mandatum cum iſtud ſit declaratio nihil addens rei perfectæ non diſponens de nouo ſed factum exequens ac ſignificās.l.hæredes palam.§.ſiquid.ff. de teſta.c.paſtoralis.§.fi. de appella.& ibi Abb.in prin.ad hæc.l.nam & Seruius.§.ſi ui

5 uo titio.ff.de nego.geſt. Vbi procurator † tenetur cepta adimplere nō noua inchoare multo ergo magis facta cō ſeruare, & pro illorum executione ac expeditione quidquid expediat aut ſit neceſſarium facere non ob.l.bonorum.ff.rem ra.habe.quod extrema eſſent impedita propter mortē inter datam & conſenſum quia procederet ſi de conſenſu in uita ut ſupra non conſtaret uel ſi is in can

6 cellaria † aut camera præſtatur eſſet de ſubſtantia non ad expeditionem ſeu probationem, nam regula de beneficiis reſignatis dicit quod literę nullatenus expediātur niſi reſignans expeditioni huiuſmodi conſenſerit, & non eſt de dādis cum reſpiciat expeditionē nec refragatur quod notarius recipiens conſenſum dicit quod talis conſentit ceſsioni & literarum expeditioni quia optime facit cum reſpiciat ad tenorem ſupplicationis & ceſsioni etiam uere conſentiat & ſi antea nō eſſet præſtitus aut probari nō poſſet, tunc eſſet ad eſſentiam & de ſubſtantia ex quo in

iſto actu ſicut in omni alio neceſſarius eſt conſenſus.l.i.ff. de pact. Sed ſi prius fuiſſet præſtitus,& de eo cõſtaret tũc eſſet ad expeditionem literarũ iuxta regulam quis enim diceret non eſſe perfectam gratiam cum conſenſu neceſſario. Si ergo porrigo Papæ ſupplicationem in qua cedo ut in ea dicitur & alius petit prouideri poſtquam Papa admittit quanuis ſecundo loco coram notario præſtem cõſenſus certe nullus. Nec ob.c.ſi tibi abſenti de præben.in vi.ibi ut tuus dici ualeat quoniam ſicut in cedente reſpe-
7 ctu † ceſſionis conſenſus exigitur, ita in ceſſionario cui prouidetur ad hoc ut ſit ſuum requiritur acceptatio nihilominus quoad ceſſionem ſufficit conſenſus cedentis modo iam dicto quoad prouiſum ut in.d.c.& in l.abſenti.ff. de dona.quia inuitum non radicatur beneficium regula inuito de regu.iur.ff.l.nec emere.C. de iure deliberandi.
8 Pro deciſione ultra prædicta eſt extrauagans † Alex.vi. determinans conſenſum poſſe præſtari poſt obitum cui declarationi in dubio iure eſt ſtandum inquit Pau.de ca. in.d.§.ſiquid Anch.conſi.293.Fely.in.c.cum olim de re iudi.& dum de conſenſu prædicto in camera aut cancellaria præſtatur in ſignatura Papæ de anno.1520.fieret uerbum papa Leo meminit ſemper audiuiſſe, ita fuiſſe tentũ & mihi & aliis diſceptantibus dixit & quod ea pars ſibi placebat.

Deciſionis ſecundę de renuncia. Summarium.

Data prouiſionis beneficii non trahitur ad diem conſenſus in camera aut cancellaria antea præſtiti. Idem ſi poſt datam prouiſionis præſtetur ſed magis cõtra uel ſic. Per conſenſum qui præſtatur in cãcellaria uel camera coram notario non abdicatur titulus ante admiſſionem uel ſic ſi pro duobus,diuerſis diebus ſuper eodem beneficio conſenſus præſtetur potior erit qui poſtea ſibi prouideri prius,aut eodem die cum alio in prouiſione concurrens gratificationem meruerit.

Epithome.

1 De ſtilo curie & de more cardinalium eſt ꝙ ipſorum conſenſus præſtatur ab eis in reſignationibus per cedulam propria manu ſubſcriptam ꝓprioq́; obſignatam ſigillo quæ poſtea præſentatur notario cancellarie aut cameræ apoſtolicę.

2 Vbi in gratia ſeu literis Apoſtolicis appoſita eſt clauſula gratificationis præfertur prouiſus per illas alteri prouiſo etiam apoſtolico eiuſdem date & poſſeſſori non habenti ſimilem gratificationem alias data paritate præfertur poſſeſſor.

3 Per reſignationem beneficii factam in manibus ſuperioris admittentis eandem reſignans amittit nedum poſſeſſionem,ſed etiam proprietatem & titulum,ſed ſi fuerit facta in manibus priuati ualet in præiudicium cedentis & non ſuperioris ſine cuius admiſſione non perditur proprietas nec titulus licet amittatur poſſeſſio.

4 Reſignans beneficium in manibus priuati ſi ſpoliatur poteſt illud repetere a ſpoliante tanquam habens ante admiſſionem ſuperioris uerum ius & titulus in eo,non tamen contra ordinariū qui poteſt ceſſionem approbare uel reprobare.

5 Si reſignās beneficium in manibus priuati impetrat aliud beneficium ante admiſſionem ſuperioris tenetur facere mētionem de beneficio taliter reſignato, propterea quia adhuc nō dicitur titulus a cedente abdicatus, nec dicitur reſignans eccleſiæ perditus donec ſuperior reſignationem admittat.

6 Notarius cancellarie aut cameræ nō præficitur ad admittendas uel reprobandas reſignationes beneficiorū,ſed tantum ad recipiendum ſeu teſtificandum reſignātium conſenſus iuxta tenorem ſupplicationum ſignatarum aut ſignandarum cum ad ſolum papam ſpectet reſignationes in Ro.cu.factas admittere uel reprobare.

7 In præiudicium ſuperioris currit tempus ad cōferendum ob negligentiam ſuam a die renūciationis in manibus

priuati facte & non a die ratihabitionis.

8 Conſenſus ſiue præſtetur ante datam prouiſionis ſiue poſtea ſemper trahetur ad diem date ipſius prouiſionis.

Deciſio ſecunda.

Cardinalis Cibo ceſſit canonicatui & præben. Friſingen. in fauorem duorũ diuerſis diebus p cedulam de more cardinaliũ corã notario cancellarie

1 propria † manu ſubſcriptã ꝓprioq; ſigillo ſigillatã, papa poſtea eadem die ſignat ſupplicatiõe pro utroq; gratificando uni ex eius tantum fuit dubitatũ corã domino Staphileo de menſe Mai. 1521. cui deberentur & concluſum

2 † ꝙ habenti gratiam gratificationis ex qno de prioritate non conſtabat licet pro non habente gratificationem conſenſus prius fuiſſet præſtitus ſicut non data gratificatione reſpiceretur poſſeſsio. c. ſi a ſede. de præben. in. vi. nõ ob. ꝙ pro non gratificato prius Cardi. conſenſerat quaſi a ſe omnia abdicaſſet ſecundum Ro. de renun. in no. iiii. uo

3 lenq; p renunciationem factam in manibus † ſuperioris uideatur amiſſa etiã proprietas, & ꝙ amisſio ſuperioris nõ eſt niſi quædam abſolutio uel dimisſio a ſua iuriſdictione p quam non confertur nec aufertur ius ſeu titulus in beneficio. Et ꝙ ſuperior poteſt dici notarius cancellarie aut cameræ ad recipiendas reſignationes aut earum conſenſus præpoſitus. Idem ꝙ contra renunciantẽ poteſt excipi ẽt de tacita renunciatione. glo. c. ex ore. de hiis quæ fi. a ma. par. capi. & c. quod in dubiis de renũcia. Ita ꝙ primus cõſenſus tantum ſit in conſideratione non ſecundus, quia reſpondetur ꝙ ante admisſionẽ bene ualet ceſſio etiam in manibus non habentis poteſtatẽ in præiudicium cedẽtis non ſuperioris. c. fi. eo. tit. & Card. & Imo. in. d. c. ex ore. Item ꝙ non perditur proprietas ſine licentia & admisſione prælati q̃uis ꝓdatur poſſeſsio tanquã nihil habens ſpiritualitatis neq; uinculi indiſſolubilis, & quia facilius amittit. l. ſi quis vi. §. differentia. ff. de acqui. poſſ. Ita Inno. &

But.in.d.c.quod in dubiis.& Rot. Biſignet.iii.&.iiii.de
4 renū.in antiquioribus firmans cedentē † poſſe agere quo
uſq; fuerit priuatus & beneficium repetere ab intruſo ut
ius habentem dūmodo non agat cōtra ordinarium,& ꝙ
ante admisſionem ſequutā interea remanet uerum ius &
titulus in beneficio ſecundum Inno.in.d.c.ꝙ in dubiis.Et
ex hoc infert Fely.in.c.in noſtra.xxxiiii.cor.de reſcrip.ne
5 ceſſe eſt facere mētionem † de beneficio taliter renūciato
in impetratione alterius beneficii, quod non eſſet ſi ius &
proprietas non remanerent.Titulus nanq; nō dicitur a ce
dente abdicatus nec cedās eccleſiæ perditus donec papa
admittit,quia ſecūdum Gof.in ſum.eo.ti. licet perdat ec-
cleſiam non perditur eccleſiæ niſi ſuperiore uolente . Ita
etiam But.in.d.c.fi.ꝙ ſuperior poteſt approbare uel re-
ꝓbare,& quod dicit Hen.Boich.in.d.c.ꝙ in dubiis.&.d.
c.fi.ex quibus patet non obſtare cesſionem fuiſſe factam
niſi fuiſſet admiſſa per habētem poteſtatem poteſt etiam
6 dici ꝙ notarius † in cancellaria aut camera non ſit appoſi-
tus ad admittendas uel reprobandas reſignatione benefi-
ciorum,ſed duntaxat ad recipiendum earum cōſenſus iu-
xta tenorem ſupplicationū ſignatarum uel ſignandarum,
ſolius enim Papæ eſt admittere uel negare nō notariorū
coram quibus præſtantur conſenſus ad probationem ſeu
expeditionem literarum ſtante regula ꝙ literę apoſtolicę
non expediantur niſi reſignans conſenſerit ut dixi in pro-
xima deciſione.Ideo nota.cōſenſus eſt ꝙ talis cōſentit re
ſignationi & literarū expeditioni quāuis in aliq̄bus cedu-
lis Cardinaliū apponatur ꝙ cedit & reſignet ꝙ ex prædi-
ctis non obſta.deci.ad deciſionem primam de elec.in an̄ti
quior.Biſignet.ubi inſpicitur dies cesſionis nō admisſio-
nis dixi ꝙ data eius ueritate ibi illud eſt in præiudiciū ſu-
perioris qui poterat admittere & non admittere renuncia
7 tionem factam in manibus priuati,&ꝓpter eius † negligen
tiam in non ratificando ſeu approbando uel reprobando
huiuſmodi reſignationem tempus Lateranen.concilii ad
conferendum incipiat currere ſibi a tēpore renūciationis,

& non a tempore ratihabitionis,ſed ex hoc non ſequitur ꝙ ante admiſſionem ius & titulus non remanſiſſent ut ſupra.Item in papa id non cadit qui probabiliter putat cõ-
8 ſenſum nõ procedere,& magis eſt ꝙ conſenſus † trahatur ad diem date ſupplicationis q̃ data ad diem conſenſus patet quia literę dicunt hodie in manibus noſtris &c.Vnde quando conſenſus procedunt non uidetur effectualis ceſſio niſi in die admiſſionis, licet notarii recipientes conſenſus in hoc referant & repreſentent pſonam Papæ habito tamẽ reſpectu ac relatione facta ad ſupplicationẽ ſignandam,& eius tẽpus ſi ſequũtur trahũtur retro ad diẽ date.

Tertiæ deciſ.renuncia.Summarium.

Gratia in qua papa ex nunc admittit reſignationem & uacationem perceſſum ſeu alium dimiſſionem etiam in ſuis manibus uel notarii publici ac teſtibus factam intelligitur de ſimplici cesſione non in fauorem certe perſone ſi in curia fiat.

Epithome.

1 Sicut ab uſu paterfamilias ſic ab uſu papę ualet argumentum in reſignationibus qui non ſolet admittere illas ꝑ aliis perſonis q̃ pro illis in quorum fauorem fiunt.

2 Admiſſio papę reſignationum factarum in fauorem certarum pſonarum ac illarum ſcientia & tollerantia quæ arguitur ex diuturno & quotidiano uſu earundem omnem ſimonie labem purgat ſiue datam ſupplicationis admiſſionis ſequatur cõſenſus reſignantis ſiue præcedat, propterea quia tales reſignationes pasſim hodie fiunt & admittuntur in curia Romana.

3 Conſenſus præſtitus ante uel poſt datam ſupplicationis ſe refert ad ſupplicationem ſignatam uel ſignandã ſine qua non præiudicat reſignanti uolenti cedere in fauorem certe perſone cũ trahatur ad datã ſupplicationis.

Deciſio tertia.

CONfirmauerat papa creationē in canonicū eccleſię collegiatę ſancti Angeli de urbe factā ꝑ Cardinalē Surren. de ꝑſona Ricardi de Bartholinis, & admiſerat prouidendo ex nunc prout ex tunc. q̄ primū cano. & pręben. uacarent ꝑ ceſſum uel deceſſum ſeu quāuis aliam dimiſsionem etiam in manibus ſuis aut coram notario & teſtibus factam cōtigit: ꝙ Angelus de accuſinis decimaſeptima Sep. ceſſit urbe in manibus notarii cameræ apoſtolicæ in fauorē ſui nepotis ſequenti die fuit admiſſa ceſſio, & facta ꝓuiſio nepoti. Ricardus corā domino Paulo de Capiſuchis, & Camillo de Ballionibus qui poſuerunt cauſam in rota de menſe Octobris. 1522. dicebat ſuam ꝓuiſionē ſubintraſſe ſtatim facta ceſsione quaſi papa admiſiſſet ceſsionem & prouidiſſet in euentum ceſsionis, ita ꝙ admiſsio in ſequenti die dicitur ſecunda & ſine effectu, & prouiſio nepoti de beneficio pleno. Nam papa qui iura non ignorat. l. omniū. C. de teſta. c. i. de conſti. in vi. & ſcit ꝙ ante admiſsionē ſuperioris ceſsio nō abdicat titulū. c. admonet. c. fi. Inn. & But. in. c. ꝙ in dubiis de renuncia. & Rot. Biſignet. in antiquior. iii. & iiii. eo. ti. Fely. in. c. in noſtra. xxxiiii. corr. de reſcrip. & latius dico in alia deciſione ꝙ ꝑ conſenſum qui præſtatur in cancellaria nō abdicatur proprietas, & incipit Car. Cibo ſupra eo. & uidetur a tempore confirmationis prouidendo ex tunc aut eo ipſo ſecuta ceſsione eam admiſiſſe per neceſſariū antecedens ſicut econtra. l. ad rem mobilem. l. ad legatum de procu. l. oratio de ſponſa. l. illud. ff. de acqui. hęre. & ſuſpenſio omnium gratiarum in ꝓuiſione nepotis uenit tarde poſt admiſsionem iam dictam et prouiſionem Ricardi. Hiis non obſtan, concluſum fuit gratiam Ricardi procedere in ſimplici reſignatione non in ea quæ fit in fauorem certe ꝑſone, & hoc ab uſu papæ † q non cōſueuit pro alio q̄ pro eo in cuius fauorem eſt facta ceſsio admittere ipſam. l. uel diuerſorum. ff. de pigno. act. c. illo uos in fi. de pigno. c. cum marthe iuncta glo. in uerb. probabilius de cele. miſ. Non

ob. ꝙ quia in fauorem uidebatur ſymoniaca glo. in.c.ex parte.i.de offi.dele.& nõ abdicans ius a reſignante.Inno. in.c.cum uniuerſorũ de re.ꝑmu. Rot.de renun. in antiq. vii.& ſic ꝙ uacaſſet ꝑ obitum Angeli non ꝑ reſignationẽ prout annotaui in alia deciſione incipiente concluſum eſt
a in una coram domino Hugone ſcientia tollerantia † & admisſio papæ purgat maculam & pasſim admittuntur tales cesſiones in curia ſiue ꝑſonaliter ſiue per procuratores fiant ex quibus & tam longisſimo & quotidiano uſu colligitur euidentisſime notitia papæ quẽadmodũ inquit Fely.in.d.c.in noſtra cor.v.ꝙ ſi reſeruatio eſſet generalis & publice nota præſumitur papam ſcire illam, & eius expresſio eſt ſuꝑflua,& ꝙ reſeruatio inducta ꝑ regulas præſumitur nota papę cui non refragatur ꝙ id locum habeat quando cõſenſus ſequitur datam quaſi papa ſciens & prudens iam purgauerat nõ ſi antea erat præſtitus,quia uidemus ꝙ quandocunqꝫ ſit cõcepta ceſſio in fauorẽ admittitur & omnino idẽ eſt cũ posſit cõſenſus præcedere & ſequi.c.cura.c.ſuggeſtũ de iur.patro. Rot. de re.ꝑmu.v. in no.doc.in.l.ſiqs mihi bona.§.iuſſus.ff. de acqui. hære. non enim ignorat papa ꝙ aliquãdo præcedunt aliquãdo ſequuntur cõſenſus quodqꝫ in curia oẽs fiunt in fauorem nõ alias,nec cedentes incurrant periculum ꝑdendi beneficia tantis quæſita laboribus.c.ſuꝑ hoc de renun.l. cum in debito.ff.de proba.& ꝙ in cesſionibus conceditur latisſima ſuſpenſio quarũcunqꝫ gratiarũ pro ſecuritate.Item ꝙ
3 conſenſus ante uel poſt ſe † refert ad ſupplicationẽ ſignatam uel ſignandã,& ꝙ ſine ea nõ præiudicet, & de hiis in allegata deciſione Cardinalis Cibo,& ꝓpterea noluerunt domini ꝙ noceret,quia notarius per errorem poſuit Angelum cesſiſſe aut cedere ſecundum ſupplicationẽ ſignatam ſub tali data cum in ueritate ſignata nõ eſſet. Item ꝙ non obſtaret etiam clauſula ꝙ Angelus cedere proponit prout cedit de præſenti,& re uera pridie reſignauerat, ex quo de more taliter cõcipiuntur ſupplicationes cesſionũ, ſit uel nõ præſtitus cõſenſus & aliter non ſoleat præſtari q̃

in fauorem & papa non magis reſpicit ad ſequētem q̄ ad precedentē cōſenſum cum ignorat an ſit præſtitus necne & ſi ſequentem ſolum reſpiceret nō uerificaretur ꝙ cedit quis de præſenti niſi conſtaret ꝙ is qui cedit per ſe uel ꝓcuratorē aut alium de eius mādato ſupplicationē ſignari porrexiſſet ut pono in illa deciſione incipiente cōcluſum fuit in una Senen. & ualet gratia ſignata ſupplicatione uiuo cedente, licet conſenſus ꝑ procuratorem præſtetur eo mortuo. Et ex prædictis conſtat nō obſtaret quod uoluit Egi. quem refert & ſequitur Alex. i. q. i. ordinationes pe. col. & ult. ꝙ quando in fauorem requiritur ꝙ papa faciat ex certa ſcientia ut purgetur uitium. Nam ꝙ taliter faciat eſt notorium ut eſt dictū. Et ita in curia practicatur ut ibi Alex. etiam ſubiicit, & ſi aliter cōcluderetur deciperentur multi qui ſequentes ſtilum curie putant cedere ſecure in fauorem & ante uel poſt cōſentire iuxta tenorem ſupplicationis ſignandę aut ſignate, ac interim darentur, & cederent in grauiſſimū curie præiudicium, quoniam pauci reſignarēt. Item ſi teneremus ꝙ niſi papa expreſſe intelligat facta in fauorē nō uideretur admittere ceſſionē omnino non ſubintraſſet gratia Ricardi ante obitū Angeli ſtatim facta ceſſione ut ſupra. Per obitum autem non uacant ex prædictis, & ſic ſtat concluſio. Item notarius admittendo ſeu recipiendo ceſſionem & cōſenſum in fauorē alicuius ex ſtilo prædicto atq; ſciētia & approbatione papę refert ac repreſentat ipſius ꝑſonam in propoſito, habito tamen reſpectu ad ſupplicationem ſignatam aut ſignādam non obſtan. ꝙ ſupplicatio dicat Angelum cedere abſq; expreſſione ꝙ in fauorem talis qui ſupplicat ſibi prouideri, nam in talibus ꝙ in fauorem fiat inſpicitur prout ex conſenſu declaratur, & utplurimum ita cōcipiuntur ſupplicationes ceſſionum in fauorem.

De pactis.

Vnice deciſionis de pactis. Summarium.

Concordata germanice cōprehendunt etiā coadiutorias cum

rias cum futura ſucceſsione,ſed non regreſſus & clauſula præſeruans acceſſus & regreſſus, ac de conſenſu coadiutorias intelligitur reſpectu uerbi de conſenſu in coadiutoriis duntaxat.

Epithome.

1 Quia regreſſus habent cauſam iuris de præterito & non ſimpliciter de futuro,ideo non continentur nec ſub indultis Cardinalium,nec ſub concordatis germanice,ſecus eſt in coadiutoriis cum futuris ſucceſsionibus quæ nihil habent de præterito.

2 Concordata germanice ſunt latisſime interpretanda in fauorem ordinariorum & contra cõcedentem, quia per illa fit reductio ad ius commune.

3 Acceſſus nullam habent præambulam cauſam iuris præteriti,ut habent regreſſus, quare cauti curiales pro illo qui cedit maxime iuri liti & cauſæ indeciſe reſeruante ſibi regreſſum petunt in ſupplicatione concedi regreſſum acceſſum ſiue ingreſſum,ut ſi non ſit locus regreſſui ſubintret acceſſus non ſupponens ius aliquod præexiſtens.

4 Quando Papa in reſignatione quæ fit in manibus ſuis ſuſpendit ad illius effectum omnes expectatiua ſpeciales uel generales reſeruationes uniones nominationes & alias ſimiles gratias citra acceſſus etiam ſine conſenſu non ſuſpenduntur, coaditorie uero ſine conſenſu ſic, quia uerbum de conſenſu poſitum in huiuſmodi limitatione ſupplicationum refertur ex ſtili interpretatione tantum ad coadiutorias.

Deciſio unica.

Concordata germanie generalia tollunt materias præuentiuas in ſex menſibus conceſſis ordinariis.ſed an tollant etiam coadiutorias quæ hodie dantur cum futura ſucceſsione dubitatur in una Ratislanien.1514.co-

ram domino Ioanne Antonio de Triuultiis, & pro negatiua allegabat quod regreſſus & acceſſus non ſubiiciebantur quaſi non eſſet in eis ſimplex reſeruatio, ergo nec coadiutoria. Nihilominus maior pars dominorum te-
1 nuit affirmatiuam conſiderando quod regreſſus † habent cauſam iuris de præterito non ſimpliciter de futuro, ideo non continentur ſub concordatis nec ſub indultis Cardinalium, ut dicam in ſequenti concluſione ſecus in coadiutoria nihil habenti de præterito. Item ob. prægnantia uerba concordatorum excluden. expectatiuas reſeruationes ac quanuis aliam &c. importantia quancunque diſpoſitionem de futuro etiã diſsimilem propter dictionẽ quanuis ut per docto. in. l. pe. C. qui admitti. & in. c. ſedes de re
2 ſcript. Item quia concordata † reducunt ad ius commune ſunt fauorabilia ac plenisſime in ordinariorum fauorem & cõtra concedentẽ interpretanda. l. ſi unus. §. quod & in ſpecie de pact. l. non ſtatim cum ibi not. ff. de pecul. xxxv. diſt. ab exordio. c. cum dilectus de conſue. glo. in cle. ſi de beneficio de præben. & Cal. cõſi. xxii. eo. ti. & de reſcript. vii. Abb. in. c. ſuper eo. de offi. deleg. & in. c. fi. de pe. & remiſ. Anch. conſi. xxxi. ad excuſationem & Lud. Ro. 237. clarum eſt. Cæterum autem coadiutoria aut eſt ſimplex reſeruatio & cadit ſub concordatis aut mixta, & quia in fauorabilibus uenit caſus mixtus. l. ſi ita ſcriptum de lib. & poſt. l. ii. in prin. ubi Moderni. ff. de uerb. obligatio. Sed ante quia illa conſideratio de cauſa iuris præteri-
3 ti non uera in acceſſu † cum nullam habeat præambulam, licet in regreſſu contra qui ſupponit ius priſtinum & dependentiam a præterito ſicut priuatio habitum. l. decem. ff. de uerbo. obliga. & § ſeruus inſtitu. de capi. dimi. Vnde curiales caute petunt regreſſum acceſſum & ingreſſum, ut ſi non ſit locus regreſſui ſubintret acceſſus non ſupponens ius aliquod præexiſtens niſi diceremus peculiare eſſe in eis ex quo ſemper præſeruantur ut non ſubiiciantur concordatis quemadmodum regreſſus. Sed conſidera quia etiam coadiutorie de conſenſu præſeruantur

per hanc clauſulam præter uel circa acceſſus & regreſſus ac de conſenſu coadiutorias quo attento nõ deberent cõ
4 cordatis ſubiici. Quod uerbum de conſenſu † ad coadiutorias tantum refertur, & ita ſtilus accipit pro quo facit. c. cum dilecti de donati. alias clauſula in principio medio uel fine poſita ſi poteſt refertur ad omnia. l. iii. §. i. de libe. & poſth. de quo per docto. ibi & in. l. talis ſcriptura, & ibi Bar. ff. de leg. i. & in. c. ſecundo requiris, & ibi Abb. de appella. tantum enim præſeruantur coadiutorie de conſenſu & ſuſpendantur alie non habentes conſenſum. Regreſſus uero & acceſſus etiam ſine conſenſu dati præſeruantur, nam in regresſibus eſt conſideratio primeui iuris, & in accesſibus & coadiutoriis cauſa ac compoſitio, quoniam ſi gratis aliquibus dantur habetur reſpectus ad labores & merita talium qui maiora merentur in recompenſam laborum pro ſede apoſtolica, aut pro concedente im penſorum prout alias opera alicuius pro pecunia ualet in ſti. de ſoci. §. de illa. Ratione autem compoſitionis uidentur ſapere & quaſi habere uim contractus inter ſubditum & principem ad. c. primum cum materia de proba. & eſſet graue quod per concordatam euacuarentur. Sed tunc nec coadiutorie continerentur in concordatis quia etiam cõponuntur & ad materiam. d. c. i. poteſt dici quod ſi ſaperent uim cõtractus non minus concordata quę etiã ob publicam utilitatem ſunt firmata & pro maiori bono quàm regreſſus & acceſſus. Item ſi coadiutorie prædicte non præſeruarentur per dictam clauſulam omnino ſi ſunt de natura materiæ præuentiuæ ſuccumbunt concordata ut ſupra. de acceſſu nihil affirmo cum pendeat lis in rota & ueniat diſputandus iſte paſſus qui occaſione concordatorum ac indultorum Cardinalibus conceſſorũ eſt quotidianus, & haberet ex præmisſis conſiderationes hinc inde maxime quia non ſicut cauſa acceſſus & quidem plures hoc tempore conceduntur. De coadiutoria uero quæ ſine ſucceſsione datur eſt ti. de cle. egro. & tex. in. c. grandi de ſup. negli. præla. in. vi.

Primę deciſ.de procuratoribus.Summarium.

Procurator eius qui ſuccubuit per tres conformes poteſt impetrare reſtitutionem aduerſus ipſas ſi in mandato cum quo litigauit erant iſta uerba ad agendum defendendum appellandum & ſupplicãdum.Et generaliter ad omnia & ſingula alia &c.uel ſic ad petendam reſtitutionẽ in integrum principaliter & cauſam ꝓſequendo ſufficit mandatum ad agendum appellandum & ſupplicandum.c.

Epithome.

1 Ex gratia principis & ſupplicatione impetrantis procedit in integrum reſtitutio, & licet ex toto non dependeat a gratia cum innitatur iuri habet tamen gratiam annexam dependentem potius a iure ꝙ a iudice.

2 Procurator in Ro.cu.eſt obligatus pro principali ſuo abſente ad ſoluendũ expen.regeſtri.

3 Speciale mandatum requiritur ad petẽdam reſtitutionem in integrũ principaliter nihilominus tamen ſufficit ſpeciale comprehenſum ſub generalitate uerborum & ſi dicatur ad tranſigendum & generaliter omnia & ſingula faciendum quæ requirunt ſpeciale mandatum quia ad tranſigendum etiam requiritur mandatum ſpeciale.

4 Ex ſtilo curie nunc ualide & abſq; pena falſi impetrãtur litere apoſtolice ad lites & ad earum impetrationẽ admittuntur abſq; ſpeciali mandato non obſtante diſpoſitione.c.nonnulli ad ſi.de reſcrip.

Deciſio prima.

Ccurrit dubium in una Caurien.hæremitoriun coram me penden. de menſe Aprilis. 1516. An procurator eius qui ſuccubuerat ꝑ tres diffinitiuas cõformes uigore ſui mandati in cauſa dictarum ſententiarum in quo erant iſta uerba ad agendum & defendendum appellan

dum & ſupplicandum & generaliter ad omnia alia facien
dum &c. potuerit impetrare reſtitutionem in integrũ ꝓut
obtinuerat & proſeq cauſam abſq̃ alio mandato & unus
ex dominis dicebat quod uerbum ſupplicandum reſtrin-
gebat ad terminos auct. quæ ſupplicatio. C. de præci. im-
1 pe. offe. Sed alii contra ex quo † reſtituere in integrũ pro-
cedit ex gratia principis & ſupplicatione impetrãtis licet
non ex toto dependeat a gratia cum innitatur iuri habens
gratiam annexam potius a iure q̃ a iudice, inquit Abb. in
c. ſuſcitata. iii. col. & ult. de reſti. in integ. & cauſatur a qua-
dam equitate eius cui datur ſecundum Ange. in. l. qui pro
prio. §. item quæritur. ff. de procur. & hoc mihi placuit q͞a
licet mandata ſint ſtricti iuris. c. qui ad agendum de proc.
in. vi. & cle. non poteſt eo. ti. & Rot. deci. xiii. in no. eo. tit.
tamen quando uerbum ſui natura eſt aptum natum com-
prehendere impetrationem reſtitutionis prout eſt uerbũ
ſupplicare ut patet in omnibus etiam mere gratioſis, hoc
non eſt diſcedere a naturali uerbi ſignificatione quinim-
mo in uim comprehẽſiuam omnia complecti. l. libertum
. §. ſenatuſconſulti. ff. de rit. nup. cle. i. iuncta glo. de elect.
nec eſt a iure alienum ita intelligere ſi natura uerbi id pa-
tiatur etiam in genere quando ambiguum eſt uerbum a
proferente, & in eius utilitatem declaratur & accipitur. l.
ſiquis decurio. C. de falſi. l. ſiquis intentione ambigua. ff.
de iudi. quod uidetur declarari procuratore impetrante
reſtitutionem & litem proſequentem cum impenſa & la-
bore quod ſine domini ſcitu fieri aut factum non præſu-
mitur cum dominus qui tenetur procuratori non iactet
de facili nec procuratori pro domino perdere uelit qui in
2 curia pro expenſis principalis † abſentis ſoluendis pro re
giſtro eſt obnoxius. l. cum de indebito. ff. de proba. c. ſu-
per hoc de nunci. Rot. de procur. in no. xxiii. ad hoc fa-
3 cit quia quanuis ad petendam † reſtitutionem in integrũ
principaliter requiratur ſpeciale mandatum. l. illud. §. i. ff.
de mino. & ibi legiſte glo. in. c. ſuſcitata de reſti. in integ. &
ibi Abb. poſt alios ſecũda col. qui dicit hoc communiter

teneri.& glo.in.c.qui ad agendum de proc. in.vi.&.c.coram de reſti.in integ.nihilominus ſufficit ſpeciale compre henſum ſub generalitate uerborum, ut inquit idem Abb. in.d.c.coram.ii.col.ſubiiciens ſe plus putare quod ſufficit ſi dicatur ad trãſigendum & generaliter omnia faciendũ quæ requirunt ſpeciale mandatum.c. qui ad agendum de procur.in.vi.l. ſed & ſi quis.§. quæſitum cum ibi no.ff.ſi quis cauti.cum ſatis comprehendatur caſus reſtitutionis ex quo iſtud non eſt præiudiciale nec continet penam reſpectu domini.Et mandatũ generale ad petendum reſtitutionem in integrum ſufficit ſine expresſione alia ſecũdum deciſionem Egi.xxxii.facit.c.ſi.de except.ſecundum eundem Abb. quod procurator etiam generalis poteſt † ſine alio ſpeciali mandato literas impetrare in cauſis in quibus ex ſuo mandato agere poteſt de quo ſe remittit ad dicta per eum in.c.nonnulli de reſcript.& ſi potuit impetrare & proſequi ex quo in ea cauſa habet facultatem agendi & defendendi ſicut appellationem proſequendi ſi uult licet non cogatur.c.non iniuſte de procur.ibi Abb.etiam .l.inuitus.C.eo. quam impetrationem autem generale reſcriptorum ad lites ſtilus curie non obſeruat diſpoſitionem.d.c.nõnulli in fin.& ita etiam not.ibi glo.quia unuſquiſque ſine ſpeciali mandato ualide,& abſque pena falſi admittitur.

(4 in margin beside "dem Abb. quod procurator…")

Secundæ deciſ.de procura.Summarium.

Procurator actoris uel rei qui obtinuit rem iudicatam poteſt & tenetur uigore mandati in cauſa iudicata defendere in cauſa reſtitutionis impetrare aduerſus eam.

Epithome.

1 *Si aduerſus ſententiam poſtulatur reſtitutio in integrum primæ cauſæ procurator non indiget ſpeciali mandato quia eſt de incidentibus & appendiciis ac depen-*

denti.primæ cauſæ in quibus mandatum ſpeciale non eſt neceſſarium ſecus uero ubi petitur in integrum reſtitutio.

2 Procurator rei ſeu defendentis cauſam reſtitutionis in integrum non indiget ſpeciali mandato.

3 Si ad cauſas deuolutas fuit quis conſtitutus procurator, tenetur defendere cauſam commiſſam in curia de ſpeciali mandato Papæ.

Deciſio ſecunda.

DVbitandi etiã in una mindoniẽ.hæremitorii quæ coram me pendebat eodem tempore. An procurator actoris qui obtinuerat rem iudicatã poſſet & deberet abſque nouo & ſufficienti mandato defendere principalem ſuũ in cauſa reſtitutionis impetrate a reo
1 † ex quo procuratorium de cauſa reſtitutoria nihil dicebat & uidebatur expiraſſe finita lite.l.i.ff. de re iudi.l. terminato.C.de fructi.& litis expen.quia etiam ea non finita compellitur cauſam appellationis proſequi.l.inuitus .C.de procur.c.non iniuſte eo.tit.& alia uidetur cauſa reſtitutionis & noua a prima. Et quia in impetranda reſtitutione principaliter requiritur ſpeciale mandatum ut in proxima deciſione dixi, & fuit concluſum quod poterat & tenebatur defendere per.l.qui proprio.§.item quæritur.§.ff.eo.ſecundum quintam lec.Accur.quam ſequuntur ibi inter alias & ueram ſaltem in ſe. Ange.Pau.de ca. & alii & declarat Bal.melius dicens quod mandatũ cauſæ principalis porrigitur ad cauſam reſtitutiõis in integrũ quæ petitur contra ſententiam quæ eſt ſecundarium iudi
2 cium conſequens. Quando enim poſtulatur † reſtitutio aduerſus ſententiam procurator primæ cauſæ non indiget ſpeciali mandato ſecus ubi petitur in integrum reſtitutio.l.illud.§.i.ff.de mino.ratio differentiæ quia reſtitutio contra ſentẽtiam quodammodo uenit incidenter ex prius actitatis & in incidentibus non eſt opus ſpeciali mãda

to.l.ſi.C.ubi & apud quem cogni.in integ.reſti.agitan.ſit &.c.ſuſcitata cum ibi not.de reſti.in integ. non ob.d.l.inuitus quia ut inquiunt glo.& Bal.in.d.§.reſtitutio in integrum eſt de appenditiis primæ cauſæ & non mutatur ibi forum eiuſdem iudicii ſicut in cauſa appellationis unde primo caſu non ſecundo prætenditur mandatum.l.præfecti.ff.de mino.Ita etiam Iaſ.in.d.l.inuitus in quarta limitatione ad idem.vi.lec.ultramontanorum quam Bal.in allegato.§.declarat quod mandatum in cauſa integra habet locum in cauſa integrata per reſtitutionem in integrū aduerſus ſententiam latam contra minorem in exemplo q̄ð ponitur & non dicitur noua cauſa ſed eadem & ſecūdum lec. quintam prorogatur mandatum de una cauſa ad aliā ſecundum iſtam ſextam prorogatur de una cauſa ad ſeipſam,facit etiam.l.quod ſi de ſpeciali.ff.de mino.quod ꝓcurator eius contra quem petitur reſtitutio ſuſtinet partes rei & debet cauere,ut dicit ibi Bar.& per eundem tex. inquit Inno.in.d.c.ſuſcitata quod talis procurator admittitur ſine ſpeciali mandato ubi Abb.iii.col.firmat idem dicendo ſe intelligere ut requiratur ſpeciale mandatum ex parte petentis reſtitutionem non ex parte defendentis ad hæc etiam.l.ſeruū quoq;.§.ait prætor.ff.de procu.& pro præmiſſa eſt firma concluſio, & non obſtant cōtraria nec hoc quod dicit.d.§.Item quæritur ſecundum dictas lec. loquatur in procuratore actoris ex generalitate etiam.d. l.quod ſi de ſpeciali, & ex hiis quæ Bal.ſine deſtinatione ſcribit ſuper dicta quinta lec.&.vi.in.d.§.& x ceo etiā qa procurator ad agendum ut dicatur idoneus debet habere poteſtatē ad defendendum.c. accedens iuxta glo. de procura.& quando eſt ſimpliciter ad agendum datus uidetur in quadā conſequentiam conſtitutus ad defendum pro quo & concluſiue.d.l.ſeruum quoque.§.ait prætor &.l.inuitus.§.pena.cum glo.ff.eo facit in ar.c.i.eo.titu.& c.qui agendum in.vi.& Abb.in.d.c.accedens & ſic iſta cō cluſio ut poſtea legendo deciſiones Egid.inueni fuit obtenta de primo anno domini Guil.gal.ut dicit Egid.de

ciſi.283.procurator. In procuratore conſtituto ad agen-dum uel defendendum per.d.§. Item quæritur & no.
3 etiam quod procurator † conſtitutus ad cauſas deuolu-tas tenetur defendere in cauſa commiſſa in curia de ſpe-ciali mandato ſecundum Rotam deciſio.xxxiii.in antiq. de procur.

Tertiæ deciſ.de procur. Summarium.

Pro mandato ſententiæ antiquiſſime præſumitur uel ſic ſolemnitas mandati ad actum neceſſarium præſumi-tur in antiquiſſimis.

Epithome.

1 Et ſi non præſumatur alias extrinſeca ſolemnitas, tamen ex antiquitate nedum centum,ſed etiam triginta uel.xl. annorum præſumitur etiam ſi de alterius præiudicio principaliter tractetur.
2 Mandatum & cõpromiſſum præſumuntur in laudo ual-de antiquo præceſſiſſe.
3 Quanuis pro ſententia recenti non præſumatur ſine pro-ceſſu,tamen pro ualde antiqua ac illius proceſſu & nar-ratis in ea præſumitur, quanuis acta non reperiantur abſq; alia probatione & multo magis.
4 Præſumitur actus requirens impenſam factus de manda-to eius cuius intereſt, & hac ratione præſumitur pro mandato eius qui ſoluit penſionẽ illi qui erat in quaſi poſſeſſione percipiendi etiam ſi nullo modo cõſtet de mandato illius qui dicitur penſionem debere nu.4.
5 Dominus qui uidet cauſam ſuam agi & non contradicit præſumitur dediſſe mandatum.
6 Etiam ſi cum ſententia eſſet productus proceſſus in quo deficeret mandatum præſumitur in antiquis uel anti-quiſſimis ratihabitio aut ſcientia uel patientia domini uel ſimile præſumptum mandatum.

7 Vbi tranſactio fuit diuturno tempore obſeruata præſumitur capituli conſenſum interueniſſe in ea licet inſtrumētum nihil dicat de conſenſu.

Tertia deciſio.

Lata erat ſententia in una Tridentina cōfiniū pro Nacenſibus contra Arcēſes a.cc.annis citra opponebatur de anno.1516.coram domino Iacobo Simonetta de nullitate & defectu mandati cum ſententia poſſet ꝑpetuo dici nulla uſqꝫ ad mille annos ſi de mandato non conſtet ſecundum Bal.in.l.ii.ſi ex fal.inſtru.& in.l.i.C.de rebus alie.non alien. poſt prin.Alex. in.l.ſciendū.iiii.col. de uerb.oblig.in.l.qui in aliena.in prin.ii.col.ff.de acqui. hęre.& conſi.i.pe.col.iiii.uol.ad hoc.c.quoniam contra. de proba.Et ita in una Ilerden.diſputando fuerat dictum ſed non iudicatum:nihilominus in iſta concluſum fuit oppoſitum & pronunciatū per dictū dominū Iacobū cuius ſententia fuit per duas confirmata,moti fuerunt domini ꝑ conci.Curtii.lxxvii. ubi refert Bal.ſibi contrarium fuiſſe præſumi pro inſtrumento mandati procuratorii in conſi. in primis uidendum eſt,& ibi uerius q̃ in.d.l.ii.&.i.In quibus cum ſequacibus loquitur ſine lege.Ita ꝙ eius dictum
1 erubeſcit.l.illam.C.de colla. Nam licet alias † ſolemnitas extrinſeca non præſumatur glo.Bar.& alii in.d.l.ſciendum per.l.quæcunqꝫ.§.fi.de publi.& in.c.ſicut de re. iudi.ubi Fely. poſt alios. & Canoniſte in.c. cum in iure de offi.dele. bene tamen præſumitur nedum ex antiquitate centum annorum uerum etiam.xxx.&.xl.etiam ſi principaliter tractatur de alterius præiudicio per text. ſingularē ſecundum intellec.glo.in.c.peruenit de emp.& uē.& ibi etiam Imo.iiii.col.uer.& no.ex prædictis &.vi.uer. Item quod emptrix: per quem limitatur.l.ſi filiusfamilias cum ibi no.C.de peti.hære.ubi longum tempus ſufficit. & dictū tex.dicunt ſing.Ang.& alii poſt eum in.d.l.ſciendum. Bar.Ang.Imo.Roma.& moderni in.d.l.q aliena.& plu

res alii adducti per Curti. in.d.conſi. & nullibi cauetur maius tempus requiri, facit quia in facto ualde antiquo
2 † ut ſubiicit etiam in laudo præſumuntur mandatum cum compromiſſo præceſsiſſe cum conſi.v.inter conſi.Cal.de reſcript.& But.conſi.xxiiii. quæſtio hæc ac pro ſententia antiqua præſumitur quanuis non reperiantur acta Inno. in.d.c.cum in iure.Bar.in.l. admonendi.uer. quæro quid ſi reperiuntur dicta teſtium col.x.ff. de iureiuran. in facto etiam de antiquo ſufficit præſumptiua probatio glo. in.l. qui ex liberis.ff.de bo.poſ.ſec.tab.& alias uerba enunciatiua probatur ſecundum But.in.c.fi. de ſucceſ. ab inteſta. Saly.& Alex. adducentem multas auctoritates in.l. cum aliquis.C.de iure delibe.& dicit Bal. poſt Cy.in.l.emanci
3 patione.C. de fide inſtru. quòd ſi ſententia † eſt multum antiqua ſtatur illi in narratiuis & enunciatiuis quomiã iuuatur tempore pro quo tex.in.c.bone.de elec.& Papien. in ſua practica in forma diffinitiue. xiiii.col. cum ſe. declarando dicta docto.in.d.c.cum in iure, inquit ea procedere in ſententia de recenti lata, ſecus ſi eſſet de longinquo, & eius probatio foret difficilis ut tunc indiſtincte pro ea pro proceſſu,& in ea narratis præſumatur abſq; alia probatione inducens Ho.ibi Inno.in.d.c.quoniam contra.& Cy.in.d.l.emancipatione.magis ergo id procedit in antiquisſimis.cc.annorum facit quia difficillime probationes iuſtificare antiquisſimam ſententiam cum mandatis quæ in multis locis non regiſtrantur, & in curia poſt curſum tanti temporis plura regiſtra cauſarum pererint & non inueniũtur,& idem de iuribus productis quæ finita lite p artibus ſi petant reſtituuntur. Si igitur in inſtrumento ſententiæ de mãdato fit mentio dicamus illud præſumi. pro quo ait Curti.glo.in uerbo ſine ſpeciali mãdato tex.in.c. ex parte decani de reſcrip.qnando pauci põderant uolentes reſcriptum præſumi impetratũ ab eo qui de hoc ha
4 buerit mandatũ. Accedit quia actus † requirit impenſam ideo præſumitur factus de mandato & nomine eius cuius intereſt.Bar.& Alex.in.l.cum ſeruus.ff. de uerb. obli.

& de prædictis latius Curti.in.d.conſi.Item uult Deci.cõ ſi.xxxvi.quòd mandatum ſyndicatus probetur ex inſtrumento in quo dicitur in principio de cuius ſyndicatu apparet manu &c.&hoc inter eaſdem perſonas.l.optimam de contra.& con.ſtip.Bar.in auct.ſiquis in aliquo ult.col. C.de eden.& uideatur Abb.in.d.c.ſicut col.iiii.& procedit concluſio ſecundum Deci.in ſuo caſu, quia mandatũ erat neceſſarium ad actum per But.in.c.illud de præſum. ubi ẽt Abb.iii.col.Ita hic ad ualiditatem ſententiæ quãdo lis per procuratores eſt agitata, & ut eſt dictũ in antiquiſſimis uerba enunciatiua inſtrumenti probant, de quo & Bal.in.d.l.cum aliquis.& Alex.conſi.vi. circa fi. uiſo themate li.i.& .lxxiiii.uiſis li.iiii. & propterea ſatis probatur mandatum ſindicatus per uerba inſtrumenti etiã ſi eſſent enunciatiue,& ꝙ dicitur mandatum nõ probari etiam ex maxima diuturnitate tẽporis procedit.Inquit Deci.quando allegatur ſimpliciter & nulla ratione iuſtificatur quẽadmodum Bald.loqtur in.d.l.ii.Secus quando inſtrumentũ narrat dicendo aliquem habere mandatum quin talia uerba adiuuantur ex antiquitate tẽporis ex qua facilius probatio confortatur & ſuppletur q̃ ex toto inducatur. facit quod no.Inno.in.d.c.cum in iure.& Bar.in.l.i.C.de rela. &,Bal.in.d.l.i.de reb.alie.non alie.ubi uult mandatum ex coniecturis probari. Item ſecundum Rot.ii. in antiq.de cauſa poſ.& proprie. præſumitur pro mandato eius qui ſoluit penſionem illi qui erat in quaſi poſſeſſione ꝑcipiendi etiam ſi nullo modo appareat de mandato illius qui dicitur penſionem debere cum non ſit uerſimile quòd ſoluens uoluerit iactare ſuas pecunias.l. cum de indebito.ff. de proba.c.ſuper hoc de renun.& præſumitur ꝙ gerens talem actum egerit de mandato domini. Ad no.per Inn. in.c.nonnulli ſuper uerbo mandato de reſcrip. non enim eſt actus ad quem ueriſimiliter qs ſine mãdato accederet
5 quinimmo talis quẽ ſine eo non faceret. Præterea † ſi dominus uidet cauſam ſuã agi per alium nomine ſuo & nõ contradicit creditur ꝙ ex mandato agat ſecundum Inno.

in.d.c.ex parte de cani.Et ſi apud aliquem reperiantur in- ſtrumēta cauſæ præſumitur ꝙ ſit procurator. Bar.in.l.iii. §.cauſæ.ff.de carbo.& in materia plura allegat Iaſ.in.l.i. in fi.C.de procur.quod locum habet & in defendendo quando dicit dominus ꝙ aliquis defendit eum abſq; mā dato ut præſumatur habere mandatum, uel dominus pa tiendo tacite mādare uideatur.Abb.in.c.quærelā.iiii.col. de elec.quis autem dicet uel non fuiſſe uerum mādatū in actis aut unū ex iſtis non interfuiſſe,ſit uel non productus proceſſus ex quo ſententia cum re iudicata præſumitur ri te & recte lata.d.c.bone.&.c.in præſentia de renunci.d.c. ſicut.&.c.cum inter de re iudi.& ibi Abb. ac Fely. in.d.c. quoniam contra in.v.char.loquens de uirtute rei iudica- te. Nā in antiquis & minus in antiquisſimis non loquitur d.c.quoniā contra & debeat ſententia iuſtificari ex actis, ad hoc ut habeat fidem,ut ibi in.d.c. cum in iure commu niter tenetur. Vna tamē pars dominorū tenebat ꝙ ſi cum
6 ſententia† eſſet productus ꝓceſſus in quo deficeret man- datum ꝙ tunc non præſumeretur ex quocunq; longisſi- mo tēpore pro eo.Secus ſi proceſſus non produceretur, & hoc per conſilium Pauli de caſt.xlviii.in cauſa quę uer titur.v.col. quod adducit Fely.in.d.c.ſicut col.xix.alle- gando no.per Inno.in.c.propoſuiſti.de proba.& Alex. incidenter conſi.cccclxxxv.pōderat ad quod uideatur ait Aret.in.d.c.quoniam contra ad fi.uer.& quia ſuperius. Sed iſtud non tollit quin potuerit interuenire unus ex ca- ſibus mandati ſeu ratihabitionis ſupra deductis ex ſciētia & patientia domini aut iurium cōmunicatione facta ei qui nomine ſuo tractauit cauſam,& iſtud ſimul cum tanti tem poris progreſſu ac præſumptione ſententiæ ſufficit abſq; proceſſus productione ad præſumendum ualiditatem & iuſtitiam rei iudicate per omnia cū regula præſumens nō reperiatur limitata in hoc caſu mandati procuratorii, un- de a regula non diſcedendum qui enim habet regulam ꝓ ſe transfert in aduerſarium onus oſtēdendi quòd in eo ca ſu locus regulæ non exiſtit,dicit glo.ſuper rub.de reg.iu.

in.vi.circa fi. & Bal.in.l.ſi tutor.C.de ſer. pign.da. manu in fi.Item in hoc contradicit Anch.conſi.cxxxv.ex conci
7 liis uolens ꝙ licet inſtrumentum nihil dicat † de conſenſu capituli nihilominus præſumatur ſi tranſactio fuit diuturno tempore ſeruata.& Alex.cõſi.lxxix.uol.i.circa primum de quo quæritur.vi.col. quando tranſiuit longum tempus,ut proſequitur Fely.in.d.col.xix.dicens id eſſe ſuſtentabilius,quia ſi a principio actus fuiſſet nullus non eſt ueriſimile ꝙ fuiſſet tolleratus ſicut nec ſententia ſed impugnata &.ii.col.dicitur ſtare præſumptionem in antiquis quando in inſtrumento non eſt aliquid ineptum ſed in eo non dicitur de ſolemnitate licet ſubii ciat ꝙ quando appa ret inſtrumentum etiam antiquisſimum & ſolẽnitas in eo eſt expreſſa non debito modo & inepte adeo ꝙ actus ab initio nõ tenuit ceſſat præſumptio quia ſumus certi quòd actus caruit ſolemnitate & non poteſt præſumi ꝙ ſolẽnitas fuerit perfecte adhibita cum ſcriptura detegat eius ineptitudinem ex quo in incertis eſt locus coniecturis non in certis.l.continuus.§.cum ita.ff.de uerb.oblig.& ſecũdum eum ita loquitur Pau.de caſt.in.d.conſil.& fuit de mente Bar.But.& aliorum quos ad hoc adducit.Sed prout dixi potuit dominus mandaſſe aut ratum habuiſſe ꝙ ſimul cũ præſumptione ſententię & temporis eſt præſumendũ natura.& in allegatione Lap. lxxxix. in fi. de cuius man. & Mil.in uerbo Beneficium impetrans.& Ancha.cõſi.cxvii. & in illa deciſione pono latius ꝙ dicta allegatio practicatur ut ſufficiat prędeceſſorem triennio poſſediſſe & per dicta Lapi allegatio deciditur ꝙ præſumendum ſit pro titulo prædeceſſoris qui decesſit in pacifica poſſesſione ꝙ titulo canonico poſſederit etiam ſi nullus titulus oſtendatur a ſucceſſore uel ſit oſtenſus inualidus ex quo potuit ſuperueniſſe ualidus quod præſumitur quia diu aut ſaltem triennio tenuit & posſidet ſine cõtradictione præſumitur habere titulum.d.c.illud.& ibi docto.de præſumpt.Item Fely.fatetur ꝙ nullus illorũ quos adducit in allegatis locis per eum loquitur de facto antiquo ſicut ipſe uoluiſſet

ad probandum id quod dixerat,unde eius dictū non pro cedit.ꝙ ultra prædicta in materia præſumendę ſolemnitatis extrinſece.facit etiā Aret.conſi.xxxvi.Soci.pulchre cō ſi.cclxvi.li.ii.xii.col.& quod Fely.accumulat.in.c. Albericus de teſti.pe.& ult.col.ubi multa colligit ad propoſitū quæ dicit non eſſe tradenda obliuioni.& ibi uideas,ex q bus omnibus patet ꝙ ſiue producatur ꝓceſſus ſententiæ ſiue non,ſiue in inſtrumento ſententiæ enuncietur mandatū ſiue non,& quando enunciatur ſiue aperte ſiue inepte præſumitur pro mandato ꝙ iuſtificatur non ſolū ex tempore ſed etiam ex præſumptione rei iudicate,& prout eſt deductum. Ita ꝙ non ob.dictum Deci.in.d.conſi.quando mandatum allegatur ſimpliciter ſi eſt uerum.

De reſtitutione in integrum.

Primæ deciſionis de reſti.in integ.Summarium.

Vtrum minori ſeu eccleſiæ reſtitutio aduerſus tres cōformes dari debeat & data executionem impediat.

Epithome.

1 Reſtitutio conceditur etiam ubi appellatio denegatur.
2 Ius cōmune potentius eſt ad excludendum q̄ priuilegiū.
3 Rota ob reſtitutionem prout de iure minori aut eccleſiæ conceſſam non uult executionem triū ſententiarū tot diſpendiis laboribusq; habitarū impediri ut ſit aliquando litiū finis ac improborum malitiis occurratur,ſecus ubi præſumptio malitiæ ceſſaret ex iuribus de nouo repertis uel alias.

Deciſio prima.

Eſtitutio minori uel eccleſiæ aduerſus tres cōformes an debeat dari & ſi detur executionē impediat Bal.l.unica.C.ne lice.ter.ꝓuo. 1 tenet ꝙ nō niſi facta plenaria executione ut in cle.ut calūniis in uerbo plenarie de re iu.

q̃ eſt in pupillo ait & in eccleſia loquitur Saly. ibi contra
1 ex quo † reſtitutio conceditur etiam ubi appellatio dene
gatur glo.l.unica.C.ſi de mo.poſſ.fue.app.& cle. loqui-
tur quando nullitas proponitur non quando qs uult iuua
ri ratione etatis de beneficio ſpeciali. Alex.l.iiii.§. condē-
natum ult.col.de re iudi.putat opi.Bal.poſſe ſuſtineri, qa
ſi cle.tollit beneficium nullitatis quod eſt de iure commu
ni: fortius beneficium reſtitutionis extra ordinarium.l.
eius militis.§.militia miſſus de mil. teſt.l. in onorariis de
act.& obli.Bar.l.ſi conſtāte.§.quotiens circa ſi.ſo.ma.Cū
2 fortius † ſit ius commune ad excludendum q̃ priuilegiū.
Idem Bar.in.l.ſi arrogator.xi.col.ff.de adop.Item inquit
Alex.extenſum locum eſſe cum cle.limitet.& in ea ſit ra-
tio expreſſa ad tradita per Bar.d.l.ſi conſtante in prin. ix.
q.i.partis.& cle.i.cum glo.de elec.& per Bal.auctē. quas
actiones de ſacroſan.eccl.&.l. maximū uitium.C. de lib.
præte.Mil.in uerbo executio trium ſententiarum dicit cō
tra Bal.ſentire Laud.ut refert Car.in.d.cle.& ipſe proſe-
3 quitur. Rota † meo tempore in reſtitutione prout de iu-
re quam ſolet in hiis concedere ſignatura ſæpe opinionē
Bal.& Alex.eſt ſecuta etiam eo attento ut aliquando ſit li
tium finis.l.properandum.C.de iudi.c. finem litibus. de
do.& contu.& ne tot ſententiæ cum tanto diſpendio la-
bore & tempore habite ludibrio ſint quia ſic etiā malitiis
plurimorū occurritur.l.ſi prætor.cum ſi.ff.de iu. Aliquan
do uero opinionē Saly.quando iuxta caſuum uarietatem
pręſumptio malitię ceſſabat prout nouiſsime in una Ro.
inter filium Pauli de Alexiis reſtitutū,&illos de Mattutiis
coram domino Iacobo Simonetta fuit dictum, poſt aliā
cauſam Segobien.in qua opinio Alexan.ſeruata fuerat.
Sed pro opinione Saly.ſimpliciter uidetur,quòd motiuū
Alexan.deſtruatur per glo.in.d.l.unica ſi de mo.poſ.fue.
app.uolentem quod reſtitutio & appellatio non ambu-
lent pari paſſu.& Bar.ibi ſeqtur glo.ubi arguebatūr ſicut
arguit Alex.quo ſtante remanet fundamētum Saly.quod
ſonuit in aures meas.& cum eo intrepide tenerē quando
ex nouis

ex nouis aut antiquis aliquid appareat ꝙ præſumptionē calumnie ſilere faciat.ad quod no.per Mil.in.d.loco.ubi de intellectu cle.magiſtraliter quo caſu extenſio non procederet quæ ſecundum Alex.inſpecta ratione fieri debet quoniam ceſſaret ratio malitiæ & militarent fundamenta Mil.qui uideatur etiam in uerbo reſtitutio in integrum ad appellandum,& inferius dum dicit reſtitutio ita datur minori & eccleſiæ contra plures ſententias conformes ſicut contra unam.allegat.l.minor autem.ff.de mino.&.c.tum ex literis de integrum reſti.

Secundæ deciſ.de reſti.in integ. Summarium.

Vtrum regula de triennali poſſeſſore non moleſtando obſtet petēti reſtitutionē in integrū,&ꝗd de quadriennio.

Epithome.

1 Vbi iuſto metu & qui cadere poterat in conſtantem uirū impeditus culpa aduerſarii uel etiam iudicis ceſſante metu impetrat reſtitutionem in integrū non obſtat ſibi nec regula de triennali nec quadrienniū ſecus uero ubi metus fuiſſet leuis & condemnandus.

2 Contra regulam de triennali Papa non concedit commiſſiones ne ludibrio pateat & ſit eluſoria.

Deciſio ſecunda.

AN regule de triennali.Item lapſus quadriennii obſtaret petenti reſtitutionē in integrū habenti in cōmiſſione reſtitutionis ſignaturā prout de iure fuit dubitatū,& in una Meſſanen.coram domino Iacobo Simonetta.1515.tentū ꝙ non. Sed maior pars hoc uoluit ex eo quod probatur ne dum impedimentū & impotentia agendi eo modo quo poterat, uerū etiam mine facte ad inſtantiam Cardinalis Regini qui tuebatur cauſam ſororis monialis teſtibus ac procuratoribus aduerſariæ re-

ſtitutionem poſtulantis tam in Cilicia ubi Cardinalis erat potens & eius cōminationes timende ꝙ in curia taliter ꝙ fuerit periculoſum cōmisſionem impetraſſe reſtitutoriā & eo uiuente citationem exequi feciſſe, & quia teſtes exa minati ſuper metu pungebant contra quēdam ad dādum cerum proceſſum, & ita etiam in una Parmen.archipreſ byteratus.1519.coram.d.Hugone de Spina idem fuit cō cluſum a dominis ex quo Bonifacius de Oldigeris pro babat minas crudeles ſecundū naturam perſonarum quę ſolite erant eas exequi factas contra ipſum & ſuos procu ratores ad inſtantiam Cardinalis ſancti Seuerini ac eius fra tris, adeo ꝙ iuſtus metus concipiebatur ex minis & iacta tionibus iuxta qualitatem perſonarū. ad no.per Bar. in.l. metum.C. de hiis quæ ui metusue cau.fi.&.c. cum dile ctus.& ibi glo.Inno.Hoſti.& Abb.eo.titu.Nam impedi
1 tis † ex culpa uel facto iudicis ſeu aduerſarii nō currit qua driennium ad petendum reſtitutionem conceſſam.c.tum ex literis.& ibi Abb.col.v.de reſti.in integr.& propterea in utraque cauſa, & quia ut etiam in iudicio reſtitutionis conſtitit, ſuſpitio erat de falſitate teſtium examinatorum in iudicio pro parte eorum contra quos fuit admiſſa reſti tutio & tranſiuerat primū iudicium in rem iudicatam per tres conformes, ſed idem eſſet ſi cum una computato triennio aut quadriennio a fine litis dicit deciſio Rot.ii.in no.de reſti.in integ.a die ultimæ ſententiæ non eſt miran dum quòd Rota pro maiori parte inclinauerit in hanc ſententiam mota equitate ne quis in ſua iuſtitia opprima tur, ſed magis ueritas manifeſtata locum habeat iuxta illud Pſal.Cognoui domine quia equitas iudicia tua.&.l. quod ſi epheſi.ff. de eo quod cer.lo. ac in prohe.decre ta.& viii.di.ueritate.In aliis uero cauſis ubi potuiſſent par tes experiri in iudicio ac reſtitutionē impetrare minaſque contemnere atque litem ante lapſum triennii quod pau cisſimis demptis eſt facile & infra quadriennium facilius abſqꝫ metu prædicto incipere ac finire domini negaſſent
2 prout eſt neganda † reſtitutio ne dicta regula euacuetur.

contra quam Papa commisſiones non concedit ut inquit Fely.in.c.ſicut col.xviii.char.pe.de re iudi.ſi enim concederet deſtructa & eluſoria eſſet. Et ne ſit etiam ludibrio tex.in.c.i.de in integ.reſti.in.vi.cum cle.unica.eo.tit. cum ibi no.ex quo etiam eccleſia negligens infra quadrienniũ non auditur poſt quadriennium,ut in.d.iuribus. & Abb. in.d.c.tum ex literis. ſicut eſſe non debent ut in.l.ſi prætor.in fi.de iudi.&.l.fi.ff.nequid in lo.pub.Ideo in hiis & ſimilibus iudices ſunt circunſpecti,ut ex probationibus & aliis forment animi motum ad inclinandum in unam uel aliam partem,ut habetur in.l.teſtium.§.i.ff.de teſt.& in.c. in præſentia de renun. Nec iudicia curaui annotare ne qs trahat in exemplum ea ſimpliciter aſſerendo palatiũ obſeruare partem negatiuam dubii ac quæſtionis.

De iudiciis.

Primæ deciſionis de iudi.Summarium.

Non eſt ſummarius proceſſus ſi agitur ſuper pertinentia iuris uiſitandi uel ſuper ipſa uiſitatione.

Epithome.

1 Nemo citra principem poteſt concedere ꝙ in caſibus nõ concesſis expreſſe a iure procedatur ſummarie.

2 Nõ debet procedi ſummarie in omni cauſa ſpirituali, ſed tantum in expresſis a canone qui non omnem cauſam ſpiritualem complecti uoluit.

Deciſio prima.

ERAT quæſtio inter duos ad quẽ ius uiſitandi ſpectaret. Item inter uolentem uiſitare & negantem quòd non debeat nec poterat uiſitare fuit dubitatum. 1514. an tela tenta prout in beneficialibus eſſet

ſufficiens,ita ꝙ in talibus proceſſus diceretur ſummarius. & qdam tenebãt ꝙ ſic, attento ꝙ cauſa erat ſpiritualis & ſup re ſpirituali.c.cũ ex officii de pręſcri.&.c.ſi.epiſcopus de offi.ordi.in.vi.Sed a maiori parte contrariũ fuit cõcluſum cũ caſus iſti nõ contineantur in cle. diſpendioſam de
1 iudi.Vnde regulæ ſtandũ niſi a principe † eſſet conceſſus proceſſus ſummarius cũ alius id non poſſit glo.in.c.ſi.de hære.in.vi.Nec ob.qđ agatur de re ſpirituali,qa.d.cle.noluit omnẽ cauſam ſpiritualem cõplecti, & ex quo reſtringit debet eſſe contenta ſuis terminis in caſibus ſecundum glo.ibi in uerbo ſubſcriptis,nec refragabatur ꝙ aliq dicebant ꝙ de una cauſa ſpirituali debebat fieri extẽſio ad aliã quoniam cũ cle.corrigat & exorbitet non eſt amplianda uel habilitanda,inqt ibidem glo.in uerbo decimis.& facit tex.in.c.i.de ſepul. Nam ſi uoluiſſet expresſiſſet de iſtis ſicut de aliis in.c.audientiam.de deci.l.i.§.ſin autẽ.C.de ca
2 du.tollen.& ita glo.in uerbo † reſtringere excludit omnẽ caſum non expreſſum.Nec ob.uerbũ tangentibus cauſas ſpirituales quomodolibet, qa iſta non tangit cauſam aliquã expreſſam,& circa expreſſa id procedit prout in beneficialibus inqt Car.poſt Pau.ibi.q.xxxvi.quãdo quæritur de aliquo quod determinari & examinari neqt abſq; cognitione electionis poſtulationis aut prouiſionis ſeu tituli illius quia alias non uenit ſub tali uerbo.

Secundæ deciſ.de iudi.Summarium.

Sufficit pro obſeruatione terminorum ſubſtantialiũ ad dicendũ contra articulos.Item ad dicendũ contra producta ꝙ datis articulis pars citetur ad dicendũ contra articulos datos & productis iuribus ad dicendũ contra iura ꝓducta,licet non dicatur in termino ſubſtantiali nec ad ſecundam nec ad primam.

Epithome.

1 Licet pars citetur ad producendum aliqua iura ſpecifice etiam ſi aduerſarius ſeruauerit terminũ, ſi omiſerit ob

ſeruationē termini ſubſtantialis ad producendū omnia proceſſus & ſententia ſunt nulli,licet ſecus ſit ſi datis articulis pars citetur ad dicendū contra articulos & productis iuribus ad dicendum contra producta.

2 Actus non uiciatur quanuis iuris ſolemnitas omittatur in totum quando ſatisfactū eſt menti legis ſolemnitatem inducentis,quia ſufficit ſatisfacere menti legis, licet uerbis non fuerit ſatisfactum.

3 Citatio non requiritur ſi pars eſt in iudicis præſentia, nec etiam quando eſt certum nullam defenſionem abſenti competere.nam cum citatio fiat ut ſe defendat ſatis eſt eam eſſe pręſentē aut eſſe notoriū ſibi defenſionē non competere.

Deciſio ſecunda.

MEmini etiam.1514.cū diceretur de nullitate unius ſententiæ quia terminus ſubſtantialis ad dicendū contra producta non erat ſeruatus quod Rota ſu-

1 ſtinuit ſententiam † ex eo quod in productione iuriū parte citata ad dicendum contra producta fuerat ſeruatus terminus licet non fuiſſet pars citata neq; obſeruatio facta reſpectu termini ſubſtantialis de quo nihil dicebatur ad ſecundam nec in termino ſubſtantiali,ſed ad dicendum contra iura ꝑducta &c. quaſi lex requirens termini obſeruantiam habeat intentum ſuum ex quo pars fuit citata ad dicendum cōtra producta, & potuit facere defenſiones nec habeat de quo conqueratur.Et ita.d.Dominicus de Iacobatiis dixit eſſe tranſeundū. Et idem in termino ad dicendū contra articulos prout in una Mediolanen. abbatiſſatus corā me.1521.de menſe Martii domini memores trāſierunt ſaluādo primam ſententiam,licet hoc ſit uerū,nec cadat in termino ad producendum omnia cuius omiſſio annullat ſententiam ſecundū Rot.deciſ.pen.de iud.in antiq.Pro hoc facit qa ſufficit ꝙ ſatiſfiat menti cōſtitutionis licet uerbis non fuerit ſatisfactū.l.ſcire oportet.§.aliud de excu.tuto.l.mulier.ff.ad trebellia.&.l.fi.C.de dona. quæ 2

2 ſub mo. nec uitiatur † actus quãuis iuris ſolemnitas omittatur in totum quando menti legis ſolemnitatem inducẽtis ſatisfactum eſt. l. cum hii. §. eam. ff. de tranſac. Ita. Lud. Ro. conſi. ccccxxxiii. nam & forma eſt relaxabilis p equipollens. Fely. in. c. cũ dilecta de reſcript. xv. col. ubi uide.

3 Item quãdo pars † eſt in præſentia iudicis non requiritur citatio, nec quãdo eſt certum nullam defenſionem abſenti competere ſecundũ Abb. in. c. i. de cauſa poſ. & ꝓprie. i. col. & in. c. cum olim de re iu. col. pe. facit. l. ii. §. quod de frumentaria. & ibi Bar. ff. de admi. re. ad ci. perti. cum citatio fiat ut ſe defendat. Ideo ſatis eſt partem eſſe præſentẽ. l. de unoquoq;. ff. de re iudi. &. C. quo. & quã. iud. in rubro. & in. l. ſi ut proponis. ii. a cõtrario ſenſu. c. qualiter. ii. §. debet de accuſa. de quo late Phil. Franch. in. c. fi. poſt alios de elec. in. vi. & facit Rota deci. xxii. in no. de teſti. & Bonifa. de Vital. in fi. cle. paſtoralem de re iu. Ergo nec obſeruatio termini formalis ſcilicet ad dicendum contra producta fuerit quis citatus, & ſic habuerit tempus ad impugnandum.

Tertiæ deciſ. de iudi. Summarium.

Quando agitur ut beneficium unum uniatur alteri ad uitam obtinentis cauſa eſt beneficialis, uel ſic, ſi agatur de canonizando mandatũ de uniẽdo beneficiũ alteri beneficio ad uitam uel quãdiu obtinuerit cauſa eſt ſummaria.

Epithome.

1 Vbi agitur de canonizatione unionis perpetuæ unius beneficii ad aliud cauſa non eſt beneficialis, ſecus de unione ad uitam aut ad certum tempus.

2 Si prouiſus de beneficio quod aliud prætendit perpetuo unitum alteri agat, cauſa cenſetur beneficialis, quia iudicium metitur ab actore, ſecus ſi conueniatur ab eo qui agit ſuper canonizatione unionis perpetuæ. nam cum

beneficium quod unitur alteri efficiatur membrũ illius & tranſeat in temporalitatem & extinguatur titulus illius cauſa illius non eſt ſummaria.

3 Vnio ad uitã eſt palliata diſpenſatio, ſicut commenda ad uitam nec titulum beneficiĩ extinguit ſicut perpetua, illa q; diſſoluta beneficiũ uacat eo modo quo antea uacabat.

Deciſio tertia.

AGebatur coram me de anno. 1516. in una cauſa Caurien. canonicatus & præbẽ. inter Didacum de Paternina & Cardinalem Arboren. Et dicebatur ſententiam domini Bartho. de Petra ſancta eſſe nullam ex quo actum erat ſuper canonicatu & præben. eccleſiæ prædictæ uniendis cuidam archidiaconatui ad uitam Ioã
1 nis de Torres & literæ † unionis erant canonizate, cũm tela tenta ut in beneficialibus quaſi nõ ſimus in cauſa ſuper beneficio ſed ſuper membro beneficii, & quadam temporalitate ex quo beneficium quod unitur efficitur membrũ alterius & tranſit in temporalitatem Rot. de exce. præla. in no. ii. & quod Car. in cle. unica de ſequeſt. poſſ. & fruc.
2 viii. q. quia iudicium ab † actore metitur. l. i. ff. ſi pars hære. peta. cle. autem diſpendioſam de iudi. loquitur de cauſis ſuper beneficiis aut titulo beneficiorũ aut tangentibus ea ut quãdo quęritur de aliquo quod examinari & decidi neq; abſq; cognitione electionis poſtulationis aut prouiſionis ſeu tituli ſecundum Pau. & Car. ibi. q. xxxvi. & cũ exorbitet non debet extendi ſecundum glo. ibidem. Sed pro ualiditate ſentẽtiæ fuit concluſum & dictum Rotam alias idem tenuiſſe tanquã agatur ſuper beneficio ex quo
3 unio † ad tempus ſeu ad uitam non eſt extinctiua tituli, ſed magis quædam palliata diſpenſatio ſicut cõmenda. c. dudum el. ii. de elec. in conſilio Gemi. xxxviii. quia reſpicit fauorem perſonæ cuius beneficio uel per eam obtento fit & eſt temporalis. deciſio uero. ii. & Car. ubi ſupra de perpetua unione & extinctiua tituli loquuntur & con

ferunt ad concluſionem quæ collegi in illa deciſione ꝙ ꝑ diſſolutionẽ unionis ad uitã nõ datur uacatio, ſed eo modo quo prius uacat,& ꝙ talis unio nõ extinguit,& ibi latius de natura unionis incipit facta erat unio,&uide in alia incipiẽte cõmendauerat.

De mutuis petitionibus.

Vnicę deciſ.de mutu.pet. Summarium.

Vtrum conuentus ad ſummam certam ad quam in forma cameræ cũ iuramento obligatus exiſtit audiatur ſi reconueniendo ſuper mercede petat abſolui a iuramento etiam ad effectum compenſationis duntaxat.

Epithome.

1 Alimenta non patiuntur dilationem cum nemo uiuat ex uento negareq́, illa eſſet necare homines, quapropter ſunt priuilegiata & conceſſa eorũ fauore, ad piam cauſam dicuntur conceſſa.

2 De ſtilo ſignaturę iuſtitię nõ datur abſolutio iuramenti aduerſus iuratã obligationẽ in forma cameræ ẽt ad effectũ agendi qa cõtra inſtrumẽta habentia executionẽ paratã nõ admittitur niſi ſolutionis uel falſitatis exceptio.

3 Sola ratio naturalis licite allegatur in deciſionibus cauſarum,& poſſumus uerba legis reſtringere per eam.

4 De iure uidetur uerior opinio ꝙ in caſu pręmiſſo recõuenienti ſuper mercede deberet dari abſolutio a iuramento ubi ſoluta ſumma obligationis maxima pręmeretur inopia & cogeretur mendicare cum periculo uite.

Deciſio unica.

Vit negata in eadem ſignatura commisſio ei qui conueniebatur pro certa ſumma ad
f quam ſe obligauerat in forma cameræ cum iuramento & petebat abſolui ad effectũ reconueniendi ſuper mercede & ſalario perſonæ ſuæ ratione ſeruitii ſaltem ad concurrentem quanti

tatem cõpenſando & non ultra nam & ſi mercedes ex ſu-
dore ſeruitii deberentur uel q̃a fuiſſet procurator aduerſa
rius aut alias, & ſic ut ex tali ſudore uultus ſui uiueret &
1 hoc ſapiat naturã alimentorũ quæ † non patiũtur dilatio
nem cũ nemo uiuat ex uento.l.fi.C.de ali. pup. præſtan.
& iſta negare ſit homines necare.l.necare.ff. de alen.uel
agno.libe.qnod eſſet crudele ac contra charitatem & non
debet fieri quin potius ſubueniri. lxxxvi. di. paſce fame
morientem cũ ibi no.c.pe.de cõſue.c.cũ haberet in fi.de
eo q̃ dux.in ma.quam pol.ꝑ adul.c.quante in glo.de ſen
ten.excom.cũ multis aliis.& ꝓpterea alimenta ſunt priui
legiata prout plura ſpecialia de eis ponit Bar.in.l.mela.ff.
de alimen.& ciba.ubi glo.dicit ꝙ habent cauſam fauora-
bilem & conceſſa alimentorũ fauore uidentur cõceſſa ad
piam cauſam ſecundum Lud. Ro.i.l.ſi uero.§.de uiro in
xxiiii.ſal.ff.ſol.ma.quem refert Fely.in.c.nonnulli in pri-
ma ampliatione col.vi.de reſcript. Nihilominus fuit re-
ſponſum quod iuramentũ ligans animã pretioſiorẽ cor-
pore ac rebus omnibus præferẽdã.l.ſancinus.C. de ſacro
ſanct.ec.c.cũ infirmitas de peni.& remiſ. eſt magis priuile
giatũ conſiderabile & quando poteſt ſeruari ſine interitu
eternæ ſalutis ſeruandũ eſt.c.ſi uero de iureiu.Item dixe-
2 runt præſentes illi ſignaturæ eſſe de ſtilo † non dari abſo-
lutionem aduerſus obligationem iuratã in forma cameræ
ẽt ad effectũ agẽdi et recõueniẽs agit.l.cũ papinia.cũ auc.
& conſquen.C.de ſenten.c.i.&.ii.de mutu.peti.& contra
habentia executionem paratam non admittitur niſi exce-
ptio ſolutionis & falſitatis de quo Bar.in.l.i.§.& parui re
fert.ff.ꝙ vi.aut clam. Et dixi in illa concluſione quæ inci-
pit fuit in ſignaturæ iuſtitiæ &c.ubi uide, & facit ꝙ Alex.
inquit in.l.ſtipulatio iſta in.§.alteri pe.col.ff.de uerb.obl.
& ſic maior pars uoluit commiſſionem non eſſe ſignan-
dam. Sed poſſet pro commiſſione dici ꝙ iuramentum
tunc debeat excludere ad ſolutionẽ,& ante omnia ſerua-
ri quando eius obſeruantia poteſt fieri abſq; deſtructione
corporis & animæ,& ita loq̃tur.d.c. Si uero in glo. uide-

mus enim ꝙ iura ne ps pereat in carcere aut fame in multis caſibus prouidēt ut ſupra & in iuribus adductis in alia concluſione incipiente ꝓpoſui in ſignatura niſi quia facit c.ſi quis pp de furt.& ꝙ cōmuniter tenent Canoniſte quē excuſari a pena non obſtante iuramento quādo fecit quicquid potuit,ut refert Iaſ.licet contrariū ſentiat in.d. ſtipu
3 latio in prin.iiii.col.& ſufficit † ratio naturalis ad limitationē legis.l.ſcire oportet.§.ſufficit.de excu.tut.l.cū ratio.ff. de bo.damna.c.cū uobis in fi.de elect.ibi tam rationes q̄ canones.c.ſecundo requiris de appella. in fi. ubi Abb.ii. col.ponderat ꝙ ſola ratio naturalis licite allegatur in deciſionibus cauſarū,& ꝙ p eā poſſumus reſtringere uerba legis ſecundū eum in.c.ut debitus ult.col.eo.ti.Ratio aūt & miſeratio eſt maxima ꝙ ſi cogitur prius ſoluere & men
4 dicare cū periculo uite forſan.Item poſtea † ſine facultatibus nudus & impotens non poterit ſup ſibi debita mercedere contendere ut dicitur de ſpoliato.in.c.frequēs de reſti.ſpoli.in.vi.Item pp famē & dotem quæ ſuccedit loco alimentorū diſceditur a regulis iuris in multis caſibus ſufficiat pro nunc.l.obes iuncta glo.C.de præd.mino.

De dilatio.

Primæ deciſio.de dilatio.Summarium.

Dilatio cōceditur reo in curia citato etiam ſi agatur de beneficio reſeruato reſeruatione.c.ii.de pręben.lib.vi.Idē ſi mutetur perſona & etiam & quando eadem uenit cum iure de nouo obtento.

Epithome.

1 Procuratori ſpeciali in curia citato non datur dilatio ad conſulendum dominum an debeat cedere uel contendere ſecus procuratori generali uel ipſi reo in curia perſonaliter appræhenſo quibus datur ad partes dila-

tio conſueta.

2 Actori non datur dilatio quia debuit ab initio uenire inſtructus ad cauſam.

3 Beneficia iuris patronatus laicorum ex dotatione & fundatione etiam ſi illorum beneficiati decedant apud ſedem apoſtolicam, non tamen propterea ſunt reſeruata nec ſub reſeruatione.c.ii.de præben.li.vi.aut extrauagan.execrabilis continentur.

4 Si mutatur perſona quæ in ius alterius ſurrogatur uel ſi ea dem impetrat ius nouum datur dilatio propter nouã inſtructionem quæ tunc requiritur reſpectu noui iuris & noue perſone.

5 Sequeſtrum non datur ei qui eſt ſurrogatus in locum habentis unam ſententiam pro ſe cum contra ſurrogationem posſint dari multæ exceptiones eam annullantes ut quod ſurrogatus contraxit matrimonium carnale uel eſt alias inhabilis & quia iura ſurrogati non ſunt diſcuſſa ſicut alterius qui habuit ſententiam.

6 Omnia beneficia eccleſiaſtica præſumuntur libera niſi ius patronatus ſiue ſeruitus illorum probetur.

Deciſio prima.

QVANDO reus appræhenditur in curia datur ei dilatio ad partes conſueta ad habendum iura ad ſe formandum & inſtruendum ac deliberandum &c.procu-
1 ratori † etiam generali nõ ſpeciali in curia citato conceditur ad conſulendũ dominum in cauſa de qua non potuit ueriſimiliter informari.c.dilectus de procur. Rot. Biſignet. in antiq.i.de dilat.
2 in no.xxx.de procu.de do.& contu.dec.xiii.in fi. † Actori uero dilatio deliberatoria ab initio non datur quia debuit uenire inſtructus glo. & Abb. in.c.præterea.iiii.col. de dila.qui in.c.i.eo.tit.ulti.col.ponit de pluribus ſpeciebus dilationum ubi uide & prædicta dilatio in pluribus

cauſis fuit conceſſa reo in curia appræhenſo ſuper benefi cio uacante in ea non obſtan. c.ii.de præben.in.vi.qđ eſt clarũ ad ſolum Papa diſpoſitionem ꝑtinere & ſic uideba tur calumnioſa petitio dilationis.Sed fuit conſideratũ qđ forſan erat ſeu eſſe poterat beneficium de iure patronatus
3 laicorum † quod ſub reſeruatione dicti.c.non continetur prout communiter ibi contra glo.doct.cenſentur in.c.di-lectus de offi.lega.Sicut in extrauagan.execrabilis in titu. de præben.non continentur talia quoad reſeruationes ut Rot.Biſignet.in antiquioribus.ix.de præben.& facit qđ Fely.adducit ſuper regula in tracta.quan.lite.ap.noce.pa tro. Item ꝙ nõ uacaſſet ex perſona eius qui obiit in curia quaſi non haberet titulum nec poſſeſsionem uel alterum ex eis quibus caſibus & ſimilibus probatio & iura de par
4 tibus ſunt habenda. Ita in ſimili quando † mutatur per-ſona quæ ſurrogatur uel eadem ius nouum impetrat fien da eſt intimatio & danda dilatio cum requiratur noua in-ſtructio & non uenerit quis inſtrictus niſi reſpectu iuris qđ aduerſarius intentauit & contemplata perſona aduerſarii non alia ut habetur in di.deci.xiii.& in terminis cle.i.de ſe queſtra.poſ.& fruc.in quarta quæſtione ibi dicit Car.non
5 dari † ſequeſtrum ei qui eſt ſurrogatus in locum habentis unam ſententiam pro ſe ea ratione quoniam poſſunt dari exceptiones contra ſurrogationem iura autẽ habentis ſen tentia iam erant diſcuſſa nec ſic iura ſurrogati. Ex multis nanq; cauſis poteſt eſſe quod non tenet ſurrogatio etiam ob inhabilitatem ſurrogati & hoc ſemper meo tempo-re fuit tentum & dictum poſſe opponi quod ſurrogatus contraxerat matrimonium carnale, & ita de aliis inhabi-litatibus ad beneficia,puta quod profeſſus fuerat religio-nem mendicantium & ſimilia licet iſta non ſint uериſimi-
6 lia quemadmodum nec illud de patronatu laicorum † ex eo quod libertas omnium beneficiorum præſumitur niſi ſeruitus probetur. Cum ſufficiat eſſe poſsibilia neq; locũ habeat in his beneficialibus per rationes iam dictas quod glo.in.l.edita.C.de eden. inquit ex noua actione nouam

dari dilationem deliberationis niſi ubi in ſecunda poteſt eſſe quis inſtructus ex deliberatione primæ, nam loquitur in prophanis in quibus prædicta non cadunt uel ſi caderent non daretur eadem inſtructio reſpectu perſonarum ſi eſſet reſpectu eiuſdem iuris. Item ratione iuris poſſet conſiderari diuerſitas de qua in dicta deci.xiii. & hæc nota in practica.

Secundæ deciſ.de dilatio.Summarium.

An & quando in ſpolio conuento ſit danda dilatio.

Epithome.

1 Vbi pro parte agentis ſuper ſpolio eſt facta aliqua probatio ipſius licet non plena reo dilatio denegatur cum tunc præſumatur gratia differende litis ac confouendi ſe in intruſione illam petere, ſi uero nulla conceditur idem in remiſſoria, ut in ſequenti deciſione dicetur, idē etiam in attentatis ut dicetur infra in.iiii.deciſi.huius tituli & ſi.

2 Ante terminum ad articulandum de ſtilo palatii regulariter debet peti poſt quem bene ſeruatū communiter denegatur.

Secunda deciſio.

DVbitatum etiam fuit an in ſpolio prætenſo ſpoliatorii deberet concedi dilatio & ego dicebā quod non ex quo petebatur ad confouendam occupationem quę ſonat in delictum cū nec competat reſtitutio. l.auxilium.§.fi.ff.de min.facit.c.bone de elect.c.fi.de immu.eccle.c.quia fruſtra de uſur.c. primum de delic. pue. Item aut in ueritate erat ſpolium & merito negabatur aut non erat uerum & petens non indigebat cum ueniret abſoluēdus, unde fruſtratoria uidebatur dilatio cuius expe-

ſtatio & finis non commodũ ſed diſpendiũ potius utriq; parti erat allatura ar.l.aliquando.§.ſi ſub cõditione.ff.ad uelleia.c.cũ contingat iuncta glo.pe.de offi.deleg. & hãc partem qdam etiam guſtabant. Alii contra ex eo quod ſi reo daretur dilatio forſan haberet teſtes inſtrumẽta & alia adminicula interea qbus a prętenſo ſpolio ſe defenderet. Et ſi negaretur poſſet ſuccumbet ex falſis probationibus ac ſine culpa damnari contra regulam.c.cognoſcentes de
2 conſti. Tandem fuit concluſum quod ſi ex parte † agentis erat facta aliqua probatio ſpolii licet nõ plena negaretur ſi nulla concederetur, & iſtud eſt magis cõtingens ex quo
3 ut plurimum poſtulatur ante † terminum ad articulandũ poſt quem bene ſeruatum negatur. Propterea moueba- tur agens & quanto citius aliquid de ſpolio probaret ad detegendum quod gratia differende litis ac confouendi ſe in intruſione poſtulabatur, & ſic ad excludendũ dilatio nem.l.ſatis aperte.C.de fal.& reus ad oſtendendum con- trarium ut attentis probationibus alterius ſeu utriuſq; da retur aut negaretur prout auditores ex eis animi motum informarent.l.teſtium.§.ideoq; &.§.ſe.ff.de teſti.c.in præ ſentia de renuncia.c.conſtitutus in ſi.de fideiuſ.

Tertiæ deciſio.de dilatio.Summarium.

Quid de remiſſoria in terminis proximæ deciſionis ſe cundæ de dilatio.

Epithome.

1 Sicut dilatio reſpectu loci & termini eſt arbitraria ita & re miſſoria in cauſis ciuilibus cuius materiam uide hic re- miſſiue.

2 Propter dicta teſtium etiam nulliter in partibus examina- torum excludentia ſpolium ac ſuſpitionem malitio- ſæ dilationis conceditur remiſſoria reo prætenſo ſpo- liatori.

Deciſio tertia.

SVb eiſdem conſiderationibus in cauſa ſpolii quibus in dilatione prout in præcedenti concluſione fuit cō ceſſa uel negata remiſſoria prætenſo ſpoliatori ha-
1 bent enim ſimilitudinem, nam ſicut dilatio † in pluribus dilationum ſpeciebus etiam reſpectu termini ac loci eſt ar bitraria.l.ii.& ibi Bar.ff.de re iudi.glo.in.c.præterea de di la.Abb.in.c.i.ii.col.eo.titu.colligens ſpecies dilationum col.ultima. Item & remiſſoria in ciuilibus.l.iudices cum auct.ſeq.apud eloquentisſimum & in corpore unde ſu- mitur.C.de fide inſtru.cle.i.de offi.delega.Anch.& Ioan. an.in.c.præſentium & ibi Phil. Franch.v.col.de teſti.in vi. Et materiam iſtam remisſionis declarat Pau.in tracta. de offi.& pote.capi.ſe.uacan.in.x.q.primæ partis princi- palis quarta col.uer.& aduerte quia auditores in curia Rom.&c. Quæ remisſio tunc negatur quando iudex ca- lumniam concipit aut præſumitur quod malitioſe peta- tur ad not.Inno.in.c.poſt electionem de conce.præben. & Bald.in.d.l.iudices & in ſpecie Ludo. Ro.conſi.273. clarum eſt de qua calumnia in hoc caſu & aliis plura cu- mulat Fely.in.c.de cætero.iii.col.in fi.cum ſe.de re iudi. ponens cautelam pro iudicibus formantibus eorum ani- mum in præſumpta calumnia, ut ſi non conſtet de ea in actis ex quo ne dum ex dictis uerum etiam ex geſtis & aliis formantur animis in ſimilibus.d.l.teſtium.§.i.cum ſe.de teſtibus not.in.c.i.de teſti.cogen.faciant eam redi- gi apud acta propter.c.quoniam contra cum materia de proba.& ita nouisſime in una Regien.aqueductus ſu- per ſpolio in qua.d.Io.Anto.de Triuultiis primo ego ſe cundo pronunciaueramus contra communitatem Re- gien.tanquam ſpoliaſſet in fauorem Herculis Eſten.ut ſpoliati in tertia.D.Camillus de Ballionibus ex decreto maioris partis dedit remiſſoriam de mēſe Ianuarii.1519.
2 quia † erant teſtes in partibus nulliter exanimati quorum dicta excludebant ſpolium ac coniecturam dilationis ma itioſæ & faciebat præſumptionem pro bona fide peten-

tis quam euentus probauit quoniam examinatis legitime teſtibus. Idem dominus Camillus reuocauit prædictas duas ſententias,& ſententiã domini Camilli confirmauit de mẽſe No.1521. Dominus Mercurius de uipera Decanus noſter ita qđ iuſtisſima fuit cõceſsio remiſſorie & iniuſta fuiſſet negatio,fuit ẽt conceſſa remiſſoria in Hildeſemẽ. Argẽtifodine corã domino Bartholomeo de Petra ſancta in ſecũda inſtan.de anno.1522.licet cũ obligatione de ſtando unicæ ſententiæ ac ſi eſſet tertia nõ ob.tex.in.d. auct.apud eloquentisſimũ qa in criminalibus & ciuilibus quando qȝ datur quandoqȝ negatur prout iudex ex uariis cauſis arbitratur cũ ab eius pẽdeat arbitrio ſecũdũ Bal. & Pau.de ca.ibi & hoc ẽt de iure ciuili, nã de iure canonico id permittitur,ut in.c. in archiepiſcopatu de rapto. etiam ſi necesſitas non immineat inquit Pau.de ca.ſuper.d.l.iudices.& di.auct.& ibi de cauſis & materia remisſionis.

Quartæ deciſio.de dilat.Summarium.

In attentatis nõ ſemꝑ nec in omni caſu negatur remiſſoria & uide quando dari & denegari debeat & quomodo ſuccurritur ꝑ cõmisſiones contra agentes doloſe ſuꝑ ſpolio uel attentatis.

Epithome.

1 Remisſio ad partes olim non dabatur ad probandum attentata hodie tamen aliquando datur.

2 Agenti ſuper ſpolio aliquando datur remisſio ad probandum ſpolium & nu.4.

3 Attentatorũ iudiciũ cãm petitorii & poſſeſſori ſuſpendit.

5 Per commisſionem de præfixione termini ſuccurritur cõtra gentes ſuper attentatis ſeu ſpolio.

Deciſio quarta.

1 IN attẽtatis ad probandũ ea† nõ dabatur remisſio ad partes ſed admittebatur in curia ꝓbatio: inquit Rot. de proba.

de proba.7.&.36.in antiq.&.4.in no.ut lit.penden.in addit. Sæpe tamen fuit data meo tempore ad excuſandum attentata ſicut ad excuſandum prætenſum ſpolium quaſi prohibitio intelligeretur quando poſtulatur ad probandum pro quo.l.abſentem in prin.ff. de pe. Sed aduerte, ſi
2 agenti † ſpolio aliquando datur ad ſpolium probandum, ut in proxima deciſione fortius debet dari ad probandũ attentata quæ ſunt magis odioſa & puniẽda.c.cordi.in fi. de appella.in.vi. Non enim minus eſt ſubueniendum offenſo poſt litis pendentiam ꝙ ante. Præterea auferretur probãdi facultas ſi in partibus tantũ probari poſſent quæ non eſt coarctanda nec auferenda ſed amplianda.l.quoniam.in fi.de hære.l. generaliter in prin.C.de reb.cre. facit.c.fi.cum ibi not.de teſti.cogen.& nõ deficeret ius, ſed probatio iuris.l. duo ſunt titii.ff. de teſta.tute. Nec ob.
3 † quod attentatorum iudicium cauſam petitorii ſuſpẽdat & poſſeſſorii ex quo ante omnia ueniunt reuocanda attentata.c.ex parte.ii.de appella.&.c.non ſolum eo.tit.in. vi.cũ ſi.quia ſi hæc eſſet ratio negandi remiſſoriam ex eo quod poſſent doloſe diferri alia iudicia agendo ſuper attentatis. Idem conſiderari poſſet quando intentatur poſſeſſorium ſuſpendendo petitoriũ.c.paſtoralis de cau.poſ.
4 & propri.& tamen prætendenti † ſpoliationem remiſſoria non negatur ad probandum contra prætenſum ſpoliatorem. Item ſolet ſuccurri contra taliter agentes ſuper at-
5 tentatis aut ſpolio uel utroque uia † commiſsionis quod præfigatur terminus ad probandũ prætenſa attentata aut ſpolium quo elapſo & non probato ſuper utroque ſimul uel petitorio duntaxat procedatur ſeu reiectis attentatis aut ſpolio uel utriſq; tanquam calumnioſis quando prætenditur ſpolium lite pendente in petitorio iudex procedat, prout ex diuerſitate cauſarum ac temporum ut quando prope uacantias paſchatis aut generales Iulii Auguſti & Septembris talia iudicia proponuntur ſignatura occurrit uno modo uel alio. Quo uero ad conuentum iudicio attentatorum debet dari & negari ad excluſionem atten-

tatorum & excuſationem ſuper eiſdem motiuis qbus prę tēſo ſpoliatori datur uel negatur remisſio, ut in proximis duabus deciſionibus eſt dictum quæ omnia no. pro ho- dierna obſeruantia, & ad limitationem ſeu declarationem antiquarum deciſionum.

De cau.poſ.& proprie.

Primæ deciſi.de cau.poſſ.& proprie. Summarium.

Intruſio in beneficio contra habentem regreſſum ſeu acceſſum aut coadiutoriam cum futura ſucceſsione & de creto irritanti tenetur ad fructus a die intruſionis nō a die litis tantum, idem in intruſo contra decretum.c.ſecundi de præben.in.vi.

Epithome.

1 Reſeruatio generalis ſeu ſpecialis inficit ne dum titulum ſed etiam poſſesſionem quando habet decretum irri- tans & impedit reſtitutionem.

2 Intruſus contra generalem ſeu ſpecialem reſeruationem condemnatur in fructibus a die intruſioris non autem litis mote ſtante decreto irritante.

3 Condemnatio in fructibus quomodo & quando fieri de- beat uide remisſiue.

Deciſio prima.

1 Quoniam decretum.c.ii.de pręben.in.vi. † inficit poſſesſionem & Rot.iii.de reſt. ſpoli.in no. equiparat decretum ad cer- tum corpus beneficii ſpeciale ad dictum decretū generale & notoriū ut in utroq; impediatur reſtitutio ut in deciſ. ꝓuiſus ab ordinario cum ſequen.infra ti.proxi. in una coram.D. P.de capiſuchis.1520. de menſe Maii facta fuit equipara-

2 tio in condemnatione fructū ut ſicut intruſus † cōtra gene-

ralem reſeruationem.d.c.tenetur & condemnatur ad fru ctus a die ſpolii non a die litis mote duntaxat.Ita intruſus contra habentem regreſſum acceſſum aut coadiutoriam cū futura ſuccesſione dummodo in dictis gratiis ſit decre
3 tum irritans,& de materia quando quis † teneatur ad per ceptos,uel percipiendos,uel a die litis conteſtate ſolū ſeu etiam perceptionis ſeu poſſesſionis & quando ad fructus etiam qui percipi potuerūt cū diſtinctione fructuū & bo ne fidei poſſeſſoris aut male uideantur text.in.l.& ex di uerſo cum glo.ff.de rei uendic.& ibi Bar.& glo.inſtit.de re.diui.§.ſi quis a non domino & de offi.iud.§.i.l.certum .C.de rei uendi.ubi etiam Cy.tex.cum glo.in.c.grauis de reſtitu.ſpoli.ubi & Abb.poſt alios ſecunda col. cum ſe.& Rot.eo.ti.in no.iiii.&.v.&.x.& in antiq.x.& ulti.

Secundæ deciſ.de cau.poſ.& proprie.Summarium.

Allegatio Lapi.89.practicatur ut ſufficiat prædeceſſo rem triennio pacifice poſſediſſe ad hoc ut ſucceſſor ſit tu tus abſq; iuſtificatione tituli prædeceſſoris.Idem in ſucce dente ex cauſa cesſionis.

Epithome.

1 Succeſſor an teneatur iuſtificare titulū ſui prædeceſſoris & quid quando litigioſum & de ſurrogatio in litem.
2 Regula de triennali eſt contenta titulo præſumpto.
3 Ordinarii omni anno debent uiſitare eccleſias ſibi ſubie ctas.
4 Impetranti beneficiū per reſignationem non cogitur do cere titulum ſui auctoris.
5 Petenti beneficium ex cauſa permutationis ſufficit proba re cum permutantem pro tali habitum.
6 Seruat Rota ad hoc ut ſucceſſor non teneatur docere de titulo ſui prædeceſſoris ſufficere cedentē uel deceden tem triennio pacifice poſſediſſe.

Deciſio ſecunda.

1 LAp.allegatione.89.per plura fundamenta uult ſucceſſorem in beneficio non teneri † ad iuſtificandum titulũ ſui prædeceſſoris qui deceſsit in pacifica poſſeſsione ſecus ſi in lite quia tunc ceſſant motiua & præſumptiones & ita de ſurrogato in litẽ & ius dicit Egi.dec.112. quod tenetur iuſtificare & utrunq; eſt in uiridi obſeruantia. Nam ſi quis nõ aſtringitur ad docendum titulum ſuæ poſſeſsionis.l.cogi.C.de peti.hæredi.ſuper quo articulo Abb.c.cum ſuper in fi.de cauſa poſ.& proprie.& Rot.de reſti.ſpoli.in no.prima circa fi.& in additione minus ad iuſtificandum ti. auctoris quando longo tempore poſſedit cum ſufficiat communis reputatio & non ſit pronuntiandum ſuper eius iure Egi.deci.645.Ad idem Anch. conſi. 117.Vbi caſus de poſſeſsione.xvii.annorum & de poſſeſſione decem annorum in propria perſona non auctoris in.c.illud cum materia de præſump.quia ex poſſeſsione tanti temporis cauſatur præſumptus titulus ut declaro
2 in illa deciſi.quod regula de triennali † eſt contenta ti.præſumpto incipit quãuis regula & dicunt Inn.Ho.Car.But. Abb.& Fely.in.d.c.& Fely.etiam in.c.ſicut de re iud.Domi.in.c.ordinarii de offi.ordi.& in cõſi.87.tertia col. quo
3 niam non permiſiſſent ordinarii † qui omni anno debent uiſitare.d.c.ordinarii eccleſias tãto tẽpore poſsideri abſq; canonico titulo. Quod obſeruatur etiam in eo qui impe
4 trat † per reſignationem ut non cogatur probare titulum prædeceſſoris iuxta no.per Inno. & Hoſt.in.d.c.illud & in.c.innotuit de eo qui furti.ordi.rece.Cum eadem ſit ratio in morientem ciuiliter quæ in naturaliter Rot.28. de procur.in no.facit etiam Rot.in no.de re.permuta.quar
5 ta ubi petẽti † beneficium ex cauſa permutationis ſatis eſt probare compermutante pro tali habitum & ad iſta.l.ſi filiusfamilias.C.de peti.hæredi.& Bar. in.l.ſolent.§.fi. pe. col.de offi.proconſul.quando ex curſu temporis & patiẽtia titulus præſumatur & in.l. cum de in rem uerſo.ff.de uſur.col.ii.Phil.Franch.in.c.unico de iure patro.in vi.iii.

col. Alex. in. l. ſciendum. ff. de uerb. obli. & Fely. in. d. c. illud tertia col. cum ſeq. & in. d. c. ſicut. xv. col. Sed palatium meo tempore in cauſis quæ occurrunt ſeruauit prout ſeruat, & in una Spoletan. coram. D. Simonetta uoluit ſufficere
6 re † cedentem uel decedentem triennio pacifice poſſediſſe attenta breuitate uitæ noſtri temporis, & a ſimili regulæ de triennali quæ optima conſideratione tuetur pacificum poſſorem per triennium, & ſecundum hanc obſeruationē intelligatur Egi. d. deciſio. 645. & . 594. ubi uult regulariter ſufficere communem reputationem auctoris dummodo poſſesſio ſit aliquandiu continuata, & ſic de ſimilibus deciſionibus.

Tertiæ deciſ. de cau. poſſ. & proprie. Summarium.

Si concurrant uerus & putatiuus qui impetrat per obitum putatiui decedentis in pacifica poſſesſione triennali uincit uerum cum non teneatur iuſtificare titulum putatiui.

Epithome.

1 Impetratio per obitum putatiui triennalis pacifici poſſeſſoris ualida reputatur etiam concurrens cum uero ex quo ei litem non mouit.
2 Titulus bonus præſumitur ſuperueniſſe putatiuo triennali quem impetras iuſtificare non compellitur.
3 Communis reputatio ſufficit ad probandum titulum prædeceſſoris triennalis.
4 Probatio tituli inualidi prædeceſſoris nō concludit ꝙ nō habuerit alium titulum.
5 Veritatem opinioni præferendam eſſe in beneficialibus qualiter intelligatur.
6 Si cedens uel decedens ſaltem triennio poſſedit impetrās ex tali uacatione poteſt beneficium petere nec cogitur iuſtificare titulum ſui auctoris.

7 Peius eſt titulum infectum producere quàm nihil de titu-lo allegare.
8 Tituli poſſunt multiplicari.

Deciſio tertia.

ITem fuit tentũ in una Teruiſina Cano.& præben. coram domino Do.de Iacobatiis ad declarationem dictæ allegationis Lap.cum materia ꝙ licet ti.uerus præferatur putatiuo in concurrentia.c.ſuſceptũ de reſcript. in vi.& ibi Moderni tamẽ qa putatiuus obierat in poſſeſſio-
1 ne pacifica trium annorũ ad minus ualida † fuit iudicata impetratio per obitũ putatiui cui non pręfertur uerus qui concurrebat cũ putatiuo ex quo litem ei non mouerat qa
2 præſumitur ꝙ titulus † bonus putatiuo ſuperueniſſet quẽ impetrans iuſtificare non compellitur:contra quod uidetur ꝙ Lap.in dicta allegatiõe loqtur quando unus eſt ſolũ impetrans petens beneficium,& ibi.vii.col. Nam ſi eſſent duo tunc ueritas ad completum negotium declarata præfertur opinioni.viii.di.ueritate. Vni autem ſoli petẽti beneficiũ uacans de iure & de facto qui expreſſit modũ uacationis putatiui. Nihil obſtat & ita do.& Phil. Frãch. ſentiunt in.d.c.ſuſceptum ex quibus aduocatus partis qui ſuccubit uolebat ꝙ quia uerum concurrebat cum putatiuo & uiciſſet cum ita uincat impetrantem per obitum putatiui cum quo nunc etiam concurrit & ꝙ allegatio Lap. procedit in unico impetrante per obitum putatiui & limitatio eiuſdẽ uerificetur quando duo ex perſona unius tamen impetrarunt,unus cũ expreſſione ueri modi uacandi per reſignationem alius putatiui per obitum : ut uerus præfectatur etiam in data poſteriori & ſi ſecus quando ex perſona duorum . Sed hanc differentiam non perpendo nec puto ueram , nam ſi Lap. loquitur in uno impetrante per obitum putatiui oportet dicere quod aduerſarius impetrantis prætendat ius uiuente putatiuo ſibi competiiſſe & competere ſeu det de iure tertii cui uere non putatiue cõpeteret & tunc ſumus in caſu deciſionis ut ſimili ꝓ quo

allegatio faceret. Si uero admitteremus ꝙ loquitur in uni
co impetrante cum quo non concurret alius ex perſona
nec daret de iure tertii ſed ſolum exciperet iuſtifica titulũ
auctoris tui alias uolo abſolui reſtringeret nimiũ & eſſet
contra fundamenta per eundẽ Lap. adducta maxime pe.
& ult. col. dũ aſſerit qđ in probatione alicui titulo cõmu-
6 nis † reputatio ſufficiat & non compellitur qs talem titulũ
probare quinimmo productio renunciationis, & ſic non
tituli non excludit præſumptionem quæ cauſatur ex tem
pore iam dicto pacifice poſſesſionis quod potuit obtine
re nouum & bonũ titulũ pro quo obtento facit commu-
nis fama & putatiuum reputauit uerum prout forſan fuit
quãuis non conſtet ſic nec ſententia illegitimatis noceret
cum potuiſſet ſuperueniſſe diſpenſatio ut dicit Lap. quod
etiam Mil. in uerbo beneficiũ impetrans firmat in caſu for
4 tiori in quo † probaretur aliquem habuiſſe titulum inua-
lidum & ſic de nullitate tituli oſtenderetur. Cum ex hoc
non concludatur quod ius non habuerit cum potuerit
habere alium titulum ualidum ita Abb. in. c. ſollicite. 2.
col. de reſtitu. ſpoli. & quod Anch. in dicto conſi. 117. In-
no. & Ioan. an. in. c. ſuper hiis de accuſa. Fely. in. c. Illud
de præſumptio. & c. ſicut de re. iudi. & tex. in. c. i. de con-
ſue. rec. feu. in uſi. feudo. quod ſicut ibi per ſolutionem
& receptionem cenſus præſumitur reuocatio ita hic per
perceptionem fructuum beneficii pacifice cum commu-
ni reputatione aut bonus aut nouus titulus ualidus ut ſu-
pra: illud uero quod fiat diſtinctio an ex perſona unius,
uel duorum duo impetrent unus uere alter putatiue non
habet ſaporem cum utroq; caſu extra terminos deciſio-
nis præferatur uerus. d. c. ueritate & d. c. ſuſceptum, &
quod duobus impetrantibus ueritate declarata ante com
5 pletũ negocium ueritas opinioni † præferatur locũ habet
ſi uerus modus tempore uacationis appareret nõ ſi puta-
tiuus reputabatur uerus communiter & uerus erat occul-
tus. Nam ſi patebat putatiuus tanquam uerus & latebat
uerus ut in caſu concluſionis in quo populus non exiſti-

mabat beneficiatum niſi eum q poſſidebat in pace & perſeuerauerat ſine contractione uſq ad obitum utiq; putatiuus eſt in conſideratione & opinio præferenda ueritati ut potentior ex iam dictis & ita declarando lap.&.d.c.ſuſceptum dicit domi.in.d.c.quod no.Nam ſecundũ iſtam declarationem & rationem potentiæ cum præſumptione quod fuerit uel ſuperuenerit titulus canonicus & alia adminicula ad id deducta iuncta hodierna interpretatione triennalis poſſeſſionis iſtud tantum eſt inſpiciendũ an ce
6 dens † uel decedens pacifice triennio ſaltem poſſediſſet ut obtinens ex tali uacatione ſit tutus & poſſit petere beneficium abſq eo ꝙ cogatur iuſtificare titulum auctoris ſiue ſit ſolus impetrans cõtra quẽ excipiatur uel alius ei opponat dando de iure ſuo uel tertii quod eſſet uerũ & ortũ tempore poſſeſſionis putatiui ſeu cõcurrat alius impetrans ſecundũ uerum modum uacandi cũ eo ex eadẽ aut diuerſis perſonis uel ex uacatione eius q erat uerus titularis qa imputaſſet ſibi uerus quare tacuiſſet tãto tẽpore & permiſiſſet putatiuũ poſſidere, & tunc ſi triennio obſtitiſſet ei agenti contra putatiuũ ſi egiſſet dicta regula de triennali ſi decennio.d.c.illud cũ materia,nullo ergo magis debet obſtare allegatio uenienti ex eius ꝑſona,& ad hanc intelligentiam reducende ſunt hodie deciſiones Egi.533.&
7 646.ac ſimiles & hiis nõ obſtan.alia.287.quod peius † eſt titulum infectum producere q̃ nihil de titulo allegare ex quo non ceſſat ratio uiſitationis ordinarii ꝙ non permiſiſſet ſine titulo Canonico &c.Item quod potuit ſuperueni re alius & præſumitur ex tempore ac cõmuni opinione quod uerus fuerit & quia producens unum non excludit nec dicit quod non habuerit alium præcipue quia titulus
8 † poteſt multiplicati.c.poſt electionem de conceſ.ꝓbẽ.c.ii.de arbi.& ubiq.Abb.Roma.conſilio.433.

Quartæ deciſ.de cauſa poſ.et proprie.Summarium.

Eadem allegatio procedit etiam ſi uera uacatio fuerit

in Curia per reſignationẽ eius qui poſt eam pacifice poſſedit licet de nullo titulo ipſius ſuperuenienti q̃ præſumpto ſucceſſor doceat.

Epithome.

1 Nouum titulum præſumitur ſupueniſſe reſignanti, ſi poſt reſignationem illud per triennium poſſedit.
2 Gratia an dicatur perfecta ſignata ſupplicatione.
3 Supplicatio an ſit ſufficiens pro colorando titulo in poſſeſſorio recuperande.
4 Affectio & reſeruatio an ſit extincta ſupplicatione pfecta.
5 Præſumptio ꝙ potuit prædeceſſor habuiſſe titulum ualidum cum poſſesſione dicit probata probatio.
6 Titulus ualidus intelligitur habere q habuit ab eo qui ualide dare potuit.
7 Regula de triennali eſt perſonalis.
8 Si nõ datur uacatio beneficii morte ciuili uel naturali triẽnali ſucceſſor iuuari non poteſt alleg.Lap.
9 Decennalis poſſesſio facit præſumptione tituli in posſidente.

Deciſio quarta.

VOluerunt domini pro maiori parte in una Toleta. parrochialis de Relas coram me de menſe Martii de anno.1521.ꝙ collegium ſancti Illefonſi de Alcala ꝙ uigore unionis apoſtolicæ poſſesſionem apprehenderat dicte parrochialis uacantis per aſſecutionem archidiaconatus incompatibilis cum parrochiali quem archidiaconatum aſſecutus fuerat Franciſcus zapata.1513. qui etiam tunc parrochialem pacifice posſidebat non teneretur iuſtificare titulum dicti Franciſci nõ obſtan.quod dictus Frãciſcus eam parrochialem.1508.in manibus Pa
1 pæ reſignauerat† ex cuius reſignatione Egidio Gundiſalui in curia præſenti fuerat prouiſum qui in eadem literis

non confectis obierat.1516.& Alfonſus de Segouia per obitum & reſignationem Franciſci in curia impetrauerat ex quo Franciſcus a die ceſsionis uſq; ad diem aſſecutio- nis prædictarũ pacifice poſſederat,ita ꝙ præſumebatur ſu perueniſſe titulũ ex adductis in proximis cõcluſionibus.
Nec refragatur ꝙ durare proponebatur uacatio in curia, & ſic reſeruatio.c.ii.de præben.in.vi. q̃ non uidebatur ex- piraſſe ex quo Egidius non probatur aliquas expediuiſſe literas iuxta deciſionem Egid.cũ ſuis motiuis.112.609.& 644.cũ ſi.& quia cancellaria non dat uacationem ex per- ſona taliter pro niſi quaſi Papa nõ plene prouiderit niſi li teræ conficiantur.Etiã ſi beneficiũ non ſit impetrabile pro pter pendulitatem niſi prius ſeruata forma.c.ſi tibi abſen- ti de præbẽ.in.vi.quoniam domini pro maiori parte etiã
2 tenuerunt ꝙ ſola † ſupplicatio perficit gratiam ad no.per doct.in prohe.vi.& eſt elegans conſi.Gemi.cvi.de quo in
3 illa deciſione ꝙ ſupplicatio † eſt ſufficiens pro colore in poſſeſſorio recuperande incipiente quãuis ad canoniza- tionem ſub ti.de reſti.ſpo.ad quod Rot.de reſcrip.ult.in antiq.de quo pro & cõtra Mil.in repertorio in uerba gra tia apoſtolica non cenſetur perfecta.Suppoſita ergo pro-
4 uiſione perfecta per ſupplicationem † extincta eſt quæli- bet affectio & reſeruatio.c.inter dilectos.ubi Inn.& Abb. poſt alios de exce.præla.& in.d.deciſ.ulti.& de præben. in antiq.xiiii.& in no.xi.facit quia paſſim iudicatur ſecun dũ ſupplicationes in poſſeſſoriis & quo ad abſolutorias prout in illa deciſione incipiẽte obtentũ eſt in palatio ſub tit.de ſen.& re iudi.Sed contra concluſionẽ facit dicta de ciſio ult.Intelligendo eam ſicut Fely.in rub.de conſt.col. iiii.ꝙ licet uacet beneficium per eius obitũ qui habebat ſolam ſupplicationem.Non tamen per hoc expirauit re- ſeruatio ſeu non probaretur reſeruatione ex ſola ſignatu- ra ſupplicationis expiraſſe,quia oportet eam probare per tranſumptum regiſtri apoſtolici pro concluſione dicas omittendo an iſtud ſit uerum ex hic adductis,& in locis remisſis,& ꝗa fuere opiniones ut refert Rot.iii.de feri.in

antiquis ꝙ poſito ſine prẹiudicio ita eſſet, tamen tenendo ꝙ titulus ei qui reſignauerat ſuperueniſſe præſumatur, & quidem alius q̃ eſſet antequam cederet ceſſat obiectus cũ præſumatur ab eo qui dare potuerit, & ſic quòd reſeruatio expirauerit. & per hoc etiam reſpondetur ad uerã uacationem in curia. Nam rationes allegationis Lap. ſunt plures & generales ex quibus ſatis eſt ꝙ militet una concludeus. §. affinitatis inſti. de nupt. l. liberorum. §. i. cũ glo. de hiis qui no. infa. Bart. in. l. i. col. pe. ff. ſolu. ma. & Abb. in. c. cum ceſſante. i. no. de appel. & in propoſito hoc eſt illa ſufficiens quam conſiderat Mil. in uerb. beneficiũ impetrans quod non obſtet ſi probaretur etiam inualidus titulus quaſi iſtud ſit peius quàm ſi nullus appareret ſecũ
5 dum Egi. deciſ. cclxxxvii. quia potuit habuiſſe † ualidum in quo attenditur potentia ex qua cũ poſſeſsione id præſumitur, ut etiam Inno. & Abb. dicunt in. c. ſolicite de reſti. ſpo. & talis præſumptio eſt probata ꝓbatio niſi quod ualde difficile eſt, probaretur non titulus aut non bonus concludentiſsime, ut dicitur in dicta allegatione in fine. ua
6 lidus † autem neceſſario intelligitur ab eo qui ualide dare potuit alias non eſſet iuridica præſumptio, unde licet ceſſaret illa ratio quòd ordinarius paſſus ſit reſignantem poſsidere poſt reſignationem quia eam potuit probabiliter ignoraſſe non facit ceſſare præſumptionem allegationis ſtante alia ratione. Nec ob. quod dicebatur non ſufficere quinquennium ad allegationem, quia ſi in aliis Rota fuit cõtenta triennio in hoc caſu facilius ubi erat quadriẽnium & aliqui menſes ultra. Nec ſequitur ex hac reſtrictio
7 ne triennii regulam † de triennali quæ eſt perſonalis fieri realem hoc modo quia non poſſum obtinere contra poſſeſſorem triennalem propter regulã ſed bene potero contra ſuccedentem in poſſeſsione cui regula non ſuffragabitur quod non potero ſi dicta allegatio eum iuuet, quia reſpondeo ꝙ ſumus in diuerſis uidelicet in terminis allegationis in putatiuo ac prẹſumpto titulo reſpectu alterius. ſ. prædeceſſoris cũ reſpectu ſucceſſoris debeat eſſe cano

nicus & uerus quãuis ſufficiat ex uacatione per obitũ prę deceſſoris ſeu quãuis aliã dimisſionem habitus. In termi nis uero regulæ in proprio perſonæ ſuæ non alterius titu lo, ex quo tunc etiam cõſtat non obſtare ꝙ regula reqrat titulũ ſaltem coloratũ, & ꝙ hoc nullus eſſe uideatur quin reuera eſt præſumptus & uerus reſpectiue ut eſt doctũ, &
8 ſic pluſquam coloratum. Item † ſi triennalis poſſeſſor poſ ſesſionem amiſerit aliter q̃ morte naturali aut ciuili ſeu di misſione ex qua nõ detur uacatio beneficii nec cadat pro uiſio in aliũ tunc ſuccedentem in poſſesſione non iuuabit allegatio a quo poterit euinci poſſesſio nullo fomentata colore. Poſſumus tamen uti temperamento & quodam modo uia media inter antiquam obſeruantiam quæ lon gum tempus in hoc exigebat, ac modernam quæ trien nio eſt contenta prout ſæpe fecerũt legumlatores ut in.§. fi.inſti.qui ex li.cau.ma.nõ poſ.&.l.ſolent.§.fi. iuxta glo. l.nec quicquam.§.circa de offi.procon.l. obſeruãdam.ff. de offi.præſi.c.i.de offi.cuſto.&.c.quærenti de offi. dele. cum no.ibi. Nam ne dum in opinionibus ſæpe accipitur media uerum etiam in iuſtitia.iiii.di.denique. Item in ſer mone ut.xliii.di.ſi rector. faciunt no.in.c. clerici.ii. & ibi Car.de vi.& ho.cle.uidelicet ut non eſſet poſſesſio trien nii ſufficiens ex eo ꝙ ad cauſandum communem reputa tionem non uidetur ſufficere poſſesſio minus recens ſecũ dum Egid.deciſi.cccccxciiii. &.cccccxlv. ſed requirere tur quinquennium aut ad minus quadriennii, & differret allegatio in omni caſu a regula quæ tunc nec per indire ctum nec cõtemplato effectu uideretur realis, nec eſſet ne ceſſaria decennalis longi temporis ex quo ad præſumen
9 dum † titulum in poſſidente uiuo ſatis ſit ꝙ decẽnio poſ ſederit.c.illud cum materia de præſump.ubi doct.& in.c. licet hely.de ſymo.de quo dico ad ſaturitatem in illa de ciſ.ꝙ regula prædicta requirens colorem & cõtenta hoc titulo præſumpto ex decennali poſſeſſione cauſato inci pit quanuis regula. Allegatio enim ſuperuacanea eſſet ſi decennium exigeret. Minori igitur tẽpore concludatur

& non parum minori poſtquã de alieno titulo præſumen do loquitur non de proprio. Et poſtq̃ ſuper alieno nõ eſt pronuntiandum, & ad hoc conferunt aliqua fundamenta Egid. de quibus in proximis deciſ. & l. cogi. C. de peti. here. & quod ait Abb. in c. cũ ſuper in fi. de cau. poſ. & proprie. loquens etiam in actore, & in materia etiam beneficiali quando teneatur quis ex quando non titulum ſuæ poſſesſionis oſtendere, ac ſufficiat conſenſus etiam tacitus uideatur text. in. c. ex inſinuatione. & glo. & Inno. de procur. Abb. in. c. cum noſtris in fi. de conceſ. præbend. & Rot. de reſti. ſpo. in no. i. & in additione.

Quintæ deciſ. de cauſa poſſ. & proprie. Summarium.

Procedit etiam dicta allegatio ſic reſtricta contra habẽtem regreſſum uel acceſſum ſi locum eſſe regreſſui ſciuit & alium posſidere paſſus fuit.

Epithome.

1 Regreſſum habens & patiens alium poſtquam regreſſui factus eſt locus pacifice per quadriennium posſidere ſibi præiudicat.

2 Decennium requiritur ad hoc ut dicatur quis habere titulum pro derelicto.

3 Scientia & patientia iuris proprii in alio uel in lite præiudicant.

Deciſio quinta.

IN terminis prædictis etiam fuit concluſum cõtra Cardinalem ſanctæ Crucis in una Caurien. can. & præben. 1517. in qua. d. Iaco. Simonetta pronunciauit ꝙ non
1 erat † locus regreſſui eiuſdem ex quo cõſtabat ipſum ſciuiſſe quando is per cuius ceſſum habebat regreſſum reſignauit beneficium & paſſus fuerat prouiſum ex reſignatione posſidere pacifice quatuor aut quinq; annis prout

contigerat quia ſicut ſucceſſor talis poſſeſſoris excluſiſſet ius petendente ex alio titulo ꝗ regreſſus ſeu acceſſus. Ita tutus eſt aduerſus regreſſum habentem etiam ſi de eo clare appareret,& non obſtante ꝙ ſaltim decennium requiri
2 tur † ad hoc ut quis dicatur habere titulum pro derelicto in ſui præiudicium ꝙ tempus etiam ad obliuionem inducendam eſt neceſſarium, & ad ciuilem poſſesſionē amittendam.l.ſi de eo.§.i.cum ibi no. etiam per Alexā.col.ii. & Pau.de ca.in.l.i.in prin.col.iii.ff.de acqui.poſ. & Abb. in.c.contingit col.ea.de do.& contu.Nam militant motiua dicte allegationis per quæ præmiſſa non obſtant. Itē coniunguntur cum materia.l. ſæpe.ff. de re iudi. &.c.pe.
3 eo.ti.ac aliorum iurium uolentium ꝙ ſcientia † & patientia iuris proprii in alio uel in lite præiudicant.

Sextæ deciſ.de cauſa poſ.& proprie.Summarium.

Poſſesſio beneficii habita cū executore uigore executorialium Rotæ abſq; intimatione literarum & citationis partis condemnate non uitiat ſurrogationē licet talis poſſesſio ex ſtilo in Rota reuocetur & pena.l.meminerint.& c.eum qui non procedit in poſſesſione apprehenſa abſq; uiolentia.

Epithome.

1 Clauſula dummodo in ea intruſus non ſis ſolet apponi in omni ſurrogatione.
2 Sententia poteſt mandare executioni non citato ulterius appellante quando appellatio eſt deſerta.
3 Iudex an posſit cōmittere ut habenti rem iudicatam propria auctoritate ingrediatur poſſesſionem.
4 Nuntius an quis posſit eſſe in re ſua.
5 Nuntius an posſit conſtitui per iudicem aduerſarius ad actum citationis.
6 Apprehendens poſſesſionem plenam ſine uiolentia an dicatur attētare & ſi locus pene.c. eū qui de præbē.in.vi.

7 In poſſeſsione tradita per executorem uel iudicem etiam iniuſte non eſt locus pene.d.c.eum qui.

8 Cauſa beſtialis a dolo & pena excuſat.

9 Executor habens armatos non dicit inferre uiolentiam cum iuris executio iniuriam non habeat.

10 Executoriales litere de ſtilo ſunt intimande & re producende. auditori in Rota qui ſeruatis terminis procedit uſq; brachium ſeculare.

11 Canonica poſſeſsio dicitur illa quæ apprehenditur uigore brachii ſecularis uel mandati executiui.

Deciſio ſexta.

Gratia ſurrogationis an ſit ſurreptitia aut alias nulla ſi ſurrogatus habens rem iudicatam in Rota habuerat poſſeſsionem cum executorialibus Rotæ per electũ executorem non intimatis executorialibus condemnato nec eo in executione citato. Et in una Brixien. parrochialis coram.d.Iaco.Simonetta de menſe Martii. 1521.dicebatur ꝙ ſic attento ꝙ Rota reuocat talem poſ-
1 ſeſsionem.ideo uidetur intruſus † & ob.clauſula dummodo intruſus non ſis in omni ſurrogatione poni ſolita. Cō-
2 trarium fuit concluſum. Nam † quando lapſo termino deſerta eſt appellatio poteſt mandati ſentētia executioni nō citato ulterius appellante. Inno.c.cum ſuper de re iud.c. ex ratione de appel.& Abb.c.cum cauſa.de re iudi.quod eſt uerum generaliter ſi fiat executio in eadem re, ſuper qua eſt iudicatum ut non requiratur citatio partis. Bar.l. a diuo pio.§.in uenditione.ff.eo.titu.&.l.meminerint.C. unde vi.ubi ita intelligit opinionem Inno.& hæc ſententia eſt communior. Licet cōtraria uideatur uerior. Inquit Alexan.d.§.in uenditione.x.col.poſt opiniones hincinde adductas, quæ tamen in utroq; dicto limitatur ut ibi p eũ. & Fely.c.cum cauſa.eo.ti.ii.col.cũ ſe. Item poteſt iudex
3 † parti habenti rem iudicatam cōmittere executionem ut propria auctoritate ingrediatur poſſeſsionẽ & ualet etiam

ſi communis modus ſit per executorem . dicit Bart. poſt Ol.& Iaco.de Are.l.iuſte poſſidet de acqui.poſſ.l.ſi fini‑
4 ta.§.iulianus col.v.de dam.infec.Cum poſſet quis † nun‑ tius eſſe de re ſua.l.eum qui.§.ſi epiſtola.ff. de fur.Et hæc eſt etiam legiſtrarum communis concluſio, ait Abb.c.de cætero ult.col.de re iudi.pro qua.c.cum dilecti.de do.& contu.ubi colligit in notalibus poſt Abb. antiquum ꝙ ad
5 uerſarium poteſt iudex † conſtituere nuntium ad actū ci‑ tationis & procedit ſecundū eundem.d.de cætero quan‑ do cōmittitur mera & nuda executio, ſecus ſi oporteret adhiberi cauſę cognitionem.ad quod Bar.l.nequicquam .§.ubi decretū de offi.procōſ.in fi.&.l.intra diem.ff.de re iu.multo ergo magis ſi pars fuiſſet citata & ei executoria‑ les intimate & ſine alio progreſſu capta poſſeſſio quod
6 proculdubio procedit quādo uacua apprehēditur† poſ‑ ſeſſio, quia etiam quando plena dūmodo ſine uiolentia non attētatur nec ſuccedit pena.d.l.meminerint neq;.c.eū q.de prębē.in.vi.ut Rot.de cau.poſ.& proprie.ult.in no. & poſt glo.& Ioan.an.Phil.Franch.d.c.eum qui quanuis Arch.& Lap. quos refert cum ſequacibus contra. & hæc pars benignior quæ dominis in aliis cauſis placuit . pro qua quod Bar.ait in.d.l.iuſte.& Abb.d.c.cum dilecti.ibi. dummodo non reperiat reſiſtentiam.Nam etiam quādo cum uiolentia ſunt opiniones & lis ſub iudice ac de ſuper cogitandum ut late Fely.cum.c.cum cauſa.ii.&.iii.col.de
7 offi.de leg.Nam quando poſſeſſio†per executorem tra‑ ditur ceſſant dictæ penæ etiam ſi iudex hoc faciebat iniu‑ ſte . Bart.& Ange.d.l.meminerint.& Fely.d.c.cum cā.ii. col.uer.tertio limita.& Bar.d.l.iuſte. dicit cōmunem eſſe dictum aduocatorum ꝙ ſiue iuſtis ſiue iniuſtis rationibus cadit excuſatio,licet in ſtatuto ſimpliciter loquente putet
8 debere puniri ex lata culpa facit quia ſi a dolo † & pena beſtialis excuſat cauſa.l.igitur.§.poteſt de lib.cā.ff.c.cum uenerabilis iuxta glo.& no.ibi per doc.de conſue.magis debet excuſare factum lege permittente licet contra ſti‑ lum maxime quia ſtilus Rotæ procedit ſolum reſpectu

poſſeſſionis

poſſesſionis ualide uel inualide non in aliis caſibus contra iura ſicut dicitur tantum præſcriptum quantum poſſeſſum.c.cum olim.c.cũ contingat de deci. Bal.l.i.§.ſi quis .ff.de iti.actuq; priui.& Abb.c.auditis.iiii.col.de præſcripti.&.c.cum inter. de re iudi. & col.iiii.Et executor † bene poteſt ſecum habere armatos ad exequendum ſine impedimento & propulſandum iniuriam non ad inferendũ, & tunc non dicitur inferre uiolentiam cum iuris executio non habeat iniuriam.d.l.iuſte,&.l.iii.quod me cauſa.l.iniuriarum.§.i.ff.de iniur.c.cum eccleſia uulterrana de elec. cum ibi not. Item ad excuſandum facit quia in executorialibus due uie proponuntur una per executorem ut ſupra,alia quam obſeruat Rota de qua infra, unde non uidetur peccare eligens alteram ad literam.l. graccus.C.ad .l.Iuli. de adulte. & per hoc tenuisſime etiam non debere reuocari huiuſmodi poſſesſionem, & aliqui bene guſtabant ſed præualuit ſtilus qui in omnibus cauſis fuerat obſeruatus.c.ex literis de conſtitu.l.minime.ff. de legi.&
10 etiam quod debent † intimari executoriales parti & reproduci intimatio auditori in Rota ac ſeruari quatuor termini de quibus Fely.c. ad probandum de re iudi. & declaratur ſi non potuerit aut ſe legitime excuſauerit incuriſſe excommunicationis penam ac alias penas in literis executorialibus contentas & ſucceſſiue proceditur ad aggrauationem reaggrauationem interdictum & uſque ad
11 brachiũ ſeculare incluſiue. Et ita habetur canonicæ † poſſesſio non alias, niſi loco executorialium decernat Papa mandatum executiuum quod fit in quibuſdam caſibus, & pro ſtilo facit quod Abb. ſaltem reſpectu citationis in caſu dubio tenet in.d.c.ex ratione ult.q.& col. poſtquam retulit opinionem Inno.& aliorum, ſed citatio perſonalis aut certa aut indubitata notitia eſt neceſſaria propter ſententiam cenſurarum ad doctrinam Inno.in.c. fi. de eo qui mitti. in poſſ. cauſa rei ſeruan. quæ non eſſet quando uia executoris ad poſſesſionem eligetur ſi ſtilus non repugnaret.

Septimæ deciſ. de cau. poſ. et proprie. Summarium.

Per ſententiam non quæritur quaſi poſſeſsio iuris eligendi aut prεſentandi ante electionem ſeu præſentationē uel ſic ex ſola ſententia non quæritur nec trāsfertur quaſi poſſeſsio ēt in incorporalibus nulli corpori cohεrētibus.

Epithome.

1 Poſſeſsio ſeu quaſi ſine apprehenſione non habetur nec recuperatur etiam per fictionem iuris.
2 In quaſi poſſeſsione iuris incorporalis quæ requirantur.
3 Posſidere quando quis incipiat poſt ſententiam.
4 Ex poſſeſsione caſtri an cenſeatur acquiſita poſſeſsio iuris præſentandi ad eccleſiam.
5 Poſſeſsio dum acquiritur eſt facti licet acquiſita ſit iuris.
6 Laicus ex præſcriptione acquiri poteſt ius patronatus.
7 Allegans titulum quid probare debeat.
8 Per præſentationē acqritur quaſi poſſeſsio præſentandi.
9 Abſurdum detegere ſatis eſt ad impugnationem unius actus.
10 Poſſeſsio non acquiritur nec acquiſita probatur per illa uerba in literis ꝓuiſionis appoſita & executoribus directa ꝙ faciat illum pacifice posſidere ſed bene poteſtatem intrandi & acquirendi.
11 Poſſeſsio in incorporalibus an acquiratur ꝑ ſententiam.
12 Actus corporalis eſt neceſſarius in acqrenda poſſeſsione.
13 Confirmatus in prælatura licet posſit agere & poſſeſſorio & petitorio, non tamen dicitur eſſe in quaſi poſſeſsione.
14 Actus electionis eſt neceſſarius ad acquirendā quaſi poſſeſsionem.
15 Præſentatio eſt fructus iuris patronatus.
16 Si agitur ſimul poſſeſſorio & petitorio utrunqꝫ debet terminari una ſententia.
17 Verbalis eſt illa reſtitutio quæ ponitur in ſententia talem

reſtituendum fore & reſtituimus.

18 Poſſeſsio regulariter non tranſit ſine apprehenſione cor-
poreli.

19 Exteſio fieri debet ad caſum ſimilẽ rationem habentem.

Septima deciſio.

Vtrum ſententia quæ fertur ſuper proprietate iuris patronatus in beneficialibus trāsferat eoipſo quaſi poſſeſsionem in eum pro quo eſt lata coram domino Bartholomeo de Petra ſancta.1521.de menſe Martii in una maioricen.Capellanie undecim millia uirginum ſæpius poſita cauſa fuit diſputatum. ubi caſus erat quod ei cui fuerat adiudicatus patronatus mota erat lis poſtea a tertio ante aliquam præſentationem ſuper eodem iure ita quod aſſerebatur ipſum præſentare impeditum niſi ex ſolo actu pronunciationis cepiſſet posſidere & tamen quinque ex octo domini inter quos ergo tenuere negatiuam pro qua facit regula.l. deniq; ex qui cau. ma. &.l.cũ
1 hæredes.ff.de acqui.poſ.quod poſſeſsio † ſeu quaſi cum ſit facti etiam per fictionem iuris non recuperatur nec habetur ſine apprehenſione & procedit ſine diſtinctione.l. i.§.generaliter.ff.de lega.præſtan. Secundo facit doctrina Inno.in.c.ii.de in integr.reſtitu.& Cal.conſi.xii. de iu-
2 re patro.uolen.in quaſi † poſſeſsione huiuſmodi iuris,incorporalis quinque aut ſex requiri uidelicet præſentare & bona fide & quod ſortiatur effectum cum aliis requiſitis ergo exigitur actus præſentationis. Tertio ad hoc eſt tex.iuncta glo.in.c.ſi uero de iur.patro. Vbi ſit repræſentatio per eum qui per ſententiam ius obtinuerat patronatus quæ nihil iuris tribuit inſtituto ſed fit ut uerus patronus poſſeſsionem pręſentandi adipiſcatur poſt uictoriam in lite,ita Anch.Car.& Abb.poſt glo. ibi ubi nemo aliorum quem uiderim ſentit oppoſitum igitur per ſolam ſententiam non fit translatio. Quarto facit.c.ſi.de iudi. ſecundum But. & Abb. colligen.ibidem practicam exequen-

di in materia ut iudex uerbo reſtituat & ad priſtinam poſ-ſeſsionem reducat.c. cum eccleſia ſutrina de cau. poſſ. & proprie. & per executorem partem compellat ad præ-ſtãdum patientiam exercitii talis iuris. Quinto facit quod Bart. tradit in.l. miles.§. qui iudicati.ff. de re iudi. quod
3 ſolum incipit † quis poſt ſententiam posſidere in caſibus quibus ſententia trahit ſecum executionem paratam abſ-que eo quod ſit neceſſ.aliqd fieri & ponit exempla quod non eſt in propoſito caſu in quo ſolum ſententia dat fa-cultatem eligendi aut prçſentandi adueniente uacatione, ita quod præſentatione opus eſt. Item ut dixi hoc tenet expreſſe Inno.in.c.cum noſtris de conceſ.præben. quem omnes quos uide communiter ſequuntur,ut Hoſt. Ioan. an. Anch. Car. de Io. de imol.& But.dum ait quod in his incorporalibus ubi nihil corporale attingit ut in electio-nibus & ſimilibus ſtatim lata ſententia actor poteſt ingre-di poſſeſsionem & uictus eam amiſit ſi conſtat eum non habere. Cum potentia differat ab actu.l. multùm.C. ſi quis alte.uel ſibi &.c.cum ſuper de offi.deleg. Pertinen-ter etiam facit ad caſum de quo agitur deciſio prima in
4 no. de iure patro. ubi ex poſſeſsione caſtri † non cenſe-tur quæſita quaſi poſſeſsio præſentandi quaſi eſſet ſi per litem ſequentem non impediretur.c.i.ut lit.penden.& ex communi ſententia ſecundum Abb. in.c. ex literis de iu-re patron. de quo etiam Roch. in eodem tractatu ſuper uerbo. competens alicui. xxiii.q. Item omnis poſſeſsio
5 † dum acquiritur facti eſt & in facto conſiſtit quanuis ac-quiſita ſit iuris.l.i.in princi.& ibi legiſte.ff.de acqui. poſ-ſeſ.& Canoniſte in.d.c. cum noſtris unde facti miniſteri-um requirit. Præterea ſine poſſeſsione præſcriptio non procedit.l. ſiue poſſeſsione.ff.de uſu. ca. & tamen quan-
6 do quærimus an laicus † ius patronatus ex præſcriptio-ne quæſierit prout quæri poteſt ad ea quæ ſcribit Io.an. in regula quod alicui in mercu. in. vi. Inſpicimus ad ini-tium quaſi poſſeſsionis antiquiorem actum præſentatio-
7 nis. Nam † allegans titulum & uolens probare ex tem-

pore neceſſe eſt oſtendat quod actus fuerit factus ex eo. titu.& cauſa quam allegat & ſi prætendatur immemorabilis omnino eſt neceſſarium quod præſentationum actus probentur licet præſumatur tunc abſque aliqua probatione facti ex cauſa ti. Ita Fely.in.c.cauſam de præſcript. unde etiam ſi termini non ſint partes ex quo de tit.non conſtat ualido quando ad præſcriptionem quis recurrit.c. ueniens de præſcript. tamen pro quaſi poſſesſione requiri-
8 tur † præſentatio & ſi titulus nouus bonus ſine præſcriptione ſufficiat non tamen ex eo ſequitur poſſesſio etiam ſi nullus alius probetur fuiſſe aut eſſe in quaſi poſſesſione ſicut nullus erat in caſu iſto. Vlterius ex affirmatiua ſequeretur quod ſi ſtatim lata ſententia uictor eſſet in poſſesſione alicuius: non patronus præſentans ſpoliaret habentem ſententiam hoc autem eſſet abſurdum uel illud quod non eſſet dare concurſum inter proprietarium nudum & quaſi poſſeſſorem quando quis eſſet proprietarius per ſententiam quem concurſum docto. prædicti conſiderant indiſtincte in.d.c. conſultationibus & aliis locis. Item alia contra iuris regulas ſequeretur ut ſupra eſt oſtenſum & patebit infra ad impugnationem
9 autem unius partis ſeu actus ſatis † eſt detegere abſurditatem quæ inde reſultaret.l.fin.C.de uſu. rei iudi. in auct. de non eligen. ſecun. nuben.§. cum igitur circa fi. col.i. c.ſolite, de ma. & obe. &.c.noua de peni. & remiſ.& ibi Abb. facit.c. in geneſi: de elect. Validum eſt enim articulum pe reductionem ad inconueniens.l.debitor, & ibi Bart.ff.de lega.ii. Item tantum quærit quis prælatura per electionem & confirmationem quantum per ſententiam in patronatu arguendo a pari uel maiori potentia quoniam non requiritur maior poteſtas data iudici in hoc quàm cõfirmanti ſed per electionem & confirmationem non quærit quis poſſesſionem ſed facultatem, ſic ea adminiſtrandi & iuriſdictionalia exercendi ſecundum communiorem opinionem. Inno. Ho.& Io.an. quam ſequitur Abb.in.c. tranſmiſſam de electi. Igitur nec per ſen-

tentiam niſi poteſtatem utendi omni fructu iuris patro-
natus. Et licet But. & Abb.in.c.ſecundo de renunci.no-
tent per tex. ibi quod ex inueſtitura beneficii uidetur quæ
ſita quaſi poſſesſio beneficii ſeu translata tamen hoc non
eſt uerum, ut patet ex dicta communi ſententia & etiam
ſecundum alium intellectum tenentium contra commu-
nem & ſecundum ea quæ Abb. proſequitur in.d.c. tranſ-
10 miſſum & illa † uerba in.d.c.ii.quibus Papa mandat ut
faciant inueſtitum beneficium pacifice posſidere non pro
bant translationem poſſesſionis nec acquiſitionem ſed
poteſtatem tantum intrandi pacifice non obſtante lite
quæ terminatur prout ibi, & ideo But. & Abb. non ui-
dentur firmare pedes & ſe remittere ad no.in.d.c. tranſ-
miſſam & in.c.ii.de conſue. Non ob. quod tres domini
pro affirmatiua allegabant.d.c.de iud.ubi Franc.de Are.
quem refert & ſequitur Fely. colligit quod incorpora-
11 libus ſententia lata † eſt unus modus qui transfert poſ-
ſesſionem ciuilem & naturalem ipſo iure & loquitur tex.
de facultate eligendi, & ad idem Ange.in.l.qui reſtitue-
re de rei uendica.& in.l.iii.§.i.de publi.& Floria.in.l. ſer-
uitutes de ſerui.urba.prædi.Et idem Franc. de Aret.l.iii.
in prin.iiii.col.ff.de acqui.poſſeſ.& Bal.in.l.traditionibus
.C.de pact.in.l.Barbarius de offi.præto.in.l.iubere caue-
re de iuriſ.om.iudi.& in ſua margarita in uerbo poſſesſio
in fi.& in.d.c.cum eccleſia ſutrina: cum inquiunt quòd in
hiis quæ non ſunt mere incorporalia ſed corporalia uel
inſunt corporibus ut ſeruitutes requiritur actus facti ad ac
quirendam poſſesſionem.l.ſciendum.§.ſi fundum qui ſa
tiſda.cogan.l.non eſt mirum.§.ſciendum de pigno. acti.
&.l.qui uniuerſas.§.item cum præter.ff.de acqui.poſſeſ.
ſecus in hiis quæ nulli inſunt corpori, ut in iure præſen-
tandi & eligendi ut tunc ſecundum eos tranſeat quaſi
poſſesſio ex ſolo actu uerbi iudicis pronunciantis tan-
quam ibi conſiſtat quaſi poſſesſio in ſola licētia iuris quæ
per ſententiam quæritur, & hæc appelletur ciuilisſima
quę iure ipſo transferatur abſque aliquo actu uero uel fi-

ſto de uno in alium ita quod ſimus in incorporalisſimis & quod per hoc ſit caſus notabilis ſecundum capram in d.c.cum eccleſia ſutrina, ut Franc.de Aret.refert in.d.l. iii.ubi Papa per ſentētiam reducit ſpoliatos ad quaſi poſ- ſesſionem quia reſpondi unico uerbo quod omnes præ- dicti docto.in ſecundo membro confugiunt ad Innocen. in.d.c.cum noſtris ubi Inno. & alii ſentiunt opppoſitum ut eſt oſtenſum ergo neceſſe eſt intelligamus eorum di- ctum iuxta quo tam allegatam.l. Imperator de in diem adie.& Bart.in.l.non ſolum.§.ſi liberationis uerba.ff.de libe.lega.aut fateamur quod equiuocauerint aliter intel- ligentes quàm Inno.& alii ſenſerint qui pro negatiua ſen ſerunt ut declarat But.poſt alios ibi dum dicit Inno.fina- liter reſidere quod per ſolam ſententiam non acquiritur quaſi poſſesſio iuris eligendi niſi habeatur a ſuperiore li- centia ad eligendum & quod alii uolunt ut ſine licentia ingredi posſint licet primum ſecurius ſit. Vnde ſecūdum utrunque ſenſum ſtat concluſio deciſionis & Inno.ſeipſum declarat in.c.ex literis de reſt.ſpo.ult.col.ibi poſſesſio aūt eligendi non uidetur poſſe quæri niſi eligat & ab eo ele- ctus:habeatur pro electo ab his q poteſtatem habent eli- gendi uel ad minus eis ſcientibus patiantur eū eſſe in poſ ſesſione eligendi ſuſtinendo electum aut ſaltem non con- tradicendo altero illorum modorum ait quos notaui in
12 c.ii.de in integ.reſtitu.ſubiiciens quod actus † corporalis ne- ceſſarius eſt in acquiſitione poſſesſionis.l.i.in prin.ff.de acqui.poſ.cum ſi.quam.l.etiam in iſtis incorporalisſimis iuxta materiam intelligit.Non ob.l.i.& quod Bal.ibi ſcri bit.C.de dona.qa interuenit traditio inſtrumenti.Item res erat in præſentia:licet ſecundum aliam lecturam ſpeciale ſit in donatione ut ibidem per eūdem Bal.Nec ob. quod cō
13 firmatus in prælatura poteſt agere in petitorio † & poſſeſ ſorio ante apprehenſionem poſſesſionis ut.d.c. tranſmiſ- ſam.quaſi cōfirmatio trahat ſecū poſſesſionem & ſenten- tia idem faciat,quia ex hoc non ſequitur quòd ſit in quaſi poſſesſione.Item permittitur nō nomine ſuo ſed nomine

& fauore eccleſiæ apud quam uniuerſalem uel ſingularẽ mortuo prælato proprietas & poſſeſſio remanent cum nunquam moriatur,ſicut nec ſedes apoſtolica.c.ſi gratioſe.de reſcrip.in.vi.uel dicuntur eſſe apud ipſum q uiuit in eternum,ut dicunt Inno.& Abb.in.c.cum ſuper.de cauſa poſſ.& proprie.& Inno.in.d.c.in literis. & Rota deci.x. in antiq.de cauſa poſ.& proprie.&.i.in no.de reſti.ſpolia. Reſpondens ad.d.l.cũ hæredes.ſed ſi hæredi id non per mittitur poſt aditam hęreditatem cum eſſet ratio fauoris. ad dicta Bal.in diuerſis locis ultra præmiſſa dic ꝙ contrarium ſentit in.l.ii.C.de ſerui.& aqua.Intelligendo eũ ſimpliciter.nam ponit regulam conformem huic deciſioni ꝙ poſſeſſio in iuribus quæritur rebus ipſis & factis non ſola animi cogitatione qa actus corporalis in quo illud ius repræſentatur neceſſarius eſt,& ſic in ſeruitutibus requiritur
14 uiſus rei & in iure eligendi † actus electionis.Item in.l.ſi. C.de edic.di.Adria.tol.inquit ſe credere ꝙ hæres poſſit præſentare ſine aliqua miſſione quia ſufficit ius habere in puris incorporalibus, ut no.per Inno.in.c. cum noſtri de conceſ.præben.Vnde intelligit Inno.ut ſupra dixi ad ſen
15 ſum negatiue & deciſionis ut poſſet præſentare † & uti fructu q in præſentatione cõſiſtit,& in electione,ut no.gl. in.c.cũ olim de ma.& obe.& Abb.in.c.cũ olim de cauſa poſ.& proprie.Nam ad executionem huius iuris non eſt neceſſe quem poſſidere aliter ſequeretur ꝙ hæres patroni poſt aditionem hæreditatis ex quo non eſſet poſſeſſor non poſſet præſentare.Nec is ad quem tranſiuiſſet uniuerſitas ſub qua eſſet pertinentia iuris patronatus ad.c.ex literis cum materia de iure patr.& ſic de habente ſententiam qui antea non poſſediſſet.Item Bal.& poſt eũ Aluarot.& Alex.in.c.i.de conſue.rec.feu.in uſibus feu.inquit ꝙ in incorporalibus eſt una quaſi poſſeſſio quæ conſiſtit in habitu,& hæc acquiritur ex poteſtate conferentis. Alia conſiſtit in actu & executione, & hæc quæritur operis effectu, ut in.c.tranſmiſſam allegato. Iſta eſt concluſio in habitu quæ per ſententiam non quæ actu.Nec ob.ꝙ unus ex do

minis ponderabat de patientia quam uictus tenetur præſtare uictori quaſi reſpiceret impedimentum continuationis quia reſpicit quod in acqſitione quaſi poſſesſionis teneatur præſtare patientiam & ſuccesſiue in cõtinuatione. Ad Aret.in.d.c.ſi.de iudi. dicas ꝙ ſupponit unum quod non eſt uerum ex prędictis.ſ.ꝙ non exiſtens in quaſi poſſesſione nequeat præſentare cum ad id ſufficiat ius in proprietate & quaſi poſſesſio in habitu ut.d.c.tranſmiſſam in ſuis terminis. Et hoc eſt quod dicit Inn.in uerb.poteſt in d.c.cũ noſtris.& Bal.in.d.l.ſi.ad.d.c.cum eccleſia ſutrina dicas ꝙ magis probat negatiuam iuxta glo.in uerb.reducentes.ſ.uerbo non re ut ſit uerbalis & non realis nec eſſe ctualis reſtitutio poſſesſiõis,& dicit Abb.ibi col.viii. poſt Cal.ꝙ ad nullũ actum poſſesſionis uel quaſi facta fuit reſtitutio. Sed papa prius caſſauit electionem & poſtea reſtituit clericos, nec reſtitutio operatur effectũ caſſationis, ex quo ſine caſſatione aliqua eſt reuocanda electio facta aliquibus contemptis & excluſis prout erat in caſu.c. ꝙ ſicut.&.c.bone el.ii.de elec. Et ſuper poſſeſſorio pronunciatio facta fuit etiam ſi de proprietate abſorbente poſſeſſionem cõſtaret ut ſatisfieret iuri uolenti ꝙ de qua re fuit cognitũ de ea ꝓnũciari debeat.l.de qua re.ff.de iud.&.d.c.cum ſuper.Nam iuxta regulã.c.cũ dilectus.eo.ti.quan
16 do ſimul agitur † petitorio & poſſeſſorio una ſẽtẽtia debet terminari utrunqꝫ,ſed poſſeſſoruim præcedit in determinando ſeu pronunciando, in exequendo uero proprietas.Item propter fructus facta fuit ut ibi.& in.c.ſeq.iuncta glo.ii.&.c.ſignificauerunt iuncta glo.ſi.de teſti.quanuis ergo non operetur acquiſitionem poſſesſionis non dicitur inanis ex prædictis.de more etiam eſt ꝙ in ſententiis reſti
17 tutoriis ponitur clauſula talem reſtituendum † fore & reſtituimus,& tamen uerbalis eſt tantũ reſtitutio.Ex quibus omnibus ſatis conſtat pro affirmatiua nullũ eſſe textũ.unde erubeſcit.l.illam.C. de colla. & in auct. de trien.& ſemis.§.cõſideremus col.iii.& in auct.de non eligen.ſecundo nuben.§.cum igitur.uer.ſin autem non uoluerit col.i.

ibi.nec quælibet eſt lex aliquid tale dicens quinimmo negatiua habet omnes regulas pro ſe ut ſupra & rationem naturalem quæ ſine lege ſola ſufficeret ad.l. ſcire oportet .§.ſufficit de excu. tut.&.l.cum ratio.ff.de bo. damna. & xxviii.q.i.ſic enim.& no.glo.i.q.i.ſicut urgeri quæ reſtringit & ampliat.l.cum pater.§.dulciſsimis.ff.de leg.ii.& habet tex.iuncta glo.in.d.c.ſi uero.cui non contradicitur reſponſio quæ pro affirmatiua conſiderabatur ꝙ repræſentatio fieret ad poſſesſionem facti, ſit qppe reſpectu patroni ad acquiſitionem poſſesſionis quæ non erat licet reſpectu inſtituti proſit ut non uexetur de facto & dicatur fieri ad cautelam,ut Abb.ibi poſt glo.declarat.Cæterum non
18 reperitur cautum ꝙ tranſeat poſſesſio † ſine apprehenſione niſi in caſu.l. raptores.§. ſin autem diaconiſſam.C. de epiſ.& cleri.ubi ciuiliſsimam poſſesſionem propterea docto.appellant.ergo ſtat regula in aliis a iure non exceptuatis in contrarium.l.nam quod liquide.§.ſi.ff.de pe.lega.et in auc.non alie.aut permutan.§.ut autem col.i.Sola enim lex eſt quæ fingit dominiū & poſſesſionē quæri abſq; traditione non homo Alex.cōſi.i.uol.v. Nec eſt ratio ꝙ iſte
19 caſus exceptuatus extendatur ad caſum † deciſionis cum non habeat ſimilem rationem quo caſu ſit extenſio ſecundum glo.notabilem in.l.i.C.de cond.inde. & no.Abb.in c.ſi.de re iud.iiii.col.& eſt tex.in.c.cū dilecta. & ibi etiam Abb.v.not.de confir.uti.uel inuti.& in ultima diſputatione.d.Iac.Simonetta qui tenuerat affirmatiuam motus auctoritate tantorum legiſtarum uictus rationibus & argumentis mutauit uotū pro negatiua pro qua etiam ponens ſentiebat qui ſecundum eam pronunciauit.

Octauæ deciſ.de cau.poſſ.& proprie.Summarium.

Poſſesſio canonicatus apprehendi & tradi debet capitulariter alias non eſt canonica nec reſtituibilis niſi ſucceſſiue per patientiam canonicorum ante ſpolium iuſtificata fuerit.

Epithome.

1 Poſſesſio canon.& præben.capitulariter tradi debet alias non eſt canonica niſi aliud ſit de conſuetudine.

2 Poſſesſio præben.qualiter acquiratur.uide remisſiue.

3 Poſſesſio iuſtificatur per patientiam canonicorum & per ad actus canonicis tantum competentes factam admiſſionem.

Octaua deciſio.

VT legitima ſit poſſesſio canonicatus eccleſiæ cathedralis aut collegiate non ſufficit quod ſit tradita a canonicis qui ſunt de capitulo ut in.c.cū olim de
1 re iudi.& ibi doc.Sed requiritur † quod capitulariter tradita fuerit, & ita obſeruat palatium niſi aliud ſit de conſuetudine.ad hoc Inno.Ioā.an.& But.ib.c. in literis de reſtitu.
2 ſpo.ubi etiam tradunt qualiter † acquiratur præben. poſſesſio. & Rot. eo. titu. in no. xii. aliter nunquam habita non eſt conſiderabilis neque reſtituibilis niſi ſucceſsiue ex
3 patientia † canonicorum ad actus canonicales canonicis tantum competentes iuſtificata fuerit ſecundum Inno. in d.c.in literis.& in.c.ex parte col.ult.eo.tit.& Alex.iii.q.i. c.i.col.v.quæ iuſtificatio ſi agatur poſſeſſorio recuperande debet præcedere ſpolium ad.l.bonorum.ff.rem ra.habe.& But.in.c.cum ueniſſent in ſi.de reſti.ſpo.& Rot.eo. tit.in no.ix.ac Alex.& Imo.in.l. quod meo in prin. col.ii.ff. de acqui.poſ.& ita in una nouisſime coram domino Hugone de Spina de mēſe Martii.1522.fuit concluſum prout idem recolo in actis tentum.

Nonæ deciſ.de cau.poſſ.& proprie.Summarium.

Poſſeſſor beneficii non dicitur habere pacificam poſſesſionem ſi ſuper beneficio iudicialiter moleſtetur. Vel ſic ad hoc ut quis dicatur pacificus poſſeſſor non ſuffi-

cit de facto poſsidere, ſed requiritur ꝙ ſibi ſuper benefi-cio aut iure in eo lis non moueatur.

Epithome.

1 Pacificus poſſeſſor quis dicatur.
2 Poſſesſio pacifica reſpectu.c. de multa. & .c. licet canon quomodo intelligatur.
3 Lis ſuper beneficio an operetur circa poſſesſionem & eã afficiat.
4 Reſtitutio an competat intruſo contra formam.c.ii. ut lit. pen.lib.vi.ſi fuit ſpoliatus uigore executorialium.
5 Intruſio contra formam.d.c.ii.etiam ex cauſa permutatio-nis uel alias an uia attentatorum ſit reuocanda.
6 Cauſa ſimpliciter ſuper beneficio commiſſa ſuper petito-rio & poſſeſſorio cõmiſſa cenſetur, & in optione acto-ris eſt intentare quam malit.
7 Cauſa quando eſt ſimpliciter commiſſa admittitur quan-docunq; ſuſpenſio petitorii & termini ſemel tenti ſer-uiunt etiam in poſſeſſorio.
8 Cauſa ſuper moleſtationibus beneficii commiſſa includit etiam cauſam petitorii.
9 Rem ſiue beneficium pacifice poſsidere quis non dicitur ſi ſibi ſuper ea mouetur quæſtio iudicialis.
10 Lis ſuper poſſeſſorio intentata non facit proprietatem li-tigioſam.
11 Proprietas uel poſſesſio aut res ſeu actio etiam in mate-ria beneficiali quãdo cenſeatur litigioſa uide remisſiue.
12 Iudex datus ſimpliciter ſine aliqua dictione taxatiua ſeu excluſiua ſuper proprietate iuriſdictionem habet etiã in poſſeſſorio, quia petitorium habet in uentre poſſe-ſſorium, non autem econtra.
13 Cauſa appellationis a grauamine cum inciden. dependẽ. & connexis commiſſa includit negociũ principale etiã de eo mentione non habita.
14 Poſſesſio nec eius commodum tollitur per litem.

15 Quare Rota uariat in ſuis deciſionibus.
16 Stilus ex tempore recipit uarietatem in dubiis iuris.
17 Iuri ſcripto potius adherendum eſſet q̃ ſtilo Ro.cu.propter illius uarietatem.

Deciſio nona.

Rota in antiqs.iii.de cauſa poſ.& proprie. & in no. 1 iii.in additione de præben. uoluit ꝙ ſi quis ſit † in poſſeſsione beneficii licet ei moueatur lis ſup beneficio non ideo minus dicatur habere pacificam poſſeſſionem quaſi ſatis ſit de facto posſidere pro poſſeſsione pacifica,quanuis ſuper iure controuerſia ſuperuenit. allegat Inno.in.c.conſtitu.de appel.el.ii.qui idem tenet in.c. de multa.de præben.&.l.ſciendum.§.ſi fundū.qui ſatiſda. cogan.ac.l.intra.ff.de di.& tem.præſcrip.Sed hanc deciſionem meo tempore non memini obſeruatam quinimmo potius contra,& propterea uolui annotare, & reperio ꝙ eam ad terminos.d.c.de multa.Arguit Egi.deciſi. cccccxcvii.ut non ſit locus pene niſi ſecunda aſſecutio fuerit pacifica de facto & de iure, ideſt ſi non litigioſa ſecundum Archi.& Io.an.in.c.commiſſa de elect.in.vi. reiecta
2 † opinione Inno.Intelligendo tamen dummodo in limitibus legitime poſſeſsionis lis ſit mota quo caſu non uidetur pacifica ad glo.in.d.c.commiſſa.quod interpretatur ſi infra duos menſes lis ſuperueniat per ea quæ Lap.in.d.c. uoluit ut Rot.in dicta additione non ſi poſtea: quo uero ad faciendum ſe promoueri ad ſacros ordinis in tempore ſub pena priuationis ut in.d.c.cõmiſſa.&.c.licet canon. eo.ti.& lib.ſufficit habere pacificam poſſeſsionẽ & exercitium cure licet non habeatur maior pars bonorum, ſecus in aſſecutione ſecundi ut incurrat quis ipſo iure priuationem primi in quo ultra pacificam poſſeſsionem exercitii cure requiritur poſſeſsio omnium fructuum uel maioris partis.c.ſi tibi conceſſo.de præben.eo.tit.& glo. dicit ibi eſſe ſpeciale ne clerici mendicare cogantur ꝙ primum beneficium ſimile non uacet, ſed ne pereant animæ

promoueri tenetur.& ita Io.an.Domi.& Philip.Franch. in.d.c.commiſſa.& Rot.in.d.addi. firmant, & eo modo intelligunt.c.cum in cunctis.§.cum uero.de elec.pro hodierna obſeruantia etiam facit tex.in.c.ii. ut lit.penden. in
3 vi.ubi lis † ſuper beneficio & ſic ſuper iure operatur & circa poſſeſsionem & afficit eam taliter ꝙ non competit reſtitutio,ut Rot.in no.iii.in.ii.addi.de reſtit.ſpo. nec intru-
4 ſus contra.d.c.ii. agit ad reſtitutionem † contra eum qui obtinuit in poſſeſſorio & uigore executorialium ſpoliauit ipſum Rot.eo.ti.in antiq.xvii.& Biſignet.iiii. quinim-
5 mo intruſio † eſt uia attentatorum reuocanda Biſignet.ut lit.pen.i.Ita poſſeſsionis trãſlatio etiam ex cauſa permutationis uel alias lit. pen. in alium per reum facta Rot.iii. in no.&.iii.in antiq.eo.tit. Quod procedit etiam quando
6 † ſimpliciter committitur cauſa ſuper beneficio non expreſſo ꝙ ſuper titulo uel poſſeſſione aut utroqꝫ ut ſit cõmiſſa poſſeſsionis cauſa ar.l. ordinarii.C. de rei uendi. & c.paſtoralis de cauſa poſ.& proprie.& eſt tex.notabilis in c.i.de ſequeſtra.poſ.& fruc.ubi etiam glo.& Abb.dicens ꝙ eſt in optione actoris a qua cauſa incipiat, & ꝙ actore ingrediente poſſeſſorem reus eo inuito poteſt uti petitorio.Nam & petitorium ſicut abſorbet & trahit ad ſe, ita habet in uentre incluſum poſſeſſorium ut in.d.iuribus.& in.c.cum dilectus.cum materia de cauſa poſſ. & proprie.
7 Abb.in.c.i.ii.col.de ſequeſt.poſ.& fruc. & cauſa † ſimpliciter ſuper beneficio commiſſa admittitur ſuſpenſio petitorii prout in.d.c.paſtoralis,& tela ſimpliciter tenta ſeruit etiam in poſſeſſorio taliter ꝙ poſt ſuſpenſionem petitorii non eſt neceſſe ut ſeruetur denuo ut obſeruat palatiũ. Itẽ
8 commiſsio † cauſæ ſuper moleſtationibus beneficii abſqꝫ alia declaratione inducit etiam cauſam petitorii,quicquid ſuper ultimo cenſeatur Cal. conſi.vi.de reſcript.ꝙ in alia deciſ.declaro incipiente Palatium ſicut tenuit ſubti. de reſcript. Item quando agitur ſuper titulo beneficii dicitur agi ſuper quaſi dominio.c.ii.de dona.iuxta.c.ſi tibi abſenti de præben.in.vi.Lis autem ſuper dominio uel quaſi eſ-

ficit rem litigioſam auc.litigioſa.C.de litigi.Cy.& Bar.in l.ii.C.eo.ad idem.c.i.de confir.uti.uel iuuti.ubi non dici
9 tur quis rem pacifice † poſſidere ſi ſibi ſuper ea mouetur quæſtio.& hoc no.& ibi Abb.eſt etiã tex.in.c.ii.de renũ. ubi But.& Abb.notant ꝙ non uidetur quis beneficiũ pacifice poſſidere ſuper quo patitur controuerſiam iudicialẽ. Siue igitur agatur ſuper re uel iure,aut ſuper dominio ſeu quaſi poſſeſſio ſit litigioſa ſeu non pacifica.Nõ ꝙ contro
10 uerſia ſuper poſſeſſorio † faciat rem ipſam litigioſam ut in.d.auc.hoc eſt proprietatem,ſed bene poſſeſſionem ex quo agitur de dominio poſſeſſionis non de dominio rei ſecundũ But.Et Abb.in.d.c.i.& de quinta ſpecialiter in illa deciſione incipiente maiori pars dominorum & conferunt no.in alia incipiente palatium ſicut tenuit ſupra addu
11 cta.Sup quo quando proprietas † quãdo poſſeſſio quando res quando actio ſit litigioſa,& in materia ultima But. & Abb.in.d.c.i.uideatur glo.in.d.auc.& in.d.c.i. Et Bar. in.d.l.ii.Abb.in.c.eccleſia ſanctæ Mariæ ut lit. pend. Et in materia beneficiali etiam Inn.in.c.cũ.M.Ferrarien. de cõſti.c.ex parte de arbi.Bal.in.d.auc.Phil. Franch.in.d.c.ii. Mil.late in uerbo litigioſa res ſit. Rot.de.iii.in.d.addi.in no.ut lit.pen.& Oldr.conſi.ccxcix. allegans Inno.& Cõpoſt.in.d.c.cum. M. Ferrarien. Et prædicta ſeruiunt ad cle.unicam de ſequeſtr.poſſ.& fruct.& regulas de annali & triennali ac ſimiles diſpoſitiones requirentes pacificos poſſeſſores qui tales non ſunt ſi de iure uel de facto iudicialiter aut extraiudicialiter moleſtentur ſecundum Pau. de liaza.in cle.gratia de reſcript.& Rot.in.d. deciſi.iii. de
12 præben.in addi.Item iudex † datus ſuper proprietate habet etiam iuriſdictionem ſuper poſſeſſione qa commiſſa cauſa poſſeſſoria uel petitoria ſine dictione taxatiua tantũ aut ſimili uidetur utrunq; commiſſum ſecundum Rot.de ci.ix.in no.de cauſa poſſ.& proprie.licet communis opinio ſit in contrarium ut refert ſequẽdo eam Abb.in.d.c.i. de ſequeſ.poſ.& fruct.col.iii.per.l. ſi de proprietate.C. ſi a non compe. iudi. Cui tamen reſpondet ex dictis doct.

modis quatuor in.d.c.paſtoralis col.ii.quæ reſponſio-
nes faciunt pro deciſione Rotæ:quæ mihi placet ut in cō.
miſſione proprietatis abſq; dictione excluſiua ueniat poſ
ſeſſio pro quo glo.ii.in.d.c.paſtoralis & not.ſupra non
econtra per ea quæ habentur in allegata deciſione ma-
ior pars dominorum & ſentit collector in.d. deciſione
13 ix.Sub uerbis autem † cum incidentibus dependentibus
& connexis includitur principale negocium in cauſa ap-
pellationis a grauamine etiā de principali negocio men-
tione non habita ſecundum Egi. deci.619. dummodo ſit
eiuſdem naturæ iuxta deciſio.eiuſdem.328.redeundo ad
terminos dictæ deciſionis tertia de cau.poſſeſ.& proprie.
dico quod ad iura in contrarium adducta in dicta deciſio
ne .iii. ex præmiſſis patet reſponſum & non ob.§. ſi fun-
14 dum : quia lis † non tollit poſſeſſionem nec eius com-
modum.c.i.ut lit.pendenti. nimirum ſi poſſeſſio litigioſa
releuat ſicut pacifica ab onere ſatiſdandi nec in dicto.§.
ibi dicitur quod ſit pacifica.l.ſi intra non facit ad cauſam
loquens de ciuili interruptione ſecundum unam lectu-
ram , quæ interruptio non prodeſt omnibus de quo ui-
dendum per Bar.in.l.naturaliter.ff.de uſuca.& Abb.poſt
But.ponentem opiniones in.c.illud ulti.col.de præſcrip.
Nec mireris quod aliud ſenſerit tunc aliud nunc Rota
15 † ſentiat ita enim reperitur in pluribus deciſionibus tam
nouis quàm antiquis & procedit ex mutatione auditorū
uarie ſententium. Nam ut inquit Perſius ſatyra quinta uel
le ſuum cuiq; eſt nec uoto uiuitur uno cum tot ſint quan-
doque ſententiæ quot capita ſic ex uarietate temporum
ſtatuta uariantur humana . Nec id reprehenſibile.c. non
debet de conſan.& affi.& meo tempore in quibuſdam ar
ticulis iuris aliud uoluerunt domini quàm antiqui uſque
ad ea tempora indicaſſent prout in expectatiua in forma
pauperum quod non capiat canonicatum & præben. in
collegiata cum prærogatiua regulę ut in illa deciſione po
no incipiente dicebant maiores & ibi aliquid ad excuſan-
dum utrunq; iudicium ex quo contrarium reperiebatur
iudicatum

iudicatum & idem in unione inquit Mil.in uerbo unio fa
cta ex falſa cauſa,quod tunc noui auditores tenuerunt eã
nullam ipſo iure , & quod contrarium antiqui tenuerant
circa quod quid hodie obſeruetur uide cum diſtinctione
unionis apoſtolicę ab ordinaria deciſione incipiente unio
ex falſa cauſa . Et ſicut in iſta ita in qbuſdam aliis inuenies
annotatum & iſtud non ad detrahendum maioribus ſed
quia ſtilus ex tempore recipit uarietatem & in dubiis iu-
16 ris † quilibet cogitur ſequi ſuam intelligentiam etiam ſi er
raret in uotando ne alias edificet ad gehennam.c.per tuas
el.ii.de ſimo.ꝙ ſi errorem deponere non poteſt & ſit au-
ditor in ea cauſa remittat cauſam ad cancellariam iudican
dam ab alio qui ſentiet cum uotis maioris partis aut om
nium iuxta deciſionem.xiiii.de conceſ.præben.in no. Se-
cundum collectorem ibi in fine quia etiam in illo articulo
in quo iudex tenetur iudicare ſecundum allegata & pro-
bata non ſecũdum conſcientiam.l. illicitas.§.ueritas.ff.de
offi.præſi.& ibi Bar.de quo Abb.poſt glo.in.c.paſtoralis
.§.qa uero de offi.deleg.omnino laborare debet ut exo-
neretur & pati omne incommodũ ut alius non ipſe pro-
nũciet,ut ibi doct. Item ſæpe reuelatur paruulis quod oc
cultum fuit magnis & uni quod latet aliis quia etiam de-
tegitur hodie quod non fuerat cognitũ eſt ſingularis tex.
in.l.ii.§.Sed neq;.C.de uete.iur.enucleã.& magis ꝓ Mo-
dernis quam antiqoribus præſumitur iuxta illud Priſcia-
ni quanto iuniores tanto perſpicaciores glo.in.l.gallus in
prin.ff.de lib.& poſth.ex quibus excuſatur qđ dicit Hoſt.
in ſumma de reſtitu.in integ.ut refert Lap.allegatione.51.
poſt prin. uarium eſſe Romanæ cu. ſtilum & quod ideo
potius iuri ſcripto adherendũ ſit quàm conſuetudini Ro
17 manæ curiæ † ex eo quod eſt fragilis & incerta nunc al-
ba nunc nigra ac frequenter uaria,ſuis tamen temporibus
eſt ſequenda etiam extra curiam in caſu.§.fi.inſti. de ſatiſ-
da.& facit.c.cum non liceat de ma.& obe.

De reſtitutione ſpoliat.

Primæ deciſ.de reſtit.ſpolia.Summarium.

Agenti recuperande interdicto obſtat decretum reſeruationis regulæ Leonis reſeruantis beneficia in ſex menſibus uacatura.

Epithome.

1 Prouiſus ab ordinario in uno ex menſibus reſeruatis per regulaa cancellarie ſi ſpoliatur an debeat reſtitui.

2 Decretum Papæ irritans quando inficiat titulum & poſſeſſionem.

3 Decretum hominis ſic afficit ſicut iuris.

4 Reſtituitur prouiſus ab ordinario ſi ſpoliatur ab expectante habenti inhibitionem & decretum.

5 Statuta & extrauagantes licet poſt publicationem arctent non tamen nocent partibus niſi in iudicio ꝓducantur.

6 Reſtitutio impeditur quando notorie conſtat de non iure agentis in petitorio.

7 Poſſeſſores de iure citari debent.

8 Papa apponens manum prouidendo aut reſeruando inficit omnia in contrarium facta,& per eius decretum ligat etiam ignorantes.

9 Reſtitutio in beneficialibus non datur ſine titulo colorato ne detur uitioſus ingreſſus.

10 Poſſeſſio ſola nihil operatur ſi titulus eſt notorie nullus.

Prima Deciſio.

1 PRouiſus ab ordinario † an deberet reſtitui contra prouiſum a Papa de beneficio quod uacauerat in uno ex ſex mēſibus reſeruatis ꝑ regulas cancellarie.1518.primo coram domino Iacobo Simonetta:ſecūdo corā domino Paulo de capiſuchis fuit diſputatum & tandem maior pars domi‑

norum uoluit quod non. Primo quia decretum ne dum
2 inficit † titulum uerum etiam poſſeſſionem prout uidetur
eſſe de mente Rotæ deciſ.ii.de reſti.ſpoli.& de cau.poſſ.
& proprie.xi.&.xii.in anti.& Egi.342.&.536.ad quas de-
ciſiones unico uerbo reſpondebam quod debebant intel
ligi,prout loquitur tertia de reſtit.ſpoli.in no.quando ſu-
mus in ſpeciali reſeruatione de certo beneficio uel in ge-
nerali notoria.c.ii.de præben.in.vi.non in aliis puta colle
ctorum ſub collectorum capellanorũ &c. Nam cum de
hiis poſſet dubitari an eſſent ſeu fuiſſent tales,&ſic eorum
beneficia reſeruata inquit ibi collector,dicerem non obſta
re agenti poſſeſſorio.ar.not.p Inn.in.c.conſtitutus de fil.
præsby.hæc autem de qua agitur ſiue diceretur generalis
non eſſet notoria ſiue ſpecialis non eſſet de certo benefi-
cio igitur &c.Sed maior pars ſuppoſuit non eſſe differen
tiam inter decretum de certo & de incerto, in hoc ſeu
3 quod ita afficit decretum † hominis ſicut iuris ut econtra
rio equiparando ponderat Rot.de reſt.ſpo.in antiq.xvii.
allegando.l.ſi libertus.ff. de iure patro. ad hoc facit quia
Can.mitius agit quàm iuris miniſter, dicit glo.in.c.apo-
ſtolice de excep.& iudex eſt lex animata quæ durius agit
q̃ inanimata not. glo.in.c.dilectus ſecundo de præben.l.
celſus cum ibi not.ff.de arbi. decretum uero legis inficit
d.c.ii.&.c.i.&.ii.ut lite penden.in.vi.& Rot.de reſtit.ſpo.
vii.in antiq.ergo & principis quæ eſt lex animata: tamen
non uidetur quod decretum ſuper incerto ita aſtringat.c.
i.uer.ſub incertum de conce. præben. in.vi.cle.i.ſecundo
reſponſo eo.tit.quanuis in.§.ſecus propter appoſitionem
temporis ligentur omnium manus ne ualide prouideant
item in expectatiuis habentibus inhibitionem & decre-
4 tum non cauſatur talis infectio quin expectans † tenea-
tur ad reſtitutionem pro uiſo ab ordinario ſpoliato ut in-
dies practicatur.Quidam dicebant ad hoc quod expecta-
tiua non eſt ſuper certo ſed eadem conſideratione nec re-
gula reſeruans beneficia certis menſibus uacatura & ſi-
cut requiritur probatio extrinſeca quod collector fue-

rit aliquis tempore quo habuerit beneficium, ita in propoſito quod conſtet beneficia uacaſſe tempore expreſſo in regula, ergo idem iudiciū.l.illud.ff.ad.l.aquil. Nec obſtat etiam in reſeruatione.d.c.ii.eſt neceſſe probari quod uacauerit in curia, nam ibi ex quo eſt in corpore iuris notoria id operatur notorietas facta probatione, non ſic in decreto hominis in quo non eſt tanta nec par ratio ſed longe inferior cum non ſit ita patens nec tam notorium iura enim ab omnibus ſciri debent.l.leges.C. de legibus
5 unde habentur pro notoriis.ſtatuta † autem & ſi poſt publicationem arctent non tamen ſunt ita notisſima nec de eis curant iudices nec partibus nocent niſi in iudicio producantur ſicut nec extrauagan.c. paſtoralis cum materia de fi.inſtr.Bart.in.l.cum prolatis.ff.de re iudi.Abb.& Fely.in.c.i.eo.tit.nam in caſu iſto poterat etiam dubitari an eſſent conceſſe expectatiue quia regula reſeruabat uſq; ad generalem expeditionem expectatiuarum ſed ſi quando
6 notorie conſtat † de non iure agentis in petitorio impeditur reſtitutio.c.ad decimas de reſti.ſpolia.in.vi.no. Inno. in.d.c.cōſtitutus per Spec.in tit.de peti.& poſ.§.i.quia ſupradictum eſt ex productione regulæ & probatione uacationis in tempore conſtare de non iure in petitorio & procederet concluſio maioris partis. Verum quia domini dixerant Rotā hoc nō obſeruare in hís terminis quod. no.quia contrarium dicit deciſio ſecunda de reſtitu. ſpolia.in antiq. Sed poteſt dici quod eo caſu quo infecta eſſet poſſesſio, & ſic non daretur reſtitutio in ſpolio conſideretur non ius.non quando daretur reſtitutio etiam ſi alias de non iure conſtaret ex cauſa quæ non diſcolorat poſſeſſionem, & quod hodie ita practicetur quicquid alias fuerit tentum & tunc adhuc dubia eſt concluſio præſertim quia per eam paraturuia ad ſpolia. Et ſi poſſeſſores citarentur forſan aliquid releuans exciperent, ideo ius uoluit
7 citari † poſſeſſores & quod nullus propria auct. ius ſibi dicat.l.meminerint.C.unde vi.c.licet epiſcopus de præben.in.vi.&.C.ne quis in cauſa ius ſi.di.in rub.& nigro ſa.

cit tamen pro concluſione.c.ſi eo tempore de elect.in.vi. ubi decretum irritans afficit omnia quæ ſequuntur poſt ipſum ut effectum careant & iuris fomentum non habeant, ergo & poſſesſionem. cui dici poteſt quod loquatur in diuerſo caſu & non ſit generale iſtud patet in decreto expectatiuarum,ut eſt dictum,idem in decreto reſeruationū per literas Papæ reſeruantes beneficia uſqꝫ ad certum ualorem & Aret.in.l.naturaliter.§.nihil commune.ff. de acqui.poſ.pe.col.reſpondet quòd.d.c. intelligatur de hiis quæ ſequuntur,ita ad electionem ut electio quæ præcedebat decretum, & ſic ualebat ſine ea eſſe non poſſet prout eſt confirmatio & translatio iuris in illo beneficio in quo non poteſt quæri ius ſine inſtitutione canonica regula prima de reg.iur.in.vi. poſſesſio uero bene poteſt haberi ſine illo iure.c.in literis.c.Item cum quis de reſtitu.ſpol. & in dicto loco Are.impugnat dictam deciſionem.iii.in no. de reſti.ſpol.quam tamen defendit Soci.ab impugnationibus Aret.in.l.rem quæ nobis.ix.q.principali.ff. de acq. poſ.ad doctrinam Inn.& aliorum in.c.ut noſtrum de appella.in.c.inter dilectos de exceſ.præla.ꝙ appoſitio † manus Papæ ex certa ſcientia inficit omnia quæ in contrariū fuerint, & ꝙ decretum ligat etiam ignorantes. Videtur ex prædictis reſponſum non procedere generaliter in omni decreto in caſu ſpolii, conſiderabat etiam pro concluſione unus ex dominis ꝙ in beneficialibus reſtitutio † non datur abſqꝫ tit.colorato ſecundum Inn.in.d.c.in literis ne detur uitioſus ingreſſus.c.unico de eo q mitti.in poſ. cauſa rei ſer.in.vi.& cum titulus † ſit notorie nullus ſola poſſesſio non operatur pro quo facit quod Bal.in.l.i.C.ſi de momen.poſ.fue.app.ii.col.quòd in poſſeſſorio beneficii oportet allegari titulus,& idē ſi allegatur poſſesſio iuriſdictionis quia iuris adminiculum deſiderat, ideo mixtum eſt poſſeſſorium. Sed ſupra dictum eſt Rotam nō ſeruare quando notorie conſtat de non iure in proprietate. Item ſufficit titulus coloratus licet alias nullus qui quando ſit talis uel non tradit Abb. poſt alios in.c. cū noſtris de con

ce.præben.ult.col.Item non diceretur cõſtare notorie ex productione regulæ ſi uera ſunt motiua Are.in.d.§.nihil commune ſuper quo notorio,quoniam ampla eſt materia uideatur Bar.in.l.ſcriptus.ff.de reli.& ſumpti.fune. & c.ueſtra.& ibi Abb.de cohab.cle.& mu.ad regulas de beneficiis collectorũ &c.fuit dictum pro concluſione ꝙ nõ habent decretũ ſicut habet regula de qua in themate propterea non inficiũt.Audiui tamen a domino Thoma Regis quod in literis prouiſionis beneficiorum collectorum dicitur dudum beneficia collectorum reſeruauimus decernentes irritum &c.in forma ſicut quando prouidetur de uacan.in curia quaſi habeat regula tale decretum pro quo facit quia poſt regulas reſeruantes beneficia plurimorum ponitur in ultima clauſula decreti quæ uidetur reſpicere omnes præcedentes ad.l.iii.§.i.ff.de libe.& poſthu. ut dicamus quod omnes regulæ habeantur pro una lege loquente de reſeruatione beneficiorum & quælibet regula reputetur unus.§.cogita quia quatuor domini contra concluſionem ſenſerunt & eſt dubius paſſus.

Secundæ deciſ.de reſtitu.ſpoli.Summarium.

Decretum ſuper certo corpore beneficii inficit poſſeſſionem & in regreſſu & acceſſu ac coadiutoria cum futura ſucceſſione.ſecus in decreto alternatiue conceſſe ordinario & hoc in decreto beneficii uacaturi non in prouiſione uacantis.

Epithome.

1 Decretum Papæ appoſitum in reſeruatione ſpeciali ſuper certo corpore beneficii inficit titulum & poſſeſſionem nec datur reſtitutio aduerſus decretum.

2 Eadem ratio militat in literis acceſſus & regreſſus ac coadiutorie cum futura ſucceſſione quæ in reſeruatione ſpeciali.

3 Decretum Papæ in alternatim conceſſa epiſcopo appoſi tum quare non inficiat ſicut in reſeruatione.
4 Alternatiua in beneficialibus quid ſit.
5 Inhibitio apponitur in reſeruatione ad uacatura in ſimul cum decreto non in uacanti.
6 Decretum habet implicitam inhibitionem & inhibitio decretum.
7 Decretum & inhibitio equiparantur in iure.
8 Prouiſio dicitur eſſe magis notoria quàm reſeruatio.

Secunda deciſio.

1 Deciſio tertia in no.de reſti.ſpo.de qua in proxima concluſione ꝙ quando ſumus † in ſpeciali reſeruatione de certo corpore beneficii uacaturi ut decretum appoſitũ in ea inficiat etiam poſſesſionem & non ſit reſtituibilis procedit etiam in literis acceſſus & regreſ-
2 ſus † ac coadiutorie quæ ſolet concedi cum futura ſucceſſione ꝗa de iure non ita dabatur patet eo.ti.de cler.egro. &.c.grandi de ſupplen.negli.præla.in.vi.prout in duabus cauſis coram domino Marti. de Spinoſa fuit concluſum quia militant in eis rationes quæ in reſeruatione ſed con-
3 trarium fuit dictum in decreto † alternatiue conceſſe epiſcopo in una corã domino Paulo de capiſuchis de mẽſe Maii.1521.ea conſideratione quia eſt ſuper incerto & nõ notorio ſicut decretũ in corpore iuris & regularũ quæ pu
4 blicantur in cancellaria.Item ꝗa † alternatiua non eſt prouiſio de aliquo beneficio ſed facultas prouidendi cum remotione obſtaculorum,licet ex aduerſo faciat ꝙ ita alternatiue habet decretũ cũ inhibitione in ſex menſibus ſicut regula de qua in proxima concluſione.Item quod nec dicta regula prouidet,ſed inhibet, & decernit & ſimul cũ alternatiua eſt conſideranda regula quod epiſcopus nõ poteſt uti alternatiua ſi prius uſus fuerit regula de quatuor mẽſibus ergo ſi uſus non fuerit irritũ eſt ꝙ fit ab alio ẽt ſi epiſcopus nõ ꝓuideat in illis ſex mẽſibus, ut inqt Fely.c.

cum ex offi.de reſcrip.ult.col.Sed ad dictum Fely.fuit reſponſum quod procedit ut operetur decretum reſpectu proprietatis non poſſeſſionis regula uero non fuit conſiderata ex quo inhibet & decernit nullum uſum quatuor menſium poſt uſum alternatiue & econtra quæ ad ordinarium habentem alternatiuam.Et intellige in decreto beneficii uacaturi non in decreto ꝙ apponitur in ꝓuiſione beneficii uacantis q̄a iſtud non inficit poſſeſſionem. Et cum huius dicti peteret rationem unus ex dominis q̄dam dice
5 bant hoc eſſe propter inhibitionē † quæ ponitur in reſeruatione ad uacaturū ſimul cum decreto quæ non apponitur in prouiſione de uacanti pro qua differentia facit quia in.c.Si eo tempore de elect.in.vi.dicitur ꝙ Papa inhibuerat & decreuerat irritum &c.Sed non uidetur concludere quoniam iura & doct.decretum irritans ponderant ad infectionem abſq; eo ꝙ uelint inhibitionē cum decreto eſſe neceſſariam.De decreto cū inhibitione eſt etiam tex.in d.c.ſi hii contra quos lit. penden.in.vi. de inhibitione ſi
6 ne decreto in.l.non dubium.C.de legi. decretum † enim habet implicitam inhibitionem & inhibitio implicitū decretum cum ſufficiat legislatorem aliquid inhibuiſſe uel irritum decreuiſſe abſque inhibitione expreſſa,ut in.d.iuribus ad hoc quia in terminis cle.unice in.§.ſecus de cōce. præben.ſufficit ſola reſeruatio & acceptatio tempore limitata cum decreto nec eſt neceſſaria inhibitio cum ſolū ſit neceſſaria quando in iure exprimitur.c. tibi qui. de re
7 ſcrip.in.vi.alias decretum † & inhibitio executoris equiparātur ut in.c.ſi ſoli de cōce.præbē.eo.lib.ita dicit Imo. poſt glo.in.d.cle.col.vi.Alii conſiderabant ꝙ reſeruatio eſt de iure uacaturo.Et quod poſt uacationem apprehenditur poſſeſſio, & ſic decretum eſt ante uacationem prouiſio uero eſt de iure uacaturi quæ non ita afficit.Sed hoc non eſt generale, nam reſpectu poſſeſſionis quæ apprehenderetur poſt diem prouiſionis de uacanti ita deberet operari decretum in uacanti, ſicut in uacaturo, & tamen non operatur. Et reperio quod Rota. Biſignet.in antiq.

vii.& in antiq.xxv.de conceſ.præben.dicit non uidere rationem diuerſitatis inter uacantia & uacatura quando uenit caſus uacationis licet in caſu deciſionis.xiiii.ut lit.penden.in no.conſideretur differentia.ſed nõ tenetur,& conſideratio eſt de uacanti ad uacatura reſpectu pure & conditionalis diſpoſitionis. Alius dixit ꝙ ratio eſt quia in reſeruatione de uacaturo decretũ eſt notoriũ & iſtud quod inficiat operatur notorietas quæ non eſt in decreto de uacanti.Sed dubitari poteſt in quo conſiſtat huiuſmodi notorietas,ſiqdem in eo quod ex diſcusſione & productione ſtatim poteſt cõſtare notorie de non iure agentis poſſeſſorio abſq; aliquali diſcusſione.c.in literis de reſti.ſpo. prout in una conſideratione habetur in.d.deciſ.iii. in no. de reſtitu.ſpo.ii.col.utiq;.Idem erit in diſcusſione & productione prouiſionis ſicut reſeruationis ſi in eo quod producantur iura ante ſuſpenſionem petitorii, ut conſiderat Egi.deci.cccciiii.cum ſe. Et utroq; caſu poſſunt produci & non eſt differentia ſi in hoc quod de uacaturo eſt magis certum q̃ de uacanti apud Papã poſſet eſſe magis certum qui ſcit ꝙ ei cui reſeruando prouidet ius competit & non alteri & eſt certus ꝙ nullus inferior quicquam in tali beneficio poteſt non ſic in prouiſione de uacanti, quia licet Papa prouideat cũ decreto potuit ordinarius in partibus antea prouidiſſe quod Papa ignorat,& ſimilia quæ facti ſunt.c.i.de conſti.in.vi. Sed ex hoc non ſurgit notorietas maxime ſi inſpicimus omnes alios a Papa magis
5 eſt notoria † prouiſio de uacãti quæ tranſit ordinarie per multas manus & ſolitas.c.ad audientiã.i. de reſcrip. q̃ reſeruatio quæ per pauciores, & utplurimum fit occulte & ſine ſupplicatione uel quando cum ea non ſemper regiſtratur niſi dixerimus ꝙ Papa in decreto ad uacaturũ reſpectum habet ne dum ad titulum ſed ad poſſesſionem quia ſupponit titium posſidere non in decreto de uacanti in quo nihil tale conſiderat cum poſſet credere ex experientia ꝙ aliquis in partibus poſſesſionem habuerit,quando extra curiam uacatio datur ut ſic non apponat decre-

tum niſi pro Titio. Sed nec iſtud concludit ex quo in prouiſione mandatur prouiſum poni in poſſesſione, & Papa præmiſſa non aduertit ex quibus patet, & in hoc paſſu, & in proximis deciſionibus huius materie uix apparere rationem concludentem pro deciſionibus nec contra deciſiones. Ideo conſiderandum ultra ne cogantur recurre ad.l.non omnium.ff.de legi.

Tertiæ deciſ.de reſtitu.ſpo.Summarium.

In poſſeſſorio recuperande in beneficialibus uia attentatorum probatio tituli colorati non eſt neceſſaria. ſed ſi de non iure petentis notorie conſtet non reuocantur attentata ad eius inſtantiam licet ex iudicis officio reuocari posſint & ſoleant.

Epithome.

1 Reſtitutionem petens in iudicio uia attentatorum an teneatur docere ut allegare titulum coloratum.
2 Reſtitutionem petens in iudicio uia attentatorum quid probare ſibi ſufficiat.
3 Attentatorum iudicium & recuperande in quibus differant remisſiue.
4 Si notorie conſtet de non iure petentis an ad ipſius inſtantiam reuocari debeant attentata.
5 Poſſeſſor licet de eius iure nō cōſtet non eſt amouendus quin potius abſoluēdus ſi de iure actoris nō appareat.
6 Attentata ex mero officio iudicis reuocari poſſunt.

Tertia deciſio.

1 PEtens reſtitutionem beneficii † attentatorū iudicio an obtineat ſi non coloret titulū Egi.deci.cclxxxvi. dicit ꝙ non contrariū uult Rot.deciſ.ii.in no.de reſtit.ſpo.Et iſta fuit in obſeruantia palatii meo tempore ne dū in meris attentatis ut ante omnia reuocentur ſic ut debetur in priſtinum reponi ſtatum.c.ad præſentiam.bone.

de ap.&c.non ſolum.eo.ti.in.vi.& ſi eſt res iudicata ſu
per attentatis executioni ante omnia demandari debet an
tequam ueniatur ad negotiũ principale.Inquit Rot.deci.
ii.de re iudi.in no.Verum etiam ſi agatur ſpolio lite pen.
facto, ut idem Egid.ſibi contrarius inquit deciſ.xlix.alle
gans.c.cum.M.Ferrarien.ꝙ ibi no.per Io.an.de conſtit.
ea ratione quia in attentatis magis inſpicitur contemptus
ſuperioris leſio partis ac iuris.c.cordi.in fi.de ap.in.vi.Itẽ
2 integritas ſtatus cauſæ cum ſufficiat † probare petentem
ſimpliciter poſſediſſe beneficium ut in dictis iuribus.& in
c.ex parte a.de teſti. quàm ius agentis. Et hoc eſt quod
ponderat additio ad.d.deciſ.ii.dicens ſatis eſſe probare
ſolum ſtatum cauſæ.& ꝙ iſte eſt unus mirabilis effectus
ac differentia inter attentatorum iudicium & interdictum
3 recuperande.& ibi colligit differentias † quatuor. Abb.
uero in.d.c.bone.col.v.cum ſe.ponit quinqꝫ.Phil.autem
Franch.col.iiii.colligit ſeptem,ubi etiam affirmant prædi
cta teneri communiter declarando materiam. Sed ſi no
4 torie † de non iure petentis reſtitui conſtaret,tunc ſunt de
ciſiones plures Egid. cclvi.ac.cccxciii.&.cccccliii.Item
Rotæ.vii.in antiq.&.ii.in no.ut lit.pend.& habetur etiam
dic.deciſ.ii.de reſti.ſpo.& deciſ.xii.de cauſ.poſ.& ꝓprie.
in antiq.ꝙ ad ipſius inſtantiam non fit attentatorum reuo
catio etiam per uiam attentati ne iudex petentem aucto
rizet in delicto ſecundum glo. Inn.in.c. ſignificaſti de di
uor.ut dicit Rota in antiq.de reſtitu.ſpol.xiii. pro quo.c.
cum inter R.de elec.ubi nullus auditur appellans niſi eius
interſit.c.cum ſuper.de re iudi.c.a collatione. iuncta glo.
de app.in.vi.nec etiam communis ordinatio eccleſiæ im
peditur per eum cuius non intereſt.c.ex orc.de hiis quæ
fi.a ma. par. cap.& in terminis ne cum peccato detur ad
beneficium uitioſus ingreſſus.c.i.de eo qui mit.in poſſ.
cauſa rei ſer.in.vi.Accedit doctrina Inn.in.c. conſtitutus.
5 de fil.preſby.Et iſtud ꝙ reus † de cuius non iure conſtat
non eſt a poſſeſsione amouendus. Si etiam de non iure
actoris apparet quin potius abſoluendus.l.loci.§.fi.ff.

ſi ſer.uendi.l.qui accuſare.de eden. & l.fi.C.de rei uen. & eſt deciſi.iiii.in no.de re iudi. & hoc ut notorius defectus iuris obſtet in beneficialibus, eſt commune ſecundũ But. in.d.c.bone.col.pe.Domi.in.c.ad decimas de reſtit.ſpol. in.vi.col.iii.ac Phil.Frãch.in.d.c.bone.in.vii. differentia. ubi uide de materia,&quid in aliis.Et pro hoc deciſiones Rotæ.ii.&.xxiiii.in antiq.de reſti.ſpol.uolentes ut obſtet in beneficialibus ſubiicien.quod ſecus uideretur in re pro phana.ad idem Abb.in.c.ſolicite.& in.c.in literis.eo.titu. ubi dicit in col.pe. differri reſtitutionem & admitti exce- ptionem quando ita eſt notoriũ quod certum eſt uel ſatis ueriſimile nullũ ius competere. Alex.in.iii.q.i.c.ii.col.iiii. hoc cumulat in beneficialibus matrimonialibus & ſimili-
6 bus.& ibi de materia.Bene uerum eſt ꝙ ex † officio iudi- cis poſſunt talia attentata reuocari ut in allegatis deciſ. & deciſ.v.ut lit pend.in antiq.& ita obſeruat Rota, & quan- do reuocat contemptũ animaduertit & ſolet ſequeſtrare abſq; eo ꝙ poſſesſio reſtituatur notorie ius non habenti prout.d.deciſ.ii.tenet Ant.de Bu. & Phil.Franch.in alle- gato.c.bone.& no.etiam ꝙ non reſtituitur ſpoliatus qui fuerat poſſesſionem lit.pend.aſſecutus ſecũdum Rotam Biſignet.deciſ.iiii.in antiq.de reſti.ſpo.&.xvii.in antiq.

Quartæ deciſ.de reſtitu.ſpo.Summarium.

Vtrum reſignans beneficiũ in fauorem Titii poſſet age re interdicto recuperande poſſesſionis cõtra tertiũ &uide quomodo intelligitur illud neminé poſſe ſibi mutare cau ſam poſſesſionis niſi cauſa extrinſecus ſuperueniat.

Epithome.

1 Exceptio renunciationis an obſtet agenti interdicto recu- perande contra tertium qui eum ſpoliauit poſt reſigna tionem factam in fauorem alterius.

2 Renuncians beneficium licet amittat poſſesſionem iuris,

tamen ſi incumbit poſſesſioni realiter & de facto, ſi a tertio ſpoliatur eſt reſtituendus.

3 Renuncians beneficio an non ſolum abdicet a ſe dominium uerum etiam ciuilem & naturalem poſſesſionem.& nu.10.

4 Violentus poſſeſſor ſi incontinenti fuit deiectus non aget ſpolio.

5 Succeſſor non tenetur iuſtificare titulum ſui prædeceſſoris triennali pacifici.

6 Renunciatio facta per ſpoliatum poſt ſpoliationem an ſit impedimento ſi uult agere ad reſtitutionem.

7 Reſtitutio in beneficialibus non competit ſine titulo colorato ne detur uitioſus ingreſſus.

8 Poſſeſſor non tenetur oſtendere titulum ſuæ poſſesſionis alicui niſi ſit ordinarius.

9 Agenti poſſeſſorio in quibus terminis obſtet exceptio renunciationis etiam ex cauſa permutationis.

10 Renūcians amittit omnem poſſesſionē, ſi poſtea incūbit animo continuandi illam de nouo acquirere uidetur.

11 Posſidens quō posſit mutare cauſam ſuæ poſſesſionis.

12 Accumulari an posſit quis poſſesſionem poſſesſioni ſicut accumulatio permittitur titulorum.

Deciſio quarta.

FVit dubitatum corā.d.Ioā.Staphileo.1516.in unā Segobien.archidiaconatus an.N.de Roias q ceſ-
1 ſerat archidiaconatui † ut prouideretur.T.cui fuit ꝓuiſum,& poſtea incubuit poſſesſioni & a tertio fuit eiectus poſſet agere ad recuperandam poſſesſionem contra tertium, & maior pars dominorū inclinauit ꝙ ſic per deciſ.i.de renun.in no.& Inno.in.c.ſuper hoc ac Cal. conſi.
2 iiii.eo.tit.ubi dicitur ꝙ licet † perdatur poſſesſio iuris nihilominus cedens poteſt incumbere poſſesſioni realiter & de facto inquit deci.Et ſi ſpolietur tali poſſesſione reſtitueretur,quia ſecūdum Cal. incumbens poſtea poſſet re-

tinere naturalem ſed perdet ciuilē.Sed contra.T.non poſ ſet cum ad eū uoluerit transferri etiam poſſeſſionē non ad alium.& ita fuit iudicatum.Nam domini libenter iuua runt cedentem quia is qui deiecerat capiebat archidiaco- natum uigore cuiuſdam gratiæ exorbitātis quæ male o:e bat,ut patet in regiſtro cauſæ huius. Aduertendum tamē
3 in themate & materia quia per ceſsionem † beneficii abdi cat qs a ſe dominiū & poſſeſsionem.Ita Inno.in.d.c.ſup hoc.& idem Io.and.Imo.& Abb.in.c.ſolicite de reſtitu. ſpo.eſt tex.in.l.iii.§.in amittenda &.l.ſi quis vi.§.differen tia.ff.de acqui.poſ.ubi & Alex.infert ꝙ renūcians benefi- cio uidetur etiam renunciare poſſeſsioni beneficii quod procedit nedū in poſſeſsione ciuili uerum etiam in natu- rali,ſolo enim animo utraq; perditur etiam priuſquā qs exeat de fundo dūmodo habeat animum diſcedēdi ꝓut habet cedens iuri ſecūdum Alex.in.d.§.in amittenda.ubi tex.ſolū animum conſiderat & incipiendo ab animo, om nis poſſeſsio amittitur,dicit ibi glo.quam ſequitur Bar.& alii cōmuniter ſecundum Alex.ibidem quo fit ut nequeat cedens agere ſpolio deficiente primo extremo.ut nōt.in c.conſultationibus de offi.delega.Non ob.dictum Inno. in.d.c.ſup hoc qa non loqtur in beneficialibus ſed in pro phanis ut conſtat ex iuribus allegatis ſecundū quod de- bet intelligi.l.imperator de in di.adiec.& Bar.in.l.non ſo lū.§.ſi liberationis.ff.de lib.lega.Ideo Abb.in.d.c.ſolici- te declarans dicit ꝙ non ſpoliatur q ſtatim poſt renuncia tionē eiicitur ſeu nō admittitur ex quo p renunciationem ſpontaneā amiſit dominiū & poſſeſsionem ſicut ille non
4 agit interdicto unde ui q uiolenter † cepit posſidere & in continenti fuit ſpoliatus.l.iii.§.cū ergo.ff.de vi & vi ar.c. olim.i.de reſti.ſpo.Sed ſi poſt ceſsionē incubuit poſſeſsio ni & ex interuallo deiiciatur poteſt prætendere ſpoliatio nem cū etiam is qui ut cepit posſidere non posſit ex inter uallo expelli & ſi appellatur poterit intētare interdictum. Ita ait Inn.in.d.c.ſuper hoc.cuius dictū in beneficialibus non putat uerū ex quo obſtat cedenti exceptio defectus

proprietatis notoria quæ impedit reſtitutionem petentem ſecundũ eum.c. conſtitutus.& ibi Inn.de filius præſby.& idem Abb.in.c.in literis col.pe.de reſtit.ſpo.dicens differri reſtitutionem & admitti exceptionem quando ita eſt notorium quod certum eſt uel ſatis ueriſimile nullum ius competere petenti reſtitui.& Alex. iii.q.ii.c.ii.col.iiii. loquens in beneficialibus matrimonialibus & ſimilibus. & uide in deciſione incipiente petens reſtitutionem ſub hoc tit.& ut lit.pend. Credit tamen uerum ꝙ ſi longo tẽpore poſt ceſsionẽ ſteterit in poſſeſsione tunc præſumetur iuſta,quia potuit acquirere ius de nouo quod eſt ueriſimile ad.c.illud cum materia de præſump.Et quia ordinarius non ſuſtinuiſſet eum ſine titulo tanto tempore, ut Lap.allegatione.lxxxix.Mil. in uerbo beneficium impetrans.Et Anch.conſi.cxvii.ex quibus patet ꝙ dictũ Inno. poteſt procedere in beneficialibus(ut dixi de eis non ſentiat)in caſu poſſeſsionis longi tẽporis,& hodie ſi triennio poſt ceſsionẽ poſſediſſet,ex quo Lap. allegatio ad id tẽ-
5 pus in practica reſtringit meo tempore ut ſufficiat † ꝙ prędeceſſor pacifice triennio poſſederit ne ſucceſſor cogatur iuſtificare eius titulũ,& in propoſito ꝙ præſumatur in tali tempore titulũ ſuperueniſſe, ad quã interpretationem facit regula de triennali poſſeſſore non moleſtando ut in deciſione incipiente Lap.allegatio ſub ti.de cauſa poſſ.& proprie.In minori uero tempore ſuſtineri nequit, quia ultra prædicta etiam contra.d.c. ſolicite quod probat clare
6 † impediri reſtitutionẽ ſi ſpoliatio anterior renunciatione non ſit impedimento.Proprio nanq; facto atq; contractu perfecto amittens poſſeſsionem non habet etiam remedium.c.reintegranda.iii.q.i.ut incipit Soci. in.l.rem quæ nobis in.ii.q.prin.col. pe.ff.de acqui. poſſ. deciſ.i. de renun.non ob.quia uerum eſt cum ꝗ liti cauſæ ac beneficio renũciauit teneri ad fructus ſi poſſeſsionem de facto non amittat,ad dimittendũ autem tenetur neq; poteſt retinere aut fructus percipere, ut dicit Io. and.in.c.fi.de renun.& ibi omnes in hoc concor.cum hiis quæ cõſideraui. & fa-

cit contra id quod eſt tentū,cum propterea teneatur quia ſine titulo & quia de facto tenuit quod eſt ſine iure & re ipſa ſicut quilibet alius etiam laycus incapax qui detinuiſſet, potuiſſet percipere fructus & teneretur ad reſtitutionem uel habenti ti. uel eccleſiæ.c.ſi.cum ibi no.de offi.ordi.in.vi. cum ad eum non ſpectent ſpoliatum omni tit. ſine quo canonico obtineri non poteſt beneficiū.c.i.de regu.iur.in.vi.& certum ſit ad alium pertinere.l.cum quærebatur.C.unde vi.nec reſtitutio † in beneficialibus compe
7 tit ſine titulo colorato ad no.Inno.communem in.d.c.in literis de reſtitu.ſpo.quam obſeruat palatium licet Abb. ibi contra. & Lap. allegatione.lii.letatus ſum in fine ſaltem ex Rot.deciſ.vii.in no. de proba. Immo ſine colore tit.non fit reſtitutio Egi.deciſ.xlix.cum ſe.&.xcix. de quo in illa deciſione incipiente quanuis ad canonizationē ſub eo.ti.& eſt etiam deciſ.v.ut in antiq.de reſti.ſpo.quę dicit ꝙ hanc partem ſeruat curia Rom.& deciſ.xx.eo.ti.Idem concludens in cauſa ſpirituali, & hoc ne alias daretur uitioſus ingreſſus.c.unico de eo q mit.in poſ. cauſa rei ſer. in.vi. & quia iuris adminiculum deſiderat. dicit Bal. in.l. unica.C.ſi de mo.poſ.fue.appella. col.ii.ex quo apparet Inno.in loco allegato per Rotam in prophanis loqui.Et per hæc omnia reſpōdetur ad illud quod ſine executore quis nequeat poſſeſſionem ingredi.c.eū qui de præben. eo.ti.cum materia.nec ſine citatione quenquā a poſſeſſione amouere.l. meminerint.C. unde vi.c. licet epiſcopus de præbē.in.vi.nec ſibi ius dicere.C.ne qs in ſua cauſa ius di.in rubro & nigro qa ſatis eſt quomodocunq; ſit habita poſſeſſio ſeu facta eiectio ꝙ eiectus agere impediatur cui abſq; titulo ſaltem colorato non detur reſtitutio ad poſſeſſionem ſeu detentationē in beneficialibus.Nec ob.qđ Cal.ait in.d.cōſi.iiii.& Bu.in.d.c.ſolicite.q.ult.ꝙ incūbendo retinetur naturalis quia utraq; eſt perdita ut eſt probatum.Et non cadit retentio nec etiam naturalis iūcta etiam cum ciuili ſufficeret ſine tit.in propoſito neque ex poſſeſſione unius aut duorum annorū cautum reperitur præſumi ti.

mi ti.l.illam.C.de colla. & ut eſt dictum text. ſunt aperti. in.d.c.ſolicite.&.c.accepta.eo.ti.ſimpliciter loquētes nec diſtinguentes an poſtea cedentes incumbant poſſeſſioni ſtatim uel ex interuallo ꝑ quod & ſequentia tollitur quod ſub dubio forte tentat But.in.d.c.ſolicite in fi. nec an pro
8 uiſus aut tertius reperiatur poſſeſſor † qui non habenti ti. coloratum neq; aliquem titulum: etiam ſi eſſet prædo poteſt dicere quo ad te libere poſſideo.l.loci corpus.§.fi.ff. ſi ſer.uendice. quæ exceptio realis eſt aduerſus quēcunq; ti.non habētem niſi ſit ordinarius qui tenetur inquirere.c. ordinarii de offi.ordi.in.vi.& poteſt deiicere non habentem titulū, cui non obſt.regula de triennali ſecundū Abb. in.c.dilecto de præben.Fely.poſt alios in.d.c.illud de pręſump.& in.c.ſicut de re iudi.& domi.in.d.c.ordinarii, &
9 idem Inn.in.d.c.ſuper hoc inqt ꝙ in hiis † terminis agenti poſſeſſorio ob. exceptio renunciationis, & ita adducit eum additio ulti.ad deci.tertiam de reſtitu.ſpol.in no. & uoluerunt etiam indiſtincte deciſ.ſecunda in no.de re.per mu.ꝙ reſignanti etiam ex cauſa permutationis non cōpetat unde vi.nec reintegranda, & allegat etiam Inn.in.d.c. ſuper hoc & quarta de renunci.in no.etiam in reſignatione de beneficio reſeruato facta in manibus ordinarii & ſecunda in anti.cum aliis, ergo ſine diſtinctione accipiamus .l.de pretio.ff.de publi.Et ex hiis conſtat non competere
10 interdictum, & ꝙ per renunciationem † eſt amiſſa omnis poſſeſſio quod ſi cedens incūbat poſtea non dicitur continuare, ſed magis poſſet dici de nouo acquirere ſi quam poſſeſſionem quærat ex eo ꝙ animus continuandi operatur nouam acquiſitionem ſecundum Bart.Ang.Inn.&
11 Alex.in.l.iii.in prin.ff.de acqui.poſ. Alias poſſidens † non poteſt ſibi mutare cauſam poſſeſſionis niſi cauſa extrinſecus adueniente.l.cum nemo.C.de acqui.poſ.& ſolo animo non poteſt deſinere quis poſſidere ex una cauſa retenta poſſeſſione & incipere poſſidere ex alia ſed opus eſt ut alteri tradat & a ſe abdicet quoniā antiqua poſſeſſione remanēte impoſſibilis eſt mutatio, & quod ex no

ua cauſa poſsideatur tex.eſt ſingularis in.l. q bona.§.fi.ff. de acqui.poſ.quem ita declarant ibi Rapha.cu.& Pau.de ca.ac Ang.in.§.nouisſime inſtit.de uſuca. quicquid dixe rit Biſignet deci.i.de reſti.ſpol.in antiq.referendo opinio nes de antiquo poſſeſſore &c. quia niſi deſinat poſsidere ut ſupra non eſt dicendum quod de nouo poſsideat ſed

12 magis accumulet † poſſesſionem poſſesſioni ſecundum Pau.de ca.in.d.c.fi.quem ad modum permiſſa eſt accu mulatio & multitudo titulorum poſt electionem de con ce.præben.& ibi Abb.& eandem rem poſſumus ex pluri bus cauſis poſsidere.l.iii.§.ex pluribus.ff.de acqui.poſ. li cet non ſit curandum an continuaret accumularet aut de nouo quæreret in caſu de quo quæritur in quo poſſesſio ſine ti.non ſufficit in interdicto unde vi.

Quintæ deciſ.de reſtitu.ſpo.Summarium.

Remedio Canonis reintegranda non obſtant in bene ficialibus regula de triennali,nec allegatio Lap.89.neque doctrina Abb.in.c.contingit de do.& contuma.

Epithome.

1 Spoliatus etiam poſt longisſimum tempus poteſt agere remedio canonis reintegranda etiam contra quécunq; ſucceſſorem.

2 Regula de triennali nec allegatio Lapi.89.non defendũt ſpoliatorem nec in uitium ſuccedentem.

3 Obliuio quo tempore inducatur.

4 Sententia in beneficialibus non tribuit ius & licet tranſeat in rem iudicatam reſpectu partis contra quam eſt lata non autem ſuperioris.

5 Regula de triennali nõ uult aliquem in petitorio nec poſ ſeſſorio moleſtari.

6 Regula de triennali non habet locum in eo qui obtinuit cauſam committi.

Quinta deciſio.

IN una Feſulana parrochialis coram domino Iacobatio erat caſus quod unus tenuerat cum ti.pacifice parrochialem per aliquot annos & ſucceſsiue alii qua
1 tuor uſq; ad † annos triginta tituli enim erant in actis .ille qui primo tenuerat agebat ſpolio petens reintegrari fuit concluſum a maiori parte quod non obſtaret ei curſus lõgisſimi temporis ut in proxima deciſione nec allegatio Lap.lxxxix.cum qua Mil.in uerbo beneficium impetrans & Anch. conſi.cxvii. Cum ſequacibus de quibus in alia deciſione ſuper intellectu dictæ allegationis ſcilicet quod non tenetur quis iuſtificare titulum ſui prædeceſſoris pa
2 cifici . Incipit allegatio Lapi, minus regula † de triennali poſſeſſore non moleſtando parans exceptionem pacifico poſſeſſori . Nec doctrina Abb.in.c. contingit col.iii. de do.& cõtu. Cum hæc non procedant in Spolio quod not. Sed aduerte quia Abb. in.d.c. loquitur indiſtincte non ſe reſtringens ad proprietatem & materia ibi eſt pro portionabilis ad poſſeſſorium & petitorium dum dicit Abb.quod Clericus bonafide & ti.poſsidens beneficium alterius per decennium inter præſentes & annos.xx.inter abſentes præſcribit in præiudicium ueri rectoris allegat Io. an. in ſimili in regula ſine poſſesſione de regu.iur. in vi.in mercur.Et quia ex lapſu tanti temporis uidetur quis habere beneficium pro derelicto in ſui præiudicium ad no.in.l.ſi de eo.§.i.ff.de acqui.poſſ. Vbi etiam Alex.col. ii.dicit ꝙ ciuilis poſſesſio perditur ob negligentiam tan
3 ti temporis ex quo reſultat obliuio . † Et eſt quando per decennium quis per ſe uel alium non accedit ad naturalẽ poſſesſionem ſecundum Pau.de caſt.in.l.i.in prin.col. iii. eo.titu.dicitur enim perdere ait Abb. potius ex facto ſuo quàm posſidentis qui nec acquirit ex natura rei in præſcri
4 ptibilis adducens ſimile de ſententia † quæ tranſit in rem iudicatam reſpectu eius contra quem eſt lata non contra ſuperiorem qui poteſt inquirere de defectu tituli ex quo

ius non tribuit.c.i.cum ibi not. etiam per Abb. de conce. præben. ſubiungens iſtud eſſe notandum quoniam ſi uerum eſt nouum eſt atq; mirabile dictum & ſatis coloratū uideatur tamen Soci.in.l.rē quę nobis.ii.q.principali uer. ſecundo dubitatur.ff.de acqui.poſ.dum inquit q̄ negligētia decem annorum amittit quis poſſesſionem & remedium Canonis reintegranda.iii.q.i.ergo niſi probetur diligentia aut acceſſus ad naturalē ſeu aliud excludens obliuionem uidetur ex adductis hic & in concluſione proxima dubium quod ſimpliciter ſuper dicto Canone eſt in utraq; tentum ideo ulterius cogitandum & quoad regu
5 lam de † triennali facit dubium quod regula prædicta ex tracta ex conci.Conſtantien.approbata in conci.Baſilien. incipien.Quicunq; non uiolentus ſecundum tex.ubi uult quod non poſſet triennalis poſſeſſor nec in petitorio nec in poſſeſſorio a quocunq; moleſtari: ſed propterea dico
6 in alia deciſione quod regula †ipſa non habet locum pro eo qui obtinuit committi cauſam licet non proceſſerit niſi ad decretum citationis duntaxat ubi rurſum pondera: & incipit uoluerunt domini in una Parmen.

Sextæ deciſ.de reſtitu.ſpo.Summarium.

Vtrum remedium ſeu actio poſſeſſoria.c.reintegrāda iii.q.i.competat perpetuo etiam ultra.30.&.40.annos.

Epithome.

1 Spoliatus quandocunq; poteſt petere reſtitutionem cum remedium canonis reintegranda ſit perpetuum.
2 Tempus non debet eſſe in cauſa ut quis alienum detineat & locupletetur cum damno proximi.
3 Leges licite allegantur in foro eccleſiaſtico niſi canonibus contradicant.
4 Præſcriptio ſi ſimpliciter tollatur per legem aut ſtatutum de qua intelligatur.

5 Indefinita equipollet uniuerſali.

Sexta deciſio.

AN poſſeſſorium remedium Canonis reintegrãda iii.q.i.competat ſolum uſq; ad annos triginta aut quadraginta uel ſupra aut perpetuo una pars do-
1 minorum tenuit quod ei præſcriberetur † & eſſet perpetuum hoc eſt uſq; ad annos triginta allegando Soci. in.l. rem quæ nobis.q.viii.ff. de acqui.poſ. & ita intelligantur Canoniſte qui in.c.ſolicite de reſti.ſpol. dicunt ſuper glo. ultima, quod non eſt differentia in hoc inter canones, & leges ad idem optime.l.ſicut &.l.omnes.C. de præſcrip. xxx.uel.xl.an.alia & maior ſuperans in uno uoto tantum uoluit perpetuo dari & ultra tempus prædictum ſine præfinitione tali, affirmando hanc eſſe communem opinionẽ d.glo.ac Canoniſtarũ in.d.c.uide quomodo ſentiant doctores quia Gofre.col.iiii.& Ho.in ſum.a quo peti posſit in ſum.eo.tit.aiunt dari non obſtante quacunq; temporis conditione Io.an.in.d.c.in fi. ſimpliciter tranſit cum glo. Butr.dicit de iure ciuili procedere glo. ut ſit annalis actio quoad penam perpetuam quoad rei perſecutionẽ de iure autem Canonico uideri ſibi ut debeat competere perpetuo quando agitur conditione ex dicto Canone Car. & Abb.Ibidem dicunt non eſſe differentiam inter leges & Canones cum leges dent annum in interdicto quia eſt prætoria actio.l.in honorariis.ff.de acti.& obli. & inteſti. de perpe.& tempo.acti.in prin. dictus uero Canon procedit quando agitur conditione ex eo & ſic non prętoria actione & ſecundum Abb.ibi ita uoluerunt Gofre. & Io. an.aſſerẽtes finem dictæ glo. procedere in conditione ex dicto Canone Inno.ſentit q nulla pręſcriptio habeat obſtare agẽti poſſeſſorio de iure Canonico & q iſta ſit mẽs Gofre.& But.licet ſecus ſit de iure ciuili.l.ſi quis emptionis.C.de præſcrip.xxx.uel.xl.anno.l.i.in prin.ff. de vi & vi.ar.pro prima opinione poſſet dici quod uerba ut non

obſtet aliqua temporis conditio ſunt dicti Canonis quæ ad metam longisſimi temporis a iure terminantur & eo modo dicitur perpetua actio.d.l.omnes &.d.l.ſicut,alias ad uitam alicuius ut in.l.i.iuxta glo.ff.pro ſoc.& quod differentia cũ declaratione doctorum ad id tendat uel ſit intelligenda taliter ut in prætoriis anno finiatur, in non prætoriis ſed ciuilibus aut aliis prout in conditione dicti canonis quæ non eſt prætoria durent ꝑpetuo uidelicet uſq₃ ad xxx.uel.xl.annos duntaxat ut in dictis iuribus quãuis pro ſecunda.facit uerbum generaliter quacunq₃.l.i.§.generali
2 ter delega.præſtan.& quod † tempus non debet eſſe cauſa detinendi alienum & quod locupletetur quis cũ damno proximi contra naturalem equitatem.l.obligationum.§.placet de acti.& obli.l.nam hoc natura.ff.de condi.inde.&.c.fi.de præſcript. Sed pro prima reſponderi poteſt per.c.quo iure.viii.di.& per to.ti.de uſuc.& de præſcrip. inſti.ff.&.C.ac in decre.in.vi.& ad uerbũ quacunq₃ quod per prædicta ſit reſtrictũ & quod hoc modo euitatur correctio cum concordia.l.i.C.de inoffi. doti. Nam legibus ſtãdum eſt niſi canoni contradicant expreſſe.c.i. cum ibi.no.per glo.& docto.de ope.no.nunci. & gl.iii.in.c. cum dilecti de elec. Abb. in.c.ii. & in.c.in cauſis de teſti.l.ſan
3 cimus de teſta.&.l.præcipimus in fi.de appel. Nam † leges in foro eccleſiaſtico licite allegantur etiam ubi in eadem diſpoſitione concurrunt Canones.c.a nobis de teſti.& ibi Abb.col.i.&.c.dudum uer.nos igitur de præben.in vi.Et pro hiis & prima parte multum aſtringit tex.cũ glo.ſingulari in.c.i.de capi.cor.in feud.uolens quod ſi ſtatuto
4 † caueatur aut lege ꝙ certo caſu nulla currat præſcriptio non cenſetur ſublata niſi præſcriptio longi temporis decẽ aut uiginti annorum ita firmat etiam Abb.in.c.ad audientiam col.iiii.de pręſcrip.& in.d.c.fi.col.vii.ne uideatur ſtatuens iura de longiori præſcriptione loquentia unico uerbo tollere.l.ſi quando.C.de inoff.teſta.ſubiiciens illã glo.ſequi.ibi Bal.& teneri Io.an. in additione Specu. in ti.de feu.col.ii.referendo Dy.ita conſuluiſſe quod ait etiã men

ti tenendum & hoc quando ſtatutum poteſt uerificari in præſcriptione longi temporis ſecundum Bal.in.d.c. quia ſi non poſſet niſi in longisſima ut in perſonalibus actionibus uel rebus eccleſiæ.d.l. omnes &.c. de quarta.c. illud c.quia iudicante cum ſi. de præſcript. tunc excluderetur etiam longisſima ut aliquid operaretur.l.ſi quando.ff. de lega.i.c.ſi Papa de priuileg.in.vi.Bar.in.l.iiii.§.prætor ait .ff.de dam.infec.& Abb.in.c.paſtoralis in prin. de appel. Verum hoc alias in una ex concluſionibus meis conſiderabam non procedere per text. iuncta glo.in.l.auus.ff.de requi.re.&.c.uigilanti.de præſcrip. ubi dicitur nulla dierũ poſſesſio & intelligitur prohibita etiam longisſima pro quo Bar.in.l.cum ſatis.C.de agrico.& cen.lib.xi. ex quo ſimpliciter loqtur quòd nulla currat.l.de pretio.ff.de publi.fortius Car.in cle.ii.q.viii.& in fi.de re.eccle.non alie. & Fely. in.c. cum cauſa uer. fallit prio. col.iiii.de re iudi. quòd quando ius reſiſtit conſuetudini locum habet illa ſolum quæ eſt temporis immemorabilis cum ſit alterius naturæ ac fortioris potentiæ ait Abb.in.d.c.ſi.de qua tex. in .l.hoc iure.§.ductus aquæ.ff.de aqua.quot.& eſti. tollen. c.ſuper quibuſdam de uerb.ſignifi.&.c.i.cum ſe. de præſcrip.in.vi.Sed ſi ius expreſſe reprobet non uidetur etiam prædicta locum habere eſto quod non dicat de qua uis
5 conſuetudine cum indefinita † equipolleat uniuerſali.l.ſi pluribus de leg.ii.l.Iulianus.ff.de leg.iii.c.ſolicite in fi.de ma.& obe.c.quia circa de priuileg.c. ut circa . de elec.in vi.glo.& Abb.in.c.ii.de coniug.lepro.quando uero materia eſſet ſui natura in pręſcriptibilis, omnis etiam tollitur præſcriptio.c.cum ex officii ubi etiam Abb.col.i.&.iii. de præſcrip.&.§.furtiue inſti.de uſuca.faciunt ad hæc.c.cum non liceat iuncta glo.&.d.c.ſi.eo.ti.ac.c.poſſeſſor. de re. iur.in.vi.ſi ergo ſumus in terminis in quibus expreſſe non reprobetur præſcriptio attentis ultimis fundamentis erit locus præſcriptioni immemorabili contra Canonem re integranda ſecundum uero Car.& ſequaces etiã ſi ius reſiſtat inſpecta autem opinione dicti.c.i.cum glo. de ca

pi.cor.& ſequentium eam tunc etiam procederit longiſſima præſcriptio ſaltem ſuper quo ex deductis hic & quę deducam in deciſ.ſequ.Cogitandum & quę pars dubii ſit uerior non obſtante quod in una feſulana quinq; contra quatuor perpetuo competere tenerent ut eſt dictum.

Septimæ deciſ.de reſti.ſpolia.Summarium.

Competit etiam reintegranda contra cum titulo poſſidentem etiam ſi abſq; uitio res ad eum peruenerit ſecundum communiorem ſententiam.

Epithome.

1 Remedium canonis reintegranda competit etiam contra eum qui cum titulo & bona fide poſſidet.

2 Remedia in poſſeſſoriis & eorum diuerſitate uide remiſſiue.

Septima deciſio.

CONcluſerũt domini in una Romana officiorũ quæ primo fuerat coram domino Antonio de monte. Deinde coram domino Breuio, & ultimo coram domino Iacobatio, ꝙ quidam de ſcaputiis qui emerat of
1 ficia † a camera apoſtolica, & poſidebat non excluderet Cecchum moricom pr̨tendẽtem ſe ſpoliatum & petentem reintegrari propter titulum emptionis cũ Canon reintegranda detur etiam contra titulo poſſidente etiam ſi ad cũ res ſine uitio peruenerit. Et iſta eſt communior opinio ſecũdum Alex.in.d.l.rem quę nobis.ff.de acqui.poſ. qui in iudiciis ait practicatur, & pro ea ibi Iaſ.abunde col. v.cũ ſe.referens opiniones. Et pro cõmuniori multa motiua adducens ac conſilia Alex.plura & aliorũ concludẽs eam eſſe tenendam non obſtan.ꝙ Franc.de Aret.ibidem col.ult.& Abb.in.c.cũ ad ſedem de reſtit.ſpo.dicant ꝙ in bonefidei poſſeſſore conuento uidetur ceſſare ratio pec

cati,quod non eſt tutum ex quo quando conſtat ei de ma la fide auctoris militat contra ipſum conſideratio pecca-
2 ti.c.illud.✠.c.ſi.de præſcrip.Et de multis † remediis poſ-ſeſſoriis & eorū diuerſitate ac natura uideātur Bar. Alex. & Iaſ.poſt alios in.d.l.rem quæ nobis. & Gofre.ac Ho-ſti.in ſum.de reſti.ſpo.

Octauæ deciſ.de reſti.ſpo.Summarium.

Agenti interdicto recuperādę pro titulo colorando in beneficialibus ſufficit producere ſupplicationem ſignatā & datatā abſq; alia literarum expeditione. Vel ſic, regula qua cauetur ꝙ non iudicetur iuxta tenorem ſupplicatio-nis,ſed literarum deſuper expeditarum nō habet locum in poſſeſſorio & reſtitutione, quia in ſpolio ſupplicatio non ut canonizetur aut iudicetur ſuper ea,ſed pro titulo colorato producitur.

Epithome.

1 Supplicatio ſignata & data ſufficit ad colorandum titulū pro ſpoliato.

2 Agenti interdicto recuperandæ in beneficialibus non de-bet ꝓbare titulū,ſed iuſtificare poſſeſſionem ex titulo.

3 Poſſeſſio habetur pro canonica cum ſola ſupplicatione cum literæ non ad effectum gratiæ ſed ad illius proba tionem requirantur.

4 Reſignatio beneficii poteſt probari per teſtes.

5 Poſſeſſio nec bonorum adminiſtratio in cathedralibus & monaſteriis capi non poteſt ſine literis.

6 Confeſſio tituli facta per ſpoliatorem ſufficit ad coloran-dum titulum pro ſpoliato.

7 Supplicatio ad obtinēdam abſolutoriam in petitorio pro poſſeſſore eſt ſufficiens.

8 Supplicatio eſt titulus & non expirat mortuo cōcedente.

9 Beneficium uacat per obitum illius qui habebat ſolam

ſupplicationem licet aliter obſeruet cancellaria.

10 Supplicatio dicitur in formis ante confectionem literarũ reſpectu executorum.

11 Gratia an dicatur perfecta & expiret reſeruatio ex ſola ſi-gnatura.uide remisſiue.

12 Executor datus licet recipiat iuriſdictionem in habitu nõ tamen illam exercere põt ante receptionem literarum.

13 Supplicatio ad docendum de iure tertii in iudicio produ cta eſt ſufficiens.

14 Regula ꝙ nõ iudicetur iuxta tenorem ſupplicationis ſed literarum non habet locum in poſſeſſorio.

Octaua deciſio.

Quanuis ad canonizationẽ tituli apoſtolici requi-rantur literæ propter regulam qua cauetur ꝙ nõ iudicetur iuxta tenorem ſupplicationis ſed litera-
1 rum deſuper expeditarum. Tamen ad † obtinendum in interdicto recuperandæ poſſesſionis uoluerunt domini duobus exceptis qui tandem conſenſerunt ꝙ ſufficiat ſupplicatio ſeu gratia ſignata & datata ſupplicatione abſq; literarum expeditione pro titulo colorato qui in beneficialibus reqritur ſecundum Inn.cuius opi.cõmuniter approbatur in.c.in literis de reſtitu.ſpo.& in palatio obſeruatur quicquid ibi Abb.ſentiat in contrariũ qui tamen ibi dicit
2 cõmunem eſſe opinionem ꝙ non debet agens † probare titulũ ſed iuſtificare poſſesſionẽ ex titulo, uel aliter colorare. Ita etiã ibidem But.col.vi.& Alex.iii.q.i.c.ii.col.v. ac Rot.deciſ.v.in antiq.de reſti.ſpolia.quę dicit ꝙ hoc tenet curia Rom.& dicit deciſ.xx.eo.ti.ꝙ procedit in cauſa ſpirituali ut debeat iuſtificari uel colorari titulus ante reſtitutionem. Nam & poſſesſio haberi canonice poteſt cum
3 † ſola ſupplicatione cum ad eſſentiam gratiæ non requirantur literæ ſed ad probationem & canonizationem ſic ſecundum Archi.Io.an.Domi.& Phil.Franch.in prohe.vi.in fi.& Abb.in.c.in noſtra de reſcri.& Gemi.pulchre cõ

4 fi.x.& Bal.l.humanum.C.de legi.Item † collatio benefi-
cii ſicut renunciatio poteſt probari per teſtes.c.ſolicite. &
ibi Bal.in fi.de reſt.ſpo.& Rota de proba.in antiq.xxxix.
ergo non requirit literas.Secundo probatur per locum a
ſpeciali.l.ius ſingulare.ff.de legi.in extrauagã.iniũcte Bo
5 nifa.viii.in ti.de elec.quæ in † cathedralibus & monaſte-
riis improbat poſſesſionem ante literarũ expeditionẽ.er-
go in inferioribus beneficiis oſtendit non eſſe neceſſarias
literas.Tertio ſufficit ad colorem in ſpolio producere col
lationem factam per uicariũ epiſcopi & probare per eun-
dem ꝙ ad conferendum habuit poteſtatem, ut uult Egi.
deciſ.50.quam Rota ſequitur fortius debet ſufficere gra-
tia ſignata & facta ꝑ Papam de cuius poteſtate nullo mo
6 do dubitatur. Quarto ſi † pro colorato titulo etiam ſuffi-
cit confesſio tituli facta per ſpoliatorẽ ſecundum Rotam
de reſti.ſpo.xix.in no.quæ etiam eſt in uiridi obſeruantia
multo magis ſignatura Papæ per quam proculdubio de
gratia conſtat & ſic de titulo de quo per confesſionem in
fallibiliter non apparet. Cæterum tempore meo Rota in
7 pluribus cauſis abſoluit † poſſeſſores in petitorio haben-
tes ſolas ſupplicationes contra actores qui ti. produxerãt
per literas & canonizari obtinuerant prout late in alia de
ciſ.oſtendo incipiente obtentum eſt in palatio ſub titu.de
ſenten.& re iudi.Si iſtud ſit in petitorio in reo contempla
ta poſſesſione debet etiam fieri in actore ut recuperet poſ
ſesſionem cum non ſit minus priuilegiatus ſpoliatus ſu-
per recuperanda poſſesſione quàm conuentus actore nõ
probante ſuper habenda abſolutione ſi iura ſuper hiis põ
8 derentur. Item ſupplicatio † eſt titulus patet quia gratia
per eam facta non expirat ſi moriatur Papa antequam
9 ſcriptura de ſuper facta ſit:& beneficium habentis † ſolam
ſupplicationem uacat per eius obitum. Ita Archi. Ioan.
an.& Phil.Franch.in prohe.vi.circa fi.& Rot.de reſcrip.
ulti.in antiq.quæ etiam eſt in practica firma in palatio cau
ſarum,ut uidemus in beneficiis uacantibus pleno iure ce-
den.uel decedentibus hiis quibus gratiæ reperiũtur factæ

ſola ſupplicatione, licet cancellaria aliter obſeruet ꝑ quæ reſpondetur ad Egi.deciſ.619.&.644.quæ non ſeruantur. non ob.Rot.de conce.prçben.in no.xix.ꝙ ante cõfectas
10 literas † gratia dicitur quædam res informis, quia in hiis terminis non loquitur nec eſſet uera ſi loqueretur ꝑ prædicta. Nam procedit reſpectu executoris qui datur in gratia quo ad eius poteſtatem quã non habet ante literas cũ ab earũ forma eius poteſtas pendeat, patet qa in uno ſummario etiam ibi dicitur ꝙ gratia ſemper in tempore præcedit bullas, & propterea bulle nõ ſunt de eſſe ſubſtantiali gratiæ: & ad hunc ſenſum uideatur Milis in reptorio in
11 uerbo gratia † apoſtolica non cenſetur perfecta ubi pro & contra an dicatur ꝑfecta ex ſola ſignatura per quam an expiret reſeruatio uideatur aliqd ſaltem remisſiue in deciſione incipiente uoluerũt domini pro maiori parte ſub ti. de cauſa poſ.& proprie. Et licet Biſignet.iiii.eo.ti.uelit ꝙ ualet acceptatio & prouiſio ante literarũ expeditionem, & ſic contradicat alteri deciſioni, & ſi uera eſſet faceret ꝓ iſta concluſione. Nihilominus deciſ.xix.eſt poſt eã & magis tuta & fortificatur per deciſionem ſequen. Secũdo ꝙ
12 executor † a die dationis recipit iuriſdictionem in habitu non in actu nec in exercitio niſi literæ fuerint præſentate. Et hoc eſt quod no.Io.an.in.c.eam te.in fi.de reſcrip.Ioquẽs in delegato ꝙ a tẽpore date ſortitur iuriſdictionem quanuis illã non exerceat ante receptionẽ.c. ſuper eo el. ii.de ap.facit.c.paſtoralis.§.quoniã de reſcrip. Tertio potuit habere reſpectũ Rota ad regulã cancellariæ ꝙ nulla ſit acceptatio nulla prouiſio literis non expeditis per quã regulam probatur concluſio ꝙ ſufficit ſupplicatio, quoniam ſufficeret etiã in expectatiuis niſi eſſet regula ad acceptandum & prouidendum, & in epiſcopatibus ac monaſteriis ad poſſesſionem ſi non ſuperueniſſet dicta extra uagãs iniuncte: qa gratia ſola ſignatura perficitur, ad hoc
13 quia ſufficit † ad docendũ de iure tertii producere ſupplicationem ut dico in dicta deciſione incipiente obtentum
14 eſt. Regula uero ꝙ non iudicetur † ſecundũ tenorem ſup

plicationis ſemper fuit intellecta in petitorio & adiudica-tione tituli non in poſſeſſorio & reſtitutione,& ita intelligitur & merito,quando enim agitur ſuper ſpolio nō iudicatur iuxta ſupplicationis continentiam, nec canonizatur ſupplicatio quæ tantū adducitur pro colore ti. qui nō inquiritur an ſit bonus uel non.Sed duntaxat utrū ſit coloratus ad regulas traditas ꝑ Abb.poſt alios in.c.cū noſtris in fi.de conce.præben. de titulo colorato & non colorato. Nam ſuꝑ recuperanda poſſesſione eſt iudicium & fertur ſententia non de petitorio & probatio reqritur ſolum ad reddendam intentionē agentis coloratam & ſufficit de titulo probare ſummarie quando de titulo non agitur ad finem pronuntiandi ſuper illo.dicit Egi.deciſ.1. &.xcix. & hoc clarius quando eſſet cōfesſio ſpoliatoris de titulo aduerſarii ut ſupra ex quo tunc de titulo diſcuti nō poteſt.Et ita in una Lanzanen.corā me fuit concluſum de menſe Ianuarii.1519.q̄ cōcluſio mihi placuit & eā adiuui,ut ſupra, & ſuccesſiue ſic a d.P. de Capiſuchis & aliis fuit firmatū.

De dolo & contumacia.

Primæ deciſ.de do.& contu.Summarium.

Publicatio acceptationis uigore expectatiue ſi non poteſt fieri in loco beneficii propter non tutū acceſſum &c. in alio loco facta prodeſt. Vel ſic regula quæ requirit publicationem in certo loco ſatisfit ſi fiat in alio quando in loco requiſito fieri non potuit.Et citatio decreta per edictum in pluribus locis in curia & in partibus,requirit duo loca in curia & duo in partibus,nec eſt ſatis ꝙ in uno fiat in partibus & in alio in curia,uel ꝙ in duobus tantum, in curia uel in partibus.

Epithome.

1 Publicatio acceptationis in alio q̄ beneficii loco facta dato iuſto impedimento an ſufficiat.

2 Citatio per edictum conſtito de non tuto acceſſu decreta in quibus & quot locis exequi debeat.

3 Citatione per edictum in pluribus locis executa poſt lapſum tempus ultimæ executionis ad comparendum & non antea proceditur.

Prima Deciſio.

1 Regula de † publicatione & inſinuatione requirit ꝙ poſt acceptationem & prouiſionem uigore gratiæ expectatiuæ infra tres menſes a die prouiſionis acceptatio in loco beneficii publicetur, alias gratia prouiſio & acceptatio ſint nulle. Hæc in pluribus cauſis intellexit Rota ſi in eo loco fieri potuit, & dato iuſto impedimento ꝙ ſufficiat facere in alio, & ſit ſatisfactum regulæ per plura fundamenta quæ Lud. Ro. adducit conſi. ccccxxxiii. Idem in intimatione appellationis extraiudicialis cle. cauſam. §. uerū de elec. ubi tex. quando ob metum uel potentiam citandi quis impediretur.

2 Et quando ꝑ edictum decernitur citatio † in curia conſtito de nō tuto acceſſu ut ſolent fieri nō eſt ſatis ꝙ in uno loco quicunqꝫ eſſet fiat. Sed debet fieri in duobus ꝓpter formam quæ datur in pluribus cum numerus pluralis nō uerificetur in uno & ad minus requirat duo. l. ſi. ad trebelli. l. ubi numerus. ff. de teſti. non obſtante ꝙ alias ſi non eſſet forma ſufficiebat fieri in uno, ut dicit glo. in. d. §. uerū in uerbo aliquo. & licet in forma apponantur tria loca ſufficit executio in duobus. Ita dicit Rota de. v. in no. de reſcrip. xxxii. in antiq. ac de do. & contu. viii. in no. Et Egid. ccxciiii. ꝙ intellige in duobus ex tribus in curia & totidē in partibus, & ſic in quatuor locis cum non ſufficiat ꝙ in curia tantū in duobus uel in partibus, aut ꝙ in uno in curia in alio in partibus in quo decipiebatur unus procurator ponderans uerba deciſionum de quibus ſupra ꝙ ſufficit in duobus, quia eſſe cōtra formā decreti, & cōtra cle. i. 3

de iudi.ubi de pluribus locis ubiq; & copulatiue nõ diſiũ ctiue ſeu alternatiue.Ergo &c.l.ſi hæredi plures de cond. inſti.l.ſi qs ita ſtipulatus.de uerb.obli.l.diligenter.ff.man. c.cum dilecta.de reſcrip.Et pluries ſeruamus ꝙ ſi in parti bus reperiatur facta executio, & nullo modo in curia ha bemus proceſſum pro nullo, & facimus fieri in curia in
3 duobus ſaltem locis executionem & lapſo † tempore ad comparendum a die ultimæ executionis incipit ualidus proceſſus.Et ita de menſe No.1522.in una coram.d.Pau lo de Capiſuchis fuit dictum ꝙ nõ ſufficiebat factam eſſe executionem in partibus in duobus locis,& in uno in cu ria.De materia citationis per edictum ad intellectum præ miſſorum & an ſit ſpeciale in Papa. Et quid & in quibus caſibus poſſint alii uideatur Fely.in.c.quoniam frequen ter.§.porro.i.&.ii.col cum ſe.ut lit.non conteſt. Et ꝙ ſpe ciale eſt in Papa in caſu.d.cle.i.ꝙ citatio lectio & affixio arctent dicitur in dicta deciſ.viii.in additione.

Secundæ deciſ.de do.& contu.Summarium.

Citatio per edictum decreta contra unũ probato non tuto acceſſu ad eum,non arctat alium contra quem nihil tale eſt doctum etiam ſi citetur uigore clauſule omneſq; alios niſi non tutus acceſſus generaliter ad unam ciuitatẽ ſeu locum eſſet probatus,non contra certos tantum.

Epithome.

1 Acceſſus non tutus probatus cõtra unum an afficiat aliũ uigore clauſule omneſq; alios &c.

2 Teſtes examinati ſuper non tuto acceſſu ſufficit ꝙ dicant ꝙ credunt non eſſe tutum citare eos.

Secunda deciſio.

SI contra unũ eſt decreta citatio per edictum & doctũ de non tuto acceſſu ad eum,& citetur alius per edi ctũ non perſonaliter cõtra quem non eſt probatum

aliquid tale citatio huiuſmodi non arctat nec deuoluit,
1 quia de unius † metu ſeu de non tuto acceſſu nõ infertur ad alium. Et ita in una coram me habui proceſſum pro nullo,& cum a dominis requirerem reſponderunt ita fuiſſe tẽtum pro quo facit quia alias puniretur alius pro alio quod eſſe non debet.l.ſi quis in ſuo.§.legis.C.de teſta.regula non debet de reg.iu.in.vi.& pena non egreditur delinquentem.l.ſancimus.C.de pe.c.ii.de hiis quæ ſi.a ma. parte capi.alias puniretur qs ſine culpa contra regulam.c. cognoſcentes de conſti. Nec ob.clauſula omneſq; alios de qua in.c.cum in multis de reſcrip.in.vi.ubi text.uult ꝙ citandi per eam exprimantur in primo citatorio ad tollendas fraudes. Rota uero contentatur, & ita practicatur ꝙ poſſint nominari & citari in partibus de dolo & contu.in no.xviii.licet fuerint opiniones tunc, nunc talis eſt obſeruantia, & utplurimum cõmiſſiones habent clauſulam cũ poteſtate citandi.N.omneſq; alios in decreto ſeu executione in Ro.curia ſeu extra eam nominandos &c. quoniam dicta clauſula cum ſua interpretatione nõ operatur in citationibus per dictum quando probatur non tutus acceſſos contra certos,ſed ſi probaretur non tutus ad unam prouinciam ſeu ciuitatem contra quoſcunq; q in ea eſſent citandi,& ſi generaliter uel propter dicta aut ſeuitiã principis,uel alias non contra eos qui citantur,tunc poſſet ipſa clauſula operari.Et quando conceditur per commiſſionem ꝙ citentur aliqui per edictum iuxta cle.dudum de iu
2 di.Sufficit † ꝙ tunc teſtes dicant ꝙ credunt eſſe impoſſibile uel non tutum citare eos, ut inquit deciſio.xxii.de reſcrip.in antiq.Sed idem obſeruatur licet in commiſſione d.cle.dudum non exprimatur cum ſolum dicatur ꝙ conſtito de non tuto acceſſu poſſint citari per edictũ.Ad hoc etiam ſunt deciſiones de dol.& contu.xvi.&.xx.in antiq. uide eas & licet deciſio.xxi.eo.ti.põdere ſi ſignetur commiſſio ut petitur in forma ut tunc debeat fieri informatio iuxta tex.d.cle.ſecus ſi non dicatur in forma, tamen hodie hoc non attenditur.

Tertiæ deciſ.de do.& contu.Summarium.

Sufficit in una cauſa inter eoſdem ꝙ in prima commiſſione fuerit decreta citatio per edictum & executa,licet in commisſione executoriali decreta & intimata etiam per edictum de non tuto acceſſu non ſit doctum ,uel ſic probatio nō tuti acceſſus in prima commisſione ſeruit etiam ad commisſionem executorialem ut non ſit neceſſe probare iterum niſi conſtaret ꝙ de medio tempore ceſſaſſet cauſa metus & eſſet tutus acceſſus.

Epithome.

1 Voluntas durare præſumitur niſi mutata probetur.
2 Probatio ſemel facta in cauſa ſuper non tutò acceſſu deſeruit etiam in commisſione executoriali.
3 Executio eſt quodámodo acceſſoriū & fructus ſententię.

Tertia deciſio.

Voluit palatium in una Anagnina coram me ꝙ intimatio executorialium facta per edictum arctaret eum contra quem pronunciaueram diffinitiue,& ſententia tranſiuerat in rem iudicatā quanuis in cōmisſione uel uigore cōmisſionis executorialis etiam per edictū decrete non eſſet probatū de non tuto acceſſu ex quo prima cōmisſio habebat ꝙ poſſet per edictū citari &erat do
1 ctum non eſſe tutum acceſſum.Nā ſicut præſumitur † durare uoluntas niſi probetur mutatio.l.eum qui.ff.de proba.c.i.de his quæ vi metusve cau.fi.c.maiores circa fi.cū ibi no:de baptiſ.& eius effec. Ita præſumitur durare ti
2 mor & metus,& ſic ꝙ non ſit tutus † acceſſus ex quo ſemel hoc eſt probatum & cōceſſum,& quia nō probatur contrarium ſufficiat una probatio.& hoc niſi conſtaret ꝙ cauſa timoris & metus ceſſaſſet ante tempus decrete executorialis & eſſet tutus acceſſus,tunc enim debuiſſet fieri intimatio aliter q̄ per edictum iuxta not.in dictis iuribus.

Sed quid ſi commiſſio executorialis nihil diceret ꝙ per edictum eſſet magis dubitabile, quia quando utraq; commiſſio habet ꝙ poſſit fieri per edictum ſatis uidetur ſatiſfactum quod ſemel fuerit probatū nihilominus quia exe
3 cutio † eſt fructus & quodammodo acceſſoriū & effectus ſententiæ non incōuenit quod in eo ſapiat naturā ſententiæ ut nō exigatur mentio niſi in prima cōmiſſione. quoniā & poteſtas delegati durat ad annū ad exequendū. c. quærenti. de offi. deleg. licet auditores Rotæ ſine ſpeciali cōmiſſione propter præſentiā principis non exequantur.

Quartæ deciſ. de do. & contu. Summarium.

In executione citation. quæ debet legi & affigi uidetur ſeruata forma ſi notarius dicat affixi & publicaui. uel ſic uerbum publicare importat lecturā actus qui debet legi.

Epithome.

1 Citatio per edictum decreta debet legi & affigi ac affixa dimitti per aliquas horas.
2 Executio an ſit bona ſi in ea non dicatur ꝙ legerit ſed tantum ꝙ affixit & publicauit.

Quarta deciſio.

FVit etiam tentum in una Fauētina uallis Hamonis coram me de mēſe Ianuarii. 1520. ꝙ quādo in executione alicuius citationis requiritur ꝙ tenor lega
1 tur, ſicut de citatione quę decernitur † per edictū quod debet legi & affigi. Inquit deciſ. viii. de do. & contu. in no. ꝙ
2 ſi notarius † exequens uel alius dicat in inſtrumento affixi & publicaui ſit bona executio & ſatisfactum forme, licet non dicatur ꝙ legerit uel explanauerit aut ſimilia. ꝓ quo facit cle. cauſam poſt prin. ibi perlecto iuncto. §. ꝙ ſi forſan in uerbo publicari de elect. & glo. in uerbo publice in

cle.i.de ſepultu.& quod Abb.in cõſi.xcix.primo uol. Et ꝙ in tali citatione per edictum requiratur lectio uult dicta deciſ.& Mil.in uerbo citatio quando cõmittitur uni uerbo.& Bar.in extrauã.ad reprimendum in uerbo publice. ac Mar.Soci.in tracta.cita.xxiii.articulo.viii.q.in fi. Quod tamen palatium in quibuſdam cauſis non ſeruauit cõtentũ ſola affixione quaſi affixio ſufficiat cle.i. de iudi. licet in certis moti dicta deciſione uoluiſſent ꝙ ultra affixionem erat neceſſaria lectio.& hoc mihi multũ placet ſicut placebat,quia aliter poſſet quis affigere tali hora, & in eccleſia ubi eſſet ad diuina audiendum congregati ignorantes, quod ueriſimiliter non perueniret ad notitiam eorũ qui citantur quãuis alias uox prꝫconia paucis innoteſcat auc. qui ſemel.C.quomodo & quando iu.

Quintæ deciſ.de do.& contu.Summarium.

Citatio decreta per edictũ publicum tẽpore quo ſunt audientiæ poteſt exequi tẽpore uacationũ,& econuerſo.

Epithome.

1 Executio citationis per edictum, quandocunqꝫ decrete paſſim etiam tempore feriarum fieri poteſt.
2 Citatio decerni & exeq etiã per edictũ poteſt die feriato.

Quinta deciſio.

Item dixerunt domini ꝙ ſi citatio ꝑ edictum fuerit decreta tẽpore quo ſunt audientiæ, & legũtur citationes publicæ in audientia contradictarum potuit fieri & ſuſtinetur executio facta tempore uacantiarum paſcatum, aut generalium de mẽſibus Iulii Auguſti & Septembris, ſeu aliis uacationibus quibus audientia contradictarum quieſcit, & hoc per affixionem & alias prout in curia ſolet fieri tempore uacantiarum in duobus locis ad minus

ut in dictis deciſionibus.v.in no.xxxiii.in antiq.de reſcrip. Et idem ſi erit decreta tempore uacantiarum ut ualeat facta & executa tempore audientiarũ.ſ.legendo in contradictis & affigendo, ita ꝙ reperiatur in duobus locis quocunqꝫ tempore facta in curia executio. Licet uideretur cõtra quod non potuerit recedi a forma.l.diligenter.ff.mã. c.cum dilecta.de reſcrip.quæ eſt tẽpore uacantiarũ quod ubiqꝫ per affixionem ex quo tunc ceſſat lectio in contradictis & tempore audientiarũ quod legatur in contradictis & affigatur &c. quaſi iudex decernendo ſequatur tempus decreti, non tamen aſtringendo partem ad illud. Sed ut
1 quandocunqꝫ fiat ſecundũ poſſibilitatẽ † exequatur alias ſequeretur ꝙ ſi decretũ fieret in fine audientiarũ de menſe Iunii ſeu in principio Iulii non poſſet exequi tempore feriarum & cogeretur pars expectare ꝑ tres menſes uel habere aliam commiſſionem quod poſſet exequi &c. Item ſi fieret in fine feriarum generalium non poſſet exequi tẽpore audientiarum & oporteret expectare aliquod tempus uacantiarum quod non eſt admittendum, quia differerentur lites quę debent quanto citius terminari.l.properandum.C.de iudi.c.finem litibus de do.& contu.& propterea non inſpecto tempore decreti fiunt paſſim executiones quandocunqꝫ prout tẽpora patiuntur & ſtilus ha
2 bet rationem.c.q̃ graui de cri. fal. Executio † enim citationis ſiue ad perſonam ſiue ad domum facti eſt & die feriato exequi poteſt cum non fiat per iudicem nec cum cauſæ cognitione ſed per nuncium uel literas, unde citatio poteſt decerni uel exequi tempore feriato ob neceſſitatẽ hominum & exequi per edictum. Inquit Rot. deciſ.i. in no.de feri.& ibi habetur ꝙ unus locus ſuccedit loco alterius, prout dicitur de maiori eccleſia loco audientiæ.

Sextæ deciſ.de do.& contu.Summarium.

Citatio per edictum uigore commiſſionis ꝙ poſſit fieri in locis uicinioribus dominii regis in cuius terris citan-

dus degit, intelligitur uicinioribus loco ubi citandus habitat nō de remotioribus minus de remotiſſimis in quibus facta non arctat.

Epithome.

1 Vicina loca quo ad effectum exequendi citationem per edictum quæ intelligantur.
2 Verba ſequentia declarant præcedentia, & e conuerſo.
3 Citatio cum termino nimis breue non arctat citatum etiā poſt terminum.

Sexta deciſio.

PRæſentata erat cōmisſio.d.Paulo de Capiſuchis. 1514. ꝙ procederetur per edictū ad inſtantiam.V. contra magiſtrum Martinum Garſiam inquiſitorē hæreticæ prauitatis in regno Aragoniæ, & ꝙ citatio propter non tutum acceſſum fieri posſit in terris uicinioribus dominiis catholici Ferdinandi regis &c.fuerat executa in Terracinen.& alia eccleſia uicina ipſi Terracinē, uolebant tres domini ꝙ ualeret ex quo ſeruata erat forma commiſſionis ad literā.Sed dixi non ualere quia licet Terracinen. & alia eccleſia eſſent uiciniores Regno Siciliæ ſubiecto
1 præfato regi, tamen debebat ſanè intelligi † de uicinitate terrarum regno Aragoniæ in quo citandus moram faciebat, & ſic debuit fieri in terris regis Franciæ uicinis dicto regno. & hoc indicant uerba locorum uicinorum, ſeu ſi diceretur in locis circūuicinis.ſ.illi patriæ in qua citādus habet domicilium, quia in omnibus ſubiungitur ꝙ ſit ueriſimile ut de facili ad notitiam ꝑuenire ualeat.In propoſito autem eſt quaſi imposſibile ꝙ unquam aut ſaltem ꝙ infra.xl.dies ad notitiam ueniat cū diſtet regnum Aragoniæ a Terracina per octingenta milliaria uel circa ſi nō per plura, & a lege dentur uicina millia paſſuum pro.d.l.i.ff. ſi quis cau.eſſet enim abſonum dicere Papam ita intellexiſſe contra.l.nam abſurdū.ff.de bo.liber.l.fi.C.de uſur.

rei iudi. Item loca non ſunt uiciniora nec quidem uicina immo remotisſima ab habitatione citādi. Itaq; uerba nō uerificantur, quæ omnia ſimul coniungi debent, cum ſe-
2 quentia declarentur † p præcedētia, & econtra. l. ſi ſeruus plurium. §. fi. ff. de leg. i. finis nanq; principis eſt quod de facili posſit ſcire citādus ne ignorantiā aliquā quomodo libet allegare ualeat, quā in hoc caſu plus probabiliter & iuſte prætēderet, immo ad imposſibile teneretur cōtra. l. fi. quæ ſen. ſi. app. reſcin. & l. imposſibiliū de regu. iur. ff. & iiii. di. c. erit autem. Sic etenim potuiſſet fieri in terris regis Burgie ex quo in eis Ferdinādus rex habet dominiū unius ciuitatis quod eſſet abſurdisſimū, & etiā in aliis terris infideliū aut fideliū uicinis pluribus inſulis & terris firmis ſubiectis eidē regi, unde accipiūtur omnia ciuiliter & cōmode data facilitate notitiæ & cōmoda posſibilitate. l. nepos proculo. ff. de uerb. ſig. Ad hoc optime facit q; ci-
3 tatio † quæ habet terminū ita breuē q; imposſibile eſt cōparere in termino non arctat citatū etiā poſt terminū quoniam fuit temeraria. l. autē qui aliter. ff. quod vi aut clā. & ibi Bar. & Abb. in. c. dilecti de dol. & contu. vii. col. quod procedit ſiue ſit iuris uel facti imposſibilitas. dicit Frā. de Aret. in. l. ſi mihi & tibi. §. ſi qs ſeruos in fi. ff. de lega. i. & uideatur etiā Spec. in ti. de citatione. §. i. uer. Item q; facta eſt. & ita in una Cathanien. legitimationis corā. d. Barth. de Petra ſancta. 1519. tenuit Rota nō ualuiſſe citationem executam in Terracinen. & ut ſupra cum termino. xv. dierū ad comparendū contra eum qui erat in inſula Siciliæ, & maior pars cōcluſit citationem non arctaſſe dictū Martinum Garſiam, quæ concluſio locum habet ſiue commisſio dicat ut ſupra ſiue nihil tale, ſed ſolum q; per edictum &c. ut exequi debeat in locis, ut ſuperius eſt dictum.

Septimæ deciſ. de do. & contu. Summarium.

Lis dicitur calumnioſa ſi obtinens hodie decretum citationis exequatur in partibus eam etiam per procurato-

rem poſt ſex octo aut plures menſes contra poſſeſſorem beneficii egrotantem pauloante quàm citatus moriatur & de aliquo iure non docet,& talis lis ordinariũ in prouiſione non impedit.

Epithome.

1 Lis iniuſte mota non inducit uitium litigioſi.
2 Calũnia apertisſima eſt ſine aliquo iure lité introducere.
3 Opinio uehemens habetur pro certitudine.
4 Ex pluribus coniecturis reſultat plena probatio.
5 Probabilis litigandi cauſa an excuſet a condẽnatione expenſarum.
6 Confidens de iure ſuo non debet illud temere deſerere.
7 Dolus licet cõſiſtat in animo tamẽ detegitur p̱ exteriora.
8 Probatio præſumpta ſufficit ubi clara & liquida haberi nõ poteſt.

Septima deciſio.

Concluſit Rota in una Aſtoricen. parrochialis de aguilar duobus ſolum dubitantibus.1520.de menſe Martii ꝙ ualuit prouiſio ordinari non obſtãte citatione executa contra febricitantẽ triduo priuſqnã decederet prout contigerat, q̃a licet ſtante lite bona prouiſio ordinarii nõ ualeat.c.i.&.ii.ut lit.pen.in.vi. Tamẽ quãdo
1 habetur pro calũnioſa non impedit † ordinariũ nec inducit uitiũ litigioſi,& quando mouetur lis iniuſta malitioſe tale uitiũ non inducit ſecundũ Biſignet.deciſ.ii.de re.permu.allegat in articulo no.in.l.i.§.i.ff.de liti.habuerũt aũt domini pro calũnia ꝙ hominẽ morti proximum quis citari fecerit ut ſurrogari poſſet,& ꝙ de nullo iure oſtendat aut omnino inualido. nã prout erat in facto fuerat annus, aut circa a die impetrate cõmisſionis uſq; ad diem executionis citationis. Idem ſi poſt ſemeſtre facta fuiſſet ut ſupra,quoniam conſtaret de expectatione & dilatione executionis uſq; ad tempus periculi & infirmitatis ut præſumatur malitioſe conceptum quo caſu ſuccedit quod in-

quit Phil.Franch.in.d.c.i.poſt prin.ut non procedat tex. ibi quando lis in fraudem mota eſſet.& Inno.in.c.de cætero de cle.nõ reſiden.loquens de clerico procurante ire ad ſeruitia domini ut fructus percipiat,ac But.in.c.ſignificante de pigno.& Barbat.plura cumulãs de cauſa procurata conſi.lvii.cum ſe.in prima parte conſiliorum. Et pro concluſione eſt text. quem ponderaui in.l.dolum.iuncta glo.C.de dolo.& in.c.ii.de renun.in.vi.ubi unicum indiciũ ſufficit ad coniecturã doli & fraudis ut dixi per quod reſpõdi ꝙ quãuis gl.fi.in.d.c.i.in qua duo domini ſe fundabant uelit ꝙ etſi appareat ſuperſtiti ius nõ competere, non propterea cõualeſcit electio.ex quo ſine aliquo iure lis moueri poteſt quæ qualiter procedat declarant ibidẽ Lap.Domi.& Phil. Franch. qui uideantur propter dicta per Biſignet.ubi ſupra.nihilominus quia ultra id quod de iure non oſtendebatur concurrebat præſumpta calumnia
2 ſatis erat & apertiſſima eſt † etiam calũnia abſq; aliquo iure litem introducere,ſicut uidemus hac tempeſtate a quibuſdam ſine fundamento iuris moueri lites,& ſunt iſti plures ꝙ expediret,unde iã ſimilia clamores prouocãt. Ideo iura in materia loquentia ſunt applicanda ad iſtud magis præſumendum cum deſeruiant tempori.c.ſi. de tranſac. xxix.di.c.ſi.Sic enim duo poſſent inter ſe litem fingere ut ius tertii impedirent.l.i.ff.de litig.& dicit Io. an.in.c.non ſolum ul.col.de appel.in.vi.Ita & magis ac facilius unus ut noceat ordinario ac ſibi putet prodeſſe uia ſurrogationis aut alia , & euentus mortis citati hic cum ſurrogatione quam ſine alio titulo petebat qui litem mouerat canonizari cauſant uehementẽ coniecturam calũniæ ac malæ cõſcientiæ.Sicut ait glo.in.l.ſi quis extraneus.§.ſi.ff.de acq.hęre.in caſu fortiori in quo ſecundũ Anch.cõſi.cliiii. præcedens & uehemens opinio ſeu ueriſimilis cõcurrẽs cum ueritate quæ poſtea ſequitur facit ipſam uehementẽ
3 † opinionem haberi pro certitudine. Et in hoc dicto inqt Iaſ.in.l.certum.ii.col.ff.ſi cer.pe. ꝙ Anch.habuit aliquid ultra hominẽ,& pro euentu etiam conſiderando eſt tex.

in auc.de nup.§.quia uero in fi.col.iiii.quis autem in caſu iſto non opinetur calũniam & non credat ac habeat pro certo litẽ malitioſam ſtante non iure actoris citatione exe cuta cõtra mortis proximũ qui poſt paucos dies obiit & ſecuta ſurrogatione, certæ nullus quia ex tot coniecturis
4 † reſultat una plena probatio calũniæ,ut in ſimili no.glo. in.l.ii.§.etas.ff.de excu.tuto.l.inſtrumenta.C.de proba.in c.fi.in uerbo teſtis de ſucceſſ.ab inteſta.in.c.cũ cauſam.& ibi etiã Abb.de proba.ꝙ ſingula quæ non ſufficerent col lecta probant ſancta ergo fuit concluſio & adiuuanda ad præcludendam uiã malitiis.l.ii.de indi.uidui.tollen.l.me minerint.C.unde vi.Nec citatus arctabatur ad comparen dũ.l.quæſitũ.ff.de re iudi.immo ſi iudex ſciuiſſet impedi- mentũ ſententia fuiſſet nulla ſi ignoraſſet ualuiſſet,ſed da- retur reſtitutio inquit ibi Bar.& Abb.in.c.quærelã de pro cur.ult.no.neq; excludebat calũniam ſi fuiſſet uerũ ut di- cebatur qđ obierat citatus morbo peſtis cõtagioſo quaſi non ſit credendũ ꝙ pro omnibus mundi beneficiis aude ret quis ire ad citandum, quia quod laboraſſet ea egritu- dine potuit ignoraſſe procurator.Item non ipſe ſolus ſed notarius & teſtes ad actum citationis acceſſerunt. Præte- rea ſufficit legere & citare a remotis & tanta diſtantia qua citatus audiat & intelligat uel dicamus ꝙ ſitientes calum nioſe beneficia hæc & maiora tentant maxime quia pro- pter breuem moram cum aliqua diſtantia non timent in- ſici, ſed bene excluderet calumniam ſi ante motam litem oſtenderet de aliquo iure non procurato malitioſe ad ef- fectum ſurrogationis aut tribulãdi poſſeſſorem prout ex liuore auaritiæ aut ambitione faciunt quidam præcipue contra ſenes aut ualitudinarios & cum uitę diſcrimine co gantur uenire ad curiam,uel cũ eis componere redimen do lites,& uexationes prout experientia docet,ſed quod eſſet aliquantulum dubitabile licet non bonum de quo in
5 telligat gl.in.d.c.i.& de tali dicitur ꝙ probabilis† litigãdi cauſa excuſat a condemnatione expenſarũ ut no.glo. in.c.finem litibus de do.& contu.in no.nam ſicut diffidẽs

de iure ſuo debet dimittere rem quam tenet.c.bone.ii.de
6 poſtu.præla.iuncta glo.ita confidens † de eo uel omnino
non deſperans non debet illud temere deſerere nec relin
quere indiſcuſſum.l.illud.ff.de peti.hære. & tunc lis eſſet
impedimento ordinario & non obſtaret executio citatio
nis facta, ut ſupra ex quo credulitas talis qualis iuris ex-
cuſaret calumniam ſi aliunde non induceretur in quo pe-
ritus iudex ex facie detecti iuris, & aliarum cōiecturarum
informabit animi ſui motum ad præſumendum uel non
7 calumniam cum dolus † conſiſtat in animo & detegatur
per exteriora.d.l.dolum &.d.c.cū ibi.nota. quoniam ip-
ſe magis hoc ſcire poterit.l.teſtium uſque ad.§.item di-
uus Hadrianus.ff.de teſt.c.in præſentia de renunci.c.con
8 ſtitutus in ſi.de fideiuſ.& in his in quibus non poteſt † ha-
beri clara ſeu liquida probatio ſufficit quod iudex ex ue-
hementi opinione inducatur.l. non omnes.§. a barbaris
.ff.de re milita. Bart.in.l.illa prima in fi.ff.de uerbo.obli-
ga.& ratione difficilis probationis eſt ſufficiens præſum-
pta probatio ſecundum Bald.in auct. quas actiones ulti.
col.C.de ſacroſanct.eccle.& lex eſt contenta inditiis & ar
gumentis ſecundum eundem in.l.ſi quis in hoc genus de
ſacroſan.eccle.& in.l.quicunque col.penul.alias ult.C.de
ſer.fugi.

Vt lite pendente.

Primæ deciſ.de ut lite penden.Summarium.

Surrogatus gratioſe in ius & litem petitoris ſuſtinet ue
ram litem & impedit prouiſionem ordinarii etiam ſi po-
ſtea moriatur poſſeſſor uel abſoluatur citatis tantum in-
tereſſe putantibus dato quod de ſurrogatione iudici non
conſtiterit ſuppoſita ignorantia ſurrogati ſecus in eo qui
eſt mādatus ſurrogari antequam ſit admiſſus a iudice uel
ſic quod abſtinendam litem ex perſona ſurrogari differūt
ſurrogatio,& mandatum de ſurrogando.

Epithome.

1 Surrogatio gratioſa quæ ſit.
2 Lis dicitur durare in perſonam gratioſe ſurrogati.
3 Surrogatio gratioſe conceſſa admitit ſurrogatum in locum defuncti ſine miniſterio iudicis.
4 Lis ita dicitur pendere per admisſionem ſicut quando citatio eſt legitime executa.
5 Lis prius uiuere in perſonam illius qui ſurrogari mandatur non dicitur q̃ per iudicem ſit facta admisſio.
6 Prouiſio ita differt a mandato de prouidendo ſicut uenditio a promisſione de uendendo.

Prima Deciſio.

ALex.de lecanus in caſu deciſionis incipiente dubitaui in cauſa Tauriẽ.ſub ti.de re iudi.quia fuerat ſurrogatus in ius ad litem Latini ante latā ſententiā per.d. Martinū de Spinoſa & ſurrogatio erat gratioſa ꝑ uerbū ſurroga-
1 mus † non mandatū de ſurrogãdo ꝑ uerbū ſurrogari mãdamus ſurroges uel ſimilia. uoluere domini quod mortuo poſtea Antonio panis,patronus non potuerit præſentare nec ordina-
2 rius inſtituere cum lis ſuſtineretur † & uiueret in perſonā ſurrogati gratioſe ſicut duraret uiuente eo in cuius locū eſt facta ſurrogatio.c.i.&.ii.ut lite penden.in.vi. & cle.i.eo.tit.ſapit etenium naturam eius in cuius locum ſurrogatur.l. ſi cum.§. qui iniuriarum ſi quis cauti.l. ſi ſtipulatus.ff. de uſur. &.c.eccleſia ſanctæ Mariæ ut lite penden.
3 Papa † nanq; ſurrogando gratioſe admittit ſurrogatū & ponit in locum defuncti abſque eo quod ſit neceſſe aliquo miniſterio & perinde eſt ac ſi fuiſſet a iudice admiſſus,cum non ſit minor poteſtas Papæ q̃ iudicis in hoc.&
4 ita † inducit pendentiam litis ſola admisſio ſicut ſola citatio legitime executa dicit Egid. deciſ.545.& Fely.in.c.

cum ſuper col.ult.de re iudi.ſecus in mandato de ſurro-
5 gando in quo ut habens. † Illud dicatur eſſe in cauſa &
ex eius perſona lis uiuat requiritur admisſio iudicis, ꝓut
in ſimili in reſtitutione aduerſus rem iudicatam rigoroſa
prout de iure reſtitutus non dicitur eſſe in lite nec res liti-
gioſa donec inducat eius uigore litem coram iudice ut ſę
pius eſt tentum licet pendente lite an debeat reſtitui nihil
poſſet innouari & attemptata ueniunt reuocanda Ro.de
appel.in no.51.quæ eſt in obſeruantia non.lxii.illi contra
ria eo.ti.pro iſta differentia facit quod dicit Egi.deci.609.
6 ubi ad propoſitum uult aliud eſſe † prouiſionem aliud de
prouidendo mandatum ſicut aliud eſt uendere aliud pa-
ctum ſeu promisſio de uendendo inquit Iaſ.poſt alios.l.
in bonafidei.ff.de eo quod cer.lo.Et uide quando tertius
ſurrogatur quid iuris in deciſ.x.ut lite pend.in no.an poſ-
ſit agi ſuper attemptatis &c. Verum quia ſententia tranſi-
uerat in rem iudicatam, ſi Alex. de lite ſciuiſſet potuiſſet
etiam ei nocere ad.l.ſæpe.& ibi Moderni.ff. de re iudi.&
c.quanuis eo.ti.ac.l.Caius.ff.de pig.acti. cũ materia &.c.
ex literis cũ ibidem no.& per docto.de tranſacti. de quo
ſtatim uideas.

Secundæ deciſ.ut lite pen.Summarium.

Surrogatio motu proprio uel ad inſtãtiam euentualis
non inducit nec probat ſcientiam litis in ſurrogato.

Epithome.

1 Surrogatio in lite facit præſumptionem notitiæ litis in ſur
rogato.
2 Surrogatio in lite motu proprio facta non arguit ſcientiã
litis in ſurrogato.
3 Surrogatio in euentum litis appoſita in prouiſione ad ſup
plicationem illius qui ſurrogatur non infert notitiam li
tis in eo niſi aliunde probaretur.

Secunda deciſio.

SVrrogatus fuerat in ius & litem Latini de beneſſays Alexander de lecanis antequam dominus Marti. de Spinoſa ferret ſententiam abſolutoriam in fauorem Antonii panis ut patet in caſu deciſionis incipientis dubitaui in cauſa Caurinen. ſub ti. de re iudi. Et quia idẽ Alexander non uenerat ad cauſam nec appellauerat a ſenten
1 tia infra decennium dicebatur litem † extinctam fuiſſe etiã quo ad eum ex quo ſurrogatio fundata in lite arguit ſcientiam litis prædicte unde eſt ei imputandum ad allegata iura & no. per Abb. & Fely. in. c. cum ſuper de re iudi. Sed
2 quia † erat motu proprio ceſſauit motiuũ ſtante ꝑ Alex. regula. l. uerius. ff. de proba. & c. præſumitur de regu. iur. in. vi. idem ſi fuiſſet ad eius inſtantiam ex quo poſt prouiſ
3 ſionem Papa in euentum litis † ſurrogabat. Ita quod ex gratia, ſcientia non inferebatur, niſi aliunde probaretur cũ de lite diceretur euentualiter non aſſertiue, ex quo colli ge cautelam tu Curialis ut nec in ſupplicatione ſurrogationis nec in literis dicas affirmatiue de lite ſed euentualiter.

Tertie deciſ. ut lite pen. Summarium.

Si alter ex collitigantibus in curia ſuper beneficio de iure patronatus laycorũ moriatur ualet ꝓuiſio Papæ licet iuri patronatus non deroget nec de eo mentionẽ faciat.

Epithome.

1 Prouiſio ſeu ſurrogatio Papę de beneficio litigioſo in curia uacante de iure patronatu laycorum exiſten. nulla de eo mentione habita an ualeat & nu. 5.
2 Lite pendente patroni præſentare ac ordinarii inſtituere ſeu prouidere non poſſunt.
3 Gratia ſurrepticia reputatur ſi in ea non exprimãtur om

nia quæ principem ad dandum uel negandum moue-re poſſent.

4 Derogatur iuri patronatu laycorum per Papam ſi de eo mentio fiat attenta lite.

5 Lis per ſententiam aut morte ciuili uel naturali collitigan tium finitur.

6 Prouiſio in deuolutis nulla de iure patronatu mentione habita ualida reputatur.

7 Clauſula derogatoria iuris patronatus in litigioſis & de-uolutis ad cautelam non neceſſario ponitur.

Deciſio tertia.

1 SOlet Papa quando beneficia † quæ ſunt iuris patro natus laycorum ſuper quibus lis pendet uacant in cu ria ea conferre & derogare iuri patronatus huiuſ-modi, ſed ſi non fiat mentio nec derogatur fuit dubita-tum coram me.1519.in una Glaſquen. in tertia inſtantia an ualeret & prætendebatur beneficium eſſe de iure pa-tronatus Regis Scotiæ. & quidam ex dominis quòd nõ quia difficilius derogatur in hiis etiam ſi in curia uacent ne retrahantur layci a fundatione talium beneficiorum di cit glo.pe.in.c.cum dilectus de iure patronatus. & quan-

2 uis durante † lite patroni præſentare nequeant.c.i.&.ii.ut lite penden.in.vi. tamen lite finita & ſic remoto impedi-mento poſſent nam in fortiori ſcilicet in impedimento proueniente culpa impediti hoc procedit.c.quia diuerſi-tatem de cõce.præben.unde uidetur quòd patronis præ-iudicetur. Et licet ipſi tempore litis quo Papa prouidet habeant manus ligatas nihilominus ſi fuiſſet expreſſum quòd erat de iure patronatus laycorum maxime regum ducum Marchionum de quibus in regula cancellariæ uo lente quod de talibus expreſſa mentio fiat, forſan Papa non prouidiſſet ei cui prouidit, ſed alii uel non derogaſ-ſet etiam attenta lite aut difficilius. quibus caſibus gra-

3 tia † dicitur ſurreptitia, quoniam omnia debent exprimi

quæ poſſent mouere ad dandum uel negandum.c. poſtu
laſti.&.c.ſuper literis de reſcrip.& no.ibi Abb. & in.c.pa-
ſtoralis.§.præterea de offi.de leg.& Egi.deciſ.iiii. Vlteri-
4 us uidemus quod ſit † mentio & Papa derogat attenta li
te ergo ſi non fieret aut non derogaretur non ualeret.nec
alias dicamus quod clauſula attenta lite fruſtra ponatur.
Signatura enim quæ cũ miſterio apponit clauſulam iſtam
nõ utitur ſuperfluis,quia fruſtra membranas occuparet.l.
iiii.ff.de uſu.c.ſolite de ma.& obe. uer.ſed interpoſitũ &
xix.di.in memoriam.Sed omnes domini præter duos uo
5 luerunt † prouiſionem ualere eo fundamento quia ſtante
lite nec patroni præſentare nec ordinarii poſſunt inſtitue-
re nec prouidere.d.c.i.&.ii. Ita quod nulla eis ſit iniuria
nullum præiudiciũ de quo posſint conqueri aut propte-
rea retrahi.Papa autẽ habita uacationis notitia ſtatim pro
uidet ne diutina uacatio noceat eccleſiæ.c.ii.de cõce.præ
6 ben.& lis † non finitur niſi per mortem ciuilem aut natu-
ralem litigantis.Item per ſententiam inquit Mil.in uerbo
lis finitur & in cle.i.ut lite pen.cum ibi no.unde raro con
tingeret quod ſtante lite tempore uacationis ceſſaret lis
ipſa ante prouiſionem pro quo.l.nam ad ea.ff.de legi.fa-
7 cit etiam pro concluſione quia in † deuolutis non eſt ne-
ceſſe de huiuſmodi patronatu facere mentionem atten-
to quod Papa ad quem ob negligentiam patronorum fa
cta eſt deuolutio poteſt ſine aliqua præſentatione proui-
dere quanuis poſſet dici quod deuolutio cauſetur ex cul
pa patronorum uel negligentia non autem lis, clauſula
8 † uero derogationis attenta lite fuit dictum ꝙ ad caute-
lam ponitur non neceſſario.l.teſtamentũ.C.de teſta.quæ
etiam in deuolutis apponitur ſine necesſitate nec expreſ-
ſio iuris patronatus etiam Regis retraxiſſet principem in
tellecta lite prout uidemus quod non retrahit. Et iſtud
oſtendit ſtilum dicte clauſule, neq; cautum eſt quod indu
catur ſurreptio in iſtis terminis allegabatur etiam pro de-
ciſione conſi.Cal.i.ut lit.penden.ſed ſolum dicit.d.c.i.eo.
titu.habere etiam locum in præſentationibus audiui po-

ſtea in ſignatura gratiæ a domino Anconitano ꝙ iſta concluſio erat uera & ſemper in Rota tenta.

Quartæ deciſ. ut lit. pen. Summarium.

Lis ſuper poſſeſſorio beneficii non facit beneficium litigioſum nec impedit ordinariū prouidere uel ſic. c. i. & ii. ut lit. pen. in. vi. cum cle. i. eo. ti. nō procedunt in lite poſſeſſionis duntaxat.

Epithome.

1 Lis ſuper poſſeſſorio tantum non facit beneficium litigioſum nec eſt impedimento ordinarii quin posſit occurrente uacatione prouidere.
2 Lis ſuper poſſesſione beneficii eſt quaſi ſpiritualis & de foro eccleſiaſtico.
3 Exceptio criminis cum infamia, ſurreptionis, prouiſionis aut poteſtatis defectus in prouidente an admittatur in interdicto adipiſcende.
4 Teſtamenti uitium inuiſibile non impedit hæredem mitti in poſſesſionem.

Quarta deciſio.

MAior pars dominorum concluſit in una Brixien. coram do. Io. Antonio de Triuultiis de menſe Iunii. 1521. litem † ſuper poſſesſione beneficii non
1 inducere litem in proprietate neq; facere rem litigioſam reſpectu tituli & iuris in beneficio nec impediuiſſe ordinarium quo minus potuerit prouidiſſe non obſtan. c. i. & ii. ut lit. pen. in. vi. cum cle. i. eo. ti. tanquam iſta uera & communis opinio de qua tex. in auct. litigioſa ubi etiam Cyn. & Bal. ac Bar. in. l ii. C. de litig. Inno. & But. in. c. cum. M. Ferrarien. de cōſti. Io. an. & Abb. in. c. eccleſia ſanctæ Mariæ, & in. c. fi. ut lit. pendē. & dico plenius in illa deciſione

incipiente

incipiente Rota in antiq.tertia.quod tunc demum res ef‑
ficitur litigioſa quando ſuper dominio uel quaſi prout in
beneficialibus eſt mota quæſtio non ſi ſuper ſola poſſeſ‑
ſione quo caſu poſſesſio fit tantum litigioſa & quaſi do‑
minium poſſesſionis non proprietatis ut But.& Abb.de‑
clarant in.c.i.de confir.uti.uel inut.&.d.c.i.&.ii.ut lit.pen
den.in.vi.non loquuntur in lite ſuper poſſesſione ſecun‑
dum Io.an.in.d.c.ii.ac Pau.& Car.in.d.cle.& alios quos
ad utrunq; refert Mil. in uerbo litigioſa res fit. Non ob.
ꝙ tres domini pro contraria parte allegabant Abb.in.c.li
teras de iura.calũ. quod quæſtio poſſeſſoria beneficialis
2 † ſit ſpiritualis & fori eccleſiaſtici quia in hiis terminis ſe‑
cundum eum dicitur quaſi ſpiritualis, ſed eſto quod eſſet
ſpiritualis uel quaſi & fori eccleſiaſtici ut dicebã,aliud eſt
eſſe de foro eccleſiaſtico & ſpirituali aut quaſi uel mixtũ
aliud quod res ipſa ſeu rei poſſesſio etiam ſpiritualis di‑
cti fori ſit litigioſa,nam ratione mixture ſpiritualitatis ut in
iure patronatus uel quia ſaltem de colore tituli ſit uiden‑
dum ut in poſſeſſorio recuperande & ſimilibus.c.quanto
de iudi.& Inno.in.c.in literis de reſti.ſpo.& ex aliis cauſis
de quibus per Abb.in.d.c.literas.cauſa tam poſſeſſoria q̃
petitoria participat in aliquo aut ſit tota ſpiritualis & ſic iu
riſdictionis eccleſiaſtice,non autem propterea res ipſa liti
gioſa cum de ſpiritualitate cauſæ & fori eccleſiæ non infe
ratur ad rem litigioſam.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.
de acqui.poſ.l.neq; natales.C.de proba.&.c.in pręſentia
eo.ti.nec refragatur Biſignet.in antiquior deciſ.iiii. de re‑
ſtitu.ſpo.quia in principio dicit ꝙ lis erat ſuper petitorio
ex quo litigabatur de beneficio quanuis poſtea dicatur ꝓ
nunciatum in poſſeſſorio,hoc enim potuit cõtingere uel
ob ſuſpenſionem petitorii uel remanente alias indeciſa li‑
te ſuper petitorio.c.paſtoralis de cau.poſſ.& proprie.&
tunc procedunt.d.c.i.&.ii.quando uero loqueretur deci.
Biſignet.de cauſa ſolius poſſeſſorii fuit tentũ contra eam
propter cõmunem ſententiam ut ſupra.& hæc pars mihi
placuit non obſtan.quod Lap.quem refert Mil.in.d.loco

uoluerit oppoſitum & ex equitate Mil. ut ait idem tenet
circa finē licet non uideatur firmare pedē: nec etiā obſtat
3 ſi eſſemus in interdicto † adipiſcende poſſesſionis in quo
diſputatur de tit.& obſtat agenti exceptio criminis cū in-
famia.c.attendēs de accuſ.& ubi allegatur ſurreptitia pro
uiſio ſeu per falſas obtenta,aut poteſtatis defectus in pro-
uidente,non prius prouiſus poſſesſionē nanciſcitur q̄ de
ualiditate tituli fuerit diſcuſſum & admittitur exceptio de
fectus proprietatis ſi continenti offeratur,&plures alie de
quibus,& in materia Abb.in.c.cum olim pe.& ult.col.de
cauſa poſſ.& proprie.& in.c.cum olim col.ulti. de do.&
contu.quoniā ſufficit principaliter agi de poſſesſione etiā
ſi aliqualiter in caſu & caſibus diſcutiatur titulus, ſicut eſt
dictum ꝙ coloratus requiritur in interdicto recuperande,
ſed non ad effectū pronunciandi ſuper eo,ut inquit Egid.
deciſ.l.&.xcix.&dico latius in illa deciſione incipiēte quā
uis ad canonizationem tituli de reſti.ſpol. & id inſpicitur
ꝙ principaliter aut principalius agitur.l. qui exceptionē.
& ibi glo. de condi.inde.l.i.&.l. ꝙ dicimus in prin.ff. de
aucto.tut.c.de cætero cū ibi no.de homi.Et ita ad propo-
ſitū dicit Abb.in.d.c.literas de cauſa quaſi ſpirituali quan
do agitur de poſſeſſorio habente cauſam proprietatis an
nexā ex quo in tali eſt fienda aliqualis probatio ſuper ip-
ſo iure,ut in reſtitutione coniugis & ſimilibus. Et propte-
rea non dicitur mere ſpiritualis cū principaliter tractetur
de uiolentia non de iure ipſo ſpirituali.Et ad hoc Mil.etiā
in allegato loco,ſed prout dicit Abb.in.c.conſti.ii.de ap-
pel.col.ult.agens adipiſcende in beneficialibus intentat in
terdictū ſicut hæres aut bonorū poſſeſſor effectus domi-
4 nus rerū hæreditariorū & tamen uitium † teſtamenti inui
ſibile non impedit hæredē mitti in poſſesſionem, & ſi ap
pareat legitimus contradictor procedit ſicut in.l.ii.&.l.fi.
cū ibi not.per glo.Bar.& Bal.C.de edic.di.adria.tol.Sed
aduerte qa de anno.1526.de menſe Martii.d.Iacobus Si-
monetta qui erat ponens dixit in quadā cauſa ꝙ lis ſuper
poſſeſſorio impediebat ordinarium, reprobata ſeu non

tenta in hoc gl.d.c.i.ut lit.pen.in.vi.in qua opinione erat etiam dominus Ioannes Staphileus ex quo ſaltem requirebatur color,& ſic aliquid attingebatur de titulo.Sed ad hoc ſupra reſponſum eſt,articulus non fuit aliter diſputatus.ego uero dixi tentum in una cauſa contra opinionem prædictorum & erat iſta & eſt uera & cõmunis ut patet.

Quintæ deciſ.ut lite pen.Summarium.

Lis in qua per annos.xviii.aut uiginti uel circa nihil eſt actum, an dicatur neglecta taliter ꝙ non iuducat effectus litis pendentiæ.

Epithome.

1 Lis in qua nihil eſt actum per.xviii.annos an impediat ordinarios & ſit locus diſpoſitioni.c.i.&.ii.ut lit.pē.in.vi.
2 Lis non finiri aliter q̃ per ſententiam an recipiat aliquam limitationem.
3 Litis motio iniuſta non inducit uitium litigioſi.
4 Tempus ad litem finiendam de iure canonico quo ad litigantem non eſt præfixum.

Quinta deciſio.

1 ERat in una lite Giennen.benficii quæ coram.d. Iacobo Simonetta pendebat per annos.xviii.†& forſan pluries ceſſatum in eius proſecutione abſq; eo quod fuiſſet ad aliquem actū præintroducta in litem pro ceſſum.dubitabatur an eſſet neglecta, ita ꝙ nō impediret ordinarium,nec induceret uitium litigioſi ad terminos.c.i.&.ii.ut lit.pen.in.vi.& cle.i.eo.tit.ut habetur per totum ff.&.C.de litig.& per Egid.deciſio.547.licet per appellationem,colligentem ſex edicta in materia litis pendentis. Et idem de aliis effectibus iuris ꝙ uera lis pendens operatur.& una pars dominorum inclinauit pro affirmatiua,

per tex.iuncta glo.& doc.cum ea in uerbo non proſequi tur in.d.cle.i.item quia per decennium præſumitur ac inducitur obliuio.l.peregre.ff.de acqui.poſ.glo.in.l.i.C.de ſer.fugi.& quod tenet Abb.in.c.contingit de do.& cõtu. col.iiii.ibi.Secundo ex.d.glo.no.& Soc.in.l.rem quæ nobis in.ii.q.prin.col.pe.ff.de acqui. poſſeſ. ꝙ priuauit quis poſſeſſione negligentia annorum decem.Sed dubitationem facit deciſio Rotæ.x.in no.ut lit.pend.per quam alii
2 domini dicebant contrarium ut non finiatur † lis niſi per ſententiam:uerũ pro qua opinione facit quia in una coniectura ad præſumendũ calumnioſam ac doloſam litẽ ſufficit.l.dolũ.iuncta gl.C.de dol.&.c.ii.de renun.in.vi.quæ ex longi temporis diuturnitate hoc eſt decẽnii.C.de præſcrip.lon.tempo.x.uel.xx.an.& ſic multo magis.xviii.annorũ colligitur ex quo non eſt uériſimile ꝙ ſi inſtantia eſſet aut dubitabilis aut ab omni malitia calumniaq; libera fuiſſet tanto tempore neglecta quæ ſic uidetur pro derelicta habita cũ nemo iactare præſumatur.l.cũ de indebito in prin.ff.de proba.c.cũ ſup hoc de renun.Nec ius quod bona fide prætenderet, indiſcuſſum tanto tempore derelinquere.l.illud.ff.de peti.hære.quinimmo potius dicendũ ꝙ rediens ad cor conſcius non iuris aut ꝓbabiliter diffidens a lite ceſſauerit.nam qui diffidit de iure ſuo debet dimittere rem quam tenet.c.bone.el.ii.iuncta glo.de poſtu.præla.fortius nihil tenens ſed petens tenetur diſcedere a lite ſi non expreſſe ſaltem tacite. Ex quibus arguitur
3 potens coniectura qua ſtante litis † motio malitioſa non inducit uitium litigioſi ſecundum Biſignet.deciſ.ii.de re. permu.in antiq.in fi.Item quando eſſet mota in fraudem ſecundũ Phil.Franch.in.c.i.poſt prin.facit quod no.But. in.c.ſignificante de pigno.& Inno.in.c.de cætero. de cle. non reſ.quando dicit de clerico procurante ire ad ſeruitia domini ut fructus beneficii recipiat, & plura cumulat Barbat.de cauſa procurata conſi.lvii.cũ ſe.in prima parte conſi.coadiuuatur hæc pars. quia per eam finis litibus imponitur quæ alias poſſent fieri immortales.l.properandũ in

prin.C.de iudi.&c.c.finem litibus de do.& contu.&c.c. iur gantiũ de re iudi.Sed aduerte quia illud quod ſi nullus litem proſequatur lis extinguatur,intelligit Mil.in repertorio.in uerbo litis pendentia non finitur &c.ſi facta ſit renũciatio coram iudice ad no.per Cy.& Bar.in.l. non ſolum §.ſi liberationis.ff.de lib.leg.in.l.poſtquã liti.C.de pact. & But.in.c.cũ pridem.de pact.Cum alias ridiculum eſſet dicere ꝙ eoipſo ꝙ ſuperſtes litem non proſequitur lis finiatur ex quo iure canonũ ad litem finiendã non eſt † certũ tempus præfixũ.c.pe.de iudi. Subiungit tamen in uerbo lite pendente quo ad litigantẽ quod de animo ac mẽte partiũ ꝙ noluerit litem proſequi ſufficit ſi conſtat quando id exprimant in iudicio uel extra uerbo. Sed cõſidera qa docto.allegati non dicunt eſſe renũciationẽ neceſſariã in hiis terminis.Sed ꝙ.d.l.poſtq̃ liti loqtur in renunciatione q̃ fit in iudicio ſeu præſente iudice, licet ratio uideatur aſtringere etiã ex eo ꝙ lis fundata ex actore reo & iudice c.forus cũ ibi no.de uer. ſig. non debet ita de leui ex ſola taciturnitate tolli, maxime quia etiã intereſt Papæ ꝓpter d.c.i.&.ii.cum.d.cle.i.Secus in amiſſione poſſeſſionis dependente a ſolo animo perdẽtis & cuius ſolius intereſt.l. iii.§.in amittenda.ff.de acqui.poſ.Poteſt tamẽ pro prima opinione dici ꝙ ſicut ſuperſtes ſolus potuiſſet expreſſe renunciando,ita poſſit tacite negligendo tanto tempore ꝙ ex tali negligentia arguatur animus habendi litẽ pro derelicta prout poſſeſſionẽ & beneficium per iura & motiua adducta.& no.per Abb.in.d.c.contingit cum taciti & expreſſi idem ſit iudicium.l.cum quid.ff.ſi cer.pe.uel ſaltem hoc procedat in terminis.d.cle.i. ut Mil. in.d.uerbo lite pendente proſequitur & declarat. Et ita maior pars in.d. cauſa Giennen.tenebat non eſſe impeditũ ordinarium in cõferendo propter eiuſmodi litem per prima fundamenta, quanuis in alia cauſa memini fuiſſe tentam.d. deciſ.x. Ita ꝙ iuxta uarietatem caſuum facile eſt nunc concludi unum nunc aliud contemplata ubiq; equitate atq; hominum & temporũ malignitate queadmodum dico in de-

ciſ.incipiente concluſit Rota referente ad materiam iſtius ſub ti.de Cauſam tamen ſeu litem in cauſa Gien‑nen.propter uarietatem opinionũ concordare ſtuduit.d. Iaco.Simonetta,&tandẽ concordauit ut ab eo audiui.

Sextæ deciſ.ut lite penden.Summarium.

Mortuo altero ex collitigantibus ſuper beneficio procedi poteſt citatis intereſſe putantibus etiam omiſſo procuratore defuncti domino litis effecto. Sed quando conſtat de aliquo certo contradictore non poteſt ualide procedi eo omiſſo citatis intereſſe putantibus.

Epithome.

1 Mortuo altero ex collitigan.citatis ſua intereſſe putantes per audientiam contradictarum proceditur.
2 Abſentia procuratoris probata proceditur per audien‑tiam contradictarum.
3 Procurator defuncti dominus litis effectus in beneficiali‑bus citari debeat.
4 Proceditur per audientiam contradictarum cum procu‑ratore minus ſufficienti præfixo termino ad docẽdum de ſufficienti mandato.
5 Cõiuncta perſona in cauſis beneficialibus & ſpiritualibus etiã cũ cautione de rato nõ admittitur pro coniuncto.
6 Proceſſus per audientiam contradictarum contra intereſ‑ſe putan. inualidus reputatur contradictore legitimo apparente omiſſo.

Sexta Deciſio.

Mortuo altero ex collitigantibus etiam poſſeſſore dirigi poteſt petitio contra intereſſe putãtes † in‑quit Egid.deciſ.clvi. & ita proceditur ipſis citatis per audientiam contradictarum,ut Rota deciſ.viii.in no. ut lit.penden.& etiam proceditur per audientiam contra‑2 dictarum abſentia † procuratoris probata etiam ex cauſa

recreationis deciſio eſt.v.in no. de iudi. & reo citato non cōparente,ut deciſ.xiiii.de do.& contu.in no. Sed in una urbeuetana prioratus ſancti Spiritus,quæ coram me pendebat quærebatur an deberet etiam citari procurator de
3 functi † qui ante obitum principalis erat dominus litis effectus uel omiſſis intereſſe putantibus eſſet,omnino contra talem procuratorem procedendum,quaſi non eſſet reuocatus ex quo non,agebatur de cauſa eccleſiæ ſed perſone,quia ſuper titulo beneficii ſecundum intellectum glo. quem ſequitur Car.in cle.ſi.q.i.de procura. Et uoluerunt domini ꝙ bonus eſſet proceſſus factus per audientiā cōtradictarum contra intereſſe putan.quanuis ad cautelā potuiſſet citari procurator,ad glo.d.cle.dixerunt ꝙ non eſt uera eius opinio uel non ſeruatur, de quo dubitaui alias ,put poſui mouendo in deciſione incipiente.Nota ꝙ uo
4 luerunt domini ſub ti.de appel.poteſt etiā procedi † per audientiam contradictarū,& cū procuratore minus ſufficienti ſimul præfixo ſibi termino ad prouidendū de ſufficienti mādato.ait Rot.xviii.de do.& cōtu.in anti.Sed ad cautelā ſit quæ non obeſt.l.teſtamētū.C.de teſta.nec abūdans malā fidem inducit.l.pe.C.de euic.facit.c. bone.el. ii.de elec.non neceſſario ex quo conſtat de inſufficientia
5 procuratoris,cū in beneficiali cauſa † & ſpirituali non admittatur coniuncta perſona pro coniuncto etiam cū cautione de rato ſi non habet mandatum,ut no.in.c. corā de offi.delega.& ibi Abb.col.ii.& in.c.cū pridem.col.iii. de pac.ac in.c.accedens col.ii.de præben.& eſt deciſio Rotæ.vi.in no. de procur.licet ſecus ſit in prophanis.l.ſed & hæ perſone.ff.eo.& quando eſt dubium de mandato in.l. i.C.eo.& de hiis ac materia per Abb.in.d.c.coram.Si ue
6 ro eſſet mandatū ſufficiens conſtaret de legitimo † contra dictore & cōtra eum debere procedi nominatim uel contra eius procuratorem habentem ſufficientem poteſtatem omiſſis intereſſe putantibus contra quos nequit ualide procedi ſi omittatur contradictor de quo cōſtet ad.c. ſi.cum materia de elec.in.vi.& ibi Domi.col.iii.dicens ꝙ

quando eſt certus non ſufficit uocatio per edictū, ſed re quiritur ſpecialis.facit gl.in uerbo nominatim in cle.i. de vi.& ho.cle.& auct.ſi omnes. & ibi Bal. & alii.C.ſi ut ab hære.ſe abſti.Et no.quod dicitur in principio etiam poſ ſeſſore mortuo,quia nedum ſententia adiudicatoria uerū etiam abſolutoria ualide proferri poteſt in hiis terminis, ut noto in alia deciſione incipiente dubitaui in cauſa Tau rinen.ubi uideas motiua conferentia ſub ti.de re iud.

De ſequeſtra.poſ.& fruc.

Primæ deciſ.de ſeque.poſ.& fruc.Summarium.

Ex ſententia ſuper titulo beneficii in cauſa reſtitutionis lata pro eo qui habuerat contra ſe prius rem iudicatā nō decernitur ſequeſtrum. Vel ſic, Sententia ſuper petitorio beneficii lata quæ tranſiuit in rem iudicatam excuſat a ſe queſtro licet fuerit executioni mandata,& poſtea in iudi cio reſtitutorio feratur contraria. Idem de duabus & tri bus cum re iudicata etiam abſolutoriis.

Epithome.

1 Sequeſtrum nō decernitur quando reſtitutus aduerſus rē iudicatam in petitorio,obtinuit ſentiam pro ſe.

2 Clementina unica de ſequeſtra.poſ.& fruc.in quo caſu lo quatur & intelligatur.

3 Reſtitutionis cauſa eadem cum prima reputatur,& corā eodem iudice terminari debet.

4 Reſtitutoria ſententia contraria primæ reuocat expreſſe primam,alias non ualet.

Prima deciſio.

O Btinuerat quidam in una cauſa Elnen. bene ficii ſententiam & rem iudicatam in petito
1 rio in adiutorio † Rotæ & eius uigore poſ ſeſſionē, aduerſarius reſtitutus obtinuit aliā pro ſe fuit cōcluſum ꝙ uirtute ſecunde non

debuit decerni ſequeſtrum,de quo in cle.unica.de ſeque.
poſ.& fruc.ea ratione qa ſi ſententia a qua appellatur ex-
cuſat,fortius illa quæ trãſit in rẽ iudicatã, & multo magis
2 ipſa res iudicata ad hoc tex.in.d.cle.† loquens de una ſen
tentia uel eius uigore fiat ſequeſtratio ſic contra eam alia
non ſit ꝓmulgata,prout declarat Car.ibi in.iiii.q.poſt Io.
an. Et ꝙ ſententia quæ parit ſequeſtrũ intelligitur de pri-
ma,nec diſtinguitur an fuerit ab eo appellatũ, quod no.
pro intelligentia.d.cle. & tamen uerum eſt ſententiam in
cauſa reſtitutionis reperire aliam prius latam,& licet poſ-
ſet dici prima inſpecto iudicio reſtitutorio, nihilominus
uere eſt ſecunda quãuis poſſit reſpectiue appellari prima
uel ſecunda.prout in formandis ſententiis poni ſolet.Nã
3 † cauſa reſtitutionis cenſetur eadem cum prima & debet
expediri coram eodem iudice.l. perfecti. &.l.illud.ff.de
mino.& procurator in prima tenetur eam proſequi non
ſic cauſam appellationis ubi perſona iudicis & tribunal
mutantur.Ita Ange.& Pau.de ca.in.l.qui proprio.§.item
quæritur.ff.de procura.poſt glo.& Iaſ.in.l.inuitus.C.eo.
ti.& Bal.in.d.§.itẽ quæritur ſup.v.lec.Accur.&.vi.ultra-
montanorũ declarat quando dicatur,& quo reſpectu no
ua cauſa,quando eadẽ nec identitatem,& alia excludit ꝙ
corã diuerſis quandoqꝫ iudicibus expediuntur,quoniam
4 iſtud præuenit ex cõmiſſione principis, & ſententia † in
reſtitutorio contraria primæ reuocat expreſſe primã, uel
alias non ualeret quia eſſet ſententia cõtra ſententiã.l.i.C.
quando prouo. non eſt nece.c.inter monaſteriũ de re iu.
ubi glo.ſi.& Abb.v.col.cum ſe.ponunt ſeptem caſus fal-
lentiæ ad hanc regulam declarando materiam. & idẽ de
cõpromiſſo & laudo contra rem iudicatã ut non ualeãt,
dicit Bal.in.l.ſi diuerſa.ad ſi.C.de tranſ.Et in una Parmẽ.
archipresbyteratus coram domino Hugone de Spina in
qua erant late tres conformes abſolutorie ſuper petito-
rio cũ impoſitione perpetui ſilentii de more palatii con-
tra Bonifacium de Aldigeris, & pro Iacobo Cola pro
quo Bonifacio reſtituto fuit poſtea pronunciatum cano-

nizando gratiam apoſtolicam eiuſdē domini. Negarunt ſequeſtrum.1519.de menſe Martii memores cōcluſionis facte in dicta cauſa.

Secundæ deciſ.de ſeque.poſ.& fruc.Summarium.

Ex ſententia prima ſuper petitorio lata pro petitore decernitur ſequeſtrum in terminis.d.cle.unicæ non obſtan. ꝙ contra eum per unam uel plures ſententias eſſet prius in poſſeſſorio res iudicata quæ fuerat executioni mandata. Vel ſic ex ſententia in poſſeſſorio non præſumitur ad petitorium ad excluſionem ſequeſtri.

Epithome.

1 Sequeſtrum decernitur una ſententia lata in petitorio pro eo qui contra ſe ſententias & rem iudicatam obtinuit in poſſeſſorio.

2 Sententia in poſſeſſorio non facit præſumptionem contra obtinentem in petitorio.

Secunda deciſio.

1 FVit una alia cauſa beneficiali cōcluſum ꝙ ſi habēs † contra ſe rem iudicatā ſup poſſeſſorio cui paruerat poſtea pro ſe primam ſententiam ſuper petitorio obtineat eius uigore debuit decerni ſequeſtrum cum ſententiæ ſuper poſſesſione habuiſſent finalem exitum & ſi fuerat ſequeſtrum debuit relaxari uictori ut in.d. cle. ſed attenta iſta ratione in proxima deciſione contrarium debuiſſet concludi licet poſſumus dicc ꝙ ibi ſumus in caſu diuerſo & habente diuerſam conſiderationem ut pa
2 tet & ideo alia eſt melior ratio quia ſententia † in poſſeſſorio non facit præſumptionem contra obtinentem in petitorio ſecundum doct.in.d.cle.ex quo ſunt diuerſa & de uno nō infertur ad alterum.l. naturaliter.§.nihil commu-

ne.ff.de acqui.poſ.nec præiudicat petitorio ut dicit Car. in.d.cle.in ſecunda op.iii.col.cum ſe.Et cum ratio primæ ſententiæ contra alias ad negandum ſequeſtrum ſit fundata in præſumptione quæ oritur ex ea ſecundum Car. ibi declarantem.iiii.q. Iſta prima non faciens præſumptionem non obſtat ſecundæ quòd no. in materia & pro eo quod dicitur in tex.de finali uictoria ac pro prima ratione ut intelligatur finalis quando agitur poſſeſſorio illa quæ deſuper tranſit in rem iudicatam non expectato iudicio proprietatis nec eius fine. Secus ſi poſſeſſorium & petitorium ſimul fuerit deductum ut finalis dicatur uictoria ſententia quæ ſuper proprietate fertur prout diſtinguit idem Car.in.q.xxix.

Tertiæ deciſ.de ſequeſtra.poſ.& fruc.Summarium.

Exceptio poſſeſſionis triénalis de qua in dicta cle.unica ad excludendum ſequeſtrum non defendit poſſeſſorem ſimoniacum uel ſic poſſeſſio ſimoniaca eſt diſcolorata & ſine fomento iuris.

Epithome.

1 Sequeſtrũ decerni poteſt contra ſimoniacũ triennalẽ ſi cõtra ſe reportauit ſententiam tanquã uitioſus poſſeſſor.

2 Regula de triennali non defendit habentem ſimoniacum ingreſſum.

3 Simoniaca electio eſt nulla etiam ignorante electo.

Tertia deciſio.

Item.1516.in una cauſa beneficiali Lunen. Sarzanen. coram.d.Martino Spinoſa concluſum fuit quod condemnatus in terminis di.cle. unicæ qui triennio poſ-
1 ſederat pacifice non gauderet † exceptione quæ ponitur ad caſum.d.cle.nec euitaret ſequeſtrum ſi erat ſimonia-

cus tanquã uitioſus & poſſidẽs ſine colore pro quo Inn. in.c.niſi cũ pridem de renunci.in prin.dicens ꝙ ſimonia-cus & intruſus ſunt fures.i.q.i. ordinationes nec habent titulum licet ſibi uideatur ꝙ non debeant dimittere eã poſſeſſionem facti quam habent abſq; licentia & ibi uideatur But.hoc tenens in ſimonia in promotione per ſe commiſſa facit etiam quod Fely.in.c.in noſtra de reſcrip.ſcribit in materia intruſionis & poſſesſionis non colorate ſecundo cor.& in.c.inſinuatum de ſimo.circa finem. Item quia regula de triennali poſſeſſore non moleſtando quæ habet ſimilitudinem cum dicta exceptione & uidetur ab ea or-
2 ta & requirit ac eſt contenta † titulo & poſſeſſore coloratis excipit habentem ſimoniacum ingreſſum tanquam incoloratum & carentem iuris adminiculo unde in eo qui ingreditur per ſimoniam ab ipſo uel alio eo ſciente commiſſam ſtat concluſio etiam ſecundum But.Car. & alios in.d.c.niſi & Fely.in.d.c.inſinuatũ ac Mil.in uerbo ſimoniacus eſt ab omni &c. Abb. tamen in.c.pe.de elect.indi-
3 ſtincte notat quod electio † facta ſimoniace eſt nulla etiã ignorante electo quia uitioſe facta & idem in collatione de quo per doc.in.d.c.ordinationes & ubi ſupra.

Quartæ deciſ.de ſequeſtra.poſ.& fru.Summarium.

Eadẽ exceptio dicte cle.proficit triennali poſſeſſori pacifico priuationẽ incurrenti ob non ſolutionem pẽſionis.

Epithome.

1 Sequeſtrum non decernitur contra triennalem qui ſententiam priuationis contra ſe ob non ſolutionem penſionis reportauit.

2 Priuatus beneficio non eſt amouendus a ſua poſſesſione niſi præmiſſa citatione & iuris ordine ſeruato.

3 Regula de triennali fraternizat cum cle.i.de ſeque.poſ.& fruct.

4 Titulus coloratus qui & quando dicatur. uide remisſiue.
5 Conſtitutio execrabilis an obſtet agenti poſſeſſorio.
6 Reſtitutio an Canonico regulari ſpoliato cõpetat de beneficio ſeculari cum prouiſione ordinarii.

Quarta deciſio.

FVit etiam concluſum in una coram.d.Io.an.de Tri
1 uultiis quod triennalis † poſſesſio pacifica eius q̃ de
clarabatur priuatus beneficio quia non ſoluerat pẽ
ſionem in tempore excluderet ſequeſtrum per tex. iuncta
glo.in.c.licet Epiſcopus de præben. in.vi. uidetur tamen
obſtare ratio de non colorato poſſeſſore ad regulam q̃
tradit Abb.in.c.cũ noſtris col.ulti.de conce.præbẽ.quod
quãdo inducitur priuatio a iure uel ab homine poſſesſio
dicitur incolorata &.d.c.licet Epiſcopus loquitur de nõ
2 amouendo poſſeſſore † quantuncunq; priuat & eius beneficio alteri iam collato abſque citatione & iuris ordinẽ
prout etiam in.l.meminerint.C.unde vi.non autem an ſit
coloratus poſſeſſor nec ne & quando de colore diceret
Abb.in.d.c.cum noſtris ad probandum priuatum nõ ha
bere colorẽ allegat dictum.c.licet epiſcopus &.c.de mul
3 cta.de præben.Item quia regula de triennali † fraternizãs
cum text. dicte cle.non debet prodeſſe niſi habenti titulũ
& poſſesſionem coloratam ex uerbis regulæ & eius antiqua interpretatione.titulus autem qui ante priuationem
erat euanuit adueniente incurſu priuationis ex iuris diſpo
ſitione & eſt redactus ad non titulum ſola poſſesſione remanente quæ cum ſit facti non potuit a iure infirmari.l.
deniq; ex quĩ.cau.ma.l.i.§.ſi uir uxori &.l.cum hæredes.
ff.de acqui.poſſ. quod autem Domi.in.c.felicis de pe.in
vi.& aliunde Fely.in.c.Rodulphus in uerbo ſed declaratoria & ibi citatur etiam pars pe.& ult.char.de reſcrip.inquiunt & no.in additione ad deciſ.iii.de reſtit.ſpo.in no.
quod in ſententia iuris,requiritur declaratio & non impe
dit ſpoliati reſtitutionẽ poſſet dici intelligi requiri quoad

facti probationē ut a poſſeſſione amoueatur & ad alios effectus de quibus in dictis locis non quod de iure nō ſit uere priuatus,pro deciſione tamen facit quod ipſa regula uidetur omni colore contenta quod ſimoniace aut contra.c.ii.de præben.in.vi.habitus ut in ea,de quo & quan-
4 do dicatur † titulus coloratus & poſſeſsio & quando nō & ad materiam tango in illa deciſione quod dicta regula procedit in habente titulum ab ordinario de prima dignitate in cathedrali poſt pontificalē aut principali in collegiata non obſtan.concordatis Germaniæ & regula cancellariæ talia beneficia reſeruante incipit proponebat ſub ti.de Illud uero quod titulus uideatur per priuationem reſolutus procedat intelligendo de iuſto cum titulo ſaltem iniuſto poſſideat inquit glo.in.d.c.licet Epiſcopus.qui ſi ſufficiat in terminis regulæ ſecundum quos ſufficit poſſeſsio cum titulo colorato,& propterea excōmunicatus defenditur a regula ex quo eſt capax poſſeſſionis quæ eſt facti & a iure nequit infirmari,licet ſi ſpoliatur non reſtitueretur quia obſtaret exceptio excommunicationis prout ſentit glo.ſuper.d.regula:ergo & cle.quæ ad uitandam ſequeſtrationem fuit contenta poſſeſsione triennii ad ſimilitudinē uſucapionis quæ terminatur triennio:& quia per lapſum dicti trienni aliquando acquiritur ius eccleſiæ poſſidenti prout declarat Cardi.ibi.viii.not. & quæſtione.xi.Additio autem ultima diſtinguit ſententiam hominis a ſententia iuris & diſputat ſi reſtitutio com-
5 petat & an execrabilitas † obſtet agenti poſſeſſorio,quod quæſiui a quibuſdam dominis in una cauſa coram me & erant opiniones nec fuit aliquid firmatum licet reperiam deciſionem.xv.de reſti.ſpo.in antiq.pro parte affirmatiua & opinionem in dicta additione ubi ultima eſt pro negatiua.Item quia ſumus in una ſententia per appellationem ſuſpenſa alias extincta.l.i.in fi.ff.ad turpil.c.uenientes de iureiur.ex quo petitur ſequeſtrum poſſumus dicere non dum condemnatum eſſe priuatum quouſq; contra eum ſit res iudicata cum hoc ſit de quo agitur an ſit priuatus

uel non.facit etiam deciſio.ix.de reſti.ſpolia.in antiq.uo-
6 lens quod Canonico † regulari ſpoliato beneficio ſecu-
lari quo habuerat ab ordinatio competat reſtitutio & ſe-
quitur Fely.in.c.dilecta.de reſcrip.ulti.char. & limitatio-
ne . ſuper ueritate cuius fuit etiam dubitatum in una corá
do . Silbinicen.de menſe Maii.1521. & ſuper eius intelli-
gentia ac.c. cum de beneficio.de præben.in.vi.uideantur
Lap.& Domi.in.d.c. & Fely. in.c.in noſtra col. pen.uer.
ii.de reſcrip.

Quintæ deciſ.de ſequeſtr.poſ.& fruc.Summarium.

Violans ſequeſtrũ incidit in penas cle. ad compeſcen-
das non obſtante appellatione a diffinitiua cum inde ſe-
cutis ſeu a diffinitiua & quocunq; alio grauamine abſque
expresſione cauſæ.

Epithome.

1 Sequeſtrum an impediatur per appellationem & an uio-
lans ſequeſtrum ſub tali prætextu ſit locus pene cle.ad
compeſcendas.
2 Appellatio ab interlocutoria in ſcriptis & cum expresſio
ne cauſæ fieri debet.
3 Sequeſtrum in beneficialibus regulariter eſt permiſſum.
4 Appellatio ab interlocutoria cuius iniquitas detegitur al
legationibus iuris ſine expresſione cauſæ fieri poteſt.
5 Appellans a decreto ſequeſtri debet inſerere cauſam in
appellatione.
6 Remiſſoria ad probandam uiolationem ſequeſtri an re-
gulariter concedi debeat.

Quinta deciſio.

Dubitatũ fuit corá Mercurio de uipera in unã be-
neficiali Mediolanen, de uillegio,1520.de men-

ſe Maii an appellatio interpoſita a diffinitiua cum inde ſecutis ſeu a diffinitiua & quocunq; alio grauamine impediat quominus ſequeſtrum decretum ante appellationem iuxta formam cle.unice de ſequeſtra.poſ.& fruc.po
1 tuerit exequi † & ſi fuerit uiolatum locum habeat pena d.cle.& quidam domini tenebant nõ debere exequi nec eſſe locum pene cum appellatio ſuſpendat iudicatum.l.i.in fi.ff.de turpil.c.uenientes de iureiur.& quod per illa uerba cum inde ſecutis uidebatur a decreto ſequeſtri appellatum ex quo aliud non fuerat ſecutum poſt ſententiam.l.ii.de lib.& poſthu.l.fundum qui locatus cum.l.ſe.ff.de fun.inſtruc.cum ibi not.& licet regula uelit quod in
2 appellatione † ab interlocutoria ſit exprimenda cauſa.c.cordi de appel.cle.appellanti.eo.titu.& decretum huiuſmodi dicatur interlocutio ſuper quo quando ſit diffinitiua aut diffinitiue uim habens uel interlocutoria eſt glo.in.d.cle.& ibi docto.& tradit Bart.in.l.titie.ff.de accuſa.Alexan.ſuper Rubrica de re iudi.ff.& Abb.etiam ſuper rub.eo.tit.in decreto limitatur ſecundum Bal.in.l.minoribus.C.de hiis qui.ut indig.& Phi.Franch.in.d.c.cordi in.iiii.limitatione quando conſtat de grauamine iuris pręſumptione aut per allegationem iuris ut ſi iudex mandet ſequeſtrum fieri quod eſt regulariter prohibitum.C.de prohi.ſequeſtra.per.l.nimis propere.C.de exe.rei iudi.&.c.i.de ſequeſtra.poſ.& fruct.tunc enim non requiritur cauſa.ſed maior pars contrarium concluſit: & ego fui in hac opinione & hoc per deciſionem Biſignet.in antiquior.ii.quæ eſt prima in antiquis eo.titu.de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct.ubi plura uideas fundamenta per quæ tolluntur contraria, & ad dictum Bal.reſpondebat unus ex
3 dominis quod in beneficialibus ſequeſtrum † regulariter eſt permiſſum, quod non uidetur tutum cum Car.in.d.cle.unica.iiii.col.dicat quod per cle.iſte caſus debet addi ad alios caſus fallentiæ not.per glo.in.l.unica.C.de prohi.ſequeſtra.pec.& in.c.ii.de ſequeſtra.poſ.& fru.unde dicas aliter quod cum in re tam aperta quando ſequeſtrum

quod ius

quod ius prohibet decernitur ſupuacua ſit expresſio cau ſæ ut inquit Bal.in.d.l. minoribus ar.l.ſi conſtat.ff.de ap- pell.quoniam iniquitas talis interlocutorie detegitur per allegationẽ iuris ita in hoc caſu reqratur expresſio quod ſumus in re clara & ad cle.præmiſſa & magis iniquitas ap pellationis colligitur ex hoc quod iure permittente de- cretum eſt ſequeſtrum & ceſſat præſumptum uitium inter locutionis per rationem expoſitorum.l. & ſi contra in fi. de uulg.& pup.l.ſi.ff.de leg.iii. Ratio ergo Bart. conclu- dit ad caſum quando ius aperte facit contra interlocutio nem non quando ei asſiſtit ſicut in propoſito ſiue cle. po nat regulam ſiue exceptionem. Neq; obſtat ꝙ quia con- demnatus forſitan posſiderat triennio pacifice non fuiſſet locus ſequeſtro,ut in.d.cle.quia ſaltem iſtud debebat alle gari & cõſtare iudici ex probationibus facti & non profi- ceret niſi ex deductis appareret manifeſte ſecundum Bal. in.d.l.minoribus dicentem ꝙ quando ſumus in interlocu
4 toria † cuius iniquitas detegitur per allegationem iuris non eſt neceſſe inſerere cauſas appellationis ar.l.primę in fi.ff.de dot.prælega.& ita debet intelligi Inno.c.fi.de no. ope.nunc. Sed ubi debet detegi ex probationibus facti, ita ꝙ eſt quæſtio facti & non iuris ut in his terminis tunc procedit quod appellans ab interlocutoria habet neceſſe exprimere cauſam quare ſententia ſit iniuſta ita etiam ſen tit Phil.Franch.referendo Bal.in.d.l. minoribus in.c.i.de
5 appel.in.vi.col.ii.ex quibus conſtat ꝙ omnino † cauſa in appellatione erat exprimenda hic ſicut quando appella- tur ab executore excedẽte.c.ꝙ ad conſultationẽ de re iu di.iuxta glo.& declaration. Abb.ibi.& aliorum.Præterea nunquam eſſet locus ſequeſtro ſi per uerba cum inde ſe- cutis ſeu a quocunq; grauamine & ſimilia abſq; explica- tione cauſæ & grauaminis cenſeretur appellatum a decre to ſequeſtri, & ſuſpenderetur iuriſdictio cum decretum ſe queſtri ſoleat fieri ſtatim lata diffinitiua eadem audientia uel ſequenti. Sic enim eluderetur prouiſio cle. de facili, cum dicta uerba ſint in uſu ad cautelam, uel facilia cuiquã

contra.l.ſi prætor.de iud.&.l.ſi.ff.quod vi aut clam.Cæ-
terũ ſiue ſequeſtramus iuſte & bono zelo moueamur ſi-
ue ſit dubiũ debet obtemperari, ut ait Car. poſt Laud.&
Zenz.in.d.cle.unica dũmodo ſit lata ſententia ſufficit reſi
ſtentia facti,ut ibi.xi.col.Nam non debet quis propria te
meritate uiolare ex quo uiolat poſſeſſionem quæ eſt fa-
cti,ut in dictis deciſionibus.ii.&.i.& factũ ac præſumptio
nem & contemptũ punit cle.ſicut alias factum ipſum.Lex
etiã ſi non producat iuris effectum.l.quid ergo.§.cũ au-
tem.ff.de hiis qui no. inſa.&.c.nuper de biga.& in cauſa
6 prædicta fuit data remiſſoria † ad probandum uiolationẽ
ſequeſtri habito articulo pro concludenti, cum alias dari
non debeat nec conſueuerit.

De probationibus.

Primæ deciſ.de probationibus.Summarium.

Fama ſufficit ad probandum ꝙ collatio pertinet ad in-
feriorem epiſcopo quando non agitur cum eo nec proui
ſo ab ipſo nec directe ſuper pertinentia.

Epithome.

1 Collationis pertinentia ad inferiorem pertinere quomo-
do probetur.
2 Fama regulariter non facit plenam ſed ſemiplenam pro-
bationem.

Prima deciſio.

PErtinentia collationis ad archidia-
conum decanum priorem ſeu ali-
um epiſcopo uel archiepiſcopo ſeu
alio ordinario inferiorem ad quẽ de
1 iure non ſpectat probatur † per famã
ſecundum Rotam deciſ.iii.in no. de
proba. quod procedit quando ordi-
narius non eſt in cauſa nec prouiſus

ab eo, ſed alius habens a Papa uel aliunde. Nã contra ordinarium uoluerunt domini ꝙ ſufficeret in una Parmen. parrochialis ſanctæ Chriſtinæ quam propoſui de menſe Martii. 1520. In qua agebatur inter ꝓuiſum ab uno canonico Parmen. qui contulerat ratione præbende de Sorbulo & ꝓuiſum a Cardinali de Farneſio adminiſtratore eccleſiæ Parmen. niſi fama eſſet adiuncta alia ſpecie probationis prout erat, quæ intelligentia mihi placuit. Nam pro ea facit quod uult Egi. deciſ. 570. dũ intelligit famam ſufficere niſi directo agatur ſuper pertinentia uel ſuper collatione facta ab ordinario. Et ſi aduerſarius negaret huiuſ
2 modi collationis pertinentiam non habeat. Nam †fama regulariter non facit plenam ſed ſemiplenam. c. i. ubi glo. de appel. ſup quo quando plene quãdo ſemiplene quando nihil tale inducat, habetur ſaltem remisſiue in illa deciſione ꝙ fama probat ius patronatus antiquisſimum incipit fama regulariter, in propoſito autem probat modo quo ſupra. & facit quod Egi. deciſ. cxxviii. & quod Bar. dicit de fama in. l. celſus. ff. de uſucapio. ꝙ inducit iuſtum errorem & tribuit cauſam præſcribendi, ac inducit titulũ putatiuum ſecundũ Abb. in. c. de quarta. & c. ad audientiam ult. col. de præſcrip. facit qa aliud eſt quando agitur contra eũ cui ius non asſiſtit aliud ſi ei non asſiſtat. c. ad decimas de reſti. ſpo. c. i. de præſcrip. in. vi. cũ ibi no. ad idem Fe. de Se. conſi. ccxliii. ubi aliud ſentit quando agitur inter plebem in cuius plebanatu ſita eſt capella, & patronos qs eorũ præſumatur eſſe in poſſesſione, cum neutri ius asſiſtat. Aliud quando eſſet quæſtio inter patronos & ordinariũ cuius intentio eſſet fundata de iure cõmuni. xvi. q. vii. omnes Baſilice cũ. c. ſe. & c. i. de cap. mona. c. de xenodochiis de relig. domi. ac. c. cum ex iniuncto in fi. de hæret.

Secundæ deciſ. de proba. Summarium.

Sicut dominium antiquisſimum probatur per famam ita ius patronatus, & uide de uirtute probationis famæ & eius potentia.

Epithome.

1 Fama habito reſpectu ad indicia & præſumptiones unde fama traxit originem an plene uel ſemiplene probet.
2 Dominiū antiquisſimum an per ſolam famam probetur.
3 Dominium quomodo probetur,& an ſit differentia inter antiquum & antiquisſimum.uide remisſiue.
4 Fama an ſufficiat in ꝓbando iure patronatu antiqſſimo.
5 Fama in hiis quæ metam humanę memorię excedit ſatis probat.
6 Patronus ille dicitur cuius anteceſſores per centum annos præſentarunt.
7 Ex pręſcriptione temporis immemorabilis an acquiratur ius patronatus.

Secunda deciſio.

1 FAma regulariter † non facit plenā ſed potius ſemiplenam probationem.l.iii.§.eiuſdem quoq; iuncta glo.ff.de teſti.& uoluerūt aliqui ut refert Bar. in.l. admonendi.ff.de iureiur. & glo.in.c.i.de appel.c.præterea de teſti.c.illud de præſump.c.ex literis de iureiu.& ꝙ ſemiplene probet in ciuilibus.Inqt Franc.de Aret.in con ſi.lv.col.ii.adducens plures docto.ad hoc ꝙ qualiter procedat tradit Phil.Frāch.in.d.c.i.col.ii. qui omnino uideatur in materia,quinimmo ſecundū Bar.in.l. de minore.§. tormenta.ff.de quæſti. quando inditia & præſumptiones ex quibus fama traxit originem non multum urget arbitrabitur iudex quod non faciat ſemiplenā. Et quando habet ortum ab inimicis de ea non eſt curandum.c. licet ex quadam de teſti.c.cum in iuuentute de præſump.c.qualiter & quando el.ii.de accuſa.Et in quibuſdam caſibus ſolum coadiuuat abſq; eo ꝙ faciat aliquem gradum probationis Abb.in.c.ueniens.i.de teſti.ul.col.Dominium autē
2 † antiquisſimum bene probatur per famā ſolam.l.at qui natura.§.cum me abſente . ubi glo.ff.de neg. geſt.quā ita declarat ibi Ang.ad Aret.& ſequitur conſi.xxxvi.& Pau. de caſt.in.l.proprietatis,C.de proba.Soci.conſi.cclxxxiii.

col.iii.& Bal.in.l.conuenticulam.C.de epi.& cle.dicit in factis multū antiquis opinionem generalem haberi pro ueritate. Rota uero de re iud.xv.in no.dicit dominiū non probari per famā aut communem reputationē & poſſeſſionem prædeceſſoris, ſed oportet ꝙ probetur per ueras cauſas, & hoc eſt uerisſimum. ſequitur Abb.in.c.cum ad ſedem de reſti.ſpo.vii.col.licet bene releuet ab onere probandi negatiuam illum qui alias probare tenetur ſecundū eam deciſionē.xv.alias ult.in no.de proba. Sed Alex.ſimpliciter loquendo dicit ſolam famam ſufficere ad probandum dominium in antiquis in.l.rem quę nobis.vii.col.ff. de acqui.poſ.ubi adducit ita tenere multos & eſſe cōmunem opinionem omniū in.c. cum cauſam de proba. ubi
3 uideatur † an de tali antiquo quod differat ab antiquisſimo uel ſine tali differentia loquātur Bar. etiam tradit in.l. qdā in ſuo.ff.de cōdi.inſti.quomodo probetur dominiū, & ſuper intellectu glo.in.d.§.me abſente. & plures caſus ponūt Abb.in.d.c.ueniens.& Anch.in.c.ueniens.de uer. ſig.in.vi.vii.col.cū ſe. In quibus ſola fama probat plene, & ſicut probatio domini difficilis. Inquit Cy.in.l.cum res C.de proba.& Abb.in.c.ſæpe de reſti.ſpo. Ita ius patronatus cū non ſufficiat probatio.xl.annorū & ultra continue poſſesſionis, ex quo certis modis acquiritur de quibus Inn.& Abb.in rubr.de iure patro. & diuerſa ſunt eſſe patronum quia reſpicit petitorium, & eſſe in quaſi poſſeſſione cū reſpiciat poſſeſſoriū.dicit Phil.Franch.in.c. unico.ii.col.eo.titu. Videntur enim in hoc fraternizare, & in
4 eo ꝙ in probando † patronatu antiquisſimo fama ſufficit quemadmodū in dominio.& hoc ſequitur Rota meo tēpore tenendo opinionem Bald.in.l.cum ſuper.C.de rei uen.& uideatur idem Bal.in auc.quas actiones circa fi.C. de ſacroſan.eccle.& Inno.in.c.ueniens der uerb.ſig. Pro qua obſeruantia & ſententia facit quod idem Bal.in cōſi. cccx.v.uol.ſup hoc an patronatus eccleſiæ probetur per
5 literas antiquas, dicit ad propoſitū ꝙ in hiis † quæ metam humanæ memorie excedunt famā, ſatis probat ad idem

Deci.conſil.clxxiiii.ꝙ per indicia & famam probatur ius patronatus antiquiſſimum.& allegat Fede.de Se.conſilio 334.ſuper primo col.ii.dicentem negari non poſſe illum
6 † eſſe patronum cuius anteceſſores iam per annos centū præſentauerūt. Ad hęc doctrina Io.an.in regula ꝙ alicui
7 de re.iu.in.vi.in mercur.ꝙ ex † præſcriptione tēporis immemorabilis acqritur ius patronatus,licet Archi.contra, & opinionem Io.an.ſeqtur Abb.in.c.i.de relig.do.quando laycus fuit longiſſimo tempore in quaſi poſſeſſione præſentandi.Nam difficile eſt probare patronatum antiquum.& Fely.in.c.cauſam de præſcrip.iii.col. quando allegatur titulus patronatus, & ad probandū inducitur tempus immemorabile non ꝙ præſcribendo ait acquiratur ius patronatus per laycum,ſed quia ex tali tēpore præſumitur titulus, & tunc nō putat neceſſariū probare famam tituli quod eſt no. tam circa patronatus q̄ circa dominiū.

Tertiæ deciſ.de proba.Summarium.

Fama probatur per teſtes deponentes de auditu publico ſecundum Rotam Bal.& ſequaces,ſecus ſecūdū Bar. & ſequentes eū & liceat nequeat per duos induci poteſt, tamen per duos teſtes probari.

Epithome.

1 Teſtes deponentes de fama qualiter deponere debeant ut concludant.
2 Fama,rumor,communis reputatio notorium & manifeſtum quomodo inducantur,& in quibus differant.
3 Duo teſtes probant famam & notorium.
4 Publice exponit Bal.ideſt coram populo unde teſtis dicens ꝙ publice audiuit dici probat famam.& nu.7.
5 Teſtium dicta ſunt adiuuanda non cauillanda.
6 Teſtis deponens præſumptiue ex præſumptione iuris ſufficienter probat.

8 Probatio præſumptiua quando ſit concludens.
9 Teſtis deponens de auditu a pluribus, & ꝙ ſic cõmuniter dicebatur ſufficienter probat cõmunem opinionem.
10 Teſtis ꝙ teneatur reddere cauſam ſui dicti quando locũ habeat.

Tertia deciſio.

1 AD hoc ut teſtes qui deponunt de fama neceſſe eſt ꝙ dicant ſe audiuiſſe a maiori † parte hominum ſeu gentium talis ciuitatis uel oppidi cũ ex eo colligatur quod maior pars populi ita ſentit nec ſufficit dicere audiui a maiori parte populi quia non concludit ubi ſit iſta fama & dictum teſtis debet neceſſario concludere.l. non hoc.C.und.legiti. Ita Bart.in.l. de minore.§.plurimum.ff.de quæſti. ſubiiciens ſis ergo cautus ut deponat quod eſt publica uox & fama quia publice dicitur per ciuitatem ſeu a maiori parte populi talis ciuitatis caſtri ſeu uille & quod non probat teſtis dicendo quòd eſt publica uox non reddit cauſam per aliquod quòd ſenſu percipiatur non enim dicit quòd audierit a maiori parte populi, ſed ꝙ hoc dicitur,idem ſi dicat audiuiſſe publice dici cum eſſe poſſit ꝙ unus publice dicebat hãc opinionem ſequitur Ange.in.l.iii.ad mace.& Bal.in additione Spec. in tit. de ſenten.vi. col. & Alexan. conſil.xxv. uolu.iiii. in cauſa uerten.inter Antoniũ pen.col.&.cxvii.uiſu proceſſu cauſæ uertentis inter dominam Luciam prout refert Iaſ.in.d.
2 .l.non hoc facit quia fama † communis reputatio manifeſtum & notorium non inducuntur ab uno uel duobus ſed ab omnibus aut a maiori parte populi.l.i.C. de teſt. & in plus ſe habet fama q̃ rumor.c.ſuper eo cum ibi not. de eo qui cog. conſan. uxo. ſue. ubi Abb. dicit quod fama proprie eſt quando tota ciuitas ſeu uicinia aut maior pars reclamat. Rumor uero quando aliqua pars puta tertia,uel quarta & de fama. Rumore manifeſto communi opinione & notorio quid ſint in quo differant & de ma

tertia per Bart. in l. ſcriptus.ff. de religi.ut ſump. fune.& Abb.in.c.ueſtra de coha.cle.& muli.& text. ac doc. in fi. eo.tit.& aliquid per Inno.& Anch.in.c.ueniens de uerb. ſigni.in.vi.Sed aduerte quod quanuis fama & notorium
3 nequeant induci per duos teſtes poſſunt † tamen probari per duos glo.iiii.q.iii.teſtes.§.item ſæpe. Abb. in.c.tertio loco de præſump.&.c. quia nos de appella. Bal.uero in
4 c.per tuas de proba. poſt prin. in uerbo publice † expo- nit, id eſt coram populo & uicinis ſubiungens facere ad dictum teſtis dicentis ꝙ publice dici audiuit ut probet fa- mam & tenet etiam contra Bar. in.c.præterea ulti. col.de teſti.ſufficere teſtem deponere quod audiuit a maiori par te populi cum intelligatur de populo illius ciuitatis,& in- terdum ſufficit fama uicinie tex.eſt ait hic no. quod popu laris fama intelligitur illius populi uel uicinalis illius uici- nie & ſatis eſt ſi dicat quia publice dicitur per maiorē par tem populi & alias non affirmet de ſuo auditu quia ſuffi- cit quod reddat cauſam per ſenſum corporis præſumptũ per locum a communiter contingentibus, nam ſi dicatur publice & eſt unus de populo prǽſumitur audiuiſſe quod
5 ab omnibus dicitur.c.i.de poſtu.præla.quia † dicta teſtiũ non ſunt cauillanda nec calumnianda quin potius iuuan- da & ſuſtinenda pro uiribus.c.cum tu.de teſti.l. quotiens .ff.de re.dub.Ad hoc Bar.in.l.i.ff.ſi cer.pe.iii.col.ubi uult ſatis eſſe quod dicat ſcio quia uicinus, quia & ſi non infe-
6 rat neceſſario cum poſſit eſſe uicinus & ignorare † ſuffi- cit ꝙ concludat præſumptiue ex præſumptione iuris tali quæ ad condemnationem ſufficiat præſumitur autē ſcien tia ex ſenſu corporis ſufficiens ad condemnationem,ut in iuribus adductis ibi per Bar.ita eiam Lanfranch. in repeti tione.c.quoniam contra in uer.teſtium depoſitiones col. iiii.& ſecundum Bal.in.d.c.præterea.Ita cōſuluit Dyn. ad idem.c.literas de præſumpt. ibi publica uoce ex quo etiā
7 tex.infert Bal.ad dictum teſtis † qui dixit ſe audiuiſſe pu- blice dici quia intelligitur publica uoce dici a populo & ſic probat famam. Ita enim eſt aptior expoſitio ſecūdum

communem intellectum loquentium ad quem eſt recur-
rendum.c. ex literis el prio de ſponſa.l.labeo uer.uerum
.ff.de ſuppellecti.lega.ita etiam referendo Bal.tranſit Iaſ.
in.d.l.non hoc & opinionem Bal.ac ſequatiũ ſeruat Ro-
ta admittendo probationem fame per depoſitionem te-
ſtium de publico auditu quòd in pluribus cauſis audiui a
dominis. Et in una Roman. domorum coram domino
Camillo de Ballionibus.1519.inter Mattheos & Capite-
ferros in qua quærebatur an eſſet probata fama p quinq
teſtes prout ſtatutum requirebat, & contentabatur taliter
probari poſſe metum,cum allegaretur Bart.ubi ſupra ꝙ
nõ ſufficiebat dictum de auditu, fuit a domino Mercurio
de Vipera &.d.Iacobo Simonetta,& quibuſdam aliis re-
ſponſum ꝙ contra opinionem Bar.erat obſeruantia.pro
qua facit quia in probanda fama non ſumus in probatio-
ne neceſſaria,ad quam inferunt rationes Bar.ſed ſumus in
præſumptiua in qua ſatis eſt ꝙ ſequatur per ſenſum iuris
præſumptione,ut per Bar.in.d.l.i.& Bal.in.d.c.præterea.
& late in.l.conuenticulam.C.de epi.& cle. ubi in.iiii.col.
8 inquit ꝙ in probatione † præſumptiua aut uolumus pro-
bare actũ in genere,puta ꝙ aliquis ſit male fame. aut pau
per & ſimilia,& tunc ſufficit ratio quia ſum uicinus, quo-
niam concludit per communiter contingentibus. Si uero
actum in ſpecie,& tunc aut eſt actus a cõmuniter acciden-
tibus qui conſueuit eſſe notus uicinis,ut mors & etas.ad
idem.l.ortam.ff.unde cog.aut non conſueuit eſſe notus a
cõmuniter contingentibus uicinis uel habet ſe pariter ad
notum & ignotum ut homicidium Petri uel furtum de re
Martini,& tunc non probat in fama,uel ſumus in proban
do actu in genere uel in ſpecie qui conſueuit eſſe notus ui
cinis cum non cauſetur,ut eſt dictum,niſi a toto uel maio
ri parte populi unde non eſt neceſſaria. Ita exacta proba-
tio nec per ſenſum uerũ,quod no.in materia ad hoc per-
tinenter facit quod dicit Inno.& poſt eum Ancha.in.d.c.
ueniens.de uerb.ſig.in.vi.v.& pe.col.ꝙ licet in probanda
9 cõmuni opinione † debeat teſtis dicere ſe a multis audi-

uiſſe,quos interrogatus,ſi nominat bonũ eſt, tamen ſi re-ſpondeat non habere memoriam de aliquo, quia nec re-cordatur de certo,ſed quòd cõmuniter dicebatur. Vide-tur nihilominus ualere teſtimonium allegata.l. in ſumma .§.idem labeo.ff.de aqua plu.arcen.Item a communi uſu loquendi uidetur teſtes aperte deponere de cauſa ſcien-tiæ dicendo ſic cõmuniter audiui dici. Et probat quanuis non repetat dicto tempore uel in dicta ciuitate.Nã depo nendo contenta in articulo eſſe uera, quia ſic cõmuniter audiuit dici intelligimus rationem dicti ipſius teſtis de eiſ-dem loco & tempore contentis in articulo non de aliis, ne alias eſſet ſibi cõtrarius.& in falſum incideret atq; eius dictum non ualeret.d.c.cum tu.cum uulgaribus. & tanto magis procedit opinio Bal.& Rotæ,quando teſtis reſpõ dens de publico auditu uel de publica fama non eſſet in-terrogatus quomodo ſcit,qa quanuis dictũ teſtis ſine red
7 ditione † cauſæ non probet.l.ſolam.C.de teſti. tamen eſt uerũ in hiis quæ percipiũtur iudicio intellectus non quæ ſenſu corporeo, dominium nanq; & in corporalia cum ſi milibus iutellectuali iudicio percipiuntur, & in talibus te-ſtis debet dicere cauſam ſui dicti etiam non intterogatus ad hoc ut probet in aliis quæ per ſenſum corporeũ quis percipit ualet dictum ſine ratione quando non interroga-tur de ea,ſed ſi interrogatus non redderet uel non bonam asſignaret non ualeret. Ita Inno.in.c.cum cauſam.eo.tit. Pau.de ca.in.l.proprietatis.C.de proba.& Bal.in.d.l.ſo-lam ſubtiliter declarans & diſtinguens id quod eſt notum quo ad plenam notitiam per ſenſum corporis ut per ui-ſum auditum & cæteros eiuſdem generis in quibus ſen-ſus non decipitur circa obiectum proprium, ſicut in con-tractu uel maleficio de quibus plena habetur notitia per uiſum & auditũ ab eo probando quod non eſt obiectum ſenſus ſed intellectus,ut dominium & ſimilia.& de utriſq; eſt tex.inſti.de re.corpo.& incorpo.in princi.& uſq; ad fi-nem.ſed fama quæ eſt obiectum ſit nota per ſenſum cor-poreum exteriorem.ſ. per auditũ non per interiorem ut

hoc termino utar, ergo probat ſine cauſa ut ſupra. Nec ſumus in caſu in quo plurimũ laboret rem intellectus licet in facto conſiſtat ut in probando aliquẽ ebrioſum uel furioſum, nec ubi requiratur prædominiũ intellectus ſupra ſenſum in quibus non creditur teſti. niſi applicet rationem concludentem ex ſenſu quod eſt in omnibus quę ſunt difficilis probationis ex eo quod uideri uel ſentiri non poſſunt directe, ut adulterium & reliqua eiuſdem qualitatis quæ Bal. per regulas & exempla tradit in. d. l. ſolam. cum fama non ſit eiuſmodi ut patet. & conferunt etiam ad hãc concluſionem motiua quæ adduco ſuper illo dubio incipiente pluries coram domino. M.

Quartæ deciſ. de proba. Summarium.

Impetrans beneficium quod aſſerit eſſe de iure patronatus laycorum tenetur pro ualiditate gratiæ probare ꝙ ſit in pręſcriptioue ſiue conſuetudine ſecus ſi per uerba ut aſſeritur uel equipollentia aut ſi aſſerat eſſe laycorum aut clericorum alternatiue quia tunc dicente eſſe laycorum incumbit hoc probare & quod ſit ex conſtructione fundatione ſeu dotatione ad nullitatem gratiæ.

Epithome.

1 Verbum ut aſſeris uel ut aſſeritur in gratia appoſitũ quomodo oneret uel releuet ab onere probandi narrata & nu. 6. & 8.

2 Fundatio conſtructio & dotatio equiparantur in iure.

3 Prouiſio Papæ etiam motu proprio facta nõ præiudicat iuri patronatu laycorum.

4 Ius patronatus ſi ex præſcriptione acquiritur quibus noceat.

5 Iuris patronatus laycorum ex conſuetudine ſeu præſcriptione an in literis prouiſionis uel expectatiuis mentio ſit facienda.

7 Beneficium an præſumatur liberum uel ſeruum a natiui-tate.

9 Verbum ut aſſeritur tanquã generale & imperſonale non cenſetur prolatum per impetrantem.

10 Probatio aſſerentis beneficium de iure patronatu laycorum uel clericorum eſſe an ſibi uel impugnanti incumbat & nu.12.

11 Derogatio aut mentio iuris patronatus clericorum in literis neceſſaria non exiſtit.

Quarta deciſio.

HActenus obſeruatum eſt ut audio ab antiquis patribus & meo tempore in palatio quod ſi in impetratione beneficii dicitur tale beneficium quod ut
1 aſſeris † de iure patronatus laycorum exiſtit impetranti incumbat onus probandi ꝙ ſit ex præſcriptione uel conſuetudiue ut ſic excludat quod non ex fundatione uel dotatione aut cõſtructione alias prouiſio ſine derogatione & abſq; patronorum conſenſu eſt nulla.c. decernimus.xvi. q.vii.ſecus ſi dicatur quod baneficium ut aſſeritur de iure patronatus laycorũ exiſtit uel per alia uerba equipollentia.tunc enim aſſerenti patronatum laycalem etiã poſſeſſori beneficii ad excluſionem prouiſionis & ſi impuganti eam incumbit probare ꝙ ſit laycorum & ex conſtructio-
2 ne † fundatione aut dotatione cum in hoc iſti tres equiparentur ut no.glo.in.c.pie mentis ea.q.Inno.& Abb.ſuper rubrica de iure patro. ratio nullitatis eſt ne layci a conſtructione fundatione uel dotatione retrahantur ſecundũ gl. in.c.nobis & in.c.cũ dilectus ubi etiam Abb.eo.ti.& But. in.c.dilectus de off.leg. propter quam rationem Papa in dubio non uidetur uelle præiudicare iuri patronatus laycorum nec poteſtate quam habet in derogando etiam ſi
3 prouideat † motu proprio ſecundum Rotam deciſione lxxi.in antiq.de reſcript.Ita quod concluditur inualiditas quæ ut inquit Fely.in tracta.quã.lite.apo. no.patro.col.i.

non reperitur iure ſcripta ſed eam ſumpſerūt iure ſcriben-
tes ex ratione dicti.c. cum dilectus ac iurium ſimilium &
ipſam fortificat Fely. per multa ſimilia & bonas rationes
quæ ſatis mentem iuris aperiunt.l. ſcire oportet.§. ſufficit
.ff.de excuſ.tuto.But.uero in.d.c.dilectus allegat ad hoc
tex.in cle.per literas de pręben.qui re uera in alia materia
loquitur licet in ſimili bene faciat.prædicta autē ratio ceſ-
ſat quādo eſt ex conſuetudine uel præſcriptione dicit Bu.
in.d.c.dilectus & ibi Car.etiam & Fed. de ſen. conſi.lxiii.
alias.lxiiii.incipiente infraſcripte quæſtiones ac alii quos
refert & ſequitur Fely. in.d. tractatu in.xi. limitatione fir-
mantes eo caſu poſſe legatum de latere conferre quan-
uis contrarium ſentiat Innocen. in.d.c. dilectus in fi.qua-
ſi etiam hiis caſibus poſſent retrahi layci a benefacien-
do eccleſiæ cuius opinio eſt contra communem & conſi
deratio falſa ſecundum Alexan.conſilio.lxxiiii.col.ul. uo
4 lu.iiii.dicentem quod layci † non retrahuntur a fundatio-
ne eccleſiarum quando de ſuo proprio non poſuiſſent ad
tale ius quærendum immo potius eſt præſumendum ut
non multum curarent de præſcriptione quærenda uiden-
tes parum eis prodeſſe licet pro ueritate proſit ſaltē con-
tra collationes ordinariorum contra quos eſt præſcriptū
ut tenet But.Car.& Imo.in.c.dilectus & Alexā.in.c.hor-
tamur.lxxi.di.in fi.ſed nihil contra papam aut legatos de
latere ex quibus patet quod opinio Imo. quam Deci. ſe-
quitur conſi.126. non ſubſiſtit niſi forſitan in uno caſu ad
quem Deci. uidetur ſe reſtringere & ipſum tentat Fely.
ſub dubio forte in.d.xi. limitatione pro quo facit quòd
Io.an.adducit in regula quòd alicui de regu. iur. in mer-
cur.col.ult.& Abba.in.c.quærelam.col.iii.de elec. & idē
Fely.qui uideatur in.c.cauſam quæ col.iiii.de reſcript. &
Alexan.in.d.c.hortamur.lxxi.di. col.ulti. dum dicit utile
eſſe uendicanti ius patronatus quod ad illud præſumen-
dum alleget præſentationes plurimas in curſum tempo-
ris & ſic in eo caſu poſſet defendi opinio Imo. nō tamen
ſimplicitet uerū eſſet de iure ex communi ſententia quod

Deci.ait in allegato conſi. & Fely. in.d.xi.limitatione iuxta ſenſum Modernorum tunc Rom.cu.refert ut in curia Roman.præualeat quod non differat patronatus ex fundatione a patronatu ex præſcriptione, quinimmo hoc tẽpore iudicatum eſt quòd de iure patronatus laycorũ eccleſiæ ratione non autem patrimonii. Item laycorum ex
5 † conſuetudine uel præſcriptione in literis collationũ Papæ ſeu expectatiuis non ſit neceſſaria mentio prout in deciſione quæ incipit memini ſub titulo de iur.patron. alias de proba.dixi quam uideas quia confertur ad iſtam & cõſideratio Alexan.in.d.conſil.lxxiiii.ut layci non retrahantur ex quo nihil ponũt de ſuo proprio quam etiam Car. Alexan. ponit in.c. hortamur.lxxi.di.facit ad id quod in d.deciſione tetigi. Quid ſi ius patronatus competeret ex priuilegio & pro deciſione iſta & aliis adductis eſt uulgatum conſi.Car.Zab.lxix.uim faciens & diſtinguens
6 uerba † ut aſſeris a uerbis ut aſſeritur. In primo nanq; caſu aſſerens patronatum laycorum habet contra ſe quod ſit ex conſtructione fundatione ſeu dotatione ex eo quòd beneficia non naſcuntur,ſed fiunt unde in dubio conſtructa fundata aut dotata per patronos uidentur ad hoc tex. in.d.c.quærelam & ibi.Abb.iii. col. ponderans ipſum & idem Abb.conſi.lxxvi.&.cvi.uol.ii.quo ſtante aſſerens tenetur probare eſſe aliter patronatum beneficium quàm ex conſtructione fundatione ſeu dotatione cum modis præmiſſis uel uno ex eis exiſtere aſſeruerit & huiuſmodi expreſſio ſit pars gratiæ ex quo uerba ut aſſeris referuntur ad impetrantem & ſic cauſa intentionis ſuæ ad regulã .l.ii.ff.de proba.& no.Io.an.in.c.i.ut lite non conte.in.vi. quam ſequitur Abb.in.c.ii.col.ii.de præſumpt. & ad collecta per Fely. in.c.ad aures in.iii.concluſione & col. de
7 reſcript. Et omiſſio an beneficium † magis præſumatur a natiuitate liberum quàm ſeruum de quo Rocch. in trac. de iur.patro.in uerbo conſtruxit in quæſtio.xx.ubi pro & contra qui uideatur & eo quod no. Bal. in.c. ſignificauit de teſti.quod ſi tempore edificationis naſcitur liberũ nun

quam poſtea recipit ſeruitutem licet ſecus ecõtra dato tamen patronatu ſemper placuit mihi hæc pars ut in dubio potius præſumatur quòd ſit uno de tribus modis prædictis uel duobus aut omnibus quàm ex præſcriptione uel conſuetudine, quoniam occurrit præſumptio quòd beneficia non naſcuntur. Item tollitur coniectura libertatis de præſenti & etiam ab origine cum ex præſenti ſtatu patronatus præſumatur in præteritum.l.circa de præla.l.liberis.§.fi.ff.de liberis cau.Egid.deciſione.591.&.l.ex perſona.C.de proba.iuncta glo.& ibi Bal.magiſtraliter regulam iſtam declarat firmans eam procedere in materia contingenti qualis eſt iſta, quãdo præſens ſtatus ſeruitutis poteſt concurrere cum naturali ueritate antecedentis, ut ſi præſumamus conſtructionem ſeu dotationem ab exordio & conſequenter ſeruitutem ſicut præſumere debemus per tex.in.d.c.ſignificauit a contrario ſenſu prout rota intelligit & deciſione tertia in antiq. de iure patro.ſicut & in iuribus allegatis præſumitur de libertate, & de non facultatibus & ſicut alias ex præteritis circa futura.c.mandata de præſump.uel ſaltem onus probandi libertatem transfertur in aſſerenter propter dictas coniecturas ſeruitutes arguentes.l.ſi poſſidetis & ibi glo.C.de proba. &.c.unico ubi etiam glo.allegans concor. in uerbo actore ut eccle. benefi.ſi.di.confe.& Rota deci.xv.& ſi.de iud.in no. Aduerte tamen qa attento fundamento quod beneficia ſiũt & non naſcuntur, item ꝙ dotantur ꝙ ſine fundo non daretur exiſtentia quòd omnia beneficia mũdi eſſent patronata, tamen uidemus ꝙ pro maiori parte ſunt libera, ideo dixi ſupra ſuppoſito ꝙ reperiatur ius patronatus ut tunc motiua quæ adduxi militent. Secundo uero caſu quando
8 uerba † ut aſſeritur uel per alia non aſſertiua dicitur de patronatu laycorum impetrans nihil affirmat quod ſit laycorum, nimirum ſi poſſeſſor beneficii uel alius aſſerens eſſe tale in hoc dicitur eſſe actor & tenetur probare quòd aſſerit ut eſt dictum per iura & regulas allegatas & bene ſeruiunt motiua Car.in.d.conſi.lxix.& per hoc rota opti-

9 me deciſ.lx.in antiq.de reſcrip.dicens quod uerba † ut aſ
ſeritur in gratia circa expresſionem ualoris poſita ſunt ge
neralia & imperſonalia & ideo nõ adſtringunt partes nec
uidentur prolata per impetrantem ſecus in uerbis ut aſſe-
ris quæ ad partem referuntur & alia.lxxvi.eo tit.ꝙ ſuppli
catio ſignata per Papã ꝑ uerba ut aſſerit eſt ſurreptitia niſi
ita ſic ſecus ſi per uerba ut aſſeritur.Tertio caſu quãdo di-
10 citur ꝙ beneficium † ut aſſeris de iure patronatus layco-
rum uel clericorum exiſtit tunc etiam probandi onus ꝙ
eſſet laycorum incumberet impugnanti literas prouiſio-
nis ex quo impetrans nõ fundat ſe nec firmat pedẽ quod
ſit laycorum cum loquatur alternatiue uel clericorum in
quo loquendi genere ſufficit alteram partem eſſe ueram
.l.ſi quis ita ſtipulatus fuerit.ff.de uerb. oblig.& regula in
alternatiuis de reg.iur.in.vi.& ſi eſſet clericorum ſolet de-
rogari ex ſtilo quinimmo quando eſſet laycorum & cle-
ricorum ſimul quia dicitur in derogatione ſi laycorũ tan-
tum & ex fundatione uel dotatione pro medietate alias
in totum quo ultimo caſu niſi derogaretur præponderat
qualitas laycalis in mixtura annullans prouiſionem ut ple
ne ꝑ Fely.in.d.tracta.quã.lite.apo.in.vi. ampliatione col.
11 v.Sed in primo † non eſt neceſſaria mentio nec deroga-
tio unde omiſsio non uitiat prout eſt communis uſus &
firmat Fely.poſt Rot.in.d.tracta.iii.limitatione col.vii.&
12 annotaui in allegata deciſ.incipiẽte memini & ita † in una
cauſa corã domino Martino de Spinoſa in qua erat clau-
ſula alternatiua fuit concluſum de anno.1523. de mẽſe Iu
nii quod menti tene ad limitationem ſeu declarationem
præfacti conſi.Car.lxix.uel qa eſt tertius caſus ibi non ex-
preſſus & ſæpe contingens ac utilis merito notandus in-
quit tex.in.l.legaui in prin.de lib.lega.& non aſpernẽdus
ait in hiis terminis Bar.in.l.uerus.§.duorũ in fi.de leg.ii.

De præſumptio.

Vnicæ deciſ.de præſump.Summarium.

Pro

Pro proceſſu & iuriſdictione præſumitur quando ſen-
tentia in qua recitantur acta fuit lata parte præſente & non
appellante.

Epithome.

1 Ad ualiditatem ſententiæ, proceſſus & iuriſdictio ſunt ne-
ceſſarii.

2 Præſumitur pro proceſſu in ſententia lata parte præſente
& non appellante.

Vnica deciſio.

VIcarius qui dicebatur de Boltanya
oſcen.dioc. impugnabat ſententiam
1 † quæ contra eum producebatur in
cauſa dicte uicarie ſuper crimine hæ-
reſis quo erat condemnatus per inq-
ſitores hæretice prauitatis ſub prete-
xtu quod non doceretur de proceſ-
ſu quem inquiſitores non concedunt
dari alicui. Item quia de poteſtate & iuriſdictione inqſito
rũ non apparebat.l.unica.C.de man. prin.c.cũ in iure de
offi.deleg.gl.in.c.i.de cen.in.vi.c.quoniã contra de ꝓba.
auc.ſi qs in aliquo.C.de eden.non obſtante quod acta re
citabantur in ſententia, ſed coram.d.Hugone de Spina.
2 † 1514.fuit cõcluſum quod præſumebatur pro ꝓceſſu ex
ſententia ex quo fuerat lata cõtra ipſum præſentem & nõ
appellantem per doctrinam Inn.in.d.c.cum in iure com-
muniter approbatam ubi etiã Abb. & Bar.in.l.i.C.de re-
lati.& Abb.poſt alios in.d.c.quoniam contra col.xv.

De iureiurando.

Primæ deciſ. de iureiuran. Summarium.

Ad iurandũ per horreſcentiam ſufficit clauſula de quo
cunq; licito uel honeſto iuramento præſtando maxime ſi

detur poteſtas iurandi de calumnia ac cuiuſcꝫ alterius li-
citi aut honeſti iuramenti præſtandi fortius ſi neceſſarii.

Epithome.

1 Iuramentum perhorreſcentiæ poteſt præſtari per haben-
tem de ſuper ſpeciale mandatum.

2 Clauſula ad pręſtandum quolibet licitū & honeſtum iura
mentum eſt ſufficiens adiurandam perhorreſcentiam.

3 Iuramentum perhorreſcentiæ licet debeat præſtari ab ini
tio tamen uirtute innocentianę in rota poteſt præſtari
quandocunqꝫ.

Prima deciſio.

DOctrinam Io.an.& ſequacium
de qua in.c.ut circa in fi.de ele.
in.vi.quod in caſu.d.c.&.c.ſta-
tutū.§. cum uero de reſcri. eo.
1 lib.ubi de iuramento † perhor
reſcētiæ ꝙ poſſit præſtari per
alium qui habeat de ſuper mā-
datū meo tempore ſeruat Ro
ta quāuis Archi.teneat contra-
riū ponderando uerba per pro
prium iuramentum.Domi.uero poſt Io. an.magiſtraliter
in.d.c.ut circa diſtinguit ꝙ aut iura requirunt ut quis iuret
ſimpliciter & poteſt per aliū,ut patet incle.i.de iureiur.cū
autem exigunt iuramentū alicuius in propria perſona uel
proprie manus ipſius & non poteſt per aliū ſecundū Io.
an.aut requirunt propriū iuramentum illius qui facit actū
& tunc aut ipſe facit actū in propria perſona & per ſe iura
re debet aut facit per aliū & per eum iurare poteſt dum ta
men habeat ſpeciale mandatū quia ut dicit Io.an. quāuis
tua perſona uel tua manus non ſit mea tamen iuramentū
quod ſpeciali mandato in animam meam præſtas meum
eſt patet quia ſi ſit falſum cenſeor periurus,c.ii.de iureiur.

in.vi.& prædicta ſecundum Domi.faciunt ad no.in.l.ii.§. quod obſeruari ubi etiã Cy.& Bal.C.de iura.calum.& ita in una gerũden.manſi coram domino Martino de Spino ſa.1516.& in alia Ianuen.pluriũ milium coram me.1518.
2 Rota uoluit ad iurandũ † perhorreſcentiam ſufficere mandatum in quo dicatur ꝙ posſit prſtari quodlibet licitum uel honeſtum iuramentum in animam conſtituentis,cum tale iuramẽtum ſit licitum. Item honeſtum a iure approbatũ, & in uerbo quodcunq; ueniat illud.l. ſi pluribus.ff. de lega.ii.& fortius ſi eſſet uerbũ neceſſarium ex quo neceſſarium eſt quando reſcriptũ fundatur in perhorreſcentia & ſignatura reſpondet præſtito iuramento prædicto,
3 quia alias iudex niſi præſtaretur † ab initio non haberet iuriſdictionem ut.d.§.cum uero.& ibi no.licet uirtute Innocentianæ in Rota præſtari poſſet in fine primæ aut ſecundæ ſentẽtiæ refectis expenſis,& hoc ſecurius ſi eſſet facultas ad iurandũ de calumnia & quodcunq; alterius generis licitum & honeſtum aut neceſſarium iuramentũ præſtandũ,quoniã & ſi procurator generalis iurare nequeat, ut no.glo.pe.in.d.c.ut circa.& non ſit ſpecialitas ad iurandum de perhorreſcentia in dictis uerbis, expresſius caſus iuramenti calumnie requirens ſpeciale mandatum.c.ſi.de iura.cal.& no.glo.in.c.qui ad agendum. de procur.in.vi. ſubiecta clauſula generali de quocunq; alio iuramento, quo caſu ueniunt alii ſimiles etiam pares,ut in.c.ſedes. de reſcrip.&.d.c.qui ad agendum cum ibi no.& ſatis eſſet ꝙ iuramentum perhorreſcentiæ non eſſet magis q̃ calũnie.

Secundæ deciſ.de iureiu.Summarium.

Diſpoſitio penalis.l.ſi quis minor.C.de tranſac.fundata in periurio procedit etiam in contractu cenſuali & alio quocunq; contra iurantem non contra eius ſucceſſorem uel hæredem.

Epithome.

1 Pena.l.ſi quis minor.C.de tranſac.an habeat locũ in omni contractu iurato.& nu.7.

2 Cenſus an habeat caducitatē ob non ſolutionem.& nu.6.
3 Iuramentum an debeat regulari ſecundum naturam contractus cui eſt appoſitum.
4 Pena ſpecialis quæ a iure non eſt expreſſe ſtatura imponere non debemus.
5 Pena certa a iure inducta & non alia eſt imponenda.
6 Vaſallus amittit feudum in ſolis caſibus in quibus id iura diſponunt.
7 Periuriū an faciat quē cadere a iure contractus ipſo facto.
8 Iuramentum ex parte iurantis eſt perſonale & non tranſit ad hæredem.
9 Iuramentum non facit hæredem & de foro eccleſiaſtico ſi alias non eſt.
10 Hæres ex iuramento defuncti periurus non exiſtit.
11 Iuramentum ex parte recipientis & perſonale & reale eſſe poteſt.

Secunda deciſio.

QVod cadat qs a iure contractus cenſualis iurati ſi non ſoluat ratione periurii in una Valētina caſtrorum.1519.coram.d.Io.an.de Triuultiis inter magiſtrum &ordinem ſancti Iacobi de Spata &.N.de Guyl. militem caſtrorum poſſeſſorem,tenuit maior pars domi
1 norum † per.l.ſi quis maior.C.de tranſac.prout in omni contractu intelligunt eam docto.quos ibi refert & ſequitur Iaſ.ii.col.Aliqui tamen ex dominis cōtradicebant cū uideretur eis rigoroſum ꝙ in penis fieret extenſio.l.cum quidam de lib.& poſth.l.interpretatione.ff.de pe.c.odia
2 de reg.iur.in.vi.maxime in ipſo contractu cenſus † q non habet caducitatem ob non ſolutionem.c.conſtitutus.ubi glo.& docto.de relig.domi.& propterea iuramentū de
3 bebat † regulari ſecundum naturam contractus.l.fi.C.de non nu.pecu. Pro quorum opinione conſiderabam non inducere perditionem iuris nec priuationem quod nō eſt lege cautum.tex.eſt notabilis in auc.de non eligen.ſecun. nuben.§.cum igitur col.i.quem ponderat Bal.in auc.ex

teſtamento ult.col.C.de ſecun.nup.& quia erubeſcimus, & eſt periculoſum in hiis terminis ſine lege expreſſa hoc firmare.l.illam.C.de colla.in auc.de tri.& ſemi.§.conſide remus col.iii.Item quia non debemus imponere penam
4 † ſpecialẽ quæ a iure expreſſe non eſt ſtatuta.glo.eſt men ti tenenda ad propoſitum in.c.fi.de iur.patro.quam ſequi tur ibi Abb.& in.c.quærelam.iii.col.de iureiur. Et quan-
5 do † certa pena eſt a iure inducta non eſt alia imponenda niſi per habentem plenitudinem poteſtatis.c.bone.ii.iun- cta gl.de elec.ubi Abb.& in.c.uenerabilis.viii.col.uer. cir ca primũ de except.pena ergo ſtatuta in tranſactione non inducatur in hoc caſu. Ad idem quia ſi eſſet in materia feu
6 di uaſallus † non perdit feudũ licet ueniat contra iuramen tum fidelitatis niſi in caſibus in quibus id iura dicunt. text. eſt in.c.i.§.illud.ii.quæ fuit pri.cau.benefi.amit.in uſi.feu. Ita Alex.cõſi.ciii.uidetur prima conſideratione pe. col.i. uolu.adducens plura facientia ad iſtam partem,nec etiam cadit ob non ſolutionẽ annue penſionis debite proferen do ſecundum communiores cõcluſiones, ut inquit idem Alex.in conſi.xix.uiſo themate uol.iii.nam & caſus pena les ſunt ſtricti iuris.ideo non extenduntur.l.in teſtamento la.i.ff.de condi.& demon.& in eis clara & plena exigitur probatio ſecundum Bal.in.c.i.col.fi.quali.domi.propri. feud.pri.qui notat primũ in.l.cum proponas col.fi.C.de hære.inſti.Et nihilominus pro ſententia maioris partis fa- cit.c.quærelã de iureiur.& ibi glo.i.& fi.ac etiam Bal.no-
7 tans ꝙ periuriũ † facit quẽ cadere a iure contractus ipſo facto.& Alex.conſi.lxxxv.non puto.i.uol.ubi dicit cõmu niter teneri penam.d.l.ſi quis maior habere locum in om ni cõtractu iurato.& quòd diſpoſitio exorbitans tendens ad maiorem obſeruationem iuramenti extenditur de ca- ſu ad caſum ex identitate rationis,ut no.per glo.& doc.in auc.ſacramenta puberũ.C.ſi aduer.uend.& Iaſ.conſi.cvi. Magnifice prętor.v.col.iii.uol.ac idem.Iaſ.in.l.ii.in.ix.q. .C.de iure emphy. ubi firmat non inuenire contradicen- tem . & tenendo hanc partem poteſt reſponderi ad.d.§.

illud.quod loquitur in iure conſuetudinario feudorũ ſin-
gulari contra regulas iuris cõmunis.ideo non eſt trahen-
dum in conſequentiam.l.quod uero contra cum ſe.de le-
gi.Ita Bart.in.l.ut iuſiurandi.§.ſi liberi.ff.de ope. liber.&
ad illud de pena ꝙ periuriũ non eſt proprie pena ſed cri-
men propter quod pena infertur, ut ait Bal.in.l.obſerua-
re.§.proficiſci.iii.col.ff.de offi.proconſul.hoc tamen non
eſt excludere quin ſimus in materia penali. Verum eſt ꝙ
d.l.ſi quis maior exigit dolum ſine quo periuriũ non in-
curritur.l.qui iuraſſe in prin.ff.de iureiurã.xxii.q.ii.quæri-
tur.§.itẽ opponitur.de quo in terminis.d.l.ſi quis maior.
Bal.in.d.§.proficiſci.& Alex.qui uideatur in.l.ſi.ff.qui ſa-
tiſda.cogan. quælibet autem cauſa etiam iniuſta excuſat a
dolo.l.igitur.§. poteſt.ff. de libe. cau. & Iaſ.in.d.l. ſi quis
maior.i.col.Suppoſita autem parte affirmatiua pro com-
muni fuit ab omnibus concluſum ꝙ ſi in cõtractu cenſua-
8 li iuramentum † litigabat iurantem non tamen eius hære
dem nec ſucceſſorem.c.ueritatis de iureiu.ubi non eſt ille
caſus,ſed concluſio eſt uera quam tenuit Io.an.in.c.ſi. de
ſepult.i.col.dicens ꝙ hæres non obligatur ex iuramento
9 defuncti,neq; eius occaſione poteſt † trahi ad forũ eccle-
ſiaſticũ & doc.communiter firmant in.d.c.ueritatis ut re-
fert & ſequitur Abb.ibidem ulti.col. ꝙ iuramentum non
tranſit in hæredem etiam ſi quis iuraſſet pro ſe & ſucceſſo
10 ribus ac hæredibus.Et tales nunquã ſunt periurii † ex iu-
reiurando defuncti ac.c.pe.eo.ti.Nam in ſpiritualibus li-
gatur anima quæ ſine proprio conſenſu ligari non poteſt.
Idcirco in eis requiritur ſpeciale mandatum.c.ſi. de iura.
cal.in.vi.Secus in temporalibus in quibus obligatio tran
ſit in hæredes.l.unica.ut act.ab hære.& con.hære. Inc.l.
ueteris.C.de con.& cõmitten.ſtipu.Quáuis ergo iuramẽ
11 tũ † ex parte recipientis quandoq; ſit perſonale quãdoq;
reale ex parte tamen iurãtis ſemper eſt ꝑſonale,prout cõ-
cluſiue infert Abb.in.d.c.ueritatis.Sed prędicta procedũt
non ligari hæredes quoad cenſuras & penas animæ, ſed
reſpectu pene caducitatis ac reſolutionis contractus.Sunt

uarie doctorum ſententiæ ſicut domini fuerunt uarii.

De exceptionibus.

Primæ deciſ.de except.Summarium.

Obiectus dare non poteſt regulariter ueniens ad cauſam uigore clauſule omneſq; alios poſt terminum ad articulandum bene ſeruatū niſi contra iura quæ poſt ipſum terminum quandocunq; producūtur in obſeruatione termini ad dicendum contra ea.

Epithome.

1 Tertius ueniens ad cauſam pro ſuo intereſſe poſt terminū ad articulandum bene tentum, an admittatur ad dandos obiectus.

2 Obiectus quando poſt terminum ad articulandum dari poſſunt.& nu.4.

3 Admiſſus a iudice ad cauſam & non antea poteſt uidere regeſtrum.

5 Obiectus contra iura quecunq; poſt terminum excluſiuū producta dari poſſunt.

Prima deciſio.

1 VTrum ueniens † ad cauſam uigore clauſule generalis oēſq; alios poſt terminum ad articulandum bene tentum poſt quem Rota non admittit obiectus ut eſt deciſio.viii.& .ix. de exceptio.in antiqui.&.xxxiii. de proba.& de teſti.xxvii.quæ fecit differentiam inter cauſam ſpiritualem & prophanam poſſet dare materiam obiectiuam corā domino Sibínicen.de mēſe Aprilis.1521.fuit dubitatū in una cauſa.N.& mihi uidebatur prima facie q̄ poſſet quia quādo

uenit ad cauſam dicitur habere eius notitiã non ante, un-
de quia prius non potuit liceat cum primũ poteſt a ſimili
eius qui poſt terminũ excluſiuũ ex noua ſcientia & cauſa
admittitur.l.de etate.§.ex cauſa.ff.de interrog.act.c.paſto
ralis de excep.& facit.c.inſinuante de offi.dele.&.c.ut cir
ca in uer. niſi aliquid de elec.in.vi. Et quia ſine culpa non
debet excludi.c.cognoſcentes de conſti. Item quia etiam
2 poſt terminum † ad articulandum Rota admittit obie-
ctum quando ante dictum terminum dari non poterat,ut
ſi producat gratiam poſt terminum prædictum citatus ad
dicendum contra gratiam,poteſt tunc obiicere contra eã
etiam ſi omnes terminis eſſent tenti ſed caueat ut ſtatim
in eo termino obiiciat, quia poſtea non audiretur, pro-
3 pterea nemo † admittitur ad uidendum regeſtrum niſi
admiſſus a iudice a cauſam, ita ꝙ ſtatum litis antea igno-
rauit. Scientia enim non præſumitur.l.uerius.ff. de pro-
ba. & uidens cauſam agitari contra alium quæ ad eũ ſpe-
ctabat uenit ad iudicium inuitatus & inuitus.l.inter ſtipu-
lantem.§.i.ff.de uer.obli. Sed fuit a maiori parte conclu-
ſum quòd non poſſet quia admittitur ad ſtatutum ſi petiit
& ſine petitione & iure.c.ſi hii contra quos ut lite pendẽ.
in.vi.& quia gaudet beneficio ſtatus litis debet cum quali
tate eſſe admiſſus & onus pati.l.eum qui.ff.de iureiur.Itẽ
in poteſtate ſua erat uenire uigore noue commisſionis &
non clauſulę generalis, & tali caſu non arctari ad ſtatum
cauſæ cũ ſuis qualitatibus.Imputet ergo ſibi regula dam-
num de reg.iu.in.vi.&.l.ii.§.quod diximus.ff.ſi quis caut.
4 Poſſet tamen dari poſt terminum † obiectus quando de
nouo peruenerit ad notitiam ſuper quo ſtatur iuramento
partis.c.ut circa.ut ſupra de elec.in.vi. & cle. conſtitutio-
nem.eo.ti. Item in propoſito ueniendo cum noua com-
misſione de nouo ad cauſam non utendo ſtatu, uel cum
commisſione aduerſarii citando in ingreſſu aduerſarium
ad dicendum contra commisſionem, & ſucceſsiue ad li-
bellandum, quia non eſt tunc quòd imputetur uenienti
ad litem,nec de quo conqueratur aduerſarius. Item ſi in-

5 ſtrumenta ab alterutra partium aut iura† quecunque poſt terminum excluſiuum etiam in calculo ferende ſententiæ producantur contra talia poteſt dari obiectus quando pars citatur ad dicẽdum contra,quoniam ante citationem non uidentur producta iura ut arctent ad opponendum & faciant fidem.glo.& Bar. in extrauagan. ad reprimendum in uerbo de plano quo in cri.le.ma.proce.facit deciſio Egid.xxvii.& Lud.Ro.conſil.519.Pars ergo producens ſtatim citet aduerſarium ad contradicendum & ſeruet terminum. Et citatus ſi terminus ad articulãdum erat tentus contradicat in termino qui tenetur quo ad iura nouiſſime producta,alias poſtea non audiretur prout practicatur.

Secundæ deciſ.de except.Summarium.

Non eſt mere obiectus quo probato excludo & includo meum titulum,uel ſic quando obiectus conſeruat ti.obiicientis eſt de iure dantis.

Epithome.

1 Exceptiones articulate ſiue articuli includentes etiam per indirectum ius dantis non dicuntur mere obiectiue.

2 Per reum & poſſeſſorem obiectus etiam ſine titulo dari poſſe quomodo intelligatur.

Secunda deciſio.

1 IN eadem cauſa fuit tentum† non eſſe mere obiectum ſi data inualiditate prouiſionis aduerſarii probata profeſſione & religione ſubintret & ualeat prouiſio mea non obſtan. quod Old. ſubtiliter oppoſitum ſentiat conſi.cxvi.&.clxx.& ibi ꝙ ſit de iure dantis quãdo directe canonizat titulum non quando indirecte & exemplificat ꝗa pluries uidi practicari quod quomodocunque oſtendam

aduerſario ius non competere & includam ualiditatem ti tuli mei etiam per indirectũ totum ſit de iure meo & hoc per deciſ.xviii.&.xix.de excep.in anti.pro qua obſeruantia & deciſionibus facit quia non eſt mere obiectus, ideo debet admitti facit.d.cle.conſtitutionem de electi.uel ſi eſſet materia obiectiua admitteretur tamen nõ ut obiectus, ſed ut ius partis ut dicit Rota.i.in no.de ſequeſtra.poſ.& fruc.& de teſti.in antiq.xxvi.& Fely.in.c.olim de reſcrip. pc.col.declarans materiam,& deciſ.vii.&.viii.de except. in antiq.& ſecunda in antiquior.Biſignet.dum dicitur etiã reum & poſſeſſorem poſſe dare obiectum ſine ti.ut intelligatur niſi eſſet lapſus terminus ad dãdum obiectus quia non renouabitur ad dandum omiſſos niſi inferant ne dũ ius non competere aduerſario:ſed etiam competere dan ti obiectum uide ibi melius quàm alicubi:& in materia lo quuntur deciſiones.xiii.xiiii.xix.&.xx.de teſti.in antiq. cũ aliis pluribus ſequentibus.

De ſen.& re iudica.

Primæ deciſ.de ſen.& re iudi.Summarium.

Sicut adiudicatoria,ita abſolutoria ſententia in beneficialibus ualide ferri poteſt pro ſuperſtite mortuo collitigante citatis intereſſe putantibus & extinguit litem ſi ex noua perſona ſurrogata non ſuſtineatur.

Epithome.

1 Docto de obitu actoris proceditur per audientiam contadictarum citatis intereſſe putantibus.

2 Sententia nedum adiudicatoria uerum etiam abſolutoria contra intereſſe putantes mortuo actore ualida reputa tur.

3 Permiſſum eſſe uidetur quod non reperitur expreſſe pro hibitum.

Prima deciſio.

Vbitaui in cauſa Taurinen. Cappellanie quæ erat mihi commiſſa inter Alex. de le-
d canus & Anto. de romagnano an ſenten-
tia abſolutoria lata per do. Martinum de Spinoſa in fauorem Antonii panis cum im poſitione perpetui ſilentii de more palatii,ut de re iudi. in
1 antiq.xxvi.citatis † intereſſe putantibus per audientiã con tradictarum docto de obitu latini de Benaſſais actoris eſſet ualida &litem extingueret quia licet procedi poſſit ad adiudicationem ſecundum Rotam.ut lit.pend.viii.in nouis tamen ad abſolutionem, nam mortuo actore reus eſt conſecutus ſuum intentum quia re ipſa ab actoris petitione abſolutus ex quo mortuo actore moritur cum eo ſua petitio cum ſit perſonalis in auc. de nupt.§.deinceps col. iiii.unde dicitur lis finita ſine ſententia ut inquit Egid. deciſ.clvi.& Io.and.in.c.ſi hii contra quos ut lite penden.in vi.in no.& ita affirmabat dominus Thomas Regis procurator Alex. ſe audiuiſſe a domino Alexandrino quando erat auditor Rotæ quod pro reo abſolutoria dari nõ poterat, quoniam nec intererat, ſed domini uoluerunt.
2 1521.de menſe Maii ualere ſententiam † dicentes quòd dicta deciſ.viii.non negat quin peti poſſet etiam ad effectum abſolutionis & hoc propter multos effectus & maxime ſi caſu procederet illud ꝙ non finitur lis niſi per ſentẽtiam ut Rot.x.eo.ti.in no. Item Egi.dicit finitam litem niſi reus uelut proſequi & ita Io.an. intelligit in.d.c.ii.& eſt tex.in cle.i.eo.ti.§.ſi uero etiam mortuo petitore dum modo poſſeſſor ſeu alius cuius interſit litem proſequatur poteſt ergo proſequi & non dicetur lis finita & ualebit ſententia & ſe onerare expen. quando ita placuerit etiam ſi non cõſequetur aliquid ultra abſolutionem ſicut eſt in optione quod lis extinguatur magis per ſententiam quàm per renunciationem uel mortem aut per taciturnitatem non proſequendo ut dicit glo.in.d.clemen.i.quod

proſequitur Mil.in uerbo litis pendentia non finitur niſi p ſententiam & in uerbo litis pendente quoad litigātem & ibi lis finitur & uitium litigioſi purgatur &c.niſi reſtringendo prædicta diceres poſſeſſorem poſſe litem proſequi ad effectū adiudicationis tantū non abſolutionis prout etiā Egi.ſentit deciſ.lxxv.xcv.cum tex.& docto.ſimpliciter loquuntur & Egi.in.d.deciſ.q non ſit uerïſimile reum uelle ſe expen.& litibus fatigare,aſſerit non quod nequeat & in allegata deciſ.xcv.inquit ſe magis dubitare. Item aut apparenter nō prodeſt abſolutio & omnino cautela talis nō nocet.l.teſtamentum.C.de teſta.maxime cum ita placeat quo caſu utile iudicatur inſpecta uoluntate ſicut nocere diceretur ſi id obtinere non poſſet uel fieret contra eius uoluntatem.§.præterea ſi quis generaliter inſti.de act.l.fi. de uſu & habita.Bar.l.ii.iiii.col.ff.ſo.ma.& glo.ſuper uerbo meliores in.c.fi.de conſue.in.vi.aut apparenter pdeſt in aliquo uel prodeſſe poteſt & multa latent in quibus forſan neceſſaria aut expediens erat ſeu eſſe poterat abſolutio & conſilium fuit eam obtinere.Ita quando quis dubitat poſſe probari contra ſe uti poteſt cautela.l.ſi qdem.C. de excepti. prout in caſu dubitari poſſet an noceret non habere abſolutionem uel prodeſſe habere de pręſenti aut
3 in futurum. Propterea non reperitur † expreſſe prohibitum ergo permiſſum.l.i.de procu.l.i.de teſti.ff.&.c. cum apud deſpon.& mat.cum ſimi.de quo Brocardo & econtrario eſt tex.iuncta glo.in.c.corporalia ſuper uerbo non inuenitur de transla.epi.& pro iſta deciſ. uide aliam quæ incipit mortuo ſub ti.de .

Secundæ deciſ.de ſen.& re iudi.Summarium.

Abſolutoria pro reo in beneficialibus,ita poteſt & debet dari cum ſola ſupplicatione in ſecunda & tertia inſtan.ſicut in prima uel ſic ſola ſupplicatio abſq; literarum expeditione ſufficit reo ad reuocandam adiudicatoriam contra eum latam & obtinendum abſolutoriam etiam ſi

ex aduerſo literæ apoſtolicæ ſint expedite & producte ac canonizate,

Epithome.

1 Supplicatio ſola ſi per eam conſtet de non iure actoris etiam in ſecunda & tertia inſtantiis ſufficit ad abſolutoriam obtinendam.
2 Litere per actorem producte & canonizate non ſunt impedimento quin reus docto de non iure poſſit abſolutoriam obtinere.
3 Sententia condẽnatoria reuocari poteſt ꝑ abſolutoriam.
4 Supplicatio iuris ꝓprii uel iuris tertii excluſiua iuris agentis procedũt a pari quoad abſolutoriam obtinendam.
5 Regula ꝙ nõ iudicetur iuxta tenorem ſupplicationis, ſed literarum quomodo procedat & interpretetur.

Secunda deciſio.

OBtentum eſt in palatio ut reus qui fuerat condẽnatus lata contra eum canonizatoria tituli aduerſarii abſoluatur diffinitiue cum perpetui ſilentii impoſi
1 tione in ſecunda aut tertia inſtan. in qua det † ſupplicationem ſignatam & datatam per quam conſtet de non iure aduerſarii & literas canonizari non debere & hoc cum reuocatione primæ aut ſecundæ ſententiæ prædicte, nõ obſtan. quod tres domini clamabant id fieri non poſſe aut non eſſe in uſu ſine expeditione literarum quando literæ
2 † ex aduerſo erant in actis & canonizate per diffinitiuam quæ neceſſario pro abſolutione erat reuocãda quia.l.qui accuſare de edend.l.fi.C.de rei uendi.c. unicum ut eccleſia.benefi.ſi.di.confe.cum aliis quæ dicunt debere reum abſolui actore non probante non requirunt a reo ut aliquid producat pro abſolutoria unde etiã ſi ex productis tantũ per actorem conſtaret de non iure actoris uel quia reus ad nullitatem gratiæ ſolum daret de regula reuoca

publicum non reperta perſona citãdi iuxta terminos cle. cauſam de elect.

Epithome.

1 Intimatio appellationis in caſu cle.cauſam.§.qđ ſi forſan facta abſq; eo ꝙ affigatur eſt bona & cauſam deuoluit.
2 Citatio per edictum decreta neceſſario eſt affigenda.
3 Executio citationis quomodo fieri debeat.
4 Forma tradita in.d.cle.cauſam eſt ſeruanda in executione citationis uigore commisſionis decrete.
5 Differentias inter appellationem iudicialem & extraiudi-cialem uide remisſiue.
6 Lis per appellationem extraiudicialẽ nõ dicitur pendere.

Prima deciſio.

TEntum fuit in una Redonen. parro-
chialis de curia coram me.1520.de
1 menſe Maii ꝙ intimatio † appellatio-
nis extraiudicialis facta in duobus lo-
cis non reperta perſona in caſu cle.
cauſam.§.quod ſi forſan de elec.erat
bona licet non fuiſſet affixa in eiſdem
cedula appellationis, ex quo text.d.
cle. ſolum requirit quòd porrigatur ſeu perlegatur te-
nor appellationis, & detur copia ſi petatur quo facto fit
deuolutio ad ſedem apoſtolicam. & hoc quando eſt in
perſonam domini uel procuratoris & in eorum abſentia
quòd fiat publicatio & porrigatur copia ſi petatur, & eſt
in frequenti uſu iſte modus citandi & deuoluendi. Quan-
2 do uero decernitur † per edictum probato non tuto ac-
ceſſu, tunc ex affixio neceſſaria cle.i. de iudi. & Rota de
do.& cõtu.viii.in no.& alias iuxta formam citationis de-
crete in qua dicitur fiendam eſſe in locis deſignatis affi-
gendam publicandam & exequendam &c. Sed quando

non decernitur per edictum nihil dicitur de affixione,ſed
3 mandatur ꝙ executio † fiat & citatio in propriis perſonis
ſi commode haberi poſſint, alioquin in hoſpitiis habita-
tionum ſuarum ſi ad has tutus pateat acceſſus & in par-
rochiali &c. uel in cathedrali & parrochiali, nec non in
parrochialis ſeu parrochialibus ſub qua uel quibus de-
gunt aliisve eccleſiis & locis publicis infra miſſarū & alia
rum diuinarum horarum ſolemnia ſtante populi multitu
dine ad audiendum diuina ſeu alias legitime congregata,
& ꝙ publice alta & intelligibili uoce fiat taliter ꝙ uerisi-
militer ſit ad citandorum notitiam indubitatam perueni-
re ne ignorantiam aliquā quomodolibet allegare ualeāt,
& hanc formam palatium habuit ex.d.cle.cauſam cū ma
teria nedū quando de partibus appellatur ad ſedem apo-
ſtolicam ut ſupra,uerum etiam quando uirtute commiſ-
ſionis decernitur in palatio citatio forma & modo præ-
miſſis ſufficit publicatio abſq; affixione.Loquitur autē.d.
cle.in beneficialibus non in aliis cauſis realibus & perſo-
nalibus.d.Car.ibi in.d.§.viii.q. Sed in omnibus cauſis ui-
4 demus ita ſeruari. Ideo Rota † xxii.in no.de reſcript.di-
cit fuiſſe ordinatum ꝙ ſi cauſa committitur cum poteſta-
te citandi in partibus ſeruanda eſt forma cle. cauſam &
alias de appellatione extraiudiciali loquūtur text.in.c.i.c.
ut circa.c.procurator.de elec.c.concertationi de appella.
in.vi.& dicitur appellatio extraiudicialis prouocatio ad
cauſam incipiendam quando fit extraiudicium cauſa non
cepta.c.cum ſit Romana de appel.Et ibi Abb.ponens ali
5 quas differentias † inter appellationem iudicialem & ex-
traiudicialem.& in.c.dilecto.de except.pe.colum.ac in.c.
cum.I.&.A.de re iudi.colum.iiii.& magiſtraliter colligit
xiiii.in.c.bone.de appel.& ꝙ generaliter in duabus con-
6 ueniunt.Sed per extraiudicialem † appellationem lis non
dicitur pendere ſecundum Rotam eo.titu.lxix.in antiq.
an autem attentata poſt extraiudicialem appellationē ſint
nulla uel annullanda. Videatur poſt Butr.& Abba.Phil.
Franch.in.c.conſuluit.&.c.ſæpe eo.ti.& latius in.c.bone.
Secunde

Secundæ deciſ. de appella. Summarium.

Appellatio procuratoris eius qui ceſſit liti & cauſę nō eſt admittenda a diffinitiua ſententia quando procurator ſciuit dominum ceſſiſſe, ſecus ſi ignorauit. Vel ſic per ceſſionem litis & cauſæ inducitur tacita reuocatio procuratorum quo ad ipſam litem.

Epithome.

1 Appellatio procuratoris poſt ceſſionem litis & cauſæ factam per dominum non eſt admittenda & nu. 8.
2 Reuocatio procuratoris tacite intelligitur eſſe facta ſi dominus liti & cauſæ ceſſit.
3 Mortuo principali proc. etiam effectus dominus litis non eſt citandus ſi proceditur contra intereſſe putan.
4 Procura. dominus litis effectus an poſſit reuocari, & nu. 5. & 6.
5 Procu. efficitur dominus litis ad domini nō ſui cōmodū.
6 Reſcriptum auocatorium ſi ſit ſurrepticium eſt nullum ipſo iure quia auocatio eſt odioſa.
7 Renunciare liti & cauſæ & renunciare iuri qd importent.
9 Iudicum ſeu actus cum procuratore reuocato quando teneat & nu. 12.
10 Sententia ſi fertur non uiſis actis eſt nulla.
11 Sententia lata contra iam defunctum non tenet.
13 Procura. recte agit etiam in fauorem reuocantis donec certificetur.
14 Certificatio an ſit in conſideratione quādo agitur de præiudicio reuocantis.

Secunda deciſio.

Nota ꝙ uoluerunt domini. 1519. de menſe Octo. in duabus cauſis corā domino Mercurio de uipera & Nicolao de Aretio ꝙ quia principalis † in cau-
1 ſa beneficiali ceſſerat liti & cauſæ ante ſententiam diffinitiuam eius procurator a tali ſententia contra ſuum principa

lem lata appellare non potuerit ea ratione quia per ceſ-
2 ſionem uidetur tacite reuocatus † licet iuri non ceſſerit ex
quo quantum ad litem & cauſam ceſſit & habuit animũ
non litigandi, uel ſaltem declarauit illam litem proſequi
nolle pro qua cõcluſione facit cle.ſi.de procu. ꝙ ſicut ibi
per obitum rectoris eccleſię reuocatur procurator,ita hic
per ceſſionem cum locum habeat etiam in moriente ciui
liter ex identitate rationis Rot.in no.xxviii.eo. tit.& hoc
intelligendo cle.etiam ſi ageretur ſuper propria cauſa nõ
ſolum ſi pro eccleſia prout ſecundo modo glo. ſentit. &
Car.ibi in.i.q.qui etiam uideatur in prima. Et Egi.deciſ.v.
in ſi.declarat quòd proſecutio tituli beneficialis non com
petit nomine eccleſiæ,ſed proprio. Nihilominus me du-
3 bitante in una alia an mortuo† principali in cauſa ſuper ti
tulo beneficii potuerit decerni proceſſus contra intereſſe
putantes abſq; eo quod citaretur procurator mortui qui
erat etiam effectus dominus litis,fuit reſponſum ꝙ ſic, &
ꝙ lita fuerat intellecta.d.cle.& erat in pratica quæ intelligẽ
tia uidetur contra prædictos. Ideo conſiderabis non ob-
ſtante quòd procedant præmiſſa quando liti renunciare-
tur,quia uerum eſt remanere ius,& ſuper eo de nouo agi
poſſe nõ amplius quo ad cauſam & inſtantiam cui eſt per
ceſſionem renunciatum. Nec refragatur quod expreſſe
4 reuocari nõ potuiſſet procurator † dominus litis effectus
l.ante litem cum ſe.ff.de procu.ergo nec tacite,eſt enim
ſeu reputatur una perſona cum domino. dicit glo. in.l.ſi
procurator.ff.de do. ma.except. quia ſecundum Zenze.
quem refert & ſequitur Car.in.d.cle.iiii.opinione hoc nõ
5 eſt ad commodum† procuratoris ſed domini ꝙ per con
teſtationem efficiatur litis dominus.l.qui proprio.§.pro-
curator ut in cæteris.ff.eo.& cum nullum effectum domi
nii habeat nõ poteſt dici priuatus aliquo iure dominii.Itẽ
dicitur ſolum factus dominus inſtantiæ quo ad hoc ut ſi-
ne cauſa reuocari non poſſit,ut in dictis iuribus.ſed in ta-
cita reuocatione non cadit conſiderare cũ cauſa uel ſine
unde ualeat reuocatio, & in eo plus operatur tacita ꝗ ex-

preſſa,quod eſt mirabile ſecundum Zenz.in.d.cle.& contra regulam.l.cum quid cũ ibi no.ff. ſi cer.pe. quinimmo ut ſubiicit Car.in dicto loco etiam expreſſe reuocari poteſt poſt litem conteſtatã taliter ꝙ reuocatus poſtea nihil poteſt,quia ſi ſe ingereret eſſet ſuſpectus.l. quæ uiá.ff.eo. de procur.Cũ tantum id poſſit uelle quòd cauſa cognoſcatur an ſit iuſte reuocatus,& hoc pro conſeruatione ſuę famæ quæ uidetur grauari de facto quando ſine cauſa,unde iſtud non impedit effectũ reuocationis. Ita in.d.l.quæ omnia.uer.niſi forte. & hæc interpretatio congruit iuribus adductis & alias placuit. pro qua in ſimili facit quod Inno. Ho. & Io. an. dicunt in.c.ex literis de offi.delega.
6 ꝙ auocatorium † reſcriptum ſi ſit ſurreptitium eſt ipſo iure nullum,quia reuocatio eſt odioſa,quoniam fit cõtumelia iudici qui ſine cauſa reuocatur, iudicis enim & procuratoris non intereſt ꝙ reuocentur dummodo cum cauſa & ſine cõtumelia,in procuratore uideatur.c.ii.&.c. ſi quẽ de procur.in.vi.& ibi doc.Goffr.in ſum.eo.ti.v.col. intelligit etiam ut ſolum audiatur procurator uolens probare falſam cauſam ſuſpitionis quã dominus prætendit, & eatenus audiatur ut eſtimationẽ ſuam defendat non ut procuratione uti uelit ſubiungens tamen ꝙ is contra quem procurator inſtitutus eſt auditur in hoc cum eius interſit diuerſis procuratoribus non impugnari.d.l. quæ omnia. Deciſio autem Rotæ.xxv.de procu.in anti.facit differentiam inter ſecundam inſtãtiam & primam ea ratione quia diuerſa eſt cauſa principalis a cauſa appellationis uide ibi redeundo ad caſum ſi procur.erat tantum dominus inſtãtiæ nimirũ ſi quantũ ad illam inſtantiam & litem nihil poſſit poſt ceſſionẽ: quinimmo ſi eſſemus in prophanis per renunciationẽ litis eſſet renunciatum inſtantiæ cauſæ & iuri in iudicium deducto adeo quod ad eandem denuo redire cedens non poſſet ex quo per renunciationem eſſet finita.l.poſtquam liti.C.de pact. quam ita declarat ibi
7 Alex.& de ceſſione litis ac † litis & cauſæ.Item litis cauſæ & iuris & quid importent per Bart. in.l.naturaliter.§.

nihil cõmune col.iiii.ff.de acqui.poſ.& Abb.in.c.dudum ii.de elec.iiii.col.in.c.cum pridem de pact.in prin.c.paſtoralis de cauſa poſ.& propri.col.iiii. Sed quia ſumus in beneficiali titulo & ſuper eo agitur non inducitur renunciatio titu.nec iuris ſuper eo niſi fiat in manibus habentis poteſtatem.c.admonet.c. quod in dubiis.c.dilecti, cum ibi not.de renun.& in materia eſt elegans deciſio.iii.eo.titu. in no. quæ practicatur prout dicit quòd renunciatio litis debet fieri coram proprio auditore qui non admittit ceſſionem iuris ſi fieret: quia nec poteſt,ſed litis & cauſæ tantum,& iuris corã ſuperiore alias facta non ualet & prout inter ea differentiam. Concluſionem autem intellexerunt
8 domini ut non admittatur † appellatio procuratoris ſi ſciuit dominum ceſſiſſe ſecus ſi ignorauit,ſed ſi tacite reuocatur procu.p ceſſionem quid refert ſciat procurator uel ignoret & ad.l.ſi procuratorem in fi.ff.de procur.l. unica .C.de ſatiſda.c.mandato de procur.cum materia.&.c.ex parte decani quatenus loquitur de iudicialibus de reſcri
9 ptis quod tenet † iudicium cum procuratore reuocato ſi reuocationem iudex & aduerſarius ignorauerũt poteſt dici quod in iudicialibus nõ attenditur ſcientia aut ignorantia reuocati ſed tantum aduerſarii uel iudicis aut utriuſq; unde ſumus in diuerſis caſibus non aduerſis.l.fi.ff. de calumnia. & quando eſſemus in ſimilibus non obſtaret tenendo opinionem glo.& Bar.in.d.l.unica quòd quando iudex ſciuit iudicium ſit nullum ſi ceſſio fiat in manibus iudicis ut ſupra uel ſit in actis quæ non licet iudicem igno
10 rare † ex quo non uiſis eis ſententia eſt nulla glo.& docto.in.c.eccleſiæ ſanctæ Mariæ de conſti.c. tum ex literis. cum ibi no.de reſtitu.in integ.& eſt longa apoſtilla Alex. ad Bar.in.l.prolatam.C. de ſententiis & quærimus an iudex debeat uel non admittere appellationem. ſi uero tenuerimus opinionem glo.in.d.c.mandato.& Abb.ibi in c.ex inſinuatione &.c.in noſtra eo.ti.quòd ſufficeret alterius ſcientia, idem dicit in iudice ut eſt oſtenſum non cadat hic ignorantia quando uero daretur caſus quod iu-

dex ignoraſſet & pars ſciuiſſet & eſſet uera opinio glo.& Bar.in.d.l.unica. quod ualeret ſententia, poteſt ſecundo dici quod ibi ſumus in expreſſa reuocatione in qua id eſt quod poteſt imputari reuocanti quare non certiorauit iudicem aut aduerſarium ſeu utrunq; ſecundum uarias opiniones. At in tacita reuocatione a lege inducta nihil tale poteſt imputari,& hoc attento Bart. in.d.l. ſi procuratorem.& Abb.in.d.c.mandato uolunt quod indiſtincte non teneat iudicium & quod iura loquentia in expreſſa non
11 habeant locum in tacita, nam † nec ſententia lata contra defunctum tenent.l.de qua re.§.ii.de iudi.l.pe.ff.quę ſen. ſi.appel.reſcin.Aliud eſt in ſcientia partis uel iudicis aliud in ſcientia procuratoris de qua uel ignorantia in iudicialibus iura non curant non obſtan.cle.i.de renuncia. &.d.c. ex parte decani inquantum dicit de extraiudicialibus quia
12 habet uarias lecturas ubi actus ualet niſi † peruenerit reuocatio ad notitiam ſuperioris uel procuratoris reuocati. Quia primo reſpondetur quod procedunt in expreſſa non in tacita reuocatione ſecundo in extraiudicialibus non in iudicialibus,an autem in tacita reuocatione locum habeat quod re integra uel non ideſt ante litem conteſtatam uel poſt inducatur reuocatio & quid in expreſſa uideatur Car.magiſtraliter in.c.quoniam. Abb.de offi.de leg.v.vi.&.vii.q. Sed pro diſtinctione dominorũ reperio Abb.in.d.c.ex parte ultimo not.dicẽtem quod quicquid
13 agit procur.reuocatus ante † certificationem reuocationis etiam in fauorem domini tenet ita quod aduerſarius non poteſt allegare illam reuocationem in præiudicium reuocantis & in hoc habet text.pro not.dicens quod idẽ uoluit ibi glo.& Inno. niſi dicamus quod loquitur in extraiudicialibus cum in iudicialibus doc.ſolum reſpiciant ad notitiam iudicis uel partis non autem procuratoris reuocati prout de mat.per eundem Abb.ibi.iiii.col.& uerbum aduerſarius poteſt uerificari in eo cuius intereſt ualere uel non actum extraiudicialem uel qui poſtea propterea litigaret & ſic eſſet aduerſarius, & ſi Abb. intelle

xiſſet de actu iudiciali & eius dictum eſſet uerũ poſſet reſponderi quod loquitur de expreſſa non de tacita reuocatione, ſed hoc non obſtaret in propoſito ex quo in tacita per mortem militat ratio Bart. & Abb. de qua ſupra non in tacita per ceſsionem in qua eſt quid imputetur cedenti ſicut expreſſe reuocanti ideo in utroq; idem ſit. l. illud. ff. ad. l. aquil. c. inter corporalia de transla. epi. c. cum dilecta de confir. uti. uel inuti. c. cum marte. §. fi. de celebra. miſſa. & tunc uis eſſet an Abb. de iudicialibus ſenſerit an uerum ſit & ad illud ꝙ iudex non poteſt ignorare in iſto caſu poſſet dici non eſſe uerum quando coram alio iudice uel in manibus Papæ eſſet facta ceſsio licet ſit reſtringere & poſſet ad dictum Abb. conſiderari quod quicquid ſit poſt reuocationem alicuius etiam ſi cedat in eius cõmodum dicatur fieri contra eius uoluntatem, & ſic iudicetur incõmodum & non ualeat per tex. in. §. præterea ſi quis generaliter inſti. de uſuca. & Bar. in. l. ii. in prin. iiii. col. ff. ſo. ma. quia ſicut non cogeretur recipere contra ſe non debet admitti cõtra alium quin poſſet allegare reuocationem & uoluntatem ne claudicet actus. l. fi. C. de fruc. & lit. expen. & ita glo. in. d. c. ex parte ſentiunt nec bene perpendendo quod glo. & Inno. dicunt id ꝙ colligit Abb. ex tex. quinimmo quomodocunq; ſentiat Abb. cõtra eius dictum in glo. ii. in. c. ii. de proc. in. vi. ꝙ indiſtincte ualeat reuocatio in præiudicium reuocantis & Ho. in. c. auditis ac Rot. eo. tit. in antiq. xi. ꝙ conſtituens nouos procuratores ad acceptandum uidetur primus reuocare eſto quod non ſint certifi-
15 cati cum certificatio † non inſpiciatur quando agitur de præiudicio reuocantis & ſumus ibi in extraiudicialibus & idem Abb. in. d. c. mandato colligit in principio ꝙ nõ ualet procurator reuocatio poſt litem conteſtatã ſi ipſe procurator tantum fuit certioratus & hoc in præiudicium aduerſarii qui debuit certificari, ſed ualuit in præiudicium reuocantis quia non poteſt prætendere defectum ignorantiæ, ut no. in. d. c. ex parte & loquitur in iudicialibus. Ad idem Fely. in. d. c. ex parte. iii. fallentia. x. col. dicens fallere

regulam ubi agitur ſolũ de præiudicio conſtituentis, quia ualet reuocatio etiã non intimata & geſta per ipſum ſunt nulla etiam ſi ſententia eſſet lata. Allegat poſt alios Pau. de caſt. in.d.l.ſi procurator qui loquitur in iudicialibus. Aduerte tamen quia Car. in.d.cle.v.q.inquit tex.ibi procedere ſiue fiat reuocatio procuratoris tacite ſiue expreſſe & hoc niſi taciti & expreſſi eſſet diuerſa ratio, ſed Bart. in.l.ſi quis.§.Iul.ff.de procur.& Abb.in.c.non iniuſte eo. ti.col.i.firmant ꝙ per conſtitutionem ſecundi procuratoris quando eſt lis conteſtata non reuocatur primus quia nec poteſt ſine cauſæ cognitione quæ cauſa in reuocatione tacita non cadit ex quo opinio Pau.de ca.in.d.l.ſi procuratorem uidetur deſtrui hoc caſu. & uide in materia diſtinctionẽ Bart.in.l.mutari.ff.eo.& adducta ſupra & circa reuocationem procuratoris in iudicio & extra iudicium ad negocia uideatur in.iiii.col.cum ſe.& Bal.in.c. audita. de reſti.ſpoli.& in.d.l.unica.Imo.& Abb.in.d.c.ex parte & Rot.de procur.in no.ii. iuxta additionem quando agitur cum certa perſona quando cum incerta & Imo.etiam in.d.c.mandato eo.ti.

Tertiæ deciſ.de appellatio.Summarium.

Condemnatus qui appellauit corã alio iudice uel honeſta perſona tenetur ad expẽſas in negocio executionis contra eum factas quouſq; appellationem produxit quã iudex qui pronunciauerat & pars quæ ſententiam pro ſe obtinuerat ignorabant idem ſi non conſtet de mandato appellantis quod extabat tempore appellationis quoad expenſas executionis uſq; ad productionem ipſius & ſic in ſimilibus.

Epithome.

1 Appellatio abſente uel impedito iudice coram honeſta perſona interponi poteſt.

2 Appellans in abſentia iudicis tenetur ad expenſas in arti⸗
culo executiuo factas quouſq; appellationẽ produxit.

3 Expenſe contumaciales ſemper præſtantur etiam ſi con⸗
tumax iuſtam habuerit cauſam litigandi.

4 Expenſe executionis facte poſt appellationem procura⸗
toris de cuius mandato non conſtabat uſq; adprodu⸗
ctionem mandati ſolui debent.

5 Clericus ſi ante ſententiam non excipit de priuilegio cle⸗
ricatus tenetur ad expenſas.

6 Attentata poſt appellationẽ extraiudicialem an & quan⸗
do ueniunt reuocanda.

Tertia deciſio.

SÆpe impedito iudice qui diffiniuit corã alio uel ho
neſta perſona appellatur legitime Rot. de appel. in
no.l.Mil. in uerbo appellatio fieri debet & dico in
alia deciſione incipiente. Appellauerat quidam.contingit
ꝙ habẽs pro ſe diffinitiuam proceſſit ad executionem &
condẽnatus poſt aliqualem proceſſum produxit appella
1 tionem fuit concluſum ꝙ ad expenſas † in articulo execu
tiuo factas uſque ad terminum in quo appellationem ta⸗
lem exhibuit appellans appellato teneatur ex quo appel
latus & iudex exequentes in nihilo peccarunt appel⸗
lationem ignorantes poſt terminum autem appellatio⸗
nis producte tenetur appellatus.l. ſi quis inficiatus.ff. de⸗
po.& no.Bal.ibi ad utrunq; quod quis poteſt habere iu⸗
ſtam cauſam litigandi uſque ad certam partem iudicii &
uſque ad certam non:quod inquit tene menti propter ex
2 pen. refectionem. † Appellans uero a culpa aut dolo ne
quit excuſari quia paſſus eſt expenſas fieri & ad executio
nem procedi,ideo ſibi imputetur.l.quod quis ex ſua cul⸗
pa.ff.de regu.iur.c.damnum eo. titu.in.vi. ad hoc.c. ex⸗
ceptionem de except.c.i.in prin.eo.tit.in.vi.ubi differens
excipere de excommunicatione condemnatur in expen⸗
ſis pro quo in ſimili.c.finem litibus de dol.& contu.& ibi

3 glo.in uerbo expen. notans quod omnes expen. † quæ fiunt ob contumaciam alterius partis indiſtincte præſtan tur qualemcunq; litigandi cauſam habueritis cui præſta tur ad quod allegat multa iura facientia ad propoſitum nec uidetur carere ſuſpitione malitiæ qui citatus ſup exe cutione diſtulit opponere de appellatione forſan ut ad uerſariū laboribus & expen.fatigaret & de nullitate acto rum ageret ac dictorum iurium aut ſaltem eſt culpoſus quod ſufficit & forſitan non liber a contumacia pro qua & qualibet etiam ante peremptorium fit in expen. con demnatio & poſt peremptorium etiam excommunica tur cum ſit delictum ita glo.in.c.i.de do.& contu.in.vi.c. i.cum ibi not. de iudi.l. omne delictum.§.contumacia.ff. de re mil.facit.c.i.in fi.& ibi Phi.Franch.de appella.in.vi. &.l. eum quem temere iuncta glo.ff.de iudi. ubi temeri tas ad idem obligat ac libelli confuſio ſecundum unam le
4 cturam & hoc etiam accidit quando quis appellat † pro alio & uere eſt procura. & de mandato non docet ſiue non poſſit ſiue nolit quoniam eius principalis ſoluet ex pēſas executionis uſq; ad diē productionis mandati uel ex dolo culpa aut negligētia ſua aut procuratoris de qua etiam regulariter tenetur.l. & eleganter.§.ſi dolo.l. arbi traria.§.dolo.ff.de dolo.l.ſi procurator.C. de procurato ribus.c.i.iuncta glo. ut lite non conteſta.c. cum olim de cau.poſſeſ.& proprietatis. ubi glo.&.c. ſignificante cum glo.de appella.& Philip.Franch.in.c.ex ratione col.viii. eo.tit.& iſtud in pluribus cauſis abſq; aliqua diſceptatio
5 ne memini firmatum quod etiam † in clerico non excipi ente de priuilegio clericatus ante ſententiam ſed poſtea ad impediendum executionem allegante ſe clericum ac proceſſum inualidum fuit alias tentum ut actori in expen ſis ſatisfaceret ut colligit Egi.deciſ. ccxxvi. & in una Sao nen.lanarum.1518.coram domino Iacobo Simonetta & etiam obſeruatum ad hæc facit pertinenter Rot. xxviii.
6 in no.de appella. quod † attentata per iudicem uel partē poſt appellationem extraiudicialem ante notificationem

eiuſdem eius factam non ueniunt per modum attentati re uocanda propter iuſtam ignorantiæ cauſam.

Quartæ deciſ. de appella. Summarium.

Non cenſetur deſerta appellatio ex eo quod fuerit pręſentata commiſsio iudici ad quem die.xi.ſi.x.uel anteriori fuerat data curſori ut præſentaretur eidem.

Epithome.

1 Appellatio nõ dicitur deſerta ſi in termino ad proſequendum appellationem aſsignato commiſsio curſoribus licet non iudici fuit præſentata.

2 Terminus hominis quando ſuccedit loco termini iuris quomodo intelligatur.

Quarta deciſio.

De more eſt in palatio quod appellãti a diffinitiua dantur apoſtoli reuerentiales quia ius defert &nõ deferẽs punitur.c.de priore.cum ibi no.de appel. c.cũ appellationibus eo.ti.in.vi.& hoc cum termino decem dierum in forma ſolita, ita quod ſi infra decendium cauſa appellationis non reperiatur commiſſa deſerta eſt appellatio,ſed licet ſit præſentata cõmiſsio † cauſæ appellationis iudici ad quem die.xi.concluſum fuit in una Roſcẽ.1515.coram domino Antonio de Triuultiis quod nõ eſſet deſerta dummodo die.x.probaretur data curſori ut præſentaret eam ex quo conſtat de diligentia cui concluſioni non ob.l.fi.§.illud.C.de tempo.appel.& fa. ſtol.dubio.xxxvii.quod ulterior inſtantia & maior proſecutio requiruntur quia loquuntur in tempore appellationis finiende non proſequende,ut hic quo caſu ſufficit itineris arreptio.c.cum cauſam de re iud.ac reſcripti impetratio.c.ex parte.c.dilectus.ii.de reſcriptis. Itẽ inchoatio ultima dię

ſeu alia quælibet proſecutio Rot. Biſignet. in antiqor. xx. de appel. cũ non aſſignetur terminus ad proſecutionem appellationis complendã, ſed inchoandam deciſio eſt ul. alias. lxvi. eo. tit. in no. & Abb. poſt alios in. c. perſonas. ii. col. uer. ii. caſu & Phil. Frãch. col. iiii. ibi ſecundũ principa le. & ibi. ſecundo caſu & facit. c. ad hæc. ii. ubi etiam Abb.
2 & Io. an. in. c. ſæpe eo. titu. dicens quòd terminus † homi nis proprie eſt ad inchoandum iuris uero ad finiendum & quanuis ſimus in termino ſtatuto in curia & exigatur maior diligentia quàm ſit dictum ſecundum Abb. & Phi. Frãch. in. d. c. perſonas ad. d. deciſionem. xx. nihilominus ut ibi ſatis eſt a dire Vicecancellarium aut locum tenentẽ uel eum qui pro tempore ad ſignaturam commiſſionũ eſt præfectus & ſi erit impeditus proteſtari, unde probare porrectam commiſſionem ſucceſſiue ſignatam atq; curſori exhibitam ut præſentet facta collegio curſorum ſolu tione eſt oſtendere omnem diligentiam & proſecutionẽ & pluſquam adiuiſſe ſignare debentem ac ultra quàm in uno actu proteſtari aut ſaltem proteſtationi equipollens & ita Egi. inquit deciſione. 593. ſufficere q; in una hora cõ grua fuerit quæſitus qui ſignat commiſſiones & non potuerit congruo loco reperiri ex quo tempus iſtud non datur ad complendum, ſed ad aliquam diligentiam faciendam quæ præmiſſo modo probatur & ſi eſſemus in caſu dubio Rota inclinat ſemper pro non deſertione ſecundum no. Pau. de ca. in. l. i. ff. ſi quis cautio.

Quintæ deciſ. de appella. Summarium.

Si dolo aut negligentia procuratoris appellatio deſeratur in curia etiam ſi cauſa beneficialis ſeu alias ſpiritualis ſit quæ extimationem non recipiat Rota procedit ad executionem non obſtan. reſtitutione prout de iure.

Epithome.

1 Appellatio deſerta dolo aut negligentia procuratoris nocet domino.

2 Agi poteſt ad intereſſe contra procuratorē per cuius negligentiam appellatio eſt deſerta.
3 Reſtitutio aduerſus deſertionem cōpetit domino ſi procurat.cuius cauſa appellatio dicitur deſerta non eſt ſoluendo.
4 Res ſpiritualis an recipiat extimationem.
5 Reſtitutio an impediat executionem.

Quinta deciſio.

1 Regula iuris eſt ꝙ ſi deſeritur † appellatio dolo aut negligentia procuratoris non excuſatur dominus, nec propterea competit ei reſtitutio.l.& elegāter.§.ſi dolo.l.arbitrio.§.dolo.ff.de dolo.Ita tenet Spec.tit. de appel.§.nūc breuiter.uer.quid ſi pars.Pau.& Car.cle. ſicut eo.ti.Ang.& Imo.l.ab executore.ff.eo.no.Inno.& Ioan.an.c. cum olim de offi.dele. quos refert & ſequitur Phil.Franc.c.ex ratione de appel.iii.char.uer.circa quartum impedimentum.& glo.pe.poſt prin.in.c.cum acceſ-
2 ſiſſent de reſti.in integ.Sed poteſt agi contra † procuratores ad intereſſe,ut in.d.iuribus cum ibi no.&.l.a procuratore man.l.ſi procurator de procur.C. Fallit regula quan
3 do procurator † non eſſet ſoluendo, tunc enim reſtituere tur dominus.d.§.ſi dolo.& glo.ſi.d.§.dolo.& pe.d.c. cū uoluiſſet.& ibi Abb.v.col.pro regula & fallentia . Cardi. in.d.cle.ſicut allegat ad ſi.§.i.ff.de eo per quē fa.erit.Old. conſi.clvii.& Phil.Franch.in.d.c.ex ratione differentiam non eſſe ſoluendo in beneficialibus quæ non recipiunt extimationem glo.c.coram.de offi.deleg.ubi etiam Abb.& in.c.cum olim remiſsiue de cau.poſ.& proprie.&.c.accedens de conce.præben.in quibus locis ponit an ſaltem in
4 directe res ſpiritualis † recipiat aliquam exiſtimationem & poſſet in beneficiis prætendi aliquod intereſſe eſtimabile.Hanc fallentiam Rota non admiſit meo tempore & ſi conceſſa ſit reſtitutio cōſueta prout de iure ex eo quod cauſæ beneficiales & ſpirituales ſunt in curia quotidiane,

ut plurimum tractantur per procuratores unde impedirẽtur executiones cum magno partium diſpendio ex quo
5 † reſtitutio regulariter impedit executionem.l.unica.C.in integ.reſti.po.nequid no.ſi.& Abb.c.ſuſcitata.de reſtit.in integ.ita ꝙ ſtilus interpretatur commisſionem ad quem commisſio uidetur ſe referre.c.ex literis de conſti. & procedituг ad executionem niſi in aliquibus cauſis alia iuſtificatio aut excuſatio coadiuuans aut mouens iudicem cõcurrat.l.i.ff.ex qui.cau.ma.& ita practicatur.

Sextæ deciſ.de appellatio.Summarium.

Paupertas excuſat ab appellando &proſequendo.Idẽ in infirmitate morte procuratoris uel alio legitimo impedimento ſaltem per uiam reſtitutionis & ad eam obtinendam & in curia datur biennium ad proſequendum & finiendum dummodo aliquid fiat infra annũ,& uide quomodo paupertas ſeu uſq; ad quam ſummam conſideretur,& in quanto pauperi prouideatur.

Epithome.

1 Paupertas an excuſet ab appellando & appellationẽ proſequendo.
2 Publicatione teſtium denegata an ex hoc ſententia impugnari poteſt.
3 Paupertas ne afflictio addatur afflicto eſt iuuanda.
4 Infirmitas an præbeat iuſtam cauſam excuſationis.
5 Reſtitutio an competat ſi propter obitum procuratoris ſententia tranſiuit in rem iudicatam.
6 Pauperi quomodo prouideatur quando agitur ut rei iudicate pareat.
7 Pauper quis dicatur.uide remisſiue.
8 Appellans de ſtilo curie dummodo infra annum aliquid fiat habet biennium ad proſequendum & finiendam appellationem.

Deciſio ſexta.

Firma eſt propoſitio ꝙ excuſatur quis † ab appellando & ſi non fuerit appellationem proſecutus propter paupertatem.l. ſi procuratorem.§. ſi ignorantes.ff.man.cum materia tenent glo.l.inuitus.C.de procu. c.non iniuſte eo.ti.ubi legiſte & canoniſte communiter.ſ. Abb.anti.Ho.collect.Io.an.Car.Imo. Bal. & Inno.in.c. ex ratione.de appel.Et ibi etiã Abb.col.i.& Fely. in prin. Licet Bar.in.d.l.inuitus contra ex quo poteſt appellari uiua uoce ſine impenſa.l.i.in fi.cum ſe.ff.de appel.l.litigatoribus.C.eo.intelligens.d.§. loqui tantum de appellatione exercẽda quam quis tenetur proſequi niſi ob inopiam excuſetur qui uere loquitur ſolũ de interponenda in omni ſui parte cum de exercenda uerbum nullum.& ita Pau. de ca.in.d.l.inuitus dicit & intelligit.d.§. quando ex forma uel alias appellans tenebatur pro appellatione ſoluere gabellam prout per ſtatutum ſoluitur in ciuitate Lucana ut inueni in regeſtro unius cauſæ Lucan. domus coram me quod eſſet reſtringere & diuinare.Unde Alexan. melius ibidem ſecundum Odof.Rich.malum.& Saly.in d.§.quod poteſt intelligi quando non poterat appellari uiua uoce.Sed hoc non eſt generale & reſtringitur. Ideo Abb.in.d.c.non iniuſte intelligit quando uiua uoce fuit appellatum incontinenti. Et hoc puto uerius non diſtincto an potuerit uel nõ. Nam ſecundum Fulg.in.d.§.ut inquit Alex.in.d.l.ſi non uult quis ſtatim ſed caute & conſulto aduocato appellare, quo caſu neceſſarius eſt in ſcriptis libellus.d.l.i.& in eo formando & concipiendo impenſa.dicit Odof.in ſum.de procur.ulti.col.& Imo.in.d. c.non iniuſte.iiii.& ibi Collect.& Car.& reperitur una additio ad collect.in.d.c.quòd etiam quando fuiſſet appellatum ſtatim paupertas proficeret ut uoluit.Inquit Bald. in.l.ii.ff. ſi qs caut. & in.l. acceptam.C. de uſur.& Mathe ſil.ſingulari ſuo ultimo. Sed ſi appellauit ſtatim uiua uoce non uidetur quòd in eo proſit in aliis uideantur quote allegate. Item beneficium decendi ad appellandum ad

hoc datur inter cętera & non eſt coarctandum, quia ſic au ferretur regula indultum de regu. iur. in. vi. cum nec repe riatur cautum ꝙ in aliquo caſu aſtringatur quis ſtatim ap pellare. l. illam. C. de colla. & ita dicit Imo. in. d. c. ꝙ non arctatur cum in eius ſit electione uiua uoce uel in ſcriptis appellare. poſſet enim pauper qui minus prouidus & po tens eſt q̃ diues habere patrocinium & alia. & quid quo modo & quando pro omni tuitione ſit appellandũ igno
2 rat erraret de facili ſi fuiſſet ei denegata publicatio † te ſtium & diffinitiue pronuntiatum ſi a diffinitiua duntaxat appellaſſet non a denegatione, quoniã non poſſet impu gnare ſententiam propter denegationem. c. cum. I. & A. de re iudi. Et ibi Abb. & ſic de aliis multis præmature & ſine conſilio factis, excuſatur etiam qui ob paupertatem non eſt proteſtatus nec potuit, & pro proteſtante habe tur ait Bal. c. cæterum de reſcrip. Et ſi Bart. bene uideatur aliter ſenti in. d. §. ignorante q̃ in. d. l. inuitus. & uidetur di cere quòd paupertas etiam in appellãdo excuſet. Sed an currant uel non tempora appellationis proſequende pro pter paupertatem. Alexã. in. d. l. remittit ad no. per Inno. in. d. c. ex ratione de appella. & Bald. in. l. fi. C. de condi. inſer. Iaſ. uero ibi allegando eoſdem. & Bal. etiam in aliis locis uult quòd paupertas nedũ excuſet a proſequendo, uerum etiam efficiat ut non currat tempus datum ad pro ſequendum. Adducit etiam ad hoc glo. in. c. cum dilecti de dol. & contu. & in. c. egrotans. ii. q. iii. ſubiiciens Bald. dicere in. l. ii. §. ſi quis in iudicio in fi. ff. ſi quis cau. quod Guil. de cu. euaſit quendam pauperem a pęna furcarum qui appellauerat, & præ inopia appellationem proſecu tus non fuerat. Et non obſtan. ꝙ aliqui domini conſidera bant auditores Rotæ poſſe prorogare fatalia uigore In nocentianę cum modica aut nulla impenſa, & ꝙ eſſet elu dere plures res iudicatas impedire executionem ratione paupertatis. Rota admiſit hanc excuſationem & admittit & habetur cõmiſſio in ſimilibus, prout de iure uel cõſtito de legitimo impedimento ad appellandũ uel proſequen

3 dum &c. Et merito in iſtis quia † iuuanda eſt paupertas ne afflicto addatur maior afflictio.l.diuus.ff. de offi. præſi. c.ex parte de cle. egro. & compatiendum ac benefaciendum.c.licet de cenſi. & glo. in.c.ad audientiam de cleri. non reſid.alias ſi non excuſaretur pauper perderet forſan quicquid parum ſupereſt,& eſſet necare eum contra.l.necare de alen.uel agnoſ.libe. Videamus enim quòd cogũtur impotentes deſerere cauſas redire ad partes nullos dimittere procuratores aut aliquos qui negligunt cum nudi & inermes nequeant contendere.c.i.frequens de reſtit. ſpoli.in.vi. Pecunia nanq̧ eſt neruus belli,& ut plurimum excluduntur uel non ita audiuntur ab hiis qui eos deberent benigne iuuare iuxta Iuuenal.Satyra.iii.inquit.Nihil habet infelix paupertas durius in ſe quàm ꝙ ridiculos homines facit & plurima ſunt quæ non audent omnes homines per tuſa dicere leua;profit,ergo in propoſito paupertas prout in aliis prodeſt.§.ſed & propter paupertatẽ inſtit. de excu.tuto.l.ſi quis ad declinandam.C.de epi. &
4 cle.cum ibi not. idem dicamus de infirmitate † ut præſtet excuſationẽ uel præbeat iuſtam cauſam reſtitutionis pro quo.§.item propter aduerſam ualitudinem inſtitu.de excu.tuto.c.in tua qui man. accuſa. poſ.ita Ho. & Ioan. an in.d.c.non iniuſte,& de utroq; ſcilicet paupertate & morbo etiam Bal. uideatur in.d.l.ii.§. ſi quis iudicio.ff.ſi quis cauti. & Bart. in.l.quæſitum de re iudi. & Abb.poſt glo. in.c.quærelam de procura.facit etiam glo.in.d.c.ſi egrotans & Goff.ubi ſupra.Item ſi quis procuratorem dimit
5 tere non potuit uel dimiſit † & obiit & ſententia tranſiuiſſet poſtea in rem iudicatam dicatur nemine appellante aut proſequente uel prorogari fatalia petente & in aliis caſibus ſi quis legitime fuerit impeditus uel ſit ſaltem iuſta cauſa ad obtinendam reſtitutionem quæ, ut ſupra proficiat.l.i.l.ſed & ſi prætorem.§.i.iuncta glo. & ibi Bar. ex qui.cau.ma. & Bart.etiam in.l.ſi.col.ii.ff.de in integr. reſtit.& glo.in.d.c.ſi egrotans & de caſu mortis procuratorum ſæpius fuit obſeruatum in Rota habita commiſſione ut

ne ut eſt dictū. Sed quomodo conſideratur paupertas ad
6 uertendum & in quanto debet prouideri † pauperi quia
quando agitur ut rei iudicate quoad fructus & expenſas
pareatur ſi opponitur beneficiū.c.Odoardus de ſolu. Ro
ta cuiquam clerico quātūcunq; infimo aſſignat annuatim
pro uictu & ueſtitu ſine quibus uitam ducere non poſſu-
mus.c.ſi quis ꝓpter de fruc.ducat. auri de camera . xxiiii.
& ſi quid ultra habeat conſignatur uictori uſq; ad integrā
ſatisfactionem niſi condemnatus eſſet miles doctor aut
alias qualificatus cui ex arbitrio auget qualitatem perſo-
ne & patrie ubi habitat fertilitatis & ſterilitatis habita con
ſideratione prout in conſtitutione dotis inſpecta quantita
te patrimonii & dignitate perſone.l. cum poſt.§.uero.ff.
de iur.do.& etiam commune remedium ceſſionis bono
rū ad fugiendos carceres & de eo iuſti.de act.§.fi.in.l.i.C.
qui bo.ced.poſ. iuncta.l.fi.eo.tit. quæ de dilatione quin-
quennali ac creditorum alternatiua electione diſponit &
Rot.xxii.de reſti.ſpo.in antiq.& .xxxi.de re iudi. & in ma
teria.c.olim.ii.de reſtit.ſpoli.& ibi Io.an.ultra remedium
d.c.Odoardus & in practica pro clericis beneficiatis re-
medium.c.peruenit.de fideiuſ.quo beneficiorum fructus
condemnati aſſignantur uictori deducta ſumma,ut eſt di-
ctum ne uictus egeat eſt & aliud ex benignitate canonica
cōceſſum delinquenti de quo.l.di.ſtudeat ne fame pereat
pro quo.c.cum haberet de eo qui dux.in ma. quam pol.
per adul.& facit.c.henricus de cle.pug.in duello alias au
7 tem quis † dicatur pauper traditur per Bar.in.l.ſi conſtan-
te in prin.ff.ſol.ma.ii.q.col.iii.& Abb.in.c.i.de accuſa.ubi
habetur ꝙ in caſibus quibus a iure expreſſum ſtatur ex-
preſſioni quando non in rebus leuis præiudicii ſtamus
opinioni uulgari ſi magni relinquitur iudicis arbitrio ſecū
dum qualitatem perſonam cauſarum & terrarum.Et quia
de aſſecutione & deſertione appellationis eſt dictū ne ſti-
lus palatii antiquus & qui eſt in uiridi obſeruantia obliuio
ni tradatur inſti.de teſta.in prin. Sciendum quod licet ap-
8 pellāti † regulariter detur anuus ad proſequendū & finien

dum & ex cauſa bienniū auđen.ei qui appellat.C. de tem po.appella.c.cum ſit Romana de appella.in curia tamen ſine tali cauſa datur biennium forſan ex eo quod frequen tiores ſunt cauſæ forenſium qui nō modico tempore ad ueniendum & conducendum teſtes ac portandum inſtru menta indigent. Item quia multitudo eſt cauſarum ma= xima de uniuerſis chriſtianorum regionibus & ſatis eſt ita eſſe introductum quod procedit dūmodo infra annum in aliquis actus fiat prout ſeruatur & ponit Faſ. dubio Rotæ.xxxvii.quādo uero deſeritur appellatio lapſu bien nii non uidi dari triennium eo modo quo extra curiam ex cauſa tribuitur biennium quia nec ſimpliciter curia ad= mittit biennium ſicut ius commune annum cū uelit quod aliquid fiat ut eſt dictum quod non eſt ſic de anno iuris ut requiratur infra ſemeſtre aliquid fieri cum ſufficiat etiam in ultimo induciarum termino anni comparere auđ.item ſi appellatione.C. de tempo. appella. quod qualiter in= telligatur uideatur ibi Bart.& Abb. poſt Ioan. an.& But. c. ex ratione.v.q. de appella. uerum eſt quōd.d.c. ex ra= tione prouidet ex cauſa de tertio anno. Et ita ibi decla= rat Phil.Frāch.col.viii.uer.circa tertium impedimentum ſed ſi ut ferretur ſententia quis ſumma ope inſteterit non labitur fatale biennii.l. ſi.§. illud de tempo. appella.C. Rot. xxxviii. de appella. in antiq. & cauti procuratores petunt ſemel bis & ter, pronunciari parte citata & anno= tari in regeſtro petitionem per notarium cauſæ.c. quoniā contra de proba.& ſi aliud prætendatur impedimentum habetur commiſſio conſtito de legitimo impedimento uel prout de iure & recurritur ad.d.c.ex ratione cum ma= te.alias habetur commiſſio quod decernantur executo= riales,& taxentur expenſe ſi ſententia non fuerit habita in biennio cum concluſio non ſufficiat,ut in.d.deciſ.xxxviii. quoniam licet poſſet auditor pronunciare ſuper deſertio ne ſecundum Rot. iiii. de appella. in no.ix.xiiii.&.xxiiii. cum aliis tamen non ſolet & rariſſime id facit meo tem= pore & ut dicunt antiquiores pro poſſe eſt abſtinendum

pro partium commoditate & minori diſpendio.

Septimæ deciſ. de appellatio. Summarium.

Vtrum prorogatio fatalium quam auditores Rotę ad inſtantiam partis concedunt ualeat ſi ad uidendum prorogari fatalia non uerus, ſed putatiuus ſeu alias non procura. fuerit citatus.

Epithome.

1 Prorogatio fatalium facta procuratore putatiuo citato an ualeat.
2 Auditor Rotæ uigore innocentianæ poteſt prorogare fatalia.
3 Iudicem poſſe ſupplere defectum tutoris quomodo intelligatur & quid agere & ſcire debeat.
4 Motu proprio principis aliquid eſſe factum non præſumitur niſi id exprimat.
5 Appellanti ſi auditor dat reuerentiales quæ concurrere & interuenire debeant ut uere eos dediſſe uideatur.
6 Arbiter & arbitrator qua poteſtate uſum eſſe uideatur ſi ſimpliciter pronunciauit uide remisſiue.
7 Clauſula omni meliori modo quando ſubiungitur in aliqua diſpoſitione in qua eſt expreſſus ineptus quid operetur.
8 Fatalia etiam ſine citatione partis in uim bulle innocentiane prorogari poſſunt.
9 Fatalia ſi prorogantur in uim commisſionis legitima citatio partis an ſi neceſſaria.

Septima deciſio.

QVāuis auditor rotę uigore innocētianæ posſit ꝓrogare fatalia uel de nouo concedere tamen ſi ad
1 partis † inſtantiā prorogat & nō procurator ſeu q

putabatur uel qui non acceptauerat ad uidendum proro
gari citatus reperiatur dubitatũ eſt in una Roman. domo
rum coram.d.Hugone de ſpina de mẽſe Martii.1521.an
prorogatio ualeat & una pars dominorum dicebat quod
ſic quia Rota aliquando tranſiuerat in dubio pro non de
ſertione ad doctrinã Pau. de ca.l.i.ff.ſi quis cauti. adhoc
poteſt adduci quia ſi aliunde q̃ per innocentianam uel qa
extat commiſſio poterat auditor prorogare debet tenere
ex capite utili nõ inſpecto inutili & eo modo quo poteſt
regula utile de reg.iur.in.vi.& Bar.in.l.i.§.ſi quis ita.ff.de
uerb.obli.Nam quod non tenet ex una poteſtate ſuſtine-
tur ex alia.l.iii.ff.de mili.teſta.& actus ab ea geſtus præſu
mitur ſecundum modũ quem poteſt ſubſtineri no. Abb.
c.niſi eſſent.i.col.de præben.de quo Inn.& poſt alios la-
te Fely.c.cum ex officii de præſcrip.ix.col.cum ſe.uſq; ad
ult.char.& licet Papa in prorogatione per commiſſionẽ
2 manum apponat nihilominus poteſt auditor † uigore In
nocẽtiane prorogare.l.iii.ff.de mili.teſta.& ita fuit in Ro
ta obtentũ aliquando, aliquando & nouiſſime ualde du-
bitatum quando ſequitur commiſſionem an teneat in ca-
ſu dubii alia pars tenebat quod non quia in iſtis requirun
tur ſcientia & uoluntas de qua conſtet prout inquiũt Bar.
Saly.& Pau.de caſt.l.ſi curatorem.C.de in integ.reſti.mi.
3 quod licet iudex † quando tutor haberi non poteſt poſ-
ſet eius defectum ſupplere ar.l.ſi longius de iudi.l.ſi cum
dotem.ff.ſol.ma.tamen hoc intelligitur dummodo ſciat
quod tutorem non habet & id faciat ea intentione ut ſup
pleat ideo debet exprimi in actis ſciens tutorem non ha-
bere & uolens ſupplere quod non eſt in propoſito ad
hoc Ang.in tracta. malefi. in uerbo ex eius mero officio
&.c.ſi motu proprio de præben.in.vi. quod non dicitur
4 facere princeps † motu proprio niſi exprimat & hæc pars
mihi placuit pro qua facit ꝙ quando dat auditor reueren
5 tiales in forma appellanti † & petenti apoſtolos uidetur
dediſſe eos ſi a diffinitiua & intra decenniũ ac a legitima
perſona appelletur & petãtur alias refutatorios & iſte eſt

ſtilus palatii & ſi appellans non erat principalis nec pro-
cur.ſententia tranſit in rem iudicatam nec uidetur appella
tioni delatum licet iudex alias poſſet deferre ut uidemus,
ergo non ſuſtinemus actum ex capite posſibili patet quia
auditor noluit uti Innocentiana ſed partis inſtantiam re-
ſpexit necq de Innocentiana a parte nec iudice aliquid di
ctum & per hæc non obſtant motiua pro affirmatiua, &
quia ſumus magis in claro q̃ in dubio; quam poteſtatem
pars & auditor elegerint ceſſat doctrina Pau. de ca. alle-
gata & alia fundamenta qa etiam coniecture.l.continuus
.§.cum ita.ff.de uerbo.obli.& ſubintrat illud quod potuit
uoluit &c.l.multum.C.ſi quis alt.uel ſi.c.cum ſuper de of
fi.dele.& quod dicitur de procuratore & aliis agentibus
ex capite in congruo qui poterant ex congruo & ualido
.l.habebat.ff.de inſti.Lud.Ro.conſi.446.&.496.ubi plu-
6 ra ad propoſitũ.Item quando arbiter † & arbitrator ſim-
pliciter pronunciat non expreſſo an ex altera uel utraq
poteſtate communitate dicitur quod debent inſpici acta
per quæ etiam ſi ſimus in dubio mens declaratur iudican
tis refert Fely.d.c.cum ex officii.col.xv.unde etiam ſi eſſe
mus in dubio ex actis apparet quod nihil in uim Innocen
tiane, ſed magis ex alia facultate facit etiam quod uoluit
Spec.in ti.de actore uniuerſitatis uer. Sed pone quem re-
fert & ſequitur Abb.in.c.petitio in fi.de procu.quod con
ſtitutus ſub nomine ſyndici actoris procu.& nego. geſto.
intelligitur facere iuxta ſubiectam materiam,ut etiam Fe-
ly.in.d.c.cum ex officii.xi.col.Ergo & auditor iuxta teno
rem petitionis in qua de Innocentiana uerbum nullũ. Itẽ
quia etiam quando ſumus in caſu in quo aliquid fit cum
7 † clauſula omni meliori modo ſi eſt expreſſus modus
ineptus non operatur niſi in expreſſo quando modus ap
tus nõ deſcendit ex expreſſo Cal.cõſi.i. de accuſa. Anch.
conſi.357.Fely.d.c.cum ſuper ulti.col.ſed in caſu iſto eſt
expreſſa uia commisſionis uel alia ſeparata ab innocentia
na ergo concluſio fuit, quod ſocietas confalonis contra
quam Maria obiiciebat de re iudicata impetraret reſtitu-

tionem aduerſus deſertionem ob culpam aut negligen-tiam procuratoris. Pro aliquali concordia occurrit quod affirmatiua procedat quando nulla eſt commiſſio ſuper prorogatione & citatur bonus uel putatiuus procurator
8 † ad uidendum prorogari fatalia in uim bulle Innocen-tiane quia & pars iudex ad Innocentianam reſpexerunt maxime quando ex alio capite prorogare non poſſit ut non uitiet citatio de non legitima perſona facta quãdo & ſine ea ualuiſſet prorogatio qua caſu etiam ſine citatione non diceretur iuxta Innocentianam, ſed ſimpliciter ad uidendum prorogari. Idem etiam & ſeruirent ad hæc prima fundamenta & frequens uſus procuratorum ad Innocentianam recurrentium tanquam ad promptum & ſecurum remedium. Negatiua uero quando eſt ſuper prorogatione commiſſio & citatio fit ad prorogandũ iuxta tenorem commiſſionis & reperitur facta contra non legitimam perſonam ut in ſecundis fundamentis niſi quis dice-
9 ret quod uirtute commiſſionis † hoc fieri poſſet ſine citatione quod non uidetur, quoniam nec commiſſio fidem faceret niſi parte citata ad glo. Bar. in extrauagan. ad reprimẽdum ſuper uerbo de plano quo. in cri. leſe ma. proce. Egid. deciſ. xxvii. & Lud. Ro. conſi. 519.

Octauæ deciſ. de appella. Summarium.

Non deſeritur appellatio ex eo quod appellãs biduo ante lapſum decendii abſente iudice a quo coram honeſta perſona appellationem interpoſuit nec poſtea iuerit ad eundem iudicem pro apoſtolis nec aliter eum in momento probauerit impeditum.

Epithome.

1 Appellans ſi non inuento iudice a quo corã honeſta perſona appellauit an teneatur redire ad eundem pro apoſtolis uel probare ipſum in momento impeditum & nu. 3. & 5.

2 Appellationis modus quando iudicis præſentia haberi non poteſt.

4 Appellans termino iuris aſſignato & interim &c. tenetur pro apoſtolis iudicem adire antequam labantur dies triginta.

5 Iudex de apoſtolis reſpondere abſq; ad ultimum momẽtum non tenetur.

6 Appellatio in abſentia iudicis a quo coram honeſta perſona quomodo fieri posſit & debeat.

7 Domicilium iudicis dicitur congruum locus ad appellando & apoſtolos petendum infra tempus debitum.

8 Apoſtoli quando in abſentia iudicis appellatur an neceſſario peti debeant.

9 Triginta dies ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiant uide remisſiue.

10 Iudex non deferens appellationi interpoſite a diffinitiua puniri poteſt.

Octaua deciſio.

APpellauerat quidam biduo ante curſum decendii coram honeſta perſona quæſito iudice a quo &
1 non inuento † nec curauerat poſtea redire ad iudicem ipſum pro apoſtolis, nec probare ꝙ fuiſſet in momẽto impeditus, fuit a maiori parte dominorum concluſum in una corã domino Hugone de Spina. 1519. ꝙ non eſſet deſerta appellatio. & pro concluſione allegata deciſio Egid. 381. Et quia paſſus eſt dubius & caſus quotidianus attingam exemplo legiſlatorũ l. legaui in prĩc. ff. de lib. lega. aliqua motiua hincinde pro uiribus. Et pro affirmatiua & deſertione quam aliqui tenebant facit. c. ab eo de appella. in. vi. ubi dicitur ꝙ a iudice ſunt exhibendi apoſtoli alias præſumitur appellationi renuntiare appellans ſi infra tempus petere prætermittat. ad hoc in ſimili. c. ſi tibi abſenti. uer. ſed ſi epiſcopus de præben. eo. tit. Item uidemus in curia quãdo nõ reperitur iudex intra decendium

cauti procuratores ueniunt ad eius habitationem tempo re momenti, & ſi nequeunt habere eius copiam appel
2 lant aut petunt † reſponderi de apoſtolis coram quocunque notario & teſtibus cum proteſtatione de abſentia aut impedimento iuxta.c.ſi.de appell. quaſi ſtilus innuat non eſſe ſatis ita appellaſſe ſi in momento data iudicis copia non redeat ad ipſum appellans pro apoſtolis. ad idem quod inquit But.in.c.ex ratione.uer.ex hiis deciditur.eo. ti.quòd appellante quis non poſſunt habere copiam Papæ debent proteſtari de impedimento ſecundum glo. in uerbo propoſita.in.c.cupientes.§.ꝙ ſi per uiginti de ele. in.vi.Subiiciens non eſſe ſatis ꝙ ſemel fuerit impeditus, cum oporteat ꝙ durauerit & conſtet durare, quia ſi hodie non potuit habere copiam Papæ habebit craſtina. Et quod Ang.ait in auct.ſed lis.C.de tempo.appella.uidelicet.ut cauſa appellationis in terminis.d.auc.remaneat intacta abſq; damno more ſi appellans fuerit ſolicitus ad introducendum eam in conſiſtorio principis & non potuerit ex quo aditum ad principem non habuerit. pro quo tex.in.l.fi.§.illud.C.de tempo.appella. ibi ſumma ope nixum litem exercere quaſi uſq; ad finem termini iuris quo
3 tiens detur facultas debeat redire ad iudicem pro † appellatione ſeu apoſtolis.ad idem Bal.in.auc.item ſi appellatione.& Saly.in.d.§.illud eo.ti.ꝙ licet regulariter ſufficiat una interpellatio.l.titia ſeya.§.ſeya. de leg.ii.&.l.mora.in prin.cum ibi no.per Bar.ff.de uſur.in cauſa tamen appellationis non ſufficeret,ideo debet cum ea inſtantia & diligentia cum qua ſunt petendi apoſtoli. Item ſi fieri poteſt appellandū eſt coram iudice a quo & ab eo petendi apoſtoli ut eidem honor debitus tribuatur.l.omnem honorem.C.quando prouo. non eſt neceſ.&.c.ut debitus de appel.habita ergo copia ipſius uſq; ad ultimum momentum adiri debuit facit quòd referendo Matheſil. ſequitur Fely.in.c.ex tranſmiſſa.circa medium de præſcrip. qui appellans coram honeſtis uiris ob defectum contingentem in perſona iudicis a quo debet altera die requirere iudi

cem. Et ita conſuluit Alexan. conſil. xix. uol. x. ibi circa ſecundum uolens ꝙ interim debeat requiri dicens probari in. l. de pupillo. §. ſi quis ipſi prætori cum ibi no. per Bar. op. iii. ff. de no. ope. nun. faciunt no. per gl. in uerbo expectandi in. i. c. de conſue. rec. feud. Propterea quãdo iudex
4 † aſſignat terminum iuris & interim quãdocunq; tenetur appellans ante fluxum. xxx. dierũ adire iudicem pro apoſtolis ſub pena renunciationis appellationis aut deſertionis & iudex ſub pena dare. l. iudicibus. C. de appel. l. unica iuncta glo. ff. de libel. dimiſſo. & . d. c. ab eo. & ſi ante ultimum momentum requiratur poteſt dicere prout practi
5 catur ſi uelit differre nolo adhuc reſpõdere † quia ſum in termino cum poſſit intra tempus iuris tenere impeditum appellantem cle. quanuis. §. pe. & fi. ubi etiam glo. de appel. unde uidetur fauore & beneficio iudicis terminus appoſitus, & conſequenter appellans aſtrictus ad expectandum ultimam horam pro habendo iudicis præſentia aut probanda abſentia ſeu impedimento ut eſt dictũ. Pro concluſione uero ac ualiditate appellationis abſq; deſertione
6 † facit quia ſi iudex ſe abſentet a loco iudicii ſufficit appellare coram perſona auctentica, nec tenetur appellãs ſequi alibi iudicem pro intimãda appellatione & petendis apoſtolis. l. ii. §. biduum. uer. dies. ff. quando appellan. ſit. & ſatis eſt proſequi coram iudice ad quem ſecundum Egid. in dicta deciſi. 381. Et appellari poteſt ac peti apoſtoli in abſentia iudicis coram aliis proteſtatione de abſentia. Inquit Mil. in uer. appellatio fieri debet. Item ſatis ſemel requirere iudicem congruis loco & tempore, & ſi fuerit abſens potuit appellari in loco tribunalis tanquã congruo, ut in. d. §. biduum cum ſe. & uoluerunt Archi. & Io. and. in. d. c. ab eo. ad hoc Rot. 50. in no. eo. ti. uolens ſatis eſſe iudicem in abſentia congruis loco & tempore fuiſſe requiſitum & proteſtari ꝙ libenter appellaret ac apoſtolos peteret a iudice a quo ſi eius præſentiam habere poſſet & non aſtringitur appellationem etiã quando potuit
7 iudici intimare. Item ꝙ locus domicilii iudicis † fuit con

gruus ad appellandum & petendum apoſtolos infra tem pus debitum quo non inuento in domo ibi coram hone ſta perſona fuerat appellatum & petiti apoſtoli ſaltim te ſtimoniales unico contextu iuxta formam dicte cle.quan uis. & ſic iuri ſatisfactum fortius firmat Phil. Franch. in
8 d.c.fi.q.xiii.quod quando † appellatur in abſentia iudicis non ſunt de neceſſitate petendi apoſtoli ſecundum Spec. eo.ti.in.iiii.parte.§.ſequitur uidere.uer.notandum.Igitur quanuis ad cautelam ab honeſtis uiris poſſint, & ꝙ non ſit neceſſe tenent etiam Bald. & Ang.in.l.ii.C.de hiis qui per met. iudi. non appella. ea ratione quia reuerentiales aut refutatorios apoſtolos nullus alius dare poteſt quàm iudex a quo in.d.c.ab eo.&.c.ut ſuper eo.tit. & lib.nec a iudice ad quem ſi coram eo eſſet appellatū peti deberent ex quo dare non poteſt. Super hoc autem ſunt opiniones in contrarium,uoluit Rot.deciſione prædicta ꝙ apoſto lorum petitio nequeat omitti ex eo ꝙ apoſtoli ſunt pars & de eſſentia appellationis alias fruſtra doctores diſputa
9 rent in.d.c.ab eo. & in.d.cle. quanuis an.xxx. † dies pro apoſtolis currerent a die prolationis ſententiæ uel appel lationis interpoſite. quicunq; ergo ſit appellans quando nō petierit reputabitur non appellaſſe, ut in dictis iuribus & aliis ibidem adductis.& opinionem dicte deciſionis in hoc ut ueram tenet Domi.in.d.c. ab eo. & cum ea etiam tranſit ibi referendo Rot.Phil.Franch.quanuis ex aduer ſo forſan dici poſſet diſputationem fore utilem & neceſſa riam quando appellatur a iudice in eius præſentia ut tūc ſunt petendi apoſtoli poſtquam dare poteſt non quando in abſentia.Vide tamen Archi.& Io.an.in.d.c.ab eo tenē tis ꝙ non ſit de ſubſtantia ut peti debeant apoſtoli in ipſa appellatione dummodo infra.xxx.dies petantur,redeun do ad caſum deciſionis ſubiūgit Phil. Franch.in.d.q.xiii. ad propoſitum quod non eſt neceſſe reuerſo poſtea iudi ce rediread eum pro petendis iterato apoſtolis cum ſuf ficiat ꝙ ſemel fuerit requiſitus.& ita antiqui domini ut in quit Fely.in.d.c.ex tranſmiſſa tenebāt.quibus tamen pro

affirmatiua ipſe reſpondet ut ibi. Nihilominus etiam pro
10 negatiua facit † quia ius defert appellationi a diffinitiua, & iudex non deferens punitur.c.de priore.cum ibi no.de appel.c.cum appellationibus eo. tit.in.vi. Igitur ſatis eſſe debet ſemel appellaſſe & apoſtolos petiiſſe cum a iure ui deatur delatũ. Nec ob.ꝙ bis ad minus peti debuiſſent ut dicũt ſcribentes in.d.c.ab eo ſuper uerbo ſæpius. Nam il-lud erat ante.d.cle.quãuis quæ unica petitione eſt conten ta. Et ad dicta Bal. Ang. & Alexan. & aliorum poteſt pro negatiua reſponderi ꝙ loquuntur de tempore appella-tionis proſequende anni uel biennii ad materiam.d. auct. ſed lis.& auc.ei qui de appel.eo.tit.prout etiam loquitur tex.in.d.§.illud. Et hoc eſt ſatis diuerſum a terminis appel landi & apoſtolos petendi.l. papinianus exuli.ff. de mi-no. Et quòd cauti uiri expectent momentum & non uide tur ex prædictis neceſſarium, ſed fit ad abundantem caute lam quæ non nocet & tollit omnem dubitationem.l.te-ſtamentum.C.de teſta.&.c.bone el.i.de elec.ex quo non reperitur expreſſum ꝙ debeat expectari momentum.l.il-lam.C.de colla. Nec dicatur quòd appellans poſſet ca-ptare iudicem impeditum tertia ſexta, aut nona die, & tũc appellare coram honeſta perſona poſt factam diligentiã de iudice repetiendo & eo modo uitare ne coram eo ap pellaret ſi ſemel ante momentũ abſentia uel impedimen-tum ſufficeret quinimmo fugere refutatorios apoſtolos quos forſan habuiſſet quod non debet poſſe eſſe in po-teſtate partis contra honorem iudicis ac in præiudicium aduerſarii, quoniam poteſt dici non eſſe abſonum ex quo durius eſſet tenere condemnatum cuius fauore eſt datus a lege terminus appellandi & apoſtolos petendi uel ſaltẽ ita eius contemplatione ſicut & iudici taliter impeditum ꝙ omni die cogeretur cum diſpendio & labore data ab-ſentia inquirere iudicem etiam uſqꝫ ad ultimum momen-tum. quid enim ſi ob cauſam ſuper qua lis uertitur aut alia negocia impelleretur ſtatim poſt ſententiam aut in diem ſequentem ſeu ulteriorem prope finem decendii longius

peregrinari utiq; lex debuit eſſe contenta tali diligentia p quam iudici honor eſt tributus abſq; cõtemptu & magis abſentiæ iudicis in dubio eſt imputandum partiq; ſubueniendum quàm fraudi aſcribendum ar.c.fi.cum ibi no.de præſump.Ad.d.cle.quanuis cum glo. dicendum ꝙ licet appellans iudice nolente reſpondere ante finem termini iuris de apoſtolis cogatur expectari ſi per totum terminũ eos offerre uoluerit ar.c. ſi a iudice de appella.in.vi. cum non dicatur moroſus iudex ante lapſum termini,tamẽ appellans non tenetur iterum adire iudicem poſtea quàm ſemel infra terminum petiit per quam petitionem uidetur iuri ſatisfeciſſe prout glo. & Car.inquiunt in.d.cle. Nam eiuſmodi terminus pro apoſtolis communis eſt tam appellanti quàm iudici,& ab eo tempore quo incipit currere appellanti & iudici a quo,ut no.Phil.Franch.in.d.c.ab eo in prin.uerum pro affirmatiua ad illud quod ſufficiat in abſentia appellare & apoſtolos petere abſq; eo ꝙ iterato iudex ſit adeundus dici poſſet ut procedat quando fuit in ultimo momento appellatum non ſi ante momẽtum uel quando ante ſi fuiſſet doctũ de abſentia aut impedimento iudicis etiam in ipſo momẽto. Et quòd in hiis caſibus duntaxat uerificentur dicta eorum qui uolunt quòd non debeat iterum adiri ac Fely.in.d.c.ex tranſmiſſa. non obſtante ꝙ pro negatiua in dubio pro ualiditate appellationis accipimus.l.quotiens.ff.de reb.dub.& in.c. abbate de uerbo.ſigni.& pro non deſertione ad doctrinam Pau. de ca.in.l.i.ff.ſi quis caut.& ꝙ hoc tenendo nil alicui tollitur cum ueritas perquiratur quæ magis inueſtigatur, & ſi manifeſtetur ei omnia credere debẽt.viii.di.ueritate. poſſent etiam alia pro utraq; parte conſiderari,& utilis eſſet principis declaratio.

Nonæ deciſ.de appella.Summarium.

Vtrum fatalia in cauſa appellationis currant durante termino remiſſorie,ita ꝙ deſeratur appellatio.

Epithome.

1 Fatalia an currant pendente termine remiſſorie.
2 Cautela optima pro quocunq; uolente diffinitiue pronunctiare.
3 Fatalium curſus publico fauore introductus exiſtit.
4 Tẽpus in dubio prę ſumitur prefixũ inſtantię non iudice.
5 Appellanti an currant tempus ſi facto iudicis uel parti fuerit impeditus.
6 Impedimentũ appellati petentis remiſſoriam excuſat appellantem.
7 Pendente partiũ compromiſſo tempus nõ currit ad proſequendam appellationem.
8 Solẽnitates iuris quando non ſint remisſibiles per partes.
9 Iuriſdictio quando posſit prorogari de tempore ad tempus per partes. uide remisſiue.
10 Terminus præfixus inſtantiæ debet intelligi ſi infra dictũ terminum cauſa poteſt expediri.

Nona deciſio.

AN eſſet deſerta appellatio in una coram domino Camillo de Ballionibus. 1519. fuit dubitatum ex 1 eo quod durãte termino † remiſſorie date ad partes pro examinandis teſtibus iuxta. c. præſentium de teſti. in. vi. lapſum eſt biennium quod in curia datur ad proſequendum & finiendum dummodo infra annum aliquid fiat prout dico in deciſ. incipiẽte firma eſt propoſitio ſub ti. de appella. & ponit Faſto. dubio Rotæ. xxxvii. Et una pars dominorum uolebat non eſſe deſertam nec decurriſſe fatalia ex quo pendente dilatione iudicis officium quieſcit. l. ſiue pars. C. de dil. & iudex debet expectare donec ſit finita dilatio & ſic non eſt quid imputetur parti appellanti ad hoc dictum Cyn. & Dy. quod refert Bal. in. l. ſi cum ipſe. ff. de excu. tuto. ꝙ caueatur ſtatuto ꝙ qualibet cauſa infra tres menſes decidatur & aduerſarius ad lõginquas partes gratia teſtium producendorum dilatio

nem petat quæ ultra dictũ tempus extendatur quod non obſtan. ſtatuto pars debet audiri & poſt menſes tres de cauſa cognoſci quod eſt notatu dignum ait Bald. accedit quod ſcribit Spec. in ti. de appel. §. nunc breuiter tranſcurrendum eſt uer. quid ergo ſi appellatur colum. ii. quod in cauſis totius orbis ad ſupremum tribunal per appellationem delatis non poteſt iuris rigor per omnia ſeruari cum quandoq; oporteat remiſſiones ad prouincias remotas ſuper uariis articulis fieri quæ non poſſunt infra breuis termini ſpatium expediri nihilominus inquit de hiis ſæpe excipi uidemus, ſed raro pronunciari. Pars alia forſan maior tenuit oppoſitum quaſi id non ſit iure cautum. l. illam. C. de colla. Secundo quia eſſet nimium differre cauſarum expeditionem quæ quanto citius finiende ſunt. l. properandum. C. de iudi. & c. finem liti. de dolo & contuma. Tertio quia eſt quid parti imputetur quare paſſa eſt talem concedi dilationem quæ biennium excederet eſſet longa uel breuis inſpecta eo quod ſuperat de biennio conceſſionis tempore arg. l. ii. §. quid diximus. ff. ſi quis cautio. Seu quia non petiit prorogari fatalia quod unicuique petenti in Rota conceditur uigore Innocentiane & etiam paruo diſpendio ac breui ſpatio fit per uiam commiſſionis. ad. l. ſiue pars, reſpondebatur quod iudex potuiſſet pronunciare reuocando dilationem remiſſorie ſicut de
2 more † in palatio auditores pronunciant diffinitiue reuocatis prius dilationibus & datis refutatoriis quibuſcunq; appellationibus & eſt optima cautela pro quocunq; diffiniente in quocunq; tribunali no. eam uel ſecundo licet iudex debeat finem dilationis expectare ꝙ non ideo minus
3 currunt fatalia quorum † curſus eſt publico fauore inductus ut no. Abb. in. c. ex ratione col. ii. circa finem de appella, ad no. per Bal. in. d. l. ſi cum ipſe quem ſequitur Iaſ. in. l. properandum in prin. col. vi. in. v. limitatione. C. de iudi. fuit reſponſum procedere quando terminus præfigitur liti ſecus ſi præfigatur iuriſdictione prout præfigitur in cauſa appellationis ſecundum Alex. qui ad hoc fuit alle

gatus conſi.ciiii.uol.v.ut tunc nequeant per eiuſmodi di-
lationes prorogari ad no.Inn.in.c.de cauſis de offi. dele.
quem ad modum Bal.ſentit in.d.l.& Fely.in.c.uenerabi-
lis, in ſecunda concluſione col.v.de iudi.ubi ait quod in
4 dubio tempus † præſumitur præfixũ inſtantiæ & non iu-
dici,quia hoc modo obuiatur immortalitati litium ſecun
dum.Io.an.in addi.ad Spec.in tit.de leg.§.reſtat quod ſe
quitur Imo.in.d.c.de cauſis dicens eſſe menti tenendum
Spec.uero ut dicebat pars iſta non loqtur in iſtis terminis
uel non figit pedes quod fuerit pro nõ deſertione iudica-
tum.Mihi placet prima opinio cum ſufficiat appellantem
5 a † iudice uel a parte citra culpam ſuam fuiſſe impeditũ
cui non poteſt imputari quando ſtat per iudicem uel par
tem.l.fi.§.illud.C.de tempo.appell.&.d.c. ex ratione cũ
ibi no.ob iudicis enim aut partis impedimentum appel-
lans habet ſecundum fatale ut eſt communior ſententia
quam refert & ſequitur Phil.deci.in.d.c.uer.Secundus ca
ſus & uer.quartus caſus col.iii.& vi.& in effectu firmat ad
propoſitum quod ſi appellatus petiit longiores dilatio-
nes ut currerent fatalia ſeu appellauit ab interlocutoria
uel quid ſimile tunc habet appellans ſecundum fatale &
ad hoc ſubiicit multa facientia pro hac parte fortius er-
go concurren.impedimento partis petentis remiſſoriam
& iudicis concedentis, ut in.d.l.ſi cum ipſe ad hoc opti-
me Rota deciſione.vii.in no.de app. dicens quod impe-
6 dimentum † appellati petentis remisſionem excuſat ap-
pellantem legitime, nanque impedito tempora iuris uel
hominis non currunt.l.i.in fi.C.de anna. excep.in auc.de
ſanc.epi.§.ſi quis epiſcopus. uer. ſi uero col. ix.c. ne pro
defectu de elec.c.i.&.c.illud de præſcrip.c.quia diuerſita-
tem de conceſ. præbend.c.ſi electio de elect. in.vi. & cle.
ſicut in fi.de appella. Ita concludit Rota deciſione.ii. de
dila.in no.ſuper illo articulo quod terminus duorum uel
trium menſium ad teſtes recipiendos asſignatorum non
7 currit pendente † partium compromiſſo & ita tunc fuit
deciſum nõ obſtante quòd quidam ponderabant contra

Deciſionem ꝙ terminus erat appoſitus deciſioni non iu-riſdictioni ut habetur in.d.deciſ. Nec refragatur quod di-cant docto.de impedimento occurrēte in.i.fatali ex quo in curia regulariter datur biennium:ut ſupra.&.d.c. ex ra-tione propter impedimentum concedit ultra & prouidet de triennio ut firmat idem Phil. Deci.in.d.c.neque cura-runt iura quod propterea differatur cauſarum terminus cum hoc iuſtius conſueuerint quàm ſine culpa ex facto partis uel iudicis appellantem plectere.c. cognoſcentes de conſti.quoniam nec poterat appellans iudicem in tali conceſſione impedire nec eſt curandū quod non ſit uſus prorogatione remedio innocentianæ facili aut uia cōmiſ-ſionis in tempore cū idem habeamus in excuſatione ob paupertatem quanuis etiam pauper poſſet in una citatio-ne abſq; alia impenſa prorogationem obtinere uigore di-ctæ innocentianę & tamen ſi non obtinuit eſt excuſatus ut in dicta deciſ.firma eſt propoſitio ubi hoc corroboratur ex multis ſufficit reſpondenti dare inſtantiā & eſt ſatis etiā ad aliquid probandum.i.q.i.c. ſicut urgeri & ibi glo.c.cū marthe.de cele.miſſa.glo.in.c.fi.de ſup.negli.pręla.in.vi. & Car. in cle. ne Romani col.iiii. de elect. & conſtat per caſum paupertatis & ſic impotentiæ eiſe eiuſdem gene-ris & in cauſa appellationis per quæ patet quod licet ter-minus de quo agitur aſſeratur publico fauore inductus ſe cundum Abb.d.c.ex ratione.ii.col. quem ad modum de tempore inſtantiæ ſentit glo.in.d.l.properandum in prin.
8 & iuris † ſolemnitates non ſint ꝑ partes remiſſibiles quan do pro publica utilitate ſunt introductę alias ſic ſecūdum Inno.in.d.c.in cauſis ante fi.ſuper quo uideatur Bar. poſt alios in.d.l.properandum & Abb.in.d.c.ex ratione ac in c.penulti.colum.v.de re iudi. & canoniſte in.d.c.in cau-ſis. Item etiam ſi concedatur quod ſit iuriſdictioni præfi-xus cum Alexan.in allegato conſil. loquatur de termino dato per ſtatutum in cauſa appellationis & dicat quod erat præfixus inſtantiæ & Io.an.faciat duo membra in.d. c.in cauſis ut aliud ſit quando terminus adiicitur deciſio-
ni uel

ni uel diffinitioni aliud quando iuriſdictioni ſuper quo uideatur etiam Abb.in.d.c.in cauſis colum.i.ſuper.i.glo. & col.ii.ibi dubium eſt cum quæſtione ſeq. de ſtatuto op ponente certum terminum infra quem debeat cauſa ex pediri & in.c.ſignificaſti eo.titu.poſt prin.& latius in.d.c. pe.col.v.ubi colligit magiſtraliter quid iuris quando tem pus adiicitur parti quando iudici quando inſtantiæ quan do actioni quod nihilominus etiam in hiis caſibus & ſi milibus ac in pluribus aliis ex uariis cauſis durat inſtantia ſeu curſus fatalium ceſſat abſq; deſertione appellationis multos caſus ſimiles accumulo in.d.deciſi. firma eſt pro poſitio plures alios ponunt Abb. & Phil.Deci.in.d.c.ex ratione, & non eſt pars ſeu iudex qui proroget, ſed lex in hac materia ita diſpoſuit, & pro hac ſimiliter motiua ex aduerſo. Vnde illud quod nequeant prorogari tem pus nec ſit poſt terminum iuriſdictioni appoſitum cogno ſcendi nec diffiniendi poteſtas intelligitur niſi ex cauſa ut hic ratione impedimenti prædicti, ut in.d.l. ſi cum ipſe & in.d.c.ratione & in iuribus adductis in allegata deciſio ne firma eſt propoſitio & ſecundum Bald.in.d.l.quando
9 utraq; † pars conſenſiſſet potuiſſet prorogari iuriſdictio de tempore ad tempus. Non obſt. Rot.Biſignet.i.de ap pel.in antiquior.quod ſi poſt concluſionem labantur fata lia deſeritur appellatio, quia ideo eſt ex quo non ſtat per iudicem ſed per partem quæ debebat petere ferri ſenten tiam, ut dicitur ibi & in.d.§.illud unde potius dicit pro prima opinione ut contra culpabilem & negligentem de ſertio fiat non contra impeditum quæ opinio proculdu bio eſt uera ſuppoſito prout erat quod ad petitionem ap pellati remiſsio conceſſa fuerat. Adde etiam ſecundum Abb.quòd quãuis iudex nequeat finito tempore aliquid facere ſi terminus ſit præfixus iuriſdictioni uel iudici & iu riſdictioni iuxta tradita ſuperius &per Abb.in.d.c.pe.col. v.nihilominus prout concludit col.iii.quando lis protra hatur ultra terminum a iure communi uel ſtatuto præfixũ non ex impedimento alicuius, ſed ex magnitudine cau

ſe uel propter plures in caſibus maioribus ab interlocu-
toria. Item ſi ſtatutum præfigat duos menſes & actor di-
cat ſe habere teſtes ultra mare taliter quod requiritur ma-
ior dilatio quàm ſit terminus totius inſtantiæ credit quod
poſſit pronunciari ex eo quod non poteſt imputari par-
10 tibus uel iudici quoniam † terminus debet recipere inter
pretationem a iure uidelicet ſi cauſa infra terminum expe
diri poſſet ꝙ de commoda & poſſibili iuxta materiã ſub
iectam expeditione ciuiliter accipiendum eſt, data compe
tenti dilatione ne probationum neceſſarium copia & fa-
cultas ſubtrahetur aut coarctetur. l. nepos proculo. ff. de
uerbo. ſigni. & l. quicunq;. C. de hæret. & hæc pars prima
ex prædictis habet etiam equitatem quæ ſi eſſemus in du
bio coadiuuatur per dictum Pau. de ca. in. l. i. in prin. ff. ſi
quis cautio. ut in ambiguo præualeat ſententia pro non
deſertione quod ſemper obſeruauit Rota meo tempore
& dato ſine præiudicio ueri quòd ſtaret ſecunda opinio
negari tunc non poſſet aduerſus curſum fatalium deſer-
tionemq; reſtitutio ex tam iuſtiſſima cauſa ad quod ſuffi-
ceret lex. i. ff. ex qui. cau. maio. & conferunt ea quæ Phil.
Deci. ex mente & dictis docto. refert ac ſentit in hiis & ſi-
milibus caſibus in. d. c. ex ratione circa ſecundum & quar
tum caſum & quæ in præfata deciſione firma eſt propoſi
tio annotaui facientia optime ad utrunq;, omitto quod
uoluerunt duæ deciſiones Rotæ. xxxiii. & xxxvii. de te-
ſti. in antiq. ex quo ſe fundant quod remiſſoria decreta eſt
Bullata licet dicant quod auditor non poteſt ſine noua
cõmiſſione ulterius in cauſa procedere ex quo Papa ma
num appoſuit. c. ut noſtrum de appella. quaſi expirauerit
eius poteſtas. Nam hodie uigore Innocentiane decernũ
tur abſq; plumbo.

Decimæ deciſ. de appella. Summarium.

Terminus menſis qui datur ad intimandam appella-
tionem in caſu cle. cauſam de elect. cenſetur datur ſiue par-

ti ſiue ſpeciali procuratori fiat intimatio uel utroq; abſen te in domo ſeu eccleſia &c.

Epithome.

1 Tempus ad intimandam appellationem iuxta formã cle. cauſam præfixum intelligitur quomodocunq; intimatio fiat.

2 Clauſula in principio alicuius diſpoſitionis appoſita quando reſpiciat caſus ſequentes.

Decima deciſio.

1 MEnſis † infra quem appellatio extraiudicialis in terminis cle.cauſam de elect. debet intimari parti uel procuratori ſpecialiter conſtituto aut tempus in quo quàm cito cõmode fieri poſſit poſt lapſum menſis cenſetur præfixus etiam quando prin.& procura. non inueniuntur & intimatio fit in domo uel in eccleſia cathedrali ac in eccleſia nel beneficio de quo agitur quia eadẽ eſt ratio in utroq; caſu.l. illud ad.l.aquil. &.l.a titio.ff. de
2 uerbo.obliga.Nam illa clauſula † tunc demum ad ſedem eandem deuolui cenſemus ponitur ante omnẽ caſum & iuncta cum tempore præfixo ad intimandum reſpicit omnes caſus qui ſequuntur prout dicitur de clauſula quæ ponitur in principio alicuius diſpoſitionis in.l.iii.§.i.ff.de liber. & poſthu. Et dato ac non conceſſo quòd non eſſet tempus appoſitum ſecundo caſui in uer.quod ſi forſan non uideretur repetitum ex quo inter ſecundum & primum ratio diuerſitatis non apparet maxime quia ſi Papa uoluiſſet quod in ſecundo caſu quandocunq; poſſet publicari utiq; dixiſſet arg.l.unica.§.ſinautem ad deficientis .C.de cadu.tollen.& ita dixerunt domini in una nannetẽ. parrochialis coram me.1519.in qua una pars oppoſitum tentabat & pro concluſione facit uer.intimatio uero & ibi infra tempus prædictum ubi glo.ita declarat.

Vnicæ deciſ.de confir.util.uel inuti.Summarium.

Confirmatio Papæ in forma communi de receptione in Canonicum cum promisſione uacature præben. facta per capitulum non afficit nec impedit quin collatio alteri,de prima præbenda facta ualeat.

Epithome.

1 Collatio præben. uni per capitulum non obſtante receptione ac promisſione prius alteri facta tenet etiam ſi receptus confirmationem in forma communi a Papa habuerit.

2 Confirmatio in forma communi nullum ius de nouo tribuit.

3 Confirmationum apoſtolicarum diuerſæ ſpecies cũ ſuis effectibus,uide remisſiue.

4 Capitulum conferens alteri q̃ recepto punitur.

Vnica deciſio.

Receperat capitulum caſalen. quendã in canonicum cum promisſione præbende primo uacature receptus obtinuerat a Papa confirmationem in forma communi poſtea capitulum primam uacantem alteri contulit fuit cõcluſum.1516. coram domino Io
1 an.antonio de Triuultiis ualere † collationem , receptio enim in canonicum auctoritate capituli, nec dat nec dare poteſt ius ad uacaturam præbendam afficiens quominus libere teneat alteri facta prouiſio ſecundum Inn.& communiter docto. dicit Abb.in.c. inter cætera de præben.Idem in mandato Papæ de prouidendo.c.dilectus.ii.eo.titu. Nec ob.c.ſi apoſtolicæ eo. ti.in.vi.quia loquitur de alia confirmatione quàm in for

2 ma communi quæ cõfirmatio † in forma communi ſicut & innouatio priuilegii nullum ius de nouo tribuunt parũ uel nihil operando.c. quia diuerſitatem de conceſ.præben.c.i.c.examinata & ubiq; glo.& Abb.in.c.cum dilecta de confirm.uti. uel inuti.c.quia intentionis de priuileg.& glo.in uerbo confirmatum in.c. cum acceſſiſſent de conſti. Nam qui confirmat non dat.l.& quia cum ibi no.ff.de iuriſdi.om.iudi.&.c.inter dilectos de fide inſtru. quando
3 autem dicatur † confirmatio in forma communi, uel ex certa ſcientia & de effectu utriuſq; ac materia traditur in allegatis locis & mil.in uerbo gratia non poteſt dici ſurreptitia & per Bart. latius & magiſtraliter in.d.l.& quia col.ii.& per Abb.in.d.c.i.&.d.c.examinata.in.c.porrecta & in.c.pe.eo.titu.& in.d.c.quia diuerſitatem col.ii.inquit cauſa quæ eſt ex certa ſcientia operari tres effectus notabiles & de effectu triplici eſt ibi glo.in uerbo communi. & in.d.c.cum acceſſiſſent & Abb.etiam in.c.cum ſuper col. i.cum ſe.de cauſ.poſſ.& proprie. Nec refragatur.c.ſi capitulo.&.c.ſi ſoli.cum ſi.de conceſ.præbend.in.vi. quando ibi proceditur ultra quàm ad ſimplex mandatum de re-
4 cipiendo aut cõferendo ut patet Punitur † tamen capitulum alteri conferens quàm recepto.d.c. inter cætera & d.c.dilectus, ubiq; Abb.declarans ex quo receptus a capitulo debet habere præbendam recepto nanq; in canonicum ad primam uacantem ius acqritur canonie licet præbendam ex promiſſione prohibita petere non poſſit. Bene poteſt iure communi ratione canonie quia canonicus ſine præbenda eſſe non poteſt.d.c.relatum.c. dilectus primo. &.d.c. dilectus.ii. ubi Abb.c.cum ſuper de conceſ. præben.& Gofr.ibi in ſum.

De cleri.non reſiden.

Vnicæ deciſ.de cle.non reſiden. Summarium.

Indulgentia de fructibus qui reſidentibus in eccleſia

dantur uel de toto eo quod quis perciperet ſi in eccleſia reſideret non continet quotidianas diſtributiones.

Epithome.

1 Diſtributiones quotidiane an debeantur habenti indultũ de percipiendi fructibus cum ea integritate cum qua illos perciperet ſi in eccleſia reſideret.

2 Diſtributiones quotidiane dantur pro ſola intereſſentia.

3 Diſtributiones quotidiane nullis intereſſentibus applicantur eccleſiæ.

4 Verba latino ſermone concepta quomodo ſint interpretanda.

5 Verba iſta reſidere & intereſſe differunt etiam ſecundum communem uſum loquendi.

Deciſio unica.

Habebat prior eccleſiæ Oxomen. bre
1 ue apoſtolicum de percipiendis † fru
ctibus q reſidentibus in eccleſia dan
tur uel totum quod quis perciperet
in eccleſia reſidendo cuius prætextu
petebat quotidianas diſtributiones.
pro quo allegat glo.in.c.cum dile
ctus de cle.non reſiden.&.c. excom
municamus.§.catholici de hęre.Ho.&Io.de ana.in.c.ad
liberandum.de iud. Vbi de priuilegio cruce ſignatis con
ceſſo ꝙ integre fructus perciperent, ac ſi eſſent in eccleſia
reſidentes, & ibi concludunt uenire etiam quotidianas di
ſtributiones quod ſequitur Imo. in.c.i. de cleri. non reſi
den.in.vi.quando in eccleſia non eſſent alii quibus huiuſ
modi diſtributiones deberentur. Et iſta opinio ſimpliciter
placebat aliquibus ex dominis.pro quo facit quia uſus lo
quendi communiſq; intelligẽtia uidetur ut reſidere in ec
cleſia ſonet & ſapiat intereſſentiam ac ſeruitium in diuinis

quæ etiam in odioſis eſt ſequenda.l.librorum.§.quod tamen caſſius de leg.iii.l.cũ delanionis.§.aſinam.ff.de fun. inſtruc.c.inter corporalia.uer.ſed neq; de transla. epiſcopi.c.maiores colũ.iii.de baptiſ.c.ex literis.i.de ſponſa.c. unica.iuncta glo.de iniur.in.vi.Bart.in repeti.l.omnes populi in.ii.q.vi.quæſtionis principalis de iuſti.& iure.in.l.talis ſcriptura in prin.de leg.i.& in.l.i.in princi.ff.ad.l.falci. Abb.in prohe.decreta.ii.&.iiii.col.in.c.ii.de arbi.in.c. ex tenore in.fi.de fo.compe.in.c.per tuas colum.ii. de proba.& in.c.ii.de accuſa. Coadiuuatur hæc pars quia cum fructu & effectu eſt accipiendum quod aliquis in eccleſia reſideat non quòd dormiat & nihil agat. Item alias non operaretur conceſſio uerbi in eccleſia.l.pen.§.docere.ff. ne quis eum qui in ius uoca.eſt vi.exi.c.relatum de cleri. non reſiden.& in.c.ſi Papa de priuileg.in.vi. Sed maior pars tenuit oppoſitum in cauſa oxomẽ. fructuum coram domino Stbinicen.1521.de menſe Nouemb. Cum aliud ſit reſidere aliud diuinis intereſſe pro qua intereſſentia
2 non pro ſola † reſidentia quotidiane diſtributiones dantur & ſunt inuente: ut in.d.c.i.& tenent collect. Ioan.an. But.Card.& Abb.in.d.c.cum dilectus.& glo.in uerbo affuerint &.d.c.i.& ibi Ancha. Domi.& Philip. Franch. & communiter doct.& quod ſit iſta opi.communis fatetur Io.de ana.in.d.c.ad liberandam licet contra eam ſentiat eſt etiam uera quòd non omnis reſidens in eccleſia intereſt diuinis nec de primo infertur ad ſecundum neq; canoni eſſet ex ſola reſidentia ſatisfactum. Item ratione ſolius reſidẽtię in eccleſia in aliquibus locis datur aliquis quòd non reſidẽtibus in ea negatur & tamen differt ab eo quòd datur intereſſentibus horis canonicis, & ſic a dictis diſtributionibus nec uerbum integre includit quotidianas diſtributiones quæ non ſunt fructus proprie de quarum natura aliquid uideas in illa deciſione incipiente lite pendente & ſatis operatur priuilegium reſpectu fructuum quos priuilegiati non perciperent & quando non eſſent alii in eccleſia non propterea deberent tales diſtributio-

3 nes † dari niſi intereſſentibus: ſed magis applicari ſi non eſſent quibus deberentur eccleſiæ ad not.in.c.ſi.de reſcri. in.vi.ſecundum Domi.& Phil. Franch.in.d.c.i.communis uero loquendi uſus poteſt negari eſſe talis ut ſupra & quando eſſet in ſermone uulgari ex quo indulgentia eſt
4 latine † concepta uenit interpretanda ſecundum artem literarum aut groſſum loquēdi modum literaliter ait Bal. in.l.lege circa ſi.C.de legit.hęre.allegādo Cy.in.l. ſi cum ante.C.de dona.ante nup.talia nanq; uulgaria in latinum redacta debent iuxta intelligentiam iuris ac mentem loquentis exponi inquit Bar.in.l.ſi quis filiabus.ff. de teſta. tute.& Alex.conſi.v.uo.iii.Modus autē literalis iuridicus eſt ut non ſufficiat reſidentia & per diſtincta uocabula
5 quòd requiritur intereſſentia quodque iſta † aperte differunt reſidere & intereſſe etiam ſecundum loquendi modum ac decidendi in iure quem princeps indulgens dicitur ſequi non uiolare: ut in.d.c.i.cum aliis adductis & ſi breue exprimat de fructibus quotidianæ diſtributiones non ſunt in numero fructuum ſed alterius generis ſtipendia prout in dicta deciſione lite pendente ubi ad propoſitum.

De præbendis.

Primæ deciſ.de præben.Summarium.

Collatio beneficii facta excommunicato etiam occulto & excommunicationem ignoranti eſt nulla nec per ſequentem abſolutionem conualeſcit.

Epithome.

1 Collatio beneficii facta excommunicato etiam occulto non tenet & nume.5.
2 Ignorans ſe excommunicatum an beneficium & literas apoſtolicas impetrare poſſit & nume.6.

3 Dolus in excommunicatione an exiſtat neceſſarius.
4 Excommunicatus occultus an differat a publico.
6 Excommunicatus occultus eligi nec electioni eligendo intereſſe non poteſt.
7 Collatio beneficii facta excommunicato non conualeſcit ex ſequenti abſolutione.
8 Acceptatio facta per excommunicatum, an ualeat uide remiſſiue.

Prima deciſio.

1 Non ualet collatio † beneficii facta excommunicato etiam occulto. c. poſtulaſtis de cle. excom. mi. & Rot. v. in no. de conceſ. preben. & ita d. Iac. Simonetta iudicauit in una tolleta. cano. & præben. pro Benedicto Gẽtili contra Troiani & nouiſſime. 1522. de mẽſe Maii in alia plocẽ. cano. & preben. coram domino Paulo de Capiſuchis fuit firmatum. Duo tamen ex dominis in dicta cauſa plocen. conſiderabant quia ſententia cenſurarum erat lata in tribunali auditoris camere cõtra abſentem a curia uigore obligationis in forma camere citato uno ex pluribus procuratoribus ad confitendum debitum conſtitutis iuxta ſtilum in ſimilibus & excõmunicatus id ignorabat ꝙ temperaretur cõcluſio ut ualeret ſententia ad effectũ exactionis debiti confeſſati non reſpectu pene nullitatis prouiſionis pro quo facit quod dicitur de decreto Papæ ligante quoſcunq; ordinarios & ignorantes quoad nullitatem actus qui in contrarium geritur non autem obligante eos ad culpam neq; ad penam ſecundum Io. an. in. c. tibi qui ad ſi. de reſcript. in. vi. & ita alii etiam in aliis caſibus quos refert Fely. in. c. cæterum in uerb. prima reſtrictio eo. ti. & ad hoc ponderabant in. c. apoſtolicæ de cle. excom. mini. Rot. in antiq.
2 xliii. de reſcript. quod ignorans † ſe excommunicatũ poſ

ſit impetrari beneficium ſeu litteras apoſtolicas. Item Hoſtien. Ioan.an.cum ſequacibus in.d.c. apoſtolicæ ac Car.conſil.xl.ubi dicit quòd quando excommunicatio eſt omnino occulta remanet ualida ſaltim abſolutione ſe quuta, ulterius ex quo in contrahenda excommunicatione requiritur uera & indubitata notitia ac perſonalis citatio non uidetur ſufficere denunciatio facta procuratori ad doctrinam Inno.uulgatam in.c.fi.de eo qui mitti.in poſ. cau.rei ſer.quam allegat & ſequitur Lud. Ro. conſi.482. & eſt apoſtilla ad Bar.in.l.ſi quis inficiatus.ff.depo.Nam
3 ut incidat † quis in excommunicationem dolus eſt neceſſarius dicunt Innocen. & Ioan. and.in.c.quanto, de ſen. excom.Taliter quòd ſi ignorantia ex prædictis non ſufficeret ad inualidandam excommunicationem ſeu ab ea non præſtaret excuſationem ad minus proficiat ad euitandam penam nullitatis collationis. Sed pro concluſione quam cum maiore parte tenui eſt communis theorica ꝙ
4 occultus † excommunicatus non differt a publico in his quæ gerũtur iure priuato ſiue enim excommunicatus aliqua faciat uel cum eo gerantur non ratione publici iuris ſeu officii ſed priuati concernentia eius priuatam utilitatem ſeu alterius ſi acta huiuſmodi ſint alias excommunicato prohibita non ualent etiam ſi putaretur non excommunicatus.c.cum dilectus ubi glo.& Innocẽ. de conſue. Egid. deciſione.lxvi. Abb.in.c.paſtoralis.§.uerum col.v. & Phil.Franch.col.ii.de appella. Allegantes ad hoc Io.
5 an.in.c.i.de reſcript. in.vi.& inferunt † non ualere collationem beneficii factam excommunicato etiam ſi putabatur non excommunicatus aut ignorabat ſe talem ad idem Imo.ibi & Abb.in.d.c.poſtulaſtis ac Fely.in.c.ad probandum colum.pe.de re iudi.& ad hoc eſt ꝙ ſuper.d.c.apoſtolice Hoſti.Io.an.Bu.& alii dicunt ꝙ etiam omnis oc
6 cultus † nõ poteſt eligere neq; eligi cum iſti ſint actus qui nullo modo cadunt in excõmunicatos uel ſuſpenſos per iura quæ adducũt ita nec collatio beneficii cadit per.d.c. poſtulaſtis cum ſi. cũ etiam excommunicato ne dum ab

honorabili uerum etiam a uili repellat officio in excõmunicati odiũ.c.poſt ceſsionem & ibi Abb.col.ii. de proba. facit etiam.c.bone.cum glo.de eta.& quali.c.quia diuerſitatem de conceſ.præben.nec præfati docto. allegati in.d. conſi.per Car.dicunt ualere collationem quin potius contra inducendo ut ſupra & in hunc ſenſum uideas eundem Car.in.d.c.apoſtolice col.i.Circa uero impetrationem literarũ Io.an.& Abb.in.d.c.apoſtolice tenent etiam contra glo.per.c.i.de reſcrip.in.vi.& reſpondet ad.d.c.apoſtolice & iura ſimilia ꝙ procedunt reſpectu pene irregularitatis & aliarum penarum nõ reſpectu inualiditatis actus ac uinculi cenſurarum ex quo conſtat ignorantiam ſatis operari circa excuſationem a dictis penis & ꝙ non debet prodeſſe circa ualiditatem actus in quo agitur de lucro cum iura diuerſam habẽt rationem lucri a damno.l.fi.C. de codi. Ita in ſimili dicimus de concubinario ꝙ eſt ſuſpenſus in directa ſuſpenſione quando eſt notorius alias ſolum quoad ſe & ſaltem quantum ad eum ſuſpenſus occultus eſt ſecundũ But.in.c.quia circa de biga. Ita occultus excommunicatus quoad ſe & eius utilitatem inhabilis eſt & non obſtat de certa notitia ad ualiditatem excõmunicationis neceſſaria quoniam. ad id ſe aſtrinxit in obligatione in forma camere. Item in terminis concluſionis ſupponitur ualiditas ſententiæ excõmunicationis ex qua nullitas reſultat collationis ut eſt probatũ quæ ex ſequen
7 ti † abſolutione non conualeſcit.c.non firmatur de regu.
8 iur.in.vi.circa acceptationem † autem quæ fit per talem excommunicatum Rot.d. deciſione.v.dicit ualere cuius oppoſitum Felyn.uult in.d.c. ad probandum uideantur motiua Lap.allega.viii.

Secundæ deciſ.de præben.Summarium.

Prouiſio ſeu commenda quæ fit Cardinali de beneficio non aſcendente ad ducentos ducatos auri de camera ſe. cõ. ext. eſt inualida obſtan. conſtitutione generalis

concilii Lateranen. Tertio no. Maii anno .ii. Leonis publi
cata.

Epithome.

1 Beneficia minoris ualoris .cc. duca. Cardinalibus per con
cilium Lateranen. nouiſſime celebratũ conferri & cõ-
mendari prohibentur.
2 Reſeruatio cum prouiſione facta in fauorem Cardinalis
ſi fructus non excedat .cc. duca. non tenet.
3 Nullitas actus an ex ſola inhibitione reſultet.
4 Papa non ligatur decretis conciliorum quia ſupra ius &
concilia eſſe dignoſcitur.

Secunda deciſio.

Inter cætera capitula generalis concilii Lateranen. in
ix. Seſsione .iii. non. Maii anno .ii. Leonis .x. publicata
1 ſtatuitur † ꝙ de cætero Cardinalibus ſanctæ Ro. ec-
cleſię non commendentur aut conferantur beneficia quo
rum fructus .c. duca. au. de ca. ſe. co. ex. ua. an. non conſti-
tuunt uel attingunt, uoluere domini eodem anno in una
2 coram domi. Pau. de Capiſuchis ꝙ reſeruatio † cum pro
uiſione facta Cardinali Cibo de beneficiis inferiorũ ua-
lorum non eſſet ualida quia ſi non haberet concilium ge
nerale decretum irritans ſatis eſt legislatorem prohibuiſ-
ſe. l. non dubium. C. de legi. Item ratio concilii uidetur
fuiſſe ut de inferioribus beneficiis prouideretur pauperi-
bus & aliis non cardinalibus quodq; pluralitas & ambi-
tio in eis ceſſarent & quia decens eſt ut maiora maioribus
minora minoribus beneficia conferantur unde hoc tan-
quam fauorabile erat adiuuandũ interpretatione regula
odia: de reg. iu. in. vi. cum uulgaribus. & idem in alia cau-
ſa coram domino Sibinicen. de menſe Aprilis .1521. fuit
dictũ ſed prout dubitaui adhuc de ueritate deciſionis du-
bito ex quo ſolum dicitur ꝙ non prouideatur non ꝙ ſi
fiat ſit nulla prouiſio. Nam non eſt ſimpliciter uerum ex

3 ſola inhibitione induci † nullitatem quoniam quauis no-
tarius non matriculatus prohibeatur facere inſtrumenta
ab ſtatuto ſi tamen fecerit ualent & ſi facere nõ deberet ex
quo ſtatutum non processit ultra annullando ita Bar.in.l.
uniuerſos per illum tex.C.de decur.lib.x. ad idem de cle
rico cui officiũ tabellionatus interdicitur cuius inſtrumen
ta ſi rogetur de eis ualent.c.ſicut ubi Io.an.ne cle.uel mo
na.& plura ad id cumulat deci. conſi.xvii.eodem modo
dicendũ ut Cardinalibus prouideri non debeat ſed ſi pro
uideatur prouiſiones ualeant cum Papa nõ liget ſeipſum
ꝙ quando uult exprimit ut in indultis Cardinalium & re-
gulis ꝙ non teneant prouiſiones etiam per ſuam ſanctita-
tem facte &c.& tunc requiritur expresſio cum derogatio
ne ad materiam.l.ſi quis in prin.ff.de leg.iii.cum igitur nõ
dixerit uoluit.c.ad audientiam de deci. nec ſibi legẽ edi-
dit a qua recedere nequeat.l.pe.ff.de arbi.eadem enim &
maior poteſtas apud eum remanet.c.dudum de præben.
in.vi.uoluntatis qppe & decentiæ eſt pro obſeruantia cõ
cilii non necesſitatis.l.digna uox.C.de legi.cũ non aſtrin
4 gatur † a concilio ſupra ꝙ eſt ſicut ſupra ius.c.ſignificaſti
de elec.c.propoſuit de conceſ.præb.Præterea multa ſunt
capitula in eodem concilio & ſesſione contra quæ in dies
fit ualide & minus durum eſſet concludere ꝙ non ualerẽt
in omnibus tamen uidetur idem iudicandũ quaſi una de-
terminatione & conſideratione ducantur.l.nam hoc iure
.§.ii.ff.de uulg.& pupil.l.hæreditatem.C.eo.Pro deciſio
ne tamen facere uidetur ꝙ Papa reddit ſe difficilem Car-
dinalibus in prouidendo & quando prouidet derogat cõ
ci. quaſi aliter non ualeret & ex hoc potuit interpretatio
induci & ex eo quia Papa in ſignatura reſpondet ſæpe ſi-
cut reſpondit ſemel me præſente uni petenti pro Cardina
li ꝙ non poterat ſi ad ducentos non aſcendebat, eius er-
go fuit interpretari cuius fuit condere.l.fi.C. de legi.c.cũ
ueniſſent de iudi.licet dici poſſit quòd difficultas fiat ra-
tione decentiæ & obſeruantiæ ut ſupra derogatio uero
ad cautelam.l.teſtamentum.C.de teſta.& uerba Papæ ad

4 Prouiſio ſeu commenda ex nunc prout extūc &c. non dicitur uere facta tempore date, quia conditionalis exiſtit reſpiciens tempus uacationis & acceptationis.

5 Appoſitio menſis in gratia conditionali operatur ut decretum in ea appoſitum ſtatim liget.

6 Gratia in forma pauperū & quælibet alia expectatiua conditionalis & incerta exiſtit.

7 Gratia ad uacatura cum clauſula acceptandi eſt ſuper incerto & dat decretum incertum, ſed per acceptationē ad certitudinem reducitur.

8 Decretum ratione inicii & finis certum & incertum iuxta uarios caſus exiſtit.

9 Incertitudinem in gratia modo præmiſſo conceſſa duplicem eſſe conſideratur.

10 Gratia ad uacatura cum clauſula acceptandi quare cum ſit incerta pro ſpeciali & non generali reſeruatione capiatur.

11 Relatiuum quis uel qui iunctum uerbo futuri temporis quando faciat ſuū antecedens conditionale & nu. 13.

12 Relatiuum iunctum uerbo præſentis temporis importat demonſtrationem.

14 Clauſula quæ duxerit acceptanda eſt conditionalis & facit gratiam decretum & omnia ex conditione pendere & ideo in ea tempus exiſtentis conditionis & nō datæ inſpicitur.

15 Clauſula ex nunc prout extunc &c. licet inchoationē temporis notet non tamen in conditionali operatur quin tempus conditionis implete & non ſermonis prolati attendatur.

16 Actus conditionalis non operatur ante aduentum conditionis.

17 Fictio quælibet habet duo extrema finis, ſcilicet & principii & requirit habilitatem in utroq;.

18 Principium quando & quomodo trahatur ad finē actus & econuerſo.

19 Conditio quæ dependet ex facto tertii non ita grauat ſi-

cut illa quæ dependet ex exiſtentia rei uel uoluntate eius pro quo eſt ſcriptum.

20 Dominium in beneficialibus & ultimis,uoluntatibus ſine traditione acquiritur.

21 Retrotractio non fit niſi per fictionem & fictio non operatur niſi ſuadente equitate.

22 Fictio nulla eqtas ſuadet ꝙ locū habeat in beneficialibus.

23 Verbum de cætero reſpicit futura.

24 Papa ſi prouidet,ſi detur executio in actu prouiſionis,dicitur exequi ſuam prouiſionem cum in beneficialibus habeat plenitudine mpoteſtatis.

25 Acceptatio in mandato de prouidendo eſt actus ad productionem gratiæ neceſſarius.

26 Reſeruatio an expiret ſi commenda aut prouiſio cuius contemplatione uidetur eſſe facta effectum ſortiri non poſsit,& nu.28.

27 Taxa beneficii an tempore date uel uacationis attendi debeat,uide remisſiue.

29 Reſeruatio expirat per ſolam prouiſionem Papæ.

30 Doctor conſulens per uerbum forte dicitur quæſtionem quo ad ſe decidere.

31 Clauſula ſuſpenſione ad effectum an referatur non ſolum ad commendam uerum etiam ad reſeruationem.

32 Diſpoſitio conci.Lateranen.nouisſime celebrati ut beneficia eccleſiaſtica.cc.duca.ua.an.non ex . Cardinalibus non conferantur aut commendentur an uendicet ſibi locum in præſtimoniis ac penſionibus.

33 Beneficii appellatione de ſtillo in expectatiuis nō ueniūt præſtimonia.

34 Præſtimonia ad hoc ut beneficii appellatione ueniant an ſufficiat ꝙ ſint ſolita dari in titulum perpetui beneficii.

Tertia deciſio.

1 SVper gratia motu proprio facta † in qua Leo reſeruabat beneficia uſq; ad ſummam duorum milliū du

ca.quæ

ea.quæ Cardinalis ſurrentinus infra menſem poſt uaca-
tionis notitiam duceret acceptanda & ſic acceptata ex
nunc prout ex tunc,& ex tunc prout ex nūc eidem com-
mendabat quanuis data gratiæ præcederet conſtitutio-
nem conciliarem de qua in proxima deciſione. Nihilo-
minus ex quo uacatio beneficiorum & conſequenter ac-
ceptatio neceſſario contingit poſt ipſam conſtitutionem
fuit de menſe Maii.1523.in una abulen.præſtimoniorum
coram domino Iacobo ſimonetta penden.concluſum ꝑ
dominos duobus primo contradicentibus & uno ſolo
tandem in contradictione permanente quod commenda
non ualeret eo præcipuo fundamento quod prouiſio &
gratia præcedens irritatur per reuocatoriam ſequentem
quando adhuc erat in pendenti uel nondum conditio ex
titerat.c.ii.& ibi Io.mo.Io.an.Anch.& magis commu-
niter docto.de conce.præben.in.vi.& Fely.in.c.fi.colū.
ii.cum ſe.de conſtitu. Peruenit enim commenda ad ter-
minum acceptationis a quo ualide non incepiſſet ſtante
prædicta conſtitutione anteriori & hoc quo ad præſtimo
nia & beneficia infra ualorem ducentorum duca.quo ca-
ſu actus ēt inceptus nondum conſumatus nec perfectus
uitiatur.l.ꝑ parte & ibi glo.de ſeruit.l.& qa.ff.ad.l.aquil.
& docto.in.d.c.ii.ac Oldra.conſi.lviii.fortius ergo & fa-
cilius nondum inchoatus,nam Cardinali ſurrentino ante
2 acceptationem † nullum ius in re neq; ad rem erat quæ-
ſitū unde nihil habebat præter ſpem,ut inquit Car.in cle.
unica.§.ſecus in.i.opi.de conce.præben.loquēdo de gra
tia conditionali qualis eſt iſta,ut oſtendam infra nimis ſi
conſtitutioni ſubiecta erat.c.fi.eod.titu.in.vi.Simile habe
mus in expectatiua cum eadem clauſula acceptandi per
quam nec quidem ad rem ius quæritur,ſed ſpes tantum
3 cum † ad acquiſitionem iuris ad rem requiratur accepta-
tio & iuris in re prouiſio de quo iure ad rem in collatio-
ne papali non eſt neceſſaria mentio iuxta Rote opinionē
quæ eſt in obſeruantia,ut in.d.c.fi.&.c.ſi poſtquam ubi
Phil. Franch. de præben.eo.lib.& Rote deciſ.xxvi.&

S

xxvii.in antiq.de conce.præben.&.xvi.in nouis de præ‑ben.Egid.deciſ.clxvii.Cal.conſi.viii.in fi.de reſcrip. Mil. in reperto.in uerbo gratia per quam prouidet Papa.& Fely.in.c.cauſam quæ in uerbo clauſula anteferri char. ult.& in.c.in noſtra corre.xxviii.de reſcrip.Hinc eſt quod Ioan.and.& alii in.d.c.ii.dicunt ꝙ ius Creatum in re uel ad rem non tollitur per illam conſtitutionem quæ id non exprimit,ſed bene reprobat conſtitutio ſpem atq; ius ha‑biturum in re uel ad rē.Nec quod talis gratia ſeu ius ne‑queat impediri per inferiorem neq; prouiſio infra men‑ſem etiam non data acceptatione fieri,ut in.d.§.ſecus cō‑muniter intelligendo prout dicit Fely.poſt alios in.c.cū ex officii char.pe.& ulti.de præſcrip.cauſat quod com‑menda ſit facta in ius in re ſeu ad rem quæſitum ſed ope ratur ut ligentur manus inferiorum ob temporis ap‑poſitionem ut inferius ſubiiciam. Et propterea teneas
4 † non eſſe uerum quod Papa commendauerit tempo‑re date quia tunc commenda præcederet cōſtitutionem. Nam uere facta eſt ſub conditione de futuro prout uo‑lunt docto.in.d.cle.unica ubi Imo.in pluribus locis & in col.ulti.& Anch.in opi.ix.col.xv.ac Car.in.d.§.ſecus poſt Pau.& Lap.colum.i.cum ſe.non obſtan.quod Bo‑nifa.de uitali.ibidem uelit quod.d.§.ponens clauſulam acceptandi infra menſem loquatur de gratia pura non de conditionali quaſi differat in iure & facto a caſu præ‑cedenti, quoniam idem Bonifa.fatetur eſſe aliquos & communiter omnes ſentientes,ut aduerſetur in iure non
5 in facto uidelicet,ꝙ appoſitio † menſis in gratia condi‑tionali efficiat ut decretum ſtatim liget etiam ante condi‑tionis aduentum & procedit ad.§.ſecūdum Car.ibi poſt Pau.colum.iii.& Rot.deciſ.ii.de conce.præben.in not. nedum in forma gratiæ uerum etiam pauperum ut ait. Sed quod ſit conditionalis aperte uult Bellenzi.in tract. de chari.ſubſi.q.pe. alias.cxxiii.exemplificans in expe‑ctatiuis in quibus ait emanant reſeruationes ſpeciales cū clauſula quæ infra menſem duxeris acceptandum, ut in

c.i.de conce.præben.in.vi.& in.d.§.ſecus ad idem Rota
6 ta deciſ.i.eo.tit.in anti.dum dicit quod gratia † in forma pauperum & quælibet gratia expectatiua habeat conditionem.l.iii.qui & a quib.ma.li.non ſi.l.unum ex familia in prin.de leg.ii.&.l.cũ ita.ff.de opti.leg.idẽ tenet Oldr. in conſi.clxviii.ad primam allegans eadem iura quod in ſe eſt uerum,ut ex prædictis patet & clarius demonſtrabo ſtatim, licet ad.d.l.iii.& conſimilia iura reſponderi poſſet prout reſpondet Bar.in.l.meuius in.§.duorum in opi.iiii.iii.partis principalis colum.vi.cum ſe.de leg.ii.& in.l.ii.§.i.col.ulti.ff.de uerb.obli. Non obſtat ſi dicamus diſpoſitionem collatam ad diem incertam quia tunc etiã ſumus in conditione paria nanq; ſunt dicere cum morieris,& cum acceptaueris ſeu quæ uel quando acceptaueris ex quo incerta eſt dies uacationis & menſis ad hoc tex.in.l.i.& in.l.dies incertus iuncta glo.ac in.l.eum qui de condi.& demon.& in.l.interuenit cum glo.ff.de lega. præſtan.& Oldra.in.d.conſi.lviii. Item ſecundum Rot.
7 deciſi.xxv.de conce.præben.in antiq.gratia † cum clauſula ad acceptandum eſt de uacaturo & dat decretum incertum & ſuper incerto ꝙ demum ligat quando ad certitudinem per acceptationem ducitur.c.dudum.§.conſiderantes de præben.in.vi.&.c.i.uer.ſubincertum de con ceſ.præben.eo.ti.& q̃uis appoſito menſe ſtatim liget, ut in.d.§.ſecus non tamen temporis appoſitio tollit incertitudinem & ſatis eſt quod ordinarios impediat & hoc operetur.l.ſi quando.ff.de leg.i.&.c.Abb. de uerb.ſigni. & eſt mirabile atq; equũ ꝙ iſtud inducat, ait Car.in.d.§. ſecus, col.iii.& licet ibi in.q.iiii.ſecundum Pau.ſubiiciat
8 quod iuxta uarios caſus quandoq; † decretum eſt incertum ratione initii & finis quandoque ratione alterius, & quandoque certum ratione utriuſq; non per hoc tol-
9 litur incertitudo † quæ hic eſt duplex. Prima ſi & quando occurrit dies uacationis & menſis. Secunda an tunc & quo die menſis acceptet Cardinalis quorum utrũq; cum ſit de futuro non eſt certum naturæ nec legi quę certa di-

citur de eo quod eſt non de eo quod futurum eſt cū non ſit certa niſi de eo de quo poteſt certus eſſe homo non de futuro ſeu de eo ꝙ ex futuro pendet euentu ſoli deo patens.c.nouit de iudi.in.l.ſi pater cum ibi not.de ſolu.& in.l.quidam.§.ſuum & ibi Bar.ff.de acqui.hered.Abb.in c.ſuper queſtionum.§.ſi.de offi.delega.& in.c.paſtoralis in prin.col.iii.de appella.& dico latius diſtinguendo certitudinem naturæ & legis in deciſione incipiente quidam de reg.cau.Pro hiis facit quod idem Car.ſecundum eundem Pau.in.d.§.ſecus.ii.col.inquit & Imo.col.vlt.ꝙ gra
10 tia † uirtute clauſulæ quod duxeris acceptandum ante acceptationem eſt incerta quantuncunq; capiatur pro ſpeciali non pro generali ex quo in uno beneficio debet conſumi etiam ſi afficiant beneficia quæcunq; & ſi opponeretur non inſpici incertitudinem reſpectu uacationis cum mors beneficii ceſſio & alii uacationum modi non deſtinentur ad finem gratiæ nec ideo ueniant ut gratia effectuetur,dic ſufficere quod inſpiciatur reſpectu acceptationis q̃ eſt correſpectiuata ad tempus quod prius ſupponit exiſtere.Hoc etiam quod ſumus in diſpoſitione conditio
11 nali oſtendit natura † relatius quod uel quæ iuncti uerbo futuri temporis acceptaueris uel acceptanda duxeris cū tunc faciat conditionem.l.ſtichum qui meus erit.ff.de lega.i.facit enim ſecundum glo.ibi & Bar.ſuum antecedens conditionale ac totam diſpoſitionem quando in eo ſubſtantia diſpoſitionis conſiſtit prout hic beneficium & commenda ſeu commenda beneficii ſicut ibi res legata & perſona in quibus ſubſtantia extat,ſecus ſi antecedens non erat ſubſtantia,ſed qualitas ut diſtributio partium de qua in.l.ii.ff.de hered.inſti.Item ſecus ſecundum Bart.& Alexan.in.d.l.ſtichum ſi fieret relatio magis ad executionem quam ad ſubſtantiam actus.l.ſi decem cum petiero, &.l.ſi ita quis in prin.ff.de uerbo.oblig.ꝙ non eſt in caſu iſto ubi tota clauſula acceptandi refertur & fit propter cōmendam in qua perſiſtit ſubſtantia & gratia quæ tunc fit quando ſequitur acceptatio,unde non cadit executio nec

executionis conſideratio in actu acceptationis,ut declara
12 bo inferius. Quando uero relatiuum † eſſet iunctum uer
bo pro præſentis temporis importaret demonſtratio-
nem ex eo quod non haberet tractum ad futurum.l.cum
ad præſens.ff.ſi cer.peta.quem tractum habet caſus no-
ſter.& quando eſſemus in uerbo præſentis temporis in
quo non ſumus adhuc iuxta fallentiam primam quam
ponit Alexan.in.d.l.ſtichum ad regulam de demonſtra-
tione uitiaretur commenda ex quo demonſtratio acce-
ptationis denotata per relatiuum faceret deficere eſſen-
tiam. Ideſt commendam non facta acceptatione.Et hoc
13 † ut relatiuum quis uel qui conditionem inducat in pro-
poſito conſiderat ut uidi poſtea Anch.in.d.cle.col.xviii.
ſecundum doctrinam Bar.in.l.eum qui.§.qui ſtipulatum
.ff.de uerbo.obliga.hoc modo uidelicet.quod aliquan-
do dies apponitur conditioni affirmatiue & tunc uidetur
appoſita cauſa limitande obligationis ut cōditio ueniens
infra tempus faciat committi obligationem ſecus ſi poſt
tempus ex quo infert quod in gratia de qua loqui-
tur tex.in.d.§.ſecus tempus apponitur conditioni affirma
tiue cum idem ſit dicere quod infra menſem duxerit acce
ptandum ac ſi diceretur ſi infra menſem acceptauerit ex
quo relatiuum iunctum uerbo futuri temporis conditio-
nem inducit,ut in.d.l.ſtichum. Item ſuccesſiue inueni
Oldr.conſi.ccxxix. Hæc ſunt dubia ſuper quarto dubio
14 colum.vlti.ꝙ clauſula † quod duxeris acceptandum eſt
conditionalis,ut in.d.l.cum ita & in.d.cle.quodꝗ decre-
tum & omnia ex conditione pendent.d.c.i.de conceſ.
præben.unde etiam ſi gratia diceretur pura penderet ta-
men ex conditione ex quibus liquet diſpoſitionem eſſe
conditionalem qua conditione ſuppoſita ſequitur con-
cluſio quod conditionalis gratia,nihil ponit in eſſe ante
conditionis exiſtentiam,ſed ſolam ſpem tribuit ideo in ea
tempus exiſtentis conditionis inſpicitur non date uel pro
lati ſermonis.l.itaꝗ.ff.ſi cer.peta.§.ex conditionali inſti.
de uerbo.obliga.c.i.in ſi.de ſponſa.in.vi.& in.d.cle.per

totum & habetur in dicta deciſione.x.& idem quando etiam ſub die incerta ut eſt dictum & tenet Oldra.in.d. conſi.lviii.&.clxviii. Cui concluſioni non ob.dictio ex
15 nunc prout ex tunc † & econtra inchoationem temporis notans quaſi uideatur fieri ſeu facta commenda tempore date & ex hoc arguatur mens Pape quæ etiam in actu conditionali primum debet obtinere locum argu.l. in conditionibus.ff.de condi.& demon.& in hoc multũ ſe fundabant aduocati don Arnaldi de uelaſco do.Ioan. Baptiſta de ſenis & dominus Melchior de baldasſinis qa ut eis dicebam dum Papa commendat beneficia q̃ Car. acceptaret attentis etiam uerbis magis colligitur quod ante acceptationem non commẽdet & ex uerbis intẽtio deprehenditur.l.labeo.§.idem tubero.ff.de ſuppellec.lega.&.xxii.q.ii.Is autem item,in actu conditionali obiectus non procedit cum clauſula ex nunc prout ex tunc &c.non operetur ex tempore date,ſed ex tempore acceptationis duntaxat taliter quod terminus conditionis implete attenditur non ſermonis prolati,ex quo conſtat cõmendam non exiſtere tempore conſtitutionis ſed magis in tempus acceptationis fore collatam glo.eſt nota.in.d. cle,in prin.ſuper uerbo ex nunc quam Car.Anch.Imo. & Boniſa.de uitali.ibi ſequuntur dicentes ꝙ ſuppletur & habetur pro ſubintellecta dictio ex tunc extremum tempus denotans.l.iiii.ff.de condi.& demon.ſcilicet, ut ualeat ex tunc, nam & iuriſdictio delegati inquit Card.ibi. q.x.eſt ſine effectu ante conditionis euentum & per prædictis tollitur ꝙ Alexan.dicit in.l.i.C.de condi.inſer.allegans quotas plures quod quando uerba ex tunc prout ex nunc adiiciuntur in aliqua diſpoſitione effectus uidetur collatus in tempus præſens quo uerba proferuntur & ad illum actum qui fit tempore prolationis uerborum quia procedit in diſpoſitione pura non in conditionali ex prædictis ut patet ultra ea in.c.præterea el.ii.de appella.ubi Inno.& Ioan.and.poſt Io.& Abba.antiquum colum.iii.& Abb.ſiculus col.pe.dicunt quod actus trahitur

ad diem conditionis ut antea non operetur non facta diſ-
ferentia in terminis excommunicatiõis ibi ſiue ſit dictum
ex tunc prout ex nunc ſeu ex nunc prout ex tunc tota igi
tur diſpoſitio pendet a futuro & conditionis implemen-
tum deſiderat cum dicatur facta per uerba futuri tempo-
ris non obſtante uerbo commendamus ex nunc &c.ex
quo refertur ad tempus conditionis prout cõſiderat Ol-
dra.in.d.conſi.ccxxix.qui uideatur neq; poteſt actus con
ditionalis qui purificatur per acceptationem trahi retro
ad tempus date & prolationis uerborum ad.l. qui Bal-
neum cum ſi.ff.qui potio.in pigno.habe.ex quo ſuperue
nit impedimentum concilii medio tempore inhabilita-
16 tem extremorum inducens cum in fictione † & retrotra-
ctione utriuſq; extremi a quo & ad quod exigatur habi-
litas iuxta.l.bonorum rem ra.habe.& tradita per Bar.in
.l.ſi is qui pro emptore in prin.col.vi.cum ſe.ff.de uſuca.
c.tanta.cum materia qui fil.ſint legi.c.ſi pro te.de reſcrip.
in.vi.& in.c.literas de tempo.ordi.ubi etiam But.notat
quod quælibet fictio habet duo extrema principii uide-
licet & finis & quandoq; finis trahitur ad principium quã
doque econtra.Et hoc eſt quod.Io.mo.Ioan.and.& ſe-
17 quaces dicunt in.d.c.ii.quod conditio † quæ extat poſt
conſtitutionem non trahitur retro ut diſpoſitio ualeat ex
eo quod non inuenit rem in eadem cauſa, ſed potius in
cauſa mutata ſicut etiam habetur in.l.i.in prin.ff.ſi ex no-
xa.cau.aga.&.c.quem ad modum cum ſi.de iureiuran.
Et ſi hic daremus principium reſpectu actus & prolatio-
nis uerborum & eſſet in aliqua conſideratione cum reſpe
ctu commende nullum ſit ius tributum omnino magis
18 traheretur principium † ad finem q̃ ecõuerſo & finis at-
tenderetur ſecundum Theoricam dictæ deciſionis.x.q;
quando initium dat eſſe perfectum actui & eſt cauſa ne-
ceſſaria omnium tũc potius quam finis inſpiciatur.l.iii.§.
ſcio.ff.de min.quod non cadit hic ubi nihil eſt ceptum ne
dicam perfectum ante exiſtentem conditionem ut ſupra
quando uero finis dat eſſe perfectum & præcedentia

ordinantur ad finem prout reſeruatio & commenda ſiūt ut Car.effectualiter habeat beneficia reſeruata & commendata ex quorum fructibus poſſit onera Cardinalatus ſubſtinere & fit atq; perficitur in eodem inſtanti acceptationis uel ſtatim poſtea quod ineſſe uideatur.l.lecta. uer.dicebam.ff.ſi cer.pe.&.l.petens.C.de pact.& ſic per ſecūdum extremum ſeu finem uel eo tempore prout eſt dictum tunc potius finis q̄ initium conſideratur ut in fundamentis pro hac parte in dicta deciſione adductis facit etiam ad hoc tex.in.d.l.cum qui.ff.de condi.& demon. ubi in legatis conditionalibus tempus inſtantis conditionis inſpicitur ad.d.l.interuenit in auct.de nup.§.quia uero hactenus col.iiii.quæ iura Oldra.ponderat in.d.conſi.ccxxix.ad prædicta confert quod in fortioribus terminis tradit Barto.in.l.patre furioſo.ff.de hiis qui ſunt ſui uel alie.iur.dum diſtinguit an retractetur ex ſuperuenienti quod eſt legitime factum dicens quod quando cauſa impediens prout hic conſtitutio reſpicit cauſam finalem prout ad propoſitum commendam tunc ſicut impediret ne fieret,ut in caſu iſto accidit,ita & quod factū eſt quod eſt fortius,ita etiam ſentit Oldra.in.d.conſi.lviii.ſecus inquit Bar.ſi cauſam efficientem reſpiceret,ut non tollatur iam factum hoc autem nihil erat factum ut ſupra eſt oſtēſum nec ſub prætextu quod ſimus in conditione mixta ſit retrotractio ad.d.l.qui Balneum &.l.ſi filius cum ibi not.per Modernos.ff.de uerbo.obliga.quia eſſet contra præmiſſa.Secundo quia magis uidemur eſſe in poteſtatiua ſi perſonam concedentis attendamus,& tunc ſeruit glo.in.d.c.ſi pro te.Idem ſi perſonam Card. Conſideremus a cuius uoluntate dependet prout Imo.conſiderat in.d.cle.col.iiii.ibi ſecundo interdum pendet ex exiſtentia rei prima conditio ſi cōſtiterit quod ſit uite laudabilis uel ex uoluntate ipſius pro quo ſcribitur ut in ſecunda conditione ſcilicet de accceptando,quam in col.ſeq.proſequendo articulum poteſtatiuam appellat quæ non debet trahi retro ad not.in.d.l.ſi filius & per Bar.in.d.l.ſi is

qui pro emptore in prin.l.queſtio.v.prin.circa fictionem translatiuam in col.xx.ubi aſsignat rationem ꝙ ideo nõ trahitur retro ex quo deficit equitas cum eſſet in poteſta te partis implere,ut in.l.potior.in prin.&.§.i.ff. qui pot. in pigno.hab.habet ergo Imo.conditionem pro poteſta tiua in hiis terminis acceptationis faciende non ignarus opportere ſupponere uacationem ſine qua acceptatio ſe qui non poſſet quæ uacatio non contingit nec deſtinatur ad finem commende,ſed ſolum inſpicitur uacatione oc currente an acceptet uel non per declarationem animi & hoc dicit & ponderat tex.in.d.cle.unde etiam Bonifa.de uitali.ibi col.iii.inquit ꝙ non ita grauat conditio depen
19 dens † ex facto tertii ut in.d.c.ſi pro te ſicut quæ depen det ex exiſtentia rei uel uoluntate eius pro quo eſt ſcri ptum ex quo no.in hac materia factum partis ac rei exi ſtentiam inſpici quæ tamen a facto eius pro quo ſcribitur pendeat prout laudabiliter uiuere eſt in arbitrio libero & ſimilia non autem inducit miniſterium mors quæ certa eſt licet dies incertus:ut in.l.i.ff.de condi.& demon.nec reſignatio beneficii aut profesſio religionis ex quibus ſe quitur uacatio beneficiorum cum non neniant ut gratia commende effectuetur contemplata permisſione diuina aut facto hominis ulterius ex alio tollitur obiectus ſi ue rum eſt ꝙ Anch.conſiderat in.d.cle.opi.vi.col.xii.quam uis ſuper principali articulo ſint opiniones dum pro opi. Old.& Lap.quam copioſe proſequitur inter alia motiua ponderat ꝙ.d.c.i.de conceſ.præben.in.vi.arguit de ulti mis uoluntatibus ad hanc materiam beneficialem & ꝙ
20 in utraqꝫ dominium † abſqꝫ traditione quæritur ſed in ultimis uoluntatibus exiſtens conditio non trahitur retro .l.i.§.ſerui.ff.ad ſylle.ergo nec hic trahatur ſed deſuper uideatur Bar.in.d.q.v.in.d.l.ſi hiis qui pro emptore ubi dicit delegatis quando trahantur retro uel non & in qui bus differant a contractibus.Secundo ponderat ꝙ retro
21 tractio † non fit niſi per fictionem.d.c.ſi pro te cũ ſi.neqꝫ fictio ſine equitate quæ eam ſuadet.l.poſtliminium circa

prin.ff.de capti.& poſtu.re.& declarat Barto.in.d.l.ſi is qui pro emptore in opi.iii.& col. Sed in beneficialibus
22 † nulla equitas ſuadet fictionis cum ſimus in ambitioſis. c.quam uis de præben.in.vi.ergo ſtrictæ debent accipi & metiri effectum ex tempore diei ceſſionis non retro & in propoſito ex tempore exiſtentis conditionis & ſi procedit motiuum adiuuari poteſt ꝙ collatio beneficii non debet eſſe in pendenti.c.in electionibus.c.ut quis duas de elec.in.vi.& regula actus legitimi de reg.iur.eo.lib.cum
23 ſi. Verbum etiam de cætero † poſt ꝙ ſequitur beneficia non commendentur de quo in conſtitutione non contradicit tanquam initium actus non executionem reſpiciens de futuro ad not.per glo,& Anch.in.c.licet canon.& in c.prouida.ubi Ancha.de elec.in.vi.quia ſatis eſt demonſtratum commendam non præcedere cõſtitutionem ſed ſequi per quod reſpondetur ad tradita per per Bart.in.l. omnes populi in.v.q.princi.ff.de iuſti.& iu.& per Imo. in.c.ſi.de conſti.dum in colum.vi. allegat.c.ſi.de ſponſa. duo.&.c.i.de poſtu.præla.iuncto glo.ſuper ucrbo de cætero in.vi.& ad.l.iubemus.C.de teſta.quia loquitur in caſu habente complementum ex parte agentis per omnia quamuis pro effectu teſtamẽti & executione cum ſit ambulatoria uoluntas debeat expectari mors per quam firmatur teſtamentum licet tunc non fiat.l.iii.in ſi.de adi.lega.&.l.i.ff.de teſta.nec cadit conſideratio ꝙ in eo dicatur expectari ſola executio quaſi non requiratur niſi uacatio cum acceptatione quorum primum nequit impediri & ſecundum cum ſit facti poteſt etiam per excommunicatum fieri cui etiam nequeat ualide prouideri ſecundum Rot.deciſ.v.in no.de conceſ.præben.c.paſtoralis de cle. excom.mi.& ideo in deciſione incipiente non ualet de præben.uel ſi ſolum acceptationis factum attendatur illud impedit conſtitutio quæ nec Cardinalem forſan inhabilitat licet commendam deſtruat uel impediat quia ſufficienter eſt oſtenſum ꝙ non expectabatur poſt datam gratiæ executio commende tanꝗ factæ.ſed magis ut fieret

ita ꝙ uacatio acceptatio & commenda per conſtitutionẽ ueniunt neq; hic acceptatio eſt executio commende & ſi diceremus commendam præcedere & acceptationem expectare quia potius ueniret ad complementum uel cõ
24 ſeruationem. Nam quando Papa †prouidet per ſeipſum dicitur exequi ſuam prouiſionem cum ſit executor executorum & ordinarius ordinariorum concurrens cum omnibus & habens totũ orbem pro territorio ac in beneficialibus poteſtatis plenitudinem.c.ii.c.ſi a ſede de præben.in.vi.cle.i.in fi.ut lit.penden.c.propoſuit de conceſ. præben.ix.q.iii.cuncta per mundum &.c.per principalem:& ſic idem eſt qui commendat & exequitur ſi executionem hic conſideremus uel ſi non detur executio in actu prouiſionis ſeu commende cum præambulis tunc conſiderabitur in traditione poſſeſsionis & inſtitutione ſupra curam ac in fructuum perceptione de inſtitutione auctorizabili reſpectu cure ponit But.in.c.cum ſatis de offi.Archi.de effectu poſſeſsionis eſt tex.in l.titia.ff.de ſolu.cum ſi. Quando uero mandat per alium prouideri tunc ille exequitur.c.ſi ſuper gratia de offic.delega.&.c. executor de conceſ.præben.in.vi.& hoc caſu aceeptatio
25 † non eſt executio nec effectus gratiæ ſed actus ad eſſentiam ſeu productionem gratiæ neceſſarius ut ex prædictis patet non obſt.ꝙ Fely.colligit in.d.c.ſi.in declaratione.ii.char.pe.de conſti.dum ponit ꝙ non datur deſtructio in futuris quæ nullatenus ſunt ſeparata ſed penitus connexa cum præteritis habentia omnimodam dependentiam & talem ꝙ non poſſet cõſtitutio reſpicere actus futuros quin etiam tangeret præteritos quia ultra iam dicta hic nihil eſt conſiderabile quo ad acquiſitionem iuris de præterito. Item ſumus in ſeparatis quorum quodlibet poteſt ſtare per ſe & producere effectus diuerſos ſtat
26 enim reſeruatio†abſq; commenda & acceptatio etiam ſine ea & per reſeruationem impediuntur ordinarii cum non expiret ſicut nec affectio quouſque Papa prouiderit ut Rot.deciſ.xiiii.de præben.in antiq.&.ix.ac

xi.in no.& ut ſuperius eſt firmatum per acceptationem quæritur ius ad rem quod operatur ut ordinarius illud tollere nequeat.d.c.ſi poſt quam & ibi Phil.Franch.poſt alios & pono in deciſione incipiente Nuntius de præb. & prout eſt dictum acceptatio non impeditur per conſtitutionem & cauſat alios effectus ad terminos dicti.§.ſecus & alias etiam ſi non ſequeretur prouiſio uel ſequuta deſtrueretur.Item ad nullitatem commende non ſequitur in omni caſu etiam nullitas reſeruationis ita quod nō omnia præterita tangerentur nec daretur connexio eſto quòd eſſet facta ante conſtitutionem quod nō eſt ex quo tota gratia dicitur conditionalis & per fundamenta pro deciſione adducta & ſolutiones habes reſponſa ad prædicta & alia obiecta & quando utrunque eſt ſub conditione tam reſeruatio quàm commenda non eſt leuis dubitatio an tunc ſublata commenda remaneat reſeruatio cum ſuſpenſione unionis perpetue quę unio erat facta eccleſiæ Sabinen.cui Cardinalis ſanctæ Crucis præerat qui habebat in gratia unionis ad reſeruata ſine clauſula acceptandi quia ex aduerſo don Arnaldus de Velaſco cui erat prouiſum exceſſione Cardinalis Surrentini prætendebat quod ſua prouiſio ſubintrauerat per clauſulas generales data ſubſiſtentia reſeruationis cum ſuſpenſione unionum & pro negatiua adiicitur Inn.in.c.inter dilectos de exce.præla.ꝙ in conditionali non remaneat uinculum impediens ad hoc conferunt deducta pro gratia ꝙ ſit cō
27 ditionalis &.d.deciſio Rot.x.loquens de taxa† quæ erat una tempore date & alia tempore uacationis quæ ſecunda ibi attenditur & Oldra.in allegatis conſil. lviii.clxviii. &.ccxxix.ac Ludo.ro.conſi.cccxxxv.& Bellenzi.in allegata.q.pe.Item quia Papa non uidetur reſeruare ſuccedente acceptatione niſi ſit utilis reſpectu commende propter quam ſit ut uerba cum effectu accipiamus.l.pen.§. docere.ff.ne quis eum qui in ius uoc.eſt vi.exi.&.c.relatum de cle.non reſi. Nam & ſententia intelligitur de ualida & alia etiam de quibus in.c.ſi.de re iudi.in clem.pa

ſtoralis eo.titu.in.l.iiii.§.condemnatum eod.titu. & in.l. non putauit.§.non quæuis.ff.de bo.poſ.contratab.& qđ Anch.dicit in pluribus caſibus conſi.lviii.circunſpectis re
28 gulis ut remaneat † reſeruatio procedat in pura reſeruatione non in conditionali uel in propoſito ſi nullitas reſultat aliunde quam ex ualiditate acceptationis uel cõmẽde uel quia Papa commendabat ſuſpendendo alias gratias ad effectum præſentium tunc data inualiditate commende ceſſet reſeruatio quaſi limitata cauſa.l.in agris.ff. de acqui.re.do.uel cauſa ceſſante de appella. & quando hoc eſſet ꝙ reſeruatio remaneret dicebatur ꝙ non impediebat expectantes ſeu auctoritate apoſtolica uenientes qualis erat Cardinalis ſanctæ Crucis ueniens ex unione ſeu alius ex eius iure ceſſo ſecundum opi. Ludo. Ro.in d.conſil. & Bellenzi.in.d.q. pen.in opi.ult. quoniam in prima uult ut differat decretum ſuper certo beneficio uacaturo ab appoſito ſuper incerto ut non afficiat hoc caſu ultimo niſi iuxta.d.§.ſecus pro affirmatiua uero allegatur.c.ut noſtrum de appel.&.d.c.inter dilectos cum materia & ibi concludit Abb.poſt Ioan. an.& compo.in.c. ꝙ ſicut de elec.ꝙ ſi collatio non habeat locum uel effectum ob ſurreptionem literarum aut perſone in dignitatem ordinarius eſt pro ea uacatione impeditus ar.c.ſi eo
29 tempore de elect.in.vi.& ſic remanet reſeruatio † quæ ſolum per prouiſionem expirat & ad Inno.in.d.c.inter dilectos reſpondebatur ꝙ refert opi.non bene firmans pedes ſed magis ſecundum me uidetur ſequi ꝙ de conditionali eſt dictum per illa uerba alii dicunt & forte melius ex quo ſub dubio forte reſpondent ſæpe periti.l.ſi duo & ibi glo.de arbi.l.iii.in prin.de an.lega.l. quante audacie.ff. de public. & uectig. &.c.accedens el.i.ut lit.non conteſt.& ita Bar.dicit in.l.ſocietatem.§. arbitrorum colum .v.ff.pro ſo.& prout Ang.inquit in.l.in ſubſtitutione .ff.de uulga.& pupil.quem refert & ſequitur Soci.conſi.
30 xciii.colum.x.ſi doctor conſuluit † per uerbum forte dicitur quæſtionem quoad ſe decidere q̃uis ſit dubitatio

nis nota ꝙ menti teneas in practica & dum dicit & melius ſatis ſe declarat Inno.ꝙ inclinat in eam partem,& ita intelligit eum Bellenzi.in.d.q.pe. Quo ſtante reperio ꝙ Anch.in.d.conſi.lviii.ubi per plura fundamenta tenet affirmatiuam in multis caſibus ibi collectis ex ſcriptis Ioã. and.ut dicit in.d.c.inter dilectos ponit inter cæteros quã do prouiſio ſeu de prouidendo mandatum reperitur nõ ſortiri effectum ob conditionis defectum & ſic contra Inno.ad hoc.d.deciſio.i. cum addi. ad conſi. Lud.Ro.& Bellenzi.in opin.ii.reſpondetur ꝙ fundant ſe in falſa cauſa & defectu poteſtatis qui defectus hic ceſſat cum concilium non impediat reſeruationem motu proprio fieri nec ſummus in falſa unde ſeruiunt magis motiua collecta per Lud.ro.pro affirmatiua & eſto ſine ueri præiudicio ꝙ non eſſent impediti auctoritate apoſtolica uenientes tunc tenentes affirmatiuam dicebant ꝙ ex quo Cardinalis Surrentinus acceptauerat ligate eſſent manus etiã iſtorum & omnium,quinimmo ꝙ per.d.§.ſecus abſque dicta acceptatione infra menſem nullius teneret prouiſio quando Don Arnaldus infra menſem fuiſſet prouiſus ꝓ quo Rot.in antiquio. Biſignet.de conceſ.præben.vii.& in antiquis.xxv.& ſi poſt quod omnino obſtabat reſeruatio quæ remanebat facta acceptatione cum clauſulis ſuſpenſionis inhibitionis & decreti,ad illud de ſuſpenſione

31 † ad effectum præſentium conſidero ꝙ licet in una charta utrunqꝫ ſcriptum ſit due tamen erant gratiæ ſicut alias in.l.patris & filii de uulg.& pup.& in.l.ſcire debemus.ff. de uerbo.obliga.una uidelicet reſeruationis cum ſuſpenſionibus inhibitionibus & decreto alia commende cum eiſdem clauſulis & in utraque erant illa uerba ꝙ ſuſpendebat Papa ad effectum præſentium itaqꝫ ſuſpenſio huiuſmodi in gratia: & parte commende appoſita non referebatur ad reſeruationem & primam gratiam quæ erat diuerſa & poterat eſſe ſine ſecunda.Item quia iam habebat eandem clauſulam ex qua demonſtrabatur ꝙ Papa in omnem euentum reſeruare intendebat ad.l.iii.§.i.de

libe.& poſthu.& l.talis ſcriptura & no.ibi per Bart.ff.de lega.i.ad miniſterium in ſe debent importare ne alias eſſent ſuperflua & fruſtra membranas occuparent ex eo ꝙ ſatis fuiſſet ea in ſecunda gratia commende apponere ſi ad omnia præcedentia etiam reſpectu gratiæ reſeruationis inferrentur.l.iiii.ff.de uſur.&.c.ſollicite de ma.& obe. quod an ita uoluerit Papa ex uerbis utriuſque gratiæ & mente ponderare & elicere licet.l.nominis.§.uerbum ex lege.ff.de uerbo.ſignifica.ex prædictis negari non poteſt quin paſſus ſit dubius & fuerit etiam apud antiquos & ex hiis etiam quæ habentur deciſi.xiiii.ut lit.penden.in not.& per Egid.conſi.xxxiiii.colum.iii.cum ſeq.ubi facit differentiam inter decretum ꝙ apponitur pro certa perſona & decretum ꝙ apponitur pro incerta pro quo etiã Ancha.conſil.cccxcix.intentio domine & in materia diſtinguit idem Ancha.in.c.is beneficia de præben.in.vi.& quia coram Adriano vi.deſuper do.de Rot.diſputarunt & etiam ſuper intellectu cuiuſdam breuis ad inſtan.dicti Don Arnaldi producti ad partem affirmatiuam iuuandam & multis utrinque adductis domini fuere diuiſi & adhuc ſub iudice articulus pendet indeciſus ideo omiſſis aliis quæ adduci poſſent pro utraq; parte pro nunc laſſus ultra non progredior non tamen prætereo ꝙ cum lis etiam ſit ſuper quibuſdam præſtimonis proponebat Don Arnaldus ꝙ conſtitutio cõciliaris loquitur ne commendentur parrochiales eccleſiæ dignitates aliaq; bene
32 ficia † eccleſiaſtica ut ſic non uideatur comprehendere præſtimonia tanquam fuit alterius naturæ ac quædam ſtipendia prout in expectatiua tenet Abb.conſi.xlvii.uolu. ii.quem ſequitur Fely.in.c.poſtulaſti in uerbo.iiii.declaratio de reſcrip.non obſtan.dictione alia quæ refert ſimilia expresſis & licet diuerſitatem referat in ſuppoſito refert nihilominus idem uel conſimile in ſubſtantia uel qualitate.l.ſi fugitiui cum glo.C.de ſer.fug.c.ſedes.iuncta glo.de reſcrip.Ioan.an.poſt Ioã.mo.in.c.cum in illis in fin.de præben.in.vi.& Rot.de reſcript.in antiq.liii.&

quatenus impedit cõmendari Cardinalibus uidetur exor bitare & ſtricte prout uerba ſonant debere intelligi.l.iii. .§.hæc uerba el.ii.de neg.geſt.l.ſi ſeruum.§.non dixit prę tor.ff.de acqui.here.& regula odia.de regu.iur.in.vi.& cum non habeat uerbum generale quæcunq; non conti- net præſtimonia nec penſiones niſi inquantum de eis ex- primit iuxta tex.cum glo.in cle.i.de uita & ho.cleri. Sed contrarium fuit concluſum quia conſtabat dicta præſti- monia eſſe dari ſolita & data in titulum perpetuum bene ficii eccleſiaſtici per ea quæ Ioan.an.dicit in.d.c.poſtula- ſti.ubi deſcribit præſtim onium quaſi præſtans nimium & Mil.Cumulat in repertorio in uerbo beneficii appellatio ne & facit quod dicit Oldr.conſi.cxl.in eccleſia Calagur ritan.in fi.& Anch.in regula beneficium de reg.iur.in.vi.
33 & ad Abb.in allegato conſi.† Quidam ex dominis reſpõ debant q quando procederet in expectatiuis eſſet pro- pter ſtilum cancellarie ſi expectans creetur in canonicum non ſi non eſſet creatus de ſtilo tamen non fuit doctum an ita ſit in creatis uel etiam in omnibus ut in expectatiuis non contineantur præſtimonia ſub nomine beneficio℞ niſi de eis fiat expreſſa mentio credo tamen q non ſuffi-
34 ciat † præſtimoniũ dare in titulũ ppetuũ benefificii eccle ſiaſtici niſi habeat annexũ aliquod onus ſpirituale taliter q intitulatus arctetur ad aliquod ſeruitiũ eccleſiaſticũ q nequeat fieri p laycũ ut tunc dicatur eccleſiaſticũ benefi- ciũ de quo ſicut de beneficiis eccleſiaſticis debeat mẽtio fieri & ueniat appellatione beneficii & nõ alias prout cõ- cor.opi.diſtinguit Gemi.cõſi.lxxxix.ſup dubiis præmiſ- ſis & ad hũc ſenſum faciũt q̃ Old.præmittit in prin.in.d. cõſi.cxl.& ad hoc cognoſcẽdũ attendẽde ſunt qualitates præſtimoniũ & onera de quo℞ natura uidẽdi in dictis lo cis & per Car.q.xi.& Bonifa.de uitali.col.ul.in cle.ii.de offi.ordi.

Quartæ deciſ.de præben.Summarium.

Impetratio beneficii eccleſiaſtici ſecularis aut regu- laris

laris electiui uel curati ſi ſit manuale non ualet etiam per uiam unionis ſeu commende tacito de manualitate ſecus in alio regulari niſi eſſet perpetuum & de perpetuitate nihil diceretur.

Epithome.

1 Beneficii manualis impetratio aut unio ſiue commenda qualitate huiuſmodi non expreſſa eſt ſurreptitia.
2 Beneficia ſecularia de iure communi perpetua & nõ temporalia præſumuntur.
3 Beneficia regularia licet naturaliter manualia exiſtant tamẽ ſi ſint curata aut electiua de iure ꝑpetua reputãtur.
4 Beneficium ſeculare & regulare curatum ſeu electiuũ requirit manualitatis expreſſionem ſi manuale exiſtit.
5 Beneficium regulare non curatum nec electiuum non indiget manualitatis expreſſionem.
6 Qualitas quæ in facto conſiſtit non autẽ quæ de iure ineſt exprimi debet.

Quarta deciſio.

QVod impetratio unionis de beneficio ꝙ erat manuale et ad nutũ ſupioris amouibile eſſet ſubreptitia de manualitate † non habita mentione concluſum fuit ꝑ ea quæ Cal.in ſimili tenet in reſeruatione conſi. xxvi.de præb. Item in ſimplici impetratione in titulũ uel commendam ſeu alia diſpoſitione eadem conſideratione intelligendo tamen ꝙ tale beneficiũ eſſet ſeculare quorum
2 ſecularium natura † eſt ut ſint perpetua & perpetuo non ad tempus cenſeantur collata.lv.diſt.præcepta.c.ueniens cum ibi not.de fil.præsby.glo.in.c.pe.de cle.ægro.Lap.
3 alleg.ix.& Cal.in.d.conſi.dat † regulare curatum ſeu electiuum ꝙ etiam à iure eſt perpetuum ꝗuis alia regularia naturaliter manualia exiſtãt prout utrunq; patet in.c.ii.de ſta.mo.& ibi Abb.notans prælatos regulares eſſe perpe

tuos ex quo eliguntur ab eorꝫ capitulis cle.ne in agro.§. ad hæc ubi ét glo.in verb.ad clauſtrã eo.titu.cle.i.ante fi. de ſup.negli.præla.c.cum ſingula iuncta glo.in uerbo in eligibilis de præbẽ.in.vi.Egi.deciſione.cciii.& Abb.in.c. conſtitutis.ii.not.de elec.Papa enim iuris conſcius facti ignarus.l.omnium.C.de teſt.&.c.i.de conſti.in.vi.neceſ
4 ſe eſt ut in omnibus † ſecularibus ac in regularibus electi uis ſeu curatis intelligat quãdo ſunt manualia ꝙ ſint talia ad ualiditatem gratiæ per rationes Cald.in.d.cõſi. Nam ſecundum iuris diſpoſitionẽ putat ea eſſe perpetua ideo
5 ſi beneficium † ꝙ impetratur eſſet regulare nõ curatum neqꝫ electiuum & uere manuale non indigeret manualitatis expreſſione bene indigeret ſi eſſet ꝑpetuũ ex eo ꝙ
6 non ſunt exprimende qualitates † quæ a iure communi beneficio inſtunt ſed ille duntaxat q̃ de facto ex conſuetudine uel ſtatuto aut alias ſicut Lap.ponit in.d.allegatione ita Fely.poſt alios in.c.in noſtra cor.iiii.de reſcrip.facit Rot.xxxi.in no.eo.ti.& plura motiua ad hoc pono ſuꝑ dubio illo incipiente pluries ubi uideas omnino.

Quintæ deciſ.de præben.Summarium.

Clauſula quouis modo poſita in ꝓuiſione dicente ꝙ uacabat beneficium quia ad ſedem apoſtolicam iuxta diſpoſitionem lateranen. concilii erat deuolutũ abſqꝫ alterius uacationis expreſſione operatur virtutem ſuam etiã ſi deuolutio non probetur dummodo ad cauſam deuolutionis gratia ſe non reſtringat.

Epithome.

1 Clauſula ſeu alio quouis modo appoſita in impetratiõe beneficii ꝙ exprimitur per deuolutionem uacare concernit omnem modum uacandi.
2 Probatio deuolutionis non eſt neceſſaria quando ineſt clauſula illa generalis quæ comprehendit omne mo

dum uacandi.

3 Clauſula reſtringens ſe ad modum uacandi expreſſum arctat impetrantem ad illum probandum alias nullus alius comprehenditur.

Quinta deciſio.

QVando prouiſio fit de beneficio uacãte certo modo & dicitur in ea tanto tempore uacaſſe ꝙ collatio ſecundum ſtatuta lateranẽ.concilii eſt ad ſedẽ apoſtolicam deuoluta.c.ii.de conceſ.præben.c.ſicut.c.licet.c.literas &.c.fi.de ſupplen.negli.præla.& ſubiicitur

1 clauſula quouis † modo & ex quauis cauſa uacet uenit omnis uacationis quæ in uim præfate clauſule continetur.& omnis modus uacandi de cuius uirtute eſt deciſio.i.Rot.de reſcrip.in no.&.lii.de conceſ.præben.in antiq. ſi Papa ac biſnegt.xii.in antiquior.de præben.etiam ſi de

2 uolutio † non probetur neq; in gratia alius uacandi modus ſit expreſſus præter modum deuolutionis cũ dicta

3 generali clauſula dũmodo non ſit aliqua alia clauſula † q̃ ad deuolutionem ſe reſtringat prout aliquando ponitur quando deuolutio datur in literis diſpoſitiue quia tunc niſi de ea conſtaret nullus alius modus comprehenderetur cũ limitata ſit prouiſio.l.ne in agris.ff.de acq.re.dom.&.c.i.de ſepul.& per hoc ultimum reſponde ad id quod ex aduerſo proponebatur ꝙ cancellaria non daret quando ſit expeditio uel de deuoluto principaliter ſi deuolutio non appareret nam procederet quando eſſet dictum duntamen deuolutum ſit uel dummodo eius collatio deuoluta ſit ut præfertur prout in una cauſa Taurinen.cappellanie legi literas cum tali clauſula alias fruſtra membranas occuparet clauſula generalis quæ quando non ſit reſtrictio debet aliquid & quicqd poteſt operari.l.ſi quãdo.ff.de leg.i.c.Abbate de uerborum ſignifica.c.ſi Papa de priuileg.in.vi.c.ſollicite de maiorita.& obedien.cum ſimili.

Sextæ deciſ.de præben.Summarium.

Gratia beneficii in qua non dicitur de diſtributionibus quotidianis ſine canonico tit. perceptis ſuſtinetur etiam contra regula .lxi.quæ expresſionem ualoris ſecundum communem æſtimationẽ requirit uel ſic taciturnitas quotidianarum diſtributionum perceptarum uigore prouiſionis ordinarie lite pendente factis non uitiat gratiam apoſtolicam.

Epithome.

1 Impetrans de infecta poſſesſione ac fructibus male perceptis tenetur facere mentionem & iſta duo equiparãtur,& nu.4

2 Super fructibus male perceptis de ſtilo ſoluitur compoſitio Papæ.

3 Beneficium occupans pendente lite ad fructus etiam qui percipi potuerunt ſicut uiolentus tenetur.

5 Impetratio de diſtributionibus quotidianis indebite & ſine titulo percepitis mentione non habita ualida fuit reputata.

6 Diſtributiones quotidianæ non cõputantur inter fructus reſpectu regule de exprimendo ualore.

7 Ordinarius poteſt inquirere ſuper fructibus male ꝑceptis.

8 Noua prouiſio an purget uicia præterite occupationis ut fructus illicite quæſitis ſui remaneant.

9 Collatio ordinarii iuxta canonicas ſanctiones dicitur legitima licet reſeruationes ipſam impugnent.

Sexta deciſio.

Lite pendente ſuper Cano.& pręb.eccleſiæ Taurien. Cuterius de treyo prouiſus ab ordinario ꝑcepit diſtributiones quotidianas ꝑ aliquos menſes poſtea obtinuit à Papa prouideri & nihil dixit quod diſtributio-

nes percepiſſet. Arguebam cū duobus ex dominis ꝙ nō ualeret gratia ex quo tit. ordinarii ob litis pendentiā erat penitus diſcoloratus cum poſſesſione. c. ſi hii cōtra quos ut lit. pend. in. vi. & Rot. deciſ. ii. in additione de reſti. ſpo.
c in no. & tunc tenetur † quis facere mentionem tam de infe cta poſſesſione q̄ de fructibus male perceptis ad no. per Hoſt. & Io. an. in. c. dudum el. ii. de elec. cū ſit fur & latro dicit tex. ibi nec excuſat quod dantur ratione ſeruitii & in recōpenſam ſolicitudinis diuinoꝝ officiorum, ut in. c. i. de cle. non reſi. in. vi. & quandoq; manualia & quandoq; ui-ctualia appellantur & ibidem in. c. de cætero eo. ti. in anti-qui. & c. licet de præbē. & per Car. conſi. liii. & Fely. in. c. cum olim in prin. de re iudi. quia ſi. C. nō eſſet canonicus aut non reputaretur pro canonico proculdubio eas non habuiſſet quæ ſi tanq̄ tali cū ſtallo in choro & loco in ca-pitulo conceſſa fuere unde ſi abſq; tit. perceperat teneba-tur dicere. Idem ſi cum reprobato & ſine iuris fomento, quia paria ſunt. l. nulla. ff. de auct. tuto. & c. tue de cle. non reſiden. facit etiam. c. conſtitu. de procur. ubi non eſt diffe rentia uel ꝙ non ſit conſtitutus procur. uel ꝙ minus ſuffi-cienter conſtituatur, & ita Abb. ibi colligit pro hoc facit quia negari non poteſt quin rem alienā contractauerit fur tum committendo uel rapinam dicit in. d. c. dudum ſcie-bat nanq; aut ſcire debuit cū iuris ignorantia nō releuet. l. leges. C. de legi. ꝙ non erant ſue nec ei debite diſtributio nes niſi canonice eſſet inſtitutus regula prima de reg. iu. in vi. & quod uitioſe percipiebat ꝙ Canon prohibet. c. uni-co de eo qui mitti. in poſ. can. rei ſer. eo. titu. quodque ad alium ſpectabant. l. cum quærebatur. C. unde vi. & neceſ-ſe habere iniuſte habita reſtituere, quoniam non ſufficit hu iuſmodi dominium agendo penitentiam in ſola oratione & ieiunio eiicere ut inquit Ho. in. d. c. dudum. Si ergo Pa
a pæ † dixiſſet uериſimiliter uoluiſſet ut componeret prout ſtilus docet & illud de ſeruitio perſonali non excludit quin in caſu. d. c. i. de cler. non reſi. cogatur ad reſtitutio-nem diſtributionum quaꝝ dominium non acquiſiuit nec

ſuas fecit & idem eſſe debet in omni caſu male pceptio-
nis non conſiderato ꝙ ſeruiuit & laborauit & quod os
bouis triturantis ligari nõ debuit.c.extirpande poſt prin.
de præben. Quia labor attenditur a iure in habenribus le-
gitimum ingreſſum & reſidentibus in caſibus locis &
temporibus permiſſis non in prohibitis alias præſtaret
peccandi occaſionem contra.d.c.unicum de eo qui mit-
ti.in poſ.&.l.ii.cum ſi.C.de indi.uidui.tollen.quod ſu-
mus in prohibitis patet ex prædictis & ex eo quod occu
3 pans † beneficium pendente lite tenetur etiam ad fructus
qui percipi potuerunt ſicut uiolentus vt Rot.iiii.&.v.in
no.de reſti.ſpoli.Item ſi parti teneretur ad reſtitutionem
quotidianarum diſtributionum condemnatus per ſentẽ
tiam ſuper Cano.& præben.quo caſu potuit habere iu-
ſtam cauſam litigandi.& tit.coloratum ſicut in una corá
domino Bartholomeo de petraſancta domini uoluerũt
& in alia Burgen.ſi memini coram domino Iaco.ſimo-
netta ex quo per condennatũ ſtetit quo minus obtinens
ſententiam pro ſe reſederit & interfuerit licet in una Iller-
den.quã propoſui poſtea dubitauerint & petierint infor
mari quod factum non fuit multomagis in caſu iſto.G.te
4 netur Pape explicare perceptionẽ. Vlterius iſta duo † ui-
dentur equiparari.ſ.quod fiat mentio tam de occupatio-
ne beneficii ꝙ de fructibus male perceptis ex eo vt not.
Phil.franch.in.c.cum qui.de præben.in.vi.& Fely.in.c.
in noſtra in fi.de reſcrip.Et poſt hæc dubitaui inſpecto ri
gore iuris ꝗuis equitas multum me inclinaret ad ualidita
5 tem † gratiæ & quod non ſubintraret impetratio Petri
de ualentia cõtra gratiam apoſtolicã.G. Sed magis eſſet.
G.excuſatus quod maior pars tenuit pro qua ſententia
facit quia aut conſideramus reſpectu regule de exprimen
6 do ualore fructuum & non computantur † diſtributiones
quottidiane in fructibus ſecundum Rot.vii.in no.de præ
ben.Old.conſi.cxviii.& Fely.in.c.ad aures.xiii.concluſio
ne de reſcrip.nec de eis ſoluitur annata. Aut inſpicimus
ꝙ debeantur Pape & non uidetur cum applicentur capi-

tulo ſeu dentur deſeruientibus pro abſentibus iuxta ua-
rias eccleſiarum conſuetudines. Nec refragatur quod ui-
deatur rem alienam occupaſſe quia ſi non eſt debita Pa-
pe omiſsio non inducit nullitatem cum remaneat actio
hiis quibus debentur. Secũdo & tene menti. Iſtud etiam
mero iure non reddit prouiſionem nullam licet ordina-
7 rius † poſſit inquirere de fructibus male perceptis cum
ſola taciturnitas uitioſi ingreſſus etiam quando ſumus in
impetrãte beneficium quod quis temerarie aſſecutus erat
operetur nullitatem ſecundum Fely. in. c. poſtulaſti de
reſcrip. pen. col. in quo caſu dicit procedere opinionem
Abb. & ſequacium quã curioſe refert. Si uero teneamus
opinionem Pet. de anch. & Card. in cle. ſi Romanus de
præben. ꝙ non uitietur etiam ſi quis ſcienter taceat ꝙ ſe
intruſit niſi acceptaſſet a ſeculari penitus incapaci ut per
eundem Fely. in. d. loco ſumus in terminis clarioribus,
quod non eſt fienda mentio de uitioſo ingreſſu nec de
perceptione fructuum qa ut ait ad propoſitum noua pro-
8 uiſio operatur † ut ex nunc in futurum non autem purgat
uitia præterite occupationis ut remaneant ſui fructus illi-
cite quæſiti in caſu uero de quo agitur erat clauſula ꝙ
poſſet exprimere cauſas infectiuas, ſed ſuper fructibus
uerbum nullum. Et propterea ponente dicto Iacobo ſi-
monetta de menſe Martii. 1520. cauſam dubitatum fuit ſi
omiſsio uiciabat. Tertio eſto ſine præiudicio ueri quod
de fructibus eſſet fienda mentio iura & docto. de ueris &
propriis fructibus loquuntur non de diſtributiõibus quę
inter fructus non computantur ut ſupra. Præterea hic nõ
ſumus in eo qui ſe temerarie intruſerit quia habuit ab or-
dinario & ſatis uidetur excuſari habito reſpectu ad co m-
9 munes Canones ſecundum quos collatio † ordinarii di-
citur legitima quamuis ius ſpecialis reſeruationis ipſam
impugnet dicit Egid. deciſ. cxvi. ſi petens facit quod de
anno. 1514. in una Ciuitaten. Cano. & præbẽ. uoluit Rot.
poſt plures diſputationes dominum Franciſcum de oſo-
rio excuſatum eſſe ex quo non potuit probari quod ha-

buit notitiam litis quãdo ordinarius ei prouidit, Et ſic q𝑑 eſſet in mala fide quãdo poſtea obtinuit prouiſionẽ apoſtolicam in qua tacuit de perceptione fructuum. Ita ꝙ fuit abſolutus ab in petitionibus Io. porres. non ob. ꝙ in eo malam fidem habet q contra iura poſſidet. l. quemadmodum. C. de agri. & cenſi. lib. xi. & . c. q contra de reg. iur. in vi. & quod decretum. d. c. ſi hii contra quos ligat ignorantes. c. ſi eo tempore cum ibi not. de elect. eo. lib. Quia ꝓcedit quoad incipiendam uſucapionem in qua error et iuris ignorantia non proficiunt quoniam requiritur bonafides poſitiue ſecus eſt in acquiſitione fructuũ in qua ſufficit malam fidem abeſſe, ut in. l. ſed & ſi lege. §. ſcire. ff. de pet. here. & ibi Bar. hoc aũt aberat ob ti. ordinarii & litis ignorãtiam uel dicamus quod nõ ſumus in ignorantia iuris, ſed facti ex eo quod ignoratur exiſtentia litis & tunc lucratur quis fructus et ſuccedit quod ſcribit Abb. in. c. ad noſtram ad ſi. de re. eccle. non alie. etiam in. c. dilecto. ii. col. de præben. quod ſi contractus eſt nullus cũ errore iuris non præſtat excuſationem etiam à perceptione fructuum quin debeat fieri reſtitutio quia ius aperte reſiſtit ſecus quãdo ius non reſiſteret nec aſſiſteret, ut tunc error excuſat & procedat doctrina Bar. in. d. §. ſcire ſi uero erretur in facto lucrẽtur fructus ex bona fide, nã & ex contractu nullo facit qꝫ ſuos fructus propter bonam fidem ut dicũt Inno. & Car. in. d. c. ad noſtram et decretum nullum quia ex cauſa falſa interpoſitum præſtat tenendi colorem inquit Bal. in. c. diuerſis fallaciis de cle. coniuga. loquens de epiſcopo diſpẽſante ſuper beneficio. Vltimo quando admitteretur ſine præiudicio quod non faceret. C. ſuas diſtributiones ſatis eſſet pro deciſione ꝙ propterea non uitiaretur impetratio iuxta collecta per Fely. in. d. c. poſtulaſti ſecundum utranqꝫ opinionem maxime, quia ſi in cauſa pro dicto Frãciſco de oſorio fuit hoc tentum ubi eramus in ueris fructibus fortius ſit in diſtributionibus quotidianis quæ nõ cõputantur in fructibus, & id debet duntaxat exquiri an ſciens & prudens nihil iuris habere ꝑcipiat, ſeu potius igno

ret quo deprehendatur malam ſidem abeſſe quod ſi forſan non prodeſſet a uitanda reſtitutione proficiat ſaltem ad nullitatem gratie fugiendam ex fundamentis adductis ex quibus tentari poteſt ſub dubio forte ꝙ illud quod non defenderet in fructibus excuſaret in diſtributionibus quotidianis in quibus ſupponeretur notitia litis pro utroque facit quia materia eſt penalis propter nullitatē actus .l.ſenatus.ff.de contra.emp.& uendi.c.diſpendia.in fi.de reſcrip.& glo.in.c.decet.§.ordinarii de immu.eccle.in.vi. Et conſequenter benigne pro ualiditate in dubio interpretanda.l.quotiens.ff.de reb.dub.c.Abb.de uerb.ſignific.l. in penis.ff.de regul.iur.& regula odia.eod.titu.in.vi.ut
6 iura † quæ de fructibus loquuntur de ueris intelligantur non de hiis quæ requirunt perſone ſudorem dato quod largo modo fructus dici poſſent, ut in.l.iii.§.hæc uerba .ff.de nego.geſt.

Septimæ deciſ.de præben.Summarium.

Procedit etiam proxima deciſio in fructibus quando fructus eſſent debiti tertio,& non Papæ ut eorum taciturnitas non uitiat gratiam.

Epithome.

1 Prouiſio nulla de fructibus indebite perceptis quādo tertio debentur mentione habita ualida reputatur.
2 Compoſitio ſuper fructibus indebite perceptis facta cum Papa licet uniuerſali uel particulari eccleſiæ debeantur plene liberat.

Septima deciſio.

ITem in una Calagurritan. coram domino Staphileo de menſe Maii.1521.dicebant domini pro maiori parte ſatis poſſe defendi ualere prouiſionem ſine mentio-

1 ne fructuum quando tertio † & non eccleſie eſſent debiti quia ſi pro hiis teneretur quis componere cum camera apoſtolica omnino teneretur etiã tertio. Ita quod cogeretur bis ſoluere & purgare cõtra mentem iuris uolentis quod etiam in bina promisſione eiuſdem rei ſufficiat una ſolutio.l.qui bis idem.ff.de uerb.obli.& quod ſemel abſolutus de crimine. Iterum non accuſetur.c.de hiis crimi nibus de accuſa.& faciunt not.ibi per glo.quando uero
2 ecclesiæ † deberentur ſeu uniuerſali ſeu particulari Papa poteſt pro ſe capere & facta cum eo compoſitione plene liberat allegabatur ad hoc Hoſti.in.d.c.dudum el.ii. de elect.xii.col.uer.nec ſufficeret etiam ſi in iſto caſu alias fuiſſet dubitatum & procedit hoc etiam in ueris fructibus pro quo faciunt adducta in proxima deciſione ſecũdum unam opinionem ibi relatam.

Octauæ deciſ.de præbendis. Summarium.

Beneficiũ reſeruatũ quod Car.habens indultum in ſua eccleſia & dioce.remotiuum reſeruationum negligit infra ſex menſes conferre cadit ſub gratia in qua Papa prouidet ut de deuoluto diſpoſitiue.

Epithome.

1 Prouiſio Pape de deuoluto ad ſedem apoſtolicam comprehendit reſeruatum ꝙ Cardinalis ex indulto conferre poterat ſi infra ſex menſes conferre neglexit, & nu.4.
2 Tempus de iure ad conferendum præfixus non currit impedito.
3 Beneficia reſeruata per regulas cum in eis inferiorum negligentia non detur deuoluta dici non poſſunt nec impetratio de eis tanq̃ deuolutis admittitur, & nu.8.
5 Beneficia exemptoꝝ data eorum negligentia deuoluuntur ſtatim ad Papam.

6 Indulta & alternatiue per quæ tolluntur obſtacula ordi-nariis conceſſa fauorabilia exiſtunt quia illos conſeruant in ſua propria iuriſdictione.
7 Conferendi tempus Pape præfixum non exiſtit.
9 Ordinarius reſignationem beneficii reſeruati admittere, ſed non conferre poteſt.
10 Reſeruatio non tollitur per indultum, ſed facultas conferendi per eum ac ſi non eſſet facta reſeruatio conceditur.
11 Reſeruationis uinculum ſtatim etiam ante uacationem cenſetur eſſe iniectum.
12 Reſeruationis & non uacationis tempus attenditur.

Octaua deciſio.

1 PApa contulerat † Ioan. de madrigal parrochialem de ualde pēnas Tolletan. dioceſ. dūmodo eſſet ad ſedem apoſtolicam deuoluta. Ita ꝙ ut cōtineretur in gratia neceſſe erat quod daretur deuolutio cū alii modi uenientes ſub clauſulis quouis modo non operentur propter clauſulam reſtringentem ad deuolutionē ut notaui in alia deciſione incipiente uoluerunt domini in una coram me. & facit quod habetur deciſiōe. x. de iu. patro. in antiq. opponebatur non eſſe taliter deuolutam ex quo erat reſeruata. Et Cardinalis Tolletan. habebat indultum cum facultate prouidendi perinde ac ſi regulæ ac gratiæ reſeruantes nō emanaſſent, & qa infra ſex menſes Archiepiſcopus Cardinalis neglexerat conferre deuoluebatur facultas conferendi ad capitulum. c. ii. de conce. præben. & de capitulo ad alios gradatim ꝓut ibi Abb. poſt alios
2 declarat uerum quia omnes † erant impediti ratione reſeruationis eis non currebat tempus. l. i. in fi. C. de anna. excep. & c. quia diuerſitatem de conce. præben. nec erat ꝙ eis imputaretur cum nō poſſent tollere impedimentum c. fi. de elect. iuxta not. ibi per Abb. & facit deciſio. ii. de cōce. præben. in antiq. dormiebat ergo interea terminus

q̃ ad Papam ꝓuiſio de reſeruato ſpectaret cum ſeipſum non liget & ſit plene dominus.c.dudum de præb. in.vi.l. digna uox.C.de legi.cle.i.in fi.ut lit. pend. & not.docto. in.c.quæ in eccleſiarum de conſti.Ita ꝙ Papa non dicitur
3 prouidere tanq̃ ſit deuolutum.Facit quia † in reſeruatis per regulas,ut in prima dignitate poſt pontificalem & principali in collegiata non dat ſignatura de deuoluto quia nõ datur negligentia alicuius inferioris:nec tranſitus de perſona in perſonam. Pro parte Ioannis fuit conſideratum & hæc pars obtinuit quod ſicut quando ſumus in exem-
5 pto † poteſtas ab eo deuoluitur ad Papam cum non ſuperior nequeat ſupplere negligẽtiam alterius.c.licet de ſupplen.negli.præla.& per Abb.in.d.c.ii. Ita hic ubi beneficium erat reſeruatum reſpectu Cardi. qui pro ea uice ſeu tali beneficio uidebatur exemptus occaſione indulti prædicti. Item quod.d.c.ii.intelligitur ſecundum Abb.& alios ibi.& Abb.in.c. cum in cunctis.§.ſi.poſt Inno. de electi.ac Fely.in.c. refragabili de offi. ord. in prin.ii.col.ut ad capitulum fiat deuolutio quoad beneficia pertinentia ad Epiſcopum proprio iure ſecus ſi iure ſpeciali uel ob negligentiam aut delictũ inferioris prælati,& quod Cardinalis non poterat iure proprio conferre, ita quod non ad capitulum, ſed ad Papam facta erat deuolutio. Ad
6 hoc tamen arguendo dicebam quod indulta † Car.ſunt remotiua obſtaculorum reducentia & conſeruantia ordinarios in propria iuriſdictione, ideo fauorabilia.l.ſi unus.§.quod & in ſpecie de pact.l.filio quem parte de lib. & poſthu.& c.cum aliquibus de reſcrip.in vi.ubi Domi. ii.col.& ita fuere interpretata in Rota & idem de alternatiuis pro qua interpretatione eſt conſi. Anch.xxxi. tunc ſuccedit tex.in d.c.cum aliquibus quod propria non concedentis auctoritate dicitur ordinarius facere,& ibi inquit Domi.poſt Ioan.mo.quod licet remotio impedimenti ſit papalis non tamen receptio quemadmodum in ligato manibus & pedibus qui ſoluitur ab aliquo nam poſtea ſcribit & ambulat pro ſe & propriis uiribus non alienis,

nec ſi Archiepiſcopus Vice pape conferret locum habe-
ret.d.c.ii.ſicut dicitur de executore ſecundum glo. in cle.
ſi.beneficio in uerbo epiſcopi de preben. & Abba.in.c.ſi.
7 de preſump.in ſi.quia Pape †& eius executori non eſt tem
pus cōferendi prefixum niſi ubi cautum reperitur ut dicit
Domi.in.c. ſtatutum de preben.in vi.ulti.col.nec in iure
habetur quod de Papa uel eius executore deuoluatur po
teſtas ad alium dicit Imo.in d.c.cum noſtris pe.char. de
conceſ.preben.unus ex dominis reſpondit quod ſi non e
rat proprie deuolutio largo modo poterat appellari de
uolutio aut reuolutio ſeu poteſtas ad Papam reducta ali
us dixit quod ſicut ab exemplo datur ad Papam deuolu
tio.Ita a Cardinali hii quaſi caſus ſunt ſimiles ſaltem in ra
tione ex quo poſt archiepiſcopum ſolum Papa potuit
prouidere alius ait quod pro deuolutione ad Papam fa-
ciebat text.in d.c.ſtatutum ſi Epiſcopus Papa non confe-
rente infra menſem negligat conferre, ut deuoluatur ad
Papam non ad alium cum ibi etiam remoueatur obſtacu
lum,ut dicit Domi.pe.col.& ſiat,& licet in.d.c. nihil dica
tur ſi Epiſcopus negligat quomodo ad Papam redeat
conſiderat ſi pro deciſione facit quod quia in reſeruatis
8 †non uidetur eſſe deuolutioni locus ſi Papa quoad Ar
chiepiſcopum Tolletanum tollat impedimentum dando
conferendi facultatem quod tali caſu eo negligentie ad ip
ſum Papam deuoluatur non ad alium gradatim ex quo
ſi Papa archiepiſcopo id non conceſsiſſet omnino om-
nes erant impediti & deuolutio non cadebat in impedi-
tis & quod ad ualiditatem & ſuſtentationem gratie in du
bio ad.l.quotiens.ff.de reb.du.omnibus impeditis ſatis
dicatur ad Papam deuoluta poteſtas iuxta ſtatuta latera-
nen.concilii ſaltem uirtualiter ex capite deuolutionis aut
reſeruationis uel alias ex quo ſolus Papa poteſt proui-
dere,fuit etiam dictum quod indultum ſuſtuliſſet reſerua-
tionem ibi perinde ac ſi regule &c. non emanaſſent cum
idem operetur fictio quod ueritas & ſublatis regulis bene
ficium erat liberum quo capitulum prouidere potuiſſet ſi

archiepiſcopus in ſuo luſtro neglexiſſet & ſi ſemel fuiſſet liberum ſemper remanſiſſet liberum donec ſuperueniret ſeruitus ſicut ſemel effectum ſemper durat affectum etiã ſi eſſet cauſa finalis affectionem inducens ut Rot.de præ ben.ix.in no.ut idem dicamus in libertate & fortius ceſ- ſante cauſa libertatis hoc eſt Cardinali uel eo non confe- rente uel quia idem operetur propoſitum in propoſito ꝙ oppoſitum in oppoſito & econtra & eadem ſit con- trariorum diſciplina.l.& ſi contra.§.fin.cum ibi not.de uulg.& pupil.&.l.ſi.in ſi.ff.de leg.iii. Item quia uinculũ reſeruationis non dicatur iniectum ante uacationem ſed tempore uacationis duntaxat ꝓ quo Rot.in biſnegt.iiii.
9 de renun.ut ordinarius † dicitur poſſe admittere reſigna- tionem beneficii reſeruati uon conferre quaſi tempus ua- cationis ad effectum impediendi collationem conſiderẽ tur & ꝙ ita loquantur regulæ & extrauagan.inducentes reſeruationem quodꝗ hoc ſuppoſito tempore uacatio- nis nullum ſubeſt impedimentum ſed fuit concluſum in-
10 dultum non tollere † reſeruationem ſed dare facultatem prouidendi perinde ac ſi non eſſet reſeruatio ideſt nõ ob ſtantibus reſeruationibus unde non fingit ſublatum vincu lum ſed aperit facultatẽ de reſeruatis ac ſi talia nõ eſſent ꝗuis ſint ſemel nanꝗ affectum ſemper durat effectũ quo- uſꝗ prouideatur de eo Rot.de præbẽ.in antiq.xiii.&.d. deciſione ac.xiiii.etiam ſequens &.ix.in no.probant hoc
11 & ꝙ uinculum reſeruationis † cenſetur ſtatim iniectũ quã do Papa reſeruat etiam ante uacationem ex quo non tol litur ꝑ hoc ꝙ deſinat quis eſſe collector & affectio & re- ſeruatio cenſetur ab appoſitione manus Pape & eius de- creto.c.ut noſtrum de appel.&.c.inter dilectos de excep. præla.& ꝙ ibi Inno.& Abb.& ꝙ non tempus uacatio-
12 nis ſed reſeruationis † debeat attendi eſt deciſio biſnegt. in antiquio.ii.de præben.quæ optime facit & in dies ui- demus Papam reſeruare beneficia anteꝗ uacent & decer nere irritum ac inhibere &c.licet effectus ut nullus ualide diſponat inſpiciatur tempore uacationis ſeu uideatur in

eum euentum collatus & ita iudicauit Do. Nicolaus de Aretio de menſe Aprilis. 1521. pro Io. de madrigal.

Nonę deciſ. de pręben. Summarium.

Familiaritas Pape offuſcat familiaritatem Cardinaliũ uel ſic maior familiaritas uincit minorem uel ſic ſi beneficium Pape ſit reſeruatum in perſonam eius q etiam Cardinalis familiarum exiſtit ſufficit in impetratione mentio de reſeruatione Pape nec in ea conſenſus Cardinalis eſt neceſſarius nec expresſio nominis & tituli & uide quando præſumitur ex ordine.

Epithome.

1 Prouiſio Pape ꝑ obitum familiaris ſui, nulla de familiaritate Cardinalis de qua defunctus ẽt extiterat mẽtione habita ualida reputatur cũ nec eius cõſenſum exigitur.

2 Ordo ſcripture deſignat ordinem uoluntatis qui attenditur etiam inter perſonas.

3 Priores in ſcriptura in iure potiores & prærogatiue iuxta ordinem potentiores exiſtunt.

4 Diſpenſatio in uno ex impedimentis ſtantibus duobus non ſufficit.

5 Reſeruationibus pluribus ſuper eodem beneficio concurrentibus de omnibus eſt habenda mentio in impetratione.

6 Beneficia uacantia per obitum familiaris Cardinalis non ſunt reſeruata Cardinali ſed prouiſio ſine expresſione & eorum conſenſu nulla exiſtit.

Nona deciſio.

STante familiaritate. T. ad Papam qui Cardinalis ẽt familiaris reperitur ex qua cauſatur affectio ſeu reſeruatio beneficioꝝ quæ obtinet ꝑ regulas Cancellarie

per extrauagan.aut ius commune in uacatione benefi-ciorum ex eius perſona ſuccumbit minor familiaritas ma iori. Ita ꝙ prouiſio Pape & impetratio a Papa ualent etiã
1 non facta † aliqua mentione de familiaritate Cardinalis nec de eius nomine & abſque conſenſu Cardinalis qui ſe cundum regulam exigitur alias ſatis eſt enim ꝙ de fami-liaritate Pape ſit expreſſum & ita in quibuſcunque cauſis Palatium obſeruat ratio quia maius lumen extinguit mi-nus.c.ſollicite de ma.& obe.c.uolentes de offi. deleg.& c.antiqua de priuileg. Item demonſtrat ordo regularum Cancellarie cum in primis regulis ponantur reſeruatio-nes beneficiorum ad ſedem apoſtolicam poſtea prouide tur quo ad familiares Cardinalium nam licet non preſu-mamus ex ordine quando mens eſt certa.§.ante heredis inſti.de lega.l.nec enim de ſolu.l.cum pater.§.fidei tue.ff. de leg.i.cum ſi[illegible] maxime in hiis quæ fiunt unico conte-xtu ſicut uidentur edite regule per dictionem. Item & in craſtino aſſumption.ff.de acti.& obl. in rub. & .l. qui-dam de pecul.lega.tamen bene preſumimus quando ſu-mus in dubio.l.generaliter .§. quid ergo.el.ii. de fideic. liber.prout dicit Barto. in .l.moribus.§. prius in fi.ff.de
2 vulg.& pup.quia ordo † ſcripture deſignat ordinem vo luntatis proceſſus &charitatis.l. quotiens in princip. de uſuf.l.gallus.§.quidem recte.ff.de libe.& poſth.de conſe cra.diſ.ii.c.in Chriſto pater. iuncta glo.i.qui ordo atten ditur ne dum inter perſonas uerum & inter uocabula di-cit Bal.in.d.l.quotiens & in reſcriptis .c. cum dilecta & glo.ibi in uerbo tranſponentes. de reſcrip. & ex ordine uerborum eſt argumentandum glo.in. c. fi.de appella. ſepe nanque ordo inſpicitur & ſeruatur.c. mandato de preben.in.vi.& no.glo.in.c.quorundam de elec.&.c.pe. de ſepoltu.eo.lib. Abb.in c.fi.de poſtul.in fi.& in c. Nico lao de appel.in prin.& in regulis hoc patet quando in
3 eadem regula priores † in ſcriptura ſunt in iure potiores & prerogatiue iuxta ordinem potentiores prout pa-tet in illa quæ ponit cellulas illuſtrium in primo gradu

& ſucceſſiue

& ſucceſſiue aliorum & in alio de concurrentibus in im-
petratione beneficiorum uacantium aut certo modo ua-
caturorum ut habentes motum proprium præferantur
non habentibus alias graduati nō graduatis & ſic de aliis
ut ſequitur.non ob.ꝙ uult.Io.an.ſuper arbore affinitatis
4 poſt prin.quod ſtantibus duobus † impedimentis matri-
monii non ſufficit in diſpenſatione expreſſio alterius cu-
ius contrarium glo.ſenſerat in.c.non debet de conſan.&
affi.ubi Abb.concordat opi.& quod ſolutus uno uincu
lo excommunicationis remanet ligatus alio ſi duplici te-
nebatur ut inquit glo.in.c.ita quorundam de iude.& ſic
ꝙ debuerit fieri mentio de utraqꝫ reſeruatione uel fami-
liaritate ex quo unius extinctio aliam non tollit ut per
multa exempla habetur deciſ.xxxii.de præben.in antiq.
quia ubi reſeruationes & uincula reſpiciebāt ſolum Papā
non ſicut hic Papa & Cardinalem ita per unam ibi alia
non extinguitur hic uero maior offuſcat minorem & ita
in duplici excommunicatione eſt diuerſa ratio quoniam
debet abſolui & facere penitentiam de utraqꝫ unde patet
ꝙ termini ſunt diſpares nam quo ad ſedem apoſtolicam
ſolū requiritur ꝙ de ſua Papa intelligat & ſumus in una
non in pluribus reſpectu Pape de qua mentio quia ſi cō-
5 currerent plures † reſeruationes generales de omnibus
eſſet fienda mentio in impetratiōe ut late Fely.in.c.in no
ſtra de reſcrip.in.vi.cor.uel uerius nō ſumus in duplici re
6 ſeruatipne ex quo Cardinali non reſeruatur † per regu-
lam beneficium ſui familiaris ſed ꝙ in impetratione de-
beant exprimi nomen & titulus ipſius & ſi in curia fuerit
eius ad id accedat aſſenſus alias gratia deſuper ſit nulla
bene in duplici familiaritate quarum altera ſuccumbit
maiori & eſt ſine uiribus & effectu ideo non conſiderabi
lis nec afferens impedimentum regula non præſtat de re
gu.iur.in.vi.nec propter eam Papa minus prouidiſſet li-
bere nec cauetur ꝙ ob iſtam cauſam aut ei ſimilē fuiſſet
difficilior & aliter non arctatur impetrās ſecundū glo.in
cle.i.de præben.ſed ſolutio in legato multipliciter ut ſit

V

liber requiritur quo ad omnia uincula quorum qualibet ſtat per ſe ut in dicta deciſione.

Decime deciſ.de præben.Summarium.

Falſa expreſſio familiaritatis ſcriptoris apoſtolici uel aliorum quorum familiares continui commenſales expediunt gratis nõ uitiat ꝓuiſionẽ ſi litere fuerint taxate & ſic expeditio facta ordinarie & nõ gratis ꝓut ſolet ꝓ talibus fieri, & uide quando falſi expreſſio noceat quando non.

Epithome.

1 Familiaritatis falſa expreſſio in literis prouiſionis non uiciat gratiam ſi litere fuerunt taxate.
2 Falſi expreſſio ſine malitia non uiciat gratiam.
3 Falſa expreſſio præſumitur doloſa in gratioſis.
4 Falſitas ſine commodo & preiudicio committi nõ ſolet.
5 Regula & extrauagans Alexandri.vi.de fictis familiaribus quare emanarunt.

Decima deciſio.

VT ualida fuerit prouiſio uoluerunt domini in una uiſen.parrochialis corã me de mẽſe Martii.1522. non obſtan.ꝙ falſo dicebatur in ea prouiſum eſſe familiarem & commenſalem unius ſcriptoris apoſtolici
1 ex † quo litere reperiebantur taxate,& ſic ordinarie non autem gratis expedite quæ quando gratis expediuntur non taxantur ſed dicitur gratis pro familiare ſcriptoris & & hoc quia non eſt cautum in iure talem expreſſionem inducere ſurreptionem & illa tantum inducuntur quæ expreſſa reperiuntur ſecundum glo.in ſimili in cle.i.in uerbo uel alteri de præben. Item quia falſi expreſſio ſine
2 † malitia non uitiat inquit Inno.in.c.cum noſtris colum. ii.de conceſ.præben.& facit optime Egid.deci.iiii. Nec

ob.l.pe.C.ſi contra ius uel uti.publi.l.ſi.de diuer.reſcrip. c.ſuper literis de reſcrip.& quod no. Inno.in.c.ad falſa-
3 riorum de cri.fal.quod in gratioſis falſa † expresſio præ ſumatur doloſa quia ut dicit Egid.d.deci.iiii.ſufficit principem ex ea non eſſe inductum ueriſimiliter ad facilius concedendum & ad excludendum dolum quod nemini nocuerit nec propterea deliquerit de primo conſtat quia princeps non habet reſpectum magis ad familiares ſcriptorum quam ad alios curiales maxime quia ſcriptorum & aliorũ officialium prærogatiuorum ut ſupra magnus eſt numerus & eorundem familiarium longe maior & ſatis eſt quod hoc habeat de gratioſa expeditione neque mouetur ex eo ꝙ in ſupplicatione dicunt ſe familiares Pape ſeruitiis talis ſcriptoris inſiſten.cum ſciat Papa id ex priuilegio ſcriptoribus conceſſo exprimi ad effectum libere expeditionis non ad trahendum ipſum qui non ignorat ſufficienter eſſe proſpectum huiuſmodi officialibus ac eorum familie per priuilegia quodq; non ſunt ſui familiares & commenſales re uera ideo non ob.conſil. Gemi.cxxviii.quod non ſentit de iſtis ſed de familiaribus & commenſalibus Pape ueris quibus Papa eſt obligatus & ſolet eſſe promptior & largior & ceſſant omnia motiua Egid.deciſ.cccccxliiii.ſecundum patet ſcilicet ꝙ expresſio nulli præiudicat neq; exprimens delinquit ex quo beneficio familiaritatis non eſt uſus in ſui commodum & alterius damnum falſitas autem abſq; commo-
4 do † & præiudicio non ſolet committi neq; præſumitur ſecundum glo.notabilem.in.l.pe.C.ad.l.cor.de fal.& per hoc tollitur nota.Inno.in.d.c.ad falſarioꝶ qui tamẽ non infert ut ſupra ſed dicit ꝙ in literis gratiæ ac contra publicam utilitatem maior examinatio eſt habenda q̃ in
5 literis iuſtitie.ad extrauagan.Alex.vi.†contra fictos familiares & regulam cancellarie quæ annullant litteras & excommunicant cum aliis penis fuit reſponſum ex prohe. a quo finalis ſumitur ratio.l.fi.ff.da here.inſtit.& ex toto tenore patere quod emanarunt ne cancellaria fraudetur

in ſuis emolumentis unde remota fraude per taxam & expeditionem ordinariam non priuilegiatam ceſſant dictæ cõſtitutiones.l.adigere.§.quis.ff.de iur.patro.c.cum ceſſante de appel.& inquantum annullant gratiam faciũt pro concluſione quaſi de iure ualeat cum alias non eſſet inualidare neceſſe nec conſtitutio aliquid in ea parte induceret ultra ius commune.

Vndecime deciſ.de præben. Summarium.

Gratia mandati de prouidendo de eccleſia poteſt exequi in altero beneficio curato in eccleſia in qua duo tantũ curata ſine alio beneficio principaliori exiſtunt abſq; eo quod conſtet alterum eſſe principalius altero.

Epithome.

1 Mandatum quod prouideatur de beneficio in eccleſia non comprehendit dignitatem principalem in ipſa eccleſia.
2 Mandatum de prouidendo de eccleſia in altera ex rectoriis curatis exiſtentibus in eccleſia effectum ſortiri poteſt.
3 Error qualitatis expreſſe ſi de corpore conſtat non uiciat litteras apoſtolicas.

Vndecima deciſio.

1 SI impetrantur litere q prouideatur † de beneficio in eccleſia non continetur rectoria quæ eſt caput eccleſiæ quia aliud eſt quod prouideatur in eccleſia aliud quod de eccleſia.c.ſi.de præben.glo.in uerbo incerta in cle.i.eo.ti.Sed ſi ſint duo rectores cum duobus beneficiis curam animarum habentes & nullus alius q ibi ſit archipresbyter præpoſitus uel decanus maior dictis rectoribus abſq; eo q diſcerni poſſit q alter ex eis ſit principa-

lis aut principalior litere de prouidendo de eccleſia poſ-
2 ſunt † ſortiri effectum in altero ex curatis ex quo non po
teſt dici prouiſum de beneficio in eccleſia ſed magis de
ipſa eccleſia cum utrunque repreſentent eccleſiam ut di-
catur rectoria eccleſiæ ita de mẽſe Martii.1520.in una Me
diolanen. coram domino Camillo de ballionibus fuit
concluſum pro concluſione facit ꝙ refert Abb.in.d.c.ſi.
ꝙ mandatũ de prouidendo in aliqua eccleſia in qua ſunt
præbende & alia beneficia minora non poteſt exequi in
præben.ſecundum doc.communiter ſed ſi non eſſent ibi
niſi præbende ne ſit fruſtratorium poterit locum habere
in præben.l.ſi quando.ff.de lega.i.c.Abbate de uerbo.ſi-
gnifica.c.ſi papa de priuileg.in.vi.hic autem niſi ſortire-
tur effectum in altera ex curatis redderetur inutile facit
3 deciſ.Rot.liii.de reſcrip.in antiq.ubi etiam error † qua-
litatis expreſſe non uitiat literas ſi de corpore conſtat ſe-
cus ſi in gratia eſſet relatiuum aliquod uel quod ex quo
ſupponit diuerſitatem beneficiorum quia tunc non ſorti-
retur effectum in unico ut refert Mil.in repertorio in uer-
bo gratia per quam mandatur ubi uideas exempla & eſt
deciſ.Rote.xii.de præben.in no.& glo.in cle.i.in uerbo
incerta eod.titu.& Fely.in.c.in noſtra corr.xxiiii.de re-
ſcrip.Non ob.ꝙ utrunqꝫ non uideatur poſſe dici pariſor
miter curatum nec caput cum eccleſia unius eſſe debeat
capitis & ſacerdotis non plurium.c.quoniam.de offi.or-
di.c.cum non ignores de præben.quia licet plures non
debeant eſſe ſacerdotes principaliter inſtituti ex eo ꝙ iuri
repugnat eccleſiam eſſe plurium inſolidum poſſunt ta-
men eſſe plures curam animarum habentes & quilibet di
citur habere eam ſiue dicatur rector ſiue uicarius ſiue per
ſona & exercitium cure poteſt eſſe apud plures ut dicunt
Inno.Hoſt.Anch.Imo.& But.in.d.c.cum non ignores
& in materia uideantur etiam Archi.xxi.queſtio.ii.ſicut
Lap.allega.v.Oldr.conſi.lxvii.Car.conſi.xxx.quidam a
ii.colum.collect.& Abb.in.d.c.cum non ignores nec
etiam eſt abſonum ſecundũ Imo.& But.ibi pluribus cu-

ram populi competere inſolidū ſicut pluribus tutoribus & curatoribus curā pupilli & adulti.l.i.ff. de admi.tuto. caput autē dictoꝝ rectoꝝ ſeu prælatus erit uel epiſcopus uel collegium uel Papa ut doc.præfati declarant in.d.c.

Duodecime deciſ.de præben. Summarium.

Vtrum impetratio dignitatis collegiate habentis curam collegialem & parrochialem ſit bona uel ſurreptitia ſi non dicatur ꝙ ſit parrochialis uel curata etiam ſi ꝙ erat præpoſitura collegiata dictum ſit.

Epithome.

1 Prouiſio Papæ de dignitate principali in collegiata etiā de cura parrochianorum cui imminebat animaꝝ mentio ne non habita ualet,& nu.3.
2 Prouiſio beneficii nulla de ipſius qualitate utputa electiui ſacerdotalis &c.mentione habita an ualeat.
4 Expreſſio per equipollentia an ualeat ſicut directa.
5 Cura collegialis & cure parrochialis ſi ſunt in diuerſis eccleſiis quō & quando mentio ſit habenda in litteris.
6 Mentio in impetratiōibus niſi in caſibus in iure expreſſis fieri debet & an per equipollens ſufficiat.
7 Noua prouiſio tacito defectu de quo Papa potuit habere noticiam per regulas cancellarie uel diſpoſitionem iuris communis non eſt ſurrepticia.
8 Qualitas quæ de facto non autem de iure communi ineſt in beneficiis exprimi debet & nu.11
9 Beneficia ſecularia perpetua regularia uero manualia de iure communi præſumuntur.
10 Gratia unionis in ſeculari tacita manualitate eſt ſurrepticia ſecus in regulari non curato nec electiuo.
12 Regula cancellarie de qualitatibus beneficiorum exprimendis in impetratione quomodo intelligatur.
13 Diſpoſitio principis potius pro conſeruatione iuris com

munis quam illius derogatione interpretari debet.
14 Taciturnitas talis exiſtens qua expreſſa princeps non ita de facili conceſsiſſet quomodo intelligatur & cognoſcatur.
15 Falſitas expreſſa quæ non inducit ad concedendum non uiciat gratiam.

Duodecima deciſio.

PLuries coram domino Martino de ſpinoſa.1519. fuit diſputatū an ualeret prouiſio apoſtolica facta
1 de dignitate collegiata † in qua de nomine dignitatis & ꝙ erat collegiata expreſſum erat, ſed nō quod haberet curam parrochialem, & domini fuerūt uarii, una pars tenebat non ualere ꝑ tex. in cle. i. de præben. ubi habetur quod de cura eſt fienda mentio, ſecundo ꝑ ea q̄ Biſignet dubio. xiii. eo. ti. utrum cum quis ibi ſecundum eum tunc
2 fuit tentum quod impetrans † dignitatem eccleſiæ collegiate electiuam licet faciat mentionem de collegio nihil agit niſi etiam dixerit quod eſt electiua. ut in. d. cle. quia ꝑ hoc quod dicatur de collegio non ſequitur infallibiliter ergo electio ſpectat ad collegium & ſic eſt electiua cum eſſe poſsit in facto pro ueritate quod electio non pertinet ad conuentum, ſed ad alicuius collationem, & non probat hoc eſſe. l. non hoc. C. unde legit. c. in præſentia de proba. Et Papa uult intelligere etiam quæ ſunt facti cum poſſet ea ignorare. c. i. de cōſti. in. vi. Tertio facit Egi. deciſ. ix. circa fi. & Car. conſi. xxx. quidam archipresbyter. iiii. colum. ubi dicunt quod cum archidiaconatus ſeu dignitas alia poſſet eſſe ſine cura habenda ſit mentio de cura de quo motiuo & aliis ibi. per Car. ad idem Fely. c. in noſtra primo correl. de reſcrip. ad hoc etiam Rota. xl. in antiq. de reſcrip. quod de qualitatibus præben. eſt fienda mentio utrum ſit ſacerdotalis uel electiua. alia pars te-
3 nuit † pro affirmatiua & hæc mihi placuit & placet quia pro ea eſt communior opinio quam refert & ſequi-

tur Domi.in.c.cum in illis.§.fin. de præben.in.vi.in ulti. col.ut ſufficiat facere mentionem de collegiata abſq; eo quod de cura dicatur etiam ſi ſit parrochialis ex quo ſa tis dicitur facta mentio de cura per uerba equipollentia
4 quando eſt expreſſum de collegiata † & expresſio per equipollentia ualet ſicut directa & nominata.c.licet ex quadam de teſti.cum ſi.hanc parrem tenent Pau.Io.Cal. & Curiales quæ placet Lap.& Io.de lig.prout refert Do mi.in.d.loco & habetur in practica cancellarie in uerbo gratiam fol.lxxviii.ubi dicitur quod impetrans gratiam beneficii collegiati uel cõuentualis ſi hoc exprimit quod ſit collegiatum aut conuentuale non tenetur aliter facere mẽtionem de cura etiam ſi habeat curam parrochialem extra collegium uel conuentum.Idem Ioan.and.& Ol dra.ac communiter curiales ut etiam refert & ſequitur Phil.Franch.in.d.c.cum in illis in prin.col.ii.cum diſtin
5 ctione tamen quod ſi cura † collegiatis & cura parrochia lis ſunt in diuerſis eccleſiis,quia una eſt collegiata alia par rochialis tunc aut ſunt inuicem unite ita quod quælibet eſt principalis & nulla accedens alteri,& de utraque cura debet expreſſa fieri mentio in literis impetratis & impe trandis,ſed ſi una eſt alteri acceſſorie unita tunc ſufficit quod de principali expreſſa mentio fiat & hoc tam in im petratis quam impetrandis ſi uero cura utraq; ſit in ea dem eccleſia ſi appareat quæ ſit principalis de illa debet fieri expresſio ſi non appareat de utraq; fiat ex quo una non includit aliam quod procedit in literis impetrandis ſed in impetratis forte uidetur ſufficere fieri mentionem quod ſit collegiata & ita Phil.Franch.concordat opinio nes & Domi.ait quod ultimum dictum uidetur ſequen dum in impetratis primũ in impetrandis ut ſolidius aga tur ſecundum Lap.& conueniunt in eandem ſententiam ſiue ergo cura collegialis eſſet principalis aut cura parro chialis accederet ad collegialem uel eſſemus in dubio in eadem eccleſia ualet impetratio pro quo.l.quotiens.ff. de reb.dub.&.c.Abbate ſancti Siluani de uerbo.ſignifica.

cle.i.non obſt.quia ſatis eſt expreſſum eſſe per equipol⸗ lens,& quãdo eſt dictum de maiori & principali dictum eſt de acceſſoriis & minori cura ar.c.ſuper eo eod.titu.in vi.nec.d.cle.exigit quod expreſſa fiat mentio directo, & nominatim,ſed quomodocunque fiat ad hoc.c.ſtatutum cum ibi no.de elect.in.vi.Nam ſicut ibi apparet cura par rochialis nihil addit habenti dignitatem collegiatam nõ parrochialẽ nec operatur unita dignitati collegiate quod operatur per ſe ſicut ergo non addit in iure & ibi ita nec ad impetrationem,nec in beneficiorum impetratione eſt habenda mentio niſi de caſibus in iure expresſis ſecundũ glo.in ſimili in.d.cle.in uerbo,uel alteri & non cauetur iu
6 re † quod debeat fieri expreſſe taliter quod non ſufficiat per equipollens uel per expresſionem principalis ſeu maioris,deciſ.Biſignet cum ſequacibus eſt contra com⸗ munem & contra.c.i.de elec.ubi tex.loquitur negatiue quod niſi per electionem non prouideatur ubi ſunt duo uel plures unde Papa qui habet iura in ſcrinio.d.c.i.de conſti.intelligit de electiua quando dicitur ꝙ eſt collegia ta.Item.in ſimili ualidum dicitur priuilegium ſuper anti⸗ quis decimis de poſſesſione percipientium eas non fa⸗ ciens mentionem quia reperiuntur, & præſumuntur ab aliquo posſideri quod princeps uerіſimiliter credit ſecus in decimis monialium quas præſumit a nemine posſide⸗ ri.c.dudum de decimis & ibi Ioan.and. Car. & Abb.ut declaro late in alia deciſione incipiente fratres minores. Ratio autem quod infallibiliter Biſignet Egi.& Car.pro cederet ſi aliter eſſet quam debet ſecundum ius commu⸗ ne,ut ſi collegiata eſſet collatiua ſi archidiaconatus non haberet curam animarum cum de iure habeat.c.dudum. ii.de elect.c.ad hæc de offi.Archi.& ſic de aliis tunc enim ex quo talia ignorat Papa de eis eſt habenda mentio quando retraxiſſent aut difficultaſſent principem ad ma⸗ teriam.c.ſuper literis,&.c.poſtulaſti cum multis aliis de reſcrip.& uerificatur quod non ſequitur infallibiliter in⸗ ſpecta diſpoſitione iuris dummodo,ita ſit pro ueritate ſi⸗

cut ius diſpoſuit & in hoc fuit equiuocatio cum iſtud ſit inſpiciendum ꝙ patet quia ſecundum Rot.xxxi.de re-
7 ſcript.in not.noua † prouiſio in qua eſt tacitus defectus de quo Papa potuit habere ſcientiam ex diſpoſitione iuris uel ex regulis Cancellarie nõ eſt ſurreptitia,& idem dicit Fely.in.d.c.in noſtra.iiii.correla.quia non ſunt expri-
8 mende † qualitates quæ inſunt de iure communi beneficio ſed bene quæ inſunt de facto ratione conſuetudinis qualitates nanque quæ a iure inſunt non indigent expreſſione ſecundum Egid.deciſ.cccclxxxviii.ſi impetrans & ita reſpondit uni auditori Vrbanus.v.ut dicit Rot.lxxv. de reſcrip.in antiq.& tenet Bal.in.c.cum ordinem.iiii.colum.de reſcript.dicens quod impetrans ſuper feudo non habet facere mentionem de conſuetudinibus feudorum quæ in reſcripto comprehenduntur,ſecus ſi eſſet conſuetudo certi feudi exorbitans a conſuetudine recti feudi,ut dicit etiam in.l.præſcriptione.C.ſi contra ius uel uti.pub. colum.quod non decipitur princeps in hiis quibus ſupponitur habere ſcientiam legis.l.omnium.C.de teſta.ſaltem præſumptiue,ut glo.xxiii.di.c.præterea licet non habeat ſemper ſecum ſapientes puta quãdo uadit uenatum hæc & alia quæ in.d.correl.cumulat Fely.probant in ca-
9 ſibus etiam fortioribus.Idem in beneficiis † ſecularibus probatur quæ ſui natura ſunt perpetua.lv.diſt.præcepta & Lap.allega.ix.regularia uero omnia manualia ſeu ad nutum ſuperiorum amouibilia niſi ſint curata aut electiua Egid.deciſ.cciii.ex conſtitutione autem ſecularia poſſent eſſe manualia aliqua autem temporalia Lap.in.d.allega.& regularia etiam ex aliis cauſis fieri perpetua. Et ualet in regularibus impetratio de beneficio regulari nõ expreſſo quod ſit manuale quia Papa eo ipſo quod exprimitur eſſe regulare intelligit ꝙ eſt amouibile niſi eſſet curatum aut electiuum & iſtud fuit ſæpius tentum in Rota cuius contrarium debuiſſet teneri ſi attenderemus quod non ſequebatur infallibiliter ex quo per priuilegiũ aut alias poterat eſſe perpetuum. Item in ſeculari quod

eſt perpetuum clarum eſt ualere impetrationem de tali nihil exprimendo de perpetuitate. Secus ſi reperiretur eſſe manuale ex conſtitutione ſeu alio modo quia tunc non teneret ſine expresſione manualitatis Cal. conſil. xxvi. de præben. & ita in una camerinen. prioratus coram domino Bartholomeo de petraſancta inter prothonotarium de ſpinola & N. fuit concluſum ꝙ gra-
10 tia † unionis tacita manualitate in ſeculari eſſet ſurreptitia non in regulari non curato nec electiuo & utrunqȝ noto in illa deciſione incipiente concluſum fuit in palatio facit etiam ſtilus cancellarie in expeditione qui quando non eſt conuentus in monaſterio exprimit monaſterium quod conuentu caret quando eſt non aliter exprimit, ſed ſolum dicit tale monaſterium quaſi primum Papa ignoret ſecundum intelligat ex expresſione monaſterii ut ſupra in aliis ſimilibus. ad Cardi. in. d. conſil. quod uerba in impetrationibus debent tantum operari id ꝙ neceſſario inferunt reſponſum eſt, ita de neceſsitate inferri inſpecta diſpoſitione iuris communis quæ ſemper inſpicitur quando nil eſt immutatum & ex prædictis eſt reſpōſum ad. d. deciſ. xl. de reſcrip. quæ etiam facit pro iſta parte quomodocunqȝ qualitates ſunt expreſſe. Non obſtat. c. ſuſceptum de reſcrip. in, vi. quod expreſſo uno modo non uenit alius quia in caſu de quo agitur uterqȝ modus & de utraqȝ cura erat dictum per equipollens & ut ſupra. Nec obſt. Biſignet. xviii. de præben. quam Fely. ponderat in. d. c. in noſtra quia uerum expreſſa dignitate non cenſeri expreſſam curam niſi ſit talis cui de iure cura immineat & ſi eſſet talis non requiritur alia expresſio quia papa intelligit & de præpoſitura loquitur Biſignet: ac de impetratione ad quodcunque officium & perſonatum uacans & uacaturum &c. unde nihil ad rombum. Et
11 ita una cuſtodie fuit etiam iudicatum † quod bona impetratio de cuſtodia non expreſſo quod aliquid ei incumberet & conſtabat ꝙ tenebatur ad ea quæ habentur in. c. unico de offi. cuſto. quia Papa hoc intelligebat eſſe

de iure, ad hoc etiam facit ꝙ Bart. tenet in.l.i.ff.ſi cer.pe-
ta.iii.colum. ſatis eſſe quod dictum teſtis in ſui ratione, ut
ſcio: quia ſum uicinus concludat præſumptiue nō neceſ-
ſario ex præſumptione iuris taliter ꝙ ad condemnationē
ſufficiat in caſu autem iſto ſufficit ad omnia uera iuris di-
ſpoſitio quam ſequi oportet niſi probetur alterata, & ꝙ
ſit ſatis concludere præſumptiue iuris præſumptione in
dicto teſtis plura cumulo in illa deciſione quod fama ꝓ-
batur per teſtes de auditu publico incipit ad hoc ut teſtes
ex quibus patet in puncto iuris deciſionem relatam per
Biſignet, non procedere nec eſſe ſequendam attento ſti-
lo Curie minus in dubio in quo pro ualiditate & excuſa
tione a nullitate, ſed in concurrente regula Cancellarie
12 † de qualitatibus exprimendis in impetrationibus bene-
ficiorum an dignitates perſonatus uel officia ſint eiſq; cu
ra immineat animarum, & an ad illa conſueuerint qui per
electionem aſſumi &c. de qua dictum fuit quia eſt de dan
dis propter decretum irritans in ea poſitum ut etiam di-
cit ibi glo. & cōmuniter dicitur quo ad eas quæ ſunt de
dandis uel non nunquid habeant decretum uel ſolum ſi-
ne decreto reſpiciāt expeditionem ut primo caſu ſint de
dandis non in ſecundo dubium facit quia Bart.in.l.iiii.§.
prętor ait.ff.de dam.infec. & Abb.in.c.paſtoralis in prin.
de appella. uolunt ꝙ ſtatutum interpretatur contra ius
quando alias nihil operaretur, ut ſcilicet aliquid addat iu
ri communi, ita quod non ſufficiat mentio per equipol-
lens ſed ſaltem fieri debeat conditionaliter, ut dicitur in
regula, ſed una pars dominorum propterea non inclina-
uit in negatiuā nec receſsit ab affirmatiua conſiderans ꝙ
regula noluit in hoc deſtruere tot regulas iuris uno uer-
bo ar.l.ſi quando.C.de inoffi.teſta, & quod ſit ſatis per
equipollēs & aliis modis, ut ſupra uel dicamus quod quā
13 do diſpoſitio † principis poteſt interpretari in deroga-
tionem iuris communis & etiam ad conſeruationem po
tius accipiamus pro conſeruatione ſecundum Inno.in.c.
dudum de deci.in ſi. cuius dictum de facili non reperitur

alibi ſecundum Butr.ibi & de eo meminit Bal.in.l.bono rum.C.qui admit.ad bo.poſ.ut refert ac ſequitur Fely.in tract. quando lite.ap.no.patro.in.iii. ampliatione quod dictum an intelligant in diſpoſitione principis non ſtatu-taria uel in ſtatutaria aut habente rationem paritatis cum ſtatutis uidendum pro concordia uel contrarietate oc-currit tamen ꝙ doctores ſatis Moderni dixerunt curia-les communiter tenere ſatis eſſe de collegio fieri men-tionem,ut Domi.& Phil.Franch.in locis allegatis & ꝙ talem impetrationem regula meruerit a qua non ſit di-ſcedendũ.l.minime.ff.de legi.qa in monaſterio non ha-bente conuentum ſtilus etiam hodiernus habet ut dica-tur quod conuentu caret in habente contentatur dicere ſolum monaſterium & ſic de aliis. Regula autem ſi non dicat ſaltem conditionaliter reſpicit abbreuiatores quod debeant dare negatiue ergo quod ipſi faciunt eſt inſpi-ciendum ſecundum tempus quo ſtilus uariatur ut di-cit Lap.allega.li.& cui iura deſeruiunt.xxix.diſ.c.fi.&.c. fi.de tranſac. Nam ad dignoſcendum an taciturnitas
14 †habeat uitiare requiritur quod ſit talis qua expreſſa princeps facile non conceſſiſſet ad not.in.c.poſtulaſti.& c.ſuper literis de reſcrip.quod intelligitur ſecũdum com munem curſum & ſtilum cancellarie,nam alias non poſ-ſet unq̃ ſciri an princeps feciſſet gratiam aut non forte eã feciſſet,unde referendum eſt hæc ad probabilem conie-cturam uel communem uſum aliarum literarum p̃ prin-cipes conceſſarum ſeu concedi ſolitarum, ita dicit Fely. in.c.in noſtra eo.tit.in.xx.correl.& facit.l.ſi de interpræta tione.ff.de legi.&.c.cum dilectus de conſue.& quando
15 † exprimitur quod eſt falſum non uitiat etiam expresſio quæ non inducit ad concedendum pulchra eſt deciſ.Egi. iiii.& Rot.lxix.in antiq.de reſcript.& ibi de materia & Mil.in uerbo gratia.in beneficialibus ſi eſt ſurreptitia in repertorio uideatur etiam Alexan.in.l.fi.§.in computa-tione.C.de iure deliber. quomodo procedat doctrina Bar.in.d.§.prætor ait,

Tertiedecime deciſ.de præben.Summarium.

Suſtinetur impetratio beneficii ex reſignatiōe in eccle-
ſia Cathedrali ſub nomine ſancti Petri.

Epithome.

1 Beneficium in cathedrali eccleſia licet non ſit opus expri
mere nomen ſancti tamen ſi impetratur ex reſignatio-
ne alterius & fiat huiuſmodi expreſsio ſuſtinetur.

2 Reſignationes an fauorabiles & coadiuuande exiſtant.

3 Impetratio etiam ex cauſa ceſsionis eſt ambitioſa.

4 Impetratio de beneficio uacaturo non comprehendit be
neficia in cathedrali exiſtentia niſi exprimatur.

Tertiadecima deciſio.

Licet glo.antepe.in fi.in.c.q̄uis de præben.in.vi.ue-
1 lit quod non ualeat impetratio de beneficio † ex-
preſſo nomine ſancti Petri in cathedrali eccleſia ꝓ-
pter ſtilum & cum ea tranſeāt docto.Nihilominus in una
Virdunen.Ca.& Præbē.coram domino Martino de ſpi
noſa domini ſubſtinuerunt impetrationem ex cauſa reſi-
gnationis ex eo ꝙ reſignationes a mera uoluntate & qua
2 dam quodam modo liberalitate fiunt † & qa ſunt fauora
biles ac adiuuande ēt reſpectu reſignantis & eius cui pro
uidetur quæ deciſio habet multum de equitate & bono
iudicio ſed in puncto iuris non poſſet defendi ſuppoſito
ſtilo ac communi ſententia per glo.ex quo impetratio ēt
3 ex cauſa † ceſsionis eſt ambitioſa,& ideo reſtringenda,ut
d.c.q̄uis cum uulga. & poteſt impetranti dici expreſſiſ-
ſes cautius & prout ſtilus docet.l.in ciuilem.C.de fur.Itē
4 beneficia † in cathedrali non ueniūt niſi de ea dicatur &
dicēdum eſt ſine nomine ſancti,ut inquit Fely.etiam in.c.
in noſtra.xxxix.correl.de reſcrip.ad idē Abb.in.c.ſacro-
ſancta de elec.ubi limitat in primo no.magnā tamē excu

ſationem meretur qui exprimit eccleſiam cum inuocatio
ne ſancti ſub qua intitulatur & ſine dolo eſt unde excuſa
tionem meretur.l.igitur.§.poteſt.ff.de libe.cau.

Quartedecime deciſ.de præben.Summarium.

Signatura p fiat præfertur ſignature p conceſſum ēt ſi habens p conceſſum posſideat uel habeat motu ꝓprio.

Epithome.

1 Regula cancellarie diſponens ꝙ habens ſignatura p fiat præferatur alteri habenti p conceſſum intelligitur etiā ſi habens per conceſſum eadem die ſit poſſeſſor.

2 Capi.ſi a ſede de præben.in.vi.quomodo intelligatur.

3 Gratia motu proprio conceſſa uincit omnes alias prærogatiuas.

Quartadecima deciſio.

1 REgula eſt Cancellarie † quod habens gratiam per fiat in concurſu pręferatur habenti per conceſſum quæ.1513.in duabus cauſis fuit interprętata ut ꝓcedat etiam ſi habens per conceſſum eadē die ſit poſſeſſor non ob.c.ſi a ſede de præben.in.vi.quia habebit locū data in cæteris paritate & altero tantum poſſeſſore idem ſi habens conceſſum haberet etiam motum proprium & ad id quod dicebam duo uincula uincere unum.l.cum in adoptiuis.C.de adopti.§.ſi hodie inſti.eo.auc.itaq; .C.eo.& quod triplex funiculus potentior eſt uno.c.i.de treu.& pa.cum uulgaribus dixerūt domini quaſi omnes quod regula loquebatur generaliter non attentis aliis prærogatiuis,ſed ſola ſignatura ut ſupra,itaq; ſimpliciter erat intelligenda,& quod.d.c.ſi a ſede † exorbitat ut inquit ibi Phil.Franch.iii.col.& non excedit terminos ſuos c.i.de ſepultu.ad hoc quia reperiatur collatio facta uni

1 Diſpoſitio.c.ſi a ſede non habet locum in poſſesſione illius cui prouidetur per cesſionem uel mortem proꝰ uiſi ab ordinario qui cōcurrebat cum prouiſo a Papa.

2 Prouiſio magis qualificati ex cesſione minoris pręrogatiuati non præiudicat alteri eodem die cum minori in prouiſione concurrenti.

3 Prouiſio in beneficialibus eſt actus legitimus qui non recipit diem neq; conditionem.

Quintadecima deciſio.

ITem fuit dubitatum coram domino Camillo de ballionibus in cauſa Vormatien.ſcholaſtrie.1518.ad materiam.d.c.ſi.a ſede de præbē.in.vi.an poſſesſio eſſet in conſideratione quando unus habet a Papa alius ab ordinario eadem die & de prioritate non apparet ſi neutro posſidente habens ab ordinario cedat uel decedat & prouideatur Titio qui poſtea aſſequitur poſſesſionē & habens a Papa cedat etiam & prouideatur.G.an.G. debeat obtinere & præferri Titio.& quidam arguebant Titium fore abſoluendum ex eo ꝙ militet præſumptio prioritatis tituli in habēte ab ordinario ex quo is qui eſt prouiſus ex eius cesſione habuit poſſesſionem nā ſi prouiſus a Papa fuiſſet prior uerisimile eſt quod habens p eius cesſionem uel deceſſum aſſequutus fuiſſet poſſesꝰ ſionem non alius ad hoc facit ꝙ Lap.uoluit in.d.c.poſꝰ ſesſionem conſiderari tempore quo agitur & nō diſtinꝰ guitur magis de poſſesſione primo q̃ ſecundo loco prouiſorum.l.i.§.generaliter.ff.de leg.præſtan.Item Titius eſt reus & poſſeſſor &.G.eſt actor & cum non conſtet an prouiſus a Papa fuerit anterior in dubio debet abſolꝰ ui.l.qui accuſare.C.de eden.c.ſi.de re iudi. Sed contraꝰ rium a maiori parte fuit concluſum & hoc mihi placuit eo fundamento quia ſi cedentes concurrerent prouiſus ab ordinario ſuccumbebat prouiſo a Papa propter amꝰ pliorem prærogatiuā conferentis unde ex cesſione eius

1 qui nihil habebat, Titius nihil conſequitur † quia plus iu
ris ex eius perſona cedente uel decedente non transfer-
tur ꝗ haberet.l.traditio.ff.de acqui.re.domi.l.ſi liberam
.C.ꝙ cum eo & in regula nemo poteſt de reg.iur.in.vi.
nec a cedente ſed a ſuperiore inueſtiente ius habetur ut
no.Abb.in.c.ii.de præſcrip.ſuperior autem prouidet ni-
ſi alteri ſit ius quæſitum tempore prouiſionis ut patet in
clauſula quæ in prouiſione apoſtolica apponitur nec ex
tit.nouo concurrit titius cum prouiſo a Papa,neq; repe-
ritur eſſe in terminis.d.c.ſi a ſede nimirũ ſi præfertur Ga-
ius poſſesſio nanq; ſua uenit ad ti.ſuum ex eius uigore
non ad titulum prouiſi ab ordinario de quo loquitur.d.
c.merito non conſiderabilis maxime quia.d.c.exorbitat
prout Phil.Franch.ibi ita ꝙ ultra caſum ſuum non exten
ditur ſed ſolum procedit in poſſesſione primo loco pro
uiſorum eodem die.non ob.ꝙ prouiſus ab ordinario
primo loco abſolueretur ſi posſideret quia tunc loqui-
tur.d.c.nec ſumus in dubio ꝙ Titius mereatur abſolui
ſed in claro iure prouiſio Papa, & ſic etiam eius qui eo
cedente haberet &.d.c.ſi a ſede adiudicatoriam etiam
ac canonizatoriam concedit & ſi prima opinio procede
ret poſſet alter habens ab ordinario cedere in fauorem
tertii qui haberet poſſesſionem uel alterius qui de facili
& ſine mora poſſet habere & eo modo tolleret ius pro-
uiſo a Papa quod ſine eius facto non aufertur regula id
quod noſtrum de reg.iur.in.vi.& alias abſurdum & con
tra iuris regulas in auc.de non eligen.ſe.nuben.§.cũ igi-
tur col.i.c.ſollicite de ma.& obe.&.c.nona de pe.& re-
2 miſ.Sic in duobus † prouiſis a Papa eodem die quorum
magis prærogatiuatus ſeu gratificatus uincit alium quia
non perderet ius ſi alius cedat in fauorem tertii qui eſſet
magis qualificatus ꝗ primo prouiſo eadem die, ulterius
3 prouiſio in beneficiis † eſt actus legitimus qui non ſtat in
pendenti data acceptatione prouiſi ſed ſtatim perficitur
nec recipit diem aut conditionem.c.ii.de elec.c.ſi tibi ab
ſenti de præben.in.vi.regula actus legitimi de regu.iur.

.ff.& in.vi.unde remota ſeu non data poſſesſione in pro uiſo ab ordinario ſtatim fuit quæſitũ ius apoſtolico.non ob.ꝙ lapſus uoluit inſpici eundem tempus quo agitur in ipſa poſſesſiõe quia glo.in.d.c.ſi a ſede domi.& Phil. Franch.ſentiunt contrarium & eſto ſine præiudicio ueritatis quod eſſet uera opinio Lapus locum haberet in prouiſo ab inferiore posſidente tempore litis concurrente cum prouiſo a ſuperiore non in alio.

Sextedecime deciſ.de præben. Summarium.

Impetrationi ex ceesſione in manibus Pape factæ per familiarem alicuius Cardinalis in curia præſentis uel eũ qui renunciat beneficio ſito in eccleſia in qua Cardinalis ratione adminiſtrationis habet indultum non nocet taciturnitas nominis tituli & familiaritatis ſeu indulti eiuſdẽ Cardinalis nec quod regulæ de uiginti diebus derogatum ſit & ex eadem infirmitate cedens infra dictum tempus deceſſerit uel ſic cauſæ de præſenti aut de præterito non de futuro contingenti ſurreptionem inducunt.

Epithome.

1 Regula de exprimendo nomine & titulo ac conſenſu Cardinalis in impetratione beneficii uacantis per obitum familiaris ſui non habet locum in prouiſione facienda ex reſignatione familiarium.& nu.4.

2 Taciturnitas cauſę de pręſenti aut præterito retrahẽs uel reddens principem difficiliorem ad concedendum inducit ſurreptionem ſecus de illa quæ poſſet contingere de futuro.

3 Futura habentia ſe ad eſſe & non eſſe non eſt opus ut de eis in impetrationibus mentio habeatur.

5 Regulæ Cancellarie ſunt ſtricti iuris & non egrediunt ſuos terminos.

6 Derogatio regulæ de.xx.eſt fauorabilis quia fit redu

ctio ad ius commune.

7 Derogatio regulæ de.xx.ét in beneficiis exiſtentibus ubi Cardinales habẽt indultum nõ inducit ſurreptionẽ.

Sextadecima deciſio.

VNus familiaris Cardinalis de Ferneſio ceſſerat in manibus Pape, Papa prouiderat Titio nõ expreſ-
1 ſo de familiaritate † nomine & titu.eiuſdem Cardinalis & cum derogatione regulæ de infirmis reſignantibus & infra uiginti dies ex eadẽ infirmitate decedentibus.prætendebat Cardinalis.1514.prouiſionem nullam quia obierat infra dictum tempus quaſi Papa non prouidiſſet ita de facili nec regulæ derogaſſet intellecta familiaritate.c.cum adeo.c.ad aures.c.ſi proponente cũ aliis de reſcriptis nam remota derogatione dictæ regulæ uacaſſet per obitum non per reſignationem ut in eadem regula idem non admiſſa ceſſione ſeu non facta alicui prouiſione ex ea & tunc per aliam regulam impetratio ſine expresſione nominis tituli ac familiaritatis Cardinalis eiuſq; conſenſu ſi in curia ſit nulla eſt,& ſecundum deciſiones de familiaritate Cardinalis dicere oportet ut plene Fely.in.c.in noſtra.xxi.corr.de reſcrip. Sed pro uali-
2 ditate fuit concluſum ea ratione quia cauſæ † de præſenti aut de præterito exiſtentes alias tales quæ retraherent aut difficiliorem principem redderent ſunt in conſideratione quo ad ſurreptionem obreptionem & intentionis defectum inducendũ non de futuro quæ poſſent & non poſſent contingere ut in omnibus iuribus in materia diſponentibus patet ad hoc deciſio Rote.xxv.in no.de reſcrip.quod non ſunt ponderanda in propoſito futura habentia ſe ad eſſe & non eſſe per Iura quæ adducit. Et propterea Fely.in.d.c.in noſtra eod.titu.corre.vii.dicit
3 quod de futuris † habentibus ſe ad eſſe & non eſſe mere contingenter non eſt opus in impetratione facere mentionem contingens autem erat quod infra uel ſupra.xx.

dies & ex eadem infirmitate decederet. Item quod Papa prouideret uel non ut ſupra & quo ad familiaritatem
4 † regula non loquitur de reſignante, ſed moriẽte ſeu impetrante beneficium uacans per obitum familiaris non per reſignationem & deciſ. de quibus Fely. in. d. corre. xxi. procedũt in caſu uacationis per obitum & ita etiam glo. in. d. regula & de iure ſemota regula prædicta omnino per reſignationem uacaſſet, unde non eſt in conſideratione remotio obſtaculi regulæ, ſed magis diſpoſitio iuris ſicut cauſa naturalis non accidentalis. l. qui habet. ff.
5 de tute. regulæ † enim ſunt iuris ſtricti quem ad modum ſtatuta & non egrediunt terminos ſuos. l. iii. §. hæc uerba de nego. geſt. l. ſi ſeruum. §. non dixit prætor. ff. de acqui. hered. cum ſi. & reductio ad ius commune, & ſic dero
6 gatio regulæ eſt fauorabilis † prout etiam alternatiua q̃ ordinariis in ſex menſibus conceditur non obſtã. gratiis præuentiuis & pẽdens a mera principis poteſtate & uoluntate. l. ſi unus. §. quod & in ſpecie de pact. l. non ſtatim. ff. de pecul. xxxv. di. ab exordio. c. cum aliquibus & ibi Domi. ii. colum. de reſcript. in. vi. Anch. conſil. cxxxi. Ita quod non poſſumus dicere uacaſſe p̱ obitũ ſicut aua re quidam in partibus habentes priuilegium medie annate de benefi. uacantibus per obitum prætendunt quando poſt ceſſionem eſt facta mentio cum derogatiõe dictæ regulæ & cedens moritur infra uiginti. Nam inſpecto iure hoc non eſt uerum nec inſpecta regula ex quo ſublata eſt, idem ſi non eſſemus in familiarium Cardinalis ſed in habente beneficium in Ciuitate uel dioc. cuius Cardinalis eſt adminiſtrator & habet indultum propterea de omnibus beneficiis uacantibus præter q̃ per reſignationem in manibus Pape, & reſignante illud in manibus Pape cum ſimus in caſu exceptuato quem ad modum quo ad regulam iam dictam in caſu non comprehenſo in ea taliter quod nec de indulto eſt neceſſaria mẽtio & ad hæc facit dec. cum ſuis motiuis in incipiens cõ
7 mendauerat, nec quod derogetur regulæ † de. xx. diebus

cauſat ſurreptionem aut obreptionem quia militāt eadē motiua & ita fuit iudicatum quod non,ad multa ſimilia ut inquit Fely.in.d.vii.corr.cum non noceat taciturnitas iuris quod in beneficio potuiſſet quis cōſequi ſi ego nō impetraſſem etiam ſi per impetrationem meam præclu- datur ei uia ad futuram & nouam impetrationem prout in caſu regulæ quo ad familiares & indulti quo ad non familiares præcluditur.

Decimeſeptime deciſ.de præben.Summarium.

Optio præbendarum diſtinctarum non inducit muta- tionem canonicatuum niſi ubi hoc habeat cōſuetudo & uide quando præbenda ſit ius ſpirituale quando quid temporale & in quibus conſiſtat.

Epithome.

1 Canonicatus an mutetur per mutationem præbende.
2 Optio uel aſſenſus in eccleſiis abſq; nouo titulo & colla- tione fit.
3 Optio præbendarum de quibus intelligatur ut optio lo- cum habeat.
4 Præbenda conſtituitur ex rebus temporalibus ideo po- teſt aſsignari laico quando non eſt annexa canonie.
5 Excommunicatus poteſt præbendam uacantem optare.
6 Collatio beneficii facta excommunicato etiam excom- municationem ignoranti eſt nulla.
7 Iudex teneatur iudicare ſecundum deciſiones rote.

Decimaſeptima deciſio.

ERant in eccleſia aquen.prebende diſtincte una de iſtrio nūcupata Alia de Alanſono & ſic de aliis Antonius de Turri obtinuit ſibi prouideri a ſede apoſtolica de canonicatu & prebrē.quos Elzearius de Turri

in dicta eccleſia obtinebat excesſione dicti Elzearii qui poſtea obiit capitulũ noluit admittere ad poſſesſionem preben.de iſtrio Antonium quia ſtante ſtatuto ſeu conſuetudine de optando.G.de cordoano antiquior canonicus dimiſit ſuã de Alanſono & optauit ipſam de iſtrio taliter quod illam de Alanſono habuit Antonius.dubitaui ego qui eram auditor huius cauſe an Antonius habuerit canoniam quam obtinebat. G.&.G. canoniã quã obtinuerat Elzearius ita quod per mutationem prebendarum eſſent mutate canonie cum dicant egid.dec.lxiii.
1 quod in præbendis † diſtinctis mutata prebẽda mutatur canonicatus propter inſeparabilem connexitatẽ & Rot. vi.de conſue.in no.idem ſentiat Sed contrarium fuit cõcluſum quia per optionem non extinguitur antiquus titulus nec nouus queritur dicunt Io. An. Anchara.& alii in.c.fi.de conſue.in.vi.quod eſſet neceſſe fateri ſi fieret mutatio canonicatuum pro hac parte Rot. Biſignet.v. eo tit.ubi determinatum fuit contrarium quia ex quo non habebat tit.canonicum in prima minori non poteſt haberi in ſecũda media quoniã in eccleſiis ubi habet lo-
2 cum optio † uel aſcenſus ſeu permutatio prebẽdarum fit tranſitus de una ad aliam abſq; nouo tit.& abſque noua prouiſione ſeu collatione in uirtute prouiſionis habite in prima ſecundum Archi.& Io. An.in d.c.fi. & Rot. deciſione.xv.in antiq.eo.tit.unde ſi canonicus titulus non erat in prima non poteſt haberi in ſecunda alias ſequeretur quod eam ſine canonico tit. obtineret contra. c.i.de reg.iur.in.vi.idem tenet Card. conſ.cxxvi. dum dicit quod antiquior canonicus ſine noua collatione ex tit.quẽ prius habebat in prebenda permutat predia prebende non enim poſſet acquirere nouum titulum prebende ſine inſtitutione ſicut non poſſet ſibi ipſi conferre aut ſe preſentare uel eligere.c.cum in iure de elect.c. fi. de inſt.cum ibi not.& in caſu quẽ proſequitur ſubiungit quod remanente Io.prebenda ſua ipſe adeptus eſt poſſesſionem preben. Viuiani & poſſesſionem prebende

ſue fictione iuris ex inconſuetudinis fuerunt applicate præben. Viuiani & not. ſecundum Car. ibidem quod cõſuetudo quæ habet quod antiquiores canonici poſſint
3 optare præbendas † non intelligitur de præbendis proprie ſumptis prout præbenda eſt ius ſpirituale quod cõfertur ſoli canonico ſed intelligitur improprie prout prębẽda eſt temporalis ipſa ideſt prædia uel redditus quod proprie ſumpta ſit ius ſpirituale ſingulariter probatur in c. dilectos de præben. ibi de communi aſſenſu augumentare ualeant numerum præbendarum quoddam ius ſpirituale de nouo creando de improprie ſumpta loquitur tex. in. c. quia nonnullis de magi. in uerbo aſſignetur dũ dicitur aſſignando magiſtro fructus unius præbende & notanter dicit de prouentibus & non de ipſo ti. præben. quod ſic debeat accipi conſuetudo de optando probatur ex eo quod not. Io. And. in. d. c. fi. de conſue. & con-
4 ſtituitur præben. † ex rebus temporalibus inquit Abb. in c. ſuggeſtum de iur. patro. differẽtiam inter canoniam & præbendam ponit glo. in. c. cum M. Ferrarien. de conſti. & Abb. declarat quando præbenda eſt ius ſpirituale quã do temporale in. d. c. d lecto & in. c. maioribus eo. tit. qa quando non eſt annexa canonie dicitur quid temporale & poteſt conferri Layco ad ipſius ſubuentionẽ quando uero eſt annexa tunc eſt ius quoddam partim temporale partim ſpirituale ratione canonie nec layco conferri poſſet quamuis ius patronatus quod etiã eſt mixtum. c. quanto de iudi. cadat in Laycum quia hoc eſt ex gratia. c. quoniam de iur. patro. Ad deciſionẽ ponderabat pars quæ erat pro non mutatione canonie. d. cõſi. Car. in ſuo caſu nam ex tenore literarum prouiſionis conſtat quod P. impetrauit canonicatum ultimi defuncti & præbendã quæ uacauerat per dimiſſionem canonici qui optauerat unde ſi optando præbendam eſſet uiſum etiam acquirere nouum canonicatum & dimittendo præbendã dimittere antiquum litere apoſtolice non emanaſſent quo ad canonicatum per obitum & quo ad præbendam per di-

miſsionem ſed per dimiſsionem ſup utroq; tamē an bona eſſet impetratio diſputat Car.& uult φ ex dimiſsione Martini non uacauit prębenda fuit ēt ponderata deciſio Rot.v.de conce.præben.in no.quod excommunicatus poteſt optare ergo non poſſumus dicere φ acqrat nouū
6 canonicatū cū collatio †beneficii facta excōmunicato ſit nulla.c.poſtulaſti de cle.excō.miniſtr.quod procedit ēt quando ignoraret excommunicationē ut habetur in deciſ.incipiente non ualet collatio.præterea quando præbende ſunt diſtinctæ eſt diuerſitas inter canoniam & præbendam,quia facta mentione de canonia nō cenſetur facta mentio de præbenda Rot.de reſcrip.in no.xxxii.ergo non eſt bona illatio.l.papinianus exuli.cum ſi.ff.de mino.Et ſic non ſequitur quod optando præbendam dimittat quis canoniam ex hiis fuit dictum quod uel deciſ.vi.de conſue.non loquitur in hiis terminis uel ſi loqueretur quod eſt contra communem a qua non eſt recedendum,ut dicunt docto.in.c.i.de conſti. Niſi conſuetudo haberet quod canonia in hoc ſequeretur præbēdā dicebatur etiam deciſionē loqui quando præbēde erāt titu.beneficiales quia tales non ſunt in propoſito caſu, & ita etiam Egi.d.deciſ.lxiii.pro quo.d.deciſ.vi. Ibi aūt præbende ut ſicut ti.beneficiales & eccleſiaſtici ſunt inter ſe actualiter & realiter diſtinctæ,& in ulti.col.ibi & ſic loquitur tex.de præben.ut titulus beneficialis poſſeſſa & conferunt q̄ ſequuntur Ibidē.& ſi Rot.& Egi.tenuiſſent contra deciſionē iſtam & ſecundum uarietatem temporum Rot.uarie ſenſerit & ſtilus etiam non fuerit firmus ut confert Lap.allegat.lii.& dico in alia deciſiōe ſicut pro diuerſitate locorum temporum & hominū ſcripturę ſunt intelligende.xxix.di.c.ſi.&.c.ſi.de tranſacti.in ſi.nec iudex
3 cogitur iudicare † ſecundum deciſiones quia non ſunt approbate per Papam, ſed eis ſtatur tanq̄ deciſionibus magiſtralibus inquit Car.in.c.paſtoralis de fide inſtru.& ita de menſe Octobris.1519.concluſum quod canonia quam Antonius reſignauerat in manibus legati Auinio-

nen.erat illa de qua ꝓuiſum fuerat eidē Antonio ex ceſ- ſione Elzearii & non illa q̃ tempore optionis obtinebat. G.de Gordoano,& quia ſup ea in curia lis pēdebat erat canonizanda ſurrogatio Bartho.Bochi. cōtra Antoniū & Claudium Badoche prouiſum exceſſione Antonii.

Octauedecime deciſ.de præben. Summarium.

Per oppoſitionē q̃ fit a filiis patrimonialibus in Palen tin.dioceſ.ac aliis ad beneficia patrimonialia aut præſti- monia nō q̃ritur ius in re nec ad rē de quo in prouisſiōe Pape neceſſaria ſit mētio niſi quatenus ex ſinodalib.cō- ſtitutionibus aut conſuetudine pręſcripta q̃ſitū appareat.

Epithome.

1 Impetrās beneficium patrimoniale a Papa an de oppo ſitione per filios patrimoniales coram ordinario loci cauſa obtinende prouiſionis iuxta ſtatuta locorum fa cta mentionem facere teneatur.
2 Impetrans an de præſentatione uel electione aut de ac- ceptatione facta per expectantem mentionem facere teneatur & clauſula dummodo non ſit alteri &c.quā- do ſufficiat.
3 Præſentare eligere aut inſtituere ſeipſum nemo poteſt.
4 Electo uel præſentato & inſtituto quale ius queratur.
5 Per oppoſitionem factam a filiis patrimonialibus nō ac quiritur ius in re nec ad rem niſi conſtitutio ſinodalis aut approbata conſuetudo aliter diſponat.
6 Lite inter opponentes legitime introducta an impetrans mentionem facere de huiuſmodi lite teneatur.

Decimaoctaua decisio.

MVlta ſunt beneficia in dioce.Palentin.& quibuſ- dā aliis in Hiſpania patrimonialia ſeu præſtimo-

1 nia aut preſtimonialia nuncupata ad quę filii † patrimo- niales ſeu naturales oriundi ex ipſis locis Villis aut Ca- ſtris habent facultatem ſe opponendi quando uacant p ſe uel procuratorem infra dies quindecim uel plures aut minores coram epiſcopo aut ordinario loci uel eius ui- cario ſecundum uarios Ritus & ſtatuta locorum qui or dinarii ſeu uicarii tenentur ea conferre habilioribus & ſuf ficientioribus iuxta tenorem conſtitutionum aut uſum preſcriptũ occurrit in una corã domino Hugone de ſpi na. 1517. quod duo filii naturales ſe oppoſuerant ad unum tale beneficium uacans, tertius poſt oppoſitionẽ impetrauit a Papa non facta mentione de oppoſitione fuit dubitatum an prouiſio apoſtolica ualeret & quidem dicebant quod non allegantes Rot.deciſ.xvi. Item licet de more de prebẽ.in no.ubi de pręſentatiõe † & electio- ne neceſſaria eſt mentio quaſi per oppoſitionem ſaltem ad rem ſit ius queſitum conſiderabile quia ſi etiam in re non eſſet dubium propter clauſulã que in prouiſiõibus apoſtolicis apponitur dũmodo tempore date non ſit al teri in dictis beneficiis ius queſitum, ſed dixi quod deciſ. faciebat contra & eius ratio nam de acceptatione uigo- re expectatiue per quam queritur ius ad rem ut ibi non tenetur impetrans apoſtolicus facere mentionem: quia ſine tali mentione ſufficiunt clauſule quas Papa proui- dẽdo apponit, ut dicitur in.d.deciſ.& no.Io.an.& Phil. Franch.poſt alios.c.ſi poſtq̃ de preben.eo.lib.ergo nec de oppoſitione dato quod per eam quereretur ius ad rem, nam licet expectanti præiudicatum diceretur quo ad beneficium acceptatum tamen gratia non peribat ex quo remanebat ſalua ad aliud uacaturum non ſic in pre ſentatis uel electis oppoſitio autem accedit ad accepta- tionem non ad electionem uel preſentationem patet q͂a in alio patrimoniali uacan.poteſt ſe opponere ſi in pri- mo nõ potuit ex oppoſitione ius habere ſicut expectans ſecũdum acceptare non ſicut ſic electus aut preſentatus ſit periret electio aut preſentatio quia acceptare pendet

& eſt in mera facultate expectantis, & non acceptare ita ſe opponere cum non requirat niſi factum oppoſitionis per ſe uel procuratorem coram ſuperiore, eligere uero ac præſentare a facultate & uoluntate tertii, propterea di cebam ꝙ per oppoſitionem nullum ius etiam ad rē q̄ri

3 ritur cum nemo † poſſet ſe præſentare eligere inſtituere baptizare & ſimilia quoniam debet eſſe perſonarum di ſtinctio.c.cum in iure de elect.c.fi. de inſti.c.per ueſtras de iure patro.c.debitum de baptiſmo cū a ſeipſo nullus oriatur nec in beneficio ius ſibi ipſi tale conferre ualeat oporteat quod peractum alterius tribuatur & tamen per

4 electionem † & præſentationem queritur ius ad rem per inſtitutionem & confirmationem in re.c.dilectus iuncta glo.de offi.lega.glo.in.c. cum Bertoldus de re iudi.& ibi Abb.iii.col.& eſt tex.in.c.fi. de conce.præben.in.vi. ad illud quod ſæpe fuerat iudicatum quæſitum fuiſſe ius etiam in re per oppoſitionem dixi quod fuit quia in tali bus eccleſiis, ita uolebat ſinodalis conſtitutio de qua fue rat datum uel probata cōſuetudo præſcripta, ſed ubi de altero non conſtat nullibi cauetur ex facto meo ius mihi in beneficio uel ad beneficium acquiri ergo &c.l.illam .C.de colla.nec eſt exemplis iudicandum.l.nemo.C.de ſenten.nec facio uim an prouiſio apoſtolica ſit ante tem pus datum ad opponēdum uel poſt prout alioqui facie bant, quia oppoſitio id ius non affert remota cōſtitutio ne & conſuetudine ut ſupra neque tempus reperitur id operari ſicut nec obligationem inducit nec tollit.l.obli gationum.§.placet.ff.de acti.& obli.hoc niſi ante proui ſionem apoſtolicam ordinarius inter opponentes tu liſſet ſententiam canonizatoriam oppoſitionis alterius etiam in qua inſtitueret prout ſolent facere ordinarii in talibus ſententiis tunc enim ius in re eſſet quæſitum non obſtan.quod a tali ſententia fuiſſet appellatnm & non ualeret apoſtolica prouiſio, ideo in partibus deberet fie ri examen & pronuntia infra octo dies ad hoc ut nō præ uenirentur ab apoſtolicis uel ubi ſunt ſtatuta aut conſue

tudo reformare ea & in ſcriptis redigere pro conſeruanda oppoſitione quæ eſt in cauſa quod plures docti fiunt qui remanerent ignorantes unde Rota quando poteſt iuuare probationes quod quæratur etiam ius in re multum diſpenſat,& ita concluſit maior pars quod non obſtan.conſtitutione nec conſuetudine oppoſitio non im-
6 pediat impetrantem,ſed ſi tempore impetrationis † apoſtolice lis eſſet inter opponentes bene introducta nõ ualeret prouiſio tacito de lite quando cederet in præiudicium iuris litigatorum alias ſic ſecundum Oldra.conſil. ccxcix.& Fely.in.c.in noſtra.de reſcrip.xv.corre.uideatur Mil.in uerbo gratia ſi eſt impetrata lite pendente cederet autem in præiudicium ſi oppoſitio alterius ualeret alias non deficeret & quando dicatur lis talis & confirmatio ordinarii uel inſtitutio habeat uim diffinitiue uel interlocutorie tradit glo.in.c.fin.de elec.in.vi.in uerbo inanes,& ibi Domi.& Phil.Franch.ac Abb.in.c.conſtitutis el.ii.de appella.iii.col.

Nonedecime deciſ.de præben.Summarium.

Inter onera beneficii curati & quicquid neceſſe habet Rector pro unico clerico aut pluribus & idem de aliis neceſſariis præter ſeruitium ipſius Rectoris cõputatur.

Epithome.

1 Expenſe unius clerici an minuant fructus adeo ꝙ in expreſſione ueri ualoris deducantur.

2 In expreſſione ueri annui ualoris an ſalarium deſeruientibus in eccleſia dari ſolitum detrahatur.

Decimanona deciſio.

DVbitabatur in una Parmen.ſeu Mantuan.parrochialis corã me.1519.in qua dabatur de regula

non erat expreſſus uerus ualor,& ſi deducebantur expē
1 ſe & neceſſaria † pro uno clerico, ita quod uenirent in oneribus ſuſtinebatur gratia alias non,nunquid eſſet fienda deductio.Et plures domini in prima poſitione conabantur tenere negatiuā ea conſideratione,quia ſicut Rector qui deſeruit per alium non poteſt deducere ſalariū ꝙ præſtat Vicario ex quo per ſeipſum ſeruire tenetur.c. extirpande.§.qui uero de præben.Ita nec debeat deducere pro uno clerico. Sed ꝓ affirmatiua allegabam tex. in.c.ut quiſq; de vi.& ho.cle.ubi habens curam populi debent habere clericum qui ei ſeruiat & ipſum iuuet igitur quicquid neceſſarium eſt pro clerico onus eſt & de redditibus deducendum hoc enim eſt impoſsibile plebanum ſine miniſtro in ſacrificio altaris & aliis ſine quibus miniſtrare ſacramenta ac ſeruire eccleſiæ non poſſet ſine uno clerico ſaltē eſſe poſſe unde ibi Abb.no.quod redditus eccleſiæ in dubio præſumuntur ſufficere ꝓ duobus quia debet ad minus eſſe in parrochiali unus clericus ultra ſacerdotem & Fely.in.c.ad aures.iii.col.de reſcrip.facit.c.i.de inſti.cum ibi not.& in ſecunda poſitione maior pars dominorum in affirmatiuam inclinauit licet poſtea partes concordauerim pur,canonizando gratiam & pro affirmatiua quæ etiam benignior noto.quod coram do.Martino de ſpinoſa in una regien.1521.inter Galea-
2 tium qui impetrauerat ob † non expreſsionem ueri ualoris & alium fuit habita a dominis conſideratio de ſalario cæterorum presbiterornm qui ultra rectorem neceſſarii erant pro ſeruitute ſeu ad anniuerſaria & alia miniſteria eccleſiæ prout ex fundatione cauebatur & merito quia omnia iſta onera etiam neceſſaria ſunt ſicut es alienū ante omnia deducenda.l.ſubſignatū.§.bona.ff.de uer.ſign. & ideo ubi eſſent neceſſarii duo clerici & tres uel ulteriores presbyteri ultra rectorem & eius ſeruitium totū eſſet in oneribus quod no.quia ſæpiſsime contingit.

Vigeſime deciſ.de præben.Summarium.

Si duæ prouiſiones concurrant eadem die præfertur illa quæ horã habet uel ſic Appoſitio hore in gratia ſeu inſtrumento facit iudicare ſeu præſumere anterioritatẽ ad aliam gratiam ſeu inſtrumẽtum eiuſdem diei horam non haben. Item in materia reintegrande poſſesſionis Rota reſtituit ad momentum.

Epithome.

1 Horam habens in prouiſione præfertur non habenti & qualiter probetur hora.

2 Gratia apoſtolica licet non posſit probari niſi per literas tamen eius qualitates per teſtes probari poſſunt.

Vigeſima deciſio.

Quotidianum eſt in curia quod cõcurrunt plures in prouiſione unius beneficii eadem die a Papa. Item a Papa & ordinario. Et quia hora non ponitur in prouiſione Papali ſi unus ex prouiſis per teſtes
1 probet † horam eius prouiſio præualet & canonizatur in Rota. Idem ſi in prouiſione ordinarii ſit hora ut præferatur apoſtolice ſine hora quia licet non ſequatur neceſſario anterioritas in habẽte aut probante horam nec probat hoc eſſe & c.l.neq; natales.C.de proba.c.in præſentia eo.ti.l.nõ ob hoc.C.unde legit.nec certitudine de prioritate conſtet tamen negari non poteſt quin certius probet unde probans de die uincit non probantẽ & iudicatur anterior ſaltem præſumptiue quia certior eſt ſua ꝓbatio dicit Cy.in.l.de rebus.C.de dona.an.nup.& Saly.in.l.ſi debitor.C.de priuileg.fiſci & dicit Bal.in.d.l.de rebus quod probari poteſt prioritas in hora uel puncto ergo ex duabus gratiis eiuſdem diei præfertur & præſumitur prior illa quæ horam habet in literis uel quæ per
2 teſtes eam probauerit, nam licet gratia † ipſa apoſtolica debeat probari per literas quod examinant Archi.Ioã.

an.Domi.& Phil.Franch.in prohe.vi.in fi.& ponit Bal. in.l.humanum.C.de legi.Abb.in.c.in noſtra ulti.col.de reſcrip.& concludit Rot.xxvii.in no.eo.titu.Nihilominus tempus qualitas & circūſtantie bene poſſunt probari per teſtes,ut.d.deciſ.xxvii.& eſt glo.in uerbo ſi nō appareat in.c.duobus de reſcrip.in.vi.uolens etiam p̃ confeſſionē partis poſſe apparere & facit quod Bar.& Alexan.tradunt in.l.certi conditio.§.i.ff.ſi cer.pet.quod probatio requirens ſcripturam poteſt declarari coadunari & certificari per teſtes & ibi habes multa ſimilia ad hoc.c. ſi a ſede de præben.in.vi.a ſimili quod ſicut ibi poſſesſio prouiſi ab ordinario uincit apoſtolicum q̃uis non inferat nec concludat prioritatem,ita hic temporis diei uel hore appoſitio,ad hęc etiam communis theorica quam Soci.& Iaſo.in.l.i.in prin.col.ii.ff.ſolu.matri.ſequuntur tanq̃ ueriorem dicentes ita fuiſſe iudicatū in curia & ita tenuiſſe etiam Mar.fili.& alios in.d.l.de rebus,& Io.de plate.in.l.i.C.de iure fiſci lib.x.quicquid idem Soci.con ſulendo oppoſitum tenet cōſi.lxxxvii.in conſiliis ultimo & nouiter impresſis.Cuius motiua ex prædictis tolluntur & ex hiis quæ ipſe & Iaſ.ponunt in.d.l.i.& ita.1521. de menſe Iunii in una Viterbien.cappel.coram me fuit poſt antiquam & modernā obſeruātiā concluſum quod reſtitueretur ad poſſesſionem expectatiuus qui habebat horam in inſtrumento poſſesſionis.xxii.ab habēte poſſesſionem etiam inſtrumētalem eadem die ſine hora nō obſtan.quod continuauerat,& ſic poterat præſumi anterior ex quo ſtante certiori probatione hore & coniectura anterioris poſſesſionis debeat reſtitui ad illum ſtatum poſtq̃ rota reſtituit ad ſtatū ſpoliatos non attento quod momento poſſederint inq̄t Alex.viii.di.quo iure arg.l. cū ſponſus ſponſe.§.fi.ff.de publicia.& ita pronunciaui.

Vigeſime prime deciſ.de præben. Summarium.

Si impetratio beneficcii in curia uacantis extra curiam

ſit in

ſit in die obitus non præſumitur facta poſt obitum etiã ſi non cadat ueriſimilis notitia obitus.

Epithome.

1 Mors præſumitur ꝙ impetrationem præceſſerit etiam ſi eadem die facta reperiatur.

Vigeſimaprima deciſio.

Cardinalis Ferrariẽ. impetrauerat decanatum eccleſiæ Capuane per obitũ reperiebatur impetra-
1 tio facta in die obitus † cũ derogatiõe regulæ de non ueriſimili notitia obitus fuit concluſum pro ualida impetratione, quia licet impetranti incumbat onus probandi uacationem tempore impetrationis cum agat ad canonizationẽ. l. ii. ff. de proba. & teneatur uerificare cõtenta in ſua gratia, ut per Modernos maxime per Fely. in. c. ad aures de reſcrip. Et non probet quod poſt obitum impetrauerit probãdo diem mortis. l. neq; natales. C. de proba. c. in præſentia eo. ti. tamen fuit dictũ quod præſumebatur mortem præceſsiſſe prouiſionẽ ex quo in dubio præſumitur illud præcedere quod eſt neceſſarium ad ualiditatẽ actus. l. cum in teſtamẽto. §. hæc uerba. ff. de here. inſti. & ibi Cy. & Bal. dicentes notabiliter id fingi præceſsiſſe quod facit actum ualere facit. l. quotiens. ff. de reb. dub. & c. Abbate ſancti Siluiani de uerb. ſigni. ꝙ in dubiis pro ualiditate actus & ut magis ualeat ꝗ pereat & quia ſumus in prohibitis. c. ii. de conceſ. præben. debet præſumi factum tempore licito ad uitãdum delictum. l. merito. ff. ꝓ ſoc. & Bar. in. l. non ſolum. §. ſed ut probari. ff. de ope. no. nunci. & non obſtan. quod nõ potuerit haberi notitia obitus ueriſimiliter poſtq̃ erat regulæ derogatum contra quod uidetur. l. heres inſtitutus cum ſe. ff. de acqui. here. quibus reſpõdeas quod impetrãs quo ad ſe firmiter credit uacare qui impetrat, ſed

ne quid obſtet regulæ derogari petit uel quod in benefi ciorum impetrationibus ita fiat etiam ſcientia & tollerã tia Pape & ſatis eſt quod uere uel pręſumptiue impetra tio ſequatur obitum cum derogatione regulæ quando non erat posſibilis notitia & pro iſta ampliantur deciſio nes Rot.i.in antiqor.Biſignet de præſumptio.ac.xxiiii. in antiq.de probatio.& ſecunda de except.ac tertia de conceſ.præben.in no.& Egi.cccxliii.cum ſi.

Vigeſimeſecundæ deciſ.de præben.Summarium.

In cathedralibus prouiſio præben.pertinet ad epiſco pum & capitulum ſimul in collegiatis præſentatio ſeu electio ad capitulum inſtitutio ſeu confirmatio ad epi-ſcopum exceptis patronatis & ſalua conſuetudine.

Epithome.

1 Collatio præbendarꝫ in cathedralibus ad quē ptineat.
2 Præbendarum collatio eſt communis inter epiſcopum & capitulum.
3 Collatio beneficiorꝫ in collegiatis eccleſiis de iure com muni ad quem ſpectet.

Vigeſimaſecunda deciſio.

1 Varie reperiũtur opiniones ad quos collatio † prę bendarꝫ in cathedralibus ſpectet & Rota ēt uaria uit quia Egi.deciſio.lxix.refert palatium ample-cti hãc opinionem quod collatio prębendarꝫ huiuſmo di pertineat ad epiſcopum cum conſenſu ſui capituli,& fuit opinio Com.in.c.cum eccleſia uulterana de elect. pro qua facit.c.ea noſcitur de hiis quæ ſi.a præla.& eã proſequitur Domi.& Alex.xxi.di.c.i.quando illi de ca pitulo uiuunt & ſunt habiles ad eligendũ & adminiſtra-tio eccleſiæ non eſt diuiſa inter capitulum & epiſcopũ

c.q̄q̄.& ibi glo.de elec.in.vi.c.nouit.c.quanto de hiis quæ ſi.a prę la.c.i.de capel.monach.c.cum ex iniunc̄to. de hered.Io.an.in regula quod alicui in mercurialibus de reg.iur.in.vi.& ita inquiunt no.Ho.in.d.c.cum eccle ſia & procedit.c.a collatione de appella.in.vi.& ita po⸗ teſt uno modo intelligi.d.c.ea noſcitur & facit.c.edoce ri de reſcrip.& ita procedit ſecundum eos opinio in.d. c.cum eccleſia & Archi.ibi tenentis requiri conſenſum Hoſti.uero uoluit ſpectare ad epiſcopum cum conſi.ca pituli in.d.c.cum eccleſia quādo bona & adminiſtratio ſunt ſeparata inter capitulum & epiſcopum non ſi ſimul poſſideantur ut referūt Abb.ibi.iii.col.& Domi.& Ale xan.in.d.c.i.allegātes ad hoc.d.c.nouit &.c.q̄to & Ar⸗ chi.in.c.iii.de conſue.in.vi.& Fed.de ſen.conſi.xxxix. Alio tempore Rota tenuit quod ſpectet ſimul ad epi⸗ ſcopum & capitulum ut de conce.præben.iiii.in not.& ab iſta opinione non diſcedit Alex.in.d.c.i.& Abb.in d.c.cum eccleſia.quando præbende fuerunt inſtitute de bonis communibus uel ſumus in dubio ex quo tunc de talibus præſumitur creato & Abb.in.d.c.refert hāc par tem tenere glo.in uerbo per capitulum ipſum ſimplici⸗ ter loquendo in.c.irrefragabili de offi.ordina.in.c.ſi.de ſup.neglig.prælatorum.& in.§.i.xxi.di.in uerbo.& mi⸗ nores & ſecuti ſunt in.d.c.cum eccleſia Phi.V in.& Go⸗ fre.& pro iſtis facit ſecūdum Io.an.c.quod quibuſdam de fideiuſſo.&.c.quia nonnullis de magiſtr.& quodam modo docto.Moderni tranſeunt communiter cum hac opinione ait Abb.& pro ea opinione ut communi ſecū dum Pau.plura colligit Egi.d.deciſiōe.lxix.& Alexan. in.d.c.i.dicit quod uidetur maioribus auctoritatib.glo. & docto.munita & communis pro qua etiam eſt glo. in.d.c.cum eccleſia & Abb.quia quando præben.ſunt fundate de bonis particularibus perſone retinentis ſibi patronatum in quo ſolo caſu Abb.concedit præſenta⸗ tionem patrono & inſtitutionē epiſcopo cum conſilio ſeu cōſenſu ſui capituli ſeu non abiicientis cum tunc ēt

quærat patronatum.c.ſignificauit de teſti.Rota.v.de iure patrona.in antiq.utiq; non eſt reſtringere concluſionem: quia in omni beneficio patronato ex gratia patrono eſt conceſſa præſentatio & epiſcopo inſtitutio de iure abſq; eo quod capitulum habeat participiū.c.iii.de iure patrona.c.ex frequentibus de inſti. glo.pen.in.c.fi.de offi.uica.in.vi.&.c.i.de inſti.eo.lib.niſi in conſilio uel cōſenſu ſecundum Abb.Nam in materia allegata excipiūt beneficia patronata tanq̄ habentia ſuam naturam ab aliis ſeparatam.Item beneficia alia in quibus conſuetudo circa prouiſionem aliquid indixit uel illud ſeruetur, & propterea ſunt uarie conſuetudines eccleſiarum Ro
2 ta hodie iſtam † opinionem ſequitur, ut ſit communis epiſcopi & capituli prouiſio in omni caſu ſalua conſuetudine & patronatis exceptis & eſt ſecurior quia cōmunior ut eſt dictum.c.prudentiā de offi.deleg.in princ.i.& ibi Abb.poſt alios de conſtitu.& ad eam plurium ſententia ex adductis concurrit ac eſt applicabilis.In col
3 legiatis uero eccleſiis cathedralibus inferioribus † Egi. deciſio.718.refert in prin.q; de iure communi collationes ſpectant ad collegia & prælatos ſimul ſecundū Cal. in.d.c.cum eccleſia,& poſtea allegat in contrariū Biſignet de præben.& in antiquioribus dicit etiam ad prælatum & capitulum collationem canonicatuum & præbendarum ſpectare nō ad Epiſcopū.idcirco Lap.alleg. xxxii.i.concluſio.& deci.iiii.in not.de conceſ.præben. ſinautem ptineret ad collegia & refert opi.& domino fuerunt uarii Io.de lig.cuius opi.Rot.refert in.d.deci. iiii.uoluit ut præſentatio ad collegiū ſeu capitulū, inſtitutio ad epiſcopum pertineat,& hanc opi.ſequitur Fede.de ſen.cōſi.ccxxiii.alias.cxxxiiii.ut inquit Abb.in.d. c.cū eccleſia & ibi etiā collect.& Car.in.iiii.q.& eā ſeq tur Abb.ibi niſi in caſu in quo præbende non eſſent annexe canonicatibus ſed conſiſterent in mera tēporalitate,ut tunc quo ad canonicatū præſentet capitulū & epiſcopus inſtituat quo ad præbendas capitulū prouideat

de qua diſtin. dubitat Alex.in.d.c.i.xxi.diſtin.pen.col. propter communionem q̃ habet canonicatus cum præbenda ſecututus idē in utroq; caſu.& ad hoc faciūt no. p Archi.x.q.i.regenda,& no.per Inno.in.c.cum uenerabilis de religio.domi.& Io.an.in.d.c.i.de capel.monachorum? na.in.vi.& hanc concluſionem ut communē ſecuta eſt Rota in una nouariē.coram.d.B.de petraſancta.1520. & in alia Bononien.canonicatus & præben.in eccleſia collegiata ſeculari inter Cardinalem de grasſis ſeu ab eo prouiſum ex una, & Bar.Barbatia ex alia a capitulo electum coram do. Hugone de ſpina.1520.q͛ eſt menti tenendum propter uarietates opi.& tanta iura in hac materia tam in iſto q̃ in ꝓximo articulo in quibus doct.multa ſcribunt,quorum iurium multitudo opinionumq; tanta uarietas obſcuritatem quandam perplexitatemq; cauſat & alias ambiguum in iure,prout Bar.inquit in.l.qui rome.§.duo fratres col.iii.ff.de uer.oblig. & Abb.in.c.paſtoralis in prin.de reſcrip.& uideatur Io. de ſilua in tract.de beneficio in.ii.parte.xxii.q.v.caſu', & Domi.& Alex.in.d.c.i.But.& alii in.d.c.cum eccleſia, & ponderentur glo.in.d.c.q̃q̃.quam no.Abb.in.c.cum ueniſſent de reſti.in integ.ſecundo not. q͛ ab exordio iuris antiqui & diſpoſitione eccleſiæ Epiſcopi prouidebant de omnibus beneficiis ſue dioceſis non expectata electione ſeu præſentatione aliquorum:& poſtea fuit inductū,ut in eccleſiis collegiatis electio ꝑtineret ad collegiū,inſtitutio ad Epiſcopū.c.i.de elect.cum ibi not.p docto.& in patronali præſentatio ad patronum & ad Epiſcopū inſtitutio,& ꝓ ea q̃ dicta glo.diſtinguit multa iura in materia adducta poſſunt declarari & ad cōcordiam reduci,& ideo ex cōſuetudine' Epiſcopus poteſt habere ius eligendi in collegiata & regulari, ut ex text. colligit ibidem Abb.ex quo de facili fit reditus ad priſmeuam naturam.xxxv.diſtin.ab exordio.& nedum eo caſu ſeruari debet conſuetudo uerum etiam quando deuiaret a iure prout ex dictis doctorum colligitur in hoc

articulo & præcedenti,ut concluſiones etiam hodierne procedant ſalua conſuetudine & exceptis patronatis.& ꝙ in collegiatis electio pertineat ad collegium non ad Epiſcopum uel legatum tenet etiam Abb.in.c.cum uenerabilis de excep.xii.col.allegat.c.ii.&.iii.de offi.lega. in.vi.Et ꝙ epiſcopus habet confirmare electionem,ẽt ſi ſit collegium religioſoꝝ tenet etiam Abb.in.c.cum colligit & in.c.ſignificauerũt in prin.eo.tit.ſup quo Domi. & Alex.plene in.d.c.diſtinguentes collegium eccleſiæ ſecularis a regulari,caſus autem in Nouarien.& Bononien.erant de collegiatis ſecularibus & iſta ſunt quotidiana propter frequentes uacationes præbendarum & canonicatuum in cathedralibus & collegiatis.

Vigeſimetertię deciſ.de præben.Summarium.

Beneficia familiariũ Pape defuncti q obierũt in familiaritate alicuius Cardinalis uiuentis utrũ ſpectent ad liberã diſpoſitionẽ ſucceſſoꝝ pontificũ abſq̧ cõſenſu dicti Cardinalis & aliis reqſitis ꝑ regulã.xxx.in fauorem Cardinalium editam uel ſic an ſicut familiaritas ad papam uiuentem offuſcat familiaritatẽ ad Cardinalem nõ obſtante dicta regula,ita faciat reſeruatio ſeu affectio reſultans ex familiaritate ad prædeceſſorem pontificem.

Epithome.

1 Prouiſio Pape de beneficio uacante per obitum familiaris prædeceſſoris ſui defuncti in familiaritate Cardinalis uiuentis an ſit canonica.

2 Affectum ſemel ſemꝑ durat affectum donec de eo prouideatur.

3 Inferiorum manus ꝑ reſeruationem affectionem & decretum Pape ligate exiſtunt.

4 Familiaritas Pape defuncti conſideratur ex effectu ex ea reſultante qui durat etiam eo defuncto.

5 Familiaris Pape uel Cardinalis licet eſſe deſinat benefi-
cia tamen quæ tempore familiaritatis obtinebat re-
ſeruata remanent.
6 Regulæ cancellarie ſunt ſtricti iuris adeo ꝙ nec extēdi,
nec ſuos terminos egredi poſſunt.
7 Reſeruata & affecta beneficia Pape ad eius ſucceſſorem
tranſeunt.
8 Reſeruatio nulla eſt maior in iure q̄ inducta per.c.ii.de
præben.in.vi.
9 Dignitas maior poſt pontificalem aut principalis in col
legiata ſi uacat per obitum familiaris Cardinalis an
requiratur conſenſus Cardinalis ex quo ſunt reſerua-
ta Pape per aliam regulam.

Vigeſimatertia deciſio.

VTrum reſeruatio ſeu affectio præcedens ſeu re-
manens ex familiaritate.N.Soſa.ad Alexandrū.
vi.mortuo Alexandro ſuperet familiaritatem q̄
idem Soſa poſtea habuit ad Cardinalem ſanctæ Crucis
in cuius uiuentis familiaritate obiit taliter quod ualuerit
prouiſio Leonis.X.facta Io.bertrandi abſq; expresſiōe
1 † nominis & tit.& ſine cōſenſu eiuſdem Cardinalis quę
ad ualiditatem prouiſionis apoſtolice regula cancella-
rie trigaſima requirit ſicut ualuiſſet ſi Soſa præfati Leo-
nis fuiſſet familiaris,ut in deciſ.ix.ſupra eodem titul.in-
cipiente ſtante familiaritate Titii.& arguendo ad partes
primo uidetur quod non fuerit ualida cum ceſſauerit fa
miliaritas Pape per obitum Alexandri & ſic concurſus
maioris familiaritatis cum minori.Ita quod non obſtat
quod iudicatum eſt ut maius lumen offuſcet minus, ut
in.c.uolētes de offi.leg.c.ſollicite de maio.& obe.c.an-
tiqua de priuileg.l.iiii.§.ſi tam uicinum, & ibi Bar.ff.de
dam.infec.Secundo quia Cardinalis haberet beneficiū
regulæ etiam ſi Soſa fuiſſet prius familiaris alterius Car
dinalis defuncti tempore obitus Soſe,ut in.d.regula ſic

ergo reſeruatio cauſata ex familiaritate primi Cardina-lis defuncti quę uel cuius effectus remaneret ad utilitatē Pape non nocet ſecundo Cardinali ſuperſtiti, ita nec debet nocere cauſata ex familiaritate Pape defuncti ex quo utraq; eſt ad cōmodū Pape. Tertio ſi Papa ſibi uoluit præiudicare per dictam regulam reſpectu familiaritatis Cardinalis defuncti propter ſecundū Cardin. uiuē-tem eadem cōſideratione uidetur ꝙ idē uoluerit reſpectu familiaritatis ad ſuos prædeceſſores cum proſpiciat Cardinalib. quo ad honorē & cōmodū & de ſuo det ſibiq; tantum præiudicet unde latiſſime in ipſius præiudiciū Cardinaliūq; beneficiū debet interpretari. l. ſi. ff. de conſti. prin. c. cum dilectus de conſue. c. dilecti. de dona. c. olim de uer. ſign. glo. in cle. ſi de beneficio de præbē. Cal. conſi. xxii. eo. ti. & vii. de reſcrip. Abb. in. c. ſup eo. col. ii. de offi. deleg. & in. c. ſi. de penit. & remiſ. Quarto q̄a ratio regulę fuit ꝓpter onera & impenſas ac alia quę Cardinales ſuſtinent pro eoꝝ familia ſecundū Rot. de præben. in antiq. xvi. quæ militat licet reſeruatio remaneat ob Pape familiaritatē iā ceſſantem. Neq; ob. ꝙ ſit iudicatū in beneficiis prothonotariorum non eſſe locū regulæ ratione potentioris uinculi per tex. in. d. c. uolē-tes & in. d. c. ſollicite cum aliis quia potuit eſſe ex eo ꝙ tales ſunt ſedis apoſtolice officiales non unius Pape tantum, familiaris uero unius Pape non remanet familiaris alterius nec ſedis apoſtolice. Ex aduerſo uidetur ꝙ ualuerit prouiſio quia q̄uis ceſſet familiaritas remanet re-
2 ſeruatio ſeu affectio † & ſemel affectū ſemper durat tale donec de eo prouideatur iuxta extrauagā. Pau. ii. ad Romani de conceſ. præben. & Rot. in antiquior. Biſignet. xx. de præben. ac in anti. xiiii. & in no. xi. q̄ reſerua-
3 tio † ſicut affectio & decretum omniū inferioꝝ manus ligant. c. inter dilectos cum materia. & ibi Inno. de exce. præla. c. ſi eo tempore & ibi etiam docto. de elec. in. vi. & c. ii. de præben. eo. ti. de affectis enim & reſeruatis ſolus Papa prouidet & uinculum reſeruationis. Item affe-

ctionis ad Papam afficit ꝙ regulæ locus non ſit, hoc ẽt patet ab ordine regularum primo reſeruantiũ Pape po ſtea prouidẽtium Cardinalibus qui ordo in eis ut eſt in palatio in multis aliis caſibus conſideratũ & obtentum denotat ordinem uoluntatis.l.quotiens.ff.de uſufru.& c.mandato de præben.in.vi.Nec in propoſito uidetur
4 differre ꝙ duret uel non Pape familiaritas † ex quo ꝓ duxit reſeruationem quæ durat & affectionem quæ re ſeruatio inſpicitur ẽt uiuente Papa cuius fuiſſet quis fa miliaris non familiaritas ut familiaritas ſed uinculum & effectus ex ea reſultãs & ſic ex familiaritate maioris cau ſatũ nimirꝫ ſi durat & offuſcat ita mortuo ſiue uiuo pon tifice & recte procedat iudicium fundatum in maiori lu mine & ordine regularum. Nam & ſufficit quod fuerit
5 quis familiaris † alicuius Cardinalis uel Pape quamuis poſtea eſſe deſinat ad hoc ut beneficia q̃ tempore fami liaritatis obtinebat remaneant reſeruata Pape ut eſt di ctũ & proſequitur Felyni.c.in noſtra cor.xxi.de reſcrip. Illud autem quod non noceat ſecundo Cardinali uiuẽ ti uinculum cauſatum ex familiaritate primi eſt propter regulam in qua id Papa conceſſit in ſui pręiudiciũ alias noceret prout in regula tertia & cum dicta regula.xxx. non dicat de uinculo cauſato ex familiaritate Pape nec nos dicere debemus.l.ſi ſeruus.§.non dixit prætor.ff. de acquiren. heredita.ſatis eſt enim quod in expreſſis gratiam de ſuo fecerit item uerba regulæ non conue niunt niſi uinculo cauſato ex familiaritate Cardinalis nõ ergo in aliis includitur mens Pape qn potius includitur .l.has accuſare.§.in omnibus de accuſa.&.l.iiii.§.totiẽs .ff.de dam.infec.in qbus ſi uoluiſſet dixiſſet.c.ad audiẽ tiam de dec.& cum ſit caſus omiſſus remanet in diſpoſi tione iuris,& regulæ tertiæ reſeruantis Pape indifferen ter.l.ſi cum dotem ſolu.mat.&.l. commodiſſime.ff.de lib.& poſth.& dato quod ratio regulæ fuerit ob alimẽ ta & onera &c.non ſequitur quod extra caſum ſuũ pro
6 cedat ex quo uerba non patiuntur & alias regulæ † ſint

ſtricti iuris ſicut ſtatuta taliter quod nō debēt extēdi nec ſuos terminos egredi.l.iii.§.hæc uerba el.ii.de neg.ge. .l.in agris.ff.de acqui.re.do.&.c.i.de ſepultu.& ꝗ ſtricte in expresſis duntaxat accipiatur cōſtat etiam ex eo quod loquitur de uacatione per obitum & non extenditur ſi ciuiliter familiaris moriatur aut beneficio priuetur ſeu renuntiet ſecundum gloſatorem ſuper ea nec eſt aliqua in regula expreſſa ratio ex qua in uim extēſiuam ſeu comprehenſiuam ueniat caſus ſimiles ad.l.Libertū .§.ſenatuſconſulti.ff.de rit.nupti.& cle.i.iuncta.glo.de elect.nec unica quæ habeatur pro ſcripta iux.glo.peregrinam in.l.quis.C.de fideic.quoniam duas alias conſiderat Egi.dec.cccxxxii.quæ uideatur ibi.& eſto quod illa de alimentis & oneribus eſſet una & finalis ex qua liceret arguere & quæ ſufficeret ad.§.affinitatis inſti.de nupti.omnino obſtāt prædicta & hoc quod reſeruatio ex familiaritate Pape non eſt ſimilis nec equalis reſeruationi ex familiaritate Cardinalis ſed potius maior igitur &c.c.ſedes de reſcriptis.c.qui ad agendum de procur. in.vi.& cle.non poteſt eod.titu.& per præmiſſa tollitur etiam illud de latisſima interpretatione quæ ex multis hic non accommodatur etiam ex eo quod eſt pronuntiatum in beneficiis prothonotariorū & ſimilium. Nec refragatur quod tales ſint ſedis apoſtolice officiales cū idem iudicetur de camerariis & aliis familiaribus Pape habentibus officium ſi ad familiaritatem Cardinalium tranſierint,item aperta eſt differentia inter Papā & Cardinalem quia Cardinales non habent ſucceſſorem in familiaritate neqꝫ in reſeruatione aut affectione etiam ſi eius contemplatione eſſet in aliquo cōſiderabilis Papa
7 autem ſic quo ad reſeruationem & affectionem † etiā ſi familiaritas de perſona ad perſonam non tranſeat quoniam ſedes apoſtolica nunquam moritur nec imperiū c.ſi gratioſe de reſcrip.in.vi.& in auct.quo.opor.epi.§. licentiā col.i.itaqꝫ reſeruata & affecta Pape ad eius ſucceſſorem tranſeunt & niſi eſſet dicta regula.xxx.reſer

uatio præcedens ex familiaritate Cardinalis nihil bene⸗ficii aut utilitatis afferret.primo Car.nec qdem ſecundo qa ꝙ beneficia familiariũ ſint Cardinalibus reſeruata dicere non poſſumus ſed habent tantum id quod eis re⸗gula conceſſit,facit etiam pro affirmatiua quod ponit Bellenzi.in tract.de chari.ſub.q.cxvi.pro qua põderat glo.dictæ regulæ uerbũ ſimilẽ tranſierint innuens ꝙ ſi ad maiorem puta Pape non ſit locus regulæ exhorbi⸗tanti ut in.d.c.uolentes & ibi Abb.dc offi.deleg.& quia perſona loquentis cenſetur excepta ut non ueniat in generali ſermone.l.inquiſitio.C.de ſolu.&.c.uenientes de iure.iur.& ex hoc infert ad caſum cum regula loquatur de familiaribus Cardinalium non Pape exemplifican⸗do etiam in officialibus ſedis apoſtolice firmans ita eſſe de iure licet ſubiiciat contrarium fuiſſe practicatum in beneficiis unius prothonotarii & ſcriptoris apoſtolici propter unam conſtitutionem factam in conclaui tem⸗pore electionis Inno.viii.quod non obſtat quia potuit Innocentius ita mandaſſe uel capitula conclauis aut iſtã conſtitutionem factus pontifex confirmaſſe & ſecundũ eam fuiſſe iudicatum quæ hodie nõ appareat & magis facit pro q̃ contra quia ſi eſt de iure non erat opus con⸗ſtitutione & alias legibus iudicandũ eſt nõ exẽplis.l.nemo.C.de ſenten. Verum pro negatiua facit quod regula praticatur & procedit in beneficiis familiarium Cardinalium apud ſedem apoſtolicam decedentium & nulla
8 † eſt reſeruatio maior in iure uel alias magis peculiaris q̃.c.ii.de præben.in.vi.igitur uidetur ceſſare illud de maiori lumine & potentiori uinculo cui glo.regula reſpõ⸗det quodin hoc Papa ſibi prẽiudicare uoluit & licet clare non exprimat omnino ita eſt tenendum quia ſi iſtud non eſſet parum aut nihil regula prodeſſet ex quo familiares Cardinalium pro maiori parte in copioſo numero moriuntur apud ſedem ob continuam Cardinalium in Roman.curia reſidentium ꝓ quo.l.ſi quando.ff.de leg.i.&.c.ſi Papa de priuilegiis in.vi.item ſtante natura

li Cardinalium in curia neceſſariaq; ut in.c.bone.el.i.cū ibi not.de poſtu.præla.& quia ſine Pape licentia nō abſunt ab ea priuilegium & beneficium regulæ intelligendum eſt ſecundum perſonarum conditionem & conſequenter etiam conſiderata morte familiarium apud ſedem.l.plenum.§.equitii.ff.de uſu.& habi.magis autem
9 faceret pro negatiua ſi in prima dignitate † poſt pontificalem ac principali in collegiata quæ ſunt reſeruata Pape per dictam regulam.xxxi.requirat conſenſus Cardinalis & ſic locus regulæ.xxx.& Alfonſus contreras procuratur Cardinalis ſancte Crucis iudicatū aſſerebat quia ſi ita palatium regulam intellexiſſet non poſſet asſignari rationis diuerſitas inter caſum & caſum ſed quod taliter fuiſſet iudicatum nihil oſtendit neq; ego declaro hic opinionem meam propterea quia cauſa adhuc pendet indeciſa coram domino Io.ſtaphileo Epiſcopo ſibinicen.

De Conceſſ. Præben.

Prime deciſ.de conceſſ.præben. Summarium.

Acceptare non poteſt tria beneficia in una collatione habens expectatiuā ad tres collationes & tria beneficia ſed unum duntaxat in qualibet. Vel ſic expectatiua ad duas uel plures collationes & totidem beneficia intelligitur diſtributiue de uno beneficio in qualibet.

Epithome.

1 Expectans habens ad duo uel tria in duabus uel tribus collationibus nō poterit acceptare niſi unum in qualibet collatione.
2 Creatus in canonicum non poteſt in illa collatiōe aliud beneficium acceptare præter præbendam.

Prima Deciſio.

QVod habẽs gratiam expectatiuã ad
duo uel tria quæ infra menſem du-
xerit acceptãda in forma in duabus
uel tribus collationibus non poſſit
1 acceptare duo uel tria in † eadẽ col
latiõe ſed unũ tantũ poſt longas di
ſputationes fuit cõcluſum a maiori
parte dominoꝝ intelligendo diſtri
butiue nõ collectiue fundamentũ fuit quia ſicut Papa in
dubio nõ uidetur uelle grauare eccleſiã in admiſſione
duorum.c.mandatum de reſcrip.ita nec onerare colla-
torem niſi ad unũ facit quia ad tres collatores & colla-
tiones gratiã faciat & ad tria beneficia ex quo diſtribu-
tio colligitur & ſi aliter eſſet ſequi poſſet ut dicebã quia
in una collatione aut dioc.eſſent.xxx.expectantes quili
bet habens ad tres & tria quæ poſſent in eadẽ collatio-
ne uel dioc.acceptare.xc.beneficia & ſic malitioſe noce
re uni collatori ac collationi unde aperiretur ẽt uia ad
malignandum quod fieri non debet.l.ii.de indic.uidui.
tollen.l.meminerint.C.unde ui.& ita.1518.de mẽſe No
uembris pronuntiauit dominus Martinus de Spinoſa
in una Trechoren.parrochialis cuius ſententiam reuo-
caui quia fuit ꝓducta gratia ꝙ duas parrochiales in ea-
dem dioceſi.poſſet acceptare ergo quando nõ dicitur
de duabus datur intelligi quod ſcribitur diſtributiue:te-
nentes oppoſitũ conſiderabant quod uerba non repu-
gnabant quin tria poſſent in eadẽ collatione acceptari
nec Pape mens quæ iure probaretur cũ nullibi hoc ca-
uetur &c.l.illã.C.de colla.itẽ quod Abb in.d.c.mãda-
tũ aſſerit expreſſe nõ prohiberi quod Papa nõ intendat
grauare eccleſiã ſuꝑ receptione duoꝝ.Sed fuit reſpon-
ſum ſatis eſſe cautum ex mente.d.c.ſeu arguendo an ſi-
mili ſtante eadẽ ratione.l.nõ poſſent.ff.de legi.quodq̃
uerba in diſtributione trium collationum & beneficioꝝ

in hoc arguebant mētem Pape qui ſi interrogaretur ita clarius exprimeret uériſimiliter ex prædictis igitur ha⸗beatur ꝑ expreſſo.l.tale pactum.§.fi.cum ibi not.ff.de
2 pact. Ad hoc quia quando aliquis creatur † in canonicū in aliqua eccleſia non poteſt in illa collatione aliud be⸗neficium acceptare præter præbendam acceſſoriā ſeu qua non debet canonicuscarere ut dico in deciſione in⸗cipiente Receperat capitulum & tamen ſi plura poſſent acceptari creatio in canonicum cum expectatione præ⸗bende non impediret quo ad alia cum non accipiatur niſi pro uno beneficio item opponebatur quod ex.d.c. mandatum & eius mat.ſolum dabatur exceptio ut dicit ibi Bar.ergo plura acceptari poſſunt ſi non excipiatur ſed an hæc ſit cōmunis ſententia aliquid dico in illa de⸗ciſione quod nulla eſt ipſo iure ſecunda reſeruatio pen⸗ſionis tacito de prima incipit concluſum eſt in una Cre⸗monen.& iſte paſſus non fuit diſputatus quia de exce⸗ptione Epiſcopi conſtabat per collationem, ulterius cō tra concluſionem dicebatur quod quando in una dioc. ſunt plures collatores omnes grauabantur & ratio.d.c. non cadebat ex quo non ſolum Epiſcopus ſed hoc po⸗teſt negari niſi dicatur etiam de collatione inferiorū & tunc ratio eſt eadem reſpectu totius dioc.q̄ unius eccle⸗ſiæ aut collatoris inferioris Epiſcopo ut ſicut in una ec⸗cleſia non uidetur Papa intellexiſſe de duobus ita quan do concedit gratiam in dioc.ut reſpexerit ad unū in to⸗ta dioc.quotquot ſint collatores ex ueriſimili coniectu⸗rata uoluntate ſeu ex cōſuetudine eius ex qua inſurrexit illa præſumptio tacite uoluntatis ut inquit Abb.in.d.c. & ita audiui a pluribus curialibus fuiſſe hactenus expe⸗ctatiuas intellectas & ꝙ domini in Parco ita ſentiunt.Itē ſi in una dioc.nō eſſet alius collator q̄ Epiſcopus obie⸗ctio ceſſaret,& demus quod in una eccleſia plures eſ⸗ſent collatores certe deciſio.d.c.ita ꝓcederet ſicut ſi eſ⸗ſet unus tantum quando grauamen reſpectu eccleſię cō ſideratur idem ergo quando de dioc.ut reſpectu totius

dioc.facit.l.quæ de tota.ff.de rei uendica.

Secundæ deciſ.de conceſ.præben.Summarium.

Habens expectatiuam ad duas collatiões & duo beneficia poteſt cum effectu acceptare utrunq; in eadem ſi collator taceat & nemini conferat alias unum tantum uel ſic. Quod dicitur expectatiuam ad plures collationes & plura beneficia conceſſam intelligi diſtributiue non collectiue procedit ſi excipiatur. Non q; ipſo iure acceptatio omnium in eadem prohibeatur.

Epithome.

1 Expectatiua ad duas collatiões & totidẽ beneficia quãdo effectum ſortiri poſſit in una tantum collatione.

2 Papam grauare uelle eccleſiã de duobus beneficiis de iure non præſumitur.

Secunda deciſio.

Quod in proxima deciſione fuit omiſſum fuit poſtea de menſe Maii.1523.in una cauſa Bergomen.ſeu Cremonen.clericatus de Romano coram me pendente in tertia inſtantia deciſum uidelicet
1 quod expectatiua † ad duas uel plures collatiões & ad totidem beneficia poſſet effectuari in una & eadem collatione quo ad utrunq; uel omnia prout contigerat qa expectans acceptauerat duo beneficia uacantia per obitum unius in eadem dioc.& hoc ex quo ordinarius collator non contradixerat neq; beneficium de Romano quod erat alterum de acceptatis contulerat taliter quod non repugnantibus uerbis expectatiue ut in præcedenti concluſione eſt adductum ſiue conſideratio q̃ colligi
2 tur ex.c.mandatum de reſcrip.quod Papa † non intendit grauare eccleſiam de duobus niſi id exprimat ut ait

Io.an.in.c.pen.col.fi.eod.titu.in.vi.& eſt expreſſum in d.deciſione procedat ex mente iuris ſeu ex ueriſimili & coniecturata concedentis uoluntate nel ex eius conſuetudine ex qua inſurrexerit præſumptio tacite uoluntatis ſecundum uarias expoſitiones Ho.& Abb.poſt alios ſcriben.in.c.mãdatum,communis opinio eſt Io.de lig. But.& Cal.quos refert Abb.in.d.c.col.fi.quod ſecundæ litere ibi non peccent in ſurreptione nec ſunt ipſo iure nullæ ſed quod uterq; tam primus ꝗ ſecundus excludatur uia exceptionis non uia nullitatis ut tenet Abb.in d.c.& ſequitur Fely.in.c.capitulum col.iii.in uerbo litere eo.tit.& Imo.in.d.c.mandatum col.ii.uolens quod ualeat ſecunda gratia conditionaliter tamen quamuis referat quod Io.an.in.d.c.pe.ac.But.in.d.c.capitulum diſtinguendo uideantur cõcordare opiniones & ſic hęc pars ꝙ non ipſo iure,ſed ope exceptionis eſt communis & ex quo proxima deciſio ut expectatiua gratia intelligatur diſtributiue non collectiue fundatur in ratione.d.c.mandatum ſequitur uera concluſio ut accipiatur diſtributiue effectualiter ſi excipiatur alias collectiue ſi ordinarius in fructu ꝓuiſionis grauamen patiatur quod grauamen conſiderat Abb.in.d.c.mandatum in prin.& ita iudicaui.

Tertie deciſ.de conceſ.præben.Summarium.

Acceptatio beneficiorum in genere quæ fit per præſentes in curia poteſt etiam fieri per procuratorem uel ſic quod permittitur curialibus ut in curia acceptent in genere & poſtea declarẽt in ſpecie cenſetur permiſſum etiam per procuratorem.

Epithome.

1 Prçſentes in curia expectatiuaꝝ uigore poſſunt acceptare beneficia uacantia extra curiam in genere & habita

bita notitia uacationis declarare in ſpecie.

2 Expectans habens terminum menſis licet ante uacationem acceptare non poſſit tamen ſi habet ſine tempore poteſt acceptare in genere primum quod uacabit.

3 Expectans habens beneficium accceptandi infra certum terminum poteſt dimittere primum & accepture ſecundum uel aliud quodcunque etiam ſine cauſa ſecus ſi terminus non eſt appoſitus.

4 Præſentes in curia ſicut per ſe in genere acceptare poſſunt ita per procuratores & nu.7.

5 Stilus ad hoc ut inducatur quæ requirantur.

6 Acceptatio beneficiorum per procuratores fieri poteſt & an requirat mādatum ſpeciale uel generale ſufficiat.

Tertia Deciſio.

1 Solent præſentes † in curia uigore expectatiuarum & reſeruationū cum beneficio acceptandi acceptare in genere in eadem beneficia uacantia extra eam & habita uera notitia uacationis declarant in ſpecie & datur eis a notario inſtrumentum acceptationis & prouiſionis quando eſt cum prouiſione de tali beneficio uacan. per obitum.N.quam prærogatiuam non habent abſentes a curia licet ubique poſſint acceptare in ſpecie niſi impetrent beneficium præſentialitatis prout aliqui faciunt
2 ad hunc &alios effectus & quia expectatiue † & reſeruationes huiuſmodi habent terminum menſis a die notitie iuxta formam cle.unice.§.ſecus de conceſ.præben. talis acceptatio fieri non poteſt ante uacationem alias habens acceptandi facultatem ſine tempore poteſt anteque uacet acceptare primum in genere quod uacabit & ex cauſa ſecundum aut tertium.c.i.&.c.ne acceptande eod. titu.in.vi.glo.in.d.§.ſecus in uebo notitia & ibi Car.q.x. Ioan.and.& Phil.Franch.in.d.c.ut Rot.eo.ti.in no.xiiii.
3 Et quando eſt certus † terminus acceptandi poteſt dimitti primum & ſecundum beneficium etiam ſine cauſa &

acceptare quodcunq; infra terminum ſecus in habente beneficium acceptandi abſq; termino qui ſine cauſa non poteſt dimittere primum ut in.d.iuribus & Io.and.in.c. executor eo.tit.& lib.ac Phil.Franch.in.d.c.ne captan- de & ibi per glo.& doct.de materia acceptationis in ge- nere & nõ obſtante quod aliqui in curia præſentes etiam obtineant quod p procuratores acceptare poſſint meo tempore fuit tentum & nouisſime de mẽſe Aprilis.1522. In una coram domino Iacobo ſymonetta firmatũ a ma iori parte dominorum talem gratiam non eſſe neceſſa- riam ſed ad cautelam impetrari.l.teſtamentum.C.de teſt. quanuis aliqui domini propter ſtilum dubitarent ſed ut
5 dicebam † non probatur ita inductus neq; conſtabat ſe- cundum eum pronunciatum de quo nõ eſt arguendum niſi aliquando deſuper ſit iudicatum uel per frequentes actus extra iudiciales ex quibus id colligitur ex quo non ita Innoteſcunt ſicut iudiciales ad ea quæ Bart.tradit de conſuetudine in repetitione.l.de quibus uer.ii.uideamus ii.q.principali colum.vii.&.iiii.q.principali.xi.&.xii.ff. de legi.& in repetitione.l.ii.colum.xi.C.quæ ſit loci con ſuetu.quod non colligitur ſi aliqui per ſe tantum acce- ptent & quidam ut per alium poſſint impetrent cum plu res in iure periti & alii in arduis curie negociis occupati nunc per ſe quandoque per procuratorem iuxta poſſibi litatem ac commoditatem & aliqui ſemper per alios ac-
6 ceptent ex eo quod de iure acceptatio † per procurato- rem fieri poteſt ſicut electio ſecundum Archi.& Phil. Franch.in.d.c.ne captande & eſt glo.in.d.cle.ſuper uerbo præſenti requirens tamen ſpeciale mandatum etiã ſi ſufficiat generale ad acceptandum & impetrandum beneficia cum ſatis dicatur ſpeciale ad beneficia ſecundũ docto.in.c.accedens de præbend.lap.& domi.in.c.ſi ti- bi abſenti & ibi.Phil.Franch.colum.iii.eo.ti.in.vi.de ele- ctione uideatur textus in.d.c.quiſquis.§.illud de elect.& in.c.pe.eod.titu.in.vi.& quoniam de iure ita eſt ex præ-
7 dictis & regulariter quod poteſt † quis per ſe & per aliũ

c.poteſt de reg.iur.eod.lib.& qui facit per alium uidetur facere per ſeipſum.l.i.§.deieciſſe.ff.de vi.& vi.ar.ſaltem iuris præſumptione inquit Bar.in.l.ſi is qui pro emptore in prin.colum.xxiiii.ff.de uſuca.ad hoc ut excluderetur in propoſito ꝓcurator neceſſe eſſet ut ad prętenſam con ſuetudinem acceptandi per ſe tantum concurrerent mul ta quæ requiruntur ut iure communi præiudicetur de q- bus per glo.ſi.& doct.in.c.ſi.de conſue.quæ re uera non probantur.Neque urget ratio quod ſi præſentibus indul getur quod per ſe ſolum posſint, quin potius ſuadet ꝙ posſint etiam per alios ut Cardinales & iudices pluri- bus tribunalibus prępoſiti.& ſimiles qui per ſe iſtud cum honore & abſq; eo quod auocentur a publicis negociis ſeu aliis urgentibus occupationibus nequeunt unde con uenit ut per procuratores posſint dicit tex.in.l.i.in.fin.ff. de procur.& quia ſumus in permisſis ergo per ſe &alios ut etiam ſi eſſemus in dubio permiſſo iuri communi ſit conformis.l.heredes mei.§.cum ita & ibi doct.inferētes ad plura.ff.ad trebelli.facit quia caſus omiſſus &c.l.ſi cū dotem ſolu.mat.&.l.commodisſime.ff.de lib.& poſth. Item ſecundum regulam quod in permisſis affirmatiue ut hic omnia cenſentur conceſſa & per omnes per quos alias actus explicari poterat ſi non conſtet in aliquibus ca ſibus aut perſonis inhibitum.l.multum.§.i.de procur.l. nec non.§.quod ex eis exqui.cau.ma.l.i.ff.de teſti.c.cum apud de ſpon.& mat.& glo.in.c.inter corporalia.in uer- bo non inuenitur de trāsl.Epi.neq; ob.quod hoc uidea- tur uelle perſonalis indulgentia quæ non debent perſo- nam egredi.l.quia tale.ff.ſolu.mat.§.ſed & quod princi- pi,uer.plane inſti.de iur.na.genti.& ci. quia ſi uis bapti- zare perſonaliter accipias hoc eſt permiſſum perſonis duntaxat in curia reſidenibus eo tamen quo iux.mate- riam & iuris diſpoſitionem posſint aliquid non reſtricti- ue quod p ſe maxime qa ſi a iure non eſſet p aliū conceſ- ſum magis eſſet ampliāda indulgētia principis eiuſmodi beneficium.l.ſi.ff.de cōſti.prin.&.c.cum dilecti.de dona.

cum ſi.alias ſi per ſe tantum poſſet in reſidentium damnũ redundare & eſſet eluſoria permiſſio ut patet ex adductis cum debeat prouidere omnibus & commode & eſſe generalis.l.ſi prætor.ff.de iudi.l.quod fauore.C.de legi.l. nepos proculo.ff.de uerb.ſigni.&.c.erit autem iiii.di.

Quartæ deciſ.de conceſſ.præben. Summarium.

Licet motus proprius in reſeruatione generali. Item in ſpeciali impediat facultatem optandi ex ſtatuto uel cõſuetudine inducta ſecundum communem opinionẽ docto.tamen hoc non procedit in expectatiua proprio motu conceſſa propter regulam cancellarie uolentem ꝙ nõ ſuffragetur niſi ad tollendam ſurreptionem.

Epithome.

1 Optandi conſuetudo uel ſtatutum ceſſat in reſeruatione ſpeciali uel generali motu proprio facta in fauorem certe perſonæ,ſecus ſi ad alicuius inſtantiam, & nu.7.
2 Motus proprius in expectatiuis in quo ſuffragetur.
3 Motus proprius cum generali clauſula operatur ꝙ generalis clauſula habet uim ſpecialis.
4 Motus proprius non tollit qualitates intrinſecas nec ledit ius tertii.
5 Expectans non impedit permutare uolentes.
6 Motus proprius ſine clauſula generali ſemota regula an ſufficiat ad impediendam optionem.
8 Dictio maxime de ſui natura quid ſupponat.
9 Optio an tollatur per clauſulas generales non obſtantiarum,uide remisſiue.

Quarta deciſio.

CLauſula motus proprii in reſeruatiõe beneficiorũ ſpeciali facta in fauorem certe pſonæ impedit ſta-

1 tutum & conſuetudinem de optando † ſecus ſi ad peti‐
tionem alicuius quo caſu ſiue Papa conferat ſiue man‐
det conferri locus eſt optioni niſi de conſuetudine uel ſta
tuto fiat expreſſa mentio ſicut etiam de priuilegio fieri
debet tex.eſt in.c.fin.de conſuetu.in.vi.& in.c.ſi propter
tua debita ac.c.quamuis de reſcrip.facit.c.cum in eccle‐
ſia de præben.eod.lib.Ita communiter tenent Domi.&
Phil.Franch.poſt Lap.quem referunt in.d.c.fi.& Car.in
conſi.xvi.circa fi.ex mente Lap.Archi.& Io.an.ut ait &
idem dicunt ut impediat quando fit reſeruatio generalis
non ob fauorem ſingularem alicuius & attenta hac com
muni ſententia maior pars Rote in una cauſa Piſaurien.
Canonicatus & præben.coram domino Martino de ſpi‐
noſa de mēſe Aprilis.1523.uolebat quod optio ceſſaret
contra expectantem apoſtolicum habentem in ſua gratia
expectatiua motum proprium cum habeat etiam uerbū
reſeruamus.Ita quod eſt reſeruatio ſpecialis in fauorem
expectantis & docto.non diſtingunt expectatiuas in hoc
ab aliis gratiis reſeruationum,ſed producta fuit poſtea re
gula Cancellarie de Motu proprio diſponens quod in
2 expectatiuis Motus proprius † non ſuffragetur niſi ad
tollendam ſurreptionem gratiæ duntaxat,& quia fuit da
ta formiter licet diceretur quod non eſſet de dandis con‐
cluſerunt omnes ſecundum eam.dabatur etiam de alia re
gula uolente quod Motus proprius non tolleret optan‐
di facultatem, ſed in ea noluerunt domini ſe fundare di‐
centes quod non eſſet de dandis prout non erat formi‐
ter ex cancellaria data quamuis copia reperiretur regi‐
ſtrata nihilominus,negari non poterat quin declaret mē‐
tem Pape ſicut clauſula non obſtante quæ ponitur in par
te executiua etiam ſi non auget diſpoſitionem,ut in cle.
i.in fi.de præben.declarat tamen intentionem circa con‐
ceſſa inquit Bal.in.l.eam quam col.viii.C.de fideicom.
& aliquid debet operari ne fruſtra dicatur membranas
occupare cum inſpecta eius continentia non ſeruiat ex‐
peditioni literarum nec uideatur edita propter ſolos do‐

minos abbreuiatores.l.ſi quando.ff.de lega.i.c.ſi Papa de priuileg.in.vi.l.iiii.ff. de uſur.c.ſollicite circa fin.iuncta glo.in uerbo tanquam de maio.& obedi.cum nec debeat uerbum eſſe ſuperfluum nec quidem ſillaba ſecundũ Bal.in rub.C.de cont.empti.q.ix.& in.l.i.poſt glo.ꝙ me.cau.Ideo mirabar quod dicebatur non eſſe de dandis & quare cancellaria eam non dabat contra concluſionem proponebatur aliquando fuiſſe iudicatum pro expectantibus cõtra optantes.Sed nimirum quoniã nõ dabatur de regula de qua hic erat datũ & alias regulæ non neceſsitant,& inde eſt ꝙ nunc uno nunc alio modo iudicatur ut proſequor in alia deciſione incipiente maiores Domi.tamen omiſſa mentione regulæ quam tunc non uidebat in conſi.ciiii.tenet de iure communi per clauſulã Motus proprii in expectatiua appoſitam non tolli optionem per plura fundamenta, & ad Lap.quem alii ut ſupra referunt & ſequuntur. Reſpondet ꝙ loquitur quando Papa confert uel conferri mandat certam præbendã &,apponit Motum proprium cum clauſula generali nõ obſtan.&c. requirit ergo tria quod gratia ſit de certo corpore & Motu proprio ac habens dictam clauſulam expectatiua autem deeſt de incerto corpore per acceptationem certificando & aſsignat rationem differentie inter gratiam de certo & ad incertum & reſpondet ad contraria quæ hic omitto quia ibi uideri poſſunt,& opinio Domi. placebat domino ſibinicen. & mihi & reperio pro ea Mil.in repertorio, in uerbo motus proprius ubi refert ſecundum Lap.in.d.c.quanuis & in aliis locis ꝙ
3 Motus proprius † cũ clauſula generali operatur quod generalis clauſula habet uim ſpecialis derogatorie quodq; contrarium tenet Ioan.de lig.& Ioan.de ſantu.ut refert Domi.in.d.c.quanuis ex quo Motus proprius non ampliat in præiudiciũ iuris tertio quæſiti & ꝙ Io. de Imo. ſequitur Lap.quando in clauſula dicitur non obſtan.aliquibus per quę gratia poſſet impediri uel differri ad hoc ut clauſula aliquid operetur ſubiungit Mil.ꝙ talis diſtin

ctio non procederet in expectatiuis uel aliis ſuper incer-
to beneficio conceſſis bene ſi ſuper certo idem uidetur
uoluiſſe deciſ.v.in no.de conſue.reſpectu clauſulæ gene-
ralis dum in ſummario dicit de certa prębenda & in cor
pore de maiori præbenda.Item facit deciſio.vi.de præ-
4 ben.in no.uolens quod Motus proprius † nõ tollat qua
litates intrinſecas nec ampliat gratiam neque habilitat
nec ledat ius tertii præbenda autem pinguior erat debi-
ta antiquiori qui abſque nouo titu.uirtute antiqui ſolum
aſcendit & permutat præbendam.c.fin.& ibi. Io.an.An-
cha.& alii,& Car.conſi.cxxvi.unde uidetur ſibi ius quæ-
ſitum, & per reſcriptum non intendit Papa tollere ius
alteri debilum,ut in.d.c.quanuis &.c.ſi propter tua de-
bita nec facultatem optandi,ut in.d.c.fin.quod in expe-
ctatiua loquitur indiſtincte quia ut uidemus concipitur
motu proprio neq; diſtinguitur per alia iura facit & alia
deciſio Rote.lxx.de reſcrip.in anti.dicens ꝙ Motus ꝓ-
prius non tollit ius tertii & loquitur in iure patronatus de
bito layco qui caſus licet habeat rationem ne layci retra-
hantur a benefaciendo eccleſiis ſecundum glo.& doct.in
c.nobis & in.c.cum dilectus de iure patro. etiam ſtatutũ
ſeu conſuetudo de optando habent ſuam rationem ſin-
gularem & uerum eſt dicere debitam eſſe prębendam ſi-
cut ius præſentandi & patronatum accedit,& deciſio.ix.
de conſue.in anti.uolens quod expectatiuus uel apoſto-
licus impetrans primo debet eſſe in inferiori gradu po-
ſtea aſcendere ſecundum ordinem ſuum & alios gradus
ſuis loco & tempore iuxta ſtatuta & conſuetudines ec-
cleſiæ facit etiam deciſio.alia quam annotaui cum mul-
tis motiuis quæ pro ea adducti incipiens fuit poſt binam
diſputationem & in ſimili Alex.de antilla quem Domi.
5 adducit in.d.conſil.uoluit quod expectatiuus † habens
Motum proprium non impediat permutare uolentes &
ponderetur ratio differentiæ de certo corpore beneficii
ad incertum quam ponit Domi.in.d.conſil.tenendo ta-
men communem ſeu communiorẽ opinionẽ ſemcta re

6 gula † nihil fuit dictum an ſufficiat clauſula motus proprii ad impediendam optionem ſine clauſula generali prædicta & ex præmiſſis patet Lap.& Ioan.de Imo.uelle quod non,prout Domi.in allegato conſilio,& Mil.in loco ubi ſupra referunt & intelligunt eorum dicta & Car. hoc firmat clarius in.d.conſi.xvi.Idē uidetur ſentire Domi.ex mente Lap.in.c.i.col.iiii.de fil.presbyt.in.vi. quantuncunq; dicat referendo Lap.quod ſi Papa ſcribat motu proprio maxime ſaltem cum clauſula generali nō obſtan.talis clauſula iuſtificat formam literarum ac perſonam non ſic quando abſq; ea ſcribit etiam motu proprio
7 ratio diuerſitatis eſt quando † ſcribitur ad alterius petitionem habetur reſpectus ad impetrantem atque ad eius ambitionem & ad finem ad quem ponitur clauſula non obſtan.reſtringendo & eam non ampliando,ut in.d.cle. i.in fi.de præben.& in.c.ſi motu proprio cum ſequ.eod. tit.in.vi.quando uero motu proprio non habetur reſpectus ad prædicta,ſed ad ſcribentem qui legibus non arctatur,unde ſſufficit quod eius intentio quomodocunq; deprehendatur quæ ſatis patet quando motu proprio ſcribit per clauſulam ipſam non obſtan.&c.itaq; conſtat ex dicto & ratione utrunque requiri quod non requiretur ſi teneremus dictum eiuſdem Domi.& Phil.Franch. in allegato.c.ſi.dum firmant quod motus proprius impedit optionem ſubiicientes maxime cum clauſula genera-
8 li non obſtan.cum natura † dictionis maxima & præſertim ſi proprie ſumatur ſit ſupponere ueritatem caſus præcedentis etiam in caſu contrario,ut in.c. auditis de elec. & in.c.quoniam frequenter.§.porro,& ubiq; glo.ut lite non conteſt.& Abb.in.c.directe.de app.uerum quia di-
9 cta clauſula non obſtan.† conſuetudinibus &c.& non obſtan.quibuſcunq; per quæ gratia poſſet tolli quomodolibet uel differri ſolet poni in expectatiuis & quibuſdam aliis gratiis,ideo an per ſe abſq; clauſula motus proprii impediat optionem & alias de eius natura & quid ac in quibus operetur uideantur docto.in.d.c.fin.& Domi.in

d.c.ſi propter tua debita colum.v.cum ſeq.& in conſil. xxxix.ac Phil.Franch.in.d.c.ſi propter col.ulti.& Rota deciſ.i.in not.de præben.& in.d.deciſ.v.de conſue.& vi. de conſti.in antiq.ac.ii.de conſue.in antiq.& in.d. deciſ. ix.& Mil.in repertorio in uerbo clauſula generalis non obſtan.ac Fely.in.c.nonnulli colum.xiii.cum ſe.ubi late de reſcrip.

Quintæ deciſ.de conceſ.præben.Summarium

Decretum expectatiue ligat nuncium habentem a papa facultatem conferendi uſq; ad certum numerum beneficiorum cum clauſula non obſtan.reſeruationibus generalibus uel ſpecialibus pro tempore factis uel fiendis.

Epithome.

1 Decretum cum appoſitione menſis ita ligat ne dum ordinarios uerum etiam nuntios etiam ſi expectans non acceptet, ut infra menſem facta prouiſio non ualeat.

2 Prouiſio pape an præueniendo expectantes ualeat.

3 Legati de latere poteſtas non extenditur ad reſeruata.

Quinta deciſio.

NVntius apoſtolice ſedis in hiſpania Archiepiſcopus Caſentinus habebat poteſtatem conferendi. xxiiii. beneficia etiam generaliter reſeruata non obſtan.reſeruationibus generalibus uel ſpecialibus pro tempore factis uel fiendis contulit beneficium uacans in menſe expectantium fuit dubitatū an ualeret prouiſio & tandem a maiori parte dominorum tentum una pacen. parrochialis de Bodonal.1520.coram domino Paulo
1 de capiſuchis quod non ga ſicut decretū †expectatiue ligat ordinarios etiā ſi expectans nō acceptet, ut infra mēſem non ualeat prouiſio facta nec reuiuiſcat lapſo menſe

cle.unica.§.ſecus de conceſſ.præben.& Fely.poſt alios in.c.cum ex officii de præſcrip.ulti.char.Et hanc partem obſeruat palatium.Ita ligat nuntios quinimmo Papam ſecundum Abba.Lap.& Domi.in.c.pen.de præben.in vi.pro deciſ.fuere ponderata uerba decreti ibi ſi ſecus a quoquam quauis auctoritate contigerit attemptari & ſic tam apoſtolica q̃ ordinaria non obſtan.ꝙ clauſula inhibitionis in expectatiuis ſolum inhibet ordinariis nõ aliis auctoritate apoſtolica & ſic non nuntio.c.hii qui eod.tit.& lib.Et cum ueniat decretum acceſſoriæ ad gratiam non debet operari,pluſquam gratia & clauſulæ ſuſpenſiue & inhibitorie in ea appoſite.l.non dubium.C.de lega.c.inter dilectos in fin.de fide inſtru.regula acceſſorium de regu.iur.&.c.ſi ſuper gratia de offi.delega.in.vi. Item una clauſula declarat aliam.l.ſi ſeruus plurium in fin.ff.de lega.i.Ita quod inſpecta uirtute inhibitionis non uidetur fieri ſecus & ex hiis dubitaui quia fuit reſponſum quod non reſtringebatur propterea uis decreti ut ſupra cum etiam Papam contineat,nec refragatur quod maior poteſtas remanſit Pape.c.dudum de præbẽ.in.vi. Quia ue-
2 rum eſt Papam poſſe † præuenire expectantem & ualet prouiſio cum mentione decreti habens clauſulas ꝑ quas in tali beneficio præiudicetur expectãtibus,& ad alia ius eis præſeruetur,tunc enim tollitur hoc dubium ſecũdum Ioan.and.Phil.Franch.& alios in.c.ſi poſtq̃ eo.tit.& lib. Car.cõſi.lxi.& habetur deciſione.xvi.Item licet de morte eo.ti.in no.Vbi ante prouiſionem & poſt acceptationem expectan.Papa ualide prouidet in quo caſu prouiſio nuntii deficeret ex quo non poteſt apponere clauſulas prædictas ſicut Papa facit Rot.eo.tit.in no.xxviii. lo-
3 quens denuntio quod poteſtas † legati de latere & executorum ac nuntii non extenditur ad beneficia reſeruata ad idem Rot.ulti.de offi.lega.in antiq.& etiam prima uolens quod legatus habens facultatem conferendi beneficia certo modo reſeruata non poteſt reſeruata alio modo q̃ expreſſo conferre ad illud de generalibus uel

ſpecialibus reſeruationibus quaſi per ſpeciales fuerit de expectatiuis cogitatum dicebatur quod eſt in parte executiua quæ non ampliat diſpoſitionem, ut in.d.cle.unica uel quod gratia erat per uerba factum uel fiendũ qua ſi loquatur de inductis per literas aut extrauagan.nõ per literas reſeruationum aut expectatiuarum cum conceduntur & ſit de more Pape in illis loqui per uerbum factis uel fiendis in iſtis uero per uerbum conceſſis uel cõcedendis arg.l.uel uniuerſorum.ff.de pigno.acti.

Sextæ deciſ.de conceſ.præben.Summarium.

Expectans habens ueram datam præfertur habenti fictam uel ſic ſi concurrant ſuper eodem beneficio habens expectatiuam ſub data conceſſionis gratiarum cum habente poſtea clauſula adiecta quod perinde ualeat ac ſi ſub data conceſſionis &c.præfertur qui uere prius gratiã obtinuit uel ſaltem gratificationem meretur.

Epithome.

1 Expectans habens ueram datam concurrens cum habenti fictam gratificationem meretur.

2 Fictio & ueritas ſi concurrit in eodem ſubiecto quæ præferatur uide remiſſiue.

Sexta Deciſio.

1 IMpetrauerat unus † gratiam expectatiuam in prima expeditione gratiarum ſub datum kalẽ. Martii alius uero obtinuit poſtea cum clauſula quod pinde ualeret ac ſi ſub prima data & primis proceſſibus conceſſa fuiſſet concurrebant ſuper eodem beneficio & alias erãt per omnia pares fuit concluſum præferri debere eum q̃ habebat ueram datam ex quo concurrit circa idem cum habente fictam.l.filio quem pater.ff.de libe.& poſth.

ad idem Bar.in.l.i.§.hoc autem ſenatus.ff.ad ſille.in primo membro quando fictio & ueritas cócurrūt circa idē ſubiectum uel eandem rem prout in terminis circa idem beneficium.Pręterea ultra prædicta dixi ſi res eſſet dubia uel locus gratificationi gratificandum eſſet illi qui innititur ueritati facit.viii.di.ueritate cum ibi not.etiam ex eo quod ſecundum ueritatem eſt prior in tempore ergo in iure potior.l.prior.&.l.aſſiduus.C.qui poti.in pign.habe.& in regula qui prior de regu.iur.in.vi.& ex eo ꝙ fuit in obtinenda gratia diligentior cum iura magis faueant uigilantibus ꝙ̄ tarde uenientibus.l.pupillus in fi.ff. quæ in frau.cre.l.ut perfectius.C.de anna.except.facit.c. dilecto in fi.de uerb.ſigni.&.c.pen.de conſue.& ita fuit iudicatum.

Septime deciſ.de conceſ.præben.Summarium.

Expreſſio doctoratus in expectatiua eius qui erat ſolum Bacchalarius uel licentiatus non uitiat ſi ex tali expreſſione ad plura beneficia aut maiorem taxam gratia conceſſa non fuit.

Epithome.

1 Gratia illius qui nominauit ſe doctorē Probando ſe Bacchalarium an & quando ſurrepticia reputetur.

Septima Deciſio.

ITem eodem tempore in una hyſpalen.cano.& præben.coram me tentum eſt non uitiari gratiam expectatiuam eius qui in ea dicebatur in iure canonico do
1 ctor & ſolum † probabat ſe Bacchalarium ꝑ aliquos teſtes & ꝑ quoſdam licentiatum niſi ex inueterato ſtilo aut regula concederetur expectatiua doctori ad plura beneficia & collationes ſeu ad maiorē taxā ꝙ̄ licentiato & Bac

chalario & utrunq; uel alterum eſſet conceſſum nam tūc non eſſet excuſatio alias ſemotis regula & ſtilo & non conceſſo doctori niſi quod conceſſum fuiſſet licentiato aut Bacchalario ceſſat dolus & Papa non fuiſſet difficilior,& ſeruiunt fundamenta proxime deciſionis ideo uideatur regula de taxis in beneficiis & ſi erit alia reſpectu pluritatis beneficiorum aut collationum magis uni q̃ alteri ac tenor expectatiue & ponderentur quæ dicit Egid. deciſione.ccccclxi.in eo qui in permutatione dixerat ſe doctorem ac familiarem &c.& aduerte quod ſi daretur concurrentia in alia regula,quod doctor præferatur Bacchalario & magis graduatus minus graduato & ſi ex hoc colligeretur dolus deſtrueretur hæc concluſio cum ſuperiori quando eſſet aliqua conſtitutio quæ familiares ſcriptorum de quibus in proxima præferret aliis uerum eſt poſſe conſiderari quod non prodeſt niſi ꝓbaretur q; eſt expreſſum per exprimentem ad doctrinam Io.an.in c.i.de lit.conteſta.in.vi.& ſic nemini expresſio etiam ſi fuiſſet malitioſa noceret.

Octauæ deciſ.de conceſ.præben.Summarium.

Gratia in forma pauperum dato quod apprehendat canonicatum & præben.in eccleſia collegiata non tamē cum prærogatiua regulæ priuilegiantis pauperes uel ſic regula concedens prærogatiuas habentibus literas in forma pauperum non habet locum in canoni.& præbend. eccleſiæ collegiate.

Epithome.

1 Gratia in forma pauperum an capiat canonicatum & prębendam in collegiata cum prærogatiua regulæ.

2 Gratia in forma pauperꝝ potius iuſtitie q̃ gratiæ innititur.

3 Regula excipiens canonicatus & præbēde interpretatur de exiſtentibus in cathedrali ſi pro pauperibus ſecus

in aliis gratioſis & nu.5.

4 Expectatiue in forma pauperum iuxta formam a Marti-
no.v.traditam hodie conceduntur.

6 Vnio facta ex falſa cauſa eſt nulla ipſo iure.

7 Exempla Pape non inferiorum arctant.

8 Extrauagantes & regulæ cancellarie ante illarum produ
ctionem non conſiderantur.

9 Gratia ad beneficia uacatura non includit beneficia in ca-
thedralibus exiſtentia niſi id exprimat.

10 Gratia conceſſa in communi forma paupeꝝ an ſit equa-
lis cum illa quæ conceditur pauperi graduato.

Octaua Deciſio.

DIcebant maiores in una cauſa.1520.fuiſſe ab anti
quioribus a multis annis citra iudicatũ in Rota
1 ꝙ littere ad beneficia in forma ſecundũ q̃ † pro
pauperibus clericis ſcribi conſueuit capiebãt can.& præ
ben.eccleſiæ collegiate de quo non eſt dubium ẽt cũ pri
uilegio regulæ dantis prærogatiuas incipientis item idẽ
dominus noſter Papa pauperibus &c.Et de hoc eſt quę
ſtio quia licet ſimpliciter excipiat can.& præben.ac per-
ſonatus & uerba prout ſonant debeant accipi.l.i.§.gene-
raliter de lega.præſtan.l.non aliter.ff.de lega.iii. Nihilo-
minus ex quo innituntur iuſtitie ut non habens benefi-
cium beneficietur ac pauperis neceſſitati ſub ueniatur &
earum forma ſit communis.c.poſtulaſti de reſcrip.c.ac-
cepimus de eta.& quali.c.cum ſecundum apoſtolum de
præbend.quæ ceſſat in habente beneficium cum ius non
prouideat beneficiato.c.quia in tantum eo.ti.c.quia non
nulli de cle.non reſi.c.ſi pauper de præben.in.vi.ubi glo.
2 dicit quod forma † qua mandatur prouideri pauperibus
eſt iuſtitie uel quaſi & continent potius iuſtitiam q̃ gratiã
quæ gratia dicitur fieri iam beneficiato uidentur mereri
benignam ac fauorabilem interpretationem quod ex-
3 ceptio † de cano.& præben.intelligatur in cathedrali tã-

tum pro qua facit quia in dictis excipit dummodo bene ficium cum cura uel ſine cura in cathedrali eccleſia non exiſtat unde igitur regula exceptuando a prærogatiuis ca no.& præben. uidetur ſentire de exiſtentibus in cathe- drali non extra ad hoc ut regula declaretur per literas & econtra.l.non eſt nouum cum duabus ſe.ff.de legi.& ne alias litere uideantur contrarie regulæ uel obſcuri- tatem cum regula inducant contra tex.iiii.di.erit autem .l.unicam.C.de inofficio.doti.c.cum expediat de elect. in.vi.Præmiſſa uero interpretatio non procedit in gra- tioſis ratione odii & ambitionis.d.c.poſtulaſti &.c.quis de præben.in.vi. cum ſi hiis non obſtan.nec ſententiis quæ proponebantur late in una colonien.can.& præbē. eccleſiæ collegiate ad uirgines inter Gofredum uanode ex una & Vvilhelinum ac henricum ex alia poſt plures diſputationes pro Gofredo concluſum fuit non eſſe lo- cum prærogatiuis a ſex ex dominis cum quibus etiā de iure concurrebat pro ſeptimo.D. Martinus ſpinoſa qui tamen propter antiqua iudicia uotauit non eſſe ab anti- quis recedendum cum eo dominus Decanus.d.Bartho lomeus de petra ſancta & dominus Nicolaus de aretio & pro negatiua pronunciauit.xiiii.Iunii.1 5 2 1 .d. Hugo de ſpina cui ego etiam primus reſponſalis, fundamen-
4 tum fuit quod litere † huiuſmodi conceduntur iuxta for mam a Martino.v.datam ut ex omnium talium ſerie cō- ſtat & habetur in alia regula de expeditionibus litera- rum pro pauperibus incipien.imprimis uoluit idem.d. N.quod pro pauperibus &c.forma autem Martini eſt quod nullum beneficium pauperes habere poſſint in cathedrali ergo exceptio quæ ponitur in regula de ca- no.& præben.non poteſt intelligi in ea in qua omnia be neficia ſint a ſimilibus literis præſeruata quin potius ne- ceſſe eſt intelligatur extra cathedralem & iſte eſt uerus ſenſus & proprietas uerborum generalis & abſq; reſtri- ctione ſeu extenſione naturalis qui non debet uiolari cui congruit quod præfata regula prærogatiuarum log-

tur de litteris quæ conceduntur ſecundum formam Mar
ſ tini dum tergo excipit canonicatū & præben.neceſſario ſentit de beneficiis extra non intra cathedralem de quibus Martinus duntaxat edixerat ut exceptio ſit de regula & eius materia ac ſpectantibus ad eam.l. Nam quid li quide.§.fi.de pe.lega.l.i.cum ibi no.ff.de reg.iur.c.in noſtra uer.præterquam de ſepult.c.quoniam de coniug.le pro.xxxii.q.vii.dominus.Non enim uera eſſet exceptio quæ non includeretur ſub præcedentibus glo.iii. in.c. cordi de appella.in.vi.cuius natura eſt firmare regulam in non exceptuatis auct.de non alie.aut per mu.§.ut autē col.i.Abb.in.c.ſuper eo de appel.ii.colum.& quod procedat de corpore prime ue diſpoſitionis ut ſupra ac ponat contrarium eius quod præcedit Bal.in.l.actione.C. de tranſacti.nec ſumus in caſu in quo exceptio non debeat eſſe talis aut ꝙ debeat perdere naturam ſuam ſeu pro deciſione requiratur,ut ampliet cum non dilatet ultra naturam regulæ.l generali.§.uxori.ff. de uſufru.lega. ubi.Bar.& Bal.in.d.l.actione & declaret late Fely.in.c. quoniam frequenter in prin.i.&.ii.col.ut lite non conteſta.ex eo quod Martinus uoluit pauperes uirtute dictarum literarum ſolum poſſe habere beneficia extra cachedralem unde regula prærogatiuans loquitur de talibus,& iſtud extra eſt tentum de materia non aliquid in cathedrali & ſtante prohibitione Martini ad cuius terminos loquitur regula & expediuntur omnes huiuſmodi gratiæ non cadit duditatio quin omnia quæ ſtatuuntur in regula extra cathedralem duntaxat accipiantur ſi quidem Papa uoluiſſet priuilegiare in omni beneficio comprehenſo ſub literis nihil excepiſſet per regulam & ſi uoluiſſet quod in cathedrali admitterentur dixiſſet in regula aut alibi poſtq̄ Martini forma ꝓhibebat.l.unica.§.ſin autē ad deficientis.C.de cadu.tollen.c.ad audientiam de deci.nec poteſt fieri extenſio quin deberet niſi in caſibus & ad beneficia in quibus litere poſſunt ſortiri effectum quinimmo eſſet contra expreſſam prohibitionem Martini

tini quod in cathedrali.l.ſi quis nec cauſam ſi cert.peta. .l.in agris.ff.de acqui.rer.do.Et pro ratione dictæ exceptionis quidam adducebant glo.in.c.ſtatutum in princi. in uerbo ſe.ap.& in uerbo committãtur de reſcrip.in.vi. Vbi de rudi & pãnoſo clerico quaſi ad id reſpexerit regula in excipiendo ꝙ ita deiecti non uincant honorabiliores clericos in collegiatis quodq indecorum eſſet hoc in quibus & ſi canonicatus & præbende non decorent obtinentes ea prout in cathedralibus,ut in.d.c.& glo.tamen ſunt beneficia honorabliora aliis quanuis canonicatus etiam cathedralis eccleſiæ ſit ſimplex beneficium, ſed honorabilibus aliis ſimplicibus,ut in.d.c.ſtatutũ & Abb. in.c.extirpande.§.qui uero in repetitione.ii.col.de præben.Omitto an hæc ratio concludat ex quo aliis ſtat firma deciſio,quam etiã D.Abbreuiatores de maiori præſidentia tenuerunt reſpondendo conſultationi Rote & ſignatura etiam gratiæ ſæpius in ea poſita materia in qua D.referendarii ita ſentiebant & Reueren.domini Cardinales anchonitanus ſanctorum quatuor & Campeius ſolo domino Iacobatio dubitante propter iudicia contraria ſuo tempore in palatio facta nõ tamen mirandum nec nouum quod diuerſimode ex diuerſitate temporum & perſonaꝵ iudicetur cum tot ſint capita quot ſententiæ & cuiq; ſua intelligentia ac uelle inquit Perſius ſatira quinta quilibet enim abundat ſuo ſenſu ſic prouincia quælibet & uarie ſunt hominum uoluntates.c.certificari de ſepultu.l.quia poterat.ff.ad trebelli.c.ſuper literis & ibi glo.in uerbo diuerſos de reſcrip.c.quia diuerſitatem de conce. præben.diuerſe nanq; ſunt diuerſorum ſentẽtiæ.l.diui.ff. de iure patro.c.literas uer.ſane de reſti.ſpolia.& in arg.c. non debet de conſang.& affi.c.fi.in fi.de tranſac.xxix.di.
6 c.fin.& prout dicit Mil.in uerbo unio † facta ex falſa cauſa noui auditores tunc tenuerunt eam eſſe nullam ipſo iure cuius contrarium tenuerant antiquiores ſtilus ẽt curie uarietatem recipit ut Lap.allegat.lii. Et pape exem
7 pla † arctant non inferiorum ex quo legibus eſt iudi

candum.l.nemo.C.de ſenten.c.in cauſis de re iudi.fuit etiam pro iudicio utriuſq3 temporis uaria ubiq3 dictum quod de prohemio ubi eſt forma Martini forſan in regi⸗ ſtris antiquis non fuit datum ꝙ in dicta cauſa colonien. do.Thomas Regis ſua diligentia curauit produci cum
8 prædictis regulis,extrauagantes † autem & regulas iudi⸗ ces non conſiderant niſi producantur Bar.in.l.cum pro latis.ff.de iudi.c.paſtoralis & ibi Car.de fide inſtru. Fe⸗ ly.poſt alios in.c.i.vii.col.cum ſe.de re iudi.ſed in hoc non figo pedes cum a facto dependeat.Item ex eo ꝙ ſi litere in earum ſerie uel proceſſu haberent iam dictam ex ceptionem dummodo non in eccleſia cathedrali iudex abſq3 prohemio Martini uidebat excluſionem in eccle⸗ ſia ipſa quam tenetur animaduertere etiam parte non op ponente ex quo apparet ex facie gratiæ.l.lecta uer. dice⸗ bam & ibi Bar.v.col.ſi cer.peta.in.l.naturaliter.§. nihil commune in.ii.q.principa.iiii.col.in.l.eum qui.§.qui ita de uerb.obli.& in.l.ſi ita ſcriptum.ff.de lega.i.& quod Phil.Franch.in.c.non ſolum.i.col.de appella.in.vi. facit c.examinata de iudi.c.pia in fi.de excep.in.vi.& bonum decet iudicem cuncta rimari.c.cum Ioannes de fide in⸗ ſtru.neq3 enim eſt ueriſimile eiuſmodi formã fuiſſe igno⸗ ratam ex eo ꝙ ſecundum eius tenorem & non aliter om nes litere pro pauperibus ab inde citra fuerunt expedite & hactenus expediuntur ſuper quo facta fuit inquiſitio & uiſe plures gratiæ igitur in curia nota eſt forma non indi⸗ gens productione uel de extrauaganti nota ad hoc plu⸗ ra cumulat Fely.in.d.c.i.vii.colum.facit etiam pro Mar⸗ tini prohibitione & ad deciſionem quod in impetratio⸗
9 ne beneficioꝵ uacaturoꝵ † non ueniunt beneficia eccle⸗ ſiæ cathedralis niſi exprimantur ob ipſius excellentiã.d. c.q̃uis & Fely.plura adducens in.c.in noſtra xxxix.cor⸗ re.de reſcrip.& eſt glo.in.d.c.q̃uis in uerbo extẽdi, & ibi Arch.Ioan.an.& Domi.dicunt ita fuiſſe pronunciatum in forma pauperum,idem ait Phil.Franch.dicens quod nedum in gratioſis uerum etiam in literis pauperum non

uenit eccleſia cathedralis nec poteſtas prouidendi de be-
neficio in ipſa eccleſia etiã ſi ſit manſionaria uel capel.
quæ pro deciſione conferunt pro qua etiam Rota.i.de
offi.archipresbyteri in antiq.dicens ꝙ in gratia communi
realiter ſolum excipitur cathedralis eccleſia & diſponit
ꝙ archipresbyteratus non cadit in gratia pauperꝵ & no-
10 tandum quod duplex † eſt forma pauperum communis
de qua dictæ regulæ & ſpecialis de qua alia regula inci-
piens.Item quod iidem pauperes clerici ſi graduati ſint
posſint habere duas gratias in forma gratiæ ſpecialis ua-
lere & aliis beneficioꝵ qualitatib.nõ mutatis & de utraqꝫ
& quod alias ſint pares dicunt deciſiones.xli.de conceſ.
præben.in antiq.&.xiii.de reſcrip.in no.ac Mil.in reper-
torio in uerbo gratia in communi forma pauperum &c.

None deciſ.de conceſ.præben.Summarium.

Per primam prouiſionem executorum uel ſub executorum uigore expectatiue factam expirat poteſtas eiuſdem.Ita quod non poteſt multiplicare prouiſionem uel ſic prouiſus ab executore expectatiue bis de eodem beneficio diuerſis temporibus non poteſt uti cum effectu ſecunda prouiſione ſi prima fuerit ualida,ideo nõ poteſt ualide publicari ſecunda acceptatio cuius uigore fuit ei ſecundo prouiſum uel ſic prima acceptatio bona quam ſequitur prouiſio ſub executoris ualida debet publicari, ut ſatisfaciat regulę non ſecunda licet idem ſubexecutor ſecundo prouideat.

Epithome.

1 Acceptans ſi obtinuit bis ſi prouideri de eodem beneficio diuerſis temporibus trimeſtre datum ad publicandũ currit a die primæ nõ ſecundę prouiſionis,& nu.4.
2 Titulus beneficialis quando posſit multiplicari.
3 Facultas nominandi expirat facta prima nominatione.

5 Acceptatio in genere ſemel ad ſpeciem redacta excludit ꝙ aliam ualide facere non poſſit.

Nona deciſio.

ACceptauerat Io.haberrian.& obtinuerat ſibi prouideri bis per notarium archiuii de eodem beneficio infra menſem uigore gratiæ expectatiue & publicauerat ſemel tantũ quæ publicatio inſpecta prima acceptatione cum prouiſione erat extra trimeſtre datum
1 ad publicandum inſpecta uero ſecunda acceptatione † & prouiſione erat in tempore fuit dubitatum corã domino Paulo de capiſuchis de menſe Ianuarii.1521.an potuerit uti ſecunda acceptatione cum prouiſione, ita ꝙ ſatis fecerit regulæ de publicanda acceptatione,& pro affirmatiua in duabus audientiis tres domini allegabant.c. poſt electionem de conceſ.præben.iunc.c.ut quis duas de elect.in.vi.cum materia ꝙ titulus poteſt multiplicari. & ꝑ Fely.c.in noſtra uer.titulus multiplicatur de reſcrip. & ad notata ꝑ docto.in.c.cum in multis de reſcrip.in.vi. & Ro.in no.de conce.præbẽ.xiii.ꝙ per acceptationem & prouiſionem ſit gratia conſumpta reſpondebant intelligi & procedere quo ad alia beneficia ne acceptari poſſint,ſed ſuper eodem non reperiri prohibitum multiplicari ti.etiam ab eodem prouiſore pro conſeruando iure ut ſupra,& Cal.conſi.vii.de elec.ubi id dicit permiſſum etiam in actore quando agit ad præſeruandum ius quæſitum Lap.allegat.ulti.Fely.in.d.c.in noſtra,& facit.l.fi.cũ ibi no.C.de eden.ꝙ habetur quis loco rei quando agit ad conſeruandam uel adiuuandam intentionem,ita in curia in dies acceptationes fiunt cum prouiſionibus etiam in genere & ſatis eſt quod infra menſem fiant & uidemus quod acceptans eligit primam ſecundam uel tertiam in tempore factam nemini ergo iſta facultas uenit auferenda regula indultum de regu.iur.in.vi.facit etiam ꝑ Lud. Ro.ſcribit cõſi.ccccxxxiii.ſed maior pars cõtra & quod

non erat ſatisfactum regulę neq; ſecunda acceptatio po-
terat publicari ualide,& hoc mihi placuit data prima ac-
ceptatione cum prouiſione bona nam executores & ſub
executores qui prouident dicuntur delegati & ſub dele-
gati qui conferendo ſaltim ualide ſunt functi officio ſuo
.l.ſi ut proponis.C.quo.& quando iudi.l.iudex poſtea q̃
.ff.de re iudi.c.in literis de offi.deleg.& in materia quan-
do ualide uel inualide uideantur Moderni.c.ſi compro-
miſſarius de elec.in.vi.& ibi Anch.& Domi.& Abb.in
c.cum uos de offi.ordi. Areti.in.l.ſerui electione de le-
2 ga.i.& Bar.in.l.ii.ff.de opti.leg.quæ ratio ceſſat † in Pa-
pa & ordinario qui ſuo proprio iure cōferunt in quibus
procedit quod poſſunt multiplicare & ab eis multiplica-
ri titulus ad effectus quibus iura & docto.loquuntur ad
hoc Inno.in.d.c.in literis dicens quod prouiſor qui pro
uidit per primas literas ulterius non habet quid faciat
quia plene executus eſt mandatum apoſtolicum, unde
non tenet ſecunda prouiſio arg.c.uenerabili eo.tit.quæ
ratio militat etiam circa idem beneficium reſpectu eiuſ-
dem aut diuerſorum,nam in prima acceptatione eſt con
ſumpta gratia & poteſtas executoris expirat ſtatim q;
bene prouidit ſicut per prouiſionem expirat affectio Ro
3 ta de præben.in antiq.xiiii.cum aliis & prima † nomina-
tio cum conſenſu nominati excludit facultatem nomi-
nandi ſecundum Rot.xxxii.de conceſ.præben.in antiq.
Item acceptato uno beneficio aliud acceptare non po-
teſt glo.in.c.ei quam in uerbo ſine cauſa de conceſ.præ-
ben.in.vi.& Gemi. conſil.ciii.extincta autem gratia ex-
pirat executoris poteſtas.c.ſi ſuper gratia de offic.dele-
ga.in.vi.taliter quod uel ex primo uel ex ſecundo fun-
damento prouiſio per executorem non poteſt multipli-
cari.Item eſto ſine ueri præiudicio quod poſſet omnino
quia nulla eſſet ſecunda prouiſio ad eam publicatio non
applicaretur & ſi expreſſe eam publicaſſet non prodeſ-
ſet publicatio ex quo non reperiretur poteſt acceptatio-
4 nem quæ publicatur prouiſio bona,& terminus † publi-

candi currit & incipit a die prouiſionis, ut inquit regula quod intelligitur de ualida & cum effectu.l.pen.§.docere.ff.ne quis eum qui in ius uocan.eſt vi.exi.&.c. relatum de cler.non reſid.ideo etiam ſi uerum eſſet quod a quocunq; poſſet multiplicari titulus omnino in caſu deciſionis non ſeruiret publicatio ſuppoſita ſecunda prouiſione nulla, quia etiam in ordinariis non datur ualiditas ſecundæ prouiſionis quando prima eſt bona ex quo titulus & dominium non poſſunt haberi niſi ex una cauſa.l.iiii.§.ex pluribus.ff.de acquir.poſ.& Abb.c. ueniens iiii.col.de præſcrip.dicens quod pro cautela poteſt quis uarios titulos cumulare non ad effectum conſequendi ius ex uariis cauſis,ſed ut ex illis poſſet ſe defendere cum poſſit quis uti pluribus defenſionibus regula nullus pluribus de regu.iur.in.vi.& Abb.in.d.c.poſt electionem & Gofre.in ſumma de præſcrip.hoc autem non ſufficeret in caſu deciſionis in quo requiritur bona publicatio obligante regula,& non ſumus in terminis mere defenſionis quæ ſufficiat,quia non poteſt dici quo ad te libere poſſideo ſi poſſideret,ut habetur in.l.loci corpus.§. fin.ff.ſi ſer.uendi. cum ſupponatur bonum ius alterius quando deficiat publicatio,in ordinariis ergo datur potentia cumulandi non in executoribus licet uterque inualide cumulet prouidendo ſtante prima prouiſione ualide uel ſi in executore cadit etiam potentia multiplicandi non proficit in terminis deciſionis per prædicta, nec contradicitur ſi dicetur quod ſit merus executor qui prouidet uel ſub executor,quia delegatus eſt executor gratiarum.c.ſi ſuper gratia,& Car.cle.i.de re iudi.xii.q.Nec obſtat quod prima erat reſolubilis ſi non publicaretur, quia per eam fuit ius etiam in re plene quæſitum.c.ſi.de conceſ.præben.in.vi.& ꝓuiſiones aliis factæ medio tempore ſunt inualide,ut in alia deciſione ubi allegantur ad propoſitum.c.commiſſa de elec.in.vi.ergo non ualet ſecunda ſi fieret eidem ab eodem deciſio incipit. Dubium fuit in una pallentin.ſub tit.de Ad illud ꝙ in curia

5 quotidie fiunt acceptationes dic quod in una ☩ ad ſpeciem redacta acceptatione ac prouiſione quæ in genere reperiebatur ſeu facta in ſpecie nō licet aliam facere aut redigere ualide quia ſemel duntaxat & in prima.l.bone .§.hoc ſermone de uerb.ſign.&.l.eum qui calendi.ff.de uer.obli.ad conſili.Ludo.ex præmiſſis eſt reſponſum,& quomodo loquatur ac debeat intelligi,dico in deciſionibus incipiente quidam habens inferius decretum,& pluries fuit dubitatum ſub tit.de.

Decime deciſ.de conceſ.præben.Summarium.

An gratia mandati de prouidendo de certo corpore beneficii q̄ primum uacauerit expiret ſi obtinens illud cedat in manibus Pape & ex ceſſione ꝓuideatur tertio cū ſuſpenſione gratiarum.

Epithome.

1 Prouiſio beneficii facta uni ex reſignatiōe obtinētis cū ſuſpēſiōe gratiaꝝ nō facit expirare gratiā mādati de ꝓuidēdo alteri prius eodē cū primū uacauerit cōceſſam.
2 Suſpenſio gratiæ non extinguit gratiam,ſed magis illam cum ſuis qualitatibus præſeruare uidetur.
3 Collator primus impeditus in ſuo turno non perdit illum,ſed habet ſequentem.
4 Gratia per acceptationem non expirat ſi ius in beneficio acceptato ſibi non competit.
5 Acceptanti non creditur ꝙ beneficium ſub ſua gratia nō cadat.
6 Gratia contra concedentem latiſſimam capit interpretationem.
7 Suſpenſio gratiarum in prouiſionibus iuxta mentem pape quid operetur.
8 Prouiſio de beneficio mentaliter reſeruato facta quando ualeat.

9 Gratia ad primum uacaturum non capit beneficiũ in manibus Pape in fauorem certe perſonæ reſignatum nec propterea conſumitur.

10 Reſignatio in manibus Pape quomodocũq; facta de ſtilo in fauorem certe perſonæ factam eſſe intelligitur.

Decima deciſio.

Dubium fuit in una Marſilien.præpoſiture in ſecũda inſtan.corã domino Nicolao de aretio inter epiſcopũ Venusſinũ actorẽ & Robertũ de milis

1 reũ & poſſeſſorẽ pendente,an mandatũ † de prouidendo quod habebat Epiſcopus ad præpoſituram q̃ primum per ceſſum uel deceſſum aut q̃uis aliam dimisſionem uacaret expirauerit ſi Ioannes de correis qui prępoſituram obtinebat ceſſerit in manibus Pape & ſit prouiſum prout fuit Alfonſo de albis qui ſucceſsiue obiit in poſſesſione per cuius obitum Robertus impetrauit taliter quod gratia dicti mandati nequeat capere ex perſona Alfonſi,& una pars dominorum tenebat quod eſſet euacuata ex prima uacatione per ceſsionem, & non poſſet effectuari ex ſecunda uacatione per obitum tanquam ſemel extincta ad regulam.l. qui res.§. aream.ff. de ſolu. Aperta enim erant uerba de prima uacatiõe in ipſo mandato ſeu quando non eſſent de prima intelligitur.l.eum qui kalendis de uerb.oblig.l.bone.§.hoc ſermone.ff.de uerb.ſign. Neq; obſt.clauſula ſuſpenſionis gratiarum qui ſi ſuſpendit non ſuſcitat gratiam extinctam alia pars maior ſuperans in uno uoto contrarium ſentiit ea conſide-

2 ratione quod Papa † non extinxerit ſed magis ſuſpendẽdo præſeruauerit ut ſi non poſſit ratione ſuſpenſionis habere locum in ipſa prima uacatione habeat in alia quaſi præſeruatio fiat ſalua remanente gratia cum ſuis qualitatibus & ut accipiatur de prima uacatione quin in ea poſſit eſſe locus gratiæ non alias ut intelligantur uerba cum effectu.l.pe.§.docere.ff.ne quis eum qui in ius uoca.eſt

vi.exi.&c.relatum de cle.non reſide.& ad illud de extin ctione dicebat quod Papa ſuſpendendo gratiam ad præ poſituram in indiuiduo factam uideturſubſtinere unum mandatum de prouidendo & ſurrogare futuram uaca tionem & ſecundam ex perſona Alfonſi in locum uaca tionis ex perſona Ioannis ut habeatur ꝓ prima effectua li & hoc cum eadem poteſtate mandati.l.eum qui.§.qui iniuriarum.ff.ſi quis cau.&.c.eccleſia ſanctæ Marie ut li te pendente,pro hac parte occurrit in ſimili Rot.xxi.de
3 præbend.in antiquis ꝙ primus † collator in ſuo turno im peditus non perdit illum ſed habet ſequentem, item etiã quod in ſimili de expectatiua dicitur per domi.poſt alios in.c.cum in multis col.v.de reſcrip.in.vi.quod per acce
4 ptationem † non expirat ſi alii ꝗ acceptanti ius in benefi cio acceptato competebat ſtante proteſtatione quin im mo abſque ea ſecundum eundem domi.& ſine ſententia ſecundum Io.an.ibi circa fi.cuius opinionem approbat Rota in gratia in forma pauperum deciſ.iiii.in no.eo.tit. & hoc dummodo coſtet ius alteri compete cum alias
5 non credatur acceptanti † quod beneficium acceptatum nõ cadat ſub gratia ſua dicit Rota deciſ.viii.de cau.poſ. & proprie in anti.facit etiam equitas in iudiciis neceſſa ria.l.quod ſi epheſi.ff.de eo quod cer.lo. Nam quod effectuetur in ſecunda uacatione per obitum nemini præ iudicatur niſi Pape cui erat reſeruata per regulam præ poſitura quia prima dignitas poſt pontificalem in cathe drali & quia idem Papa pro ſeruitiis ab epiſcopo factis ſibi & expen.& quia erat ſibi benemeritus ut in gratia di cebatur mandatum conceſſerat ad præpoſituram unde
6 contra concedentem † latisſimam admittebat interpreta tionem dicta clauſula ſuſpenſionis.l.fi.ff.de conſti.princi pum.c.cum dilectus de conſue.& glo,in cle.ſi de bene ficio de præben.& ex prædictus ſi Papa interrogaretur ita uériſimiliter declararet & ſic facit.l.tale pactum.§.fin. .ff.de pact.cum not.ibi quæ procedit in contractibus re ſcriptis & aliis diſpoſitionibus ſecundum Bal.& Pau. de

caſt.ibidem pro prima tamen opinione poteſt conſidera
7 ri † quod mens Pape in ſuſpendendo non eſt, niſi ad
præſeruandum uacationem ob omni gratia ad finem ut
ualeat prouiſio Alfonſi quare non debet ultra operari
.l.non omnis.ff.ſi cer.pet.neq; ex eo intendit aliam gra
tiam ab ea quam facit Alfonſo cõſeruare aut ſi eſſet mor
tua uel tunc expiraret uiuificare ſeu ſuſcitare ut in.d.§.
Et quia hoc non expresſit.l.ſi ſeruum.§.non dixit præ
tor.ff.de acquiren.here.patet quia quando poſtulatur ſu
ſpenſio ad mentales reſeruationes ſolet ſignatura reſtrin
gere clauſulam ſuſpenſionis ad effectum reſignationis
duntaxat.agit ergo Papa præſeruare reſeruationẽ & ex
cludere a tali uacatione omnem gratiam quæ poſſet ca
pere & ſubintrare non autem alias gratias aliter in ſuo
curſu & iuxta earum tenorem impedire nec uidetur pro
bari ex uerbis aut conſtare ex mente quod Papa ſurro
get aut præſeruet præterq̃ in expresſis & ad effectum pr̨
dictum dum ſuſpendit nec etiam uidetur cadere motiuũ
latisſime interpretationis aut mentis præſumpte in ipſa
ſuſpenſione clara & aperta etiam ſi ob merita gratia fa
cta dicatur ex quo hic uergeret in præiudicium Roberti
uerum pro ſecunda opinione facit illa deciſio incipiens
ſuppoſito ut in prima deciſione ſub ti.de reſeruat. quod
8 ualet prouiſio † ex cauſa cesſionis in manibus Pape per
Papam facta de beneficio quod erat mentaliter reſerua
tum ſi in clauſula ſuſpenſiua gratiarum dicatur etiã men
talium & non reſtringatur ad effectum reſignationis tan
tum quanuis in alia parte ſupplicationis de mentalita
te Papa non intellexerit & hoc ſecũdum unum modum
intelligendi quod Papa non extinguat ſed ſuſpendat pr̨
ſeruando quem cum motiuis ibi uide pro iſta parte acce
dit & alia deciſio incipiens confirmauerat Papa ſub tit.
9 de renun.iii.in qua habetur quod gratia † ad primum ua
caturum non capit beneficium in manibus Pape in fauo
rem certe perſonæ reſignatum nec de tali intelligitur igi
tur in eo ſeu eiuſmodi uacatione nõ cõſumitur & ibi pa

1 o tet quod quando ſit manibus Pape † quomodocunque ſit concepta ſupplicatio uidetur ex ſtilo facta in fauorem prout uideas in.d.deciſ.Et ex hac conſideratione & pro xima data ueritate earum quando alia fundamenta non ſubſiſterent poſſet ſtare ſecunda opinio pro qua.d.Nico laus iudicauit ego uero in tertia & ſecunda inſtantia reſpectiue cauſam concordaui ob uarietatem opinionum ex eo quod quatuor domini tenuerant primam partem & quinqꝫ ſecundam & ſtudui defendere iudicium maioris partis poſtq̄ ſecundum ipſam fuerat pronuntiatum ex aliquibus ſimilibus & ex determinatione dictarum deciſionum quæ occurrerunt poſt iſtam.

De emptio.& uendit.

Vnice deciſ.de emptio.& uendit.Summarium.

Si res ualoris duorꝝ millium & tricentorꝝ ſit uēdita ꝑ mille cum iuramento de non contraueniendo & clauſula ex certa ſcientia &c.poteſt agi remedio.l.ii.de reſcindē da uendi.tanquam ſit magna & enormis leſio.

Epithome.

1 Venditio etiam iurata & cum clauſula ſciens &c.ſi uendens eſt leſus ultra dimidiam iuſti prǽcii reſcindi poteſt.

2 Abſolutio in caſu enormi & enormisſime leſionis a iura mento peti poteſt & nu.4.

3 Reductio ad arbitrium boni uiri ſtante enormi leſione non obſtante quacunque uerborum cautela peti poteſt & nu.6.

5 Reſtitutio propter enormisſimam leſionem competit ec cleſiæ etiam poſt quadriennium.

7 Iurans non contrauenire an ſit ita periurus agens ad ſup pletionem præcii ac ſi ageret ad reſtitutionem rei.

Vnica Deciſio.

1 CONTRA uenditionem † iuratam
cum clauſula ex certa ſcientia & aliis
apponi ſolitis competeret remediũ
.l.ii.C.de reſcin.uẽdi.&.c.pe.de em
ptio.& uendi.ex quo domus fuerat
uendita pro mille ducatis q̃ erat ua-
loris duoꝝ miliũ & tricentoꝝ,dubi-
tatũ fuit in una Romana domus de
columna.1513.& quidam uolebant quod non adducen
tes glo.Bar.& alios in.d.l.ii.glo.etiã in.d.c.pe.& quod
hæc eſt opinio cõmunis legiſtaꝝ & canoniſtaꝝ in dictis
locis pro qua Anch.conſi.ccccxxxiii.orta lite & Alex.cõ
ſi.xlii.i.vol.ſup præmiſſo ꝓ ea parte ut cõmuni plura al-
legat & quod ſit cõmunis inquit Imo.in.d.c.pe.& alii in
c.cum contingat de iureiuran.facit quod Bar.tenet in.l.
ſi quis cũ aliter.ff.de uerb.oblig.& hoc quia uſq; ad di-
midiũ eſt ꝑmiſſa deceptio.d.l.ii.&.d.c.pe.&.l.in cauſæ
la.ii.§.i.ff.de mino.& ſupra dimidiã debebat operari iu-
ramentũ etiam in maiori ſumma tricentoꝝ, nihilominus
maior pars uoluit competere exiſtimans magnã eſſe le-
ſionem & enormen qua ſtante iuramentũ non debet eſſe
uinculum tante leſionis ſicut enim quando ex dolo iura-
tur præfatum remedium nõ excluditur ita debet eſſe quã
do re ipſa.d.l.ſi quis cum aliter & ſi contrariũ diceremus
locupletaretur actor cum graui iactura uenditionis con-
tra equitatem.l.nam hoc natura.ff.de condi.inde. Nam
dimidia cum exceſſu multum depauperat pro iſta equi-
tate facit quod uoluit, But.in.d.c.cum contingat quem
ibi refert Abb.xix.col.cum ſeq.in.ix.caſu ut non ualeant
contractus & iuramentum data enormi leſione quin po-
2 tius poteſt peti abſolutio † in caſu enormis aut enormiſ-
ſime leſionis etiam ſi fuerit iuratum quod non ueniret
quis contra etiam ratione enormisſime leſionis quod in
quit etiam procedere ſi minor dixiſſet quod totum il-

lud quod pluries eſt dat & donare intendit cum non ſit abſque dolo & fraude contrahens cum conſumpturo & cum actu ipſo male conſumente.l.ſi quis cum ſciret.ff. pro empto.cum aliis quæ allegat etiam ſi fuiſſet iuratum omnia & ſingula uera eſſe & hæc dicit Abb.eſſe omni equitati conſona putans quod maior poterit contraue-nire data enormisſima leſione conſiderans ad hoc con-ſuetudinem notariorum & multa alia de quibus ibi & idem Barb.in.c.quintauallis de iureiuran.quam etiam ibi refert Abb.colum.xv.cum ſeq.& in.d.c.cum contingat ꝙ enormiter deceptus non obſtan.poteſtate arbitris da-ta quod posſint eſſe in totum de iure unius dare alteri po terit contrauenire quanuis non appareat de dolo ex pro poſito ſed re ipſa idem Anch.in repetitione.c.canonum ſtatuta de conſti.& aliquatenus ſentit Ho.in.d.c.contin-gat licet multi contra inquit ibi Abb.quorũ motiua hinc inde proſequitur latius in.d.c.quintauallis ubi etiam re-fert Bal.dicere communiter obſeruari quod non obſtan

3 te † quacunqꝫ uerborum cautela ob enormem leſionem poteſt peti reductio ad arbitrium boni uiri quia nõ eſt ue riſimile partes ſenſiſſe quod arbitrator poſſet eos enor-miter ledere arg.l.cum aquiliana.ff.de tranſacti.dicit etiã Abb.in.d.c.pe.ulti.col.quod minor enormiter leſus po-teſt petere abſolutionem a iuramento ar.op.d.c.cum cõ tingat &.c.ii.de pact.in.vi.& ꝙ ita But.in.d.c.contingat conſuluit etiam ſi dixiſſet ſe uelle donare ꝙ in maiori ſe-quitur Abb.data enormisſima leſione & quod iuramen-tum uidetur illicitum ex parte recipientis cum interuene rit dolus ex propoſito uel re ipſa quo caſu competit ab-

4 ſolutio † ad no.in.c.pe.&.c.debitores de iureiurã.q̃ dixit notanda tanquam quottidiana Imo.etiam qui dixit in.d. c.pe.viii.ix.x.col.glo.& docto.communiter ſentire pro negatiua ex pluribus fundamentis firmat articulum eſſe dubium & tandem ait per ea quæ deduxit dicendum ui-deri quod de iure non habeat obſtare iuramentum cir-ca remedium.d.l.ii.& quod hæc pars uidetur ſatis pro

babiliter de iure ſubſtineri & quod a tali iuramento poteſt peti abſolutio prout poteſt quando per dolũ & metum fuiſſet iuratum & iſtud uidetur equum & de iure ꝓbabile & ad glo.&.doct.ꝙ iuramentum præiudicet maiori reſpondet poſſe dici quod glo.& docto. nil dicunt de abſolutione a iuramento etiam ſi re uera uideantur uelle ſimpliciter quod præiudicet Alex.etiam in.d.l. ſtipulatio hoc modo concepta.iiii.col.putat contra communem poſſe ſuſtineri ut concedatur abſolutio a iuramẽto quia auct.ſacramenta puberum.C.ſi aduer.uendi.d.c. cum contingat &.d.c.ii. non loquuntur quando deceptio eſt ultra dimidiam cum lucro alterius licet ſubiungat difficile eſſe id obtinere in practica contra auctoritatem dictarum gloſarum in caſu autem propoſito fuerat obtenta commiſsio quæ abſolutionem a iuramento ad effectum præſtabat ſine qua maior pars tenuit ut ſupra in magna tamẽ uarietate opinionum propter communem ſententiam contrariam quantuncũꝗ rigoroſam ideo rota quę multum equitati innititur.l.quod ſi epheſi.ff.de eo quod cer.loc.ne dum in iſta uerum etiam in aliis in caſu enormis leſionis quod non obſtet iuramentum neꝗ aliæ clauſulæ quæ poni ſolent tenuit pro maiori parte putans damnum eſſe graue & enorme facit etiam ꝓ deciſ.glo.
5 in.c.i.de integ.reſti.in.vi.ubi propter † enormisſimam leſionem aut eminentisſimum damnum reſtituitur eccleſia poſt quadriẽnium & ultra,in caſu autem quo agitur dãnum ſatis eminet quod eſſet diſcutiendum quando magna maxima enormis uel enormisſima ſit leſio & in qua ſumma uel parte an in ſexta uel tertia.& Bar.in.l.ſi ſocietatem.§.arbitrorum.v.colum.cum ſe.ff.pro ſoc.tradit & Abb.in.d.c.quintauallis.xvii.colum.refert quatuor opi-
6 niones pro quanta leſione † competat reductio ad arbitrium boni uiri & colum.ſeq.ſubiicit quod quando dicatur euidens iniquitas non credit poſſe dari certam doctrinam ſed ex uariis circunſtantiis iudex arbitrabitur & deſuper dat regulas & quando dicatur magna uel parua

quantitas conſideratur reſpectu perſonarum & cauſæ ſe⸗ cundum Bal.quem idem Abb.col.xvi.adducit allegan⸗ do.l.cum filius.§.heres meus.ff.de lega.ii.& glo.in.c. fi.de re iudi.in.vi.nec eſt nouum quod palatium in ro⸗ ta & ſignatura quandoq; teneat contra communem quã do contraria opinio communi eſt equior prout in caſu deciſionis primæ de procur.in antiq.contra quem eſt cõ munior opinio ut dico in alia deciſione incipiente intro⸗ ducta erat lis & habunde Fely.in.c.cauſam quæ de iudi. pe.& ult.col.& in pluribus aliis caſibus ſuper quibus plu res reperiuntur deciſiones aduertendum tamen quod in
7 d.c.pe.dicitur poſſe agi † ad reſtitutionem rei aut ſupple tionem præcii quod ſi eſt iuratum de non contrauenien⸗ do fieri nequit ex quo ita faciens eſſet periurus cum pro hibitum ſimpliciter ſit alternatiue prohibitũ.l.quod ſub conditione.§.i.& ibi Bal.ff.de condit.inſti.dicens bene poſſe agi ad ſupplementum præcii & hoc ut notandum in eternum ſequitur Fely.in.c.inter cæteros vlti.col.de re ſcrip.& declaret.Ant.de burgos in iſto tracta.ſuper.d.c. pen.char.pen.viii.limitatione quod ſi agat ſolum ad ſupplementum non poteſt excludi ratione iuramenti ex eo quod non cogitauit tantum damnũ nec efficitur per iurus poſtquam vult ſeruare contractum eo modo quo poteſt & intelligebat.ſ.pro iuſto præcio ſed tenendo nõ obſtare iuramentum non habet locum huiuſmodi di⸗ ctum quinimmo poterit agi.alternatiue ſine pena periu⸗ rii ex quo eodem errore aut deceptione ex animo ſeu re ipſa fuit iuratum ſicut contractum ut per Imo.& alios in.d.c.pen.dum arguunt pro affirmatiua unde regulatur iuramentum a natura contractus pro quo.l.fi.C.de non nume.pecu.item cum optio ſit emptoris vt.d.c.pen.vbi etiam Abb.poſt alios uideretur ei agendo præciſe tolli facultas a lege conceſſa quoniã ſentẽtia deberet eſſe con⸗ formis tali petitioni.l.vt fundus.C.eod.tit.c.licet Hely. de ſimo & quia eſt in ſolutione debet poſſe peti alter⸗ natiue quem ad modum quando vtrunq; eſt in obliga⸗

gatione.l.miles.§.decem.ff.de re iudi.quanuis in terminis concluſionis hoc non cadat quando quidem erat habita abſolutio a iuramento.

De loca.& conduc.

Prime deciſ.de loca.& conduc.Summarium.

Locans operas uel rem & operas per quē nō ſtat quo minus fiat cōſequitur conuentā mercedē abſq; deductione expenſarum quas fuiſſet facturus in prēſtatione operarum.

Epithome.

1 Expenſe quas locator operarum in præſtatione feciſſet non deducuntur in conuenta mercede ſi per eum non ſtetit quominus præſtarentur.

Prima Deciſio.

LOCAVERAT Raphael de caſalibus ciuis Romanus qbuſdam de ſaulis operā ſuā & rem hoc eſt Burchia ſeu nauigia ad cōducēdū ſal ad capitoliū in ripa ſeu marmorata præparauerat Burchia & alia neceſſaria & fecerat portari partē nō totū quia illi de ſaulis noluerunt patebat integrā mercedē abſq; eo quod deducerētur expēſa quas neceſſario in portādo reſiduo feciſſet ex quo ꝑ eū nō ſteterat fuit dubitatū corā domino Martino de ſpinoſa.1514.
1 an expēſe† quas fuiſſet omnino paſſurus in cōducēdo reſiduū eſſent deducēde & quatuor domini ſæpius poſita cauſa tenebāt ꝙ ſic tū ꝗa nullus caſus eſt ꝗ hoc genus expenſarum deducendarum excuſet.l.fi.de ope.ſeruo.l.fundus in prin.fa.heric.l.fructus.ff.ſolu.matri.cum ibi not.niſi in

decimis.c.cum homines.c.tua nobis de deciſ.not.glo. utrunq; in.c.grauis de reſti.ſpoli.c.ad noſtrã primo de iu reiuran.tum quia non debet plus operari fictio q̃ ueritas licet tantidem ſit in ſuo caſu.l.filio quem pater de lib.& poſth.l.fin.de hiis qui ue.eta.impe.l.unica.§.accedit iun. glo.C.de rei uxo.acti.Bar.in.l.i.§.hoc autem ſenatus ad ſille.& in repetitione.l.ſi is qui pro emptore.x.col.uer. v.ff.de uſucapi.& ſi totum portaſſet pro toto expendiſ-ſet & quia lex ſine equitate non fingit.l. poſtliminium in prin.de capti.& poſtli.re.l.deniq; cum.l.ſe.ff.ex qui cau. ma.Bar.in.d.repetitione.iii.col.quæ non ſuadebat nec petiebatur ut plus lucri faceret non conducendo quam ſi conduci feciſſet item quia in hiis competit actio ad in-tereſſe & quantum interſit non ultra.l.ex conducto.l.do minus horreorum in fi.ff.loca.ubi ſufficit locatori quod remaneat ſine damno.maior pars tenuit contra & ſic fuit iudicatum ea ratione quia per locatorem non ſtetit qui fecerat omnia præparari ad conducendum & pro parte conduxerat pro qua.l.ſi addes.§.fi.l.qui operas & Bar.in .l.ſi uno.§.item cum quidam.ii.col.circa fi.eo.ti.neq; ob. q; in dictis iuribus non dicitur de expenſis ſed de merce-de conuencta quoniam ſatis eſt quod non iubent expen-ſas tales deduci & ſolum conſiderabant quod alii inte-rim nõ Locaſſet operas prout etiam in.l.diem functo.ff. de offi.aſſeſſo.unde alias ſimpliciter intelligantur nam ſi locator perdidiſſet nauigia pro tempore quo partem fe-cit conduci aut aliud damnum paſſus fuiſſet cesſiſſet to-tum eius detrimento & in eo etiam periculo erat pro re-ſiduo ſi portaſſet ergo ſicut poterat eſſe in damno equũ eſt ut lucrum ſi caſus contingit ſentiat ubi enim periculũ ibi lucrum.l.fi.§.ſed cum in ſecundum.C.de fruct.§.cum autem inſti.de emptio.& uendi.regula ſecundum natu-ram.ff.de regu.iur.& regula qui ſentit onus eod.titu.in vi.c.cum ſecundum de præben.c.i.de ſepult.cle.i.in prin. de cenſi.ſicut econtra qui lucrum amplectitur onus non recuſat.l.unica.§.p ſecundo.C.de cadu.toll.& per hæc

tolluntur prima fundamenta & etiam poteſt dici quod d.l.fundus loquitur in alio caſu & in expenſis factis deducendis ab eo qui fecit non in hiis quæ factæ fuiſſent ut deducantur ab alio qui eas non fecit in ſolutione mercedis eius qui facturus fuiſſet in.d.l.fi.de ope.ſeruo.etiam continet caſum diuerſum & reſpectu factarum expenſarum ita ꝙ non eſt bona illatio nec circa diuerſa contrarietas nec applicabilis periculi & damni conſideratio.l.fin. de calum.l.naturaliter.§.nihil commune.ff.de acquiren. poſſeſ.c.poſt translationem de renunc.c.inter corporalia de transla.epiſcopi.c.dilectus de offi.ordi.c.cum cauſa in fi.de teſti. Nec in propoſito cadit fictio aliqua quæ eſt pro ueritate contra ueritatem aſſumptio ſcilicet quando ius certum de aliquo facto fingit ſtatuendo oppoſitum ut dicit glo.in.d.§.accedit Bar.in.d.repetitione in diffinitione fictionis & Abb.in.c.is qui de ſpon.& mat. & quando in ea eſſemus equitas ſuggeret pro deciſione ex adductis ex quibus patet etiam non ob.l.dominus Horreorum quæ loquitur de conductore deferente res conductas ante tempus ut domino ad intereſſe teneatur cui Lex ſatis prouidit cum eo quod intereſt ubi non erat ratio periculi quæ in caſu deciſionis ut eſt dictum nõ ob. etiam ꝙ ex equitate canonica uſque ad intereſſe & non ſupra agi debeat.c.ſuam cum materia de pe.quia oſtenſum eſt id eſſe equum utroq; iure & dicit Abb.in.c.dilectus de arbi.quod etiam ſi eſſemus in pena a lege ciuili aut canonica impoſita poſſet exigi a clericis & laycis cũ non peccet qui facit ex permisſione legis.l.grauis.C.de adult.xxiii.q.iiii.qui peccat.

Secundæ deciſ.de loca.& conduct.Summarium.

1 Caducitas rei emphiteotice ob non ſolutionem canonis procedit ſi dominus uoluerit & declarauerit & ſi non eſt declarata contra non ſoluentem non poterit declarari contra eius ſucceſſorem idem de pena excommu

nicationis & priuationis beneficii ob non ſolutam pen-
ſionem uel ob aliam cauſam ſimilem ut locum non ha-
beant tacente creditore.

Epithome.

1 Emphiteota ceſſans a ſolutione canonis an poſſit pro-
pria domini auct.expelli uel ſit neceſſaria ſententia de-
claratoria.
2 Emphiteota ſi ceſſauerit a ſolutione & dominus non de
clarauerit uelle eſſe deuolutum eo uiuente contra eius
heredem huiuſmodi declaratio fieri non poterit.
3 Penſionem non ſoluens in tempore an & quando ſit ex-
communicatus & priuationem incurrat.
4 Collatio facta de beneficio patronato ſine præſentatio-
ne patronorum ipſis non contradicentibus ualet.
5 Pene regulariter ad heredes non tranſeunt.
6 Heredi quæſtio de fellonia cõmiſſa p defunctũ moueri
non poteſt ſi eo uiuente dominus non eſt conqueſtus.
7 Dominus non reuocans feudum propter felloniam com
miſſam per uaſallum an & quando eius heredes reuo
care poſſint.
8 Filius an amittat feudum ob delictum patris & utrum ſit
differentia inter delictum cõmiſſum in perſonam do-
mini uel extra & de aliis uide remisſiue.
9 Reuocatio ſit ob demerita & ingratitudine quæ ad here
dem tranſire non debet.

Secunda deciſio.

APertisſimi iuris eſt quod ſi emphiteota † priua-
tus ceſſet a ſolutione canonis p trienniũ & eccle-
ſiæ p bienniũ cadit a iure emphiteotico.l.ii.C.de
iur.emphi.c.potuit loca.in quo an requiratur ſentẽtia pri
uata ſunt opiniones de quibus per glo.& doct.ibi ſed cõ
muniter uidetur quod non ſit neceſſaria ſecundum Iaſ.

habunde referentem uarias ſententias in.d.l.ii.colum.iii. cum ſeq.ac.iii.uer.pro clara ubi firmat poſt longum proceſſum poſſe dominum emphiteotam propria auct.expellere & Alex.conſi.vi.vol.iii.col.v.&.vi. Requiritur tamen directi domini declaratio ut in.d.l.ii.ibi uolenti & ubi etiam glo.& Bar.& Saly.in.l.fin.in.fi.eod.titu. Ang. in auct.de non alie.§.ſcire autem col.ii.& in emphiteota etiam irrequiſito domino alienante ut non cadat niſi dominus uoluerit & declarauerit ſe uelle tenet Alex. conſil. xxii.uol.ii.&.cvi.uiſo themate uol.iiii.col.ii. conſiderans quod ſecundum Imo.in repetitione.c.fi. de reſcript.col. xxiiii.ac Saly.in.d.l.fi.d.c. potuit equiparat emphiteotã non ſoluentem infra biennium & alienantem non requiſita eccleſia & cum in primo caſu non priuetur niſi uolente & declarante domino nec in ſecundo & ſic ad caſum & adeo requiritur declaratio quod intendit non ſoluentem priuatum eſſe ut explicite de ea conſtare debeat ita Deciſ.conſi.cxlvi.col.iii.uer.capio ſecundum ubi allegat Bar.& alios plures in hunc ſenſum nec immerito cum uoluntas in mente retenta nihil operatur.l.ſi repetendi .C.de condi.ob cau.dato.facit.l.in ambiguo in fin.ff.de re.dub.&.c.quem ad modum iuncta glo.ii.de iureiuran.
2 & propterea ſi dominus uiuente emphiteota † qui ceſſauerat in tempore ſatisfacere hoc non declarauerit uidetur noluiſſe & non poterit contra eius heredem declarare prout in una Bononien. bonorum coram domino Triuultio.1521.fuit a maiori parte concluſum & ponderatum conſi.cu.clxiiii.prælatus col.pe. ubi conſiderat quod ita demum cadit ipſo iure ſi dominus uoluerit ut
3 in.d.l.ii.idem in non ſolutione † penſionis infra menſem & ſex menſes qui ut plurimum apponuntur ſub pena excommunicationis & ſucceſſiue priuationis beneficii eccleſiaſtici eo ipſo obſeruat Rota prout in una Gebennen.monaſterii.1516.coram domino Bartholomeo de petra ſancta fuit tentum & ſucceſſiue in aliis firmatum quod procedit etiam in ſimili pena appoſita ob inualidi

tatem aut reductionem penſionis ſeu ob aliam ſimilem cauſam eadem ratione ut eſt dictum & patet infra attento quod gratia cui debet fieri ſolutio pena cenſetur appoſita ut ipſo tacente non ſit ceſſans excommunicatus nec priuationem incurrat patet quia ſi poſtea ſimpliciter abſque proteſtatione creditor penſionem decurſam accipiat oſtendit noluiſſe penam & debitor non cadit niſi uolente creditore ſecundum not.in.d.l.ii.& ibi. Cyn.& in.d.c. potuit quicquid ſuper eo in contrarium ſentiat Abb.col.iiii.Nam illa eſt uerior opinio equior & communior ut late proſequitur Iaſ.in.d.l.ii.char.xi. incipiendo ibi in ea glo.& determinando per quorum quæ-
4 ſtiones & ita etiam dicunt doct. in collatione † facta de beneficio patronato ſine patroni præſentatione ut refert Fely.in.c.cum Bertoldus col.vi. de re iudi.inferens ad caſum quod autem fauore domini & creditoris pena ſit appoſita cõſtat quia eis applicantur & ſunt debite.l. poſt legatum.§.amittere de hiis qui ut indig.l.ii.§. ſi duo de colla.bo.& ibi Bar.infert ad ſtatutũ & declarat in.l.ii.§. ſi.ff.ad Tertul.& eſt etiam.bo.tex.in.l.pen.C.de leg.iſtis igitur inuitis nolentibus uel non declarantibus locum non habet.l.inuito.ff.de regu.iur. poſſet enim creditori diſplicere priuatio & nocere diceretur ſi contra eius uoluntatem fieret cui ſatis ſit quomodocunq; ei placeat.l.fi. cum glo.ff.de uſu.& habi.§.præterea ſi quis generaliter inſti.de acti.glo.in uer.maiores in.c.ſi.de conſue.in.vi.& Bar.in.l.ii.in prin.col.iiii.ff.ſolu.mat.& ſi abſq; declaratione daretur caducitas poſſet in damnum domini redundare cui non expediret forſan rem habere per ſe nec de facili reperiret qui tantum reſponderet nimirum ſi domino uolẽte & in eius fauorem pena eſt decreta.l. quod fauore.C.de legi.non ob. quod in beneficialibus pena imponitur ab homine non a lege quaſi tunc uon ſit applicanda illi propter quem eſt impoſita ad ea quæ dicit Iaſ.in.l.i.C.de hiis qui,ut indig.quia ſi non eſt a lege in corpore iuris ſcripta eſt ab ipſa lege animata hoc eſt a

principe ut in auct.de conſul.§.fin.col.iiii.& .ix.q.iii.ipſi ſunt uel ſecundo dic quod dicitur tali deberi ſi nō neceſſario ſaltem de condigno arg.dictorum iurium quinimmo quod ipſi debeatur oſtendit ſtilus qui ſufficit eſto ſine præiudicio quod non deberetur ex quo de ſtilo prouiſio beneficii ob non ſolutionem penſionis uacantis non conceditur regulariter alteri q̄ ei cui penſio erat ſoluenda unde habetur pro iure.c.ex literis de conſti.c.q̄ graui de cri.fal.& mos Pape inſpicitur qui ex ſignatura talium impetrationum colligitur.l.uel uniuerſorum de pig.acti. .l.nummis.ff. de lega.iii.c.illo uos in fi.de pigno.& Biſignet de reſcrip.in antiquior.deciſ.v.& ſicut ſtilus Papæ & ſignature ex facto colligitur ita etiam palatii dicit Rota deciſ.xvi.de conſue.in anti.quod eſt ius licet ex facto oriatur quod Bar.in repetitione.l.de quibus prima.ff.de legib.col.i.& in repetitione.l.ii.C.quæ ſit lon.conſue.in.q.i.col.iiii.& col.vi.poſt prin.declarat ponendo conſuetudinem conſiderari tribus modis quæ regula & ſtilus non minus ſtant firmiter ſi alicui alteri q̄ creditori ex gratia & uoluntate principis fieret prouiſio cum debeat ad id haberi reſpectus quod frequentius accidit in communi curſu fieri ac concedi ſolet tex.eſt menti tenendus in.l.ſuus quoq;.§.puto generaliter de here.inſti.facit.l.Nam ad ea.ff.de legib.&.c.quod alicui de reg.iur.

5 in.vi.item † pene regulariter ad heredes non tranſeunt niſi quatenus ad eos peruenit.l.unica.C.ex delict.defuncto,& hoc ſecundum leges ſecus ſecundum canones ad anime ſalutem proſpicientes.c.ulti.cum glo.de ſepult.c. in literis de rapto glo.fi.in.c.peccatum de reg.iur.in.vi. c.i.de ſoluti.c.tua nos &.c.Michael de uſur.non tamen reſpectu pene ut ibi & quod non tranſeant pene in propoſito & pro concluſione eſt bonus tex.in.l.i.§.fin.ff.ad ſill.l.omnimodo cum glo.in uerbo non licebit de inoffi. teſt.l.hiis ſolis &.l.fi.C.de reuo.dona.ubi etiam glo.fi.& Ang.ac Saly.item Bal.notans ſecundum eam quod ſi feu

6 datarius † commiſit felloniam & dominus non eſt con-

quæſtus uiuente feudatario & heredi eius quæſtio de fel
lonia moueri non poteſt etiam ſi feudum uideatur ipſo
iure reuerſum ad dominū ſubiiciens ꝙ ubicūq; dicitur ip
ſo iure reuerti ad dominum intelligitur ſi dominus uelit
& petat alias ſecus ad idē glo.fi.in.c.fi.de dona.arguens
quod feudum,non eſt filio auferendum ob felloniā pa-
tris ſi patri quæſtio mota non fuerit licet ut inquiunt ibi
Io.an.But.& Abb. melius ſecundum literam arguatur
ad caſum conuerſum quod ſi uaſallus fecerit felloniam
7 contra dominum & dominus † feudum reuocauerit he-
res reuocare non poſſit quod uerum intelligunt ſi fuit
ſciens & ad reuocandum tempus habuit ſufficiens alias
reuocat & ita etiam ſentit Cy.in.l.i.C. de reuo.dona.ſed
8 quia materia eſt ampla an & quando filius † amittat feu-
dum ob delictum patris & utrum ſit differentia inter de-
lictum commiſſum in perſonam domini uel extra & in-
ter delictum conſiſtens in faciendo uel in amittēdo & an
differat feudum ab emphiteoſi & in materia uide pro
nunc remiſſiue tex.cum glo.in.d.c.ii.de feu.& ibi omni-
no Abb.in emphiteoſi & Io.an.in addi.ad ſpec. eo.titu.
in prin.§.fi.And.de iſer.in.c.i.colum.i.ſi uaſall.feu. priue.
cui.defe.Cy.in.l.ii.C.de libert.eo.lib.Bar.in.l.idem Iul.
.§.ſi quis alicui de lega.i.in.l. iuris iurandi.§. ſi liberi de
ope.libert.& in.l.eum qui.ff.de interd.& releg.& ibi ad-
di.ad ipſum Bal.in.l.i.per quas perſo.nobis acqui. & in
.l.lege.C.de legit.here.Saly.in.d.l.ii.q.xxii.ubi Iaſ.q.ult.
Franc.de are.in.d.l.idem Iul.alias eſt.l.cum ſeruus.§.ſi
quis alicui Dy.& Io.an.in regula non debet de regu.iur.
in.vi.collect.& Car.in.d.c.ii.& Anch.in conſi.cxlii.pro
domina Paula colum.i. Abb.conſil.iii.vol.ii.q.vii. Alex.
conſi.ciii.vol.i.col.vlti.& conſi.cvi. cum ſe.vol.iiii. Phil.
cor.conſi.li.iii.lib.& Soci.conſi.xxv.vol.i.Redeundo ad
deccifionem pro ea ultra præmiſſa facit.d.l.fi.& quod ca
noniſte præcipue But.& Abb. dicunt in.d.c.fin.col.ii.ꝙ
9 merita & de merita ſunt perſonalia & cum reuocatio † ac
declaratio pene fiant ob de merita & ingratitudinem

non debent tranſire ad heredem actiue nec paſſiue ex eo ꝙ ex parte utriuſq; eſt pſonalitas ait Abb.col.iii.& facit .l.quia tale.ff.ſol.mat.continuatio ergo aut ceſſatio emphiteote quia dominus uoluit ſeu tacuit cū in dubio uoluiſſe præſumatur alias declaraſſet arg.c.ad audientiā de deci.non debet nocere ſucceſſori ſic enim alius qui non peccaſſet & odioſus forſan domino eſſet pro eo qui deliquiſſet & delictus fuiſſet puniretur quod eſſe nō debet .l.ſi quis in ſuo.§.fi.C.de inoffi.teſta.c.cum in ueteri in fi. & ibi not.de elect.in regula non debet de regu.iur.in.vi. Quod aūt taciturnitas domini arguat uoluntatē pene patet per.d.l.fi.de iur.emphi.ubi Saly.col.i.no.ꝙ ſi dominus permittit labi tempus duoꝝ menſium ſibi a lege cōceſſum ſi facta denuntiatione uelit emere perinde eſt ac ſi dixerit ſe nolle emere & q̈uis dominus poſt biēnium ſeu trienniū reſpectiue q̄diu nō ſoluitur poſſet declarare quādocunq; cum iſte caſus differat a caſu prædicto nihilominus ex taciturnitate arguitur talis uoluntas quandiu quis tacet ſciens ſibi apertam eſſe taciturnitatem.

Tertiæ deciſ.de loca.& condu. Summarium.

Sicut pena emphiteote ceſſantis non declarata nō trāſit contra eius ſucceſſorem ut in proxima cōcluſione ita nec ad ſucceſſorē domini qui tacuit uel ſic declaratio domini quæ ipſius fauore caducitatem inducit eſt perſonalis actiue ſicut paſſiue & licet ea non facta res ad ſucceſſorem tranſeat cum onere canonum debitorum non tamē pena uel cum ipſa pena etiam ſi requiſitus eos infra tempus iuris non ſoluat ſecus quo ad canones ſui temporis item pactum quod ſi in termino iuris non fiat ſolutio liceet dominus abſq; declaratione propria auct.rem apprehendere non cauſat incurſus pene amiſſa declaratione.

Epithome.

1 Si dominus caducitatem non declarauerit eius ſucceſſor

illam declarare non poteſt.

2 Heres licet contra eum declaratio fieri non posſit teneatur tamen ad decurſos & non ſolutos canones.

3 Heres emphiteote interpellatus non ſoluens penſiones decurſas infra biennium uel triennium non cadit a iure ſuo ſecus de decurſis tempore ſuo.

4 Penſionem non ſoluens non eſt excommunicatus nec incurrit penam priuationis creditore tacente.

5 Pactum appoſitum in contractu emphiteotico ꝙ liceat domino rem apprehendere abſqꝫ declaratione quid operetur.

6 Pactum & ſtatutum a pari procedunt.

7 Pactum appoſitum conforme diſpoſitioni iuris communis quid operetur.

8 Pacto appoſito ut ſolutio fiat ab emphiteota quolibet menſe an triennium expectari debeat ad hoc ut dicatur non ſoluens cecidiſſe a iure ſuo.

9 Emphiteote ſi eſt data licentia uendendi cuicunqꝫ uoluerit an domino irrequiſito uendere posſit.

Tertia deciſio.

ITem fuit cõcluſum in eadem cauſa Bononien.bonorum de menſe Maii. 1522. In ſecunda inſtantia coram domino Paulo de capiſuchis quod ſi dominus
1 non declarauerit caducitatem eius ſucceſſor† nequeat declarare ad quod ſeruiunt motiua Cu.in.d.conſil.clxiiii.& .l.fi.C.de reuo.dona.ac glo.in.c.fi.de dona. & quædam fundamenta proxime deciſionis & illud quód poteſtas declarandi regulariter non tranſit ad heredem nec egreditur perſonam glo.eſt in.l.idem pomponius.§.fi.de reĩ uendi.Bar.& Alex.in.l.inter ſtipulantem.§.i.ff.de uer.obli.quod intellige domino ſciente & ualente reuocare, ut in ipſa deciſione eſt expreſſum. Item fuit concluſum ꝙ
2 licet ſucceſſor † contra quem declaratio fieri non poteſt teneatur ad decurſos canones ſeu ex eo quod ſit heres

.l.ueteris de contra.& commit.ſtipu.&.l.unica.C.de acti. ab here. & contra here.incip.prætereꝗ in penis & ibi niſi quatenus ad eos peruenit ut in proxima deciſione apertisſimi &c.ſeu ex hoc quod res tranſit ad eum cum onere ſuo functionem præteritarum.l.imperatores.ff.de publica.c.ſi quis laycus.xvi.q.i.c.i.cum materia de ſolu.Io. and.in regula non eſt in mora de regu.iur.in mercu.& Phil.Franch.cum aliis quos refert in.c.ſi.§.fin.de offi.ordi.in.vi.Quod an in ſucceſſore beneficii reſpectu penſionum quæ prætenduntur non ſolute a prædeceſſore locũ habeat,ut ſucceſſor teneatur & uarietas inter dominos & lis in auditorio Rote nondum deciſa qui articulus indiget declaratione tamen pro eiuſmodi † penſionibus etiã
3 ſi interpellatus infra biennium uel triennium a die interpellationis ceſſauerit non incidit in penam caducitatis bene incideret ſi a ſolutione penſionum ſui temporis ceſſaret.Pro concluſione facit ꝙ pena reſpectu temporis prædeceſſoris uidetur remiſſa ſeu non habuiſſe locum ob taciturnitatem domini,ut in.d.deciſiõe apertisſimi ergo non debet egredi perſonam delinquentis nec pro eius culpa & pro alieno tempore puniri.l.ſancimus.C.de pe. .c.ii.de hiis quæ ſi.a ma.par.capi.non ob.propria contumacia ſucceſſoris requiſiti,quia aut damus incurſum & remisſionem ratione taciturnitatis & pena ſemel extincta amplius non reuiuiſcit.l.qui res.§.arram.ff.de ſolu.aut dicimus non incurſam penam ex quo dominus non declarauit,& tunc ſolum remanet debitum a ſucceſſore ſoluẽdum cum nec a lege nec a domino ratione taciturnitatis ſit remiſſum,ſed non pena ſalua expenſarum condemnatione in qua puniretur ſi litem patiatur ſuper ſolutione canonum decurſorum ex quo uictus uictori &c.l.eum qui temere.ff.de iudi.l.properandum.§.ſinautem.C.de iudi.c.fin.de ma.& obe.c.finem litibus de do.& contuma. &.c.calumniam de pen.cum ſi. Nam non reperitur expreſſum quod quis cadat niſi pro tempore ſuo aut quod caſus prædeceſſoris remiſſus uel nõ effectuatus propter

domini taciturnitatem poſſet in perſonam ſucceſſoris ef‑
fectuari ergo erubeſcimus.l.illam.C.de colla.quod in
penalibus non eſt extendendum,ut in allegata deciſione
& quia non eſt imponenda pena quæ non reperitur
ſpecialiter cauta maxime in materia priuatiua quæ ſine
expresſione aperta non inducitur per tex.optimum in
aucten.de non eli.ſe.nuben.§.cum igitur uer.ſinautẽ col.
i.quem ad hoc ponderat Bal.in auct.ex teſtamento.C.
de ſecun.nup.& eſt peregrina glo.in.c.fi.de iure patro.&
alia Io.in ſimili.xv.q.iiii.in ſum.quam exclamat Imo.in
c.quærelam de iureiuran.ſecundum Fely.ibi.col.ii.ubi
etiam Abb.iii.& in.c.cum uenerabilis de except.viii.&
Alex.conſi.ciii.uol.i.col.ea.ex quibus dicendum quod
compellatur ſicut quis in cenſu ſoluendo ratione cenſua
lis contractus abſque pena amisſionis rei.c.conſtitutus
cum glo.de relig.do.nec ex uerbo omnimodo poſito
in.d.l.ii.de iure emphi.cõcluditur caducitas per lapſum
temporis eo ipſo taliter quod tam uiuo q̃ mortuo non
ſoluente posſit declarari quaſi declaratio quo ad incur‑
ſum non operetur & ſic morte ceſſantis non impediatur
quoniam ultra adducta in proxima deciſione pondero
quod in ea lege immediate ſequitur ſi dominus uoluerit
& paulo ante fuerat dictum uolenti ei licere ad hoc eſt ꝙ
ſuperius fuit conſideratum de conditione tacita aut ex‑
preſſa a lege in huiuſmodi incurſu,ut tunc demum indu
catur pena fauore domini quando dominus uelit & de‑
claret non antea ad hoc quia ſi aliter diceremus ſequerẽ
tur multa inconuenientia ꝙ ſtatim decurſo termiuo ſine
ſolutione data priuatione etiam inuito domino quando
etiam acceptaret poſtea penſionẽ ſimpliciter oporteret
rem de nouo concedere quod nunq̃ fit domino caduci‑
4 tatem nolente.Itẽ in beneficialibus † de quibus eſt dictũ
in ꝓxima deciſione eſſent excõmunicati non ſoluẽtes &
mille anime & ſupra in infinito numero illaqueate & ul‑
tra eſſent priuati & indigerẽt noua ꝓuiſiõe beneficii & ta
mẽ uidemus ꝙ ſi creditor tacet & pẽſiões acceptat nolẽs

caducitatem nullus reputatur excõmunicatus nullus pri uatus,& iſta patientia quando eſſet neceſſaria ſufficeret & excuſaret alias arguit cum conſuetudine optima iuris interprete penam non eſſe incurſam.l.ſi de interpretatione.ff.de legi.&.c.cum dilectus de conſuetu.Item ſi uelimus dicere data declaratione cenſeatur retro non ſoluens priuatus a die lapſus ultimi termini hoc non offendit.Iſtam concluſionem de quo tamẽ latius dicam in ſe. deciſione incipiente fuit etiam cõcluſum.Item quia erat
5 pactum † expreſſum quod ſi emphiteota qui habebat ab eccleſia infra biennium non ſolueret liceret domino pro pria auctoritate abſq; declaratione rem apprehendere di cebãt duo domini debere operari fuiſſe inductam caducitatem nõ facta declaratione neq; apprehenſione ex eo conuento debet aliquid inducere.l.ſi quando.ff.de lega.i.c.ſi Papa de priuileg.in.vi.& Bar.in.l.creditores in iiii.q.col.v.cum ſe.C.de pigno.coadiuuo hanc partem
6 quia quis † pactum & ſtatutum in multis differant regulariter tamen a pari procedunt & quod poteſt fieri per pactum & ſtatutum.l.non impoſſibile.ff.de pac.glo.ſuper rubrica.C.de decre.decu.lib.x.Bar.in repeti.l.omnes populi in.x.q.col.viii.ff.de iuſti.& iur. & in.l.fi.col.ii.circa fi.C.de pac. Abb.in.c. cum dilectus col.vi.de arbi.& in c.ſi diligenti not.iii.de fo.compet.ſtatutum autem quando alias nihil operaretur accipit,ut aliquid addat iuri cõmuni.l.i.ad municip.Bar.in.l.iiii.§.prætor ait col.ii.ff.de dam.infec.Bal.in rubri.C.qui accu.non poſ.col.pe.But. in.c.cauſam quæ col.ii. circa fi. de do.& contu.Imo.in l.ſi uero.§.de uiro col.iiii.ff.ſolu.matr.& Alex.in.l.fi.§. in computatione.C. de iure delib. declarans materiam & in conſi.lxxxv.animaduerſis col.pe.uol.iiii.quod procedit etiam in odioſis,ut aliquid operetur etiam ſi generaliter intelligendo poſſet ad terminos iuris reduci inquit Abb.in.c.paſtoralis in prin.de appella.ergo & pactum.Item concurrit diſpoſitio hominis cum diſpoſitione legis tenendo quod eſt dictum poſſe dominum pro-

pria auctoritate expellere emphiteotam quo caſu pactũ uarios operatur effectus quandoq; permisſiue quãdoq; prohibitiue iuxta ſubiectam materiam ultra ius ſecundũ glo. notabilem in.c. uerum de condi.appo.ac Imo.& Alex.in.l.filiusfamilias.§.diui.ff. de lega.i.idem Imo.in c.cum contingat in.v.membro principali col.xxi.de iure iuran.& late Curt.conſil.lxvi.char.v.& Barb. conſil.lxiii. col.iii.uol.i.Sed quando fuit poſita cauſa contrarium te-nui reſpondendo primo loco & alii præter duos tenue-runt hoc præcipue fundamento,quia ut eſt in proximis concluſionibus firmatum quod cadat quis & quod poſ-ſet dominus propria auctoritate expellere omnia regulã-tur ut locum habeant ſi dominus uoluerit & declaraue-rit eius fauore quod nõ debet in ipſius redundare odiũ, quod ſtante non eſt admittendum dominũ uoluiſſe pa-ciſci,ut omnino caderet etiam ſi ſibi diſpliceret & non de clararet quod poſſet ex multis contingere in prox.deci-ſione demonſtrari,nec eſt ueriſimile q; per tale pactũ uo luerit perdere iuris arbitrium attento quod depẽdet me-re a libera & ſola uolũtate ſua & eſt ei facile declarare ar-gu.l.iii.ff.de milit.teſta.ex quo patet ceſſare præſumptã mentem paciſcentis & non obſtare contraria nec milita-re in hoc caſu cum potius ſit dicendum ut deduxerit do-
7 minus † idem per pactum q; ius ipſum quando per om-nia ſit iuri conforme ex quo plura ſolent exprimi a iure cauta quæ nihil operantur.l.iii.ff.de leg.i.l.non recte.C. de fideiuſſo.Item pactum eſt intelligendum ſecundum naturam contractus ac ſubiectam materiam ſicut iuramẽ tum.l.ſi uno.ff.loca.l.ſi inſulam de præſcrip.uer.ſi ſtipu-latus cum ibi no.ff.de uſur.&.l.fi.C.de non nu.pec.uidi poſtea Phil.cor.conſi.cxv.vol.i.qui per rationem præ-dictam ita conſuluit in ſtatuto , ideo motiua alia ibi ui-deantur non obſt.q; Spec.uer. lxxxviii.in ti.de empti.& Io.fab.uoluerit quorum opinionem refert Iaſ.in.d.l.ii.
8 q.xiiii.col.xi.quod in pacto facto † ut ſolutio fiat quoli-bet menſe ab emphiteota nõ expectatur ut triennium ut

poſſet expelli,ſed ſufficit expectare per menſes ſex quaſi ſit ſatis duplicare tres quia non habet ſaporem & Io.an. in additione ad Spec.in allegato loco refert Cyn. tenere quem ſequitur debere expectari triennium & reſpondet ad contraria quæ loquuntur de reſcriptione non de pe- na proueniente ex ceſſatione canonis,& Iaſ.ubi ſupra te- net cum Io.an.declarans adducta in oppoſitum proce- dere in præſcribenda libertate contra ſeruitutem quod eſt fauorabile non in pena quæ differunt.l. cum quidem .ff.de lib.& poſth.ſed eſto ꝙ opinio Spec.& ſequacium ſtaret etiam quo ad finem menſis non expectato ſeme- ſtri procederet reſpectu ſolutionis faciende non reſpectu pene de qua non eſt dictum & quæ nunq̃ uenit niſi in ca- ſibus expresſis,ut dixi nam per eiuſmodi pactum non eſt immutata diſpoſitio iuris circa penam nec pactum quod eſt ſtrictisſime naturæ extenditur ultra q̃ contineat.l. ſan- cimus de teſta.C.l.ueteribus de pact.&.l.quicquid aſtrin gende.ff.de uerb.oblig.Item termini ſunt diſpares cum nec in cauſa Spec.quando aliquid induceretur detur ca- ducitas abſq; apprehenſione per quam ſit declaratio cũ idem & plus ſit facto q̃ uerbis aliquid demonſtrare.l.iii. .§.falſus.l.paulus.ff.rem ra.hab.c.per tuas de arbi.c.cum dilecti,& ibi glo.de appella.& pactum quod liceat pro- pria auctoritate apprehendere non excludit quin ad ca- ducitatem requiratur declaratio ſaltem per apprehenſio nem cum nec hoc dicat nec ad hoc uenerit, ut patet ad quod facit.l.pe.C.de lib.præte.poſſet tamen operari pa ctum quando contraria opinio eſſe uerior, ſcilicet quod non liceret propria auctoritate apprehendere uel expel- lere uel in uarietate opinionum ꝙ tunc locum haberet opinio in pactum deducta.l.i.§. ſi conueniat.ff. depo. quia quilibet rei ſue poteſt legem diceere,& in hac mate ria approbantur conuentiones.l. meuius.l. qui hered.in prin.ff.de condi.& demon.l. in re mandata.C.mand.& .l.i.&.l.fi.C.de iuſt.emphi.ad prædicta facit quia uoluit, idem Spec.eo.ti.uer.xciiii.& ibi Io.and.in addi.quod ſi

9 eſt data emphiteote † licentia uendendi cuicunq; uolue-
rit non propterea poteſt uendere ſine licentia aut requi-
ſitione domini prout eſt de iure & ſequitur Alex.conſil.
cvi.uiſo themate inſtrumenti uol.iiii.dicens q dicta clau-
ſula continens uendendi facultatem debet intelligi ſecun
dum naturam actus ſuper quo ponitur.l.i.§.ſi quis ſub
conditione.ff.de leg.commi.l.ſi quando in prin.C.de in
offi.teſta.cum ſi.q̄uis in caſu in quo conſulit dicat quod
operatur per modum facilioris probationis quo ad per-
ſonas expreſſas in pacto cum non reperiatur tex.qui pro
hibitas perſonas enumerat in quas nequit fieri alienatio
iuxta.d.l.ſi.de iure emphi.& Iaco.ac Ber.quod adducit
Specu.ac Vber.de bo.ſecundum Io.an.ibi idem uolue-
runt,ſed in hoc ultimo,Saly.in.d.l.ſi.col.i.ſentit oppoſi-
tum & cum eo Imo.& Lud.ro.ac Alex.ſibi contrarius
quos refert & ſequitur Iaſ.ibi col.ii.& Bal.ac Ang.cum
aliis adductis per eundem Iaſ.col.iii. in quæſtione ſimi-
li,quando emphiteotis eſt conceſſa alicui ſtipulanti pro
ſe & pro hiis quibus iura ſua concedere uoluerit ſiue di-
ctum ſit pro ſe & cui ipſe dederit ubi in ſi.ait opinionem
Spec.communiter reprobari contra quam ſentiunt etiā
Iac.de ſancto Georgio in tractatu feud.in uer. Ita etiam
quod ipſi uaſalli & Curt.in.iiii.parte,in tit.ex qui.feud.
amitta.in.ii.regula.q.v.ubi teſtatur ita obtinuiſſe in pra-
ctica,Sed eſto q hæc pars eſſet uerior aut cōmunior in
hiis terminis non propterea deſtruitur deciſio quę habet
caſum diuerſum, & rationem ſeparatam ac ſingularē ne
pactum noceat paciſcenti in caſum autem Spec. prodeſt
abſq; eo q aliquo reſpectu præiudicare poſſet.

Quartæ deciſ.de loca.& conduct.Summarium.

Concluſio apertisſimi & materia eius procedit tam
in beneficialibus q̄ prophanis etiam ſi ſoluere ceſſans ci-
uiliter obierit etiam ſi regreſſus uel acceſſus ob non ſo-
lutionem conceſſus ſit.

Epithome.

1 Pena excommunicationis ac priuationis beneficii nō incurritur nec regrediendi ſeu accedendi ob non ſolutionem penſionis locus non exiſtit tacente penſionario,& nu.9.

2 Succeſſor in beneficio uigore facultatis iuris regredien. ſeu accedendi ob non ſolutionem penſionum tempore prædeceſſoris decurſarum moleſtari non poteſt ſi penſionarius uiuente debitore tacuerit.

3 Succeſſor in beneficio an teneatur ad decurſas penſiones tempore prædeceſſoris non ſolutas.

4 Succeſſor eſt tutus quo ad incurſum penarum de quibus ſupra etiam ſi non ſoluens reſignet cum eadem ſit ratio in morte ciuili quæ in naturali.

5 Penſionis reſeruatio a principis non autem a partibus uoluntate dependet.

6 Sententia hominis probationem non expectat.

7 Differentiam inter ſententiam legis & hominis, uide remisſiue.

8 Actus legitimi an recipiant diem uel conditionem.

10 Lex de eo ꝙ eſt nō de eo quod futurum eſt certam eſſe debet qūo intelligatur iſta regula uide remisſiue.

11 Vaſallus ſi ob delictum pheudo priuetur & dominus remittat delictum an tanq̄ nouum uel antiquum pheudum retinere cenſeatur.

Quarta deciſio.

FVit ēt concluſum duobus cōtradicentibus. 1522. in una coram domino Camillo de ballionibus
1 quod ſi ob non ſolutione † penſionis ſit appoſita pena excōmunicationis & ſucceſsiue priuationis beneficii eccleſiaſtici uel ēt cōceſſus regreſſus ſeu acceſſus & is cui reſeruata eſt penſio ac regreſſus uel acceſſus tacuerit uiuēte debitore penſionario quod in tēpore in ſolutione

defecerat

defecerat quod non ſit incurſa aliqua pena nec ſuccedēs
2 † in beneficio propterea poſſet ſuper beneficio moleſta
3 ri. Licet ſuper decurſis penſionibus an teneatur † ꝓ præ-deceſſore paſſus ſit dubius, & nondum in palatio deciſus cū in una cauſa domini fuerint uarii & tetigi in proxima deciſione in ſecundo capite. Non enim dicitur priuatus nec excommunicatus nec habens regreſſum poteſt conqueri niſi de ſeipſo, ut in proximis deciſionibus eſt demonſtratum ex quo eius fauore & beneficio fuerat de pena prouiſum quibus & pro iſta adde.l.filio præterito .ff.de iniu.rup.& irri.fac.teſta.iuncta glo.quæ colligit ꝙ quis teſtamentum filio præterito dicatur nullum tamen intelligendum eſt ſi ipſe uelit dicere nullum non ſi taceat & allegat concor.& ita in cauſa Gebennen.Monaſterii de qua ſupra obtinuit Cardinalis ſanctorum quatuor qui ueniebat ex iure Card.ſenogalien.defuncti ex eo ꝙ ſenogalien.ante obitum contra non ſoluentem litem mouerat & ſic declarauerat alias non obtinuiſſet Cardinalis ſanctorum quatuor etiam ad omnia ſurrogatus nam prout eſt oſtenſum declaratio terminatur ad uitam credito-
4 ris ſiue debitoris quod procedit † etiam ſi non ſoluens reſignet ante declarationem, ut ſucceſſor ſit tutus ex quo eadem eſt ratio & effectus idem in ciuili morte quæ in naturali.l.mulier.ff.ad trebelli.& Rot.xxviii.in no.de procura. Nam ante declarationem creditoris & quandiu tacet poteſt debitor impune reſignare & ualide ex quo nōdum pena ſucceſſerat ſecundum unam intelligentiam de qua in proxima deciſione,& alias a ſimili eius quod dicitur de reſignante in fine anni dati ad faciendum ſe ꝓmoueri ad ſacros ordines quod potuit licet ſe, ita reſtrinxerit.c.commiſſa.de elec.in.vi.& Old.conſi.cciii.factum tale eſt de quo dico plene deciſione incipiente tenuit palatium quod ſi acceptans non ob.ꝙ aliud ſit in prophanis.l.ii.C.de iure emphi.exprimat quod uolente domino pena ſuccedat,& quia in eis eſt cuiq; liberum arbitriū .l.in re mandata.C.manda.quia non ſunt de his de qui-

bus in.l.nemo poteſt.ff.de lega.i.aliud in beneficialibus
5 in quibus reſeruatio † penſionis cum acceſſu & penis prædictis dependent a principe non a partibus & ubi partis exigitur uel adeſt conſenſus omnino magis ab ip- ſo principe cum ſine eo partes nihil tale poſſunt, ut dico etiam in illa deciſione latius ſuper regreſſu incipiente in cauſa legionen.& apponitur certa dies cum incurſu qui pro homine interpellat,& uidetur operari ex ſententia le gis animate & hominis accedente maxime partium con
6 ſenſu abſq; alio miniſterio cum † ſententia hominis non expectet poſt ſe probationes.l.magnam.C.de contra.& commit.ſtipu.& Rot.de reſti.ſpoli.in no.iii.in additione
7 faciens differentiam † inter ſententiam legis & hominis, quia iura hic & in proximis deciſionibus adducto pro- bant a ſimili.l.non poſſunt.ff.de legi.& in omni caſu eſt certa pena & dies,& quia ubique apponitur fauore cre- ditoris ſuccedunt iura & rationes de quibus in præfatis deciſionibus.Item illud ꝙ aliter tenendo quaſi omnes obligati ad penſiones quorum pauci ſoluunt in tempo- re uiuerent in peccato & indigerent noua collatione be- neficiorum & abſolutione ab excommunicatione quam nemo habet tacente creditore ut ſuperius dixi,nec refra- gatur quod titulus beneficiorum non debet pendere a uoluntate partis.c.ii. de elec.in.vi.regula actus legitimi de regu.iur.eo.lib.quia ut inquit Dy.in.d.regula in fi.uer
8 ba debent exponi actus † legitimi,ſcilicet quidam ſubiun gens quod generalis regula remanet in cõtrarium quod omnes actus legitimi diem recipiunt & conditionem in- ſti.de uer.obli.§.omnis licet fallat in quibuſdam in qui- bus regula loquitur ſecundo in multis iuris articulis per- mittitur pendentia in ſimilibus.c.ſi tibi abſenti cũ ibi no. de præben.in.vi.Item in quibuſdam regulis cancellarie quæ ſunt ſatis note.Item hæc eſt diuerſitas in multis caſi bus quæ uidentur ſimiles & urget illa conſideratio quod
9 fauore creditoris,ulterius † poteſt dici titulum ſemꝑ eſſe firmum apud debitorem donec declaret creditor ut tũc

iure ipſo transferatur in creditorem regreſſum aut acceſſum habente uel ſi nulli eſt prouiſum in talem euentum dicatur priuatus, & eo momento priuatio ſuccedat quo creditor declarat uel ſi data declaratione uolumus quod ſit retro priuatus ab ea hora citra qua ceſſant lex. Iam erat certa de eo quod erat naturæ certum.l.cum quidam.§.ſuum.ff.de acqui.here. & Abb.in.c.paſtoralis de reſcrip.& in.c.ſuper quæſtionum.§.fin.de offi.delega.& in.c.paſtoralis col.iii.de appella.facit.§.conditionis inſti.de uerbo.obliga.de hoc tamen & quomodo ſit acci-
10 piendum quod dicitur legem † eſſe certam de eo ꝙ eſt non de eo ꝙ futurum eſt dico in illa deciſione ſup regula de publicanda acceptatione incipiẽte quidam habens ubi uide quia faciunt ſcripta ibi ad prædicta nec obſt.ꝙ Bal.uoluit in.c.i.de prohi.feu.alie.per Fede.in uſi.feu.
11 quod quando ob delictum ſeu felloniam uaſallus † feudo priuatur & dominus remittit delictum ꝙ cenſetur ua ſallus retinere feudum tanq̃ antiquum non tanq̃ nouum ſi non priuabatur ipſo iure,ſed erat priuandus per ſententiam ſecus ſi eſſet ipſo iure priuatus, ut tunc iudicaretur feudum nouum ad hanc differentiam refert Abb.in.c.ſi. col.pe.de dona.quod quando uaſallus priuatur ipſo iure quia alienauit q̃uis dominus ad ſe feudum non reuocauerit quod nihilominus heres poſſit,ſed ſi non priuetur ipſo iure contra filium non agitur ob patris delictum quæ offendunt prædicta & proximas deciſiones qa,contra opinionem Bal.eſt glo.in.l.peculium.la.i.in.§.ſi ere. de pecul.alia in.l.quod dicitur in.§.pen.in uerbo creuiſſe .ff.de impen.in rebus dota.fact.&.iii.in.d.c.i.§. inſup de prohi.feu.alie.per Feder.Bar.in.l.ii.ff.de excep.rei iudi. dum dicit quod quando ius tertii eſt excluſiuum iuris agentis ipſo iure intelligitur ſi tertius uelit & allegat.d.l. ii.C.de iur.emphi.& cum opinione glo.tranſeunt communiter doct.ſimpliciter & indiſtincte & illam ſequitur Imo.in.c.ii.col.iiii.de feu.ut accipiatur ſi dominus uoluerit etiam in caſu priuatiõis ipſo iure & ex hac ſolutiõe ex

communi ſententia tolluntur, obiecta & fortificatur hæc deciſio cum duabus proximis ſupra.

De rerum permut.

Vnice deciſ. de rerum permuta. Summarium.

Reſeruatio cum prouiſione motu proprio ad beneficium certe ſumme ꝗ T. duceret acceptandum non capit beneficium ex cauſa permutationis in manibus ordinarii reſignatum de quo ordinarius prouidit.

Epithome.

1 Expectans cum beneficio acceptandi uigore reſeruationis cum prouiſione etiam motu proprio ad beneficiũ certe ſumme non capit beneficium in manibus ordinarii ex cauſa permutationis reſignatum.

2 Permutari an poſſit beneficium generaliter etiam motu proprio reſeruatum & qualiter ſuccurratur permutanti beneficium ſpecialiter reſeruatum.

3 Reſeruatio ſimul cum decreto non autem ſola afficit ante notificationem.

4 Motus proprius in expectatiuis quid operetur.

Vnica deciſio.

FVIT POST binam diſputationem a maiori parte dominoꝝ tentum in una Nanneten. prioratum coram me de menſe Ianuarii. 1521. Quod reſeruatio cum ꝓuiſione motu proprio ad unũ beneficium uſqꝫ ad ſummam. 50. ducato. quod officialis Pape infra menſem acceptaret, non haberet locum in beneficio ex cauſa permutationis in manibus

ordinarii reſignato licet ordinarius de eo compermutan ti prouidiſſet,quia etiam ſi detur uacatio ceſsione taliter facta.c.inter cætera de præben.& ibi Abb.in.c.cum uene rabilis de excep.v.col.cle.i.de re.permuta.& communi ter doct.c.unico eo.ti.& nõ ualeat ꝓuiſio ordinarii ſtan te reſeruatione generali uel ſpeciali proprio motu ſecun dum Fed.de ſe.eo.tracta.q.i.& conſi.cxli. Amice chariſ ſime & Phil.Franch.poſt Domi.in.d.c. unico dicentem quod in reſeruatione motu proprio ſeu generali impedi tur permutatio, ut in extrauagan.dudum, Benedicti.xii. & execrabilis Io.xxii.§.quę omnia ac Ro.d.deciſio.i.cũ aliis adductis ꝑ Phil.Nihilominus inſpecta ratione equi tatis.d.c.unici & ne conceſsione iuris utentes fraudẽtur, ut in.d.cle.& quia hodie omnes reſeruationes fiunt mo tu proprio ac expectatiue habent ẽt uerbum reſeruamus & clauſulam motuo proprii q̃uis non clauſulas ſuſpenſi uas ſicut reſeruationes uoluerunt quod reſeruatio nõ ca peret facit quia non eſt ſpecialis ad certum corpus bene ficii q̃ pereat,ut habetur deciſione licet de more de præ ben.in no.xv.ad hoc Flor.c.quæſitum de re.permu.limi tans ſingulariter.d.c.unicum prout ibi Phil.iii.col.ut pro

2 cedat quando † quis impetrauit generaliter primum ua caturum quo caſu poteſt fieri permutatio non obſtan.ex pectantibus quia ex quo nequeunt habere primum ua cans per permutationem poterunt habere aliud,ut ibi in .i.glo.ſecus ait ſi quis impetraſſet certum uacaturum pu ta archidiaconatum talis eccleſiæ propterea quando ꝑ mutans non eſt in dolo aut culpa poteſt redire ad benefi cium dummodo detur probabilis ignorantia & propria auctoritate iuxta equitatem.c.ſi beneficia.de præbẽ.in.vi. ſecundũ Io.an.in.d.c.unico Feder.in.viii.q.& Imo.quẽ refert Phil.in.d.c.unico.v.col.alii quod eſt opus noua collatiõe,ut plene Ro.d.deciſio.i.&.v.&.d.cõſi.& Phil. referens Domi.& alios in dicto loco & poteſt ſupplicari Pape ut ꝑmutationem compleat cum aliud id facere ne queat obſtan.reſeruatione Fede.d.q.i.&.v.&.d.cõſi.cxii.

& Phil.in.d.c.unico.col.vi.ſatis autem ignorantia datur ex regula præſumitur de reg.iur.in.vi.l.uerius.ff.de proba.& quia ut inquit Feder.iii.q.uerisimiliter ſciri potuit reſeruatio quãdo erat generalis in una prouincia & pluribus nota non ſi ſecreta & particularis quæ adiuuari non potuit ubi ſubiicit relinquitur optioni permutantium an uelint redire ad beneficia uel ſuis ſumptibus uenire ad Papam pro expeditione permutationis,item quia non permutaſſet uerisimiliter qui ſciuiſſet eam perditurus.l. fi.iuncta glo.in uerbo poſſum de condi.cau.da.cauſa nõ ſeq.l.cum de indebito.ff.de proba.c.ſuper hoc de renuntia.ſaltem onus probandi culpam & ſcientiam incumbit reſeruatiuo.c.unico ut eccle.benefi.ſine di.confe.conſideretur ergo quæcunq; opinio reſeruatio non capit tale beneficiũ quinimmo tentabant plures ex dominis quod ualeret etiam prouiſio conſiderata equitate.d.c.unici.Et dominus Spinoſa dicebat ꝙ in reſeruationibus inductis per extrauagantes regulas & ius cõmune procederet nullitas prouiſionis in terminis noſtris non in reſeruatione ꝑ literas,pro iſta ſententia licet contra docto.ſupra allegatos facit quia in.d.c.unico,& in.d.cle.ratio eſt expreſſa, & tunc ne dum uia extenſionis uerum etiã in uim cõprehenſiuam ſeu materia ſit penalis ſeu correctoria comprehenditur omnis caſus cadens ſub ratione ſcripta per tex. peregrinum meliorem in iure ac menti tenendum eſt.l. libertum.§.ſenatuſconſulti.ff.de ritu nupt.ibi ſententia apprehendi cle.i.iuncta glo.in uerbo eligatur de elect. tradit Alex.l.ſi conſtante.in prin.poſt alios ſolu.matri. glo.eſt nota.in.c.ſi poſtq̃ in uerbo prouiſione de elect. & in.c.i.in uerbo Italie de tempo.ordi.in.vi.& pertinenter glo.in.c.unico quam ibi no.Domi.ꝙ conſtitutio exorbitans extenditur de ſtricta ſignificatione uocabuli ad latam ad idem Alex.l.filiusfamilias.§.diui.ff.de lega.i. vii.col.ubi allegat concor.& Abb.in prohemi.decreta. iiii.col.in.c.ac ſi clerici col.xvi.& in.§.de adulteriis col. iiii.de iudi.Ratio autem eſt generalis non reſtricta ad ex

pectatiuam nec ad gratiam factã ad inſtan.magis quod ſi eſſet reſeruatio etiam motu proprio &c.patet quia ue- rum eſt permutantes uti iuris conceſsione ac equitati cõ ſonum ne ſine culpa fraudetur eorum honeſto & p̃miſ- ſo uoto neve diſpendia patiantur.c.cognoſcentes de cõ- ſti.Item quia ita expectat reſeruatiuus,ſicut expectatiuus & uterq; habet in gratia uerbum reſeruamus cum decre-
2 to irritanti,ita ꝙ reſeruatio † cum decreto afficit ante no- tificationem non ſola reſeruatio ſecundum Anch.Do- mi.& Phil.in.c.ſi eo tempore de electi.in.vi.neq; obſtat ꝙ in alio caſu docto.dicunt in.d.c.unico quod exor- bitat & non debet extẽdi quia in caſu de quo agitur hoc permittitur attẽta ratione expreſſa procedat illud in aliis caſibus quibus ratio non aſtringit & ſi aſtringat dicerent contra ueritatem ex prædictis conſtitutio execrabilis nõ contradicit,quia eſt extrauagans loquens in ſuo caſu ex- tra quem non licet arguere.c.paſtoralis cum materia de fide inſtru.prout Bar.in.l.ut iuriſiurandi.ff.de ope.libert. ait de conſuetudinibus feudorum, & niſi producan- tur tenet ſententia contra eas, ut Fely. poſt alios in.c. i.de re iudi.unde quia exprimit de caſu permutationis magis facit contra per locum a ſpeciali quaſi liceret etiã eo caſu niſi fuiſſet expreſſum per.d.c.unicum & eius rationem generalem maxime quia exempli cauſa uide- tur dictum de expectatiuis quarum tunc uſus erat fre- quens rarus autem reſeruationum.l. dam. infect.la.ii.ff. de dam.infect.c.i.iuncta glo.i.ne cle.uel mo.ſecula.neg. ſe immiſce,& ſufficit initium eſſe generale.l.fi.§.fin.ff.iur. & fac.igno.nec obſt.motiuum Fede.in.d.q.i. ꝙ reſerua- tiones executorum debet reſtringi ne impediant equita- tem iuris.d.c.unici,& quia ambitioſe non facte per Papã proprio motu quæ ſunt fauorabiles & latisſime.c.ſi mo- tu proprio de præbend.in.vi.cle.ſi romanus eo.tit.quia motus proprius prodeſt ad tollendam ſurreptionem ut in dictis iuribus & in expectatiuis non ſuffragatur niſi ad hoc ut uult regula cancellarie de motu proprio quæ

licet non ſit de dandis ut dicitur declarat tamen affectum unicum in expectatiuis igitur non operetur alium. Non autem operatur contra intentionem concedentis q̃ fuiſſe uidetur ne impediatur permutatio.d.c.unico data tamen eſt in una cauſa Piſaurien.regula ut annotaui in deciſio-ne incipiente clauſula motus proprii & ſecundum eam
3 iudicatum & eius tenor eſt quod motus † proprius in ex-pectatiuis n̄on ſuffragetur niſi ad excludendam ſubre-ptionem literarum & ſic firmata ut non tollat gratia ex-pectatiua habens motum proprium optionem propter dictam regulā & ſic illa deciſio & eius motiua conferunt ad iſtam item quod poſſet ordinarius uel non prouidere eſt intereſſe Pape citra quem conſtitutio.d.c.unici ab eo edita plenisſime interpretari debet cōtra quancunq; gratiam quæ caſum non excipiat.c.cum dilectus de conſue. & glo.in cle.ſi de beneficio de præben.ne equitas.d.c.impediatur etiam per ſuas reſeruationes nam & executo-res auct. apoſtolica faciunt.c. hi qui de præben.vi. nec contradicit quod inferior non poteſt ſe intromittere de hiis quæ princeps ſibi reſeruauit.c. ut noſtrum de ap-pella.cum ſi quoniam nec poteſt infra menſem de be-neficiis comprehenſis ſub expectatiuis cle.unica.§.ſecus de conceſ.præben.etiam ſi expectantes non acceptent ut late per Fely.poſt alios in.c.cum ex officii de præſcripti. & ideo regula dat ordinariis quatuor menſes in quibus expectatiue non habeant locum & tamen de expectati-uis dicitur nominatim in.d.c.unico unde quomodocūq; eſſent impediti ordinarii in caſu p̄mutationis ſunt reſtitu-ti per.d.c.niſi Papa ſibi reſeruet prouiſionem prout in.d. extrauagan.execrabilis & ſimilibus quæ de permutatio-ne dicerent quia ſi uerba generalia ſemper recipient in-terpretationem a iure per.d.c. unicum conſiderata ra-tione quæ gubernat legem ad.§.dulcisſimis.l. cum pa-ter delega.ii.ff. qua inſpecta tolluntur alia motiua ideo non eſt alienum a iure tenere permutationem alias rite fa-ctam non impediri per reſeruationem motu proprio p̄-

ut tenebant & ſeruabant illi de Tuſcia quos refert Fed.in d.conſi.xii.licet dicat quod male propter declarationem tunc benedicti nam in expectatiuo habente motum proprium tenet Alex.de antilla.in repetitione.d.c.licet de re. permut.quem refert & ſequitur Gemi.conſil.ciiii.quod non impediant permutare uolentem ſecundum diſpoſitionem.d.c.indiſtincte loquentis & occurritur uoracitati quorundam reſeruatiuorum aucupari ſitientium beneficia talium permutantium a quo uiri timorate conſcientie abſtinent etiam ſi poſſent aliquo caſu quia in talibus cadit illud quod ſummum ius dicitur eſſe ſumma iniuria quanuis alias non dicatur iniuria quod iure fit.l.iniuriarum.§.i.ff.de iniur.c.cum eccleſia uulteran.de elect.ꝙ quia in duabus cauſis coram me occurrit & etiam quotidianum eſt uolui prædicta examinaſſe exemplo legislatoris in.l.legaui.ff.de libe.lega.& ex omnibus conſtat ſaltem ſuſtineri deciſionem quo ad repellendum reſeruatiuum & quo ad poteſtatem ordinarii circa ualiditatē prouiſionis articulum eſſe diſputabilem.

De teſtamentis.

Prime deciſ.de teſta. Summarium.

Tacita pupillaris quæ continetur ſub expreſſa uulgari & econtra non excluditur per uerba tunc & eo caſu in tali ſubſtitutione appoſita uel ſic dictio tunc per ſe aut etiā iuncta cum uerbis & eo caſu uel ſimilibus non eſt taxatiua nec excludit vulgarem aut pupillarem tacitam prout excluditur per dictionem tantum aut aliam taxatiuam.

Epithome.

1 Subſtitutio expreſſa vulgaris cnm clauſula tunc & eo caſu an excludat tacitam pupillarem.

2 Tantum & duntaxat hæ dictiones taxatiue de ſui natu

ra excludunt omnes caſus tacitos & ſubintellectos.

3 Tunc,iſta dictio non eſt taxatiua nec excluſiua ſed demõ ſtratiua aut declaratiua rei cui adiicitur & in tempore extremitatem notans & nu.7.

4 Expresſio eorum quæ tacite inſunt nihil operatur.

5 Subſtitutio neceſſario habere debet aliquã conditionem.

6 Tunc & eo caſu, iſta uerba quando cadant in aliqua diſpoſitione & an aliquam præſumptionem excluſionis ſeu reſtrictionis inducant.

8 Iura per ſubauditiones aut repetitiones tacitas nõ reuocantur nec per ſimilitudinem eaꝝ correctio inducitur.

9 Præſumptiones diuerſe ſi cõcurrant,uincit fundata in potentiori ratione ac ueriſimili coniectura.

10 Eo caſu,iſta uerba adiuncta dictioni tunc exagerant non reſtringunt diſpoſitionem.

11 Subſtitutio vulgaris concepta in uno caſu an comprehẽdat alium ſi mater ſit in medio.

Prima deciſio.

CLARVM eſt,in iure ſubſtitutionem factam filio impuberi vulgariter continere tacitam pupillarẽ & factã pupillariter tacitam vulgarem in terminis.l.iam hoc iure cũ ſi.ff.de vulga. & pup.dubitatum fuit una Roman. alias Lucan.teſtamenti & bonoꝝ in qua dominus Camillus de ballionibus & ego fuimus electi a Car.cortonen.& a Baldaſſar

1 re de piſcia datario arbitris an uerba tunc & eo†caſu appoſita in ſubſtitutione expreſſa excluderent tacitã & licet Bal.cõſi.lvii.itẽ inſtituo uol.ii.dicat ꝙ prædicta uerba ad unũ caſum ſe reſtringant & Anch.cõſi.cclvi.ex ſerie teſtamẽti quod uidẽtur excludere omnes alios caſus quos cõplectitur vulgaris ſubſtitutio & ea põderet & Lud.ro cõſi.cxxxi.prima dubitatio ac.cxxxviii.nona ſuperuenit

& Deci.cõſi.lxiii.& ꝑ tenui uidelicet quod ad caſum expreſſum pręciſe reſtringatur ſubſtitutio & ad aliũ nõ porrigatur propter dictionẽ tũc nihilominus tenuimus contrariũ & ita.1519.ꝑ ipſos arbitrios fuit iudicatũ & ſententia arbitroꝝ poſtea in Rota cõfirmata duabus ſolũ contradicẽtibus nã regula de tacita cõtenta in expreſſa nõ reperitur limitata ꝑ dicta uerba ſed ita demum quando eſt dictio taxatiua tantummodo aut ſimilis ſecundũ Saly.in .l.præcibus.C.de impub.& aliis ſubſti. Alex.& Iaſ.poſt alios in.l.q̃uis eo.titu.ergo non eſt recedendũ ab ea dicit glo.ſuper ru.de reg.iur.in.vi.ante fi.item hoc tenet clare Bal.nouellus in repetitione.l.i.ff.de vulga.& pup.in xiii.char.ſuper tertio effectu vulgaris expreſſe continentis tacitam pupillarem uer.iiii.limita.niſi teſtatur ſubſtituiſſet vulgariter tantum & exemplificat ſi heres non erit
2 tunc & in eum caſum tantum uel duntaxat † ſubſtituo titium quo caſu non contineretur tacita propter naturã dictionis taxatiue quæ eſt excludere caſus tacitos & ſub intellectos.l.iii.§.cum titio.ff.de adi.lega.& cle.exiui de paradiſo.§.cum autem de uerb.ſign.ubi melior tex.ad hoc qui ſit in iure ait Iaſ.in.d.l.iam hoc iure col.ii.pro quo
3 conſidera quod dictio † tunc non eſt taxatiua nec excluſiua ſed demonſtratiua aut declaratiua rei cui adiicitur & in tempore extremitatem notans.l.iiii.§.fin.ff.de condi. & demon.patet in generali exẽplo vulgaris ſi heres non erit & in quolibet ſpeciali tunc ſit heres titius ſeu eo caſu in talem euẽtum titius ſit heres cum hæc equipolleant item pondero quod ſenſus ſubſtituentis non erat alius quinimmo talis abſq; ſimilium uerborum adiectione un
4 de tacite † inerat & ſic expreſſio nihil operatur.l.omitto .§.ſub conditione de tutel.&.l.ff.de lega.i.per.l.non recte.C.de fideiuſſo.uerba igitur prædicta ſolum declarant & demõſtrant abſq; quod excludant tacitam a lege præſumptam ex coniecturata mente ſubſtituentis qui ſi de caſu præſumpto cogitaſſet etiam in eo expreſſe ſubſtituiſſet ut dicunt Bar.& Alex.in.d.l.iam hoc iure occur

rit quod iſte eſt quidam modus ita loquendi in huiuſmo
di forma ſubſtitutionis & magis declarandi non tamen
neceſſarius quo ſine alternatione & eiectione uel exclu-
ſione tacite de qua loquimur aliqui teſtatores & notarii
utuntur aliqui non & ſi ſubſtituens excludere uoluiſſet
omnem alium caſum ab expreſſo ſicut dixit tunc & eo
caſu ſubiunxiſſet ſolo ſolum uel tantum aut ſimilem ex-
cluſiuam uel taxatiuam arg.l.unice.§.ſinautem ad defi-
cientis.C.de cadu.tollen.&.c.inter corporalia uer.nec il-
lud de transla.epi.ubi & glo.oſtendo quia in.l.lutius ti-
tius.ff.de hered.inſti.& in.l.cum proponas.C.eo.dictio
tunc non apponitur neceſſario nec inducit iuris miniſte-
rium ſed ponitur demonſtratiue ac declaratiue idem in.l.
lecta ſecundum Bar.ibi in ſecunda opinione.ff.ſi cer.pe-
ta.& de hoc tex.uidetur expreſſus in.l.gallus in prin.ubi
dictio tunc in uno caſu appoſita iux.§.& quid ſi tantum
.ff.de libe.& poſth.& declaratione doct.ibi quod curio-
ſus reperiet in pluribus aliis iunibus ſic etiam in contra-
ctibus non refert dicere ſi nauis ex aſia ueniret promitto
centum uel tunc promitto centum aut tali caſu promit-
to centum cum nec plus nec minus ſit in una promiſſio-
ne q̃ in alia & quod uerba eiuſmodi non excludant taci-
tam demõſtro ulterius quoniam & ſi quis prohibet uno
tempore permittit in alio & econtra qui in uno caſu ſub-
ſtituit in alio uideatur ſubſtituere ut prouiſio in uno ca-
ſu uideatur in aliis remotio & permiſſio in uno in aliis
quandoq; prohibeat & econuerſo.l.imperator de po-
ſtul.l.ſtat.liberum.§.ſtichum de lega.ii.l.cum prætor de
iudi.l.commodiſſime.ff.de libe.& poſth.l.maritus.C.de
procur.c.nonne cum ibi not.de præſumpti & hoc maxi
me procedere deberet hic ex uno caſus tacitus eſt dire-
cte contrarius expreſſo & omnino diſſimilis in effectu
in uerbis prout dicit Iaſ.opponendo in.d.l.iam hoc iure
5 col.i.tamen cum ſubſtitutio † debeat habere neceſſario
unam conditionem propterea ſi teſtator ſubſtituat in eũ
caſum uel euentum conditionem illam de neceſſitate po

nit ideo non uidetur excludere alium caſum ita inquit Bar.in.d.l.iam hoc iure quanuis aliqui quos refert ibi Iaſ.ſentiant non eſſe neceſſe unam conditionem exprimere nihilominus quando exprimitur quod eſt quaſi ſemper pro quo.l.iura.cum dua.ſe.ff.de legi.ſatis ur‑
6 get conſideratio Bar.& uerba † tunc eo caſu non cadunt niſi exprimatur aliqua conditio quæ ſi omittatur ſubintelligitur ut ſi heres non erit ſubſtitutioni locus exiſtat nõ aliter inſpecta expreſſa ſubſtitutione cum vulgaris caſum iſtum habeat in genere in confuſo tantum qui alios complectitur ut declarat Bar.in.l.fi.C.de inſti.& ſubſti.ſub cõdi.fac.& dato ſine præiudicio ueri quod ex prædictis uerbis & ſubſtitutione in unum caſum expreſſum & certum euentũ admitteremus cauſari aliquam præſumptionem excluſionis ſeu reſtrictionis ar.dictorum iurium omnino in terminis concluſionis eſſet potentior præſumptio ad.l.iam hoc iure inducentis tacitam rationem ueriſimilis mentis diſponentis quæ ratio etiam eſt potens in contractibus.l.tale pactum.§.fin.ubi etiam glo.ff.de pact.& in ſtatuti reſcriptis & aliis diſpoſitionibus ſecundum Bal.& Pau.de caſt.ibi & late Curt.conſi.lii.colum.ii.non enim ex iſtis uerbis colligitur aliqua uel non eque ueriſimilis coniectura ſubſtituentis ad excluſionem ſicut a lege ad incluſionem ex quo uis uerborum iſtud neceſſario non importat præcipue quia tacita continetur quando vulgaris eſt etiam concepta in unum caſum tantum puta ſi poſthumus non naſcatur & idem eſſet ſi diceretur in euentum uel caſu quo poſthumus non naſcatur & ſi conciperemus quod qui in uno caſu ſubſtituit in aliis excludit ar.d.iurium utiq; nunquam eſſet locus ſubſtitutioni tacite inducte a lege unde niſi ſubſtituens clare excludat ſtat coniectura & diſpoſitio legis non obſtante na‑
7 tura † dictionis tunc extremitatem notantis quoniã iuxta materiam ſubiectam uel apponitur declaratiue uel exprimit clarius quod tacite inerat uel non importat iuris miniſterium ut eſt dictum prout de iuramento in.l.fin.C.

de nonnu. pecu. & in.l. ſi uno loca.ff. & ibi glo. notans quod ex qualitate contractus uerba accipiuntur contra propriam ſignificationem & glo.in uerbo titu.in.c.i. de uſur.in.vi.l. inſulam de præſcrip.uer.& Bar.in.l. ſi conſtante in prin.q.i.col.iii.ſol.mat.& in.l.omnes populi in vi.q.prin.col.viii.ff.de iuſti.& iur.in propoſito autem ſumus in terminis quibus lex inducit caſum omiſſum ex ueriſimili mente ſubſtituentis taliter quod ad hunc ſenſum omnia uerba pro uiribus ſunt intelligenda non contra niſi in caſu claro & licet ſit limitata vulgaris in uno caſu indiuiduo tamen pupillaris generaliter procedit caſus eſt ſingularis iunc.glo.in.d.l.ſi.quem ſequitur Iaſ.in.d.l. iam hoc iure circa medium quare ad excluſionem tacite non ſufficit leuis ſed oporteret grauem & potentem habere coniecturam & ex eo quia agitur de tollenda diſpoſitione.d.legis uel ut eo caſu ceſſet quæ tamen debet ſtare niſi cauſa cõiecture deficiat.l.ſancimus.C.de teſt.nam
8 nec per ſubauditionis aut repetitiones tacitas † reuocantur iura glo.eſt notabilis in cupientes.§.quod ſi ꝑ uiginti de elect.in.vi.neq; etiam per ſuppletiones inducitur iuriũ correctio aut per ſimilitudinem rationis ut no.Abb.in.c. ut debitus col.vi.de app.facit optime.l.ii.C.de condi.
9 inſer.propterea ſi daremus concurſum † præſumptionũ ex prædictis uinceret præſumptio tacite ſubſtitutiõis fundata in potentiori ratione ac ueriſimilitudine ſuper qua lex diſpoſuit ut traditur in.l. diuus cum ibi not.ff.de in integ.reſti.in.c.cum inter R.ſeniorem de elect.& in.c.literas iunc.glo.de præſumpti.non ob.cõſi.Bal.l.vii.quia cõſulit in diuerſo caſu ab iſto & fundat ſe in forma conditionali a qua recedi non poteſt.l. qui heredi.§.fin.&.l. meuius.ff.de cõdi.& demon.& quia Antonia cui erat facta ſubſtitutio ſi antequam filii procrearentur ex ea decederet ut tunc Eleonora ſuccederet deceſſit ſuperſtite filio dicit eſſe caſum in.l.ex facto.§.pen.ff.ad trebell.& in.l. generaliter in princ.C.de inſti.& ſubſti.ſub condi.fact. quæ iura non contrariantur.d.l.iam hoc iure nec cõclu

ſioni & eſt diuerſitas caſuum nec conſideratio q̃ ſubiicit de aduerbio temporis tunc allegando.d.l.iiii.§.fin.&.l. uxori uſumfructum uille de uſufruct.lega.ac.l. in ſubſti- tutione.ff.de vulga.& pup.refragatur quia dicta iura pro cedunt in materia ſatis diuerſa & quando haberet ſimili- tudinem uoluntas diſponentis eſt in eis ut expectetur tempus quod colligitur ex dictione tunc denotante tem poris extremitatem ut per Bar.qui ita declarat & in ſin- gulis asſignat alias rationes & aliud eſt quod per dictio nem tunc notetur extremitas temporis non ſubſiſtente alia coniectura nec lege in contrarium aliud quod exclu datur tacita ſubſtitutio fomentata a lege & quãdo tenea mus ſenſum Bal.communem in.d.l.in ſubſtitutiõe & ibi Iaſ.ait col.i.alias.ii.quod quanuis cõditio negatiua ſi he res non erit habeat ſenſum ſi nunquam heres erit & ſic ui deatur uerificari ſub aliquo tempore fuerit heres tamen ubi agitur de excludendo ſubſtituto pupillari reſtringi- tur ad tempus mortis nec ſufficeret prius fuiſſe heredem ut deciditur ibi etiam non offenditur concluſio quæ agit de includendo ſubſtituto in caſu omiſſo immo faceret ꝓ concluſione quæ ad concluſionem tacite ſubſtitutionis eſt adiuuanda & cõferunt etiam pro ſolutione dictarum legum quæ Iaſ.ubi ſupra col.pen.ſcribit & quod addit
10 Bal.† & eo caſu ſeu in eo caſu eſſe unius caſus reſtricti- ua non probat præcipue in terminis concluſionis & eſt exaggeratio uerborum non reſtringens nec excludens iuris diſpoſitionem & contrarium eſt demonſtratum ſu- perius per plura fundamenta Ancharan.in allegato con ſili.ccclvi.adducit eadem iura & ex alio etiam non con- tradicit quia quod prædicta uerba excludant omnes alios caſus dicit eſſe fauore fratris exiſtentis in medio,
11 nam quem ad modum lex interpretatur vulgarem †con ceptam in unum caſum ut non comprehendat alium ſi mater ſit in medio.d.l.fin.ſecundum intellectum Bar.& Bal.&.d.l.præcibus fortius, ita debet interpretari in fa- uorem fratris contra uxorem teſtatoris quando ergo eſ-

ſet uera ſententia Anch.non operatur hoc dictorum uer borum proprietas ſecundum eum,ſed coniectura & fauor fratris uel non ſola natura uerborum,ſed iuncta cum dicto fauore,& hoc modo etiam faceret pro concluſione ex quibus conſtat non obſtare Ludo.Ro.& Decio.in allegatis conſiliis quoniam omnes conſulunt in longe diuerſis terminis & procedunt per eadem motiua quibus alii ſupra,& quādo ſint uere earum determinationes nō ſunt applicabiles ad hunc caſum,nec concludētes quod prefata uerba excludant tacitam.

Secunde deciſ.de teſta.Summarium.

In liberis primi gradus fructus nō cōputātur in trebellianicā licet duas quartas detrahāt prout detrahi poſsūt.

Epithome.

1 Fructus hereditatis in quartam trebellianicam neq; legitimam quo ad liberos primi gradus non cōputantur.

2 Filius grauatus reſtituere hereditatē detrahit duas quartas.

Secunda deciſio.

1 QVod fructus non cōputentur † in quartā trebellianicā quo ad liberos primi gradus etiā ſi due quarte deducant concluſum fuit de menſe Nouēbris 1521.In una corā domino Nicolao de Aret.per.l.iubemus.C.de trebelli.ita Bar.in.l.quod de bonis.§.quod auus.ff.ad.l.falci.& Ang.conſi.cxxiiii.Zolus col.ulti.concludens filium grauatum de reſtituenda hereditate habere duas quartas de quo pro & contra glo.in.l.papus.§.meminiſſe.ff.de inoffi.teſta.& in.l.quamq;.C.ad.l.falci quod iure canonum eſt expeditum locum eſſe dua

2 rum † quartarum detractioni.c.raynutius,& ibi glo.antepenul.c.Raynaldus & ubiq; canoniſte de teſta.glo.i.in.c.

in.c.in præſentia de probati.& Bar.in.d.l. meminiſſe & in.l.coheredi.§.cum filie uer.quod ſi heredem.ff.de vulga.& pupil.ut eſt in obſeruantia iudiciorum. Subiungit Ang.quod fructus uon imputantur in legitima nec in trebellianica.d.l.iubemus,&.l.ſcimus.§.repletionem.C.de inoffic.teſta. Nec obſt.ꝙ.d.l.iubemus ſecundum Paul. de caſt.in.d.l. quod de bonis.§.fructus & in.l.mulier.§. cum proponeretur.ff.ad trebelli.debeat limitari in detractione unius quartæ tantum ponderando ibi dodrans reſtituatur iuncto fine legis & in.d.§.cum proponeretur dicat Alex.quod eſt limitatio peregrina & ſingulariter notanda mentiꝙ tenenda & ab alio nō ſcripta quia idem Alex.in.d.§. quod auus mutauit ſententiam ſequendo Bar.& Ang.propter quarum auctoritatem dicit durum eſſe in practica obtinere contrarium ſubiiciens quod ſi.d. .l.ſolum haberet locum quando filius detraheret unam quartam ſeruiret de uento ex quo ne dū liberi primi gradus uerum etiam alii habent legitimam abſꝗ computatione fructuum ut in.d.§.repletionem ꝑ quem ſatis erat in una quarta prouiſum uerbum autem dodrans intelligatur de eo quod ſupereſt deducta tamen prius legitima ſicut intelligit Bal.in.l.filium quem habentem col.xii. uerſi.extra oppo.C.fami.herc.& dixi in.l.in ratione.§.ꝙ vulgo.in glo.i.ſuper eo & iſta ait adde hiis quæ ſcripſi in.d.§.cum proponeretur & aduerte quia Paul.de caſt. etiam uidetur ſenſiſſe cum Bar.in.d.§.quod auus & clarius in.d.l.iubemus cum quo & Phil.cor.conſil.clxxx. col.i.uol.iiii.item quod ſit locus detractioni duaꝝ quartarum uidetur inductum ut dici ſolent per.d.c.raynutius & Raynaldus & ſic ſi ita eſt poſt.d.l. iubemus quæ hoc conſiderauit nec conſequenter quod fructus diminuerent trebellianicam & cum non mutetur expreſſe remanet incorrecta & abſꝗ reſtrictione.l. ſancimus de teſta.l. præcipimus in fin.C.de appella.not.per glo.& docto.in c.i.de ope.no.nunti.l.de præcio.ff.de publici. nec refragatur quod ab exordio humane naturæ fuerit in mente

conditoris legis detractio duplicis quartæ & ratio ante- rior ipſa.l.iubemus & quod lex antiqua quandoq; habet reſpectum ad caſum iuris quod poſtea editur iux.not. per glo.in uerbo effrenatam.c.ſignificauerunt de teſti. ibi non iuris nouitatem ſed ratio eſt antiqua & ſuper ru. de reg.iur.in.vi.ante fin.Bar.in.l.legitima col.i.uerſi.ſed oppo.iſta exẽpla.ff.de pact.& Abb.in.c.publicato col. ii.de electi.quod tu nota ad multa quoniam ſi imperator in.d.l.id reſpexiſſet & propterea uoluiſſet non debere computari quando duplex quarta detraheretur expreſ- ſiſſent.l.unica.§.ſinautem ad deficientis.C.de caduc.tol- len.&.c.ad audientiam de deci.cum ſciret in legitima nõ computari item ex hoc non inferretur neceſſario corre- ctio aut reſtrictio nec eam ſuadet ratio quin potius oppõ ſitum ex prędictis nemo enim inquit Bal.in.d.l.iubemus col.ii.dicet principium eiuſdem legis loquens de fauore filiorum aliquo iure eſſe correctum quod iunctũ cũ fine ꝓ- cedit in liberis primi gradus ut fructus nõ computentur in ſortem in aliis ſecundum Bar. ibidem dicentem tene hoc menti perpetuo quia faciet tibi magnum honorem.

Tertie deciſ.de teſta.Summarium.

Omisſio inuentarii non priuatur trebellianica uel ſic propter non confectum inuentarium non perditur tre- bellianica.

Epithome.

1 Inuentarium ſi ab herede cõfectum non fuerit an perdat commodum trebellianice & nu.6.

2 Mandatum ſpeciale comprehenſum ſub generalitate uerborum an ſufficiat in petenda reſtitutione in in- tegrum.

3 Inuentarium non faciens debet complere de ſuo legata- rios & fideicommiſſarios.

4 Heres fideicõmiſſario uniuerſali ratione reddere tenetur
5 Extenſio fit in exorbitantibus data paritate rationis ubi uerba poſſunt adaptari ex lata ſignificatione.
7 Appellatione falcidie an ueniat trebellianica.
8 In correctoriis etiam data rationis idemptitate nõ fit extenſio.

Tertia deciſio.

1 IN eadẽ cauſa quia heres nõ confecerat inuentarium † an ꝑdidiſſet commodum trebellianice dubitabatur & ꝓ affirmatiua allegabantur Ia.de are.Cyn. Bal.& Saly.in auct.ſed cum teſtator.C.ad.l.falcid. quæ opinio uidetur probari ibi & in corpore unde ſumitur de here. & falc.§.huic nobis uſq; ad.§.ſin uero expreſſum col.i. capiendo trebellianicam non facto inuentario ſub generali nomine falcidie prohibitam cum falcidia a falce dicta ſit generale nomen trebellianicam comprehendens ut not.in auct.unde ſi parens.C.de inoffici.teſta.& dicit Bal.conſi.xcix.ſuper primo quæſito uol.iiii.ibi etiam affirmat hanc partem eſſe ueram de iure quanuis ut ſubiicit de conſuetudine inducta per errorem opinionum cõmuniter ſeruetur contrarium idem in.l.cum tale.§.i.ff.de condi.& demon.pro quo motiuo uide in ſimili Abb.in
2 c.coram col.ii.de reſti.in integ.quod in petenda † reſtitutione principaliter requirente ſpeciale mandatum ſufficit ſpeciale ſub uerborum generalitate comprehenſum de quo dico in deciſ.incipiente dubitaui in una Caurien. item quia.l.marcellus.§.quod autem.ff.ad trebelli.pariſicat ut ceſſet trebellianica in caſibus quibus ceſſat falcidia & hoc argumento utuntur Bar.& alii in.d.auct.ſed cum teſtator ſuper illo articulo an trebellianica poſſit a teſtatore prohiberi item quia ſimiles ſunt.§.ſed quia inſti.de fideicõ.here.& no.glo.in uerbo ſubſtitutus in.d.§. ſin uero expreſſiſſet & quia tex.d.auct.uult quod non fa
3 ciens † inuentarium compleat de ſuo legatarios & ſi

deicommiſſarios,nomine autem fideicommiſſi de pro⸗
prietate ſermonis uidetur cõtineri tam particulare quam
uniuerſale & ſunt equiparata.l.ſi ſeruum.§.ſi inſtitutus.ff.
4 ſi quis omiſ.cau.teſta.& quia heres † tenetur uniuerſali
fideicommiſſario rationem reddere ergo inuentarium
conficere quod eſt exordium rationis.l.i.§.officio.ff.de
tutel.& rati.diſtra.& per iſta & alia motiua hoc tenent
Old.conſi.cxxxiiii.ſatis credo Bar.conſi.li.in nomine do
mini amen.Bonauẽtura &.ccxxxiiii.lena matarelli Pau.
de caſt.in.d.l.cum tale ubi etiam Imo.iſtud no.ad perdi⸗
tionem Trebellianice Roma.in auc.ſimiliter.C.ad.l.fal⸗
ci.Alber.galeottus in ſua margarita in ru.ad trebelliani⸗
ca Cuma.in.d.§. quod autem & in.d.l.cum tale & in
conſil.cxii.uiſo tenore compromiſſi & Fulgo.conſi.xli.
caſus talis col.ult.ac.lxxxvii.proponitur &.xcvi.pro de⸗
ciſione poſt prin.quos refert & ſequitur Corſett.in tract.
de pote.regia ac materia trebellianice.q.lxxiii.fol.xxiii.
in fi.aſſerens hanc opinionem uideri magis communem
ad idem Ang.de aret.in.§.pen.inſti.de here.qua.& diffe.
col.ulti.& in.d.§.ſed quia per tex.quem poſt alios pon⸗
derat in allegata auct.in uer.illo adiecto ut citentur lega⸗
tarii & fideicommiſſarii ne eis nocumentum fiat qui uide
tur magis loqui de uniuerſalibus quam particularibus cũ
præiudicari poſſet ſi inuentarium non fieret pro qua con
ſideratione facit ratio in uer.ſi uero non fecerit iux.glo.in
uerbo creditoribus item quia ratio prohibitionis falci⸗
die eſt præſumptio quod tantum heres ſubtraxerit quan
tum ualet falcidia quæ militat etiã in trebellianica inquit
Bal.in.d.conſi.xcix.& ſecundum hanc partem atteſtatur
ipſe Ang.in.d.§.eo patrocinante Ferrarie fuiſſe iudicatũ
& quod eam tenent Pet.in.d.auct.ſed cum teſtator Flor.
& Imo.in.d.l. marcellus & Ang.in.l.i.§.hæc ſtipulatio
.ff. ſi cui pluſquam per.l.falci.quam etiam ſequitur So⸗
cy.in conſulendo & iudicando in.d.§. quod autem ad⸗
uerte quia ratio præſumpte ſubtractionis malignitatis ac
inobedientie legis de qua in.d.uer.ſi uero cum ſit ſcripta

in lege uel unica quando ſcripta non eſſet fortiter aſtrin-
git pro affirmatiua data enim rationis indemptitate &
ſimilitudine in trebellianica etiam penalis conſtitutio ex-
tenditur ſiue dicatur interpretatio ſiue extenſio uel in-
cluſo ex tacita mente legis prout iura & doct.diuerſimo
de loquũtur nam de ui comprehenſiua eſt ſingularis tex.
quem nunquam tradas obliuioni in.l. libertum.§.ſena-
tuſconſulti.ff.de rit.nupti.de qua etiam Iaſ.in auct.quas
actiones col.vii.C. de ſacro ſanct.eccleſiis & de ea ac
aliis modis in cle.i.iux.glo.in uerbo eligatur de elect.&
glo.pen.c.ſi poſtquam eo.ti.& in.c.i. in uerbo italie de
tempo.ordi.in.vi.& Abb. in prohe.decret.col.iiii.& in
repetitione.c.extirpande.§.qui uero uer.quæro certum
eſt.xxiii.de præben.facit glo.in.l.ii.in uerbo ſed hoc de
hiis qui no.infa.& in.l.ſi conſtante in prin.ff.ſol.matr.de
unica ratione eſt glo.in.l. quanuis.C. de fideicom. item
5 in exorbitantibus etiam fit extenſio† data idemptitate ad
caſus qui inſpecta lata ſignificatione uocabuli compre-
hendi poſſunt ſecundum Alex.qui plura cumulat in.l.
filiusfamilias.§.diui.col.vii.ff. de lega.i.& per hoc ſile-
rent fundamenta negatiue item ex eo quoniam, ſuppo-
ſita equiparatione falcidie & trebellianice per.d.§. quod
autem allegatus.§. ſinautem extenditur per ipſum.§. ꝙ
autem ſicut per.l.ut tantum.ff.de ſer.cor.quæ eſt antiqua
extenditur.l.ſi quis ſeruo poſterior.C.de fur.ut no.ibi.&
in.l.quod uero.ff. de legi. & per Bar.in.d.l.ſi conſtante
col.v.in.vii.q.i.partis, noua nanqꝫ diſpoſitio ſuperue-
niens in uno ex equiperatis etiam limitatoria aut penalis
locum habet in alio propter equiparationem ut in dictis
locis & per legiſtas in.l.ii.ff. de lega.i.ac per Abb.in.c.ii.
colum.pen. de mut. peti. & in.c. de multa. colum.v.de
6 præben.ſed pro negatiua fuit concluſum quam † Roſr.
in tit.de trebellianica & Iac. de belui.in.d.§. hinc nobis
tenuerunt quos refert & ſequitur Io.an.in additiõe ſpec.
de inſtru.edi.ſuper uerbo fecerit Ange.in.d.§. ſin uero
expreſſum & in.d.auct.ſed cum teſtator ubi etiam Bar.

in lec.& in conſi.ii. domino Ioanni quicquid uariando dixerit in aliis conſiliis ſupra adductis pro affismatiua aſ firmat ita ſeruari communiter & in.d.l.marcellus in prin. q.ulti.& Imo.qui uidetur ceſpitare in.d.l.§.i.& ſe remit tit nihil firmando in.d.l.cum tale.§.i. tenet hanc partem tanquam communem in.d.§.hæc ſtipulatio col.pen.refe rens quod eã tenebat Franc.de campo.eius præceptor in.d.auct.ſed cum teſtator Alex. etiam in.d.l. marcellus & in conſi.xxix.perſpectis col.ii.uol.v. iſtam aſſerit eſſe ueriorem & communiorem quam ſequutus eſt Dy.ut re fert Bal.in.d.conſi.xcix.& Io.de ana.conſil.lxi.ut refert Corſett.in allegato tract.ac Pau.de caſt.conſi.clxii.alias clxiii.uiſa facti narratione & Oldr.in.l.fin.C. de iur.deli. prout Corſett.ubi ſupra & Alex.in.d.l. marcellus refe runt Ric.etiam malumb.quem Cy.arguendo pro nega tiua adducit in.d.auct.ſed cum teſtator & Bal.qui uidea tur in.l.filium quem habentem col.x.uerſi. item quæro .C.fa.herci.principium negatiue fundamentum eſt quod a iure conceditur trebellianica quę non reperitur expreſ ſe prohibita omiſſo inuentario,inquit Bal.in.d.cõſi.xcix. noſtra ergo non eſt extendere ut infra patebit minus cor rigere.l.ſi uero.§.de uiro.ff.ſol.mat.l.præcipimus in fin. .C.de appella.præcipue in penalibus.l. interpreta.ff. de pe.& regule odia de reg.iur.in.vi.in quibus non eſt ſuffi ciens uerbi generalitas cum inſpiciatur proprietas & ſtri cta natura uocabuli.l.iii.§.hæc uerba el.ii.ff.de nego.ge ſta.&.c.in noſtra de iniur.per extenſionem ut eſt ſecun dum Ang.in.d.§.ſin uero expreſſum quod appellatione falcidie ueniat trebellianica per quam non inducitur le
7 gum correctio item in trebellianica † improprie uenit ap pellatione falcidie ſecundum glo.in.d.auct. unde ſi pa rens nec ſimilitudo generis.eſt ſatis aut ſecundum quid in caſu & caſibus facta cum requiratur ſimplex ſeu indi uiduo aut quod ſit eadem cauſa in eo ſeu ad id ad quod ſit comparatio ex quo ꝙ ultra non prætendit fimbrias & omnino ſilet data diſſimilitudine.cap. translato & ibi

Abb.de conſti.& in prohemio decret.col.vii.ac Fely.in c.capitulum de reſcrip.col.ii.& in equiparatis neceſſe eſt ſint omnino ſimilia ſaltem in caſu equiparato abſq; disſi militudine ut ſupra aut correlatiua uel per uiam genera lis regulæ alias asſimilata ſecũdum Bar.in.d.l.ii.& Abb. in.d.conſi.ii.& tamẽ plures ſunt inter falcidiam & trebel lianicam differentiæ quas colligere eſſet laborioſum ſuffi ciat.l.in quartam.ff.ad.l.falci.& diuerſitas quæ ex dicen dis patebit nec ſecundũ Imo.in.d.§.hæc ſtipulatio Alex. in.d.conſi.xxix.Bal.in.d.l.filium quem habentem ratio uidetur eadem ex eo quod inuentarium fieri debet ut ap pareant res hereditarie & non eſt tanta præſumptio oc caſione trebellianice quam ſcit heres ſe poſſe omnino detrahere quanta ratione falcidie in qua a prin.non ca dit huiuſmodi certitudo nimirum ſi quo ad falcidiã ma gis uidetur degenerare prçſumptio & propterea potius fuit in ea prouidendum cum res particulares occultari poſſunt non ius uniuerſale cum nec minui poteſt licet ad hoc ultimum pertinenter contra negatiuam reſpondeat Bal.in.d.conſi.xcix.quod licet ius intellectuale nequeat ſubtrahi poſſunt tamen mobilia occultari propter quæ fuit occurrendum ex quo iura fiunt rebus non uerbis.l. ii.in fi.C.co.de lega.&.c.commiſſa.de elect.in.vi. Quo uero ad illud de ceſſatione falcidie dicit Bar.in.d.l.mar cellus & Bal.in.d.l.filium quem habentem q; ſi ceſſat iu dicio teſtatoris tunc & trebellianica quia ex eadem cau ſa & potentia procedens ſecus ſi ex alia extrinſecus ſci licet ratione delicti in omittendo confectionem inuenta rii & illud quod heres teneatur de ſuo complere fideicõ miſſarios proprie non cadit in uniuerſali fideicommiſſo ex quo ſemp ſolui poteſt de hereditate ait Imo.in.d.§. hæc ſtipulatio & Alex.in.d.l.marcellus & in.d.cõſi.xxix ex pluribus demonſtrat quod tex.in corpore.d.auct.pro prie loquatur de particulari patet etiam quod ſicut inter legata & fideicommiſſa per omnia quod eſt fortius ade quata.l.i.ff.de lega.i.ſunt plures differentiæ de quibus

per glo.& doct.ibi ita inter fideicommiſſa particularia & uniuerſalia demonſtratur ex diuerſitate nominũ coniuncta cum diuerſitate titulorũ ex qua diuerſificãtur effectus ad.l.ſi idem cum ibi no.p doct.C.de condi.& in.l.ſi quis omiſſa.ff.ſi quis omiſſ.cau.reſt.q̃ legem Alex.in.d.l.marcellus inducit ad oſtendendum ꝙ legata particularia ex quibus deducitur falcidia non ſunt regulariter equiparata fideicommiſſo uniuerſali nec econuerſo ſed particulari preterea ubiq; tex.& pluries repetit de falcidia & nunq̃ dicit de trebellianica quæ geminatio ad totiens replicata maiorem & præciſam deliberationem inquiditate ſermonis arguit.l.cum ſcimus & ibi Bar.de agri.& cenſi.lib.xi. & in.l.i.C.de plus peti.facit.l.baliſta.cũ ibi not.ff.ad trebelli.& in.c.raynaldus de teſt.circa finem ibi cum inuentarium fecerit etiam ſi a contrario ſenſu ſumeretur argumentũ loquitur tex.in falcidia non in trebellianica ut glo. ibidem no.& Bal.in.d.l.filium quem habentem ſi quidẽ de trebellianica intellexiſſet dixiſſet.c.ad audientiam de deci.nec nos ergo dicamus.l.illã.C. de coll.& remaneat in diſpoſitione iuris expresſi ꝑmittentis detrahi.l.ſi cum dotem ſol.matr.l.cõmodisſime.ff.de libe.& poſth.neq; enim debemus nec poſſumus ſpecialem penam inducere quæ a iure non ſit impoſita tex.eſt notabilis in auc.de non ei.ſe.nuben.§.cum igitur uer.ſinautem ibi.nec quælibet eſt lex aliquid tale dicens col.i.& glo.cõmuniter approbata in.c.ſi.de iur.patro.& ibi Abb.& in.c.quærelam de iureiur.col.iii.& quando in certo caſu prout in falcidia eſt aliqua impoſita non eſt alia nec in alio caſu ut in trebellianica imponenda niſi ꝑ habentem poteſtatis plenitudinem optima eſt glo.in.c.bone el.ii.de elect.Abb. in.c.cũ uenerabilis de excep.Alex.cõſi.ciii.ca.col.i.uol. & ꝑ tex.in.d.§.cũ igitur no.Bal.in auct.ſed cũ teſtator.C. de ſecun.nup.col.iii.ꝙ non inducit aliqua priuatio q̃ non ſit lege cauta igitur nec heres trebellianica priuandus nec ualet conſequentia citari debet fideicõmiſſarius utilis & ei tenetur heres reddere rationem ergo conficere inuen-

tarium alias pena falcidie ſe extendet ad trebellianicā uel ſuccedet quia idem eſt in creditore & legatario ad pias cauſas contra quos quarta non detrahitur.l. non hoc.C. un.legiti.c.in præſentia de proba.Ita Ang.in.d.§. fin uero expreſſum Imo.in.§. hæc ſtipulatio, & Alex.in.d.l. marcellus, maxime quia uerba non conueniunt trebellianice in indiuiduo ſumpte in hac ſtrictisſima materia correctoria & penali ergo nec mens.l.hos accuſare.§.in omnibus de accuſa.&.l.iiii.§.totiens.ff.de dam.infect.ad alia motiua pro affirmatiua ponderata reſponde ut per Bar. & Alex.in.d.l.marcellus, & per alios tenentes negatiuam in locis allegatis, & ad conſiderationem de cauſa expreſſa ſubtractionis uidetur reſponſum ſuppoſito quod non ſit per omnia eadem ratio, ſecundo dicas
8 quod in correctoriis † etiam data rationis identitate non ſit extenſio auct.quas actiones cum ibi not.C.de ſacro ſan.eccle.etiam ſi ſit in.l.expreſſa ratio quando ſunt correctoria penalia, ut in propoſito per tex.ſingularem iuncta glo.in uerbo in eiſdem in cle.ii.de eta.& qualit.quem ad hoc magnifacit Alex.in.d.l.ſi conſtante col.iii.& eandem glo.ut ſingularem allegat Abb.in prohe. decreta. col.vi.quanuis arguat pro & contra, & non uideatur firmare pedes facit conſilio Abb.ix.uol.ii.& dictum Inno. in.c.ſedes de reſcrip.Ibi adductum ꝙ in materia reſtringibili appellatione clericorum non ueniunt canonici licet pro ueritate non deſinant eſſe clerici, ſuper iſto paſſu eſſet ulterius inſiſtendum cum amplisſima ſit extenſionis materia, ſed quia deciſio eſt ſatis grauata ulterius nō progrediat quanuis ex hinc inde adductis non procedat ſine dubio, & quia opiniones uarie doctorum faciunt rē ambiguam inquit Bar.in.l.qui rome.§.duo fratres col.iii.ff. de uer.obli.Abb.in.c.paſtoralis in prin. de reſcript.& in c.i.de re iudi.col.iii.Item quia deſuper uariat Oldr.Bal. Bar.& Pau.de caſt.& Ang.ac Imo.qui in.d.§.hæc ſtipulatio ſequitur negatiuam nit tene quanuis Ang.etiam de aret.in allegato.§.pe.& Socy.in.d.§.quod autem ibi te

nent affirmatiuam inquiunt cogitandũ eſſe,plures tamen hodie ex allegatis hæc uidentur eſſe pro affirmatiua,ſed pro negatiua & concluſione facit auctoritas Io.an.& ſequacium in paritate præponderans quæ etiam in uia iudicii eſt ſecurior & magis pia nihilominus indigeret declaratione principis,ut dicit.d.§.in uerbo.in eiſdem in fi. & plures aliæ glo.in.vi.& cle.in pluribus dubiis caſibus idem dicunt & eſſet expediens.

Quartæ deciſ.de teſta.Summarium.

Vtrum trebellianica etiam in filiis primi gradus poſſit prohiberi.

Epithome.

1 Trebellianica an in filiis primi gradus prohiberi poſſit.

Quarta deciſio.

1 VTrũ trebellianica † in filiis ẽt primi gradus potuerit prohiberi in una Roman.hereditatis de buſalis 1514.corã me fuit dubitatũ & opiniones erant uarie licet maior pars inclinaret in affirmatiuã,ſed cauſa fuit ſopita ꝑ concordiã,nã glo.in auct.ſed cũ teſtator.C.ad.l.falci.tenet negatiuã ꝗ præcipue in filiis primi gradus multi ſequuntur,ſed ibi uideantur docto.pro affirmatiua & in.l.iubemus.C.ad trebelli.in.l.nemo poteſt de leg.i. Alex.in.l.marcellus in prin.v.col.ff.ad trebelli.& conſil. xxix.perſpectis.v.vol.ubi hoc dicit magis cõmuniter teneri,& Phil.cor.conſi.xxii.in hac conſultatione col.ix.ac Corſett.in tracta.de trebellianica in primo dubio.

De ſucceſ.ab inteſta.

Vnice deciſ.de ſucceſ.ab inteſta.Summarium.

Ad ſucceſsionem matris ab inteſtato primo uocantur filii vulgo quæſiti.Item naturales tantum non exſtãtibus legitimis & naturalibus q̃ auus & auia uel ſic ne dum filii legitimi & naturales,ſed etiam vulgo quæſiti & natura- les tantum excludunt aſcẽdentes in ſucceſsione matris in teſtate etiam a legitima.

Epithome.

1 Filia naturalis tantum dummodo non ex damnatu coitu ſuccedit matri excluſa auia ẽt quoad legitimã,& nu.3.
2 Solutus cum ſoluta de iure ciuili licite fornicantur.

Vnica deciſio.

DIANA mater naturalis & legitima imperie inteſtate defun- ƈte uendicabat eiuſdẽ a Lucre ia filia imperie extra matrimoniũ procreta tanq̃ eſſet inſuc- ceſsibilis matri,nec filia nominãda in auc.ex cõplexu, & ibi glo.C.de ince.nupti.&in auc. qui.mo.nat.effi.ſui.§.fi.col.vii ſi uero nata ꝓbaretur ex com- plexu ciuili lege nõ damnato petebat legitimã in bonis imperie.l.i.&.l.nã & ſi parẽtibus.ff. de inoffi.teſt.in auƈt. de trien.& ſemi.in prin.uer.hoc obſeruando iunƈta glo. col.iii.& no.in auc.nouiſsima.C.de inoffi.teſt.nã ex teſtamento debetur quarta parentibus niſi ex iuſta cauſa ex- heredẽtur auc.in teſt.C.ad tertull.uer℞ qa ex ꝓbationib.
1 nõ cõſtitit fuiſſe natã ex coitu dãnato uel inceſtus † adulterii nefarii,& ſimilis,ſed magis innotuit fuiſſe vulgo quæ- ſitam concluſit palatium Lucretiam matri ſucceſsibilem per tex.in.§.nouiſsime inſti.de ſenat.orphi.&.l.hac par- te un.cogna.&.l.i.§.ſed & vulgo quæſiti.ff.ad tert.&.l.ſi qua Illuſtris a contrario ſenſu ſeu per locum a ſpeciali

.C.eo.ti.ſuppoſito quod imperia non fuit illuſtris idem ſi fuiſſet naturalis tantum & no.glo.d.§.nouisſime & facit.d.l.ſi qua illuſtris,& ibi etiam glo.iura autem primo loco adducta procedunt in coitu damnato & lege impe
2 riali qnoniam † complexus inter ſolutum & ſolutam nõ reprobatur a iure ciuili,ut.l.i.C.de adulte.bene a canonica quæ tamen benigne prouidet omnibus de alimentis c.cum haberet de eo qui dux.in ma.quam poll.per adulte.quæ per heredem extraneum filio naturali teſtatoris ſunt præſtanda inquit Bal.in auct.licet.C.de natura.libe.
3 Tenuit etiam † palatium Diane non deberi legitimam quia prima cauſa in ſuccesſione eſt filiorum in auc.de here.ab inteſta.colum.ix.in princ.& auc.ceſſante.C.de legit.here.ergo excluditur in totum ad hoc text.in.l.i.C.ad orphi.ubi filia admittitur in totum excluſa matre & ſenatuſconſultum ita admittit vulgo quæſitam ſicut legitimam & naturalem,ut in.d.§.nouisſime & Iac.Butr.Bar.Saly.& cõmuniter doct.in.d.l.ſi qua Illuſtris & Nico.de ubal.auditor Rote in tract.de ſucceſ.ab inteſtato vi.char.ibi circa ſecundam liberorum ſpeciem dicit ꝙ tales naturales filii ſuccedunt in uniuerſo ſicut filii legitimi & naturales etiam ſi cum ipſis concurrerent p.d.l.ſi qua illuſtris naturales autem & legitimi excludunt auiam per d.l.i.ergo & vulgo quæſiti non ob.tex.in.d.auc.licet qa diſponit in patre decedente ſine ſobole ciuili quo caſu uult quod ab inteſtato naturalis posſit ſuccedere in duas uncias duntaxat quin aut cum tali ſobole naturalis nihil habet,ſed tantum paſci debet prout ibi dicit Saly.& principium loquitur etiam ex teſtamento patris non matris.Ratio differentiæ eſt quia mater eſt certa etiam ſi vulgo conceperit Pater uero non niſi quem nuptie demonſtrant.l.quia ſemper.ff.de in ius uocan.iuxta.l.filium cũ diffinimus.ff.de hiis qui ſunt ſui uel alieni iuris & .l.mulier.§.defuncte.ff.de adulte. Ideo glo.in.d.§.nouiſſime dicit quod quando ſumus in procreato ex coitu nõ damnato lege ceſarea filius ſuccedit matri non patri cum

ſit inceſtus, ut.§. vulgo quæſitos inſti. de ſucceſ.cogna. Nam & ſi habet certum patrem naturalem non tamen ſuccedit niſi in duabus unciis,ut eſt dictum, ita in tutela ſi concurrant pater naturalis tantum cum matre præfer tur mater.l.fin.C.quando muli.tut.offi.fungi.poſſ.quem ad modum in ſucceſsione per iura allegata mater ſucce dit ſimpliciter non ſicut pater in duabus unciis ſecundum Bar.in.l.ſi quis ſub conditione.iiii.col.ff.de teſta.tute.un de quo ad caſum deciſionis iura ſupra adducta non ſunt correcta nec ſubeſt ratio quod debuerint corrigi.aut ſal tem expreſſa correctio non apparet igitur &c.l.ſancimus de teſta.&.l.præcipimus in fi.C.de appel.& contra Dia nam matrem & auiam reſpectiue in hiis indicauit domi nus Iaco.ſimonetta.1521.cuius ſententiam eodem anno confirmaui.

De iure patronatus.

Prime deciſ.de iure patronatus.Summarium.

In iure patronatu reſeruato illis de genere fundatoris ſuccedunt,& ueniunt deſcendentes ex femina & femina etiam priuata non exiſtens in dignitate eſt capax iuris pa tronatus & præſentandi.

Epithome.

1 Poſteris relictum priuilegium an extendatur ad natos ex feminis.
2 Feminæ in conſtitutionibus uel teſtamentis ſub quibus uerbis comprehendantur.
3 Iuſpatronatus reſeruatum illis de genere teſtatoris exten ditur ad deſcendentes ex femina.
4 Femina priuata etiam ꝙ non ſit in dignitate eſt capax iu riſpatronatus.

Prima deciſio.

RELICTVM erat iuſpatronatus pro
ximioribus de genere fundatoris cõ
cluſum fuit quod deficientib maſcu
lis ꝓut cõtigerat in facto deſcẽdenti
bus ex feminis poſſent præſentare,
nã ꝗuis ꝓprie nõ dicebãtur de gene
re nec priuilegium cõceſſum tibi &
1 poſteris † tuis uel tuo generi exten-
dantur ad natos ex feminis,ut in.l.i.§.perſonas.ff. de iur.
immu.& ibi Bar.& Alex.in addi.& Dy.in regula priuile
giũ pſonale de reg.iur.in.vi.& plura cumulet Fely.in.c.
nouit de iudi.i.col. nihilominus ex ſtilo curie nobilitas
ex utroq; parente eſt in conſideratione.ut dicit Nico.&
Vbal.in tract.de ſucceſ.ab inteſta.xv.fol.ſecundum Fely.
in.d.c.allegat.c.uenerabilis de præben.& ſaltem late &
large poteſt dici & participare de genere & nobilitate,
ut ſubiicit & ſumus infauorabilibus in quibus femina cõ
prehenditur q̃ alias nõ ueniret, ut dicit glo.in.c.generali
de elect.in.vi.cum etiam in odioſis fiat extenſio alias cõ
prehenſio ex rationis idemptitate quando ſublaa ſignifi-
catione uocabuli continetur cle.i.cũ glo.de elect.& glo.
in.c.i.de tempo.ordi.in.vi.& ad ſtilum reſpexit Rota, &
2 qa † in ſucceſsionibus deſcendentes ex feminis ueniunt
ſecundũ Alex.in.d.additione.l.genereliter.§.cũ aũt de in
ſti.& ſubſti.ſub cõdi.facti.l.cum acutisſimi.C.de fideicõ-
miſ.&.l.cũ auus.ff.de cõdi.& demon.cũ ibi no.q Alex.
ibidẽ ponit idẽ eſſe de uerbo generatiõi quod de uerbo
generi ſub uerbo tamen ſobolis & prolis refert feminas
uenire,ut probatur in.l.i.ſolu.matri.in.l.v.de natu.libe.&
.l.fi.de bono.præſcrip.ac.l.i.C.ne rei domi.uel temp.&
quod ueniunt ſub uerbo prolis omnes qui appellatio-
ne familiæ comprehenduntur.l.officiales & auct.ſtatui-
mus.C.de epiſ.& cleri.& ſub uerbo genti tuæ ueniunt
agnati & coguati ſecundum glo.notabilem in materia in
.l.i.ff.de proba.uerbum autem progenies comprehen-
dit omnes deſcendentes ex maſculina tantum,ut proba-

tur in.l.fi.& ibi Bal.C.de emanci.libe.&.l.fi.& ibi etiam Bal.C.de dot.pro.iuxta.l.dedit dotem.ff. de colla.bo-
3 no.& in.d.addi.per eundem latius in patronatu † reſeruato filio & deſcendentibus ab eo maſculis ueniunt femine heredes ſeu ſuccedentes licet non deſcendant a filio ſecundum Anch.conſi.lxxxi.ad idem ſi edificans patronus moriatur relicta filia femina herede qui reliquerat patronatum fratribus & deſcēdentibus maſculis &c. Cal.in conſi.iiii.de iure patronatus & hæc conſilia bene faciunt ad deciſionem q̃ etiam coadiuuat conſuetudo in
4 pluribus locis item hæc alia concluſio quod femina † & priuata mulier etiam non exiſtens in dignitate eſt capax iuris patronatus & præſentandi & tranſit in femina tale ius,Ita Io.an.in.c.nobis de iurepatrona.& in.d.c,generali,& Cal.conſi.i.de iure patrona.probatur in.c.fi.de conceſ.præben.ubi etiam hoc tenet Abb.qui dicit ſe non legiſſe in alio tex.de priuata muliere & refert Rotam in quadã deciſione.Ita ſentire & facit tex.iuncta glo.c.quoniam inueſtituras.xvi.q.vii.& heredes maſculi & feminæ pariter ſuccedunt in iure patronatus ſecundum docto.in cle.ii.de iure patrona.& ſatis eſt, quod iure non prohibeatur,ita Abb.etiam in.c.dilecto de teſti.& in.c.i.de iure patrona.& quod ius patronatus,ita competat feminæ ſicut maſculo proſequitur Roch.in iſto tracta.ſuper uerbo competens alicui in.i.q.& ibi etiam hoc tenet quando competeret uniuerſitati idem ſi cõpeteret illis de parentela & feminæ non ſint nupte extra parentelã uel nõdũ ſunt nupte ſi uero fuerint nupte extra parentelã depẽdet ad hoc an femina nupta dicatur de domo aut de parentela patris ſui de quo in locis remiſsis per eum procedit autem ſi femina erit heres ut in uerbo ipſe uel is a quo in.vi.q.firmat ſalua ubiq; conſuetudine.

Secundæ deciſ.de iure patrona.Summarium.

Præſentatus ab uno ex duobus patronis ſeu ab omni

bus qui ei ſucceſſerunt non præfertur præſentato a maio ri parte eorum qui ſucceſſerunt alteri patrono licet minor pars alterius etiam pręſentauerit eũ, ſed habent ius æqua le meretur tamen gratificationem data alias paritate.

Epithome.

1 Maior pars alicuius collegii aliquid faciẽs an dicatur ab omnibus de collegio factum.

Secunda deciſio.

SVppoſita hodie pro uera ſentẽtia quod in patrona tu plures ab uno deſcendentes ſuccendant in ſtirpes non in capita unius loco habeantur pro cle.ii. de iu re patrona. ſecundum glo. ibi Abb. Car. & cæteros poſt Inno. qui ita tenuerant ante. d. cle. licet tunc tres deſuper eſſent opiniones quas refert Roch. in tracta. de iure pa tro. in uerbo ipſe uel is a quo cauſam habuit. ii. q. i. col. fuit dubitatum in una Piſana corã domino Nicolao de aretio an deberet præferri pręſentatus ab altero ex patro
1 nis ei qui erat præſentatus † ab octo ex decẽ qui ſucceſ ſerant alteri patrono attento quod duo ex dictis decem etiam præſentauerant ipſum & ſic ſuperabant præſenta tum ab octo tantum cum non haberet unam integrã uo cem uel an eſſent pares quaſi quilibet haberet unam inte gram uocem, & concluſum quod habebant ius æquale taliter quod magis idoneus ueniebat præferendus alias in omni paritate erat locus gratificationi fundamentum fuit in eo ꝙ dixit Car. in. d. cle. ii. q. circa fi. quod uox illo rum decem erat apud maiorem partem, & de ſuffragio minoris aut præſentatione non eſt curandum ad idem Abb. in. c. paſtoralis in prin. ulti. col. de reſcript. dum ait quod unus ex pluribus de eodem corpore pro nihilo re putatur quãdo maior pars illius corporis ſeu reſcripti re mãſit in cõtradictione ad hoc Io. an. c. a collatiõe de ap pella.

pella.in.vi. dicens quod ſi duo corpora habent facere actum & unum cōcordat & habet perſonam alterius cor poris per hoc non obtinebat ex quo uox alterius corpo
2 ris eſt apud maiorem partem cum factum † a maiori par te perinde habeatur ac ſi omnes egiſſent.l. quod maior .ff.ad municip.quinimmo uoluit glo.in.c.non poteſt de re iudi.& cum ea Car.ibi quod factum a maiori parte di citur concorditer factum,quando actus explicatur a plu ribus ut a collegio q̄uis Abb.ibi contra & But.in.c.dile-ctus de tempo.ordi.& idem Abb.ꝙ non dicatur factum unanimiter ſi unus ſolum contradicat in.c. cum eccleſia ſutrina de cau.poſ.& proprie in notabilibus pro glo.ta-men eſt tex.in.l.duo ex tribus.ff.de re iudi.ibi quid enim minus uerum eſt omnes iudicaſſe ubi uerba notant ueri-tatem non fictionem ad ea quæ Bar.tradit in.l.ſi is qui pro emptore.ff.de uſuca.niſi pro opinione But.& Abb. dicamus uerum eſſe omnes iudicaſſe,ſed non concordi-ter uno contradicente,quia lex acceptat quo ad effectum iuris iudicium maioris partis, ſed hoc non eſt præſentis ſpeculationis ſuper quo tamen in recollectis pro & con-tra quædam annotaui non ob.deciſioni ꝙ uoluit Hoſt. in.c.poſtulaſti de conce.præben.& Fede.de ſen.conſil.i. &.ccxxii.quia fuit reſponſum opinionem Hoſt.non eſſe ueram & reprobatam per Io.and.in.d.c. a collatione,& communiter per alios quos refert Fely.in.d.c.paſtoralis in princ.ulti.colum.& ut commune contra Hoſt.firmat Roch.in.d.q.ii.ulti.col.quod dicit notandum quia mul-tos uidit errare Fede.uero referens opinionem Hoſt.nō figit pedes q̄n potius ſentit quod eſſet impugnari & ma-gis uidetur facere pro q̄ contra ſicut Io.and.in.d.c.a col-latione poſt prin.Innuit & ſi teneret cum Hoſt.non bene ut ſupra,in propoſito autem præſentare competit pluri-bus tanq̄ uni & militat eadem ratio ac ſi competeret plu ribus ut collegio ſecundum Roch.in.d.loco.& ita gra-tificando pronunciauit do.Nicolaus de aretio.1519.& dominus Iacobus ſimonetta dixit Rotā eodē modo iu-

dicaſſe in alia cauſa dum ipſe eſſet aduocatus & defenderet opinionē Hoſt. ſi uero eſſent plures uniuerſitates quæ haberēt iuſpatronatus quælibet habetur loco unius ſingularis perſonæ, & attenditur maior pars cuiuſq; uniuerſitatis ad illam uocem perficiendam, ut Koch. in. vi. q. ibi.

Tertiæ deciſ. de iure patronat. Summarium.

Conſenſus patroni non requiritur neceſſario in alienatione rerum eccleſiæ patronate aut diſmembratione decimarum licet ex cauſa poſſet contradicere.

Epithome.

1 Patroni an ſint uocandi in diſmembratione ſeu alienatione rerum eccleſiaſticarum.
2 Alimenta debent præſtari patronis eccleſiarum in euentū indigentie.
3 Honor eſt commodo perferendus.
4 Epiſcopus non poteſt eccleſiam patronatam facere collegiatam nec cathedralem inuito domino.

Tertia deciſio.

DIſmembrauerat Papa decimas quaſdam ab eccleſia ſancti Stephani Bayonen. dioce. & applicauerat Vicario & beneficiatis uillenoue de centeria quam diſmembrationem Rector ſancti Stephani & par
1 rochiani patroni impugnabant ex † quo de patronis nihil dicebat nec ipſi conſenſerant, & quod omnes tangit debet ab omnibus approbari. l. fi. C. de auct. præſtan. c. ad hæc de offi. arch. regula q̄ omnes de reg. iur. in. vi. & q̄a in dubio princeps nemini uidetur præiudicare. l. ii. §. merito, cum ſe. ff. ne quid in lo. pub. l. nec auus. C. de emanci. c. ſuper eo de offi. deleg. Nec dubium quin ſi ualeret præiudicaretur patronis quorum intereſt bona cōſeruari.

2 pro eccleſia patronata ne dum reſpectu †alimentorum quæ eis deberi poſſent ſi indigerent.c. nobis de iure patrona. & ibi de aliis competentibus patronis de quibus etiam Mil.in uerbo patronus ſi eſt clericus uerum etiam quia in defectum cogerentur de ſuo contribuere parrochiani ad refectionem eccleſiæ ſecundum Abb.poſt alios in.c. ad audientiam de eccleſi.edi.Item honorabilius ius com
3 petit patronis in pinguiori eccleſia & alias honor eſt †cōmodo præferendus.l.iulia.ff.ſi quis omiſ. cauſa teſt.ulte-
4 rius epiſcopus non poteſt † eccleſiam ſimpliciter facere collegiatam abſque conſenſu patroni ſecundum Bal.in.l. ſi quis præsbyterorum.C.de epiſco.& cler. neq; erigere in cathedralem ſecūdum Anch.in.c.cum inferior de mai. & obe.nec alteri unire ſecundum Pau.de eliaza.in cle.ne in agro.§.ad hæc de ſtat.mo.& Abb.poſt Inno.in.c.ſuggeſtum de iure patrona. Idem ſi uult auctorizare permutationi Cal.conſi.ii.de rer.permu.& per Fely. plenius de hiis in.c.cum acceſsiſſent de conſti.vii.colum.Sed concluſum fuit conſenſum patronorum non eſſe neceſſarium nec ad id patronos uocandos prout Inno.& Abb.firmant in.c.unico ut eccle.benefi.ſi.di.conſe.Ancha.conſi. cxxi.ex narratis ult.colum.dicens non eſſe iure cautum & quod ſolum debet inſpici intereſſe de preſenti non autem caſus & aduerſa fortune in futurum.l.inter ſtipulantē.§.ſacram.ff.de uerb. oblig.& Deci.conſi.clxxvii.& facit quod Lap.allegatione.xvii. non obſtat quòd in prouiſione beneficii eiuſmodi requiritur conſenſus, ut nota.in.c. ii.de præbend.in.vi.quia illud eſt proprium ius de præſenti & fructus ſiue eligere & conferre ut dicunt docto.in c.cum autem de iure patrona.& not.in.c.cum olim de mai.& obe.de honeſtate uero deberet requiri conſenſus in alienatione dicit Inno.in.d.c.unico & eſſet cautum.l. teſtamentum.C.de teſtamen. Nam poſſunt patroni ex cauſa contradicere & facere annullari ſecundum omnes in dictis locis quod eſt neceſſario intelligendum de alia cauſa & quidem iuſta quam de intereſſe ſuperius

deducto in primis fundamentis,& ita iudicauit do.Ioã. anto.de triuultiis in una Bayonen.decimarum.1520.ua⸗ luiſſe diſmembrationem.

Quartæ deciſ.de iure patronatus. Summarium.

Beneficia de iure patronatus clericorum ratione ec⸗ cleſiæ non patrimonii. Item laycorum ex conſuetudine uel præſcriptione cadunt ſub expectatiuis & aliis literis Pape licet de tale patronatu non dicant,idem ſi ex priui⸗ legio competat ſecundum magis communem ſententiã.

Epithome.

1 Beneficia de iure patronatus laycorum ex conſuetudine uel præſcriptione comprehenduntur ſub expectatiuis ſecus ſi ex priuilegio,& nu.4.

2 Beneficia de iure patronatus clericorum occaſione eccle ſiæ non patrimonii ueniunt in expectatiuis.

3 Præſentatio clerici habet uim electionis.

5 Legatus de latere an poſſit conferre beneficia quorum collatio ſiue præſentatio pertineat ad aliquẽ iure ſpe⸗ ciali.

6 Priuilegium & conſuetudo equiparantur.

Quarta deciſio.

Memini in una cauſa Mediolanen.parrochialis de morapolo coram me pendente fuiſſe dictum nõ tamen firmatum omnino quod beneficia laycoꝝ patronata ex conſuetudine non continebantur ſub expe⸗ ctatiuis ſeu reſeruationibus de ipſo iure mentionem non facientibus quaſi talis eſſet ſtilus & conſuetudo q̃uis non præſcripta,ſed cauſam concordaui,& poſtea in alia Me⸗ diolanen.de celi coram domino Martino de ſpinoſa fuit
1 concluſum quod † comprehenduntur etiam nulla habi

ta mentione & ſucceſſiue corã domino Nicolao de are- ti.1521.in alia firmatum & in utraq; iudicatum,quoniam ita uolunt docto. quos refert & ſequitur Fely.in tracta. quando lite.apo.not. patro.in.ix. fallentia & ultima eo motiuo quia ceſſat ratio glo.pe.in fin.in.c. cum dilectus de iure patrona.retrahendi patronos a fundatione be-
2 neficiorum idem in patronatu † clericorum occaſione ec cleſiæ non patrimonii in quibus habentur ut patroni cle- rici non ut layci habunde per eundem in eo.tracta.iii.aut v. ampliatione ac.iii. limitatione eiuſmodi auctoritate patronata clericorum comprehenduntur in literis ge- neralibus.c.ii. de præben. in.vi. ſecundum Arch. Ioan.
3 an. Domi. & Phil. Franch. ibi ex quo præſentatio † cle- rici habet uim electionis, ut not.Inno.in.c. cum auctori- tate de iure patrona.& de hiis etiam per Imo.poſt Butr. & Car.in.c.dilectus de offi.lega.& pro utroq; uideantur glo.in.d.c.dilectus & glo. antepe.in cle.ii.eod.titu.& in cle.per literas in uerbo apoſtolicis de præben.& Abb. poſt Hoſt.Io.an.& But.in.d.c.cum dilectus &.c.iii.eod. titu.& in.c.dilectus.iii.de præben. ac Phil. Franch. in.c. unico.§.uerum ulti.col.de iure patrona.in.vi.& Mil.in uerbo gratia facta in repertorio. Quid autem in patrona tu ex priuilegio But.in.d.c.dilectus.iii.colum. de offic.
4 lega.dicit quod ſi layci habent † ex priuilegio apoſtoli- co auctoritatem præſentandi non tenet collatio Pape ſi- ne mentione cum præſumatur ꝙ non feciſſet in præiudi ciũ priuilegii ſui.c.ſup eo de offi.deleg.& ita trãſit Imo. col.ulti.in.d.c.dilectus,& hoc in expectatiua uult etiam Abb.conſi.xxviii.ii.uol.qui in.d.c.dilectus in fin.quo ad legatum an poſſit manus extendere ad beneficia quoꝝ collatio ſpectat ad aliquem ex iure ſpeciali ſcilicet ex pri uilegio uel conſuetudine inquit quod non allegando Fede.de ſen.conſi.lxiiii. Nam præſentatio pertinet ad pa
5 tronum iure ſpeciali.d.c.iii.& nihilominus legatus † de latere confert talia ut ibi ſubiiciens ſe intelligere de pri- uilegio generali, ſecus ſi Papa dediſſet priuilegium,ut

poſſet conferre certa beneficia, quia tunc credit quod legatus de illis ſe intromittere non poſſet, quia ſpecialis ꝓuiſio derogat generali.c.ſtuduiſti eo.ti.c. dudum de præben.in.vi.ſuper iſto non fuit aliquid dictum,ſed ſolum ad ductum.d.conſi.Abb.arguendo de priuilegio ad conſuetudinem cui aliqui domini reſpondebant ꝙ ibi erat ratione mixture ex eo quod eccleſiæ minus dotate fuerat aucta dos, Sed ꝙ idem ſit in competente ex priuilegio q̄d ex præſcriptione & conſuetudine occurrit ꝙ ratio diſtrahēdi a fundatione eſt uniformis in omnibus ergo ius idē .l.a titio.ff.de uerb.oblig.in ea enim ratione ceſſante fundatur ſententia docto, quoad præſcriptionem & conſuetudinem.Item hoc probat ſtilus in ſignatura & literis Papæ qui habetur pro iure.c.ex literis cum ſimil. de conſtitut.excipiens patronata ex fundatione &dotatione quod extenditur etiam ad conſtructionem ut dico in alia deciſione incipiente iuri patronatus laycorum non autem ex præſcriptione priuilegio aut conſuetudine,quibus ſtantibus non obſtat dictū But.Imo.& Abba. quia licet Abb. diſtinguat in collatione legati equiparat tamen priuilegium & conſuetudo in utroq; membro,& obſtat fundamētum rationis ceſſantis peculiare in materia & per uerbum forte attenta iſta conſideratione dicit Fely.in.d.xi. fallentia declarando eam ꝙ non eſt neceſſaria mentio, & ſic decidit ſub tali uerbo, ut inquit Ang.in.l.in ſubſtitutione.ff. de uulg.& pupil.& Soci.conſi.xciii.x.colum. ſed clarius ibi in.ix. ampliatione & pro conſideratione quod idem ſit in priuilegio facit motiuum Alex. conſi.lxxiiii.ult.col. vol.iiii.quod pondero in alia deciſione incipiente hactenus ſub hoc tit. & confert etiam ad iſtam & idem motiuū eandemq; conſiderationem ponit Alex.in.c. hortamur col.ult.lxxi.di.ubi plures in hunc ſenſum adducit & facit
6 †quod priuilegium & conſuetudo equiparantur ſecundū glo.in uerbo conſuetudine in.c.nouit de iudi. quod etiā Alex.ponderat in.d.conſi.col.ii. hanc partem reperi poſtea tenere Car.zab.in.d.c.dilectus.q.iii.& Roch.in tra

cta.de iure patro.ſuper uerbo competens alicui.q.xxiiii. & idem Car.in cle.per literas.q.iii.de præben.

Quintæ deciſ.de iure patronat.Summarium.

Non eſt canonica præſentatio de beneficio ad beneficium uacans facta per procuratorem patroni cōſtitutum ante uacationem beneficii ad præſentandum B. nec ex tali præſentatione remanet conſenſus qui præſentationem ualere faciat.

Epithome.

1 Procurator conſtitutus ad præſentandum B. ad beneficium nondum uacans an ſi poſtea uacauerit poſſit ipſum præſentare.

2 Lex quando reſiſtit actui ex eo nec ciuilis,nec naturalis oritur obligatio.

3 Poſſeſio in cathedrali quæ nō eſt bona iuſtificatur ex pacientia canonicorum.

Quinta deciſio.

Erat a patrono conſtitutus procura. ad præſentandum B.ad beneficium quod nondum uacabat occurrente uacatione procurator ipſum præſentauit, fuit cōcluſum in una poſnauien. parrochialis in Ghoſtim coram domino Hugone de ſpina.1521.de menſe Maii talem præſentationem non tenuiſſe per capitulum fi. de cō
1 ceſ.præben.†nec ualidari ex eo quod patroni conſenſus de cuius mutatione non apparet uideatur durare. non obſt. quod Deci.uoluerit contrarium conſi.clxxii.in cauſa uenerabilis ubi conſiderat quod ex actu nullo declaratur uoluntas.l. fi.ff.de reb. eo. & quod uoluntas conſiſtens in animo eſt facti.l. in bonefidei.ff. de acquir.re. domi.l.conſi.in fi.ff.de cura. furi. & quod factum rema

net q̃uis lex annullet cõſtitutionem procuratoris factam ſimpliciter ad præſentandum B.cum res facti nequeat iure infirmari.l.i.§.ſi uir uxori.ff.de acqui.poſſeſ.ergo habetur uoluntas & conſenſus patroni in eiuſmodi præſentatione quæ durare præſumitur.l.eum qui.ff.de probati. & cum conſenſus posſit pręcedere & ſequi.c.cura.c.ſuggeſtum de iure patro.Hoſt.eo.ti.in ſum.§.fi. circa fi.uer. quid ſi eccleſia Abb.diſputatione Augerio.xiiii.col.Car. in cle.i.in prin.viii.col. de ſupplen.negl.præla. Rot.v.in no.de re.ꝑmu.ſi nõ proficit ut conſenſus ante præſentationem reprobus proſit ut durans poſt præſentationem ſicut prodeſt ſi ſuperueniſſet infra tempus ad.l.bonorũ .ff.rem ra.habe.quaſi canon ante actum præſentationis & in ipſo actu illum reprobet non poteſt quia motiuum non eſt uerum nam in.d.l.fi.& ſi lex nõ reſiſtit ſed canon ſic in.d.c.fi.propter uitandum uotum captande mortis & ibi declarat Abb.poſt alios unde ſuccedit communis doctrina Bar.in.l.cum lex.ff.de fideiuſſo.quod ſequitur Abb.in.c.cum contingat prima col.de iureiuran.ꝙ quando lex reſiſtit † actui ex eo nulla oritur obligatio ciuilis nec naturalis taliter quod conſenſus omnino eſt reprobus ab initio ac ſemꝑ nullus & ſine aliquo effectu quod non ſit reſiſtentia in caſu.d.l.fi.patet ex hiis quæ ibidem Bal.& alii ſcribunt quanuis nec asſiſtentia quod quando ius reſiſtat quando non, nec etiam asſiſtat tradit Bar. poſt glo.in.l.ſed & ſi lege.§.ſcire.ff. de peti.here.in.l. cũ quis.C.de iur.& fac.igno.tex.cum glo.in.c. ad decimas de reſti.ſpolia.in.c.i.de præſcrip.in.vi.&.l.pacta quæ cõtra.C.de pact.& ibi Bar.Abba.in.c. ſi diligenti de præſcrip.vi.col.c.dilecto de præben.col.ii.c.ad noſtrã circa fi.de reb.ecc.non alie.& eodem modo reſpõdeas ad.l. obſeruare.§.fi.ff.de offi.pro conſul. quem tex.ponderat pro ſe Decius quod ſimus extra legis reſiſtentiam cõſtat ex eo quod ſi non ualet ut ex tunc quando legato a proconſule fuit mandata iuriſdictio ex quo iuriſdictionem quam nondum habebat alteri demandare non poterat

ut inquit ibi litera & in.l.traditio.ff. de acqui.re. domi.c. quod autem de iur.patro.ualet ex eo tempore quo pro conſul.prouinciam eſt ingreſſus cum perſeueret in eadē uoluntate alias nō in probata ſed poteſtatis defectu quo ad exercitium impedita ita quod operetur quando poteſt & incipit ualere tempore habili prout in ſimili in.c. literas deſup.negli.præla.ſola patientia dat ius in inſtitutis extra tempora non ex inſtitutione illa ex tunc ſed ex tali patientia ex nunc ad hoc etiam.c.paſtoralis.§. quoniam de reſcrip.ubi iuriſdictio erat in habitu non in actu ſed ſolum exercitium impeditum & Abb.ibi.ii. notabili inter alia exempla adducit.d.§.fin.facit etiam deciſ.inci-
3 piens ut legitima quod poſſeſsio † quæ non eſt bona qa non capitularis iuſtificatur ex poſt facto ex patientia canonicorum qui non erant inhabiles ad dandum ſeu tradendum eam capitulariter in quibus apparet ius non reſiſtere quin potius ſuperueniente ſuppoſito potentie exercitii conſenſum operari & ceſſare legem annullantem ſeu impedientem.c.cum ceſſante de appella. quæ ratio in caſu de quo agitur non ceſſat occurrente uacatione beneficii & ſequuta præſentatione cum fuerit ad tollendum uotum captande mortis qnod dicere non poſſumus propterea ceſſaſſe aut fuiſſe ſublatū ſed magis effectuatum & ſic durare canonis prohibitionem & annullationē effectu iam conſumato ut dicit Bar.in.l.pluribus.§. fi.de uerb.obli.in.l.titia.§.imperator ulti.col.ff. de lega. ii.& quando dicatur cauſa ceſſare declarat lap.allegatione.ci.vii.col.item ſi tantum irritaretur conſtitutio procuratoris & remaneret conſenſus qui poſſet ſeruire ad ualidandam præſentationem.d.c.fi.eſſet editum uerbis nō rebus atq; ludibrio & abſq; effectu ex quo non deficeret conſenſus patroni qui præſumaretur durare contra.l. fi.de uſur.l.ii.in fi.C.co.de lega.c.in hiis de uerb.ſign.c. commiſſa de elect.in.vi.l.ſi prætor de iudi.l.fin.ne quid in loc.pub.l.pen.§.docere.ff.ne quis eum qui in ius uo. eſt vi.exi.c.qualiter de pact.c.relatum de cle.non reſi-

den. & non eſſet occurſum uoto mortis captandæ & ad hoc non aduertit Deci.nec ad id quod cum aliquid prohibetur directo ut per indirectum quodq; ex eo ſequitur ac totum id & modus quo peruenitur ad illud.l.oratio de ſponſa.l.non dubium.C.de legi.not.in.l.ii.ff.de iur. om.iudi.& in regula cum quid de reg.iur.in.vi.nec refragatur quod potuiſſet patronus reuocaſſe quoniam aut ante præſentationem & cum intimatione neceſſaria iux. c.ex parte de reſcrip.cum materia & clem.i.de renunci.& non eſt opus quærere an ualeat præſentatio procuratore legitime reuocato aut poſt & ſtatim facta præſentatione non conſtito de cauonica reuocatione ex iam dicta præſumptione conſenſus duraret & iuuaret taliter quod euitari non poſſent abſurditates adducte quæ ſufficiunt ad alicuius actus impugnationē.l.ſi.C.de uſur. rei iud.in auc. de non elie.ſe.nuben.§.cum igitur in ſi.col.i.c.ſoliti.§.cū inferior de ma. & obe.c. quem ad modum de iureiur.c. cum inter de excepti.c.nona.de peni.& remiſ.& ibi Abb. non ob.etiam quod res facti non poteſt iure infirmari qa ultra reſpōſa quæ per doct.dantur in.d.§.ſi uir uxori quo ad iuris effectum bene infirmantur caſus ſunt plures in toto ti.de.c.& poſtli.re.ff.& in multis iuris articulis conſiderato iuris effectu licet facta pro infectis haberi non poſſint inſpecto ipſo facto.l.in bello.§.facte eo.tit.hoc enim non cadit ſub potentia ut quod factum eſt factum non ſit xxxii.q.v.ſi paulus.l.i.cum ibi.not.C.de rap.uirg.in prin. & ſatis eſt legem reprobare conſenſum ut nunquam fomentum a iure habeat & ſit extra omnem iuris effectum prout in collatione & poſſesſione quæ habentur poſt & contra decretū irritans quia titulus eſt diſcoloratus & huiuſmodi poſſesſio nō reſtituibilis & ſuperuacanea. c.ſi eo tempore de electi.i.&.ii.ut lite pend.in.vi.Rota tertia in no.in prima additione de reſti.ſpol.& tamen in hiis & aliis infinitis factum concurrit uoluntas non deficit & conſenſus adeſt ſed abſq; legis adminiculo & ſine aliquo fructu ac miniſterio.

Sextæ deciſ. de iure patrona. Summarium.

Derogatio ſeu reuocatio iuris patronatus præterquā ſi fundauerit uel dotauerit extenditur reſpectu exceptionis & preſeruationis ad patronatum ex conſtructione idē econtra ut preſeruato uno caſu fiat extenſio ad alios ex identitate rationis.

Epithome.

1 Derogatio iuris patronatus laycorum præterquā ex fundatione uel dotatione non extenditur ſi ex conſtructione exiſtat.
2 Ius patronatus quibus modis acquiratur & nu. 10.
3 Extenſio de ſimilibus ad ſimilia ubi eſt eadem ratio in exceptionibus ſeu fallentiis a regulis an fiat.
4 Eccleſia patronata an fieri poſſit collegiata inuito patrono.
5 Prouiſio Pape de beneficio patronato laycoꝝ abſq; derogatione non preiudicat patronis.
7 Ius patronatus ex conſtructione uel fundatione eſt equepotens iuri patronatu ex dotatione cum iſta tria equiparantur in iure.
8 Equiparatis duobus de iure antiquo, ſi de iure nouo aliquid in uno ſtatuatur extenditur ad aliud.
9 Lex ex ſimilitudine rationis & connexitate negotii etiam ſi ſit penalis extenſiuam interpretationem recipit.
11 Tātum uel alia taxatiua dictio in fauorabilibus & piis caſibus appoſita excludit alios caſus non ſimilem ſed diſſimilem rationem habentes.

Sexta deciſio.

IVri patronatus laycorum in prouiſionibus beneficiorum derogari † ſolet ſi eſt ex fundatione uel dotatio-
1

ne pro medietate alias in totum quandoqꝫ etiã reuocan tur conceſſiones iuris factæ pluribus prçterquam ſi quis eorum fundauerit uel dotauerit hçc prçſeruatio & quod in totum primo caſu non cenſeatur derogatum prodeſt etiam ei qui conſtruxerit licet non fundauerit nec dotaue rit ſed alius ſeu alii id fecerint ita fuit concluſum in una Taurinen.cappellanie coram me in prima inſtantia pen den.1522.hoc tantum fundamento quia ius patrona
2 tus † habetur uno de tribus modis uel quod quis cõſtru xerit eccleſiam.c.monaſterium.xvi.q.vi.c.iii.&.c.nobis de iur.patro.uel quod eam dotauerit.c.filins ea.q.uel quod eam fundauerit dato fundo ubi ſit conſtructa.c. Abbatem.xviii.q.ii.&.d.c.iii.&.d.c.nobis ac.c.ſignifi caſti de teſti.ponunt Inno.& Abb.ſuper rub.de iur.pa tro.unde fraternizant modi prædicti in acquiſitione iu ris patronatus item etiam in uſu ac conſeruatione ut in fra ſubiiciam quod uel quo ad omnia ſeu ſaltem in præ dictis caſibus omnino unus modus eſt ſimilis aliis quod ſufficit ad concludendam ſimilitudinem iuxta tradita per Abb.in.c.translato col.iii.de conſti.& latius per Fely. in.c.capitulum col.ii.de reſcrip. Quo ſtante ſuccedit ꝙ
3 etiam in exceptionibus † & fallentiis quæ fiunt a regulis etiam ſi uideantur in hoc odioſe quia contra regulas ſit nihilominus extenſio de ſimilibus ad ſimilia ſi eſt eadem ratio glo.eſt notabilis in.l.i.C.de condi.inde & tex.men ti tenendus in.ca.cum dilecta & ibi Abb.v.notabili de confir.uti.& inuti.ubi notat hoc procedere ne dum in ſimplici diſpoſitione uerum etiam in caſu excepto a re gula ut ibi.idem uult But.quem refert & ſequitur Abb. in.c.cum omnes col.v.de cõſti.ut in quolibet actu graui abſentes ſint uocandi ex quo in tribus caſibus ibidem ex ceptuatis ex grauitate præiudicii uocari debent dummo do ſit eadem ratio grauis prçiudicii firmat etiam Abb.in c.fi.col.iiii.de re iudi.in propoſito autem cadit rationis idemptitas nam ſiue de rigore iuris ex diſpenſatione & tollerantia ſit habilitas & poteſtas quærendi ius patrona

tus ut inquit But.in.d.c.iii.ſiue ex gratia, quod in idem
ſonat ut ibi not. Abb.ratio ceſsionis fuit ut per hoc inui-
tetur quis ad fundandas eccleſias conſtruendas & dotan
das ut ait Abb.lxxi.di.hortamur & But.in.d.c.iii. & ea-
4 dem conſideratione non debet eccleſia † patronata fieri
collegiata neq; patronis directe aut per indirectum au-
ferri ius ſeu commodum præſentandi & ne etiam layci
5 a fundatione ſeu dotatione retrahantur prouiſio † Pape
de beneficio patronato laycorum abſq; derogatione in
dubio non præiudicat patronis ita not.glo.in.d.c. nobis
& in.c.cum dilectus ubi etiam Abb.eo.titu.& But.in.c.
dilectus de offic.lega.& Fely.in tracta.quando lite. apo.
no.patro.col.i.cum ſe. Ex quibus conſtat quod tam in
acquirendo q̃ in utendo & conſeruando eadem eſt cau-
ſa & par ratio ſiue quis conſtruxerit ſiue dotauerit eccle-
ſiam ſeu fundauerit,coadiuua deciſionē ex eo quod iſti
7 tres modi acquirendi ſatis uidentur in iure † equiparati
utroq; nanque modo acquiritur eque & potens ius & ac
quiſitū non magis conſeruatur uni q̃ aliis cum ad utrūq;
uniformiter concludant rationes adducte & ſic ēt abſq;
differentia determinationes iurium conueniant neque
immerito quoniam fundus conſtructio & dos neceſſaria
ſunt ut inferius dicam,probatur etiam a diffinitione iuris
patronatus tradita per Ioan.and.q̃ ſequitur Abba.ſuper
Rubri.de iure patro.quod eſt ius honorificum onero-
ſum & utile alicui competens in eccleſia pro eo ꝙ dioce
ſani conſenſu eccleſiam conſtruxit fundauit uel dotauit
ipſe uel is a quo cauſam habuit ſiue accipiamus diſiuncti
ue ut in dicta diffinitione ſiue copulatiue prout diffinit
Roch.ſuper tract.de iur.patro.in prin.ibi & dotauit ad-
dens ipſe uel is a quo cauſam ſolus uel alio concurrente
ita quod equiparatio uidetur facta per uiam regulæ &
diffinitionis ac uniformitatis rationis in omnibus conclu
dentis ad quærendum utendum & conſeruandum tunc
8 habemus quod quando duo † ſunt equiparata de iure
antiquo noua diſpoſitio ſuperueniēs in uno diſtenditur

ad alterum ſicut hic præſeruatio in duobus ad tertium & nõ ſumus nos qui extendimus ſed iura antiqua dicit Bar. in.l.ſi conſtante in prin.in.vii.q.prime partis principalis col.v.ff.ſol.mat.& hoc eſt quod Bart.& Alex.notant, de equiparatis regulariter in.l.ii.ff.de lega.i. ubi ponitur regula ut etiam in ſtatutis quæ poſtea fiunt in uno caſu ex equiparatis per uiam regulæ & ſtricte intelliguntur.l.ii.§. hæc uerba.ff.de nego.geſt.&.c.in noſtra de iniur.procedat ut fiat extenſio ſtatuti ad caſum omiſſum & idem firmat Abb.in penalibus quæ benignam interpretationem merentur.l.cum quidam de lib.& poſth.l.interpretatione.ff.de pen. regula odia de reg.iur.in.vi.ut pena adiecta uno ex duobus equiparatis a iure uideatur adiecta in alio in.c.ii.colum.iii.de mut. peti.fortificans hoc multipliciter & in.c.de multa colum.v.de præbend.pro quo text. cum glo.in.c.ſi poſtquam de elect.in.vi. quod ſimiliter procedit in iudiciis inquit Bart.in.d.vii.q. quia.l.ſi quis ſeruo.C.de furt.loquens in ſeruo in caſu ſpeciali & onero ſo extenditur ad filium per.l.ut tantum.§.i.ff.de ſer.cor. de quo eſt glo.notabilis in.l.quod uero.ff.de legi. & in
9 .l.ſi quis in fi. præterea lex recipit † extenſiuam interpretationem ex ſimilitudine rationis & ex connexitate negocii etiam ſi conſtitutio ſit penalis text.eſt in.l.i.ff.ad tertullia.& bona glo.pen.in.c.i.de poſtula. præla.in.vi.ita not. Abb.in.c.translato de conſtit. in caſu autem de quo agitur ſumus in ſimilibus & connexis ex quo tria copulatiue
10 ſunt neceſſaria ut ius † patronatus acquiratur ſeu ad eſſe deducatur ſcilicet fundus conſtructio & dos nec unum ſine duobus nec duo ſine tertio ſufficiunt ut eleganter & late tradit Roch. in.d.tracta.q.i. ſuper diffinitione & in uerbo eccleſiam fundauit. q.ii.ac in uerbo conſtruxit.q. iii.& in uerbo dotauit.q.i. ubi materiam declarat etiam circa diffinitionem, ſtatutum etiam paſſiue extenditur ſecundum Bart.in repetitione.l.omnes populi in.iiii.q. ſextæ quæſtionis principalis colum.xix. cum ſim.ff.de iuſti. & iur.hinc eſt quod priores leges trahuntur ad poſterio-

res & econuerſo.l.non eſt nouum cum dua.ſe.ff. de legi. item facit tex.in.l.i.§.lex falcidia.ff.ad.l.falci.ubi in uoluntate defuncti conſeruata in iure ſpeciali locum habent omnes leges teſtamentarie & ad hoc ponderat iſtum tex. Bar.in repetitione.l.re coniuncti colum.xiii.ff.de lega.iii. ita & hic locum habeant iura quæ ex gratia & tollerantia ſeu priuilegio de acquiſitione & conſeruatione iuris patronatus diſponunt accedit quod teſtator præſumitur ſe conformare cum diſpoſitione ſtatutaria ciuitatis.l.heredes mei.§.cum ita & ibi Bart.ff.ad trebel. fortius præſeruatio cum diſpoſitione iuris quod in tribus caſibus prædictis ius patronatus concedit & ſuſtinet ſemper, & dato quod in derogatione cum exceptione ſeu in præſerua-
11 tione eſſet dictio tantum † uel alia excluſiua omnino fieret extenſio ad tertium caſum omiſſum habentem ſimilem rationem quando ſumus in diſpoſitione quæ permittit aliquid fauorabile & pium nam tunc dictio taxatiua ſeu excluſiua ſolum excludit caſus disſimilem rationem habentes doctrina eſt notabilis Bar.in.d.l.ſi conſtante in ix.q.primæ partis principalis col.vii.quæ probatur in.l. illud iux.glo.in uerbo cauſa de ſacroſancti eccle.& eſt etiam optima litera cum glo.in.l.obes.C.de prædi.mi.materia autem deciſionis eſt eiuſmodi generis ut præſeruetur præſentatio & nõ perdatur ius patronatus & hoc ne quis trahatur a dotando & benefaciendo eccleſiis quod eſt pium & fauorabile ut patet ex primis motiuis & probatur in.l.ſunt perſone.ff.de reli.& ſumpti.fu.in.c.ſi.de poſtu.in.c.ſi quis præsbyterorum de re.eccle.non alie.in c.ſi.de teſt.& ſunt infinita iura fauore eccleſiarꝝ aduerte tamen quod noto fuiſſe deciſum in cauſa Taurinen.capellanie quia ſi quis uideret ibi originalem conſtitutionem Innocentii.viii.in qua reuocabat omnes conceſſiones iuris patronatus inueniret quod a reuocatione præſeruantur omnes tres caſus uerum putabatur quod non reſeruarentur niſi duo uel quia unum modum omiſerat notarius in copia quæ dabatur ideo incidit hęc dubitatio

& deciſio quæ ſeruiat tibi in omni caſu cuiuſcunq; diſpoſitionis in qua fundamentū aliquod de pręmiſsis militet.

Septime deciſ. de iur. patro. Summarium.

Impetrans beneficium quod aſſerit eſſe de iure patronatus laycorum tenetur pro ualiditate gratiæ probare quod ſit ex præſcriptione ſeu conſuetudine ſecus ſi per uerba ut aſſeritur uel equipollentia aut ſi aſſerat eſſe laycorum uel clericorum alternatiue quia tunc dicenti eſſe laycorum intendit hoc probare & quod ſit ex cōſtructione fundatione ſeu dotatione ad nullitatem gratiæ.

Epithome.

1 Beneficium impetrans per uerbum aſſerens uel ut aſſeritur de iure patronatu laycorum exiſtere quid probare tenetur & cui onus probandi incumbat & nu. 3.

2 Prouiſio beneficii de iure patronatu laycorum ex fundatione dotatione uel conſtructione exiſtentis quando ualeat.

4 Ius patronatus uendicare uolens præſentationes plurimas & curſum temporis allegare debet.

5 Iuris patronatus laycorum ex conſuetudine uel præſcriptione in expectatiuis uel aliis literis Pape an mentio ſit neceſſaria.

6 Diſtinctio inter uerbum ut aſſeris a uerbis ut aſſeritur uide remiſsiue.

7 Beneficium ſi liberum naſcitur nunq̃ recipit ſeruitutem ſecus econtra.

8 Beneficia licet pro maiori parte ſint libera non tamen ſine fundamento daretur exiſtentia quod omnia eſſent patronata.

9 Beneficium impetrans aſſerens de iure patronatus laycorum uel clericorum exiſtere probandi onus ꝙ laycorum exiſtit ſibi non incumbit.

Septima deciſio.

HActenus obſeruatum eſt, ut audio ab antiquis pa-
tribus, & meo tempore in palatio quod ſi in inter-
1 pretatione †beneficii dicitur tale beneficium quod
ut aſſeris de iure patronatus laycorum exiſtit impetranti
incumbat onus probandi ꝙ ſit ex præſcriptione uel con
ſuetudine, & ſic excludat quod non ex fundatione uel do
2 tatione aut conſtructione alias prouiſio † ſine derogatiõe
& abſq; patronorum conſenſu eſt nulla. c. decernimns. xvi.
3 q. vii. ſecus ſi dicatur quod beneficium ut aſſeritur †de iu-
re patronatus laycorum exiſtit uel per alia uerba tunc enim
aſſerenti patronatum laycalem etiam poſſeſſori beneficii
ad excluſionem ꝓuiſionis & ſic impugnanti eam incum-
bit probare quod ſit laycorum & ex conſtructione fundatio
ne aut dotatione cum in hoc iſti tres caſus equiparentur,
ut no. glo. in. c. pie mentis ea. q. Inno. & Abb. ſuper rubri-
ca de iure patrona. ratio nullitatis eſt ne layci a conſtru-
ctione fundatione uel dotatione retrahantur ſecun-
dum glo. in. c. nobis in. c. dilectus uel etiam Abb. eod. ti-
tu. & Butr. in. c. dilectus de of. lega. propter quam ratio-
nem Papa in dubio non uidetur uelle præiudicare iuripa
tronatus laycorum nec uti poteſtatẽ ꝙ habet in derogando
etiam ſi prouideat motu proprio ſecundum Rotã deciſ.
lxx. in antiq. de reſcrip. ita ꝙ concluditur inualiditas quæ
ut inquit Fely. in tracta. quã. lite. apo. no. patro. col. i. repe
ritur iure ſcripta, ſed eam ſumpſerunt ſcribentes ex ratio-
ne. d. c. cum dilectus ac iurium ſimiliũ & ipſam fortificat
Fely. per multa ſimilia & bonas rationes quæ ſatis mentẽ
iuris aperiunt. l. ſcire oportet. §. ſufficit. ff. de excu. tut. But.
uero in. d. c. dilectus allegat ad hoc text. in cle. per literas
de præb. quæ re uera in materia loquitur licet in ſimili be
nefaciat prædicta aũt ratio ceſſat quando eſt ex cõſuetudi
ne uel præſcriptiõe dicit But. in. d. c. dilectus & ibi Car. ẽt
& Fed. de ſe. conſi. lxiii. alias. lxiiii. incipiente infraſcripte

quæſtiones & alii quos refert & ſequitur Fely.in.d.tract. in.xi.limitatione firmantes eo caſu poſſe legatum de latere conferre quanuis contrarium ſentiat Imo.in.d.c. dilectus in fi.quaſi etiam hiis caſibus poſſent retrahi layci a benefaciendo eccleſiis cuius opinio eſt contra communem &conſideratio falſa ſecundum Alexan. conſil.lxxiiii.col. ult.uol.iiii.dicentem quod layci non retrahuntur a fundatione eccleſiarum quādo nihil de ſuo proprio poſuiſſent ad tale ius quærendam immo potius eſt præſumendum ut non multum curarent de præſcriptione quærenda uidentes parum eis prodeſſe licet pro ueritate profit ſaltem contra collationes ordinariorum contra quos eſt præſcriptum ut tenet But.Card.& Imo.in.d.c. dilectus & Alex. in.c.hortamur.lxxi.di.in fi.ſed nihil contra Papam aut legatos de latere ex quibus patet ꝙ opinio Imo.q̄ Deci. ſequitur conſi.cxxvi.non ſubſiſtit niſi forſitan in uno caſu ad quem Deci.uidetur ſe reſtringere & ipſum tentat.Fely. ſub dubio forte in.d.xi. limitatione pro quo facit quod Io.an.adducit in regula quod alicui de reg.iur.In mercu. col.ult.& Abb.in.c.quærelam col.iii.de elect.ac idem Fely.qui uideatur in.c.cauſam quæ colū.iiii. de præſcrip.& Alex.in.d.c.hortamur.lxxi.di.col.ult.dum dicit utile eſſe
4 uendicanti † ius patronatus quod ad illud pręſumendum alleget præſentationes plurimas & curſum temporis & ſi in eo caſu poſſet defendi opinio Imo.non tamen ſimpliciter uerum eſſet de iure ex communi ſententia q̄d Deci. ait in allegato conſi.ac Fely.in.d.xi. limitatione iuxta ſenſum modernorum tunc Ro. curie refert ut in curia Ro. præualeat ꝙ non differat patronatus ex fundatione a patronatu ex præſcriptione quinimmo hoc tempore iudicatum eſt quod de iure patronatus laycorum ratione ec-
5 cleſiæ non autem patrimonii item laycorum † ex conſuetudine uel præſcriptione in literis collationum Papæ ſeu expectatiuis non ſit neceſſaria mentio prout in deciſione quæ incipit memini ſub ti.de iu.patro. alias de .p. ba.dixi quam uideas quia confert ad iſtam & conſidera-

tio Alex.in.d.conſi.lxiiii.ut layci non retrahantur ex quo nihil ponunt de ſuo proprio q̃ etiã Car.Alex.ponit in.c. hortamur.lxxi.d.facit ad id quod in.d.deciſ.tetigi quid ſi patronatus cõpeteret ex priuilegio & pro deciſione iſta & aliis adductis eſt uulgatum conſi.Car.zab.lxix.uim fa-
6 ciens & diſtinguens † uerba ut aſſeris a uerbis ut aſſeritur in primo nanq̃ caſu aſſerens patronatũ laycorum habet cõ- tra ſe quod ſint ex conſtructione fundatione ſeu dotatio- ne ex eo quod beneficia non naſcuntur ſed fiunt unde in dubio conſtructa fundata aut dotata per patronos uiden- tur ad hoc tex.in.d.c.quærelam & ibi Abb.col.iii.ponde rans ipſum & idem Abb.conſi.lxxvi.&.cvi.uol.ii.quo ſtã te aſſerens tenetur probare eſſe aliter patronatum benefi- cium q̃ ex conſtructione fundatione ſeu dotatione cũ mo dis præmiſſis uel uno ex eis exiſtere aſſeruerit & huiuſ- modi expreſſio ſit pars gratiæ ex quo uerba ut aſſeris re feruntur ad impetrantem & ſic cauſa intentionis ſue ad re gulam.l.ii.ff.de proba.& not.Ioã.an.in.c.i.de lite.conte. in.vi.q̃ ſequitur Abb.in.c.fi.col.ii.de præſump.& ad colle cta per Fely.in.c.ad aures in.iii.concluſione & col.de re- ſcrip.& omiſſo an beneficium magis præſumatur a natiui tate liberum q̃ ſeruum de quo Roch.in tract.de iu.patro. in uerbo conſtruxit in.q.xx.ubi pro & contra qui uidea- tur & eo quod not.Bal.in.c.ſignificauit de teſti.& ſi tẽpo
7 re edificationis † naſcitur liberum nunq̃ poſtea recipit ſer- uitutẽ licet ſecus econtra dato tamen patronatu ſemp mi hi placuit hæc pars ut in dubio potius præſumatur quod ſit uno de tribus modis prædictis uel duobus aut omnib. q̃ ex præſcriptione uel conſuetudine quoniam concurrit præſumptio quod beneficia non naſcuntur item tollitur coniectura libertatis de præſenti & etiam ab origine cum ex præſenti ſtatu patronatus præſumatur in præteritum .l.circa de probati.l.liberis.§.fi.ff.de libe.cau.Egid.deciſ. cccccxci.&.l.ex perſona.C.de proba.iux.glo.& ibi Bal. magiſtraliter regulam iſtam declarat firmans eam proce- dere in materia contingenti qualis eſt iſta quando præ-

ſens ſtatus ſeruitutis poteſt concurrere cum naturali ueritate antecedentia ut ſi præſumamus cōſtructionem ſeu dotationem ab exordio & conſequenter ſeruitutem ſicut præſumere debemus per text.in.d.c.ſignificauit a contrario ſenſu prout Rota intelligit etiam in deciſ.iii. in antiq. de iur.patro.ſicut & in iuribus allegatis præſumitur de libertate & non facultatibus & ſicut alias ex præteritis circa futura.c.mandata de præſumpti.uel ſaltem onus ꝓbādi libertatem transfertur in aſſerentem propter dictas cōiecturas ſeruiturem arguentes.l. ſiue posſidetis & ibi glo. .C.de proba.&.c.unico ubi etiam glo.allegans cōcor.in uerbo probante ut eccl.benefi.ſi.di.confe.& Rota deciſ.
8 xv.& ſi.de iudi.in no.Aduerte † tamen quia attento fundamento quod beneficia fiunt non autem naſcuntur item ꝙ dotantur quodꝙ ſine fundamento non daretur exiſtētia omnia beneficia mundi eſſent patronata & uidemus quod pro maiori parte ſunt libera ideo dixi ſupra ſuppoſito quod reperiatur ius patronatus ut tunc motiua quæ adduxi militent.Secundo uero caſu quando per uerba ut aſſeritur uel per alia uerba non aſſertiua dicitur de patronatu laycorum impetrans nihil affirmat quod ſit laycorum nimirum ſi poſſeſſor beneficii uel alius aſſerens eſſe tale in hoc dicitur actor & tenetur probare quod aſſerit ut eſt dictum per iura & regulas allegatas & bene ſeruiunt motiua Card.in.d.conſi.lxix. & pro hoc Rota optime deciſ.lix.in antiq.de reſcrip.dicens quod uerba ut aſſeritur,in gratia circa expresſionem ualoris poſita ſunt generalia & imperſonalia & ideo non aſtringunt partē nec uidentur prolata per impetrantem ſecus in uerbis in aſſeris quæ ad partem referuntur & alia.lxxvi.eo.ti. ꝙ ſupplicatio ſignata per Papam per uerba ut aſſerit eſt ſurreptitia niſi ita ſit ſecus ſi per uerba ut aſſeritur.Tertio caſu quā
9 do dicitur quod beneficiū † ut aſſeris de iure patronatus laycorum uel clericorum exiſtit tunc etiam ꝓbandi onus ꝙ eſſet laycorum incumberet impugnāti literas prouiſionis ex quo impetrans nō fundat ſe nec firmat pedem qđ

ſit laycorum cum loquatur alternatiue uel clericorum in quo loquendi genere ſufficit alteram partem eſſe ueram .l.ſi quis ita ſtipulatus fuerit.ff.de uerb.oblig. regula in alternatiuis de reg.iur.in.vi.& ſi eſſet clericorum ſolet derogari ex ſtilo quinimmo quando eſſet laycorum & clericorum ſimul,quia dicitur in derogatione,ſi laycorum tan
1 otum † & ex fundatione uel dotatione pro medietate alias in totum quo ultimo caſu niſi derogaretur præponderat qualitas laycalis in mixtura annullas prouiſionem ut plene per Fely.in.d.tracta.quan.lite. apo. in.vi.ampliatione col.v.ſed in primo non eſt neceſſaria mentio nec derogatio,unde omisſio non uitiat prout eſt communis uſus & firmat Fely.poſt Rot.in.d.tract.iii.limitatione col. vii.& annotaui in allegata deciſione incipiente memini & ita in una cauſa coram domino Martino de ſpinoſa in qua erat clauſula alternatiua fuit concluſum de anno.1523.de mēſe Iunii quod tene menti ad limitationem ſeu declarationem præfati conſilii Car.lxix.uel quia eſt tertius caſus ibi non expreſſus & ſæpe contingens ac utilis merito notandus inquit text.in.l.legaui. in prin.de libe.lega.& non aſpernendus ait in hiis terminis Bar.in.l.meuius.§. duobus in fi.ff.de lega.ii.

De ſponſali.& matrimonio.

Vnicæ deciſ.de ſpon.& matri.Summarium.

Vtrum Matrimonium putatiuum ita legitimat prolē ſicut uerum.

Epithome.

1 Matrimonium putatiuum data ignorantia in altero ex cōtrahentibus an legitimet prolem ſicut uerum. & nu.4
2 Defectus in matrimonio putatiuo non reiicit filios, nec efficit non legitimos ſicut nec impedit legitimationem.

ex concubinatu.

3 Filius ex ancilla genitus quando dicatur legitimus aut legitimetur.

5 Filii nati ex matrimonio illicito quando uterq; uel alter ignorauit impedimentum ſunt legitimi.

6 Filii nati an per ſubſequens matrimonium legitimentur quando unus ex contrahentibus ſit nobilis alter uero uiliſſime conditionis.

7 Matrimonium cum quacunq; etiam publica meretrice ſine diſtinctione perſonarum contrahi poteſt.

8 Opinio ſingularis exiſtens pro matrimonio & legitimatione an ſit ſequenda etiam contra communem.

Vnica deciſio.

VTRVM putatiuum Matrimoniũ
1 † data ignorantia in altero ex contra-
hentibus legitimet prolem ſicut ue-
rum in una Cathanien. legitimatio-
nis inter filios don Bartholomei de
iuenio ex una & don Peruchium
et conſortes de iuenio uenientes iu-
re cõſanguinitatis ad caſtra dicti Bar-
tholomei ex alia & aſſerentes filios illegitimos quia na-
tos ex Antonella coniuncta Garite infra quartum conſan-
guinitatis gradum q̃ Garitam Bartholomeus ꝓponeba-
tur cognouiſſe carnaliter non ob.q; Antonella poſtea cõ-
traxerat publice in faciem eccleſiæ. coram domino Mer-
curio de uipera.1521.de menſe Maii fuit dubitatum & q̄-
dam ex dominis tenebant negatiuam pro qua tex.in.c.tã-
ta qui fil.ſint legiti.ſimpliciter loquens.l.i.§.generaliter.ff.
de lega.præſtan.& glo.ibi in hoc reſidet ſecundũ Abb. q̄
ſequitur iſtam partem ea ratione q̄a in dantibus operã rei
illicite extra matrimoniũ ignorantia nõ excuſat cũ magis
debeant imputari omnia.c.tua de homici.c. non eſt ſine
culpa de reg.iu.in.vi.But.c.i.pe.col.de of.delega. ad id ẽ

Bar.l.ſi adulteriū.ii.col.ff.de adulte. ꝙ quando coitus ſit ſine colore matrimonii ponitur indiſtincte attēta ueritate non eo ꝙ putabatur ideo ſi erat cōſanguinea punietur de inceſtu ſi nupta de adulterio ex quo ab initio dabat operā rei illicite & erat in dolo ar.l.uulgaris de furt.&.l. eū q.§. ſi iniuria.ff.de iniur.Egi.bellamer.in.d.c. tanta tenet idem dicens ꝙ uerba,ſed primū uerius nō ſunt Ber. gloſſatoris reperitur ac Iaco.de ciconia q fuit epiſcopus Illerden. & ſcripſit ſup.iiii.decret.de quo meminit Hieronymus Paulus barchinonen.in tract.q intitulatur practica cancellarie fol.liiii.ſuper illo paſſu. Quod papa nequeat legitimare ſi liū Regis nō recognoſcentis ſuperiorem tenere idē ibi et Io.an.etiam ſecundū Abb.quaſi ſenſerit ꝙ ſi ignorāter cōtraxerit cū coniugato filii inde geniti ſint legitimi.c.ex tenore eo.ti.ſecus ubi interuenit cōtractus matrimonii But. etiam uidetur dixiſſe idem ibi,unde puto qđ quantum ad legitimitatem prolis illa nō legitimaretur inſpecta potius ueritate & qa mater nō fuiſſet ſine culpa dando operā rei illicite ar.c.fraternitatis de frig.& malefi.uidetur ēt Henr. boich.hoc ſentire in.d.c.ex tenore.ii.col.ibi forte contrarium eſt ue℞. Sed maior pars cōcluſit ꝓ affirmatiua & in iſtam in uia deciſiua inclinaui pro qua glo. d.c.tanta ibi ſed primū uerius eſt quæ uerba ſi Abb.non habuit in ſuo codice alii habuerunt et habent.Itē tex.in.c.qđ nobis eo. ti.ubi clare iſtud firmat Alex.dicens prædictā glo.eſſe no
2 tabilem,quoniam defectus † in matrimonio putatiuo non reiicit filios nec efficit non legitimos , ſicut nec in concubinatu impedit legitimationem & eſt notabilis determinatio inquit per quā extendimus.c.tanta.c.noſtrum,et.c. ex tenore ēt ubi eſſet defectus in cōcubinatu ſentiēs ita tenere Butr.q in.d.c.tanta aperte hoc ſenſit uer.quidā ſunt legitimi dum equiparat putatiuū uero matrimonio, & in d.c.ꝙ nobis inſerens ꝑ ipſum extendi.c.tanta ut ꝙ in eo operatur ue℞ matrimoniū ſubſequēs operetur opinatum et hoc ait tenet ibi glo.Cla℞ eſt ergo But.tenuiſſe affirmatiuam & taliter intellexiſſe glo . quicquid implicite & ob

ſcure dixerit in uer.unde puto cui dicto tanquam primo eſto quod eſſet clarum non ſtaretur quin Imo ſecundo & ut ad glo.l.qui.flur.§.Sabinus.ff.ad trebellia. & Abb. c.de quarta.iii.col.de præſcript.præcipue firmato & geminato.l.baliſta cum ibi no.ad trebellia.eſt etiam de hoc glo.in.c.non omnis.xxxii.q.ii.cui reſpondebatur quod iuxta quotam allegatam.c.abiicientur posſibile eſſet matrimonium cum ancillis.Item ꝙ procederet quãdo cum ancilla ex qua Iacob.ſine matrimonio filiũ habuiſſet poſtea matrimonium ualide contraxiſſet. Tertio quia dice-
3 batur ꝙ tunc legitimus uidebatur† filius ex ancilla de uoluntate uxoris conceptus.lvi.di.Iſmael.cum ibi no.glo. tamen quicquid ſit uoluit ſufficere ꝙ ita reputabatur & ita intelligunt eam docto.ut infra, & an filii ancille legitimentur per ſubſequens matrimonium uideatur Alex.in d.c.tanta.xi.q.pe.char.Ioan.an.non obſtan.intelligentia Abb.ſequitur glo.ibi,ſed primum uerius intelligendo eã quando cum ſecundo ignorante matrimonium contraxerat,idem quando is cum quo contraxit ignorat impe-
4 dimentum cum ſufficiat alterius† ignorantia etiam in putatiuo ad materiam tex.& glo.non quod reſtringat quando extra matrimonium fuiſſet quis conceptus & natus quod non ſufficeret putatiue contrahere altero ignorante quia eſſet extra terminos prædictos Anto.& Roſel.in tract.de legitimati.viii.char.ibi uiſum eſt dicit ꝙ licet determinatio iſta ſit fortis ut extendatur.d.c.ex tenore etiã ubi adiungitur defectus in concubinatu prout eſt glo.in d.c.non omnis ſtat tamen in ea propter auctoritatem gl. & Butr.& Lud.de ſardis in eo.tracta.& char.ibi nunc eſt breuiter per tractandum iſtud tamen intrepide pro quo facit ꝙ Io.lupi.de hiſpania in tracta.de matri.& legitimati.vii.char.ibi præterea,ut ait Inno.Gemin.conſil.lxvi.iii. colum.affirmat hoc tenere glo.in.d.c.non omnis Io.an. & But.& ipſe ſequitur reſpondens ad generalitatem.d.c. tanta, quod diſtinguitur per alia iura ut ſupra facit quod tradit Hoſt.in.c.i.de eo qui dux.in ma.quam poll.per

5 adult.quod proles ſuſcepta † de non legitimo immo de nullo matrimonio cenſetur legitima & præfertur opinio ueritati non obſtan.d.c.tanta cum intelligatur quãdo ma la fides fuit in utraque prout ibi etiam dicit in fin. penult. col.& quod Bal.in.l.qui contra.C.de inceſ.nupt.& Iaſo. in.l.ſi.ult.colum.ff.de condi.ſi.cauſ. quod filii nati ex ma trimonio illicito ſunt legitimi quando uterque uel alter ignorauit impedimentum clarius hoc tenet Bart.in.l.eũ qui.ff.de ſta.ho.Et quando ſuperuenit diſpenſatio dum modo detur ignorantia quoniam error habetur pro titu lo.l.celſus.ff.de uſuca.&quando unus tantum ignorabat remittit ad.c.ii.qui fil.ſint legitimi Henr. boich.in.d.c.ex tenore loquitur de matrimonio contracto in caſu licito & ſi argueretur a fortiori refert contrarium tenuiſſe Bar. & Hoſt.in.d.c.tanta,& quando in caſu prohibito uult al terius ignorantia præſtare excuſationem, & Iacob.de ci conia ubi ſupra tenens negatiuam aſſerit Hoſt. & Ala.te nere affirmatiuam non obſt.quod Ang.in aucto.qui.mo. natu.effi.legiti.§.ſed & aliud colum. vii.dicit non legiti

6 mari natos † per ſequens matrimonium ſi mulier non erat matrimonio digna,quia meretrix aut uiliſſime conditio nis pater uero nobilis & diues prout hæc in don Bartho lomeo & Antonella concurriſſe prætendebatur & ſubii cit ita uidiſſe de facto ſeruari & conſuluerunt Bar.Franc. de piſis Ang.de amelia.& Hugo.pelloti. & plures alii te nuerunt quos refert Iaſ.in.l.neque profeſſio.C.de teſta men.quia hoc iure canonum non recipit nec talis matri monii prohibitio reperitur ergo permittitur.c.cum apud de ſpon.& matrimo.ius autem canonicum in iſtis atten ditur non ciuile abrogatum ut proſequitur Alex.in.d.c. tanta in.x.q.qui in.xi.dicit quod licet cum ancillis matri monium eſſe non poſſit ſi tamen ex ancilla quis ſuſcipit filios ſecuto matrimonio legitimantur, quia iure canoni co tale matrimonium procedit in.vi.q. expreſſe tenet cõ tra Ang.& ſequaces ut legitimetur proles habita ex qua

7 cunque meretrice † certa & quocunque coitu qui poterit

eſſe uxorius non diſtincto an ſit fornicarius uel aliter libidinoſus & damnatus pro quo.c.inter opera charitatis de ſponſa.matrimo.ubi ſine diſtinctione perſonarum permittitur cum publica meretrice matrimonium,& eſt charitatis immenſe & quanuis ex premiſsis Ber.Io.an.& But.ꝓ utraque parte adducantur nihilominus communiter eſt pars affirmatiua aut ſaltem dubia ex uarietate doctorum quæ facit ambiguum in iure ait Bart.in.l.qui Romæ.§.duo fratres.iii.col.ff.de uerb.obli. Abb.in.c.i.de re iudi.& colum.iii.facit.c.paſtoralis de reſcriptis in.v.lectu.de qua ibi Abb.quod licet ius certum quatenus tamen applicatur ad intellectum humanum poteſt eſſe dubium & tunc pro matrimonio & legitimatione.c.ſi.de re iudi.maxime ſi uera eſt nota.Hoſt.in.c.ſi uir.de cogna.ſpiri.quod
6 etiam contra communem ſit ſequenda ſingularis †opinio unius aut maioris partis ſentiens pro matrimonio quod eſt periculoſum extra iſtum caſum in quo maioritas aut ad minus paritas ſtat ꝓ matrimonio & idem ſi eſſet modica diſparitas prout in alia deciſione incipiente contractus meo tempore dico quod opinio glo.ſingularis in iudicils non ſeruatur quicquid in oppoſitum ſentiant ſcribentes in.i.c.de conſtitut.in quadam additione & Abb. facit etiam quia benigna pia ſancta & fauorabilis eſt pro affirmatiua interpretatio regula.odia.da regu.iur.in.vi.
Nam diſpoſitio.d.c.tanta eſt conſilium iurium omnem extenſionem in omni caſu deſiderat nõ minus quam cauſa dotis.l.i.in prin.ff.ſolu.matrimo. oſtenditur in illa uerborum ſubſtantia tanta eſt uis matrimonii ex qua deprehenditur potentia uirtus & charitas inquit Alexan.ibi.x.q.quæ charitas amplianda eſt quia ſecũdum Apoſtolum ſuperat ſpem & fidem & ſecundum eam unuſquiſq; ſibi ius ita dictum deſideraret igitur aliis dicat.ff.quod quiſque iur.in rubro & nigro &.c.cum omnes de conſtitu.ex quo enim nunquam excidit crementum expoſcit quod in hoc & in alio ſeculo recipit.c.charitas el.i.ii.&.iii.cum ibi not.& per totum de penit.diſtin.ii. Nec ob.c.cũ inhi-

bitio de cland.de ſpon.ubi non prodeſt ignorantia in coi tu in figura matrimonii clandeſtini ergo minus debet ꝓficere ſine matrimonio cum minoris ſit culpe in tali matrimonio quam ſine aliquo quia procederet niſi poſtea publice in faciem eccleſiæ contraheretur ſicut erat in propoſito factum quo caſu purgatur uitium clandeſtinitatis quanuis detegatur impedimẽtum propter bonam fidem unius ut legitima ſit proles.d.c.ii.&.d.c. quod nobis qui fil.ſint legitimi & ita communiter tenent docto. inquiunt Anto.de roſel.& Lud.de ſard.in locis prædictis licet idẽ Lud.contrarium ſentiat.

De ſimonia.

Primæ deciſ.de ſimonia.Summarium.

Simoniacus ſimonia reali non agit ſpolio nec euitat ſequeſtrum etiam ſi triennio pacifice posſiderit iuxta cle. unicam de ſequeſt.poſſ.& fruc.Sed uide diſtinctionem in locis remisſis an ſimonia committatur per te uel per aliũ te ignorante quo ad non acquirendũ ti.primo caſu ſecundo uero ſic & per quæ uerba inducatur Canon latæ ſententiæ per quæ uero ferendæ & extrauagans pauli cũ deteſtabile excommunicat ipſo iure ſimoniacos.

Epithome.

1 Simoniacus reali ſimonia in ſpolio non auditur.
2 Simoniacus eſt excommunicatus ipſo iure per extrauagã tem Pauli.ii.
3 Excommunicationis maioris exceptio repellit agentem interdicto recuperande.
4 Verba præſentis & præteriti temporis licet regulariter penam ipſo iure infligant coniuncta tamen cũ uerba ipſo iure uel eo ipſo inducunt canonem latæ ſententiæ.

5 Verba futuri temporis quando inducant canonem latæ ſententiæ.

6 Simoniacus triennalis non euitat ſequeſtrum iuxta formã cle.ad compeſcendas.

7 Simoniacus dicitur intruſus & ambo fures exiſtunt.

Prima deciſio.

1 QVOD ſimoniacus † reali ſimonia nõ audiatur in poſſeſſorio fuit cõclu ſum in cauſa Taurinen. abbatiſſatus coram me.1514.contra Dorotheam de bagnonibus quæ ut ſpoliata ab Andrieta petebat reſtitui quia fuit ꝓ batum quod ut eligeretur, dederat uni ueſtem alteri pecuniam & ita An

2 drietam abſolui pro concluſione facit † quia talis ſimonia cus eſt excõmunicatus ipſo iure per extrauagantem Pau li ſecundi cum deteſtabile in tit.de ſimo. unde agere non poteſt.c.intelleximus de iudi.c. cum inter.c. exceptionẽ de except.facit.c.primum de reſcrip.&.c.primum de ex cept.in.vi.& in caſu iſto eſt tex.iux.glo.c.ex inſinuatione de procur.& Abb.col.ii.& ibidem Io.an. colligit quod

3 exceptio excommunicationis † repellit agentem interdi cto nam excommunicatus non petit reſtitutionem cum nihil ſolui debeat ex quo ſemper ob. excommunicatiõis exceptio ſecundum Inno.dicit Ioan.an.c.cum noſtris de conceſ.præben.& Fely.in.c.dilectus.i.de reſcrip. col.pe. quod intellige de maiori excommunicatione non de mi nori quia non repellit ſecundum Arch. & Vin. quos re fert tranſeundo Alex.xxiii.di.c. in nomine domini colũ. ult.& quod non reſtituatur excommunicatus dicit etiam glo.in.c.dilectus de reſcrip.& uideatur etiam glo. in ma teria in.d.c.in nomine domini,quod extrauagans excom municet ipſo iure patet ibi ſententiam excommunicatio

4 nis incurrant quia quanuis per uerba præteriti † & præſen

tis temporis regulariter pena ipſo iure infligatur.l. in cri-minali iux.glo.C.de iur.om.iudi.c.cupientes.§.cæterum in uerbo ſuſpenſos de elect.c. quemcunque.§.i.in uerbo innodetur in fi.de heret.in.vi.Bar.l.meuius.§.duoꝝ pen. col.ff.de leg.ii.Abb.poſt compo.c.cæterum.i.col.de re-ſcrip.& magiſtraliter in materia.c.ſi diligenti de fo.com-pe.vi.colū.non per uerba futuri nec uerbum incurrant ſi-cut nec per uerbum perdant ait glo.d.c.ſi diligenti &.d.l. in criminali ibi limitetur non ipſo iure & not.in.c.in pe-nis de reg.iur.in.vi.nam & uerba habeantur pro cōuictis non iure ipſo ſed per ſententiam intelliguntur.l.eius qui delatorem.ff.de iur.fiſci.& ibi Bar.idem in uerbis ſub in-terminatione aut pena excommunicationis ut commina-toria tantum ſint non ſententia late in contrafacientes in-ducentia glo.c.ſicut el.ii.de ſimo.quæ communiter tene tur inquit Abb.c.i.ii.col.loca.idem in uerbis arceatur.c. cum infirmitas ubi glo.& Abb.de peni.& remiſ.nihilomi nus coniuncta cum uerbis ipſo facto præcedentibus quæ uidentur in.d.extrauaganti repetita inſpecta materia & cō temptu inducunt canonem late non ferende.c.nullus reli gioſus ibi irritum habeatur de elec.in.vi. glo.in.d.c.in pe
5 nis ibi ipſo iure † &.d.c.quicunque ibi eo ipſo qui com-muniter tenetur ſecundū Abb.c.ii.in fi.de fo. compe. & Iaſ.l.ii.iiii.col.C.de iur.emphi.quando cum uerbo futu ri temporis eſt dictio preciſa omnino aut ſimilis item qꝫ non ad iudicem & actum iudicialiter expediendum ſed ad partem & actum extraiudicialem referūtur eo ipſo ſen tentiam excommunicationis inferunt quoniam lex reſpi-cit ſolum hominis factum.c.ſi qs ſuadēte.xvii.q.iiii. Bal. in.d.l. ii.ubi Iaſ.poſt Saly.iii.col.uerba autem ſicut excō municatus ab omnibus euitetur an inferant ipſo iure ſunt opiniones ſup quo Abb.in.c.fi.ii.notabili ne cle.uel mo. & in mat.ultra prædicta & in locis adductis plene per Fe ly.c.radulphus in.v.char.uer.ult.uſqꝫ ibi declaratoria de reſcrip.& ita etiam extrauagans tempore meo fuit inter-pretata quoad ſententiam priuationis ipſo facto prout ſu

per eius intelligentia laboro in alia deciſione incipiente conſtitutionem Pauli ubi uideas. ad iſtam concluſionem etiam facit quod in alia fuit dictum coram domino Martino de ſpinoſa in una lunen. ſarzanen. & iudicatum incipit item. ı 516. quod cle. i. de ſequeſtra. poſſ. & furt. nõ iuuaret triennalem poſſeſſorem ſimoniacum ex eo quod iſte caſus excipitur in regula item quia non uidetur coloratus poſſeſſor ꝙ ſi ita eſt probat concluſionem quia titulus & poſſesſio colorata ad ſpolia agendum requirũtur iux. not. Inn. in. c. in literis de reſti. ſpoli. & in additione ad deciſionem. iii. de reſti. ſpoli. in no. ad hoc facit quod uoluit Car. contra Imo. in. c. niſi cum pridem de renunci. qđ
6 ſimoniacus † dicatur intruſus & opinionem Car. ſequitur Fely. in. c. in noſtra de reſcrip. in. ii. cor. in materia intruſionis ex qua arguitur ad ti. & poſſesſionem nõ coloratam de qua Abb. poſt alios in. d. c. cum noſtris de conceſ. prębend. in fin. & dicit Inno. in. d. c. niſi cum pridem in prin. quod ſimoniacus & intruſus ſunt fures. i. q. i. ordinationes nec habent titulum licet ſibi uideatur quod non debent dimittere eam poſſesſionem facti quam habent, ſine licentia & But. etiam uideatur ibi. ii. & . iii. col. ac Fely. in. c. inſinuatum circa ſi. de ſimon. & Mil. in uerbo ſimoniacus diſtinguentes.

Secundæ deciſ. de ſimo. Summarium.

Non eſt ſimoniacum mandatum ad reſignandum pure nec non petendum & obtinendũ de beneficiis reſignatis prouideri Alfonſo dummodo non ſit clauſula & nõ alias aliter nec alio modo quod etiam cum dicta clauſula & in fauorem certe perſone admittitur ſine uitio ſimoniæ ſi dicat quod in manibus Papæ.

Epithome.

1 Mandatum ad reſignandum pure necnon petendum &

obtinendum ꝙ alteri prouideatur ſimoniacum non exiſtit.

2 Verba petendum & obtinendum ſupplicationem & non neceſsitatem important.

3 Reſignatio in fauorem certe perſone eſt ſimoniaca licet ex ſtilo & certa ſcientia ac tollerantia Papæ uitium ſimoniæ purgetur.

4 Pape ſcientia & tollerantia in prohibitis ex conſtitutione canonica excuſat a uitio ſimoniæ.

5 Papa an poſsit uendere titulum beneficii ſine uitio ſimoniæ.

6 Clauſula non alias aliter nec alio modo in mãdato ad reſignandum neceſsitatem inducit.

7 Reſignatio ſiue mandatum ad reſignandum in manibus inferioris a Papa in fauorem certe perſone & nõ alias eſt ſimoniaca.

Secunda deciſio.

PRęualuit ſententia hæc in una coram domino Hu
1 gone de ſpina quod mandatum † nõ eſſet ſimonia cum in qua Ioannes madrigal conſtituerat procuratores ad reſignandum certa beneficia in manibus canonici eccleſiæ cathedralis uel alterius poteſtatem habentis uigore literarum facultatis pure libere & ſimpliciter nec non petendum & obtinendum de beneficiis reſignatis ꝓuideri Alfonſo tum quia dicitur de pura & libera ceſsio
2 ne tum quia uerba † petendum & obtinendum & ſimilia important ſupplicationem & nõ neceſsitant quod etiam coram ordinario fieri poteſt ex quo non cogitur Alfonſo prouidere ſi noluerit quod eſt notandum pro limitatione ſeu materia glo.in.c.ex parte prime de offi.delega.
3 quæ uult quod quando † in fauorem certe perſone ſit ſimonia licet in mandatis ad reſignãdum in manibus in fauorem certe perſone admittantur reſignationes ex ſtilo & certa ſcientia Pape ac tollerantia citra uitium ſimoniæ

& ad hoc uide quæ pono in illa deciſione incipiēte Car.
cibo cum ſimus in ſimonia inducta a iure poſitiuo & in ſi-
4 moniacis quia prohibitis hoc eſt † ex conſtitutione cano-
nica auctoritas & ſcientia Papæ excuſant uitium Hoſt.in
c.i.ne prę la.uices ſuas Io.an.in.c.i.de ſimo.nam Papam
non ligatur in hiis quibus ius poſitiuum ſimoniam indu-
cit & quæ dicuntur ſimoniaca quia ꝓhibita Car.& Butr.
in.d.c.i.de ſimo.cum potius faciat licitum quā alias eſſet
illicitum glo.in uerbo illicite in c.cum pridem ubi etiam
Inno. & alii de pact. tex.glo.& Abb.in.c. ad queſtiones
de rerum permuta.&.c.ex diligenti uer.uerum de ſimo.
Fely.in.c.de cetero col.fi. de re iudi. & in.c. ad audien-
tiam col.ii.iii.de reſcrip. ac Deci. conſi.cxli. ſecus ſi ſint
prohibita quia ſimoniaca, ut per eoſdem in dictis locis,
& in.d.c.ex parte licet uelit Abb. in repetitione.c. extir-
pande.§. qui uero in ult.q. contra Car.& alios qui dixe-
5 runt Papam † citra uitium ſimonie poſſe uendere titulum
beneficii cum tituli ſint de iure poſitiuo ꝙ Papa inuolua-
tur tali crimine ſi ipſius beneficii adminiſtratio & execu-
tio clauium poteſtatem ſeu altaris adminiſtrationes con-
cernat alias ſecus uideantur motiua ibi & rationes ad
utranqꝫ partem applicabiles per Io.an.in regula cui licet
in mercur.nō ob.quo ad primū quod uerba ad petendū
& obtinendum ſequebantur immediate poſt uerba pure
& ſimpliciter quaſi arguerent animum ſimoniacū & uo-
luntatem quo adiuuantem & inſeparabilem quia ineſſe
uidebantur.l. lecta uer. dicebam ſi cer. peta.l. continuus
ff.de uerbo.oblig.quia fuit dictum quod non ideo mi-
nus erat pura reſignatio & libertas conferendi & pro quo
6 fiebat petitio & inſtantia non neceſſitas niſi † fuiſſet clau-
ſula & non alias aliter nec alio modo uel ſimilis quo caſu
mandatum eſſet ſimoniacum & conditionatum ad reſi-
7 gnandum † in manibus inferioris a papa non in manibus
pape ut eſt dictum habent tamen quedam litere faculta-
tes reſignandi & permutandi hoc quod poſſint eas ha-
bentes reſignare & petere quod prouideatur nominan-

dis

dis per eos & quod aliis nequeant beneficia conferri, & in quibuſcunq; tenor inſpiciendus eſt.c.porro de priuile. cum ſimili.

De Vſuris.

Primæ deciſ.de uſuris Summarium.

Feneraticius præſumitur contractus ex modicitate prę cii & pacto de retrouendendo licet emptor. non ſit ſoli- tus fenerari.

Epithome.

1 Contractus ex modicitate precii & pacto de retrouendẽ- do feneraticius præſumitur abſq; eo ꝙ emens ſit ſoli- tus fenerari.

2 Extenſio in penalibus & correctoriis fit ex identitate ra- tionis quando imminet anime periculum.

3 Gloſe opinio quando ſit contra communem ſequenda.

Prima deciſio.

Contractus meo tempore ſemper in palatio fuit iudicatus feneraticius ſi cum modicitate precii concurrat pa- ctum de retrouendendo quanuis em-
1 ptor non ſit uſurarius † nec fenerari ſolitus, nam licet pactum de retrouẽ dendo lex non improbet.l.ii.C.de pact.inter empt.& uend. & prædicta nõ ſufficere uoluerunt Iaco.de areti.Cy.& Saly.l.emptio ne.C.plus ual.quod agi.Bal.c.i.de feu.da.inui. legis cõ- miſſo.rep. Anch.& Car.c.ad noſtram de empt.& uendi. Idem Car.cle.i.§.fi.q.xviii.de uſur.dicens ſecundũ Laud. ꝙ iure fori nihil poteſt peti, quoniam ex forma cõtractus

non eſt uſurarius etiam ſi iure poli poſſet ſibi fieri conſciẽ
tia.xvi.q.iiii.quicunq; tenet Io.and.c.illo uos de pigno,
ut refert Alex.conſi.cix.ult.colū.iiii.uolu.ubi aſſerit hanc
eſſe magis communem opinionem & præſertim quia cō
trarium non apparet iure cautum Car. Archid.c.pleriq;.
xiiii.q.iii.& Henr.boich.d.c.ad noſtram referant Ray.de
penaforte(qui ut puto fuit ille de quo Gregorius in pro-
hemio decret.ibi per fratrem Raymundū erat enim Bar
chinonen.dictus de penaforte & habetur Barchinone ꝓ
ſancto)tenere requiri ultra precii modicitatem quod ali-
quid ſoluatur ultra ſortem receptam quodq; emptor uſu
ras exercere conſueuerit ut probatur ſecundū eum in.d.
c.ad noſtram,&.d.c.illo uos,& cum eis Dy.d.l.emptio-
ne referente Abba.in.d.c.ad noſtram & alii quos allegat
Deci.& ſequitur conſi.clxvii.neq; uideatur inferri ex hiis
duobus qui ex qualitate facti non quantitate præcii eſti-
matur.l.dolus.C.de reſcindēda uenditio.cum ſimilibus.
Nihilominus pactum.d.l.ii.concurrente cū modico pre-
cio ſufficiunt ut uult glo.d.c.ad noſtram clarius tamen in
c.conqueſtus de uſur.circa fin.& cum ea Inno. Hoſti.Io.
an.Imo.But.& Abb.d.c.ad noſtrā, Imo.&.d.c.illo uos
& ibi.d.c.ad noſtram Abba. inquit idem tenere Arch.d.
c.pleriq; neq; Henr.boich.diſcedit ab eo cum uterq; refe
rat Inno.etiam ſi ſucceſſiue referant Ray. de penaforte
abſq; eo ꝙ ſe declarent Alex.etiam ſibi contrarius ſentit
cum glo.& ſequacibus conſi.cxx.in prin.eo.uol. & cōſi.
xlvi.iii.uol.circa præſentis.i.col.ubi aſſerit iſtam partem
uideri magis communem,& Idem dicit Deci.d. conſi.in
prin.adducens ultra Abba.de roſa,d.l. emptione plures
conſulentes in hunc ſenſum licet cōtrarium teneat nec eſt
uerum ꝙ Io.an.aliud dixerit in.d.c.illo uos in quo & in.
d.c.ad noſtram tenet cum gloſ. Reſpondens ad.d.l.do-
lus quod qualitas facti eſt in hoc quia infra certum tem-
pus reſtituere tenebatur glo.uero.d.c.ad noſtram arguit
dolum ex quantitate parui precii.l.cum hii.§, modus.ff.
de tranſacti.c.bonafides depo.Abb.autem.d.c.ad noſtrā

ait quod ex modicitate precii præſumitur qualitas contra
ctus glo. eſt notabilis in.l.i. de ſuperficie in uerbo agendo
Bar. in.l. cotem. §. qui maximus. ff. de public. cum nemo
præſumatur iactare. l. cum indebito. ff. de probat. facit. l. ſi
quis cum aliter. ff. de uerb. oblig. ubi dolus ex propoſito
& re ipſa equiparatur de quo ibi per glo. & docto. & ali-
quid per Abb. in.c. ſuper literis de reſcrip. pro obſeruan-
tia palatii facit quod Hoſt. in.d.c. ad noſtram cum aliis &
Io. an. etiam in.d.c. illo uos dicunt eſſe de facili cõtra uſu
rarios præſumendum quia peſſimum genus hominum
& quia ſic præſumi expedit eorum animabus. c. iuuenis
de ſponſali. gl. notabilis. c. unico de ſeru. in ord. faci. Abb.
c. cum tu. de teſti. quod deterior interpretatio eſt melior
2 & tutior quando imminet periculum animę † quo caſu ſit
extenſio etiam in penalibus & correctoriis ex identitate
rationis ut de hoc plura cumulat Fely. in.c. translato de
conſtitut. vii. colum. &. c. ſi cautio de fid. inſtru. colum. viii.
igitur dicamus hanc partem probari iuribus prædictis
aut articulo iurium ſeu ex uerbis ſeu ex mente quod ſatis
eſt nec obſtat glo. c. ſi. de iur. patro. l. nominis. §. uerbum
ex lege. ff. de uerb. ſign. probatur enim in.d.c. ad noſtram
ſecundum glo. d.c. conqueſtus cum etiam ſufficiat a'ſimili
inductio item ratio naturalis. l. non poſſunt de legi. l. ſcire
oportet. §. ſufficit de excuſ. tuto. l. cum ratio. ff. de bo. no.
damna. maxime ratione ſalutis eterne inducenda eſt &
firmanda propoſitio quæ ſecundum Abba. d.c. ad no-
ſtram eſt notabilis & uera nec admittendum quod non
fuerit inducta quia eſt contra mentem canonis cuius in-
tentus eſt dirigere hominem ad bonum commune ne dũ
ciuiliter uiuendo uerum etiam ſecundum fidem in deum
tendat cum charitate ut ait Ioan. an. in regula poſſeſſor in
mercur. & Abb. in prohemio decret. ante pen. col. cum in
aliis caſibus ſufficiat una coniectura ad præſumendum u-
ſuram & plures modos ſcripſerint docto. in.d. locis & in
d.c. ad noſtram dicat Ioan. an. tot eſſe fraudes uſurario
rum quod nec competens cadit prouiſio unde extenſio

iurium ad caſum & omnis lata interpretatio pro anima congruit menti iuris uel ex prædictis dicatur prouiſio iſta magis medicina q̃ pena prout excommunicatio.c.i.de ſenten.exco.in.vi.cogit enim ad bonum & in dubio tu‑tiorem partem eligit nam bone mentes quandoq̧ timẽt ubi nulla eſt culpa.c.ii.de obſerua.ieiu.& unuſquiſq̧ ſalu ti ſue bene conſulit ſi a tali contractu abſtinet cum cogita tiones hominum nequeant deo occultari.c.cum in ciuita te de uſur.ſi quis ſcrupuloſe ita egit edificat ad gehennã. c.per tuas.ii.de ſimo. quod eſt facile in dubiis talem ſibi cauſare conſcientiam maxime quia ut inquit Card.poſt Laud.ſupra iure poli poteſt fieri conſcientia item non di‑citur proprie pena nullitas contractus non diminuens de patrimonio in regula odia.in mercur. quia nec naturalis Inno.c.ſi uere de ſent.excom.& Fely.c.cæterum in uer‑bo prima reſtrictio de reſcrip.licet ſecundum domi.in.c. ſi.de elect.in.vi.quando leditur perſona pro uindicta tunc dicitur proprie pena de quo in dictis locis uidendum & hæc pars in iudiciis ſecurior quæ etiam ex premiſſis eſt communior ſaltim quoad canoniſtas quibus magis quã legiſtis in huiuſmodi materia peccati eſt credendum ſicut iuri canonico ſtandum in hiis.c.nouit de iudi. c.i.&.ii.cũ ibi not.per docto.de ope.no.nunci.prout a communi in omni materia non eſt recedendum.c. prudentiam de of. dele.Abb.poſt alios in.c.i.de conſti.præſertim quia glo. eſt pro deciſ.cuius auctoritas ſecundum Bal.l.cum here ditas.C.depo.omnes alias tollit auctoritates unde apo‑ſtilla ad Abb.in uerbo ſed neq̧ in.d.c.i.de conſti. uult ſe‑
3 quendam eſſe communem opinionem † niſi auctoritas gloſe ſit contra eam allegat multos ad hoc ꝙ non eſt ue‑rum uidemus enim iudices iudicari contra opinionẽ glo ſe quando communis opinio eſt contra glo.&recte ut di cit Abb.in.c.capellanus de fer.& Iac.But.qui in apoſtilla adducitur in.l.unica.C.qui pro ſua iuriſd.non dicit ſequẽ dam glo.ubi firmat pedes niſi uſus ſit cum ea quia ſi con‑tra recedas ait ab ea hic quia palatium eſt cum ea ſequa‑

mur eam ſuperat enim auctoritatem cuiuſq; interpretis cum ſit proximior & quaſi anima textus.

Secundæ deciſ. de uſu. Summarium.

Vtrum ſicut in contractu emptionis ita dationis & receptionis in ſolutum pactum de retrouẽdendo cum modicitate precii faciant præſumere fenus.

Epithome.

1 Contractus dationis in ſolutum an feneraticius modicitate precii concurrente cũ pacto de retrouendendo præſumatur.

Secunda deciſio.

SEd an quod dicitur in. d. c. ad noſtram cum materia
1 ꝙ ex præmiſſis duobus præſumitur fenus † in emptione locum habeat in datione in ſolutum ſup hoc Fulg. conſi. cxxxiiii. Deci. conſi. xviii. & clxvii. & Iaſ. cõſi. incipiente reuocatur in dubiũ quod fuit oſtenſum in cauſa Lunen. bonorum uoluerunt ꝙ non contrarium teneat Ang. conſi. ccxliii. circa fi. Imo. conſi. xcix. & Barb. conſi. 51. lib. i. pro quibus facit. l. elegãter & ibi Pau. de ca. ff. de pigno. acti. Rota uero habuit uaria uota mihi placet affirmatiua quia rationes & fundamenta proxime concluſionis procedunt etiam in datione in ſolutum ex identitate rationis fundamenta hinc inde uideas plene per conſulentes in dictis locis quæ conferunt etiam ad proximam concluſionem.

De priuilegiis.

Primæ deciſ. de priuileg. Summarium.

Priuilegium ſuper quarta ſeu portione canonica non ſoluenda conceſſum, eſt ualidum licet de poſſeſsione rectorum uel aliorum participantium eam non faciat mentionem uel ſic priuilegium de nõ ſoluenda canonica portione præiudicat poſſeſſoribus etiam ſi de poſſeſsione nihil dicat.

Epithome.

1 Priuilegium de non ſoluenda canonica portione conceſſum ualidum exiſtit licet de poſſeſsione alterius illam percipienti mentionem non faciat.

2 Priuilegium cõceſſum ſuper decimis antiquis ex quo ab aliquo posſideri præſumuntur tacite poſſeſſoribus derogatum eſſe uidetur ſecus eſt in priuilegio noualiũ.

Prima deciſio.

FRATRES minores de obſeruantia moleſtabantur a capitulo & clero Cuſentin. & Neocaſtren. ſuper portione canonica ordinariis de iure cõmuni debita coram me. 1513. & ſup exemptione a non ſolutione producebant breue † Iulii ſecundi confirmãs cõtenta in priuilegiis Sixti quarti mare magnum ab eis nuncupatum in quibus de liberatione a dicta portione dicitur & de ea de nouo concedẽs dicebatur quod non releuabat ex quo non faciebat mentionem quod dictum capitulum & clerus erat in poſſeſſionem percipiendi dictam portionem prout habetur de priuilegio decimarum noualium in. c. dudum de priuile. & de colorata facti poſſeſsione in. c. cum noſtris de conceſ. præben. & licet Old. conſi. cclxviii. iſtud teneat nihilominus domini concluſerunt abſolutoriam dari fratribus prout dedi ex eo quia Iulius ſciebat aut cogitabat antiq̃

portionem huiuſmodi per aliquem percipi & conſequenter posſideri & non dubitabat quin præiudicaret hiis quibus iure communi aut alias erant debita & qui ſimiliter reperiebantur in poſſesſione percipiendi quoniam recte credebat aliquem cui ius competeret eſſe in poſſesſione pro quo Rota.xii.de reſti.ſpoli.in antiq. dicens quod in cauſa poſſeſſorii ſi agatur inter epiſcopum & abbatem cę
2 teris paribus præſumitur ꝓ epiſcopo.ſicut in decimis†antiquis præiudicatur poſſeſſoribus ſecundum Butr.Io.an. Car.& Abb.in.d.c.dudum ponentem rationem diuerſitatis inter decimas noualium de quibus loquitur.d.c.decimus ſimpliciter quia decime ab aliquo posſideri præſumuntur & ideo concedendo priuilegium uidetur poſſeſſoribus tacite derogare &de poſſesſione tacite facere mẽtionem ſecus in priuilegio ſeu decimis noualium qa intelligitur de terris quæ adhuc non ſunt redacte ad culturam & ſic poterat eſſe ꝙ nullus habebat poſſesſionem illaꝝ & ſine priuilegio forſan nullus reduxiſſet ad culturã unde Papa facile hoc concedit ex quo non tendit in graue præiudicium alioꝝ quando uero erant ad culturã redacte & ex eis decime ſolute ante priuilegii impetrationem graue præiudicium infertur poſſeſſori de quo non eſt præſumẽdum ad iura uulgaria & hoc teneas ait Abb.licet Inn.uideatur idem ſentire in aliis decimis id quod But.& alii tenet Mil.in uerbo priuilegium impetratum ſuper decimis quia decime antique reperiuntur communiter per aliquẽ posſideri nõ ſic in noualibus in quibus contrarium creditur & Deci.conſil.cxiii.ubi reſpondet ad motiua Old.& plura pro concluſione iſta adducit & plura ad hoc ponit Car.in.c.pe.de deci.in fi.ubi omnino uide.

Secundæ deciſ.de priuileg.Summarium.

Prærogatiue Leonis decimi deſcriptis in deſcriptione conceſſe non habent uires a die regulæ generalium prærogatiuarum.xviii. decembris anno.iiii.publicate in qua

ſaluantur prærogatiue deſcribendis cõcedendæ ſed a die deſcriptionis tantum.ſ.a kal. Iulii.1519.anno. vii. uel ſic gratia prærogatiuarum deſcriptorꝝ a Leone reſpicit futuras non præteritas uacationes beneficiorum.

Epithome.

1 Deſcripti omnibus præferuntur exceptis Cardinalibus.
2 Prærogatiue deſcriptis conceſſe a die date locũ habent.
3 Data ne dum inter ipſos deſcriptos uerum etiam inter alios inſpicitur.
4 Ratio in arbitrariis reddenda non eſt.

Secunda deciſio.

PRout occurrit ita propoſui in una Brixien. parrochialis corã me de menſe februarii.1521.inter Robertum urſinum archiepiſcopũ reginum actorẽ & epiſcopũ pollen.reum an prærogatiue conceſſe deſcriptis a Leone kal.Iulii.1519.anno.vii.habuerint uires a die xviii.decembris anno.iiii.eiuſdem Leonis quo fuit publicata regula ponens cellulas inter expectantes in qua eſt clauſula ſaluis prærogatiuis deſcribendis concedendis in quibus per eam noluit in aliquo derogari non ob. alia regula prima decẽbris.1517.anno.v.Leonis publicata uolen.quod nulli expectanti priuilegia ſeu antelationes quęcunqꝫ prodeſſet donec leo expediuiſſet & in cancellaria publicari feciſſet literas prærogatiuaꝝ pro familiaribus ſuis continuis commenſalibus antiquis in eiſdem literis deſcribendis præterquam conceſſa per dictam regulam. xviii.decembris publicatam nam Robertus qui illuſtris præferebatur ad primam regulam epiſcopo non illuſtri ſed epiſcopus erat deſcriptus tertius in ordine deſcripti
1 †autem præferuntur omnibus exceptis Cardinalibus uerum quia beneficium uacauerat.ante datam deſcriptiõis
2 dicebat† Robertus deſcriptionem non habere locum &

ita fuit concluſum cum non operetur niſi a die date non antea ex quo uirtus conſtitutioni non trahitur ad præteri ta.l.leges.C.de legi.c.fi.de cõſti.maxime quia in eiſdem literis cauetur quod ualeant ab earum data abſque publi catione ergo non ante datam non obſt. ꝙ ſequitur ipſiſ familiaribus ad effectum probationis in iudicio & extra ubilibet a data præſentium duntaxat ſuffragentur per om nia ac ſi locis perſonis &temporibus debitis publicate fo rent quia non ſequitur prout pro parte polen. allegaba-
3 tur ꝙ datis† inter ipſos ſolum deſcriptos inſpiciatur in- ſpicitur enim etiam ſi inter nõ deſcriptum & deſcriptum agatur & diſponitur tantum quod regule arctent & uim habeant etiam ſine publicatione non ob. quod iuxta re- gulam primam decembris debebant in cancellaria publi cari ſi enim Papa datam inter ſolos deſcriptos conſide- raſſet id expreſſiſſet.l.unica.§.ſin autem ad deficientis.C. de cadu.tollen.c.ad audientiam de deci. & quia non ex- preſſit intelligitur quoad omnes.c.erit autẽ.iiii.di. patet quoniam in regula prima decemb. uolens dixit ꝙ nulla prærogatiua proſit quouſque deſcribat exceptis conten- tis in regula prima unde conſtat quod tales proficiunt & iſtud ſigillat deciſionem neque obſtat clauſula præcedẽs ibi & inſuper cupien.ut inrer infraſcriptos familiares ſer- uetur ordo prærogatiue &c.quaſi ex ea ſumatur ratio fi- nalis.l.fi.ff.de here.inſti.ut inter ſolos deſcriptos, quia po nitur ne inter eos dubitetur an magis qualificatus præfe- ratur minus qualificato prius deſcripto in literis cum re- gulariter nõ inſpiciatur ordo.l.ne enim de ſolut.& in rub. de acti.& obli.l.quidam de pecul.lega.& Bart.in.l.ii.in prin.circa finem.ff.de uulga.& pupil.non autem ponitur pro prohemio aut reſtrictiue neque contradicit quod tẽ- pore Alex.& Iul.non erat deſcriptio & tamen familiares antiqui gaudebant priuilegiis deſcriptorum & ſtabatur atteſtationi magiſtri domus qui eſſent tales & nihilomi- nus inter eos uarie erant lites quia ſi ita erat ut aduocatus Polen.aſſerebat nõ infertur contra deciſionem item tem-

pore Iulii ſuper hoc emanauit regula declarans & prærogatiuãs, Leo autem declarat quod inter deſcriptos ordo inſpiciatur ad regulam primã ibi ſaluis &c. dic quod præſeruat poſtquam erunt date prærogatiue non ꝙ prius loquantur cum non dum ſint in rerum natura uel hoc tollitur ꝑ aliam regulam uolens ꝙ ante deſcriptionem expectan. gauderent beneficio prime regule item ratio ſecunde regule potuit eſſe quia erant conceſſe multe prærogatiue pluribus perſonis & etiam collegiis ut ſcriptorum, cubiculariorum, ſcutiferorum & aliorum & ne ſic prærogatiuati uincerent magis qualificatos de quibus in prima regula bonum fuit prouidere per ſecundam regulam, nec eſt reſpondendũ quare Papa tardauit in deſcribendo ſu-
4 os cum in arbitrariis †non ſit reddenda ratio & ſic placuit. §. furtiue inſt. de uſucap. iuxt. glo. not. in. l. repetitia. C. de conſtitu. pec. facit. l. omnium &. l. ꝙ principi de legi. &. l. quia poterat cum ibi not. ff. ad trebell. ſecundo ut audiui a Cardinali ſanctorum quatuor in ſignatura audiẽte Leone & non contradicente ideo tardauerat & diſtulerat ut non deſcribendi interea poſſent aliquem fructum ſuarum expectatiuarum conſequi.

Tertiæ deciſ, de priuileg. Summarium.

Indulta Cardinalium non ampliant facultatem diſponendi de beneficiis ſed præſeruant ordinariam poteſtatẽ tollendo obſtacula.

Epithome.

1 Cardinales indultoꝶ uigore in ſuis eccleſiis an de electiuis & patronatis beneficiis libere abſq; electione & patronorum præſentatione diſponere poſſint.

2 Indulta Cardinalibus in eccleſiis quibus præſunt conceſſa præſeruant non autem ampliant iuriſditionem tollẽdo obſtacula & nu. 4

3 Indulta Cardinalibus conceſſa licet in odium concedentis latiſsime ſint interpretanda tamen ſine alterius cuiuſque iniuria intelligi debent.

Tertia deciſio

ORdinarium eſt ꝙ Cardinalibus habentibus eccleſias Cathedrales & Abbatias Papa cōcedit indulta, ut de omnibus beneficiis ad eorum collationē institutionem ſeu quanuis aliam diſpoſitionem pertinentia libere diſponant perinde ac ſi reſeruationes gratie ex-
1 pectatiue uniones &c. non emanaſſent. Vtrum † de patronatis uel electiuis poſsint libere prouidere uel ſolum habeant inſtituere & confirmare ad præſentationem patronorum & electionem habentium ius eligendi, & licet aliq dicerent quod ampliabatur poteſtas per ea quæ Domi. & Phil. Franch. poſt alios no. in. c. cum in illis. §. illis autē cum. §. ſeq. de præben. in. vi. alii uero ꝙ dabatur facultas accumulatiue non priuatiue taliter quod eſſet locus præuentioni ſicut in præſcriptione uoluit Hoſt. & Ioan. an. in c. paſtoralis de offi. ordi. de quo tamen per Abba. ibi & in c. auditis de præſcript. iiii. col. & ubique per Fely. tamen
2 maior pars † tenuit ut impedimenta tantum & materiæ præuentiue tollantur cum debeant intelligi, ut non præiudicent aliis ordinariis & ſine cuiuſque iniuria. l. nec auus . C. de emancip. l. ii. §. ſi quis a principe. ff. ne quid in loc. pub. c. ſuper eo de offi. delega. c. audita. cum multis ſi. de reſti. ſpoli. facit optime glo. in. c. præſenti de offi. lega. in.
3 vi. nec obſtan. quod ſint † latiſsime interpretanda. l. fin. ff. de conſtitu. princ. c. olim de uerbo. ſigni. quia procedit in odium concedentis. c. cum dilectus de conſue. glo. in cle. ſi de beneficio de præben. Cal. cōſi. vii. de reſcrip. & alias ſunt accipienda ne multum ledant tertium ut not. in. d. c. olim de conſuetu. & per hoc conſtat non obſtare not. in d. c. in illis. Nec obſtat uerbum libere quaſi excludat concurſum aliorum & poſsit quis ſine alterius conſenſu &

citra omne impedimentum ac ſic in propoſito abſq; præſentatione ad glo.in cle.dudum de ſepul.& in cle.ii.de iure patro.in uerbo libere & no.per Abb.in.c. omnis &.c. penult.de penit.& remiſſ. & ut aliquid addat quod ſolus Car.poſſit quia debet coniungi uerbum libere cum uerbo poteſt ſeu poſſit perinde ac ſi gratie expectatiue &c. nõ emanaſſent & tantum ſolum inducit remotionem obſtaculorum & ut libertatem diſponendi non impediant expectatiue nec alie gratie preuẽtiue ſicut habetur in.c.i. de re.permu.in.vi.ubi uerbum libere nil aliud operatur, & quod ita Papa uoluerit innuunt dicta uerba & non eſt opus alia expoſitione.l.ille aut ille.§. cum in uerbis.ff.de lega.iii.l.pen.C.de lib.præte.& eſt iuri conforme & ſatis

4 quod conſeruet Car. †in ſua iuriſditione ordinaria & remoueat obſtacula,& quo ad illud quod eſt ordinarie poteſtatis libere aget abſque impedimento,ut inſtituat confirmet præſentet prouideat pro parte ſua ſine conſenſu expectantium & aliorum ſalua præſentatione & electione ſeu participatione in prouiſione aliis competenti & de natura uerbi libere uide etiam per Abb.in.c. ſi pro debilitate de offi.deleg &.c.i.de offi.ordi.& in una paduan. & aliis Rot.interpretata eſt indulta Cardinalium ut nihil iuris conferent ſed tantum præſeruent niſi eſſet aliqua clauſula ultra ſolitum regulariter in qua aliquid ultra daretur quia tenor inſpiciendus eſt.c.porro de priuileg.

Quartæ deciſ.de priuileg. Summarium.

Indulta Cardinalium tollentia materias & gratias præuentiuas non tollunt nec impediunt regreſſus uel ſic. In regresſibus non eſt neceſſaria mentio aut derogatio indultorum Cardinalibus conceſſorum uel concedendorum quo minus adueniente caſu effectuentur abſque eo quod Cardinales in talibus beneficiis in præiudicium regreſſuum diſponere ualeant.

Epithome.

1 Regreſſus ad beneficia nõ obſtante indulto Cardinali or dinario collatori conceſſo ualent ac data uacatione ef fectum ſortiri debet etiam de indulto huiuſmodi men tione non habita.

2 Indulta & alternatiue Cardinalibus & aliis ordinariis cõ ceſſa latisſimam capiunt interpretationem.

3 Alia hæc dictio ſimilia & paria non disſimilia nec maio ra aut alterius nature includit.

4 Regreſſus de ſtilo præſeruantur nec ſuſpenduntur in reſi gnationibus.

Quarta deciſio.

MEo tempore obtentũ fuit in palatio quod regreſ
1 ſus †ad beneficia ualeant & data uacatione effe ctuentur non obſtante indulto Card. ordinario in quo conceditur ei libera diſpoſitio omnium beneficiorũ eccleſiæ Ciuitatis & dioceſis quibus preeſt perinde ac ſi expectatiue reſeruationes uniones & ſimiles gratie pre uentiue non emanaſſent taliter quod ſub indulto non cõ tinentur nec Cardinalis de talibus beneficiis diſponere poteſt licet in gratia regrediendi de indulto conceſſo aut concedendo mentio facta non ſit nec derogatio ſi fieret
2 mentio quia & ſi huiuſmodi indulta †preſeruent ordina rios Cardinales a gratiis preuenientibus uacationem ut dico in illa deciſione de natura indultorum incipientem. Ordinarium eſt & ſint fauorabilia ſicut alternatiue ex eo ꝙ remouent obſtacula & reducunt ad ius cõmune. xxxv. di. ab exordio glo. in. c. ſtatutum de preben. in. vi. & An cha. conſi. cxxxi. & gratia regreſſus non uideatur iſtius generis cũ per eam detur ius & facultas ad uacatura ut in c. ſi. de conceſ. preben. eo. libro patet ex quo datur per ceſſum uel deceſſum aut quanuis aliam uacationem & in

coadiutoria de conſenſu cum futura ſuccesſione tentum ſit quod ſubiiciuntur concordatis Germanie excludentibus gratias præuentiuas ut in deci.incip.concordata Germanie nihilominus ex quo habent cauſam & pendent a iure de præterito in quo fundantur patet in illa clauſula regredi ualeas tam tui priori tituli q̃ præſentium uigore nō ſunt mere & ſimpliciter ſub materia preuentiua quæ nihil preambuli ſupponit,& de qua in indulto princeps loquitur ut conſtat quando tollit obſtacula expectatiuarum̄ reſeruationum & aliarum diſpoſitionum nam expreſſa nihil habent iuris præteriti ſed omnino futuri & generalis clau
3 ſula ac dictio aliæ †gratie aut uerbum equipollens accipiuntur de ſimilibus & paribus non de disſimilibus nec maioribus uel alterius nature, ſed iuxta expreſſa & ſubiectā materiam.c.ſedes & ibi glo.de reſcrip.&.c. q ad agendū de procura.in.vi.&.l.ſi uno.ff.loca.cum ſi.Item regreſſus præſeruantur ex ſtilo nec ſuſpenduntur per reſignationes ut in.d.deciſione cōcordata &c.ubi collige diuerſitatem inter regreſſus & coadiutorias quæ nullum ius præexiſtens habent & alias uidentur ſapere uim contractus cum principe ad.c.noſtrā cū materia de ꝓba.atq; publicā reſpicere utilitatē de quo latius in.d.deciſio.ubi etiam dubitatiue de acceſſu & differentia & ſimilitudine inter ea.

Quintæ deciſ.de priuileg.Summarium.

Indulta concedentia Cardinalibus liberam diſpoſitionem de beneficiis in eccleſiis & dioce.eis commisſis uacantibus extra curiā quomodolibet etiam ceſſantibus cōmendis non obſtantibus ſpecialibus reſeruationibus & de uacantibus in curia ut in appoſtolicis prouiſionibus ſuum habeant præſtare conſenſum ſub pena nullitatis præterq̃ per reſignationem in manibus Pape non continent beneficia in manibus Pape ex cauſa reſignationis uacantia quę Papa ad uitam commendat ceſſante poſtea commenda & uerbum uacationis in indulto appoſitum de uacatione

iuris non facti tantum intelligitur & per talem commen-dam non expirat reſeruatio neq; affectio.

Epithome.

1 Impetratio de beneficio uacanti per ceſſationem cõmen de de quo antea per reſignationem in manibus Papæ commendatum extiterat indulto Cardinali ordinario collatori conceſſo non obſtan. ualida fuit reputata.

2 Beneficium commendatum ad uitam commenda ceſſan te uacat eo modo quo prius.

3 Indulta Cardinalibus ordinariis collatoribus conceſſa ex quo per ea fit redditus ad ius commune in dubio non autem in caſu claro ubi coniecture & interpretationi locus non exiſtit latisſimam contra concedentem ca piunt interpretationem.

4 Verba ad ius iuriſq; intelligentiam & non ad factũ factiq; interpretationem ſunt referenda.

5 Beneficii uacatio per obitum illius qui titulum etiam ſine poſſesſione habebat nõ autem illius q ſine titulo poſ-ſidebat inſpicitur.

6 Poſſesſio ſola facti non dat ius beneficialibus.

7 Commenda Pape afficit futuram prouiſionem.

8 Regula de impetration. beneficiorum per obitum fami-liarium Cardinalium uacantiũ locum habet etiã ſi be-neficia familiaribus prædictis commendata forent.

9 Commenda eſt canonicus titulus non autem titularis p-uiſio extinctiua reſeruationis, & nu. 15

10 Ceſſatio cõmende detegit uacatio iuris antea cauſata.

11 Cõmenda perpetua ſiue ad incertum tempus facta an re-ſeruationem extinguat.

12 Reſeruatio non expirat per commendam ad uitam.

13 Commenda & unio eſt quædam palliata diſpenſatio.

14 Reſeruatio facta per Papam per uerbum collationi ita af ficit & ligat ſicut uerbum generale diſpoſitioni uel pro uiſioni.

16 Reſeruatio nec affectio ꝑ unionem ad uitam ſeu quãdiu beneficium obtinuerit non expirat.

17 Vnio & commenda ad uitam in multis fraternizant.

Quinta deciſio.

1 Commendauerat Papa beneficium uacans † per ceſſionem in manibus ſuis ad uitam cuidam obiit poſtea cõmẽdatarius unus impetrauerat a ſede apoſtolica abſq; conſenſu Cardinalis fuit concluſum de menſe Martii. 1522. In una Iporegien. parrochialis coram domino Camillo de ballionibus duobus contradicentibus & iudicatum ualere prouiſionem non obſtante indulto Cardinalis ordinarii requirente in uacantibus in curia ipſius conſenſum alias annullante & hoc ſuppoſito quod

2 decedente † commendatario ceſſat commenda ac uacat eo modo quo prius uidelicet pro reſignationem prædictam cum uſque ad prouiſionem titularem aliam a commenda duret eiuſmodi uacatio & reſeruatio ſecundum Fede. de ſe. in tracta. de benefi. permu. q. xv. Rot. de conceſ. præben. v. in antiq. Lud. Rot. conſi. cccl. & ſtilum cancellarie & Camere in forma literarum in quibus Papa ita aſſerit, nam uerba illa indulti quomodocunque commende ceſſarent reſpiciunt primum caput uacantium extra curiam & ſic extra ipſum nõ debent operari. l. in agris. ff. de acqui. re. domi. & c. i. de ſepul. & quando eſſent in ſecũdo capite circa uacãtia in curia intelligerẽtur extra caſum exceptuatum preterq̃ ꝑ reſignationem in manibus Pape ne incontinenti uideretur Papam ſe corrigere. l. nõ ad ea. ff. de condi. & demon. nec ſequitur quod ſemper remaneat in manibus Papæ & uacatio in curia quando Papa commendat ex quo de uacante extra em ſæpe fit commenda abſq; ceſsione uel alia uacatione in ſuis manibus prout etiam de non uacanti quandoque fit unio. c. conſultationibus de dona. cum ſi. In quo caſu poterit dicta clauſula effectuari & non erit inutilis ſicut eſſe non debet. c. ſollicite

licite de maio.& obe.l.ſi quando.ff.de leg.i.& quanuis in
3 terpretatio † latisſima fieri debeat contra concedentem
præcipue quando concernit fauorem ordinarii & ſubla-
tis impedimentis fit reditus ad ius commune ut hic quæ
ſunt fauorabilia.l.fi.ff.de conſti.princ. glo.in cle.ſi de be-
neficio de præben.& glo.etiam in.c.ſtatutum de offi. de-
leg.c.cum aliquibus & ibi Domi. de reſcript.in.vi.xxxi.
di.ab exordio & Anch.conſi.cxxxi.& omnis uacatio ui-
deatur debere conſiderari propter uerbum quomodocũ
que.l.i.§.generaliter.ff.de lega.præſtan. & ſic etiam uaca
tio facti per ceſſationem commende ſi talis dari poteſt ta
men hæc omnia ceſſant ex eo quod ſumus in caſu claro
& exceptuato excludente omnem coniecturam & inter-
pretationem non in dubio ubi couiecturarum locus exi-
ſtit.l.ille aut ille.§.cum in uerbis de leg.iii.&.l. continuus
.§.i.ff.de uerbo.obliga.certum autem & apertum non eſt
pro dubio & incerto relinquendum.xxxv.q.v.iudicãtem
eſſet enim quædam ut ita dixerim contrarietas contra.l.
ubi repugnantia.ff.de reg.iur.dicere quod uacatio iſta per
ceſsionem in manibus Pape durans propter commen-
dam non eſſet exceptuata ab indulto ſeu etiam reſtringe-
re uerba indulti ad uacationem facti aut commende ceſ-
ſationem ſpreta uero iuris uacatione quod ſonaret in ab-
4 ſurdum cum uerba † ad ius iuriſque intelligentiam non ad
factum aut facti uacationem ſint referenda to.ti.de uer
5 bo.ſigni.item in beneficiis non inſpicitur uacatio † eius
qui abſque titulo posſidebat ſed eius qui titulum obtine-
6 bat etiam ſine poſſesſione ex quo ſola facti poſſesſio † nõ
dat ius nec conſideratur etiam in interdicto recuperande
requirente titulum ſaltem coloratum.c.i.de regu.iur.in
vi.l.haberemus.ff.de decur.& Inno.in.c.in literis de re-
ſtitu.ſpolia.& ſicut Papa excluſit hunc caſum excipiendo
ita incluſiſſet concedendo uel non exceptuaſſet ſi uoluiſ-
ſet.l.unica.§.ſin autem ad deficientis.C.de cadu.tollen.
nec poteſt ſtare quod alias uideatur nihil operari ex eo quod
iam dat Papa de uacanti in curia etiam ſi fuerit affectum

7 & reſeruatum & ſciat quod commendando † afficit futu-
ram prouiſionem ad ſe reuocando & quod remaneat re-
ſeruatio.c.ii.de præben.in.vi.ratione cesſionis ſecundum
glo.in.c.is cui de elect.eo.lib.& Lud.ro.d.conſi.cccl.qua
ſi uideatur etiam concedere in hoc caſu quoniam ut eſt
dictum iſte caſus eſt nominatim præſeruatus & ad hoc
confert deciſ.incipiens unus familiaris, neq; refragatur
8 quod regula.xxx. † de impetrantibus beneficia per obitū
familiarium Cardinalium uacantia ut teneantur exprime
re nomen & habere conſenſum Cardinalium meruerit in
terpretari locum habere etiam in moriente commenda-
tario prout dico in illa deciſione incipiente uoluerunt do
mini quia ibi potuit eſſe ex eo quod iuxta tenorem regu
le ſufficit familiares durante familiaritate beneficia obti-
nuiſſe & in illis ius eis competiiſſe cum commendatarii
noſtri temporis qui faciunt fructus ſuos & ius competat
9 & canonice obtineant cum commenda ſit † titulus canoni
cus ſecundnm quid & ad hæc conferunt not.per Alex.c.
i.col.pen.xliiii.di.glo.in.c.nemo deinceps de elect.in.vi.
& Mil.in uerbo commenda an ſit titulus canonicus & in
uerbo commendatarius poteſt præſentare unde eſto q͛d
ante familiaritatem ad Cardinalem Papa commendaſſet
uacans beneficium per cesſionem in ſuis manibus & eo
tempore inſpiciatur uacatio tamen regula uidetur cōten
tari quod beneficium tempore familiaritatis fuerit obten
tum etiam ſi uacauerit finita familiaritate itaque non curat
nec exigit neceſſario uacationem tempore familiaritatis
uel ſecundo potuit eſſe ex hoc quod ratio regule ſit ob
impenſas & onera quæ Cardinales ſubſtinent pro eorum
familia ſecundum Rot.in antiq.xvi.de præben.quo attē-
to idem eſt in ceſſatione commende per obitum & ſi fuiſ
ſet conditor interrogatus uerisſimiliter expresſiſſet ad q͛d
.l.tale pactum.§.ſi.& ibi glo.ff.de pac.& in caſu concluſio
nis eſt exceptuata uacatio per cesſionem aut ſatis caſus
expreſſus tollit coniectura uerisſimilitudinis & identitatis
rationis & ſumus in gratia dependente a mera principis

liberalitate præterea regula quæ eſt ius admittit interpre-
tationem extenſiuam aut declaratiuam ſeu alias quas pro
ſequitur Bar.in repetitione.l.omnes populi in.vi.q.prin-
cipali col.xv.cum ſe.ff.de iuſti.& iur.non ſic indultum ni-
ſi contra concedentem in dubio quod in propoſito non
cadit ut eſt oſtenſum nec fieri poteſt niſi deſtruendo lite-
ram & habito reſpectu ad facti uacationem uel commen
10 de ceſſationem item per commende † ceſſationem non
inducitur uacatio facti tantum ex quo magis detegitur ua
catio iuris antea cauſata. Sed contra concluſionem facit
Rot.Biſignet,in antiquior.prima de præben.& de elect.
11 vii.in antiq.ubi per commendam perpetuam † item per
ea quæ fit ad incertum tempus ſcilicet donec aliquis fue-
rit poſſeſſionem epiſcopatus aſſequutus expirat reſerua-
tio tanquam diſpoſitio perpetua ob dubium conditionis
euentum quæ poteſt non exiſtere ergo idem in ea quæ fit
ad uitam & ſic perpetuo.l.i.pro ſoc.& eſt incertum quã-
do.l.i.ff.de condi.& demo.uel ſi fiat quandiu quis bene-
ficium cui fit unio obtinuerit ut dicamus quod ea dunta-
xat commenda quæ fit ad ſex menſes aut aliud certum
tempus iuxta terminos.d.c.nemo deinceps ſit illa per
quam non expiret reſeruatio in quo articulo Domi.&
Phil.Franch.in.d.c.& Fran.paui.referens domi.in tra-
cta.de pot.ca.ſe.ua.in ſecunda parte principali.q.iii.uo-
lunt quod ſi Papa reſeruat ſue prouiſioni uel diſpoſitioni
tunc expirat ſecus ſi ſue collationi per rationes de quibus
ibi & cum propterea dubitarem & id quærerem a domi-
nis meis aliqui dixerunt ſemper ſuo tempore tentum
12 quod non expiraret † per commendam ad uitam & pro
hoc & concluſione reperio Collect.in.c.ſi conſtiterit.q.
ult.de accuſa.adduce plura fundamenta & dicere quod
curia iſtud amplectitur quanuis contrario opinio uidea-
tur ſibi equior & pro obſeruantia curie ultra prædicta fa-
ciunt multa quæ Paui.colligit in.d.q.iii.& Lud.ro.in di-
cto conſi.cccl.& hoc quod licet huiuſmodi commenda-
tarius faciat fructus ſuos ex conceſſione non ideo com-

menda inducit titulum facientem incompatibilitatem & ita ſeruatur.c.dudum.ii.de elect.neque eſt prælatus is cui per quæ reſpondetur ad obiecta & ad illud de dubio euẽtu habente ſe ad eſſe & non eſſe cum ſedes apoſtolica nũquam moriatur.c.ſedes de reſcrip.in.vi. & contingens ſit ac incertum quod duret uel non beneplacitum ipſum nec uidetur concludere ratio differentie Domi. & ſequacium quia licet uerbum diſpoſitioni ſeu prouiſioni contineat omnem modum per quem prouidetur eccleſiæ & hæc eſt eorum conſideratio tamen per commendam etiam huius temporis ad uitam non prouidetur eccleſiæ quæ non habet ex tali prouiſione prælatum ut Fede. Lud. ro. Old.& alii ſupra bene prouidetur perſone ut faciat fru-
13 ctus ſuos & idem dicimus in unione † ad uitam patet etiã quia utrunque eſt quædam palliata diſpenſatio ut in.d.c. dudum & idem Domi.qui ad hoc allegatur cõſi.xxxviii. deficit ergo ratio nec iure probatur & magis eſt uerbalis differentia quam realis.l.ii.in fi.C.Co.de lega. uel ſaltem non concludit in hiis terminis item conſtat alias non dif-
14 ferre an Papa † reſeruet ſue collationi uel diſpoſitioni ut in.d.c.ii.ubi per uerbum collationi ſit reſeruatio quo minus omnium inferiorum manus ſint legate & quin poſſet Papa in terminis.d.c.uel conferre uel inſtituere iuxta naturam uacantis in curia beneficii & alias pro libito cle. i.in fi.ut lit.penden.perinde ac ſi reſeruatio eſſet facta per uerbum diſpoſitioni aut prouiſioni generale & quin duret reſeruatio ſicut & affectio donec prouideatur ſecundum Rot.xiiii.de præben.in antiq.ac.xi.In no. & hoc in
15 titulum cum per commendam † in caſu noſtro non fiat prouiſio titularis extinctiua uinculorum prædictorum ſed magis depoſitum cum reſeruatione future prouiſionis ceſſante depoſito ut ſuperius eſt demonſtratum dicamus igitur ex prædictis quod non iudicetur perpetua commenda quæ ſit ad uitam quem ad modum non dicitur perpetua commenda ſed temporalis unio ad uitam alicuius ſed quandiu beneficium cui ſit unio obtinuerit de

qua unione perpetua ac temporali & de differentia inter ea dico in illa deciſione incipiente facta erat unio ad uitã
6 ubi concluditur ꝙ † per unionem ad uitam ſeu quandiu beneficium obtinuerit non fit prouiſio de beneficio nec tollitur reſeruatio neque affectio ſecus per unionem per-
7 petuam & ibi conſtat quia fraternizant in multis unio † & commenda ad uitam & ꝙ uniones ad uitam & quandiu quis beneficium obtinuerit dicuntur temporales non perpetue ut idem dicamus in commenda ſimili maxime qa ratio diuerſitatis nõ apparet ideo coniungas motiua huius deciſionis cum illa & econtra ex quo una confert ad aliam & habebis aliquas conſiderationes in materia iſta notabiles quæ eſt in frequentisſimo uſu & quando aliquo reſpectu in caſu huius deciſionis appellaretur perpetua omnino ex prædictis non extingueret reſeruationem itẽ quia non extinguat obſeruat curia quam obſeruantiam omnes ſequi debent & conſuetudo in uarietate opinionum eſt optima interpres.§.fi.inſti.de ſatiſda.c.cum non liceat de ma.& obe.l.ſi de interpretatione.ff.de legi.&.c. cum dilectus de conſue.

Sextæ deciſ.de priuileg.Summarium.

Clerici ſubiecti epiſcopo ſolent eximi a iuriſditione ꝓpter litem quæ occurrit ſeu mouetur inter ſubditum & ſuum ſuperiorem etiam ſuper cauſa ciuili primo ſine præfinitioue temporis poſtea ad tempus cum temperamento de quo hic.

Epithome.

1 Exemptus a iuriſditione epiſcopi clericus nõ exiſtit ex eo ꝙ lis inter ipſum & epiſcopum pendere dicatur.
2 Iuriſditio epiſcopi lite pend.inter ipſum & ſubditum eſt ſuſpenſa quo ad eam cauſam de qua agitur.
3 Papa ſolet eximere ſubditos a iuriſditiõe epiſcopi lite durante.

4 Subditus ſi durius & taliter a ſuo ſuperiore grauaretur ꝙ poſſit ad ſeuiciam reputari ab eius iuriſditione & ſubiectione eximi poteſt.

5 Defenſio unicuique etiam excommunicato de iure eſt permiſſa.

6 Exemptio licet regulariter & ſimpliciter durante lite con cedatur tamen ad ſuperioris inſtantiam ad tempus reſtringitur.

Sexta deciſio.

Licet inferior & ſubditus epiſcopo non ſit exemptus
1 †ab eo uel eius iuriſditione ſi ipſe contra epiſcopū
ſeu epiſcopus contra eum litem moueat ſiue in cauſa ciuili ſiue in criminali uel alia cum hoc non reperiatur iure cautum quin potius contrarium ut in.c.nonne.viii. q.iiii.& in.c.olim ubi etiam glo.de accuſa.ac Ho.& Abb.
2 notantes ꝙ pendente lite inter ſubditos † & prælatum ſuſpenſa eſt prælati iuriſditio quod eam cauſam & totum negocium ad ſuperiorem coram quo litigatur delatum ſuper aliis uero poteſt contra ſubditos ſuam exercere iuriſditionem alias abſoluerentur propterea ab obedientia quod eſſe non debet & probat tex.in.d.c.olim ibi contra
3 iuſtitiam ſpoliauit nihilominus Papa † in ſignatura ſolet tales eximere durante lite ne propterea ſuperior ſeuiat aut iniurioſe aliquid agat contra ſibi ſubiectum pro quo tex.d.c.olim in ar.& ratio quod propter ipſam litem odium concepiſſe ſuperiorem in inferiorem poteſt præſumi aut timeri hoc eſt quod Ho. dicit & Abb. ſequitur in d.c.ii.in.ix.fallentia de ſequeſtra.poſſ.& fruct.quod ſi aliqui conqueruntur de tirannide domini & propterea timetur ne ſeuiat in eos tunc bonus iudex facit illos aſſecutari ſi poteſt alias pendente lite ſequeſtrari idem ſi religioſi cōquerantur de prælatis ſuis ar.d.c.olim de accuſa.&.c.ex parte eo.ti.accedit dictum Ioan.fab.in.§.ſed & hoc tempore inſti.de hiis qui ſunt ſui uel alie.iur.quod ubi quis

4 †grauatur per ſuum ſuperiorem durius taliter quod poſſit ad ſeuitiam reputari poteſt eximi ab eius iuriſditione & ſubiectione ut in.d.§.& aliis iuribus adductis per eum & quod Hoſt.in ſum.de priuileg.dicit.§.qualiter amittatur.iii.col.dum infert datum uideri exemptionis priuilegium neq; ab ordinario opprimatur & ſi exemptus opprimat ordinarium amittere debet priuilegium ut puniatur in eo in quo deliquit.c.paſtoralis de iure patrona.xi.q.iii.priuilegium ſed iſta uel non aſtringunt uel parum faciunt ex quo fundantur in ſeuitia uel oppreſſione cum nō dicatur quis ſeuire aut opprimere agendo ex quo utendo iure ſuo uel permiſſione actione non facit iniuriam alicui.l.iniuriarum.§.i.ff.de iniur.c.cum eccleſia uulterrana de elect.quando potius quilibet prælatus iura ſue eccleſie defendere & pro illis agere tenetur pro quibus permittitur poſtulare alias negligendo peccaret.c.ſi.de poſtul.c.ea quæ cum glo.de offi.Archi.minus ſi ſe defendat quoniam iudicium redditur in inuitum, & omni iure eſt
5 †promiſſa defenſio etiam excommunicato.l.inter ſtipulantem.§.i.de uerbo.obliga.l.ut uim.ff.de iuſti.& iur.l.i.C.quan.licet unicuiq; ſi iudi.ſe uendi.c.intelleximus cum ibi.no.de iudi.&.c.dilecte cū ſi.de excep.Item ſi indiſtincte daretur exemptio facile ſubditi procurarent lites contra ſuperiores ut exemptionem mererentur & obtinerēt & eas diutius pro uiribus cōfouerent ac protraherent & præſtaretur occaſio delinquendi contra.l.ii.de indic.uidui.tollen.&.l.meminerint.C.unde vi.& talis ſtilus nutritiuus peccati debet potius refrenari.c.pen.de conſue.c.cum dilectus de hiis quæ vi metuſve cauſa ſi.& propterea in prima ſupplicatione ſubditi datur ſimpliciter exem-
6 ptio†durante lite poſtea ad petitionem ſuperioris ad tēpus prout de annis.1519.&.1520.In una lite inter capitulum Burgen.ex una & epiſcopum ex alia ſuper iuriſditione & in duabus aliis litibus inter alios ſignatura uſa eſt hoc temperamento quia poſt primam gratiam quæ eximebat durante lite in ſecunda cōceſſit exemptionem ad

tempus ſex menſium & non ultra ad hoc ut ſubditi eſſent diligentes ad cauſe expeditionem & nõ poſſent ultra malitioſe eam protrahere & ſecundum qualitatem cauſarũ & conditionem perſonarum concedetur plus uel minus de tẽpore exemptionis arbitrio ſignature quæ ſi cognoſcat ſuperiorem actorem differre expeditionem medebitur inferiori modo præmiſſo uel præfigendo terminum ſuperiori infra quem expediat & ſi diſtulerit cõcedendo exemptionem lite tali durante.

De uerbo.ſignificatione.

Vnice deciſ.de uerb.ſigni.Summarium.

Vtrum familiaritas de qua tantum literatorie conſtat proſit ad prærogatiuas familiarium & inducat beneficiorum reſeruationem uel ſic deciſiue familiaritas de qua tãtum literatorie conſtat nullis probatis obſequiis aut aliis conſuetis exercitiis uel ſeruitiis familiarium quæ impendi ſolent dominis a receptis familiaribus non prodeſt ad prærogatiuas familiarium nec beneficiorum reſeruationem inducit.

Epithome.

1 Familiaris literas tantum abſq; aliquo familiaritatis exercitio habens an gaudeat prærogatiuas familiaribus cõceſſas.

2 Familiaritatis literas alicui conceſſas an inducant reſeruationem.

3 Beneficia collectorum ante acceptationem & exercitium collectorie reſeruata exiſtunt.

4 Collectorie officium in inuitum confertur.

Vnica deciſio.

Familiaritas ad cuius probationē lite
re abſqꝫ aliquo familiaritatis exerci-
tio producebantur dubitabatur an
prodeſſet quo ad prærogatiuas fa-
1 miliaribus† cōceſſas & utrum etiam
induceret beneficiorum reſeruatio-
nem. Et quo ad primū non dato ob-
ſequio nec ſeruitio fuit concluſum ꝙ
non per.c.fi.de uerb.ſigni.in.vi.&per id quod dicit Abb.
in.c.cum dilectus circa finem de cle.non reſi. contra eos
qui impetrant literas familiaritatis ut gaud eāt priuilegio
familiarium & non ſunt uere familiares facit quia requiri
tur exercitium ſine quo nominatio cum receptione non
ſufficit ad tradita per Bar.in.l.i.§.familie.ff.de pub.& An-
cha.conſi.cccxcviii.& ꝑ alios quos refert & ſequitur Fe-
2 ly.in.c.per tuas in fi.de ma.& obe. Quo ad ſecundū†una
pars dominoꝝ uolebat eſſe inductam reſeruationem a ſi
3 mili eius quod dicitur de collectore†ut ſit ſatis quod fue-
rit creatus etiam ſi moriatur ante acceptationem uel poſt
ante exercitium ut inquit Rot.xiiii.de præben.in antiq.&
xi.in no.& Fely.in.c.in noſtra corro.xxi.de reſcrip.alia te
nebat oppoſitum ex eo ꝙ eſſet in poteſtate Pape. & Car
dinalium formando literas familiaritatis ſub quacunqꝫ da
ta reſeruatione inducere cum præiudicio tertii.tu aduer-
te quod quando ſolum per literas apparet de acceptatio
ne domini & nō de mutuo conſenſu acceptari in familia
rem procedit negatiua ex quo ad inſtar ſocietatis in con-
trahēda familiaritate reqritur cōſenſus utriuſqꝫ. ſ.domini
& familiaris dicunt Io.an.& Phil.Franch.in.d.c.fi.& An
cha.in.d.conſi.ſimile de collectore non ob.cum in eo de
4 ciſum ſit quia†collectoria in inuitum confertur ut habe-
tur in.d.deciſ.xi.& confert quod tradit Bart.in.l.abſenti
.ff.de dona.non ſic familiaritas,ut eſt doctum & patet ex
hiis quæ Ancha.conſiderat in allegato conſilio in princi.
& eſt iſte caſus frequens dum agitur an aliquis defunctus
fuerit familiaris & exhibentur litere familiaritatis dunta-

xat in quibus de conſenſu familiaris uel nihil dicitur uel illum non probant. Si uero detur acceptatio ac mutuus conſenſus ſine exercitio iſte paſſus eſt dubius propter.d. deciſ.xiiii.&.xi.in quo nihilominus teneo negatiuã quoniam caſus ſunt ſatis diuerſi ut eſt dictum & ita reperio tenere Fely.in allegato corro.xxi.ſaluo niſi ſtilus curie haberet quod eſſet familiares non exercentes eorum perſonas in familiaritate eſſent ueri familiares ait & hæc pars habet rationem ut ſi non tribuit talibus familiaribus prærogatiuas prout eſt concluſum circa primum quęſitũ nec eorum beneficia afficiat quia aliter ea in manibus ordinariorum cum effectu & tute permutare non poſſent neq; alias ut libera tenere & cedere ſuppoſita reſeruatione ſecundum Fede.de ſe.in tract.de permu.benefi.q.i.

FINIS.

REPERTORIVM SEV TABVLA DEcisionum ſeu concluſionum R. P. D. Gulielmi caſſadori Epiſcopi Algaren. utriuſq; ſignature referendarii ac palatii apoſtolici cauſarum auditoris ſuo tempore in Rota & ſignatura habitarum & uentilatarum per ordinē alphabeti & numeri fabricatum incipit.

A

ABſentia procuratoris probata proceditur per audiētiam contradictarum deci.6.ut lit.pen.nu.2.fol.91
Abſolutio a iuramento de.ſtilo ſignature iuſtitie nō datur aduerſus iuratam obligationem in formā camere etiam ad effectum agendi quia contra inſtrumenta habētia executionem paratam non admittitur niſi ſolutionis aut falſitatis exceptio deci.1.de mutu.peti.nu.2.fol.45
Abſolutio a iuramento in caſu enormi & enormiſſime leſionis peti poteſt deci.1.de emp.& uendi.nu.2.4.fol.191
Abſolutoria pro reo in beneficialibus ita poteſt dari cū ſola ſupplicatione in ſecunda & tertia inſtantia ſicut in prima deci.2.de re iud.nu.1.fol.110
Abſurdum detegere ſatis eſt ad impugnationē unius actus deciſ.7.de cau.poſſ. & propri.nu.9.fol.59
Acceſſus nullam habet præambulam cauſam iuris præteriti ut habens regreſſus quare cauti curiales pro illo qui cedit maxime iure liti & cauſe reſeruante ſibi regreſſus petunt in ſupplicatione ſibi concedi regreſſum acceſſum & ingreſſum ut ſi non ſit locus regreſſui ſubintret acceſſus non ſupponens ius aliquod præexiſtens deciſ.1.de pact. nu.3.fol.33
Acceſſus non tutus probatur contra unum an afficiat alium uigore clauſule omneſq; alios deci.2.de dolo & contu. nu.1.fol.80
Acceptatio beneficii facta per excommunicatum an ualeat

uide remiſſiue deci.1.de præb.nu.8.fol.133
Acceptatio in mandato de prouidendo eſt actus ad productionem gratie neceſſarius deci.3.de præb.nu.25.fol.142
Acceptare poſſunt expectatiuarum uigore præſentes in curia & per ſe & per procuratores beneficia uacantia extra curiam in genere & habita notitia uacationis declarare in ſpecie deci.3.de cōceſ.præb.nu.1.4.7.fol.177
Acceptatio beneficiorum per procuratores fieri poteſt & an requirat ſpeciale mādatum uel generale ſufficiat deci.3.de conceſ.præb.nu.6.fol.177
Acceptans ſi obtinuit bis ſibi prouideri de eodem beneficio diuerſis temporibus trimeſtre datum ad publicandū currit a die prime & non ſecunde prouiſionis deci.9. de cōceſ.præb.nu.1.4.fol.186
Acceptatio in genere ſemel ad ſpeciem redacta excludit quod aliam ualide facere non posſit deci.7.de conceſ.præben. nu.5.fol.187
Acceptanti non creditur quod beneficium per eum acceptatū nō cadit ſub ſua gratia deci.10.de cōc.præb.nu.5fol.189
Acceptare non poteſt tria beneficia in una collatione habēs expectatiuam ad tres collatiōes & totidem beneficia ſed unum duntaxat in qualibet collatione deci.1. de conceſ. præb.nu.1.fol.175.hoc tamen fallit & limitatur in deci.2 eo.ti.nu.1.fol.175
Accumulari non posſit quis poſſesſionem poſſesſioni ſicut accumulatio permittitur titulorum deci.4.de reſtitu.ſpo. nu.12.fol.73
Acquiritur quaſi poſſesſio iuris præſentādi per præſentationem deci.7.de cau.poſſ.& pro.nu.8.fol.59
Actio an oriatur ex prima uel ſecunda ſententia & quis iudex executionem facere debet deci.13.de reſcript.nu.3. fol.24
Actor ſi in actione includit & deducit exceptionem ſuo ligone ſe percutit & ei incumbit onus probandi ad excluſionem exceptionis alias incumberet recipienti aliquid ponenti deci.10.de reſcript.nu.10.fol.21

Actus ſi requirit impenſam præſumitur factus de manda-
to & nomine illius cuius intereſt deci.3.de procur. nu.4
fol.38

Actus non uiciatur quanuis iuris ſolemnitas omittatur in
totum quando ſatisfactum eſt menti legis ſolemnita-
tem inducentis deciſio. 2. de iudi. nu. 2. fol.43

Actus corporalis eſt neceſſarium in acquirenda poſſeſ-
ſione deciſio. 7. de cau. poſſ. & prop. nu. 12. fol.60

Actus electionis eſt neceſſarius in acquirenda quaſi poſ-
ſeſſione iuris eligendi deci. 7. de cau. poſſeſſ. & proprie.
nu.14. fol.60

Actus conditionalis non operatur ante euentum conditio-
nis deci,3. de præb. nu.16. fol.140

Actus legitimi an recipiant diem uel conditionem deci.4. de
loca. & cond. nu.8. fol.201

Admiſſus a iudice ad cauſam & non antea poteſt uidere re-
giſtrum deci.1. de excep. nu.3. fol.108

Admisſio Papæ reſignationum factarum in fauorem cer-
tarum perſonarum purgat omnem ſimoniæ labem ſi-
ue datam ſupplicationis admisſionis ſequatur conſen-
ſus reſignantis ſiue præcedat quia hodie tales reſigna-
tiones pasſim fiunt & admittuntur deci.3. de renu. nu.
2. fol.32

Affectio & reſeruatio an ſit extincta ſupplicatione pfecta de-
ci.4. de cau. poſſeſſ. & propri. nu.4. fol.53

Agenti ſuper ſpolio aliquãdo datur remisſio ad probandũ
ſpolium idem in attentatis deciſio.4. de dila. nu. 1.2.4.
fol.49

Agenti interdicto recuperande an obſtet decretum in re-
gula de octo menſibus appoſitum reſeruãte beneficia ua
catura deci.1. de reſti. ſpo. in princi. fol.65

Agenti poſſeſſorio in quibus terminis obſtet exceptio renũ
ciationis etiam ex cauſa permutationis deci.4. de reſtitu.
ſpo. nu.9. fol.73

Agenti interdicto recuperande in beneficialibus nõ debet ꝓ
bare titulum ſed iuſtificare poſſesſionem ex titulo deci.8

de reſtitu.ſpoli.nu.2.fol.77

Agenti interdicto recuperande contra tertium qui eum ſpoliauit poſt reſignationem in alterius fauorem factam non obſtet exceptio renunciationis deci.4.de reſti.ſpoli.nu.1 fol.71

Agi poteſt ad intereſſe contra procuratorem per cuius negligentia appellatio eſt deſerta deciſ.5.de appellat.nu.2. fol.118

Alimenta non patiuntur dilationem cum nemo uiuat ex uēto negareq; illa eſſet necare homines qua ꝓpter ſunt priuilegiata & conceſſa eorum fauore ad primam cauſam conceſſa dicuntur deci.1.de mutu.peti.nu.1.fol.45

Alimenta patronis de fructibus eccleſiarum in euentum indigentie præſtari debent deci.3.de iure pat.nu.2.fol.218

Alternatiua in beneficialibus quid ſit deci.2.de reſtitu.ſpoli. nu.4.fol.68

Ambiguum iuris excuſat illum a peccato qui ſecus eſt opinionem non ueram & poſtea reprobatam nam aliquando poſſet eſſe tanta ambiguitas ꝙ excuſaret etiam peritiſſimos iuris & an in ambiguis excuſetur ille qui ſequitur illud quod in Ro.cu.obſeruare propter ſcientiam & tollerantiam pape.deci.5.de conſtitu.nu.11.12.fol.7

Appellans a decreto ſequeſtri debet inſerere cauſam in appellatione deci.5.de ſequeſt.poſſ.& fruc.nu.5.fol.97

Appellans in abſentia iudicis tenetur ad expenſas in negocio executiuo factas quouſq; appellationem ꝓduxit deci.3.de appel.nu.2.fol.116

Appellās de ſtilo curie dummodo infra animum aliquid fiat habet biennium de proſequendam & finiendam appellationem deci.6.de appel.nu.8.fol.121

Appellans ſi non inuento iudice a quo coram honeſta perſona appellauit an teneatur redire ad eundem pro apoſtolis uel probare ipſum in momento impeditum deci.8 de appel.nu.1.3.6.fol.124.125

Appellans termino iuris aſsignato & interim &c.tenetur ꝓ apoſtolis iudicem adire antequam labantur triginta dies

deci.8.de appel.nu.4.fol.125
Appellanti ſi auditor dat reuerentiales quę concurrere & interuenire debeant ut uere eos dediſſe uideatur deci.7.de appel.nu.5.fol.122
Appellanti an curat tẽpus ſi facto iudicis uel parti fuerit impeditus deci.9.de appel.nu.5.fol.128
Appellatio ſi eſt interpoſitam caſibus a iure ꝓhibitis iudex ſtatim non reuocat attentata nec inhibet antequam, inciꝰ piat cognoſcere an appellatio ſit recipienda uel non ex quo appellans habet exiſtentiam iuris communis contra ſe deci.10.de reſcrip.nu.4.fol.20
Appellatio ab interlocutoria in ſcriptis & cum expresſione cauſe fieri debet deciſ.5.de ſequeſtr. poſſeſ.& fruct.nu.2. fol.96
Appellatio ab interlocutoria cuius iniquitas detegitur allegationibus iuris ſine expresſione cauſe fieri poteſt deci.5 de ſeque.poſſ.& fruc.nu.4.fol.97
Appellatio ſeu intimatio extraiudicialis per quam cauſa beneficialis deuoluitur ad ſedem apoſtolicam non requiriꝰ tur affixionem deci.1.de appel.nu.1.fol.112
Appellatio procuratoris poſt cesſionem litis & cauſe factã per dominũ non eſt admittenda deci.2.de appel.nu.1.8. fol.113
Appellatio abſente uel impedito iudice coram honeſta perſona interponi poteſt deci.3.de appel.nu.1.fol.116
Appellatio non dicitur deſerta ſi in termino ad proſequendam appellationem asſignato commisſio curſoribus liꝰ cet non iudici fuit præſentata deci.4.de appellati.num.4. fol.117
Appellatio deſerta dolo aut negligẽtia procuratoris nocet dominio deci.5.de appel.nu.1.fol.118
Appellatio in abſentia iudicis a quo coram honeſta perſoꝰ na quomodo fieri posſit & debeat deci.8.de appel.nu.6. fol.125
Appellatione partis cõprehenditur procurator & quõ hoc ſit intelligendum deci.3.de reſcrip.nu.3.fol.10

Appellatione beneficii de ſtilo in expectatiuis non ueniunt præſtimonia deci.3.de appel.nu.33.fol.144

Appellatione falcidie an ueniat trebellianica deci.3.de teſt. nu.7.fol.211

Appellationis modus & forma quando iudicis præſentia haberi non poteſt deci.8.de appel.nu.2.fol.124

Appoſitio menſis in gratia conditionali operatur ut decretum in ea appoſitum ſtatim ligat deci.3.de præben. nu.5 fol.137

Apoſtoli quando in abſentia iudicis appellatur an neceſſario peti debeant deci.8.de appel.nu.8.fol.125

Apoſtoli reuerentiales uel refutatorii per alium q̃ per iudicem a quo dari non poſſunt deci.8.de appellat.num.8 fol.125

Apprehendens poſſesſionem plenam ſine uiolentia,an dicatur attentare & ſit locus pene.c.eum qui de prꝫb.in.vi.de ci.6.de cau.poſſ.& pro.nu.6.fol.56

Argumentũ de tempore ad locum ualidum eſt in iure ſicut etiam de re ad tempus deci.4.de reſcrip.nu.2.fol.11

Articuli includentes etiam per indirectum ius dantis non di cuntur mere obiectiui deci.2.de excep.nu.1.fol.109

Attentata iudex antequam incipiat cognoſcere an appellatio ſit recipienda uel non quando ex tenore appellationis conſtat illam eſſe interpoſitam in caſibus a iure prohibitis reuocare non debet deciſio.10.de reſcript.nume.4. fol.20

Attẽtata ex mero officio iudicis reuocari poſſunt deci.3. de reſti.ſpo.nu.6.fol.70

Attẽtata per iudicem uel partem poſt appellationem extra iudicialem ante notificationem eiuſdem eis factam non ueniunt per modum attentati reuocanda propter iuſtam ignorantiæ cauſam deci.3.de appel.nu.6.fol.117

Attentata an debeant reuocari ad inſtantiam illius de cuius non iure notorie conſtat deci.3.de reſtitut.ſpoliat.num.4 fol.70

Attentatorum iudicium cauſam petitioni & poſſeſſorii ſuſpendit

ſpendit per commiſſionem tamen de præfixione termi- ni ſuccurritur contra agentem ſuper attentatis ſeu ſpolio deci.iiii.de dila.nu.3.5.fol.49.

Attentatorum iudicium & recuperande in quibus differant uide remiſſiue deci.iii.de reſtit.ſpol.nu.3.fol.70.

Auditor in Ro.cu.an poſſit inhibere extra curiam ſi in com miſſione dicat cum poteſtate inhibendi deci.iiii.de reſcri. nu.1.fol.11.

Auditor datus in cauſa appellationis ſtatim poteſt inhibere etiam in partibus deci.iiii.de reſcrip.in fi.fol.eo.

Auditor Rotæ in procedendo eſt ordinarius & in multis ha bet ampliorem iuriſditio nunquam dilegatus deciſi.v.de reſcript.nu.3.fol.12.

B

Beneficia quæ promoti ad eccleſiarum cathedralium regimina tempore promotionum ſuarum obtinebāt non uacante de iure anteq̄ labatur trimeſtre datū ad petendū munus conſecrationis deci.ii.de cōſti.nu.1.fol.2

Beneficia iuris patronatus laycorum ex dotatione & funda tione etiam ſi illorum beneficiati decedant apud ſedem apoſtolicam non tamen ſunt reſeruata nec ſub reſeruatio- ne.c.ii.de præben.in.vi.aut extrauaganti execrabilis con- tinentur deci.i.de dila.nu.5.fol.46.

Beneficia omnia eccleſiaſtica præſumuntur libera niſi ius pa tronatus ſiue ſeruitus illorū probetur deci.i.de dila.nu.6. fol.46.& deci.iiii.de proba.nu.7.fol.103.

Beneficia minoris ualoris.cc. ducatorum cardinalibus per concilium Lateranē.nouiſſime celebratum conferri & cō mendari prohibentur deci.ii.de præben.nu.i.fol.131.

Beneficia ſecularia de iure communi perpetua & non tem- poralia præſumuntur deci.iiii.de præben.nu.2.fol.145.& deci.xii.eo.ti.nu.9.fol.157.

Beneficia regularia licet naturaliter manualia exiſtant tamen ſi curata aut electiua fuerint de iure perpetua reputantur deci.4.de præben.nu.3.fol.145

Beneficia reſeruata per regulas cum in eis inferiorum negli-

gentia non detur deuoluta dici non poſſunt nec impetratio de eis tanquam deuolutis admittitur deci.viii.de præben.nu.3.8.fol.146.

Beneficia ſi eorum collatio pertineat ad immediate ſedi apoſtolicæ ſubiectos data eorum negligentia ſtatim deuoluitur ad Papam.deci.viii.de præben.nu.5.fol.eodem.

Beneficia uacantia per obitum familiaris alicuius Cardinalis non reſeruata Cardinali, ſed prouiſio ſine expresſione & eius conſenſu nulla exiſtit deciſi.9.de prębe n.nu.6.fol.149.

Beneficia de iure patronatus clericorum occaſione eccleſiæ non patrimonii exiſtētia ueniunt in expectatiuis quia præſentatio patroni clerici habet uim electionis deci.iiii.de iure patro.nu.2.3.fol.219

Beneficia de iure patronatus laycorum ex conſuetudine uel præſcriptione exiſtentia compræhenduntur ſub expectatiuis ſecus ſi ex priuilegio deciſi.iiii.de iurepatro.nu.1.4.fol.214.

Beneficia licet pro maiori parte ſint libera non tamen ſine fundamento daretur exiſtentia ꝙ omnia eſſet patronata quia non naſcuntur ſed fiunt deci.vii.de iure patrona.nu.8.fol.226.

Beneficia collectorum ante acceptationem & exercitium collectorie reſeruata exiſtunt deci.i.de uer.ſigni.nu.3.fol.241.

Beneficii manualis impetratio aut unio ſiue commenda qualitate huiuſmodi non expreſſa eſt ſurreptitia deciſ.iiii.de præben.nu.1.fol.141.

Beneficii uacatio per obitum illius qui titulū etiam ſine poſſesſione habebat non autem illius qui ſine titulo posſidebat inſpicitur deci.v.de uſur.nu.5.fol.236.

Beneficium impetrans per ceſſum uel deceſſum illius qui triennio ſaltē pacifice poſſedit poteſt illud petere nec cogitur iuſtificare titulum ſui auctoris deci.iii.de cau.poſ.& proprie.nu.6.fol.52.

Beneficium pacifice poſſedere quis non dicitur ſi ſuper eo

mouetur ſibi quæſtio iudicialis deci.9.de cau.poſſ.& proprie.nu.9.fol.64.
Beneficium uacat per obitum illius qui habebat ſolam ſupplicationem licet aliter obſeruet cancellaria deciſi. viii.de reſti.ſpol.nu.9.fol.78.
Beneficium & literas apoſtolicas an ignorans ſe excommunicatum impetrare posſit deciſ.i.de præbend.nu.2.6.fol. 129
Beneficium ſeculare & regulare curatum ſeu electiuum requirit manualitatis expresſionem ſi manuale exiſtit deci. iiii.de præben.nu.4.fol.141
Beneficium ſemel affectum ſemper durat affectum donec de eo prouideatur deci.xxiii.de præben.nu.2.fol.168.
Beneficium regulare non curatum nec electiuum non indiget manualitatis expresſionē in impetratione illius quia qualitas quæ in facto conſiſtit nō autem quæ de iure ineſt exprimi debet deci.iiii.de præben.nu.5.6.fol.141
Beneficium occupans pendente lite ad fructus etiā qui percepi potuerunt ſicut uiolentus tenetur deci.vi. de præbē. nu.3.8.fol.146
Beneficium impetrans per uerbum aſſerens uel aſſeritur de iure patronatu laycorum exiſtere quid probare tenetur & cui onus probandi incumbat deciſ.vii.de iure patr.nu. 1.3.fol.225
Beneficium impetrans aſſerens de iure patronatu laycorum uel clericorum exiſtere onus probandi ꝙ laycorum exiſtit ſibi non incumbit deciſ.vii.de iure patro.nu.9.fol.226
Beneficium an præſumatur liberum uel ſeruum a natiuitate deci.iiii.de proba.nu.7.fol.99
Beneficium commendatum ad uitam ceſſante commenda uacat eo modo quo prius deci.v.de uſur.nu.2.fol.236
Bulla Innocentii. viii.ſanat malam aut nullam terminorum ſubſtantialium obſeruationem reiterando eos unico contextu ex unica audientia etiam ſi ipſa obſeruatio fuerit facta per aſſertos procuratores dōmodo in reiteratione ſint ueri deci.8.de reſcrip.nu.10.fol.17.

Caducitas rei emphiteotice ob non ſolutionem canonis uel ob demerita & ingratitudinem procedit ſi dominus uoluerit & declarauerit & ſi huiuſmodi declaratio contra non ſoluentem uel ingratitudinem committentem facta non fuerit contra eius hæredem uel ſucceſſorem fieri non poteſt deci.ii.de loca.& cond. nu.1.fol.194
Calumnia apertisſima eſt ſine aliquo iure litem introducere deci.7.de dol.& contu.nu.6.fol.85
Capitulum conferens præbendam uacantem alteri q̃ receptio in canonicum punitur deciſ.1.de confir. uti. uel inut. nu.4.fol.131
Canonicatus an muteturper mutationem ſiue optionẽ præben.deci.17.de præben.nu.1.fol.169
Capi.ſi a ſede de præben.lib.7.quomodo intelligatur deciſ.14.de præben.nu.2.fol.159
Cardinali præpoſito ſignature iuſtitiæ eſt data poteſtas concedendi petita,regenti tantum extendendi non reſtringendi conceſſa deci.7.de reſcrip.nu.1.fol.15
Cardinales indultorum uigore an in ſuis eccleſiis de electiuis & patronatis beneficiis libere abſq; electione & præſentatione patronarum diſponere posſint deci.3.de priuileg.nu.1.fol.135
Cardinalium cõſenſus de ſtilo curie præſtatur ab eis per cedulam propria manu ſubſcriptam proprioq; ob ſignatá ſigillo quæ poſtea præſentatur in cancellaria ſeu camera notario deci.2.de renun.nu.1.fol.30
Cauſa appellationis ſi committatur iudici qui pronunciauit de conſenſu partium ſufficit conſenſus procuratorum deci.3.de reſcrip.in prin.fol.10
Cauſa ſi committatur ꝙ procedatur ſummarie & ꝙ nõ posſit appellari dummodo accedet partium conſenſus procurator niſi habeas ſufficiens mandatum hoc conſentire non poteſt,licet posſit omittere ordinem iudiciarium & alias ſolemnitates per partem remisſibiles uel parui præiudicii etiam ſine mandato deci.3.de reſcrip.nu.3.fol.eo.

Cauſa ſi committatur ſuper moleſtationibus beneficii aut ta lis rei tam ſuper proprietate q̃ poſſesſione commiſſa cen ſetur ſecus ſi ſuper moleſtationibus poſſesſionis quia tūc ſola cauſa ſuper poſſesſione commiſſa uidetur deciſ.6.de reſcrip.nn.1 .fol.13.

Cauſa ſimpliciter commiſſa ſuper occupatione & detentio ne alicuius rei quam impetrās dicit ad ſe pertinere uel po natur clauſula cum inciden.dependen.emergē.tam ſuper proprietate & poſſesſione commiſſa eſſe cenſetur ea. de ci.nu.7.fol.14.

Cauſa appellationis non eſt eadem cū cauſa principali quan tum ad iudicium iudicem & inſtantiam ſed bene eſt eadē quo ad intentatam actionem quia uētillatur eadem actio deci.8.de reſcript.nu.4.fol.17.

Cauſa ſi eſt ſummaria qui termini ſint ſeruādi & ſi unus omit tatur an ſententia ſit nulla cauſa ſit profana quæ tela & or do iuris deci.8.de reſcrip.nu.6.7.8.fol.17.

Cauſa ſimpliciter ſuper beneficio commiſſa ſuper petitorio & poſſeſſorio commiſſa cēſetur & in optione actoris eſt intentare quam malit deci.9.de cau. poſſ.& propri.nu.6. fol.63.

Cauſa quādo ſimpliciter eſt cōmiſſa admittitur quādocunq; ſuſpenſio petitorii & termini ſemel tenti ſeruiunt etiam in poſſeſſorio ead.deci.nu.7.fol.eo.

Cauſa ſuper moleſtationibus beneficii cōmiſſa includit etiā cauſam petitorii ead.deci.nu.9.fol.eo.

Cauſa appellationis a grauamine cum incidēn. dependenti bus & connexis commiſſa includit negotium principale etiam ſi de eo mentionem non faciat ead.deci.nu.13.fol. 64.

Cauſa nō eſt beneficialis ubi agitur de canonizatione unio nis perpetue unius beneficii ad aliud ſecus de unione ad uitam aut ad certum tempus deciſ.iii. de iud.nu.1 .fol.44.

Cauſa eſt beneficialis ſi prouiſus de beneficio quod alter per petuo alteri unitum prætendit agat quia iudicium ab acto re metitur ead.deci.nu.3.fol.eo.

Cauſa etiam beſtialis a dolo & pena excuſat deci.6. de cau. poſſ.& proprie.nu.8.fol.56
Cauſæ beneficiales & alie ſummarie ſi committantur ſimpliciter & de plano ac ſine ſtrepitu & figure iudicii qualiter in eis ſit procedendum deci.8.de reſcrip.nu.9.fol.17
Cautela optima pro quocunq; uolente diffinitiue pronunciare deci.9.de appel.nu.2.fol.127
Citatio non requiritur ſi pars eſt in iudicis præſentia nec etiã quando certum eſt nullam defenſionem abſenti competere deci.ii.de iudi.nu.3.fol.43
Citatio per edictum conſtito de non tuto acceſſu decreta in qbus & quot locis exequi debeat deci.i.de do.& contu.nu.2.fol.79
Citatio quando eſt per edictum in pluribus locis executa poſt lapſum tẽpus ultimę executionis & non antea proceditur deci.1.nu.3.fol.80
Citatio per edictum decreta cõtra unum probato non tuto acceſſu quo ad eum non arctat alium contra quem nihil tale eſt doctũ etiã ſi citetur uigore clauſule omnesq; alios niſi non tutus acceſſus generaliter ad unam ciuitatem ſeu locum eſſet probatus non contra certos deci.ii. de dol.& contu.in prin.fol.80
Citatio per edictum decreta debet legi & affigi ac affixa dimitti per aliquas horas deci.iiii.eo.ti.nu.1.fol.81
Citatio decerni & exequi etiam per edictum poteſt die feriato deci.v.de dol.& contu.nu.2.fol.82
Citatio per edictum uigore cõmiſſionis ꝙ poſſit fieri in locis uicinioribus dominii regis in cuius terris citandus degit intelligitur de uicinioribus loco ubi citandus inhabitat nõ de remotioribus nec minus de remotiſſimis in quibus facta non arctat deci.vi.eo.titu.in princi.fol.83
Citatio decreta cum termino nimis breue nõ arctat citatum etiam poſt terminum ead.deci.nu.3.fol.eo.
Citatio per edictum decreta neceſſario eſt affigenda deci.i. de appel.nu.2.fol.112
Citationis executio per edictum facta an ſit bona ſi in eadẽ

non dicatur ꝙ legerit ſed tantum ꝙ affixit & publicauit deci.iiii.de dol.& contu.nu.2.fol.82
Clauſula ꝙ ſummarie &c. in commiſsionibus quæ fiunt in curia ſi petatur ſolet regens cãcellarie extendere & ꝙ ſummarie & ſi omittat huiuſmodi uerba illa ſolet & debet apponere quandocunq; etiam poſt primam uel ſecundam ſententias ſi petatur deci.vii.de reſcrip.nu.2.3.fol.15.
Clauſula in medio appoſita quando reſpiciat præcedentia & ſequentia & quando qualitas adiecta in aliqua diſpoſitione reſpiciat omnia uide remisſiue deci.viii.eo.ti.nu.2.fol.16
Clauſula ſine retardatione ſolutionis penſionis in commiſſionibns ſuper nullitate & inualiditate ſeu extinctione penſionis an apponi debeat quando ex facie literarum conſtat de ipſius nullitare ſeu extinctione deci.x.de reſcrip. in princip.fol.19
Clauſula dummodo in ea intruſus non ſis in omni ſurrogatione apponi ſolet deciſi.vi.de cau. poſſ.& proprie.nu.1.fol.56
Clauſula derogatoria iuris patronatus in litigioſis & deuolutis ad cautelam non neceſſario apponitur deci.iii.ut lit.penden.nu.8.fol.88
Clauſula ad præſtandũ quodlibet licitum & honeſtum iuramentum ſufficiens ad iurandam deci.i.de iureiuran.nu.2.fol.106
Clauſula omni alio meliori modo quando ſubiungitur in aliqua diſpoſitione in qua eſt expreſſus ineptus quid operetur deci.vii.de appel.nu.7.fol.123
Clauſula in principio alicuius diſpoſitionis appoſita quando reſpiciat omnes caſus ſequentes deci.x.de appell.nu.2.fol.130
Clauſula quæ duxerit acceptanda in mandato de prouidendo eſt conditionalis & facit gratiam & decretum ac omnia ex conditione pendere & ideo in ea tempus exiſtentis conditionis non date inſpicitur deciſi.iii.de præbend.nu.14.fol.133

Clauſula ex nunc prout ex tunc & econtra licet incohatio-
nem temporis notet non tamen in conditionali operatur
quin tempus conditionis implete non ſermonis prolati
attendatur deci.3.de præben.nu.15.fol.eo.
Clauſula ſuſpenſionis ad effectum quomodo referre debeat
deci.3.de præben.nu.31.fol.143
Clauſula ſeu alio quouis modo appoſita in impetratione be
neficii quod exprimitur uacare per deuolutionem dum-
modo ad cauſam deuolutionis gratia ſe non reſtringat
comprehendit omnem alium modum uacandi etiam ſi
deuolutio non probetur deciſi.5. de præbend.nu.1.fol.
146
Clauſula reſtringens ſe ad modum uacandi expreſſum ar-
ctat impetrantem ad illum probandum alias nullus alius
etiam uigore clauſule generalis comprehenditur ead.de-
ci.nu.3.fol.eo.
Clauſula non alias aliter nec alio modo in mandato ad reſi
gnandum beneficium appoſita neceſſitatem inducit de-
ci.2.de ſimo.nu.6.fol.232
Clauſula gratificationis habens in ſua prouiſione præfertur
etiam poſſeſſori in data concurrenti deciſ.2.de renun.nu.
2.fol.36
Clementi.unica de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct. in quo caſu lo-
quatur & intelligatur deciſ.1.de ſequeſtra.poſſeſ.& fruct.
nu.2.fol.93
Clericus ſi ante ſententiam non excipit de priuilegio cleri-
cali tenetur ad expenſas deciſi.3.de appella.nume.5.fol.
117
Collationis pertinentia ad inferiorem pertinere quomodo
probetur deci.1.de proba.nu.1.fol.98
Collatio præben.uni facta per capitulum non obſtante rece
ptione ac promiſſione prius alteri facta tenet etiam ſi re-
ceptus confirmationem in forma communi haberet de-
ci.1.de confir.uti.uel inuti.fol.130
Collatio beneficii facta excommunicato etiam occulto ac
etiam occulto ac etiam excommunicationem ignoranti

non tenet deci.i.de præben.nu.1.5.fol.133.& deciſi.xvii. eo.tit.nu.6.fol.165.
Collatio beneficii facta excommunicato non qualeſcit ex ſequenti abſolutione deciſi.i. de præbend. nume.7. fol. 134
Collatio ordinarii iuxta canonicatus ſanctiones dicitur legitima licet reſeruationes ipſam impugnent deci.vi.de præben.nu.9.fol.148.
Collatio præbendarum in cathedralibus ad quem pertineat deci.xxii.de præben.nu.1.fol.169
Collatio beneficiorum in collegiatis eccleſiis de iure cõmuni ad quem ſpectet ead.deci.nu.3.fol.170
Collatio facta de beneficio patronato ſine præſentatione patronorum an ualeat deciſi.2. de locat. & cond. nu.4. fol. 195
Collator primus impeditus in ſuo turno non perdit illum ſed habet ſequentem deci.10.de conceſ.præbē.nu.3. fol. 189
Commenda Papæ afficit futuram prouiſionem deciſi.5. de priuil.nu.7.fol.137
Commenda eſt canonicus titulus non autem titularis prouiſio extinctiua reſeruationis deciſi.5.de uſur. nu.9.15. fol. 137
Commenda perpetua ſiue ad incertum tempus facta an reſeruationem extinguat deciſi.5.de priuileg.nume.11.fol. 142
Commenda & unio eſt quædam palliata deci.5.de priui.nu. 13.fol.142
Commenda & unio in multis fraternizant deciſ. ead. nu.19. fol.eo.
Commende ceſſatio detegit uacationem iuris antea cauſata deci.5.de priui.nu.10.fol.142
Commisſio ſi fiat alicui iudici ut compellat aduerſarium ne impediat quominus impetrans posſit pacifice posſidere tunc cauſa poſſesſionis tantum commiſſa uidetur deci. 6.de reſcript.nu.3.fol.14

Commiſſio prima quæ habet ꝙ ſummarie procedatur ſeruit in omnibus inſtantiis cauſæ & toto proceſſu quando ſumus in eadem re cum dependentibus & annexis quia proceſſus ſemel effectus ſummarius durat ſummarius etiam ad ſequentes inſtantias ſicut rex ſemel effecta alienabilis durat alienabilis deci.viii.de reſcript.in prin. & nu.1. fol.16
Communis opinio plene excuſat a peccato & eſt ſequenda nec ab ea recedere licet niſi ſit euidenter falſa deciſi.5. de conſti.nu.13.fol.8
Communis reputatio ſufficit ad probandum titulum prædeceſſoris triennalis deci.iii.de cau. poſſeſ. & proprie.nu.3. fol.52
Compoſitio ſuper fructibus perceptis indebite facta cum Papa licet uniuerſali non particulari eccleſiæ debeantur plene liberat deci.vii.de præben.nu.2.fol.149
Compoſitio ſuper fructibus male perceptis de ſtilo ſoluitur papæ deci.vi.de præben.nu.2.fol.147
Concordata germanie eſt latisſime interpretanda in fauorē ordinariorum & contra concedentem quia per illa fit reductio ad ius commune deci.i.de pact.nu.2.fol.33
Condemnatio in fructibus quomodo & quando fieri debeat deci.i.de cau.poſſ.& proprie.nu.3.fol.50
Conditio quæ dependet ex facto tertii non ita grauat ſicut illa quæ dependet ex exiſtentia rei uel uoluntate eius pro quo eſt ſtrepitum deci.iii.de præben.nu.19.fol.141
Conferendi tempus de iure Papæ præfixum non exiſtit deci.viii.de præben.nu.7.fol.151
Confesſio tituli facta per ſpoliatorem an ſufficiat ad colorandum titulum pro ſpoliato deci.viii.de reſti.ſpol.nu.6. fol.78
Confidens de iure ſuo non debet illud deſerere deciſ.vii. de dol.& contu.nu.6.fol.85
Confirmatus in prælatura licet posſit agere & poſſeſſorio & petitorio non tamen dicitur eſſe in quaſi poſſesſione prælaturę deci.vii.de cau.poſſ.& pro.nu.13.fol.60

Confirmatio in forma communi nullum ius de nouo tribuit deci.i.de confir.uti.uel inuti.nu.2.fol.131

Confirmationum apoſtolicorum diuerſæ ſpecies cum ſuis effectibus uide remiſſ.deci.i.de confir.uti. uel inuti. nu.3. fol.eo.

Congruum locus ad apoſtolos petendum infra tempus debitum dicitur eſſe domicilium iudicis deci.viii.de appell. nu.7.fol.125

Coniuncta perſona in cauſis beneficialibus & ſpiritualibus etiam cum cautione de rato non admittitur pro coniuncto deci.vi.ut lit.penden.nu.5.fol.92

Conſenſus licet pręſtetur per procuratorem poſt obitum reſignantis dummodo ſupplicatio & datata ſit eo uiuente prouiſio ualida reputatur deci.i.de renun.in prin.fol.28

Conſenſus qui præſtatur in camera uel cancellaria dummodo alias poſſet legitime probari non eſt de ſubſtantia reſignationis ſed tantum ad ipſius probationem ac propter regulam cancellarie quæ uult ꝙ ſine eo litere apoſtolicæ expediri non poſſint deci.i.de renun.nu.6.fol.eo.

Cõſenſus ſicut exigitur in cedẽte ut ceſſio ſortiatur effectum ita in ceſſionario requiritur conſenſus ſeu acceptatio ut beneficium poſſit dici ſuum quia inuito beneficium non datur deci.ea.nu.7.fol.29

Conſenſus ſiue præſtetur ante datam prouiſionis ſiue poſtea ſemper trahitur ad diem date ipſius prouiſionis deciſi.ii. de renun.nu.8.fol.31

Conſenſus præſtitus ante uel poſt datam ſupplicationis ſemper ad ſupplicationem ſignatam uel ſignandam ſe refert deci.iii.de renun.nu.3.fol.32

Conſenſus patroni non requiritur neceſſario in alienatione rerum eccleſiæ patronate aut diſmembratione decimarũ licet ex cauſa poſſet contradicere deci.iii.de iure patro.in prin.fol.217

Conſentire in iudicem procurator non uidetur etiam ſi patiatur ſe citari ad aliquem uel ad omnes actus & non cõpareat quia non ſufficit ſola patientia aut talis tacitus con-

ſenſus ſed eſt neceſſe ꝙ expreſſe conſentiat aut aliquem actum poſitiuũ faciat producendo iura aut ſeruando terminum uel faciendo aliquid ſimile deci.3.de reſcript. nu.1.fol.10

Conſtitutio apoſtolica reſeruans collationi & diſpoſitioni Papæ aliqua beneficia eſt odioſa & reſtringenda & non comprehendit niſi expreſſa deci.4.de conſtitu.nu.3.fol.4.

Conſtitutio execrabilis an obſtet agenti poſſeſſorio deciſ.4.de ſequeſtra.poſſ.& fructu.nu.5.fol.95

Conſtitutio ſinodalis aut approbata conſuetudo ius in beneficialibus tribuit deci.18.de præben.nu.5.fol.166

Conſuetudo ꝙ clerici posſint exigere a laycis aliquid temporale etiam ſi repletionem uentris uel aliam priuatam utilitatem reſpiciat ualida reputatur, nam ubi layci aliquid longo tempore ſoluerunt clericis præſumuntur ſe ad id uoluntarie obligaſſe nec habet uitium immo laudabile fundamentum deci.1.de conſue.nu.1.2.fol.26.& 27

Conſuetudo ut clerici posſint exigi a laycis aliquid temporale inducitur ſpatio decem annorum & de modis probãdi huiuſmodi conſuetudinem deci.1.de conſue.nu.5.fol.27

Contractus ex modicitate precii & pacto de retrouendendo feneraticius præſumitur abſq; eo ꝙ emens ſit ſolitus fenerari deci.1.de uſu.nu.1.fol.233

Contractus dationis in ſolutum an feneraticius præſumatur modicitate precii cum pacto de retrouendendo in ſimul concurrente deci.1.de uſu.nu.2.fol.eo.

Creatus in Canonicum uigore gratiæ expectatiue non poteſt aliud beneficium in illa collatione acceptare præter præbendam deci.1.de conceſſ.præben.nu.2.fol.175

D

Data bulle deſcriptorum ne dum inter ipſos deſcriptos uerum etiam inter alios inſpicitur deci.2.de uſu.nu.3.fol.237

Decẽnium requiritur ad hoc ut quis dicatur habere titulum pro derelicto deciſ.5.de cau.poſſ.& proprie.nu.2.fol.55

Decretum Papæ irritans quando inficiat titulum & poſſeſ-ſionem deci.1 .de reſti.ſpol.nu.2.fol.66

Decretum hominis ita afficit ſicut iuris deci.ea.nu.3.fol.eo.

Decretum Papæ appoſitũ in reſeruatione ſpeciali ſuper certo corpore beneficii ſiue in literis acceſſus uel in coadiutoria cum futura ſucceſsione inficit titulum & poſſeſsionem nec datur reſtitutio aduerſus decretum deciſ.2. de reſtitu. ſpol.nu.1 .2.fol.68

Decretum Papæ appoſitum in alternatiua epiſcopo conceſ-ſa quare ita afficiat ſicut quando apponitur in reſeruatione ſpeciali deci.2.de reſti.ſpol.nu.3.fol.eo.

Decretum pape habet implicitam inhibitionem & inhibitio decretum deci.ead.nu.6.fol.eo.

Decretum & inhibitio equiparantur in iure ead.deciſi.nu.6. fol.eo.

Decretum Papæ ratione initii & finis certum & incertum iuxta uarios caſus exiſtere poteſt deci.3.de præbend. nu.8. fol.138

Decretum expectatiue cum appoſitione menſis ligat ne dũ ordinarios uerum etiam nuntios etiam ſi expectans non acceptet deci.5.de conceſ.præben.nu.1 .fol.181

Defectus in matrimonio putatiuo non reiicit filios nec efficit non legitimos ſicut nec impedit legitimationem ex cõcubinatu deci.1 .de ſpon.& mat.nu.2.fol.227

Defenſio unicuiq; etiam excommunicato non denegatur deci.6.de priui.nu.5.fol.244

Delegatus a principe poteſt de iure exequi ſententiam abſq; ulteriori commiſsione tamẽ in curia propter præſentiam Papæ & derogationem regulæ ꝙ executoriales aliter ꝙ̃ ſub plumbo expedite nõ arctent,ſemper ſolet commiſsio impetrari iudici qui ultimo loco iudicauit non inſpecto ꝙ confirmauit illam tanquam bene latam aut appellationem ex lapſu fatalium pronunciauit eſſe deſertam deciſi. 13.de reſcrip.nu.4.fol.25

Derogatio ſeu mẽtio iuris patronatus clericoꝝ in literis prouiſionis neceſſaria nõ exiſtit deci.4.de pro.nu.11 .fol.104

Derogatio regulæ de infirmis reſignantibus & infra uiginti dies decedentibus eſt fauorabilis quia per ea fit reductio ad ius commune deci.xvi.de præb.nu.6.fol.162

Derogatio regulæ de.xx.etiam in beneficiis exiſtentibus ubi cardinales ſunt adminiſtratores & habent indultum nulla de indulto huiuſmodi mentione habita eſt bona nec propterea cadit aliqua ſurreptio uel obreptio deci.ea. circa finem fol.eo.

Derogatio iuris pa'ronatus laycorum præterquam ex fundatione uel dotatione non extenditur ſi ex conſtructione exiſtat deci.vi.de iurepat.nu.1.fol.221

Derogatur iuri patronatu laycorum per Papam attenta lite ſi de eo mentio fiat deci.iii.ut lit.pen.nu.4.fol.88

Deſcripti omnibus aliis exceptis cardinalibus præferuntur deci.ii.de priui.nu.1.fol.131

Dignitas maior poſt pontificalem aut principalis in collegiata ſi uacat per obitum familiaris cardinalis an quando de eadem prouidetur requiratur cõſenſus cardinalis ex quo ſunt reſeruata Papæ per aliam regulã deci.xxiii.de prẹb. nu.9.fol.174

Differentias inter appellationem iudicialem & extraiudicialem uide remiſſiue deci.i.de appel.nu.5.fol.112

Differentiã inter ſententiam legis & hominis uide remiſ. deci.iiii.de loca.& condu.nu.7.fol.201

Dilatio non datur procuratori ſpeciali in curia citato ad conſulendum dominum an debeat cedere uel contendere ſecus autem procuratori generali uel ipſi reo in curia apprehenſo quibus datur dilatio ad partes conſueta deciſ.i. de dila.nu.1.fol.46

Dilatio ad partes conceditur etiam quando mutatur perſona quẹ in uis alterius ſurrogatur uel ſi eadem impetrat ius nouum propter nouam inſtructionem quæ tunc requiritur reſpectu noui iuris deci.i.de dila.nu.4.fol.eo.

Dilatio actori non conceditur quia debuit ab initio uenire inſtructus ad cauſam deci.ead.nu.1.fol.eo.

Dilatio reo denegatur ubi pro parte agentis ſuper ſpolio eſt

facta aliqua probatio ipſius licet non plena quia tunc præ ſumitur illam gratia differende litis ac confouendi ſe in in truſione petere deci.ii.de dila.nu.1.fol.47
Dilatio ad partes de ſtilo palatii regulariter ante terminum ad articulandum peti debet, poſt quem bene ſeruatum communiter denegatur deci.ea.nu.2.fol.eo.
Dilatio reſpectu loci & temporis eſt arbitraria ſicut remiſſo ria deci.iii.de dila.nu.1.fol.48
Diſpenſatio in uno ex impedimentis ſtantibus duobus non eſt ſufficiens deci.iiii.de præben.nu.4.fol.149
Diſpoſitio etiam penalis emanantis in fauorem animæ non debet reſtringi ſed dilatari deci.v.de conſti.nu.10.fol.7
Diſpoſitio loquens de ſimplici ſi exorbitat nõ extenditur ad caſum mixtum ſed tantũ ſuis terminis debet eſſe contenta deci.v.de reſcrip.nu.4.fol.13
Diſpoſitio penalis.l.ſiquis maior.C.de tranſact.fundata in periurio procedit & in cõtractu cenſuali,&alio quocunq contra iurantem non contra eius ſucceſſorem uel hæredẽ deci.ii.de iureiur.in prin.fol.106
Diſpoſitio concilii Lateranen.nouiſsime celebrati ut beneficia eccleſiaſtica.cc.ducat.ua.an non exced.cardinalibus non conferantur aut commendentur an uendicet ſibi locum in præſtimoniis ac penſionibus deci.iii.de præbend. nu.32.fol.144
Diſpoſitio principis potius pro cõſeruatione iuris communis q̃ pro illius derogatione interpretari debet deciſi.xii. de præben.nu.13.fol.158
Diſpoſitio.c.ſi a ſede de præb.in.vi.non habet locum in poſ ſeſsione illius cui prouidetur per ceſsionem uel mortem prouiſi ab ordinario qui concurrebat cum prouiſo a Papa deci.xv.de præben.nu.1.fol.161
Diſtinctio inter uerbum ut aſſeris & ut aſſeritur uide remiſſ. deci.vii.de iure pat.nu.6.fol.226
Diſtributiones quotidiane an debeantur habenti indultum de percipiendis fructibus in abſentia cum ea integritate cum qua illos perciperet ſi in eccleſia reſideret deciſi.i.de

cle.non reſi.nu.1 .fol.131
Diſtributiones quotidiane dantur pro ſola intereſſentia deci.ea.nu.2.fol.132
Diſtributiones quotidiane nullis intereſſentibus applicantur eccleſiæ ead.deci.nu.3.fol.eo.
Doctor conſulens per uerbum forte dicitur quæſtionē quo ad ſe decidere deci.3.de præben.nu.30.fol.143
Doctores qui uidentur ſibi contrarii debent ſicut leges ad concordiam reduci deci.1.de reſcript.nu.2.fol.8
Dolus licet conſiſtat in animo tamen detegitur per exteriora deci.7.de dol.& contu.nu.7.fol.85
Dolus eſt neceſſarius ad hoc ut quis incidat in excommunicationem deci.1.de præben.nu.3.fol.133
Dominus uidens cauſam ſuam agi ſi non contradicit præſumitur dediſſe mandatum deci.3.de procur.nu.4.fol.38
Dominium quando transferatur per ſententiam uid. remiſſ. deci.11.de reſcrip.nu.5.fol.22
Dominium antiquisſimum an per ſolam famam probetur deci.2.de prob.nu.2 fol.99
Dominium quomodo probetur & an ſit differentia inter antiquum & antiquisſimum uide remisſiue deciſ. ead.nu.3. fol.eo.
Dominium in beneficialibus & ultimis uoluptatibus ſine traditione acquiritur deci.3. de præben.nu.20.fol.141
Domicilium iudicis dicitur eſſe congruum locus ad appellandum & apoſtolos petendum infra tempus debitum deci.8.de appel.nu.7.fol.125

E

Eccleſia patronata an fieri posſit collegiata inuito patrono deci.6.de iure patro.nu.4.fol.223
Electio ſimoniaca eſt nulla etiam ignorante electo deci.3.de ſequeſt.poſſ.& fruct.nu.3.fol.94
Electo præſentato & inſtituto quale ius quæratur per electionem præſentationem & inſtitutionem deci.18. de præbē. nu.4.

nu.4.fol.166

Eligere pręſentare aut inſtituere ſe ipſum nemo poteſt ead. deci.nu.3.fol.eo.

Emphiteota ceſſans a ſolutione canonis an poſſit propria domini auctoritate expelli uel ſit neceſſaria ſententia declaratoria deci.2.de loca.& cond.nu.1.fol.194

Emphiteota ſi ceſſauerit a ſolutione canonis & dominus non declarauerit uelle eſſe deuolutum eo uiuente, contra eius heredem huiuſmodi declaratio fieri non poterit ead.deci.nu.2.fol.eo.

Emphiteota ſi eſt data licentia uendendi cuicunque uoluerit an Domino irrequiſito uendere poſſit deci.3.de loca. & cond.nu.9.fol.200

Eo caſu iſta uerba adiuncta dictioni tunc exugerant non reſtringunt diſpoſitionem deci.1.de teſt.nu.1c.fol.208

Epiſcopus non poteſt eccleſiam patronatam facere collegiatam nec cathedralem inuito patrono deci.3.de Iure pat.nu.4.fol.218

Equiparatis duobus in iure ſi de nouo aliquid ſtatuitur in uno extenditur ad aliud deci.6.eo.ti.nu.eo.fol.223

Error qualitatis expreſſe ſi de corpore conſtat non uiciat literas apoſtolicas deci.11.de præb.nu.3.fol.155

Exceptio ſimulationis ex quo ſimulatio facit deficere contractum opponi poteſt contra inſtrumentum guarentigiatum habens executionem pacatã etiam ſi caueatur quod contra illud nulla niſi falſitatis aut ſolutionis exceptio opponi poſſit deci.x.de reſcrip.nu.6.fol.20

Exceptio renunciationis an obſtet agenti interdicto recuperande contra tertium qui eum ſpoliauit poſt reſignationem factam in fauorem alterius deci.4.de reſti.ſpo.nu.1.fol.71

Exceptio criminis cum infamis ſurreptionis prouiſionis aut poteſtatis defectus in prouidente admittitur in interdicto adipiſcende deci.4.ut lit.pend.nu.3.fol.89

Exceptionis articulate ſiue articuli includentes etiam per indirectum ius dantis non dicuntur mere obiectiue deci.2.

de excep.nu.1.fol.109
Exceptioni locus quando ſit in materia rei liquide & contra inſtrumenta guarentigiata uid.remiſſ.deci.10. de reſcrip.nu.9.fol.21
Excommunicatio non fertur niſi pro contumatia aut alio graui peccato deci.5.de conſti.nu.7.fol.7
Excommunicationis pena maior eſt q̃ priuationis beneficii quia nulla eſt maior pena in eccleſia dei excommunicationi deci.ead.nu.5.fol.6
Excommunicationis maioris exceptio repellit agentem interdicto recuperande deci.i.de ſimo.nu.3.fol.230
Excommunicationis et priuationis beneficii pena incurritur nec regrediendi ſeu accedendi locus ob non ſolutionem penſionis non exiſtit tacente penſionario deci.4.de loca. & cond.nu.1.fol.200
Excommunicatus poteſt præbendam uacantem optare deci.17.de præb.nu.5.fol.165
Excommunicatus occultus nec eligi nec electioni eligendo intereſſe poteſt deci.i.de præben.nu.6.fol.133
Excõmunicatus occultus an differat a publico deci.1.de pręben.nu.4.fol.eo.
Excecutor habens armatos non dicitur inferre uiolentiam cum iuris executio non habeat iniuriam deci.6.de cau. poſſ.& prop.nu.9.fol.57.
Executor datus licet recipiat iuriſdictionem in habitu non tamen illam exercere poteſt ante receptionem literarum deci.8.de reſti.ſpoli.nu.12.fol.78
Executio eſt quodammodo acceſſorium &fructus ſententie deci.3.de dol.& cont.nu.3.fol.81
Executio citationis per edictum quandocunque decrete paſſim etiam tempore feriarum fieri poteſt deci.5. nu.1. de dol.& contu.fol.82
Executio citationis per edictum an ſit bona ſi in ea non dicatur quod legerit ſed tantum quod affixerit & publicauerit deci.ead.nu.2.fol.eo.
Executio citationis quomodo fieri debeat deci.1. de appel.

nu.3.fol.112

Executio citationis uigore commiſſionis decrete fieri debet iuxta formam traditam in cle. cauſam de appel.deci. ea.nu.4.fol.eo.

Executoriales decrete uigore prime ſententie quæ tranſiuit in rem iudicatam ſi aduerſus eam ſit conceſſa reſtitutio locum non habent etiam ſi prima fuerit confirmata per duas uſq; ad rem iudicatam ſed debent noue executoriales deſuper decerni deci.13.de reſcrip.in pr in.fol.24

Executoriales litere de ſtilo ſunt intimande & producende auditori in rot.qui ſeruatis terminis procedit uſq; ad brachium ſeculare deci.6.de cau. poſſ.& prop.nu.10.fol.57

Exempla Pape non inferiorum arctauit deciſi.8.de conceſſ. præb.nu.7.fol.185

Exēptus clericus non exiſtit a iuriſdictiōe epiſcopi ex eo ꝙ lis inter ipſum & epiſcopum pendere dicatur deci.6. de priui.nu.1.fol.243

Exemptio licet regulariter & ſimpliciter durante lite conceditur tamen ad ſuperioris inſtantiam ad tempus reſtringitur deci.ead.nu.6.fol.244

Exigere poſſunt clerici a laicis aliq̄d tēporale tēpore ſacramēti pretextu cōſuetudinis ex eo quia preſumitur ꝙ laici uoluerūt ſe ſpōtanee obligare lōgo tēpore illud ſoluēdo in recōpēſationem ſpiritualiū cognoſcēdo deū in donis ſuis atq; elemoſinis peccata redimendo deci.1.de conſue.nu.3.fol.27

Eximi poteſt clericus a iuriſdictione epiſcopi ſi durius & taliter ab eodem tractetur ꝙ poſſit ad ſeuiciam reputari deci.6.de priui.nu.4.fol.239

Expēſe contumaciales ſemper preſtantur ēt ſi contumax iuſtā habuerit cauſam litigādi deci.3.de appel.nu.3.fol.117

Expenſe executionis facte poſt appellationem procuratoris de cuius mādato nō conſtabat uſq; ad ꝓductionem mandati ſolui debent deci.3.de appel.nu.4.fol.eo.

Expenſe unius clerici an minuant fructus adeo ꝙ in impetratione exprimendo ualorem deducantur et inter onera

beneficii computentur deci.19.de præb.nu.1.fol.167.
Expenſe quas locator operarum in preſtatione feciſſet non deducuntur in conuenta mercede ſi per eum non ſtetit quominus preſtarentur deci.1.de loc. & cond. num.1. fol.192
Expenſarum condemnatio fere ſemper fit in ro.cu.& maxi me in rota deci.13.de reſcrip.nu.2.fol.24
Expectans ad duas uel plures collationes & totidem benefi cia intelligitur diſtributiue nõ collectiue uidelicet de uno beneficio in qualibet collactione deci.1.de conceſſ.præ ben.nu.1.fol.175
Expectans habens terminum menſis licet ante uacationem acceptare non poſſit tamen ſi terminus non eſt appoſi tus poteſt acceptare in genere primum ꝙ uacabit deci.3. de conceſſ.præben.2.fol.177
Expectans cum beneficio acceptandi infra certum terminũ poteſt dimittere primum & acceptare ſecundũ uel aliud quodcunque etiam ſine cauſa ſecus ſi terminus non eſt oppoſitus deci.3.de conceſſ.præben.nu.3.fol.eo.
Expectans non impedit permutare uolentes deci.4.de con ceſ.præben.nu.5.fol.eo.
Expectans habens ueram datam concurrens cum altero ex pectante habenti fictam prefertur ſeu ſaltem gratificatio nem meretur deci.6.de conceſ.præben.nu.1.fol.182
Expectans cum beneficio acceptandi uigore reſeruationis cum prouiſione etiam motu proprio ſibi facte non capit beneficium ex cauſa permutationis in manibus ordinarii reſignatum deci.1.de rerum permut.nu.1.fol.203
Expectatiua ad duas uel plures collationes & totidem bene ficia quando effectum ſortiri poſſit in una tantum colla tione deci.2.de conceſſ.præben.nu.1.fol.176
Expectatiua in forma pauperum an capiat canonicatum & præbendam in collegiata cum prerogatiua regule priui legiantis pauperes deci.8.de conceſ.præb.nu.1.fol.183
Expectatiua in communi forma pauperũ an ſit equalis cum illa quæ conceditur pauperi graduato deciſ.8.de conceſ.

præben.nu.4.fol.186
Expectatiue in forma pauperum iuxta forma a Martino .v. traditam hodie conceduntur deci.8. de conceſ. præben. nu.7.fol.184.
Expectanti cum clauſula acceptandi ius in re nec ad rem ante acceptationem queſitum non exiſtit deci.3.de præben.nu.2.fol.137
Expresſio qualitatis quæ fieri debet in impetrationibus beneficiorũ ſi fiat per equipollens an ualeat ſicut directa deci.12.de præben.nu.4.fol.156
Expresſio doctoratus in expectatiua qui erat ſolum baccha larius uel licentiatus non uitiat ſi ex tali expresſione ad plura beneficia aut maiorem taxam gratia conceſſa non fuit deci.7.de conceſſ.præb.nu.1.fol.182.
Expresſio eorum quæ tacite inſunt nihil operatur deci.1.de teſta.nu.4.fol.206.
Extenſio fieri debet ad caſum ſimilem rationem habentem deci.7.de cau.poſſ.& prop.nu.19.fol.61
Extenſio etiam data rationis idemptitate non fit incorrectoriis deci.3.de teſt.nu.8.fol.213
Extenſio fit in exorbitantibus data paritate rationis ubi uerba poſſunt adaptari ex lata ſignificatione uocabuli deci.3. de teſta.nu.5.fol.211.
Extenſio an fiat in exceptionibus ſeu fallentiis a regulis de ſimilibus ad ſimilia ubi eſt eadem ratio deci.6.de iure pat. nu.3.fol.222
Extenſio ex idemptitate rationis fit in penalibus & correctoriis quando imminet anime periculum deci.1.de uſur.nu. 2.fol.230
Extrauagans execrabilis.§.qui uero priuat curatis non ſimplicibus beneficiis obtentis licet inhabilitet ad obtinenda deci.1.de conſt.nu.2.fol.1
Extrauagans ad regimen benedicti.xii. reſeruans beneficia quæ prompti tempore promotionum ſuarum ad eccleſias & monaſteria obtinebant locum habet etiam in beneficiis quę poſt promotionem ante conſecrationem dimit

tunt deci.2.de conſt.nu.1.fol.2
Extrauagans ad regimen eſt temporalis & non ppetua ideo quelibet pontifex renouat eam pro tempore ſui pontificatus deci.3.de conſti.nu.2.3.fol.3
Extrauagans Pauli.ii.cum deteſtabile quatenus inducit penam priuationis ipſo facto loquitur in ſimonia reali non inconuentionali deci.5.de conſti.in prin.fol.6
Extrauagans & regule cancellarie ante illarum productionẽ non conſiderantur deci.8.de conceſ.præ.nu.8.fol.185

F

Facultas nominandi expirat facta prima nominatione deci.9.de conceſſ.præben.nu.3.fol.183
Falſa familiaritatis expreſsio in literis prouiſionis non uitiat gratiam ſi litere fuerunt taxate deci.10.de præbẽd. nu.1.fol.149
Falſa expreſsio preſumitur doloſa in gratioſis deci.eo.de præben.nu.3.fol.150
Falſa expreſsio ſine malitia non uitiat gratiã dec.eo.de præben.nu.2.fol.149
Falſitas ſine commodo & præiudicio committi nõ ſolet deci.eo.de præben.nu.4.fol.150
Falſitas expreſſa quæ non inducit principem ad concedendum non uitiat gratiam deci.12.de præb.nu.15.fol.155
Fama regulariter nõ facit plenam ſed ſemiplenam probationem deci.1.de probat.nu.2.fol.94
Fama ſufficit ad probandum ꝙ collatio pertinet ad inferiorem epiſcopo quando non agitur cũ eo nec prouiſo nec ab ipſo nec directe ſuper pertinentia deci.1.de proba.in prin.fol.93
Fama habito reſpectu ad inditia & preſumptiones unde fama traxit originem aliquando plene aliquando ſemiplene probat deci.2.de prob.nu.1.fol.94
Fama an ſufficiat in probando iure patronatu uel dominio antiquisſimo deci.eo.de prob.nu.4.fol.95
Fama in hiis quæ metam humane memorie excedit ſatis ꝓbat deci.eo.de prob.nu.5.fol.eo.

Fama rumor communis reputatio notoriũ manifeſtum quõ inducãtur et in q̃bus differãt deci.3.de prob.nu.2.fol.96
Famã et notoriũ probatur per duos teſtes deci.eo.de prob. nu.3.fol.eo.
Familiaritas Pape defuncti cõſideratur ex effectu ex ea reſultãte q̃ durat ẽt defuncto deci.23.de præb.nu.4.fol.169
Familiaris Pape uel cardinalis licet familiaris eſſe deſinat beneficia tamen quæ tempore familiaritatis obtinebat reſeruata remanent deci.eo.de præben.nu.5.fol.eo.
Familiaritatis literas tantum habẽs abſq̧ familiaritatis exercitio an gaudeat prerogatiuas familiaribus conceſſas deci.1.de uerb.ſigni.nu.1.fol.241
Familiaritatis litteras alicui conceſſas an iudicant reſeruationem deci.eo.de uerb.ſigni.nu.2.fol.eo.
Fatalia prorogare poteſt adiutor rote uigore innocẽtiane deci.7.de appel.nu.eo.fol.118
Fatalia etiam ſine citatione partis in uim bulle innocẽtiane prorogari poſſunt deci.eo.de appel.nu.8.fol.119
Fatalia ſi prorogatur in uim cõmiſſionis legitima partis citatio an ſit neceſſaria deci.eo.de appel.nu.9.fol.eo.
Fatalia an currant pendente termino remiſſorie dec.9.de appel.nu.1.fol.123
Fatalium prorogatio facta procuratore putatiuo citatio an ualeat deci.7.de appel.nu.1.fol.118
Fataliũ curſus publico fauore introductus exiſtit deci.9.de appel.nu.eo.fol.123
Femina priuata etiam ꝙ non ſit in dignitate eſt capax iuris patronatus deci.1.de iure pat.nu.4.fol.212
Femine in conſtitutionibus uel teſtamentis ſub quibus uerbis comprehenduntur deci.eo.de iure pat.nu.2.fol.211
Feneraticius preſumitur contractus ex modicitate precii & pacto de retrouendendo etiam ſi emptor non ſit ſolitus fenerari deci.1.de uſur.nu.1.fol.229
Fictio ſi concurrit in eodem ſubiecto quæ præferatur uide remiſſiue deci.6.de conceſſ.præben.nu.2.fol.178
Fictio quelibet habet duo extrema finis ſclicet & principii

& requirit habilitatem in utroq; deci.3.de præben.nu.17. fol.126.

Fictio non operatur niſi ſuadente equitate & nulla equitas ſuadet q habeat locum in beneficialibus deci.3. de præben.nu.21.22.fol.137

Filia naturalis tantum dummodo non ex damnato coytu ſuccedit matri excluſa a cui etiam quo ad legitimam deci.1.de ſucceſſ.ab inte.nu.1.fol.110.

Filii nati ex matrimonio illicito quado uterq; uel alter ignorauit impedimentum ſunt legitimi deci.1.de ſpon.& ma.nu.5.fol.225

Filii nati an per ſubſequens matrimonium legitimetur quando unus ex contrahẽtibus ſit nobilis alter uero uilisſime conditionis deci.eo.de ſpon.& mat.nu.6.fol.eo.

Filius an amittat feudum ob delictum patris & utrum ſit differentia inter delictum & commiſſum in perſonam domini uel extra & de aliis uide remisſiue deci.2. de locat.& cond.nu.8.fol.191

Filius grauatus reſtituere hereditatem detrahit duas quartas deci.eo.de teſta.nu.2.fol.204

Filius ex ancilla genitus quando dicatur legitimus aut legitimetur deci.1.de ſpon.& mat.nu.3.fol.224

Forma tradita in cle.cauſam in executionis citationis uigore commisſionis decrete eſt ſeruanda deci.1.de appel.nu.4.fol.108.

Fructus hereditatis nec in quartam trebellianicã nec in legitimam quo ad liberos primi gradus computantur deci.2.de teſta.nu.1.fol.104

Fundatio conſtructio & doctatio equiparantur in iure deci.4.de prob.nu.2.fol.98.

Futura habentia ſe ad eſſe non eſſe non eſt opus ut de eis in impetrationibus mentio habeatur deci.16. de præben.nu.15.fol.115.

GRatia an dicatur perfecta ſupplicatione ſignata deci. 4.de cau.poſ.& propri.nu.2.fol.53.
Gratia an dicatur perfecta & expiret reſeruatio ex ſola ſignatura ſupplicationis uide remisſiue deci.8.de reſtitu.ſpoli.nu.11.fol.78
Gratia ſurrepticia reputatur ſi in ea non exprimantur omnia quæ principem ad dandum uel negandum mouere poſſent deci.3.ut lit.pend.nu.3.fol.87
Gratia reſeruans beneficia quę duxerit acceptanda cum clauſula prouiſionis ex nunc prout ex tunc & econtra per ſequentem reuocationem irritatur quia dicitur eſſe in pendenti ante acceptationem deci.3.de præben. nu.1.fol. 136
Gratia in forma paupernm & quælibet alia expectatiua conditionalis & incerta exiſtit deci.3.de præben. num.6.fol. 138
Gratia ad uacatura cum clauſula acceptandi eſt ſuper incerto & dat decretum incertum ſed per acceptationem ad certitudinem reducitur deci.3.de pręben.nu.6.fol.eo.
Gratia ad uacatura cum clauſula acceptandi quare cum ſit incerta pro ſpeciali & non generali reſeruatione capiatur deci.3.de præben.nu.10.fol.eo.
Gratia beneficii in qua mentio non habetur de diſtriburionibus quotidianis ſine canonico titulo perceptis ſubſtineri poteſt deci.6.de præben.in princip.fol.146
Gratia mandati de prouidendo de eccleſia poteſt exequi in altero beneficio curato in eccleſia in qua duo tantum curata ſine alio principaliori beneficio exiſtũt quãdo diſcerni nõ posſit quod ex eis ſit principalis deci.xi.de prębẽ. in princi.fol.154
Gratia unionis in ſeculari tacita manualitate eſt ſurrepticia ſecus in regulari non curato nec electiuo deci.12. de præben.nu.10.fol.158
Gratia motu proprio conceſſa uincit omnes alias prærogatiuas deci.14.de præben.nu.3.fol.159
Gratia apoſtolica licet non posſit probari niſi per literas ta

men eius qualitate poſſunt probari per teſtes deci.20. de præben.nu.2.fol.168
Gratia illius qui nominauit ſed doctorem probando ſe bacchalarium an & quando ſurrepticia reputetur deci.7. de conceſſ.præben.nu.1.fol.182
Gratia in forma pauperum an capiat canonicatum & præbẽdam in collegiata cum prerogatiua regule priuilegiantis pauperes deci.8.de conceſſ.præben.nu.1.fol.183
Gratia in forma pauperum continet potius gratiam q̃ iuſticiam & benignam ac fauorabilem interpretationem meretur deci.8.de conceſſ.præbẽ.nu.2.fol.eo.
Gratia ad beneficia uacatura non includit beneficia in cathedralibus exiſtentia niſi id exprimat deci.8.de conceſ. preben.nu.9.fol.185
Gratia in communi forma pauperum an ſit equalis cum illa quæ conceditur pauperi graduato deci.8.de conceſ. præben.nu.10.fol.186
Gratia per acceptationem expirat ſi ius in beneficio acceptato ſibi non conpetit deci.10.de conceſſ.præben.nu.4.fol.189
Gratia contra concedentem latisſimam capit interpretationem deci.10.de conceſ.præben.nu.6.fol.eo.
Gratia mandati de prouidendo de certo corpore beneficii quam primum uacauerit an expiret ſi obtinens illud cedat in manibus Pape & ex ceſsione prouideatur tertio cum ſuſpenſione gratiarum deci.10.de conceſ. præb. in princi.fol.188
Gratia ad primum uacaturum non capit beneficium in manibus Pape reſignatum nec propterea conſumitur deci.10.de conceſ.præben.nu.9.fol.188
Gloſæ opinio quando ſit contra communem ſequenda deci.1.de uſuris.nu.3.fol.234.

H

Heres ex iuramẽto defuncti periurus nõ exiſtit deci.2.de iureiur.nu.10.fol.107

Heres licet contra eum caducitatis declaratio fieri non poſ ſit tenetur tamen ad decurſos & non ſolutos canones de ci.3.de loca.& cond.nu.2.fol.197
Heres emphiteote interpellatus non ſoluens penſiones de curſas infra biennium uel triennium non cadit a iure ſuo ſecus de decurſis ſuo tēpore de loca.& cōd.nu.3.fol eo.
Heres ſi non confecit inuentarium an perdat commodum trebellianice deci.3.de teſta.nu.1.fol.210
Heres fideicommiſſario uniuerſali rationem reddere tene tur deci.3.de teſta.nu.4.fol.eo.
Heredi queſtio de fellonia commiſſa per defunctum uaſal lum moueri non poteſt ſi eo uiuente dominus non eſt conqueſtus deci.2.de loca.& condu.nu.6.fol.195
Honor eſt commodo preferendus deci.3.de iurepat.nu.3. fol.218
Horam habens in prouiſione prefertur non habenti & qua liter probetur hora deci.20.de præben.nu.1.fol.168

I

IGnorans ſe excommunicatum an beneficium & lite ras impetrari poſſit deci.1.de præben.nu.2.6.fol.133
Impetrās beneficiū tenetur mētionem facere de benefi cio in manibus priuati reſignato propterea quia adhuc non dicitur titulus a cedēte abdicatus ne dicitur reſignās eccleſie perditus donec ſuperior reſignationem admittat deci.2.de renun.nu.5.fol.30
Impetrans beneficiū de infecta poſſeſſione ac fructibus ma le perceptis mētionē in impetratione facere tenetur &iſta duo equiparantur deci.6.de præben.nu.1.4.fol.147
Impetrās beneficiū patrimoniale a Papa an de oppoſitione facta per filios patrimoniales coram ordinario loci cauſa obtinende prouiſionis iuxta ſtatuta locorum facta mētio nem facere teneatur deci.18.de præb.nu.1.fol.161
Impetrans an de præſentatione uel electione aut de acce ptatione facta per expectātē mētionē facere teneatur &

clauſula in prouiſionibus ſeu literis apponi ſolita dum⸗
modo non ſint alteri &c. quando ſufficiat deci. 18. de præ
ben. nu. 2. fol. 161
Impetrans beneficium mentionem de lite legitime introdu
cta facere impetratione tenet alias non ualeret quando
cederet in preiudicium iuris litigantium deci. 18. de præ⸗
ben. nu. 6. fol. 163
Impetranti beneficium per reſignationem non cogitur do⸗
cere de titulo ſui auctoris triennalis pacifici poſſeſſoris de
ci. 2. de cau. poſ. & propri. nu. 4. fol. 50
Impetratio unio ſiue commenda beneficii manualis homi⸗
ni nō expreſſa eſt ſurreptitia dec. 3. de præb. nu. 1. fo. 145
Impetratio per obitum putatiui triennalis pacifici poſſeſſo⸗
ris ualida reputatur etiā concurrens cum uero ex quo eū
litē non mouit deci. 3. de cau. poſſ. & propri. nu. 1. fol. 51
Impetratio unio ſiue cōmenda beneficii manualis qualitate
huiuſmodi non expreſſa eſt ſurreptitia ſi beneficium ſecu
lare aut regulare curatum uel electiuum fuerit ſecus ſi re
gulare non curatum nec electiuum extiterit quia qualitas
quæ in facto conſiſtit non autem quæ de iure ineſt expri
mi debet deci. 5. de præben. nu. 1. 3. 4. 5. fol. 145
Impetratio de diſtributionibus quotidianis indebite & ſine
canonico titulo perceptis mentione non habita ualida
fuit recuperata deci. 6. de præb. nu. 5. fol. 147
Impetratio nulla de fructibus indebite perceptis quando
tertio debentur mentione habita ualida reputatur deci. 7.
de præb. nu. 1. fol. 149
Impetratio beneficii in cathedrali eccleſia per reſignationē
uacan. ſub nomine ſancti Petri ſubſtinetur licet alias pro⸗
pter ſtilum in impetrationibus beneficiorum in cathedrali
exiſtētium talis expresſio fieri non debeat deci. 13. de præ
ben. nu. 1. fol. 159
Interpretatio etiam ex cauſa cesſionis eſt ambitioſa dec. 13.
de præb. nu. 3. fo. eo.
Impetratio de beneficio uacaturo non comprehendit bene
ficia in cathedrali exiſtentia niſi exprimantur deci. ea. nu.

4.fol.eo.
Impetratio beneficii in curia facta in die obitus de beneficio extra curiam uacante cum derogatione regule de non uerisimili noticia ualet & preſumitur facta poſt obitum deci.21.de preb.nu.1.fol.165
Impetratio de beneficio uacanti per ceſſationem commende de quo antea per reſignationem in manibus Pape factam commendatum extiterat indulto Cardinali ordinario collatori conceſſo non obſtante ualida fuit reputata deci.5.de priui.nu.1.fol.240
Impedimentum appellati petentis remiſſoriam excuſat appellantem deci.9.de appel.nu.6.fol.228
Indefinita equipollet uniuerſali deci.6.de reſti.ſpoli.nu.5.fol.76
Inferiorum manus per affectionem reſeruationem & decretum Pape ligate exiſtunt deci.23.de præb.nu.2.fol.172
Infirmitas an præbeat iuſtam cauſam excuſationis ſeu reſtitutionis in non appellante deci.6.de appel.nu.2.fol.120
Inhibitio apponitur in reſeruatione ad uacatura inſimul cũ decreto non inuacanti deci.2.de reſtit.ſpoli.nu.5.fol.78
Inhibere an iudex ad quem ſtatim posſit ſi ex tenore appellationis conſtat quod eſt interpoſita in caſibus a iure prohibitis deci.10.de reſcrip.nu.4.fol.20
Indulta & alternatiue per quę tolluntur obſtacula ordinariis conceſſa fauorabilia exiſtunt quia illos conſeruant in ſua propria iuriſdictione deci.8.de præb.nu.6.fol.150
Indulta Cardinalibus in eccleſiis quibus præſunt conceſſa preſeruant non autem ampliant iuriſdictionem tollendo obſtacula dec.3.de priui.nu.4.fol.138
Indulta Cardinalibus conceſſa licet in odium concedentis latisſimam capiant interpretationem tamen ſine alterius cuiuſq; iniuria intelligi debet eadem deci.nu.3.fol.eo.& deci.4.eo.ti.nu.2.fol.139
Indulta cardinalibus conceſſa non tollunt nec impediunt regreſſus deci.ead.nu.1.fol.eo.
Indulta cardinalibus ordinariis collatoribus conceſſa ex

quo per ea ſit creditus ad ius commune in dubio non autem in caſu claro ubi coniecture & interpretationi locus non exiſtit latisſimam capiunt interpretationem contra concedentem deci.5.de priui.fol.240

Indultum de percipiendis fructibus in abſentia cum ea integritatem cum qua illas perciperet ſi in eccleſia reſideret non comprehendit diſtributiones quotidianas deci.1.de cle.non reſid.nu.1.fol.137

Inuentarium ſi ab herede confectum non fuerit an perdat commodum trebellianice deci.3.de teſta.nu.1.6.fol.210

Inuentarium non faciens debet complere de ſuo legatarios & fideicommiſſarios deci.ea.nu.3.fol.eo.

Interpretatio benigna in penis fieri debet nec in eis ualet argumentum de maiori ad minus & quid in correctoriis & quid ubi lex correctoria eſt penalis deci.4.de conſti.nu.6.fol.7

Intimatio contractus obligationis non eſt aliter facienda heredi ſed ſufficit facere eum in ius uocare ut heredem obligatum ex tali cauſa & poſtea probare in iudicio ꝙ gaius erat ſibi debitor & ꝙ titius eſt heres gaii deci.12.de reſcrip.nu.1.fol.23

Intimatio literarum reſeruationis penſionis quādo ſit neceſſaria deci.12.de reſcrip.nu.2.fol.eo.

Intimatio appellationis in caſu cle.cauſam,§.quod ſi forſan facta abſq; eo ꝙ affigatur eſt bona & cauſam deuoluit deci.1.de appel.nu.1.fol.113.

Intruſus contra generalem ſeu ſpecialem reſeruationem cōdemnatur in fructibus a die intruſionis nō autem litis more ſtante decreto irritante deci.1.de cau.poſſeſ.& propri.nu.2.fol.50

Intruſio contra formam ca.ii.ut lite pend.in.vi.etiam ex cauſa permutationis uel alias an uia attentatorum ſi reuocanda deci.9.de cauſa poſſ.& propri.nu.5.fol.63

Iudex ex officio abſq; patris oppoſitione poteſt & debet repellere agentē quādo ex facie literaꝝ aut inſtrumēti conſtat aliquid ſibi non deberi deci.10.de reſcrip.nu.1.fol.19

Iudex ex officio poteſt repellere ẽt reo non excipiẽte publi ce excommunicatũ ſimiliter & libellũ quando ex eius cõ tinentia ineptitudo apparet deci.10.de reſcri.nu.5 fol.20
Iudex an poſſit cõmittere ut habẽti rem iudicatam propria auctoritate ingrediatur poſſesſionem deci.6.de cau.poſſ. & propri.nu.3.fol.56
Iudex de apoſtolis reſpondere uſq; ad ultimum momentũ non tenetur deci.8.de appel.nu.5.fol.125
Iudex ſimpliciter ſine aliqua dictione taxatiua ſeu excluſiua datus ſuper proprietate, iuriſdictionem habet etiã in poſ ſeſſorio quia petitorium habet in uentre poſſeſſoriũ non autem econtra deci.9.de cau.poſ.& ꝓpri.nu.12.fol.64
Iudex non deferens appellationi a diffinitiua interpoſite pu niri poteſt deci.8.de appel.nu.10.fol.127
Iudicare an teneatur iudex ſecundum deciſiones rote deci. 17.de præben.nu.7.fol.161
Iudicatum proprie non dicitur quando poteſt appellari a ſententia ſed tunc quando non poteſt aut tranſiuit in rem iudicatam deci.8.de reſcrip.nu.3.fol.16
Iudicium ſeu actus factus cum procuratore reuocato quam teneat deci.2.de appel.nu.12.fol.114
Iudicẽ poſſe ſupplere defectum tutoris quomodo intelliga tur & qd agere et ſcire debeat deci.7.de app.nu.3.fo.122
Iura per ſubauditiones aut repetitiones tacitas non reuo cantur nec per diſſimilitudinem inducitur earum corre ctio deci.1.de teſta.nu.8.fol.203
Iurans non contrauenire an ſit ita periurus agens ad ſupple tionem precii ſicut ſ. ageret ad reſtitutionem rei deci.1. de empti.& uendi.nu.7.fol.187
Iuramẽtũ ꝑ horreſcẽtie poteſt præſtari ꝑ habentẽ deſuꝑ ſpe ciale mandatum deci.1.de iureiur.nu.10.fol.105
Iuramentum per horreſcentie licet debeat præſtari ab initio tamen uirtute innocentiane poteſt præſtari quandocunq; deci.1.de iureiur.uu.3.fol.106
Iuramentum an debeat regulari ſecundum naturam contra ctus cui eſt appoſitum deci.2.nu.3.fol.co.

Iuramentum ex parte iurantis eſt perſonale & non tranſit ad heredem deci.2.de iureiur.nu.8.fol.107
Iuramentum non facit heredem de foro eccleſiaſtico ſi alias non eſt deci.2.de iure iur.nu.9.fol.eo.
Iuramētum ex parte recipientis & perſonale & reale eſſe poteſt.deci.2.de iure iur.nu.11.fol.eo.
Iuriſdictionis habere dicitur inter auditores rote cui prius eſt preſentata commiſsio quanuis ab alio incitatione preueniatur ſecus eſt inter alios cū ille dicatur preueniſſe qui prius citauit cū ad perpetuandam iuriſdictionem nō ſufficit ſola preſentatio literarum ſine citatione deci.5. de reſcrip.nu.1.2.fol.12
Iuriſdictio & proceſſus ad ualiditatē ſententie neceſſarii exiſtunt deci.1.de preſump.nu.1.fol.105
Iuriſdictio epiſcopi lite inter ipſum & ſubditum pendente eſt ſuſpenſa quod ad eam cauſam de qua agitur deci.6. de priuileg.nu.2.fol.243
Iuriſdictio quando poſsit prorogari per partes de tempore ad tempus uide remiſsiue deci.9.de appel.nu.9.fol.129
Iuriſcripto potius adherendum eſt q̄ ſtilo ro.cu. propter illius ueritatem deci.9.de cau.poſſ. & propri.nu.17.fol.65
Ius in re & ad rem quomodo aquiratur & an de eo alteri queſito in prouiſione Papę mentio ſit facienda deci.3.de præb.nu.3.fol.137
Ius patronatus quibus modis acquiratur deciſi.6. de iure patr.nu.2.10.fol.222
Iuſpatronatus an laycus acquirere poſsit ex preſcriptione deci.7.de cau.poſſ.& propri.nu.6.fol.58.
Ius patronatus an acquiratur ex preſcriptione temporis immemorabilis dec.2.de proba.nu.7.fol.93
Ius patronatus ſi ex preſcriptione acquiratur quibus noceat deci.4.de probat.nu.4.fol.193
Ius patronatus laicorum ſi ex conſuetudine aut preſcriptione acquiratur et exiſtat an in literis prouiſionis uel expectatiuis aut aliis gratiis Pape neceſſario de eo ſit facienda deci.ea.nu.4.fol.eo.& de iurepat.deci.7.nu.5.fol.226

Ius patronatus ſi eſt reſeruatus illis de genere teſtatoris extenditur ad deſcedentes ex femina adeo quod femina etiam priuata eſt capax iuriſpatronatus deci.1.de iure pat.nu.3.4.fol.215

Iuſpatronatus ex conſtructione uel fundatione eſt eque potens iuripatronatu ex dotatione cum iſta tria equiparantur in iure deci.6.de iurepatr.nu.7.fol.223

Iuſpatronatus uendicare uolens preſentationes plurimas & curſum temporis allegare debet deci.7.de iurepatro.nu.4.fol.225

L

Laicus ex preſcriptione acquirere poteſt iuſpatronatus deci.7.de cau.poſſ.& prop.nu.6.fol.58

Legatus de latere an poſſit cōferre beneficia quorum collatio ſiue preſentatio ad aliquem pertineat iure ſpeciali deci.4.de iure patr.nu.5.fol.219

Leges licite allegantur in foro eccleſiaſtico niſi canonibus contradicant deci.6.de reſti.ſpo.nu.3.fol.75

Legitimus quando dicatur aut legitimetur filius ex ancilla genitus deci.1.de ſpon.& matri.nu.3.fol.228

Legitimi ſunt filii nati ex illicito matrimonio quādo uterq; uel alter ignorauit impedimentum deci.1.de ſpon.& matri.nu.5.fol.229

Lex ex ſimilitudine rationis & connexitate negotii etiam ſi ſit penalis extenſiuam interpretatiouem recipit deci.6.de iure patro.nu.2.fol.223

Lex quando reſiſtit actui ex eo nec ciuilis nec naturalis oritur obligatio deci.5.de interpat.nu.2.fol.220

Lex & capitulum debet regulariter facere ad titulū in quo ponitur licet nō ſemper de neceſſitate deci.11.de reſcrip.nu.2.fol.22

Lis ſuper poſſeſſione rei non facit rem litigioſam ſed poſſeſſionem duntaxat deci.6.de reſcrip.nu.2.fol.13

Lis mota ſuper nullitate uel inualiditate aut extinctione penſionis an & quando retardet uel impediat ſolutionē penſionis deci.10.de reſcrip.nu.8.fol.20

Lis ſuper beneficio & ſic ſuper iure an operetur circa poſſeſſionem deci.9.de cau.poſſ.& prop.nu.3.fol.63
Lis ſuper poſſeſſorio intentata non facit proprietatem litigioſam deci.9.de cauſa poſſ.& prop.nu.10.fol.64
Lis iniuſte & calumnioſe ſuper beneficio mota non inducit uitium litigioſi nec impedit ordinarium quin occurrente uacatione conferre posſit deci.7.de dol.& contu.nu.1.fol.84.& deci.5.ut lit.pend.nu.3.fol.90
Lis dicitur ita durare in perſonam gratioſe ſurrogati ſicut durabat uiuente eo in cuius locum eſt facta ſurrogatio deci.1.ut lit.pend.nu.2.fol.86
Lis ita dicitur pendere per ſolam ammisſionem ad proſecutionem litis & cauſe ſicut ſola citatio legitime executa deci.1.ut lit.pend.nu.4.fol.eo.
Lis prius uiuere in perſonam illius qui ſurrogari mandatur non dicitur quam per iudicem ſit facta admisſio deci. ea. nu.5.fol.eo.
Lis per ſententiam aut morte ciuili uel naturali collitigantiū finitur deci.3.ut lit.pend.nu.5.fol.88
Lis ſuper poſſeſſorio tantum nō facit beneficium litigioſum nec eſt impedimento ordinarii quin posſit occurrēte uacatione prouidere deci.4.ut lit.pend.nu.1.fol.eo.
Lis ſuper poſſesſione beneficii eſt quaſi ſpiritualis & de foro eccleſiaſtico deci.4.ut lite penden.nu.2.fol.89
Lis in qua nihil eſt actum per xviii.annos an impediat ordinarios & ſit locus diſpoſitioni.c.i.ii.ut lite penden.in.vi. deci.5.ut lite pend.nu.1.fol.90
Lis non finiri aliter q̄ per ſententiam an recipiat aliquam limitationem deci.ea.nu.2.fol.eo.
Lis per appellationem extraiudicialem an dicatur pendere deci.1.de appel.nu.6.fol.112
Lite pendente ſuper beneficio patroni preſentare ac ordinarii inſtituere ſeu prouidere non poſſunt deci.3.ut lit. pēd. nu.2.fol.87
Lite pendente inter epiſcopum & ſubditum iuriſdictio epiſcopi eſt ſuſpenſa quo ad eam cauſam de qua agitur de

ci.6.de priuile.nu.2.fol.243
Lite durante Papa ſolet eximere ſubditos a iuriſdictione epiſcopi deci.6.de priuile.nu.3.fol.eo.
Litere per auctorem producte & canonizate nō ſunt impedimento quin reus docto de non iure actoris poſſit abſolutoriam obtinere deci.2.de ſent.& re iud.nu.2.fol.110
Litere apoſtolice ad lites impetrantur ex ſtilo curie ualide & abſq; pena falſi & ad earum impetrationem admittuntur abſq; ſpeciali mandato deci.1.de procur.nu.4.fol. 35
Litigioſa res poſſesſio uel proprietas ſeu actio etiam in materia beneficiali quando cenſeatur uide remisſiue deci.ea. de cau.poſſ.& prop.nu.11.fol.64
Locus congruum ad appellādum & Apoſtolos petendum infra tempus debitum dicitur eſſe domicilium iudicis deci.8.de appel.nu.7.fol.125
Locans operas per quē non ſtetit quominus preſtentur conſequitur conuentam mercedem abſq; deductione expenſarum quas fuiſſet facturus in illarum preſtatione deci.1. de loc.& cond.nu.1.fol.192

M

Mandatum de prouidendo de eccleſia in altera ex rectoriis curatis exiſtētibus in eccleſia effectum ſortiri poteſt deci.11.de præben.nu.2.fol.155
Mandatum quod prouideatur de eccleſia non comprehendit dignitatem principalē in ipſa eccleſia deci.11.de præben.nu.1.fol.154
Mandatum ſpeciale comprehenſum ſub generalitate uerborum an ſufficiat in petenda reſtitutione in integrum deci.3.de teſta.nu.2.fol.210
Mandatum ad reſignandum pure necnon petendum & obtinendum φ alteri prouideatur ſimoniacum non exiſtit deci.2.de ſimo.nu.1.fol.232
Magis dignum trahit ad ſe minus dignum quando ueniunt eque principaliter.deci.5.de reſcrip.nu.3.fol.12
Maior pars alicuius collegii aliquid faciens an dicatur ab omnibus de collegio factū deci.2.de iurepat.nu.1.fo.216

Manus inferiorum per reſeruationem affectionem & decretum Pape ligate dicuntur deci.23.de præb.nu.3.fol.172
Matrimonium putatiuum data ignorãtia in altero ex contrahentibus an legitimet prolem ſicut uerũ deci.1.de ſpon.& matri.nu.1.fol.227
Matrimonii putatiui defectus nõ reiicit filios nec efficit non legitimos ſicut nec impedit legitimatiònem ex concubinatu deci.1.de ſpon.& matri.nu.4.fol.228
Matrimonium cum quacunque etiam publica meretrice ſine diſtinctione perſonarum contrahi poteſt deci.1.de ſpon.& matri.nu.7.fol.229
Matrimonium ſubſequẽs an legitimet prolem ſuſceptã quãdo unus ex contrahentibus ſit nobilis alter uero uiliſſime conditionis deci.1.de ſpon.& matri.nu.6.fol eo.
Maxime iſta dictio de ſui natura quid ſupponat deci.4. de conceſſ.præb.nu.8.fol.180
Mẽtio an ſit neceſſaria iuriſpatronatus laycorum ex conſuetudine uel preſcriptione in expectatiuis uel aliis literis Pape deci.7.de iurepat.nu.5.fol.225
Mentio in impetratione beneficii eſt habenda de omnibus reſeruationibus ſuper eodem beneficio concurrentibus deci.9.de præben.nu.5.fol.153
Mentio in impetrationibus niſi in caſibus in iure expresſis fieri debet & an per equipollens ſufficiat deci.12.de præben.nu.6.fol.157
Mentio in prouiſione beneficii de ipſius qualitate ut puta electiui ſacerdotalis &c.an ſit habenda deci.12.de præben.nu.2.fol.156
Mentione non habita in impetratione dignitatis principalis in collegiata de cura parrochianorum imminebat animarum tenet illius uigore facta prouiſio deci.12.de præbẽ.nu.13.fol.eo.
Mentionem facere non eſt opus in impetrationibus de futuris habentibus ſe ad eſſe & non eſſe deci.16.de præbẽ.nu.3.fol.162
Mentionem an facere teneatur impetrãs beneficium de præ

ſentatione uel electione aut de acceptatione facta per expectanté & clauſula ſolita dummodo non ſit alteri &c. quando ſufficiat deci.18.de præben.nu.3.fol.166

Mentionem de lite legitime introducta impetrans beneficium facere tenetur alias non ualet impetratio quando cederet in preiudicium iuris litigatorum deci.18.de prębē. nu.6.fol.167

Mortuo altero ex collitigan.docto de eius obitu citatis ſua intereſſe putantibus per audientiam contradictarum proceditur deci.6.ut lit.pend.nu.1.fol.92.deci.1.de ſenten.& re iud.nu.1.fol.110

Mortuo principali procurator etiam dominus litis effectus non eſt citandus ſi proceditur contra intereſſe putantes per audientiam contradictarum deci.2.de appel.nu.3.fo. 113

Mors preſumitur quod impetrationem preceſſerit etiam ſi eadem die facta reperiatur deci.21.de præbend.nu.1.fol. 169

Motu proprio principis aliquid eſſe factum non preſumitur niſi id exprimat deci.7.de appel.nu.4.fol.122

Motus proprius in expectatiuis in quo ſuffragetur deci.4. de conceſſ.præb.nu.2.fol.173.deci.1.de rerum permut. nu.4.fol.204

Motus proprius cū generali clauſula operatur ꝙ generalis clauſula habet uim ſpecialis deci.4. de conceſſ. præben. nu3.fol.179

Motus proprius non tollit qualitates intrinſecas nec ledit ius tertii deci.4.de conceſ.præben.nu.4.fol.180

Motus proprius ſine clauſula generali ſemota regula an ſufficiat ad impediendam optionem deci.4.de conceſſ.prę ben.nu.6.fol.eo.

N

NEmo citra principem poteſt concedere ꝙ in caſibus non cōceſſis expreſſe a iure ſummarie procedatur deci.1.de iud.nu.1.fol.42

Notarius cancellarie aut camere non perficitur ad admit-

tendas uel reprobandas reſignationes beneficiorum ſed tantum ad recipiendum ſeu teſtificandum reſignantium conſenſus iuxta tenorem ſupplication.ſignatarum ſeu ſignandarum deci.2.de renun.nu.6.fol.30
Notorium & fama per duos teſtes probari poteſt deci.3.de proba.nu.3.fol.100
Noua prouiſio an purget uitia præterire occupationis ut fructus illicite queſiti ſui remaneant deci.6.de præben. nu.8.fol.148
Noua prouiſio tacito defectu de quo Papa potuit habere noticiam per regulas cancellarie uel per diſpoſitionem iuris communis non eſt ſurrepticia deci.12.de præben. nu.7.fol.157
Nullitas actus an ex ſola inhibitione reſultet deci.2.de præben.nu.3.fol.134
Nuntius an poſſit conſtitui aduerſarius ad actum citationis deci.6.de cau.poſſ.& propri.nu.5.fol.56
Nuntius an quis in re ſua eſſe poſſit deci.6.de cau.poſſ.& propri.nu.4.fol.eo.

O

Obiectus dare non poteſt regulariter ueniens ad cauſam pro ſuo intereſſe uigore clauſule omneſque alios poſt terminum ad articulandum bene ſeruatum niſi contra iura quæ poſt ipſum terminum quandocunque producuntur in obſeruatione termini ad dicẽdum contra ea deci.1.de excepti.nu.1.fol.108
Obiectus quando poſt terminum ad articulandum dari poſſunt deci.1.de excep.nu.2.4.fol.eo.
Obiectus contra iura quecunque poſt terminum excluſiuum producta dari poſſunt deci.1.de excep.nu.5.fol.109
Obiectus etiam ſine titulo per reum & poſſeſſorem dari poſſe quomodo intelligatur deci.2.de excep.nu.5.fol.eo.
Obliuio quo tempore inducatur deci.5.de reſtitu.ſpolia.nu.3.fol.74
Obligatus in forma camere cum iuramento ad certam ſummam an audiatur ſi reconueniendo ſuper mercede petat

abſolui a iuramento etiam ad affectum compenſationis duntaxat deci.1.de mutu.peti.in prin.fol.45
Opinio communis eſt ſequenda nec ab ea licet recedere niſi ſit euidenter falſa deci.5.de conſti.nu.13.fol.8
Omisſio inuentarii non priuati heredem commodo trebellianice deci.3.de teſta.in prin.fol.210
Opinio ſingularis exiſtens pro matrimonio & legitimatione an ſit ſequenda contra communem deci.1.de ſpon.& matri.nu.8.fol.229
Opinio gloſe quando ſit contra communem ſequenda deci.1.de uſur.nu.3.fol.234
Opinio uehemens habetur pro certitudine deci.7.de dolo & contu.nu.3.fol.84
Optandi conſuetudo uel ſtatutum ceſſat in reſeruatione ſpeciali uel generali motu proprio facta in fauorem certe perſone ſecus ſi ad alicuius inſtantiam deci.4.de conceſ.præben.nu.1.7.fol.179
Optandi conſuetudo an tollatur per clauſulas generales non obſtantiarum uide remiſſ.deci.4.de cōceſ.præb.nu.9.fo.180
Opinionum uarietas ſi reperiatur an peccet ſequēdo opinionem non ueram & in ambiguis excuſetur ſequens illud quod obſeruatur in Ro.cu.propter ſcientiam & tollerātiam Pape deci.5.de conſti.nu.11.12.fol.7
Optio uel aſſenſus in eccleſiis abſque nouo titulo & collatione fit deci.17.de præben.nu.2.fol.164
Optio præbendarum de quibus præbendis intelligatur ut optio locum habeat deci.eo.de præben.nu.3.fol.eo.
Ordinarius an posſit prouidere de beneficio uacanti infra menſem datum expectanti etiam ſi expectans deci.5. de conceſ.præben.nu.1.fol.181
Ordinarius reſignationem beneficii reſeruati admittere ſed non confere poteſt deci.8.de præben.nu.9.fol.151
Ordinarius poteſt inquirere ſuper fructibus male perceptis deci.6.de præben.nu.7.fol. 148
Ordinarii omni anno debent uiſitare eccleſias ſibi ſubiectas deci.2.de cau.poſ.& propri.nu.3.fol.50

Ordo ſcripture deſignat ordinem uoluntatis qui attenditur etiam inter perſonas deci.9.de præben.nu.2.fol.152
Ordo iuris & tela que habetur in.l.prolatam.C.de ſenten.in cauſis profanis requiritur deci.8.de reſcrip.nu.8.fol.17

P

Pacificus poſſeſſor quis dicatur deci.9.de cau.poſſ.& propri.nu.1.fol.63
Pacto appoſito ut ſolutio fiat. b emphiteota quolibet menſe an triennium expectari debeat ad hoc ut dicatur non ſolués cecidiſſe a iure ſuo deci.3.de loca.& cód. nu.8.fol.199
Pactum appoſitum in cõtractu emphitheotico ꝙ liceat domino rem apprehendere abſqꝫ declaratione quid operetur deci.3.de loca.& cond.nu.5.fol.198
Pactum & ſtatutum a pari procedunt deci.3.de loca.& conduc.nu.6.fol.eo.
Pactum oppoſitum cõforme diſpoſitioni iuris communis quid operetur deci.3.de loca.& conduc.nu.7.fol.199
Papa an poſſit uendere titulum beneficii ſine uitio Simonie deci.2.de ſim.nu.5.fol.232
Papa ſi prouidet ſi detur executio in actu prouiſionis dicitur exequi ſuam prouiſionem cum in beneficialibus habeat plenitudinem poteſtatis deci.3.de præbend. nu.24. fol.142
Papa non ligatur decretis conciliorum quia ſupra ius & cõcilia eſſe dignoſcitur deci.2.de præben.nu.4.fol.135
Papa apponens manum in beneficio prouidendo aut reſeruando inficit omnia in contrarium facta per eius decretum ligat etiam ignorantes deci.1.de reſti.ſpoli. num.8. fol.67
Papa in reſignatione quæ fit in manibus ſuis ſuſpendit ad illius effectum omnes expectatiuas ſpeciales uel generales reſeruationes &c.citra acceſſus & regreſſus ac de conſenſu coadiutorias,ex ſtili interpretatione illud uerbum conſenſus refertur in huiuſmodi limitatione coadiutorias tantum deci.1.de pact.nu.4.fol.34

Pape ſcientia & tollerantia in prohibitis conſtitutione canonica excuſat a uitio Simonie deci.2.de Sim.nu5.fol.232
Papam grauare uelle eccleſiam de duobus beneficiis a iure preſumitur deci.2.de conceſ.præben.nu.2.fol.176
Patronus ille dicitur cuius anteceſſores per centum annos preſentarunt deci.2.de prob.nu.6.fol.95
Patroni an ſint uocandi in diſmembratione ſeu alienatione rerum eccleſiaſticarum deci.3.de iure pat.nu.1.fol.217
Paupertas licet in multis caſibus in iure noceat & minuat hominis fidem non tamen hoc debet extendi extra caſus a iure expreſſos cum lex aliquando magis reſpiciat perſonarum fidem q̃ facultatem & proſit etiam in multis caſibus deci.11.de reſcrip.nu.3.fol.22
Pecunia debita ad diem ſi ſtatim petatur reo nihil excipiente iudex condemnabit ad diem ex quo iſtud dari in diem ineſt obligationi deci.10.de reſcrip.nu.2.fol.19.
Peius eſt titulum infectũ producere q̃ nihil de titulo allegare deci.3.de cau.poſſ.& propri.nu.7.fol.52
Pena quæ imponitur in uno ex equiparatis in iure in altero adiecta etiam eſſe uidetur deci.5.de conſti.nu.4.fol.6
Pena excommunicationis maior eſt q̃ priuationis beneficii deci.5.de conſti.nu.5.fol.eo.
Pena.l.ſi quis maior.C.de tranſact.an habeat locum in omni contractu iurato deci.2.de iure iur.nu.7.fol.108
Pena ſpecialis quæ a iure non eſt expreſſe ſtatuta imponere non debemus deci.2.de iureiur.nu.4 fol.109
Pena certa a iure inducta & non alia eſt imponenda deci.2 de iureiur.nu.5.fol.eo.
Pena excommunicationis ac priuationis beneficii nõ incurritur nec regrediendi ſeu accedendi ob non ſolutionem penſionis locus non exiſtit tacente penſionario deci.4.de loca.& cond.nu.19.fol.200.
Pene.c.eum qui de præb.in.vi.locus nõ exiſtit in poſſeſſione tradita per executorem uel per iudicem etiam iniuſte deci.6.de cauſa poſſ.& propri.nu.7.fol.56
Penalis diſpoſitio emanantis in fauorem anime non debet

reſtringi ſed dilatari deci.5.de conſti.nu.10.fol.7
Pene regulariter ad heredes non tranſeunt deci.2.de loca. & cond.nu.5.fol.191
Penſionis reſeruatio a principis non autem a partibus uoluntate dependet deci.4.de loca.& cond.nu.5.fol.201.
Penſionem non ſoluens in tempore an & quando ſit excõmunicatus & priuationem incurrat deci.2.de loca.& condu.nu.3.fol.190.& deci.3.eo.ti.nu.4.fol.198
Penſionarius ſi uult agere ad penas contentas in literis apoſtolicis reſeruationis penſionis tunc eſt neceſſaria earundem literarum intimatio ubi quis non conſentiſſet uel per alium preſtitiſſet conſenſum deci.12.de reſcrip.nu.2.fol.23
Pendente partium compromiſſo tempus nõ currit ad proſequendam appellationem deci.9.de appel.nu.7.fo.128
Periurium an faciat aliquem cadere a iure contractus ipſo facto deci.2.de iureiur.nu.7.fol.107
Permutari an posſit beneficium generaliter reſeruatum & qualiter ſuccurratur deci.1.de rerum permuta.nu.2.fol.203.
Petente beneficium ex cauſa permutationis ſufficit probare compermutantem pro tali habitum deci.2.de cau.poſſ.& propri.nu.5.fol.50
Permiſſum eſſe uidetur quod non reperitur expreſſe prohibitum deci.1.de re iud.nu.3.fol.106
Plura beneficia eccleſiaſtica ſimplicia ſiue exigant reſidentiã ſiue non an posſit quis in ſimul retinere uide remiſſ. deci.1.de conſti.nu.3.fol.1
Poſſesſio decẽnalis facit preſumptionem tituli in posſidente deci.4.de cau.poſſ.& propri.nu.9.fol.54
Poſſesſio dicitur canonica illa quæ apprehenditur uigore brachii ſecularis uel mãdati executiui deci.6.de cau.poſſ.& propri.nu.11.fol.57
Poſſesſio an ſit reuocanda uia attentatorum ſi tertius ademptus eſt poſſesſionem lite pendente deci.9.de cau.poſſ.& propri.nu.5.fol.63

Poſſeſio ſeu quaſi ſine apprehenſione non habetur nec recuperetur etiam per fictione iuris deci.7.de cauſa poſſ. & propri.nu.1.fol.58
Poſſeſio dum acquiritur eſt facti & acquiſita eſt iuris deci. 7.de cau.poſſ.& propri.nu.5.fol.eo.
Poſſeſio iuris preſentandi ad eccleſiam an cenſeatur acquiſita ex poſſeſſione caſtri deci.7.de cau.poſſ.& propri. nu. 4.fol.eo.
Poſſeſio non acquiritur nec acquiſita probatur per illa uerba in literis prouiſionis appoſita & executoribus directa ꝙ faciat illum pacifice poſſidere ſed bene poteſtatem intrandi & acquirendi deci.7.de cau.poſſ.& propri.nu. 10.fol.59
Poſſeſio regulariter non tranſit ſine apprehenſione corporali deci.7.de cau.poſſ.& propri.nu.18.fol.61
Poſſeſio in incorporalibus an acquiratur per ſententiam deci.7.de cau.poſſ.& propri.nu.11.fol.59
Poſſeſio canonicatus & præben.in cathedrali aut collegiata capitulariter tardi debet alias non eſt canonica nec reſtituibilis niſi aliud ſit de conſuetudine deci.8.de cau.poſſ. & propri.nu.1.fol.62
Poſſeſio præbende qualiter acquiratur uide remiſſiue deci.8.de cau.poſſ.& propri.nu.2.fol.eo.
Poſſeſio iuſtificatur per patientiam & admiſſionem canonicorum ad actus canonicis tantum competentes factam deci.8.de cau.poſſ.& propri.nu.3.fol.eo.
Poſſeſio pacifica reſpectu.c.de multa &.c.licet canon quomodo intelligatur deci.8. de cau. poſſeſ. & propri. nu. 2.fol.63
Poſſeſio nec eius commodum tollitur per litem deci.9.de cau.poſſ.& propri.nu.14.fol.64
Poſſeſio ſola nihil operatur ſi titulus eſt notatorie nullus poſſeſſor tamen de iure citari debet deci.1.de reſti.ſpoli. nu.7.10.fol.67
Poſſeſio habetur pro canonica cū ſola ſupplicatiōe,cū litere nō ad effectū gratie ſed ad illius probationē requiratur

deci.8.de reſti.ſpoli.nu.3.fol.77
Poſſeſsio in cathedrali quæ non eſt bona, quia non capitularis iuſtificatur ex poſt facto ex patientia canonicorum deci.5.de iure patr.nu.3.fol.221
Poſſeſsio ſola facti non dat ius in beneficialibus nec conſideratur interdicto recuperande requirēte titulum ſaltem coloratum deci.5.de priui.nu.6.fol.241.
Poſſeſſorio & petitorio ſimul intentato utrunque una ſentētia terminari debet deci.7.de cau.poſſ.& propri.nu.16.fol.61
Poſſeſsionem apprehendens plenam ſine uiolentia an dicatur attentare deci.6.de cau.poſſ.& propri.nu.7.fol.56
Poſsidens quomodo poſsit mutare cauſam ſue poſſeſsionis deci.4.de reſti.ſpoli.nu.11.fol.73.
Poſsidere quando quis incipiat poſt ſententiam & quæ requiratur in quaſi poſſeſsione iuris incorporalis deci.6.de cau.poſſ.& propri.nu.2.3.fol.58
Poſſeſſor licet de eius iure non conſtet non eſt amouendus quin potius abſolueudus ſi de iure actoris non appareat deci.3.de reſti.ſpoli.nu.5.fol.70
Poſſeſſor uiolentus ſi continenti fuit derectus interdicto recuperande agere non poteſt deci.4.de reſti.ſpoli.num.4.fol.71
Poſſeſſor non tenetur oſtendere titulum ſue poſſeſsionis alicui niſi ſit ordinarius deci.4.de reſti.ſpoli.nu.8.fol.73
Poſteris relictum ſiue conceſſum priuilegium an extendatur ad natos ex feminis deci.1.de iurepat.nu.1.fol.215
Præbenda conſtituitur ex rebus temporalibus ideo poteſt aſsignari layco quando non eſt annexa canonice deci.17.de præben.nu.4.fol.174
Præbendarum collatio ſecundum communem opinionem ſalua conſuetudine & patronatis exceptis eſt communis inter epiſcopum & capitulum deci.22.de præben.nu.2.fol.170
Prerogatiue deſcriptis conceſſe a die date locum habent deci.2.de priui.nu.2.fol.225

Preſentare eligere aut inſtituere ſe ipſum nemo poteſt deci. 18.de præben.nu.3.fol.eo.
Preſentatio eſt fructus iuris patronatus deci.7.de cau.poſſ. & propri.nu.15.fol.60
Preſcriptio ſimpliciter per legem uel ſtatutum tollatur de qua intelligatur deci.6.de reſti.ſpoli.nu.4.fol.75
Preſentes in curia expectatiuarum uigore poſſunt accepta re beneficia uacantia extra curiam in genere & habita no ticia uacationes declarare in ſpecie deci.4.de conceſ.præ ben.nu.1.fol.177
Preſentes in curia ſicut per ſe in genere acceptare poſſunt ita & per procuratores deci.3.de conceſſ. præben. nu.4. 7.fol.eo.
Preſentato uel electo & inſtituto quale ius queratur per pre ſentationem electionem & inſtitutionem deci.18.de præ ben.nu.4.fol.166
Preſentatio clerici habet uim electionis deci.3. de iure pat. nu.3.fol.319
Preſtimonia ad hoc ut beneficii appellationem ueniant an ſufficiat ꝙ ſint ſolita dari in titulum perpetui beneficii de ci.3.de præben.nu.34.fol.144
Preſumptio quod predeceſſor potuit habuiſſe titulum uali dum cũ poſſesſione dicitur probata probatio deci.4. de cauſa poſſ.& propri.nu.5.fol.54
Preſumitur pro proceſſu in ſententia lata parte preſente & non appellante deci.1.de preſump.nu.2.fol.105
Preſumitur mandatum cumcompromiſſo precesſiſſe in lau do ualde antiquo.deci.3.de proc.nu.2.fol.38
Preſumitur pro mandato in ſententia antiquisſima etiam ſi cum ea eſſet productus proceſſus in quo deficeret man datum nam in antiquisſimis ratihabitio ſcientia aut paci entia domini preſumitur interueniſſe deci.3.de proc.nu. 6.fol.39
Preſumitur mortem impetratione precesſiſſe etiam ſi eadẽ die facta reperiatur deci.21.de præben.nu.1.fol.165
Preſumptiones diuerſe ſi concurrant uincit fundata poten

tiori ratione ac ueriſimilitudine deci.1.de teſta.nu.9.fol. 103
Princeps ſolus poteſt cauſam appellatiõe remota & ꝙ ſummarie in profanis procedatur committere deci.14.de reſcrip.nu.1.fol.25.uide in uerbo nemo citra &c.
Priores in ſcriptura in iure potiores & prerogatiue iuxta ordinem potentiores exiſtunt deci.9.de præben.nu.3.fol. 152
Principium quando & quomodo trahatur ad finem actus & econuerſo deci.3.de præben.nu.18.fol.140
Priuatus beneficio non eſt amouendus a ſua poſſesſione niſi premiſſa citatione & iuris ordine ſeruato deci.4.de ſeq. poſſ.& fruct.nu.2.fol.75
Priuatio beneficii non infertur propter mortale niſi aliud ſit graue etiam ſi delinquens ſit propterea excommunicandus deci.5.de reſtitutio.nu.7.fol.7
Priuationis pena inducta per.§.qui uero extrauagante execrabilis extenditur tantum ad obtenta curata & alia inibi expreſſa beneficia citra ſimplicia inhabilitatis uero extenditur ad omnia obtinenda tam curata ꝙ̄ ſimplicia deci.1. de conſti.nu.2.fol.1
Priuilegium & conſuetudo equiparantur deci.4.de iure pat. nu.6.fol.219
Priuilegium de non ſoluẽda canonica portione conceſſum ualidum exiſtit licet de poſſesſione alterius illam percipienti mentionem non faciat deci.1.de priuileg.nu.1.fol. 235
Priuilegium conceſſum ſuper decimis antiquis ex quo ab aliquo posſideri preſumuntur tacite poſſeſſoribus derogatum eſſe uidetur ſecus eſt in priuilegio noualium deci.1. de priuileg.nu.2.fol.236
Probare excluſionem exceptionis incumbit actori ſi illam in actione incluſit & deduxit alias tamen reo excipiente & ponente onus incumberet deci.10. de reſcrip.nu.10. fol.21.
Probare quid debeat titulum allegans deci.7.de cau.poſſ.

& propri.nu.7.fol.58
Probatio tituli inualidi predeceſſoris triennalis non includit ꝙ non habuerit alium titulum deci.3.de cau. poſſ.& propri.nu.4.fol.52
Probatio ſemel facta in cauſa ſuper non tuto acceſſu deſeruit etiam in commiſſione executoriali deci.2.de dolo.& contuma.nu.2.fol.81
Probatio plena reſultat ex pluribus coniecturis dec.7.de dolo.& contu.nu.4.fol.85
Probatio preſumpta ſufficit ubi clara & liquida haberi non poteſt deci.7.de dolo & contu.nu.8.fol.85
Probatio preſumptiua quando ſit concludens deci.3.de prob.nu.8.fol.97
Probatio aſſerentis beneficium de iure patronatu laycorū uel clericorum exiſtere an ſibi uel impugnanti incumbat deci.4.de prob.nu.10.12.fol.100
Probatio deuolutionis non eſt neceſſaria quando ineſt clauſula illa generalis ſiue alio quouis modo quæ comprehendit omnem modum uacandi deci.5.de præben.nu.2.fol.146
Probabilis litigandi cauſa an excuſet a condemnatione expenſarum deci.7.de dolo.& contu.nu.8.fol.84
Proceſſus ſummarius ſi aliqua commiſſione concedatur ad ſurrogatum in eius locum &in quacunq; inſtantia ſeu parte iudicii deci.8.de reſcrip.nu.5.fol.17
Proceſſus in quacunq; cauſa profana eſt ſummarius ſi in ſignatura Pape uel Cardinalis dicatur ꝙ ſummarie etiam ſi alia uerba non ſit in corpore commiſſionis uidelicet ſimpliciter & de plano &c.cum ſolius principis ſit cauſam ſummariam concedere etiam parte nō petente deci.14.de reſcrip.nu.1.fol.25
Proceſſus & iuriſdictio ad ualiditatem ſententie neceſſarii exiſtunt deci.1.de preſump.nu.2.fol.105.
Proceſſus per audientiam contradictore contra intereſſe putantes inualidus reputatur contradictore legitimo apparente deci.6.ut lite pend.nu.6.fol.82.

Proceditur per audentiam contradictarum docto de obi-tu actoris & citatis ſua intereſſe putantibus deci.1. de re iud.nu.1.fol.110
Proceditur per audientiam contradictarum mortuo altero ex collitigan. citatis ſua intereſſe putan. item cum procu-ratore minus ſufficiēti prefixo termino ad docendum de ſufficienti mandato deci.6.ut lit.pend.nu.14.fol.82
Procurator reſignātis mortuo ipſo reſignante poteſt aſtrin gi de iure ad preſtandum conſenſum in cancellaria uel ca mera pro expeditione literarum cum talis conſenſus nō ſit executio ad actum perfectum nec quo ad hoc expira-uit mandatum deci.1.de renun.nu.4.fol.28
Procurator illius qui ſuccubuit per tres conformes ſi in mā dato ſunt iſta uerba ad agendum defendendum appellan dum & ſupplicandum & generaliter omnia alia faciendū &c. poteſt impetrare reſtitutionē aduerſus ipſas & proſe qui cauſam abſque alio mandato deci.1.de procur.in princ.fol.35
Procurator cepta adimplere tenetur &pro illorū executio-ne quicquid expedit aut neceſſarium exiſtit facere non ta men noua incohare tenetur deci.1.de renun. nu.5.fol. 28
Procurator prime cauſe non indiget ſpeciali mandato ſi ad-uerſus ſententiam in integrum reſtitutio poſtuletur quia eſt de incidentibus & appendiciis ac dependē.prime cau ſe in quibus ſpeciale mandatum non eſt neceſſarium ſe-cus ſi peteret reſtitutio in integrum deci.2.de proc. nu. 12.fol.36
Procurator in ro.cu.eſt obligatus pro principali ſuo abſen-te abſoluendum expenſas regeſtri deci.1.de procura.nu. 2.fol.35
Procurator conſtitutus ad cauſas deuolutas tenetur defen-dere cauſam commiſſam de ſpeciali mandato Pape deci. 2.de proc.nu.3.fol.37
Procurator defuncti dominus litis effectus in beneficialibus an citari debeat deci.6.ut lit.pend.nu.14.fol.82
Procurator dominus litis effectus an & quando ſine cauſa

reuocari poteſt uel tacite intelligatur eſſe reuocatus deci.2.de appel.nu.5.6.fol.113
Procurator efficitur dominus litis ad domini non ſui commodum deci.2.de appel.nu.5.fol.eo.
Procurator recte agit etiam in fauorem reuocantis donec certificetur deci.2.de appel.nu.13.fol.115
Procurator conſtitutus ad preſentandum B.ad beneficium nondum uacans an ſi poſtea uacauerit poſſit ipſum præſentare deci.5.de iure pat.nu.1.fol.220
Procuratoris conſenſus ſufficit ſi cauſa committatur iudici qui pronuntiauit de conſenſu partium deci.3. de reſcrip. in princ.fol.10
Promotio ad eccleſiarum cathedralium regimina nō uacāt de iure priora beneficia obtenta per promotum donec labatur trimeſtre datum ad petendum munus cōſecrationis hodie tamen Papa in promotione conciſtoriali decernit illa uacare eo ipſo a die promotionis ubi non datur promoto eorundem retentio deci.2.de conſtitu.nu.1.3. fol.2.
Promoti beneficia ad hoc ut cenſeatur reſeruata ſufficit ꝙ promotionis tempore illa obtinuerit promotus etiam ſi de facto ſint retenta dummodo ius & uerus illorum titulus non ſit penes alium deci.2.de conſtitu.nu.2.fol.eo.
Proprietas uel poſſesſio aut res ſeu actio etiam in materia beneficiali quando cenſeatur litigioſa uide remisſiue deci.9.de cau.poſſ.& propri.nu.11.fol.64
Prouiſio beneficii nulla de fructibus indebite preceptis quādo tertio debentur mentione habita ualida reputatur deci.7.de præben.nu.1.fol.149
Prouiſio Pape de dignitate maiori poſt pontificalem aut principali in collegiate uacān.per obitum familiaris Cardinalis an teneat ſine cōſenſu eiuſdem Cardinalis ex quo ſunt reſeruata Pape per aliam regulam deci.23.de præben.nu.9.fol.274
Prouiſio ordinarii infra menſem datum expectanti non ualet nec reuiuiſcit lapſo menſe etiam ſi expectans non ac

ceptet deci.5.de conceſſ.præben.nu.1.fol.181
Prouiſio Pape dicitur eſſe magis notoria q̃ reſeruatio deci. 2.de reſti.ſpoli.nu.8.fol.70
Prouiſio Pape etiam motu proprio facta non preiudicat iuri patronatu laycorum deci.4.de prob.nu.3.fol.98
Prouiſio ſeu commenda quæ fit Cardinali de beneficio nõ aſcendẽte ad.cc.ducatos au.de.ca.ſe.co.ex.eſt ualida obſtante conſtitutione generalis concilii lateranen. tertio non.maii anno.ii.Leonis publicata deci.2.de præbend. nu.1.fol.134
Prouiſio ſeu commenda ex nunc prout ex tunc &c.non dicitur uere facta tempore date quia conditionalis exiſtit reſpiciens tempus uacationis & acceptationis deci.3.de præben.nu.4.fol.137
Prouiſio pape de deuoluto ad ſedem apoſtolicam comprehendit reſeruatum quod Cardinalis indulto conferre poterat ſi infra ſex menſes conferre neglexit deci.8.de præben.nu.1.8.fol.150
Prouiſio pape de dignitate in collegiata etiam de cura parrochianorum cui imminebat animarum mentione nõ habita ualet deci.12.de præben.nu.1.3.fol.156
Prouiſio pape de beneficio uacanti per obitum familiaris ſui nulla de familiaritate Cardinalis de qua defunctus etiam extiterat mentione habita ualida reputatur cum nec eius conſenſum exigitur deci.9.de præben.nu.1.fol.152.
Prouiſio beneficii nulla de ipſius qualitate ut puta electiui ſacerdotalis &c. mentione habita an ualeat deci.12.de præb.nu.2.fol.156
Prouiſio magis qualificati exceſſione minoris prerogatiuati non preiudicat alteri eodem die prius cum minori in prouiſione concurrenti deci.15.de præben.nu.2.fol.161
Prouiſio in beneficialibus eſt actus legitimus qui non ſtatur in pendenti data acceptatione prouiſi ſed ſtatim perficitur nec recepit diem aut condictionem deci.15.de præben.nu.3.fol.eo.
Prouiſio Pape de beneficio uacante per obitum familiaris

predeceſſoris ſui in familiaritate Cardinalis uiuentis defuncti abſque conſenſu Cardinalis & aliis requiſiti per regulam an ſit canonica deci.23.de præb.nu.1.fol.172

Prouiſio Pape an ualeat ſi preuenit expectantes deci.5.de conceſ.præben.nu.2.fol.181

Prouiſio beneficii uni facta ex reſignatione obtinentis cum ſuſpenſione gratiarum non facit expirare gratiam mandati de prouidendo alteri prius de eodem beneficio cum primum uacauerit conceſſam deci.10.de conceſſ.præbē.nu.1.fol.188

Prouiſio beneficii ex cauſa ceſſionis facta ſi beneficium erat mentaliter reſeruatum quando ualeat deci.10.de conceſ.præben.nu.8.fol.189

Prouiſio Pape de beneficio de iure patronatu laycorum ex fundatione dotatione uel conſtructione exiſten.ſine derogatione aut patronorum conſenſu eſt nulla deci.7.de iure pat.nu.3.fol.225

Prouiſio Pape de beneficio patronatu laycorum abſque derogatione non preiudicat patronis deci.6.de iure patro.nu.5.fol.223

Prouiſus ab ordinario in uno ex menſibus reſeruatis per regulas cancellarie ſi ſpoliatur an debeat reſtitui deci.1.de reſti.ſpoli.nu.1.fol.65

Poteſtas legati de latere non extenditur ad reſeruata deci.5.de conceſ.præben.nu.3.fol.177

Publicatio acceptationis in alio q̃ beneficii loco facta dato iuſto impedimento an ſufficiat deci.1.de dolo.& contu.nu.1.fol.79

Publice exponit Bal.ideſt corā populo unde teſtis dicēs ꝙ publice audiuit probat famā de.3.de prob.nu.4.7.fol.96

Q

Qualitas quę in facto cōſiſtit nō autē quæ de iure ineſt in beneficiis exprimi debet in impetrationibus beneficiorum deci.4.de præbē.nu.6.fol.141.& dec.12.eo.ti.nu.8.fol.157

R

RAtio naturalis an licite allegetur in deciſionibus cau‑ ſarum & an per eam poſſumus uerba legis reſtrin gere deci.1.de mutu.peti.nu.3 fol.45

Ratio in arbitrariis reddenda non eſt deci.2.de priuile.nu. 4.fol.237

Reductio ad arbitrium boni uiri ſtante enormi leſione non obſtante quacunque uerborum cautela peti poteſt deci. 1.de emp.& uend.nu.3.6.fol.191

Regens cancellariam in omnibus commiſſionibus in qui‑ bus petitur ꝙ posſit procedi ſummarie ſolet regẽs exten dere ꝙ ſummarie niſi ſit cauſa iniuriarum & ſi omiſerit extendere iſtam clauſulam quod ſummarie dummodo ſit petitum in corpore commiſſionis ſolent.d.auditores mittere notarium ad regentem etiam poſt primam uel ſe cundã ſententias ut apponat in originali huiuſmodi clau ſulam deci.7.de reſcrip.nu.2.3.fol.15

Regreſſus quia habent cauſam iuris de preterito nõ autem ſimpliciter de futuro ideo ſub indultis Cardinalium nec ſub concordatis germanie non continentur ſecus eſt in coadiutoriis cum futuris ſucceſſionibus quæ nihil habẽt de præterito deci.1.de pact.nu.1.fol.33

Regreſſum habens & patiens alium poſt quam regreſſui fa ctus eſt locus pacifice per quadriennium posſidere ſibi præiudicat deci.5.de cau.poſſ.& propri.nu.4.fol.53

Regreſſus de ſtilo preſeruantur nec ſuſpenduntur in reſigna tionibus deci.4.de priui.nu.4.fol.239

Regreſſus ad beneficia non obſtante indulto Cardinali ordi nario collatori conceſſo ualent ac data uacatione effectũ ſortiri debent etiam de indulto huiuſmodi mentione nõ habita deci.4.de priui.nu.1.fol.eo.

Regula de triennali item lapſus quadriẽnii an obſtet peten‑ ti reſtitutionem in integrum habenti in commiſſione reſti tutionis pro ut de iure deci.2.de in integ.reſti.in princ. fol.41.

Regula de triennali eſt contenta titulo preſumpto.deci.2. de cau.poſſ.& propri.nu.2.fol.50

Regula quæ habet ꝙ lis non finitur niſi per ſententiam an re cipiat aliquam limitationem deci.5.ut lit. penden. nu.2. fol.90
Regula de triennali nec allegatio lapp.89.non defendit ſpo liatorem nec in uicium ſuccedentem deci.5.de reſti.ſpo li.nu.2.fol.74
Regula de triennali non uult aliquem in poſſeſſorio nec pe titorio moleſtari deci.5.de reſti.ſpoli.nu.5.fol.eo.
Regula de triennali non iuuat illum qui cauſa committi ob tinuit deci.5.de reſti.ſpoli.nu.6.fol.eo.
Regula ꝙ non iudicetur iuxta tenorem ſupplicationis ſed literarum deſuper expeditarum non habet locum in poſ ſeſſorio deci.8.de reſti.ſpoli.nu.14.fol.79
Regula de triennali fraternizat cum cle.1.de ſeque.poſſ.& fruct.deci.4.eo.ti.nu.3.fol.95
Regula de triennali non defendit habentem ſimoniacum in greſſum deci.3.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.2.fol.94
Regula ꝙ non iudicetur iuxta tenorem ſupplicationis ſed literarum deſuper expeditarum quomodo procedent & interpretetur deci.2.de re iud.nu.5.fol.111
Regula & extrauagans Alexandri.vi.de fictis familiaribus quare emanauit deci.10.de præben.nu.5.fol.154
Regula cancellarie de qualitatibus beneficiorum exprimen dis in impetratiōe quomodo intelligatur deci.12.de præ bend. nu.12.fol.158
Regula cancellarie quæ diſponit ꝙ habens ſignatura per fi at preferatur alteri habenti per conceſſum intelligitur etiam ſi habens per conceſſum eadem die ſit poſſeſſor deci.14.de præben.nu.1.fol.160
Regula de exprimendo nomine & titulo ac conſenſu Car dinalis in impetratione beneficii uacātis per obitum fami liaris ſui non habet locum in prouiſione quæ fit ex reſi gnatione familiarium deci.16.nu.1.4.fol.162
Regula excipiens canonicatus & præben. interprætatur de exiſtentibus in cathedrali ſi pro pauperibus ſecus ſi pro aliis gratioſis deci.8.de conceſ.præben.nu.3.fol.183

Regula illa quæ habet quod lex de eo quod eſt non de eo quod futurum eſt certam eſſe debet quomodo intelligatur deci.4.de loca.& cond.nu.10.fol.202

Regula de impetratione beneficiorum per obitum familiarium Cardinalium uacantium locum habet etiam ſi beneficia familiaribus predictis commendata forent deci.5. de priuile.nu.8.fol.241

Regule cancellarie ſunt ſtricti iuris adeo ꝙ nec extendi nec ſuos terminos egredi poſſunt deci.16.de præben.nu.5. fol.159.& deci.23.eo.ti.nu.14.fol.173

Relatiuum quis uel qui iunctum uerbo futuri temporis quãdo faciat ſuum antecedens conditionale deci. 3.de præben.nu.11.13.fol.138

Relatiuum iuncto uerbo preſentis temporis importat demonſtrationem deci.3.de præb.nu.12.fol.139

Remedium canonis re integranda competit etiam contra eum qui cum titulo & bona fide poſſidet deci.7.de reſti. ſpoli.nu.1.fol.76

Remedia in poſſeſſoriis & eorum diuerſitate uide remisſiue deci.7.de reſti.ſpoli.nu.2.fol.77

Remisſio ad partes olim non dabatur ad probandum attentata & ſeu ſpolium hodie tamen aliquando datur deci.4.de dila.nu.1.2.4.fol.49

Remiſſoria reo pretenſo ſpoliatori propter dicta teſtium etiam nulliter in partibus examinatorum excludentia ſpolium ac ſuſpenſionem malitioſe dilationis conceditur deci.3.de dila.nu.2.fol.48

Remiſſoria ita eſt arbitraria reſpectu loci & termini ſicut dilatio in cauſis ciuilibus cuius materiam uide ibi remisſiue deci.3.de dila.nu.1.fol.48

Remiſſoria ad probandam uiolationem ſequeſtri an regulariter concedi debeat deci.5.de ſeque.poſſ.& fruct.nu. 6.fol.96

Renuntians beneficium licet amittat poſſesſionem iuris tamen ſi incumbit poſſesſioni realiter & de facto ſi a tertio ſpoliatur eſt reſtituendus deci.4.de reſtitu.ſpoliat.

nu.2.fol. 72.
Renuntians amittit non ſolum dominum uerum etiam ciui lem & naturalem poſſesſionem ſi tamen poſtea incumbit animo continuandi illam de nouo acquirere uidetur deci.4.de reſti.ſpoli.nu.3.10.fol.71.73
Renuntiatio facta per ſpoliatum poſt ſpoliationem an ſit impedimento ſi uult agere ad reſtitutionem deci.4.de reſti. ſpoli.nu.6.fol.72
Renuntiationis exceptio an obſtet agenti interdictio recuperande contra tertium qui eum ſpoliauit poſt reſignationem factã in fauorem alterius deci.1.de reſtitu.ſpoli.nu. 1.fol.71
Renuntiare liti ſeu liti & cauſe & renuntiare iuri quid importent deci.2.de appel.nu.7.fol.114
Reſcriptum ad lites ſurrepticium non eſt ipſo iure nullum ſed ope exceptionis ſecus in aduocatorio iuriſdictionis quod eſt nullum ipſo iure deci.1.de reſcrip.nu.1.fol.8
Reſcriptum ſecundum non faciens mentionem de primo aduocatorium non dicitur & requiſita ad reuocationem primi reſcripti uide remisſiue deci.2.de reſcrip.num.1. 2.fol.9.
Reſcriptum aduocatorium ſi ſit ſurrepticium eſt nullum ipſo iure quia auocatio eſt odioſa deci.2. de appellat. nu.6.fol.114
Reſeruata & affecta beneficia Pape ad eius ſucceſſorẽ tranſeunt deci.23.de præb.nu.7.fol.173
Reſeruatio inducta per extrauagantem ad regimen non tollitur per retentionem obtentam ab eo qui promouetur deci.3.de conſti.nu.1.fol.3
Reſeruatio in præiudicium Papæ eſt fauorabilis & ampliãda in præiudicium uero impetrantis ſeu tertii eſt odioſa & reſtringenda deci.4.de conſti.nu.6.fol.5.
Reſeruatio generalis ſeu ſpecialis inficit ne dum titulum ſed etiam poſſesſionem quando habet decretum irritans & impedit reſtitutionem deci.1.de cau.poſſ.& propri. nu.1.fol.50.

Reſeruatio & affectio an ſit extincta ſupplicatione ſignata deci.4.de cau.poſſ.& propri.nu.4.fol.53
Reſeruatio etiam cum prouiſione facta in fauorem Cardinalis ſi fructus beneficii non excedat.cc.duca.non tenet deci.2.de præben.nu.2.fol.134
Reſeruatio expirat per ſolam prouiſionem Pape deci.3.de præb.nu.29.fol.143
Reſeruatio an expiret ſi commenda aut prouiſio cuius contemplatione uidetur eſſe facta effectum ſortiri non poſſit deci.3.de præben.nu.26.fol.142
Reſeruatio non tollitur per indultum Cardinali conceſſum ſed facultas conferendi conceditur per eum ac ſi non eſſet facta reſeruatio deci.8.de præben.nu.10.fol.151
Reſeruatio nulla eſt maior quam inducta per cap.ii.de præben.in.vi.deci.23.de rerum permut.nu.8.fol.174
Reſeruatio ſimul cum decreto non autem ſola afficit ante notificationem deci.1.de re℞ permu.nu.4.fol.204
Reſeruatio facta per Papam per uerbum collationi ita afficit ſicut per uerbum generale diſpoſitioni uel prouiſioni deci.5.de priui.nu.14.fol.242
Reſeruatio nec affectio per unionem ad uitam ſeu quandiu beneficium obtinuerit non expirat deci.5.de priui.nu.16.fol.eo.
Reſeruatio non expirat per commendam ad uitam deci.5.de priui.nu.12.fol.eo.
Reſeruationis uinculum ſtatim etiam ante uacationem cenſetur eſſe infectum deci.8.de præben.nu.11.fol.147
Reſeruationis & non uacationis tempus attenditur deci.8.de præben.nu.12.fol.eo.
Reſeruationis pluribus concurrentibus ſuper eodem beneficio de omnibus eſt habenda mentio in impetratione deci.9.de præb.nu.5.fol.149
Reſignans per reſignationem beneficii factam in manibus ſuperioris admittentis mittit ne dum poſſeſſionem uerũ etiam & proprietatem ſeu titulum ſed ſi huiuſmodi reſignatio fuerit facta in manibus priuati ualet in prẹiudiciũ

cedentis non aūt ſuperioris deci.2.de renun. nu.3.fol.30
Reſignans beneficium in manibus priuati ſi ſpoliatur poteſt illud repetere a ſpoliante tanquam habens uerum ius & titulus in eo ante admiſſionem ſuperioris non tamen cō tra ordinarium deci.2.de renun.nu.4.fol.eo.
Reſignatio beneficii poteſt probari per teſtes deci.8.de reſti ſpol.nu.4.fol.78
Reſignatio beneficii in fauorem certe perſone eſt Simoniaca licet ex ſtilo & certa ſententia ac tollerantia Pape uicium ſimonie purgetur deci.2.de Sim.nu.3.fol.228
Reſignatio ſine mandatum ad reſignandum in manibus inferioris a Papa in fauorem certe perſone & non alias &c. eſt ſimoniaca deci.de ſimo.nu.7.fol.128
Reſignatio in manibus Pape quomodocunque facta de ſtilo in fauorem certe perſone factam eſſe intelligitur deci. 10.de conceſ.præben.nu.10.fol.186
Reſignationem beneficii reſeruati ordinarius admittere ſed non conferre poteſt deci.8.de præben.nu.9.fol.147
Reſignationes beneficiorum an fauorabiles & coadiuuande exiſtant deci.13.de præben.nu.2.fol.155
Reſignationes in rom.cu.factas admittere uel reprobare ad ſolū Papā ſpectat & ptinet. deci.2. de renun.nu. 6.fol.30
Reſtitutio impedit executionem ſententie & euacuat executoriales deſuper decrete attento quod reſtitutio reponit in priſtinum ſtatum deci.13.de reſcrip.nu.1.fol.24
Reſtitutio in integrum ex gratia principis & ſupplicatione impetrantis procedit & licet ex toto non dependeat a gratia cum imitatur iuri habet tamen gratiam annexam dependentem potius a iure q̄ a iudice deci.2. de procur. nu.1.fol.35
Reſtitutio aduerſus tres conformes minori uel eccleſie an dari debeat & ſi detur an executionem impediat deci.1. de in integ.reſti.in princ.nu.3.fol.40
Reſtitutio conceditur etiam ubi appellatio denegatur deci. 1.de in integ.reſti.nu.1.fol.eo.
Reſtitutio an competat ſpoliato qui fuerat lite pendente

poſſesſionem adeptus deci.8.de reſti.ſpoli.in.an.& deci.9.de cau.poſſ.& propri.nu.5.fol.63
Reſtitutio an competat ſpoliato aduerſus decretum in reſeruatione ſpeciali ſuper certo corpore beneficii uel in literis acceſſus & regreſſus ſeu coadiutorie cum futura succesſione appoſitum deci.2. de reſti.ſpolia.num.1.fol.68
Reſtitutio illa quæ ponitur in ſententia talem reſtituendum fore & reſtituimus eſt uerbalis deci.7.de cau.poſſ.& propri.nu.17.fol.61
Reſtitutio an competat intruſo contra formam c.ii.ut.lit.pend.in.vi.ſi fuit ſpoliatus uigore executorialium deci.8.de cau.poſſ.& propri.nu.4.fol.63
Reſtitutio impeditur quando notorie conſtat de non iure agentis in petitorio deci.1.de reſti.ſpoliat.num.6.fol.66.
Reſtitutio ſicut non datur aduerſus decretum in ſeruatione ſpeciali ſuper certo corpore beneficii ita etiam nec aduerſus regreſſum ſiue eccesſum & ingreſſum deci.11.de reſti.ſpol.nu.2.fol.68
Reſtitutio in beneficialibus non datur ſine titulo colorato ne detur uitioſus ingreſſus deci.1.de reſti.ſpoli.nu.9.fol.67.& deci.4.eo.ti.nu.7.fol.72
Reſtitutio an competat canonico regulari de beneficio ſeculari cum prouiſione ordinarii deci.4.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.6.fol.96
Reſtitutio in integrum propter enormisſimam leſionem cõpetit eccleſie etiam poſt quadriẽnium deci.1.de empti.& uend.nu.5.fol.191
Reſtitui an debeat prouiſus ab ordinario in uno ex ſex menſibus reſeruatis per regulas cancellarie ſi ſpoliatur deci.1.de reſti.ſpoli.nu.1.fol.65
Reſtituitur prouiſus ab ordinario ſi ſpoliatur ab expectante habente inhibitione & decreto deci.1.de reſti.ſpoli.nu.4.fol.66
Reſtitutoria ſententia contraria prime reuocat expreſſe pri

mam alias non ualet deci.1.de ſeque.poſſeſ.& fruct.nu.
4.fol.93
Reſtitutionis cauſa eadem cum prima reputatur & coram
eodem iudice terminari debet deci.1.de ſeque.poſſ.&
fruct.nu.3.fol.94
Reſtitutionem petens in iudicio uia attentatorum an tenea-
tur docere uel allegare titulum coloratum deci.11.de re
ſti.ſpoli.nu.2.fol.69
Reſtitutionem petens uia attentatorum quid probare ſibi
ſufficiat deci.3.de reſti.ſpoli.nu.2.fol.70
Retentio obtenta ab eo qui promouetur non tollit reſerua
tionem inductam per extrauagantem ad regimen deci.3.
de conſti.nu.1.fol.3
Retrotractio non fit niſi per fictionem & fictio non opera-
tur niſi ſuadente equitate deci.30.de præbend.num.12.
fol.139
Reuocatio procuratoris tacite intelligitur eſſe facta ſi domi
nus liti & cauſe ceſſit deci.2.de appel.nu.2.fol.113
Rota quare aliquando uariationem in ſuis deciſionibus re-
cipiat deci.9.de cau.poſſ.& propri.nu.10.fol.64

S

SAlarium dari ſolitum deſeruientibus in eccleſia an de-
trahatur in expreſſione ueri annui ualoris deci.19.
de præben.nu.2.fol.167
Scientia & tollerantia Pape in prohibitis ex conſtitutione
canonica an excuſet a uitio ſimonie deci.2.de ſimoni.nu.
4.fol.232
Scientia & patientia iuris proprii in alio uel in lite preiudicāt
deci.5.de cau.poſſ.& propri.nu.3.fol.55
Sententia lata etiam a principe ſi pars non fuerit citata ad il-
lam audiendam eſt nulla deci.8.de reſcrip.nu.6.fol.17
Sententia adiudicatoria in beneficialibus non dat titulum
ſed declarat uis ad uictorem pertinere deci.11.de reſcrip.
nu.4.fol.22

Sententia eſt nulla ſi de mandato non conſtet tamen ex antiquitate ne dum centũ uerum triginta uel quadraginta pręſumitur mandatum interueniſſe deci.3.de proc.in princ. & nu.1.fol.37

Sententia ſi eſt multum antiqua ſtatur illi in narratiuis & diſpoſitiuis deci.3.de procura.nu.3.fol.38

Sententia in beneficialibus non tribuit ius & licet tranſeat in rem iudicatam reſpectu patris contra quam eſt lata non autem ſuperioris deci.5.de reſti.ſpoli.nu.4.fol.74

Sententia in poſſeſſorio non facit preſumptionem contra obtinentem in petitorio deci.2.de ſequ.poſſ.& fruct.nu.2.fol.93

Sententia ne dum adiudicatoria uerum etiã abſolutoria lata contra intereſſe putantes mortuo actore ualida reputatur deci.1.de re iud.nu.2.fol.110

Sententia condemnatoria reuocari poteſt per abſolutoriam deci.2.de re iud.nu.3.fol.110

Sententia ſi fertur non uiſis actis eſt nulla dec.2.de appel.nu.10.fol.114

Sententia lata contra iam defunctum non tenet deci.2.de appel.nu.11.fol.eo.

Sententia hominis probationem non expetat deci.4.de loca.& conduc.nu.6.fol.201

Sequeſtrum non decernitur ad inſtantiam illius qui eſt ſurrogatus in locum habentis unam ſententiam pro ſe quia cõtra ſurrogationem poſſunt dari multe exceptiones eam annullantes deci.1.de dila.nu.5.fol.46

Sequeſtrum non decernitur quando reſtitutus aduerſus rem iudicatam in petitorio obtinuit ſententiam pro ſe deci.1.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.1.fol.92

Sequeſtrum decernitur una ſententia lata in petitorio pro eo qui contra ſe ſententias & rem iudicatam obtinuit poſſeſſorio deci.2.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.1.fol.93

Sequeſtrum decerni poteſt contra ſimoniacum triennalem ſi contra ſe reportauit ſententiam tanquam uitioſus poſſeſſor deci.3.de ſequ.poſſ.& fruct.nu.1.fol.94

Sequeſtrum non decernitur contra triennalem qui ſententiã priuationis contra reportauit non ob ſolutionem penſionis deci.4.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.1.fol.95
Sequeſtrum an impediatur per appellationem & an uiolans ſequeſtrum ſub tali pretextu ſit locus pene cle.ad compeſcendas deci.5.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.1.fol.96
Sequeſtrum in beneficialibus regulariter eſt premiſſum.dec.5.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.3.fol.eo.
Signatura per fiat prefertur ſignature per conceſſum etiam ſi habens per conceſſum poſſideat uel habeat motu proprio deci.14.de præben.nu.1.fol.160
Simoniacus dicitur intruſus & ambo fures exiſtunt deci.1.de ſimo.nu.7.fol.230
Simoniaci de iure communi regulariter priuari debent per ſententiam & non ſunt priuati eo ipſo hoc tamen hodie fallit in ſimonia reali per extrauagantem cum deteſtabile Pauli Pap.II.deci.5.de conſti.nu.1.2.fol.6
Simonia ita inducitur dando pecuniam uel aliud temporale ſicut in promittendo cum iſta duo parificantur in iure deci.5.de conſti.nu.2.fol.eo.
Simonia inducitur per præces importunas & remiſſionem debiti.deci.5.de conſti.nu.3.fol.eo.
Simoniaca electio eſt nulla etiam ignorante electo deci.3.de ſeque.poſſ.& fruct.nu.3.fol.94
Simoniacus ſimonia reali non auditur in ſpolio deci.1.de ſimo.nu.1.fol.230
Simoniacus eſt excommunicatus ipſo iure per extrauagantem Pauli.ii.deci.1.de ſimo.nu.2.fol.eo.
Simoniacus triennalis non euitat ſequeſtrum iuxta forma cle.ad compeſcendas deci.1.de ſimo.nu.6.fol.231.
Stilus romane curie frequenter uariatur quem modo album modo nigrum appellat Lap.alleg.51.deci.7.de reſcriptis nu.4.fol.15
Stilus ſignature quomodo probetur deci.11.de reſcrip.nu.6.fol.23
Stilus ex tempore uarietatem recipit in dubiis iuris deci.9.

de cau.poſſ.& propri.nu.16.fol.64
Stilus ad hoc ut inducatur quæ requirantur deci.3.de con-
ceſſ.præben.nu.5.fol.177
Solutio penſionis ſimpliciter & de partium conſenſu reſer-
uate retardari aut alias impediri nõ debet licet ſuper eius
nullitate uel extinctione lis moueatur donec de nullitate
aut extinctione ſit iudicatum niſi ſub modo aut conditio
ne fuiſſet reſeruata quia tunc uerificata conditione aut
modo reus non compellitur ſoluere niſi agens ſit in poſ-
ſesſione percipiendi deci.10.de reſcript.nu.8.fol.20
Solutus cum ſoluta de iure ciuili licite fornicantur deci.1.de
ſucceſ.ab inteſta.nu.2.fol.214
Solemnitates iuris quando ſint remisſibiles per partes deci.
9.de appel.nu.8.fol.128
Spoliatus quandocunque reſtitutionem petere poteſt cum
remedium canonis reintegranda ſit perpetuum deci.6.de
reſti.ſpoli.nu.1.fol.75
Spoliatus etiam poſt longisſimum tempus poteſt agere re
medio canonis reintegranda etiam contra quẽcunque
ſucceſſorem deci.5.de reſti.ſpoli.nu.1.fol.74
Spoliatus qui fuerat poſſesſionem adeptus lite pendente
an reſtituatur deci.18.de reſti.ſpoli.& deci.9.de cau.poſſ.
& propri.nu.5.fol.63
Speciale mandatum licet requiratur ad petendam reſtitutio
nem in integrum principaliter nihilominus tamen ſufficit
ſpeciale comprehenſum generalitate uerborum ut ſi dica
tur ad tranſigendum & generaliter omnia & ſingula faciẽ
dum quæ mandatum requirunt ſpeciale quia ad tranſigẽ
dum requiritur etiam ſpeciale mandatum deci.1.de pro-
cura.nu.3.fol.35
Subſtitutio expreſſa uulgaris cum clauſula tunc & eo caſu
an excludat tacitam pupillarem deci.1.de teſtam.num.1.
fol.205
Subſtitutio in teſtamentis neceſſario debet habere aliquam
conditionem deci.1.de teſta.nu.5.fol.206
Subſtitutio uulgaris concepta in uno caſu non comprehen-

dit alium ſi mater ſit in medio.deci.1.de teſtam.num.11. fol.208
Succeſſor in beneficio uigore facultatis iuris regrediēdi ſeu accedendi ob non ſolutionem penſionum tempore præ deceſſoris decurſarum moleſtari non poteſt ſi penſiona rius uiuente debitore tacuerit deci.4.de loc.& condu.nu. 2.fol.201
Succeſſor eſt tutus quo ad incurſum penarum de quibus ſu pra etiam ſi non ſoluens reſignet cum eadem ſit ratio in morte ciuili quæ in naturali deci.4.de loca. & cond. nu. 4.fol.eo.
Succeſſor an teneatur iuſtificare titulum ſui predeceſſoris & quid quando litigioſum & de ſurrogato in litem deci. 3.de cau.poſſ.& propri.nu.1.fol.50
Succeſſor ad hoc ut non teneatur docere de titulo ſui prede ceſſoris reſeruat Rota ſufficere cedentem uel decedentē triennio pacifice poſſediſſe deci.2.de cau.poſſ.& propri. nu.6.fol.51
Succeſſor non tenetur iuſtificare titulum ſui predeceſſoris triennalis & pacifici poſſeſſoris deci.4.de reſti.ſpoli.nu. 5.fol.72
Summarius proceſſus non exiſtit ſi agitur ſuper pertinentia iuris uiſitandi uel ſuper ipſa uiſitatione deci.1.de iudi.in princ.fol.42
Summarie in omni cauſa ſpirituali procedi nō debet ſed tā tum in expresſis a canone qui non omnem ſpiritualem complecti uoluit deci.1.de iud.nu.2.fol.eo.
Supplicatio an ſit ſufficiēs ꝓ colorādo titulo in poſſeſſorio recuperande deci.4.de cau.poſſ.& propri.nu.3.fol.53
Supplicatio ſignata & datata ſufficit ad colorādum titulum pro ſpoliato deci.8.de reſti.ſpol.nu.1.fol.77
Supplicatio ad obtinendam abſolutoriam in petitorio pro poſſeſſore eſt ſufficiens deci.8.de reſtitu.ſpoliat.num.7. fol.78
Supplicatio eſt titulus & non expirat mortuo concedente deci.8.de reſti.ſpoli.nu.8.fol.eo.

Supplicatio dicitur informis ante confectionem literarum reſpectu executorum deci.8.de reſti.ſpoli.nu.10.fol.eo.
Supplicatio ad docendum de iure tertii in iudicio producta eſt ſufficiens deci.8.de reſti.ſpoli.nu.13.fol.eo.
Supplicatio ſola ſi per eam conſtet non de iure actoris etiã in ſecunda & tertia inſtantiis ſufficit ad abſolutoriam obtinendam deci.1.de re iud.nu.1.fol.111
Supplicatio iuris proprii uel iuris tertii excluſiua iuris agentis procedunt a pari quo ad abſolutoriam obtinendam deci.2.de re iud.nu.4.fol.eo.
Surrogatio gratioſe conceſſa admittit ſurrogatum in locum defuncti ſine miniſterio iudicis deci.7.de dolo.& contu. nu.3.fol.86
Surrogatio gratioſa quæ ſit deci.1.ut lit.pend.nu.1.fol.8
Surrogatio in lite motu proprio facta non arguit ſcientiam litis in ſurrogato deci.2.ut lit.pend.nu.2.fol.87
Surrogatio in lite facit preſumptionem litis in ſurrogato deci.2.ut lit.pend.nu.2.fol.eo.
Surrogatio in euentum litis oppoſita in prouiſione ad ſupplicationem illius qui ſurrogatur non infert notitiam litis in eo niſi aliunde hoc probaretur deci.2.ut.lit.pende.nu. 3.fol.eo.
Surrogatio de beneficio litigioſo in curia uacante de iurepatronatu laycorum exiſten.nulla de eo mentione habita an ualeat deci.3.ut.lit.pend.nu.3.fol.eo.
Surrogatus auditor uel alius iudex in locum abſentis per reaſſumptionem cauſe factam per redeũtem excluditur tã ipſe quam quilibet alius ſurrogatus deci.2.de reſcrip.in fi.fol.9
Surrogatus gratioſe in ius & litem ſuſtinet ueram litem & impedit prouiſionem ordinarii deci.1.ut lit.penden.nu. 1.fol.86
Suſpenſio gratie non extinguit gratiam ſed magis illam cũ ſuis qualitatibus preſeruare uidetur deci.10.de conceſ. præb.nu.2.fol.188
Suſpenſio gratiarum quæ fit in prouiſionibus ex cauſa reſignationis

Tertius ueniens ad cauſam pro ſuo intereſſe poſt terminum ad articulandum bene tentum an admittatur ad dandos obiectus deci.1.de excep.nu.1.fol.108
Teſtamenti uicium inuiſibile non impedit heredem mitti in poſſesſionem dec.4.ut lit.pend.nu.4.fol.38
Teſtes examinati ſuper non tuto acceſſu ſufficienter probant ſi dicunt ꝙ credunt non eſſe tutum eos citare deci.2. de dolo.& contu.nu.2.fol.80
Teſtes deponentes de fama qualiter deponere debeant ut concludant deci.3.de prob.nu.1.fol.96
Teſtis deponens preſumptiue ex preſumptione iuris ſufficienter probat deci.3.de prob.nu.6.fol.eo.
Teſtis deponens de audita a pluribus & ꝙ ſic communiter dicebatur ſufficienter probat communem opinionem deci.3.de prob.nu.9.fol.97
Teſtis quando locum habet ut teneatur reddere rationem ſui dicti deci.3.de proba.nu.10.fol.eo.
Teſtium dicta ſunt adiuuanda non cauillanda deci.3.de proba.nu.5.fol.96
Tituli poſſunt multiplicari deci.3.de cau.poſſ.& propri.nu.8.fol.52
Titulis beneficiale quando poſſunt multiplicari deci.9. de conceſſ.præb.nu.2.fol.187
Titulus ualidus intelligitur habere qui habuit ab eo qui ualide dare potuit deci.4. de cauſ. poſſeſ. & propri. num. 6.fol.53
Titulus bonus præſumitur ſuperueniſſe putatiuo triennali quem impetrans iuſtificare non compellitur deci.3. de cau.poſſ.& propri.nu.2.fol.51
Titulus coloratus qui & quando & quis habere dicatur uide remisſiue deci.4.de ſeque. poſſeſ. & fruct. num.4. fol.95
Titulum nouum preſumitur ſuperueniſſe reſignanti beneficium ſi illud poſt reſignationem per triennium poſſedit deci.4.de cauſ. poſſeſ.& propri.nu.1.fol.53.

Titulum allegans quid probare debeat deci.7.de cau. poſſ. & propri.nu.7.fol.58
Tranſactio ſi fuit diuturno tempore obſeruata preſumitur conſenſum interueniſſe in ea licet in inſtrumento nihil dicatur de conſenſu deci.3 de proc.nu.7.fol.39
Trebellianica an in filiis primi gradus pohiberi poſſit deci. 4.de teſta.nu.7.fol.213
Triginta dies ad recipiendum apoſtolos quando currere incipiat uide remisſiue deci.8.de appel.nu.9.fol.125
Tunc iſta dictio non eſt taxatiua nec excluſiua ſed demõſtratiua aut declaratiua rei cui adiicitur & in tempore extremitatem notans deci.1.de teſta.nu.3.fol.206
Tutoris defectum iudicem ſupplere poſſe quomodo intelligatur deci.7.de appel.nu.3.fol.122

V

VAſallus amittit feudum in ſolis caſibus in quibus id iura diſponunt deci.2.de iure iuran.nu.6.fol.107
Vaſallus ſi ob delictum feudo priuetur & dominus poſteà remittat delictum an tanquam nouum uel antiquũ feudum retinere cenſeatur deci.4.de loca.& condu.nu. 11.fol.202
Verba ambigua commisſionis uel libelli deſeruiunt utilitati & intentioni impetrantis uel libellantis & recipiunt interpretationem ſecundum ſubiectam materiam ſemper fauore impetrantis uel libellantis etiam ſi expediat illa impropriando deci.6.de reſcrip.nu.4.fol.14
Verba generalia reſcripti ut puta moleſtatio iniuriarum ſiue iniuria & ſimilia comprehendi poteſt tam petitorium q̃ poſſeſſorium deci.7.de reſcrip.nu.6.fol.eo.
Verba ſequentia declarant precedentia & econuerſo deci.6.de dolo.& contu.nu.2.fol.83
Verba latino ſermone concepta quomodo ſint interpretanda deci.1.de cle.non reſi.nu.3.fol.132
Verba iſta reſidere & intereſſe differunt etiam ſecundum communem uſum loquendi deci.1.de cle.non reſi.nu. 5.fol.eo.

Verba præſentis & præteriti temporis licet regulariter pe-nam ipſo iure infligant coniuncta tamen cum uerba ipſo iure uel eo ipſo inducunt canonem late ſententie deci.1. de ſim.nu.4.fol.230
Verba futuri temporis quando iudicant canonem late ſen-tentie deci.1.de ſim.nu.5.fol.231
Verba petendum obtinendum ſupplicationem important, & non neceſsitatem deci.2.de ſimo.nu.2.fol.232
Verba ad ius iuriſque intelligentiam & non factum factique intepretationem ſunt referenda deci.5 .de priuilegi.nu. 4.fol.241
Verbalis eſt illa reſtitutio quæ ponitur in ſententia tale reſti-tuendum fore & reſtituimus deci.7.de cau.poſſ.& prop. nu.17.fol.6
Verbum ut aſſeris uel ut aſſeritur in gratia oppoſitum quo modo probet uel releuet ab onere probandi deci.4.de proba.nu.1.fol.98
Verbum ut aſſeritur tanquam generale & imperſonale non cenſetur prolatum per impetrantem deci.4.de proba.nu. 9.fol.104
Verbum decreto futura tantum reſpicit deci.3.de præben. nu.23.fol.107
Verbum de conſenſu in limitatione quod in ſuſpẽſione gra tiarum expectatiuarum &c.opponi ſolitum extitit uideli-cet citra acceſſus & regreſſus ac de cõſenſu coadiutorias ex ſtili interpretatione refertur ad coadiutorias tãtum de ci.1.de pact.nu.4.fol.34
Veritatem opinioni pref.rendam eſſe in beneficialibus qua liter intelligatur deci.3.de cau.poſſ.& propri.nu.5.fo. 52
Verus annuus ualor in impetrationibus beneficiorum ex primi debet & an in expreſsione huiuſmodi ſalarium de-ſeruientibus in ecclesia dari ſolitum detrahatur deci.19. de præb.nu.2.fol.167
Venditio etiam iurata & cum clauſula ſciens &c.ſi uendens eſt leſus ultra dimidiam iuſti præcii reſcidi poteſt deci.1. de empti.& uendi.nu.1.fol.190

Vendere titulum beneficii an Papa poſſit ſine uitio ſimonie deci.2.de ſim.nu.5.fol.232
Vicegerens deputatus a principe uel uniuerſitate in locum abſentis uel mortui habet eademmet iuriſdictio & immunitas quæ habet ius cuius uices gerit dummodo ad omnia deputatur ſecus in deputato ab inferiore uel nõ generaliter ad omnia & quot ſunt ſpecies uiceſgerentium uide remisſiue deci.4.de conſtitu.nu.1.2.fol.4
Vicegerens auditoris camere in ciuitate Auinion. quanuis ſit deputatus a Papa non tamen habet eandem facultatem ſicut auditor camere in urbe nec poteſt aliquid ultra conceſſa deci.4.de conſti.nu.5.fol.5
Vicina loca quo ad effectum exequendi citationem per edictum quæ intelligantur deci.6.de dolo.& contuma.nu.1.fol.83
Violentus poſſeſſor ſi incontinenti fuit deiectus non aget ſpolio deci.4.de reſti.ſpoli.nu.4.fol.71
Vnio facta ex falſa cauſa eſt nulla ipſo iure deci.8.de cõceſ. præben.nu.6.fol.185
Vnio & commenda ad uitam in multis fraternizant' deci.5. de priuileg.nu.17.fol.243
Vnio ad uitam eſt quædam palliata diſpenſatio ſicut commẽda illa quæ diſſoluta beneficium uacat eo modo quo prius deci.3.de re iud.nu.3.fol.44
Voluntas & mandatum licet morte finiatur actus tamen ceſſionis ſeu reſignationis prouiſionis per ſolam ſignaturam eſt perfectus ex quo habet conſenſum cedentis per procuratorem facientem ſupplicationem & porrigentem illam Pape quia tunc perinde eſt ac ſi cedens porrexiſſet ex quo eius mandato fecit deci.1.de renun.nu.1.fol.28
Voluntas durare preſumitur niſi probetur mutata deci.3. de dol.& contu.nu.1.fol.83

gnationis quid operetur iuxta mentem Pape deci.10.de conceſ.præben.nu.7.fol.189

T

TAcens in onerofis & obligatoriis licet habeatur pro contradicēte tamen ſi ſciēter aliquid agit uidetur tacite ſe obligare & cōſentire qa interuenit actus poſitiuus ultra taciturnitatē deci.3.de reſcript.nu.2.fo.10
Taciturnitas in impetrationibus talis exiſtens qua expreſſa princeps non ita de facili conceſſiſſet quomodo intelligatur & cognoſcatur deci.1[illegible] de præben.nu.14.fol.159
Taciturnitas cauſe de præſenti aut pręterito retrahēs uel reddens principem difficiliorem ad concedendum inducit ſurreptionem ſecus de illa quę poſſet contingere de futuro deci.16.de præb.nu.2.fol.162
Tacita pupillaris ſubſtitutio que continetur ſub expreſſa uulgari & econtra non excluditur per uerba tunc &eo in ſubſtitutione appoſita deci.1.de teſta.in princ.fol.205
Tanrum & duntaxat hæ dictiones taxatiue de ſui natura excludunt omnes caſus tacitos & ſubintellectos deci.1.de teſta.nu.2.fol.206
Tantum uel alia taxatiua ſeu excluſiua dictio infauorabilibus & piis caſibus appoſita excludit alios caſus non ſimilem ſed diſſimilem rationem habentes deci.6.de iurepat.nu.11.fol.224
Taxa beneficii an tempore date uel uacationis attendi debeat uide remisſiue deci.3.de præb.nu.27.fol.142
Tempus lateranen.concilii ad conferēdum beneficia in manibus priuati reſignata quando currere incipiat an a die renunciationis uel admisſionis facte per ſuperiorem dec.2.de renun.nu.7.fol.30
Tempus non debet eſſe in cauſa ut qui alienum detineat & locupletetur cum damno proximi deci.6.de reſtit.ſpol.nu.2.fol.75
Tempus ad litem finiendam de iure canonico quo ad litigātem non eſt prefixum deci.5.ut lit.pend.nu.4.fol.91
Tempus in dubio preſumitur prefixum inſtantie non iudi

deci.9.de appel.nu.4.fol.128

Tempus non currit ad proſequendam appellationem pen- dente partium compromiſſo deci.3.de appel.num.7. fol.eo.

Tempus de iure ad conferendum prefixus non currit impe- dito deci.8.de præben.nu.2.fol.150

Tempus reſeruationis & uacationis attēditur deci.7.de præ ben.nu.12.fol.151

Terminus ſubſtantialis ad dicendum contra articulos aut di cendum contra producta ſi non fuerit ſeruatus ſententia non eſt nulla dummodo datis articulis uel productis iuri bus pars citetur ad dicendū contra dec.2.de iud.in princ. fol.43

Terminus prefixus inſtantie debet intelligi ſi infra dictum ter minum cauſa poteſt expediri deci.9.de appella.num.10. fol.129

Terminus menſis qui datur ad intimandam appellatio- nem in caſu cle.cauſam de elect.cenſetur datus ſiue parti ſiue ſpeciali procuratori uel utroque abſente in domo uel eccleſia &c. intimatio fiat deci.10.de appel.nu.1.fol. 130

Termini ſubſtantiales qui hodie de ſtilo palatii ſeruantur ſunt quatuor uidelicet ad articulandum, dicendum con- tra articulos, producendum omnia & dicendum contra producta quorum unus ſi omittatur ſententia eſt nulla de ci.8.de reſcrip.nu.6.fol.17

Termini etiam in duabus audientiis tantum tenti uel alias cō culcati aut peruerſo ordine male & nulliter ſeruati per reiterationem in uim bulle innocentiane factam ſanan- tur etiam ſi obſeruatio terminorum huiuſmodi fuerit facta per aſſertos procuratores dummodo in reitera- tiones ſint ueri deci.8.de reſcript.nu.10.fol.eo.

Terminorum trium uidelicet ad dicendum contra commiſ ſionem ad libellandum & iurandum de calumnia ni cauſis ſummariis non propterea ſententia eſt nulla ſi omit tatur deci.8.de reſcrip.nu.7.fol.eo.

BIBLIOTECA NAZ. ROMA VITTORIO EMANUELE

MAMBOR
LEGATORE DI LIBRI
CORSO 82